

**BİNGÖL
ÜNİVERSİTESİ**

T.C.

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**ABBAS HÂVERÎ'NİN ESERLERİNİN BAĞLAMLI
DİZİNİ VE İŞLEVSEL SÖZLÜĞÜ**

Ferhat ARSLANGİRAY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ELALDI

Bingöl – 2024

T.C.
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ABBAS HÂVERÎ'NİN ESERLERİNİN BAĞLAMLI
DİZİNİ VE İŞLEVSEL SÖZLÜĞÜ

Ferhat ARSLANGİRAY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ELALDI

Bingöl – 2024

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	I
TEZ KABUL VE ONAY	II
ÖN SÖZ	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	V
KISALTMALAR.....	VI
TABLO LİSTESİ.....	VII
GİRİŞ.....	1
a. Çalışmanın Önemi ve Amacı	2
b. Çalışmanın Kapsamı.....	3
c. Çalışmanın Yöntemi.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM

ABBAS HÂVERÎ VE ESERLERİNİN İNCELENMESİ

1.1. Abbas Hâverî'nin Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri	4
1.1.1. Hayatı.....	4
1.1.2. Edebî Kişiliği	5
1.1.3. Eserleri	9
1.1.3.1. Fecr	10
1.1.3.2. Tulû'	10
1.1.3.3. Eserlerinin Muhtevası	10
1.1.3.3.1. Çalışmanın Faydaları Tembelliğin Zararları.....	10
1.1.3.3.2. Sevgili.....	13
1.1.3.3.3. Tabiat.....	15
1.1.3.3.4. Din ve Tasavvuf	18

1.1.3.3.4.1. Tasavvuf	19
1.1.3.3.4.1.1. Vahdet-i Vücut	19
1.1.3.3.4.2. Din	20
1.1.3.3.4.2.1. Ramazan Ayı ve Ramazan Bayramı.....	20
1.1.3.3.5. Şahıslar	22
1.1.3.3.5.1. Hz. Muhammed	22
1.1.3.3.5.2. Sultan Abdülhamit.....	23
1.1.3.3.6. İlim ve Fen	25
1.1.3.3.7. Güzellik	26
1.1.3.3.8. Duyarlılık ve Farkındalık	27
1.1.3.3.9. İçkinin Zararları.....	29
1.1.3.3.10. İctimâî Hayat	30
1.1.3.3.10.1. Anne	30
1.1.3.3.10.2. Çocuk.....	31
1.1.3.3.10.3. Seyahat	32
1.1.3.3.10.4. Edirne	33
1.2. Abbas Hâveri'nin Şiirlerinin Şekil ve Tür Özellikleri.....	34
1.2.1. Nazım Şekilleri	34
1.2.1.1. Kaside	35
1.2.1.2. Gazel	36
1.2.1.3. Mesnevi.....	37
1.2.1.4. Kıt'a	39
1.2.1.5. Müseddes	40
1.2.1.6. Nazm	40
1.2.1.7. Müfred.....	41
1.2.1.8. Matla'	42

1.2.2. Vezin	43
1.2.3. Edebî Tür ve Tarzlar	45
1.2.3.1. Tevhit	45
1.2.3.2. Na't	46
1.2.3.3. Methiye	47
1.2.3.4. Sûr-nâme	47
1.2.3.5. Cülûsiye	48
1.2.3.6. Tebrik-nâme	49
1.2.3.7. Nasîhat-nâme	49
1.2.3.8. Şikâyet-nâme.....	51
1.2.3.9. Nazire	51
1.2.3.10. Tarih.....	52
1.2.3.11. Hasb-i hâl	55
1.2.3.12. Tasvir	56
1.2.3.13. Firaknâme	56

İKİNCİ BÖLÜM

ABBAS HÂVERÎ'NİN ESERLERİNİN SÖZLÜĞÜ

2.1. Sözlük Kullanım Kılavuzu	58
2.2. Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük	60
A / Ā / 'A	61
B.....	92
C.....	176
Ç.....	185
D / Ğ.....	197
E.....	236
F.....	261

G / Ğ.....	270
H / Ħ / Ħ.....	310
I / ‘I.....	352
İ / Ī / ‘İ.....	354
J.....	392
K / Ķ.....	392
L.....	432
M.....	440
N.....	482
O / ‘O.....	499
Ö / ‘Ö.....	518
P.....	520
R.....	530
S / Ş / S.....	539
Ş.....	576
T / Ṭ.....	593
U / Ū / ‘U / ‘Ū.....	624
Ü.....	632
V.....	636
Y.....	658
Z / Ž / Ṽ / Ṽ.....	680
SONUÇ.....	691
KAYNAKÇA.....	693
ÖZ GEÇMİŞ.....	695

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım *Abbas Hâveri'nin Eserlerinin Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü* adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

23 / 07 / 2024

Ferhat ARSLANGİRAY

TEZ KABUL VE ONAY

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ferhat ARSLANGİRAY tarafından hazırlanan *Abbas Hâverî'nin Eserlerinin Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü* başlıklı bu çalışma, 28/08/2024 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda *oy birliğiyle* başarılı bulunarak jürimiz tarafından *Türk Dili ve Edebiyatı* Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Ünvanı, Adı ve Soyadı)

Başkan : Doç. Dr. Mehmet Sait ÇALKA İmza:

Üye (Danışman) : Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ELALDI İmza:

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Mahmut GİDER İmza:

ONAY

Bu tez, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/... /2024 tarih ve sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Nebi BUTASIM

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Türk edebiyatında 13. yy.dan itibaren Arap ve Fars edebiyatlarının etkisiyle kimi edebiyat tarihçileri tarafından *klasik Türk edebiyatı* olarak adlandırılan dönem başlamıştır. Altı yüzyıl boyunca da bu edebî anlayışla birçok sanatçımız eserler yazmıştır. Eserlerde Kur'an-ı Kerim, tasavvuf, mitoloji, peygamber kıssaları, Türk tarihi, ayet ve hadisler başta olmak üzere çeşitli kaynaklardan yararlanılmıştır. 19. yy.dan itibaren ise önemini yitirmeye başlayan bu anlayışın yerini Batı etkisinde gelişen edebiyat almıştır. 19. yy.ın sonları ile 20. yy.ın başlarında eserler yazan Abbas Hâverî ve yazdığı eserler bu çalışmamızın konusunu oluşturmuştur.

Abbas Hâverî'nin Eserlerinin Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü adlı bu tezin hazırlanmasında Birol BULUT tarafından hazırlanan *Abbas Hâverî'nin Hayatı-Sanatı-Eserleri* başlıklı kitabı esas alınmıştır. Söz konusu eser, web tabanlı TEBDİZ sistemine aktarılarak şiirde geçen bütün sözcük, sözcük grupları ve kalıplaşmış sözler bağlamına uygun bir biçimde anlamlandırılmıştır. Çalışmada ayrıca şairin yaşadığı dönem, hayatı, edebî kişiliği; eserlerinin şekil ve muhtevası hakkında bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler, çeşitli kaynaklardan edinilen bilgilerle temellendirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın odak noktası *Abbas Hâverî'nin* eserlerinin üslup ve muhteva yönünden incelenmesidir.

Çalışmada TEBDİZ projesinin yürütücüsü Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK'a, tez çalışmam boyunca büyük bir sabır ve özveriyle bana yardımcı olup yol gösteren çok kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ELALDI'ya, değerli katkılarından dolayı Dr. Öğr. Üyesi Mahmut GİDER'e, çalışmanın hazırlanmasında desteğine başvurduğum Arş. Gör. Mustafa KILIÇ'a teşekkürü bir borç bilirim.

23/07/2024

Ferhat ARSLANGİRAY

ÖZET

Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı : Abbas Hâverî'nin Eserlerinin Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü
Tezin Yazarı : Ferhat ARSLANGİRAY
Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ELALDI
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı
Kabul Tarihi : 28/08/2024
Sayfa Sayısı : 14 (ön kısım) + 695 (tez) + - (ekler)
<p><i>Metinlerin doğru bir biçimde anlaşılabilmesi konusunda yapılan çalışmaların başında bağlama uygun anlamlandırma gelmektedir. Bağlam, bir sözcüğün yer aldığı metin içerisinde, anlamının doğru bir şekilde belirlenebilmesi için kullanıldığı cümlede, ondan önce ve sonra gelen diğer sözcüklerle oluşturduğu anlam bütünüdür. Sözcüğün beraber kullanıldığı diğer sözcüklerle kazandığı anlam, bilinmeyen bir anlamın ortaya konması ve sözcüğün kullanıldığı dönemlere göre farklı anlamlar kazanması bağlama göre inceleme ile anlaşılır.</i></p> <p><i>Son yıllarda klasik Türk edebiyatı çalışmalarında bağlam konusunun ön plana çıktığı ve ciddi çalışmaların TEBDİZ projesi aracılığıyla yapıldığı görülmüştür. TEBDİZ projesi altyapısıyla hazırlanan bu çalışmada, 19-20. yüzyıl sanatçılarından Abbas Hâverî'nin eserlerindeki söz varlığı incelenmiştir; 30 manzum, 18 mensur eser tüm sözcük ve sözcük gruplarıyla anlamlandırılmıştır. Sözcüklere anlam verilirken Farsça ve Arapça yapılı tamlamalar, yardımcı eylemle oluşturulan birleşik fiiller, kalıp sözler, atasözleri ve deyimler bütün olarak ele alınmıştır.</i></p> <p><i>Bu çalışmanın ana konusu olan bağlamsal dizin ve sözlüğün yanı sıra Abbas Hâverî'nin eserleri şekil ve muhteva özellikleri açısından incelenmiş olup eserin dil ve üslup özellikleri belirlenmiştir.</i></p>
Anahtar Kelimeler: Abbas Hâverî, 19-20. yüzyıl, Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük, Tebdiz.

ABSTRACT

Bingol University Institute of Social Sciences Master's Thesis Summary

Title of the Thesis: Contextual Index and Functional Dictionary of Abbas Hâverî's Works
Author: Ferhat ARSLANGIRAY
Supervisor: Assistant Professor Mehmet ELALDI
Department: Turkish Language and Literature
Sub-field: Old Turkish Literature
Acceptance Date: 28/08/2024
Number of Pages: 14 (front part) + 695 (thesis) + - (appendices)
<p><i>Context-appropriate interpretation is one of the primary efforts to understand texts correctly. Context is the whole meaning that a word creates with other words before and after it in the sentence in which it is used in order to determine its meaning correctly in the text. The meaning that the word acquires with other words used together, the revealing of an unknown meaning, and the fact that the word acquires different meanings depending on the periods in which it is used can be understood by examining it according to the context.</i></p> <p><i>In recent years, it has been observed that the issue of context has come to the fore in classical Turkish literature studies and serious studies have been carried out through the TEBDİZ project. In this study prepared with the infrastructure of the TEBDİZ project, 19-20. The vocabulary in the works of Abbas Hâverî, one of the 19th century artists, was examined; 30 works in verse and 18 in prose have been given meaning with all words and word groups. While giving meaning to the words, Persian and Arabic structured phrases, compound verbs formed with auxiliary verbs, formulaic words, proverbs and idioms were considered as a whole.</i></p> <p><i>In addition to the contextual index and dictionary, which are the main subject of this study, Abbas Hâverî's works were examined in terms of form and content features, and the language and style features of the work were determined.</i></p>
Keywords: Abbas Hâverî, 19-20. century, Contextual Index and Functional Dictionary, Tebdiz.

KISALTMALAR

Kisaltmalar	Açıklamalar
H.	Hacı
Hz.	Hazret-i
S.	Sayı
s.	Sayfa
TDK	Türk Dil Kurumu
TEBDİZ	Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri
yy.	yüzyıl

TABLO LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1.1: Nazım Şekilleri.....	42
Tablo 1.2: Aruz Kalıpları	43
Tablo 1.3: Edebî Tür ve Tarzlar	57

GİRİŞ

Klasik Türk edebiyatı, Arap ve Fars edebiyatlarının etkisinde gelişmiş ve altı yüzyıl boyunca etkili olan bir dönemi kapsamaktadır. 13. yy.da etkili olmaya başlayıp 16-17. yy.larda Fars edebiyatıyla boy ölçüşebilecek seviyeye gelen bu edebî anlayış, 18. yy.da zirve noktasına ulaşmıştır. 18. yy.da Şeyh Gâlip ve Nedim, bu anlayışın son büyük temsilcileri olarak eserler yazmışlardır. 19. yy.da eserler yazan birçok sanatçı, bu iki sanatçıyı taklit etmiş; orijinal eserler ortaya koyamamışlardır. Özellikle de Nedim'in öncüsü olduğu mahallileşme anlayışıyla eserlerini yazmış fakat anlam derinliği olmayan, duygu yönü zayıf şiirler kaleme alan bu sanatçılar pek de başarılı olamamışlardır.

19. yy.dan itibaren Osmanlılar; siyasi, askerî alanlar başta olmak üzere birçok alanda Batı'ya yönelmeye başlamıştır. Edebiyat alanında da önemli sanatçıların yetişmediği görülmüş ve zamanla Batı edebiyatından etkilenmeler görülmeye başlanmıştır.

“19. yy.da edebiyatta da edebî türler ve içerik açısından yeni bir edebî anlayışın ortaya çıkmaya başladığı görülmektedir. Ancak yeni ortaya çıkan edebiyat eskiden tamamıyla kopmamış, özellikle şiirde eski ile yeni arasında önemli bir fark olmamıştır. Dil, vezin ve nazım şekilleri büyük ölçüde aynıdır. Ayrıca yeni edebiyatın önde gelen isimleri eskiyi öğrenerek yetişmiş olduklarından eski tarzda yazmayı sürdürmüşlerdir.” (Mengi, 2021, s. 261)

Bu dönemde yeni edebiyat anlayışıyla edebiyat dünyasına yön veren eserlerle ön planda olan sanatçılarımız olmakla birlikte tarihin tozlu sayfalarında unutulmaya yüz tutan bazı sanatçılarımızın yazdığı eserlerin de olduğunu unutmamak gerekir. Yazılan bu eserler, yazıldıkları dönemde az veya çok ilgi görse de zamanla neredeyse unutulmuştur. Çünkü yazılan bu eserlerin çoğu orijinallikten uzak veya edebî değeri pek de olmayan eserlerdir.

“Dönemin şairleri, genellikle üstat olarak nitelendirilen şairlerin izinde giden, taklit ve tekit seviyesinde kalan nazire şairleri olarak dikkat çekmektedirler. Bunlar arasında eserleri gerekli dikkat ve titizlikten yoksun olmakla birlikte çağdaşları arasında meşhur olmuş, nazmı ve nesri devrinde kabul gören güçlü isimler de yetişmiştir.” (Şentürk ve Kartal, 2007, s. 565-566)

19. yüzyıl klasik Türk edebiyatı, son günlerini yaşayan bir anlayışın en zayıf dönemi olarak kaynaklarda yer almıştır. Bu anlayışı devam ettirmek için dönemin bazı sanatçılarının Encümen-i Şuara'da bir araya gelerek divan şiiri tarzında yazdıkları veya daha önce yazılmış şiirleri birbirlerine okuduklarını, bu şiirleri değerlendirdiklerini görmekteyiz. Encümen-i Şuara'da Leskofçalı Galip, Hersekli Arif Hikmet, Yenişehirli Avni, Namık Kemal, Ziya Paşa gibi sanatçılar bir araya gelmiştir.

19. yy.dan itibaren klasik Türk şiiri anlayışını devam ettirebilecek, toplumu etkileyen önemli eserler yazılmadığından bu edebî anlayış zamanla yerini Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatına bırakmıştır.

a. Çalışmanın Önemi ve Amacı

Bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük kapsamında ele alınan çalışmalar, esas olarak anlam-bağlam çerçevesinde oluşturulmuştur. Bağlamlı dizin, var olan sözcüklerin veya sözcük gruplarının bağlamıyla beraber oluşturduğu alfabetik listedir. İşlevsel sözlük ise edebî eserin söz varlığını anlam-bağlam ilişkisine dayanarak ortaya koyan sözlüktür.

“Bağlamlı dizin, metni oluşturan öğelerin anlamsal zenginliğinin tespit edilmesini sağlarken işlevsel sözlük ise sözcük/sözcük öbeklerinin aldıkları eklerle birlikte bağlam içindeki işlevlerinin belirlenmesi ve bunların diğer yapılarla olan ilişkilerinin ortaya konması görevini üstlenmektedir.” (Özdemir, 2022, s. 4)

Bu çalışmada 19-20. yüzyıl klasik Türk edebiyatı sanatçılarından Abbas Hâverî'nin eserlerinin bağlamlı dizin ve işlevsel sözlüğü hazırlanmıştır. Bu doğrultuda eserlerde yer alan sözcük, sözcük grupları, kalıp ifadeler, atasözleri ve deyimlerin bağlam çerçevesinde anlamları ortaya konmuştur. Eserde kullanılan sözcük ve sözcük gruplarının ses bilimsel (fonetik) ve anlam bilimsel (semantik) olarak kullanımlarının tespiti, kazandıkları anlamların bir bağlam çerçevesinde yorumlanması, çalışmanın temel amacıdır.

Eserin işlevsel sözlüğünü oluşturmak, sanatçının edebî dünyasını yorumlama ve dönemin dil ve üslup anlayışını anlama noktasında önem taşımaktadır. Bununla birlikte Abbas Hâverî'nin hayatı, edebî kişiliği, sosyal yaşamı, etkilendiği sanatçılar konularında da bilgi veren çalışma, sanatçının çok yönlü olarak tanıtılmasına katkı sağlamıştır.

b. Çalışmanın Kapsamı

Çalışmamız, Abbas Hâverî'nin manzum ve mensur eserlerinin söz varlığı bakımından incelenmesi ve eserlerinin bağlamlı dizininin ve işlevsel sözlüğünün hazırlanmasından oluşmaktadır. Ayrıca sanatçının hayatı ve poetikası hakkında da bilgiler vermektedir. Çalışmamıza konu olan eser, Birol BULUT tarafından, *Abbas Hâverî, Hayatı-Sanatı-Eserleri* adıyla 2019 yılında bir kitap hâlinde yayımlanmıştır. Söz konusu eser, tezimizin alt zeminini ve hareket noktasını oluşturmaktadır.

İlgili eserde yer alan 30 manzum, 18 mensur metinde bulunan sözcük, sözcük grupları bağlam üzerinden anlamlandırılmıştır. Bu eserin muhteva incelemesi söz konusu eserde daha önce yapılsa da bazı eklemelerle çalışma daha da kapsamlı hâle getirilmiştir.

c. Çalışmanın Yöntemi

Abbas Hâverî, Hayatı-Sanatı-Eserleri adlı eserden hareketle oluşturulan bu sözlük çalışması, TEBDİZ sisteminin bilgisayar destekli altyapısından destek alınarak hazırlanmıştır. Word programına eklenmiş eserler, TEBDİZ sistemine yüklenmiştir. Sisteme yüklenmiş mevcut sözcük ve sözcük grupları bağlamdan hareketle anlamlandırılmıştır. Anlamlandırılma yapılırken sözcük ve sözcük gruplarına eklenmiş çekim ekleri morfolojik olarak gösterilmiş olup anlama dâhil edilmemiştir.

Sözcük ve sözcük gruplarının anlamlandırılmasında *TDK Sözlük, Kubbealtı Lügati*, Ferit Devellioğlu'nun *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Şemsettin Sami'nin *Kamûs-ı Türkî* adlı sözlüklerinden yararlanılmıştır. Ayrıca yazılan bağlamlı dizin konulu tezler, ansiklopediler ve klasik Türk edebiyatı sahasında hazırlanmış kaynak kitaplardan da yararlanılmıştır.

Tezimiz “Giriş”le beraber iki ana bölümden oluşmaktadır. “Birinci Bölüm”de Abbas Hâverî'nin hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve eserlerinin muhtevası hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca yazdığı eserler; nazım şekilleri, türleri, vezinleri ve üslup özellikleri bakımından incelenmiştir. “İkinci Bölüm”de bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük alfabetik sıraya uygun olarak işlenmiştir.

Tezin son kısmında ise elde edilen yararlılık ve katkılar “Sonuç” başlığıyla ele alınıp yararlanılan kaynaklar “Kaynakça” başlığıyla verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ABBAS HÂVERÎ'NİN ESERLERİNİN İNCELENMESİ

1.1. Abbas Hâverî'nin Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri

Çalışmanın bu bölümünde, 19-20. yüzyıl klasik Türk edebiyatı şairlerinden Abbas Hâverî'nin hayatı, edebî kişiliği ve eserleri ele alınmıştır.

1.1.1. Hayatı

Abbas Hâverî'nin hayatı hakkındaki bilgilerimiz, yapılan araştırmalar neticesinde kaynak kitap olarak kullanılan Birol BULUT'un *Abbas Hâverî, Hayatı-Sanatı-Eserleri* ve Ahmet Bâdî Efendi'nin *Riyâz-ı Belde-i Edirne 20. Yüzyıla Kadar Osmanlı Edirne'si* adlı eserlerinden alınan bilgiler dışında ek bir bilgiye ulaşamadığından bu eserlerdeki bilgilerle sınırlıdır.

Abbas Hâverî'nin 15 Şaban 1284 (12 Aralık 1867) tarihinde Edirne'de doğduğu bilinmektedir. Babası Tolcalı Nalbant Sâlih Ağa'dır. Hâverî, henüz 18 yaşındayken Edirne Düyun-ı Umumiye Nezareti Kalemine girmiş, iki yıl sonra da aynı kurumda birinci kâtipliğe tayin edilmiştir. 13 Haziran 1889'da aynı kurumda muhasebe kâtipliğine, bir yıl sonra da aynı kalemin varidat-ı cedide mukayyitliğine (yeni gelirleri kayıt altına alma birimi) tayin edilmiştir.

Hâverî, memurluk yaptığı dönemde öğrenim görmeye devam etmiştir. İkinci Mekteb-i Rüştîyeyi bitirdikten sonra Edirne Daru'l-Muallimine (Erkek Öğretmen Okulu) başlamış, buradan 20 Aralık 1898'de mezun olmuştur. Diplomasından Arapça, Farsça ve Fransızca'yı başarıyla geçtiği anlaşılmıştır.

Hâverî, Ayastefanos'a tayin edilmiş, bir yıl boyunca burada çalışmıştır. İstanbul'a tayin edilmesi nedeniyle Edirne'den İstanbul'a yaptığı yolculuğu da *Edirne'den İstanbul'a Giderken* başlıklı seyahatnamesinde anlatmıştır.

Özel okullarda, Edirne Daru'l-Mualliminde kavaid-i Türkî (Türkçe dil bilgisi) dersleri veren Hâverî, 1901-1904 yılları arasında Babaeski Erkek Rüştîyesinde çalışmış, 14 Şubat 1906 tarihinde Edirne Belediye Tahrirat Kâtipliğine girmiştir. 14 Haziran 1908'de Edirne Alliance Musevi Okuluna Lisan-ı Osmanî öğretmeni olarak atanması nedeniyle belediyedeki görevinden istifa etmiştir. Hâverî'nin ölüm tarihi hakkında herhangi bir bilgiye rastlanamamıştır.

1.1.2. Edebî Kişiliği

Hâverî'nin eserlerinde klasik Türk şiirinin etkisi yoğun olarak görülmektedir. Bütün şiirlerinde aruz ölçüsünü ve klasik Türk şiiri nazım şekillerini kullanmıştır. Bazı şiirlerinde Arapça ve Farsça kelimeleri yoğun olarak kullanmıştır. Hâverî'nin sadece klasik Türk şiiri nazım şekillerini ve aruzu kullanmasına rağmen Muallim Naci gibi yeniliğe açık, eserlerinde yeni edebiyatın izleri görülen bir sanatçı olduğu söylenebilir. Özellikle de didaktik nitelikler yansıtan şiirlerinde bu yönü daha açık şekilde görülmektedir. Bu tarzda yazdığı şiirlerinde daha açık, anlaşılır bir dil kullandığı da ifade edilebilir.

Hâverî'nin yaşadığı dönemde görülen değişimlere, edebiyattaki yeniliklere bazı yönlerle ayak uydurduğu görülmektedir. Hâverî, yazdığı 30 manzum eserinin sadece beş tanesinde mahlas kullanmıştır. Bu eserler; *Tevhîd*, *Na't*, *Rûz-ı Cülûs-ı Hazret-i Hilâfet-Penâhi*, *Sa'y* ve *Nazîre* açıklamalarıyla başlayan şiirleridir. Bunların dışındaki şiirlerinde mahlas kullanmamıştır. Bu yönüyle klasik Türk şiirinden farklılık göstermektedir. Özellikle *Gazel* ve *Gazel-Dil-bere hitap* açıklamalarıyla başlayan şiirlerinde mahlas kullanmaması dikkat çekicidir.

Hâverî'nin şiirlerindeki bir diğer dikkat çekici özellik, bazı şiirlerinde konuya uygun başlıklar kullanması, bazı şiirlerinde ise başlık kullanmayıp şiirlerini klasik Türk şiirinde olduğu gibi nazım şekli veya nazım türünün adıyla adlandırmasıdır. Bu yönüyle de eskiden kopmadığı fakat yeniye de kapalı olmadığı söylenebilir.

Hâverî'nin eserleri üzerine yazılan takrizler onun eserlerinin, sanatının önemini ortaya koymaktadır. Özellikle Baytar Müfettişi olarak Edirne'de görev yapan Mehmet Âkif Ersoy'la tanışması ve Âkif'in onun *Fecr* başlığıyla yayımladığı eserler için yazdığı takriz onun tanınmasını sağlamıştır. Âkif, bu hüznü *Fecr*'in şairane bir şekilde yazıldığını ve heyecan veren bir eser olduğunu şu beyitlerle ifade etmiştir:

Bahâr-ı ma'rifetin bir sabah-ı behçetidir

Ne şâirâne tulû' eyliyor şu Fecr-i hazîn

Nazar, bu levhâ-yı vecd-âverin füyuzuyla

Gider gider de olur müntehâ-yı şevke yakîn (s. 31)

Ayrıca Edirne Topçu Yedinci Alayından Mehmet Şeref Bey de onun bu eserinin tabiatın bir nağmesi, hassas gönüllerin inlemesi olduğunu şu dizeleriyle dile getirmiştir:

Bu Fecri Cenâb-ı Hâverî'nin

Bir nağmesidir rübâb-ı tab'ın

Hassâs gönüllerin bükâsı

Bir mebhasıdır kitâb-ı tab'ın (s. 31)

Vahdet-i vücud anlayışına göre Allah dışındaki her şey onun geçici birer gölgesi, yansımasıdır. Hâverî de bazı şiirlerinde bu tasavvufî anlayışın etkisiyle şiirler kaleme almış, bütün varlıkların tek gerçek varlık olan Allah'ın tecellisi olduğu anlayışını şiirlerine yansıtmıştır. Hâverî, hangi tarafa ve neye bakılırsa bakılsın Allah'ın zatının görüleceğini, tek gerçeğin Allah olduğunu ifade etmiştir:

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar

Görmede her şeyde zâtından eser

Her tarafta müncelî ulviyetin

Ey Hüdâ birsin müselleme vahdetin (s. 34)

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur

Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara (s. 40)

Hâverî, Hz. Muhammed'e olan sevgisini de dile getirmiş, onun âlemlerin yaratılmasının nedeni olduğunu ve Allah'ın onu diğer peygamberlerden üstün kıldığını Na't başlıklı şiirinde dile getirmiştir:

Bâis-i îcâd-ı âlem sensin ey mahbûb-ı Hak

Mazhar-ı levlâk kıldı zâtını Rabbü'l-felak

...

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî

Pişvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî (s. 35)

Hâverî, şiirlerinde sanatlardan da yararlanmıştır. Şiirlerinde genellikle teşbih, istiare, mecaz-ı mürsel, telmih, iktibas gibi sanatlardan yararlanmıştır:

Şems-i cihân Sultân Hamîd

Binler yaşa ey şehriyâr (s. 37)

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim

Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber n'eylerim (s. 41)

Şânını takdîs için ey dâd-ger

Her tarafta parlıyor tâk-ı zafer (s. 36)

Kâinât her dem sana tesbîh eder

Varlığında varlığın tavzîh eder (s. 34)

Bir saâdetli hayât ister isen

Leyse li'l-insân büyük ihtardır (s. 40)

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur

Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara (s. 40)

Klasik Türk şairlerinin kendilerinden önce yazılan şiirleri örnek olarak yazdıkları şiirler, edebî metinlerde önemli yer tutmaktadır. Şairlerin yazdıkları bu nazireler, nazire yazdıkları şairi ve şiirini beğendiklerini göstermektedir. Hâverî de şair Sâmih ve Müstecâbizade İsmet Beylerin aşk konulu şiirine nazire yazmıştır:

Derd-i aşka sâkî-yi sîmîn-beden bîgânedir

Nâle-yi uşşâka hayf.. Ol dil-şiken bîgânedir.

...

Mîr-i İsmet'le Cenâb-ı Sâmih'i tanzîrde

Hâverî her dem sana nazm sühan-ı bîgânedir. (s. 85)

Hâverî, hem manzum hem de mensur eserler yazmıştır. Mensur eserleri daha çok tabiat ve nasihat içerikli deneme türünde yazılmış olan metinlerdir. Hâverî'nin edebiyatımıza Tanzimat Dönemi'yle giren anne ve çocuk temasını birkaç metinde işlediğini görmekteyiz. Bu yönüyle yeniliğe açık, toplumun sorunlarını dile getiren bir sanatçı olduğunu da ifade edebiliriz.

Hâverî'nin mensur yazılarının ağırlıkta olduğu ikinci eseri olan *Tulû'* için yazılan bazı takrizler incelendiğinde bu eserlerin önemi daha açık şekilde ortaya konmuş olacaktır. Edirne maarif müdürü Ziver Bey, daha önce gazetelerde parça parça yayımlanan bu eserleri okuduğunu ve bu eserlerin bir araya getirilmesinden, eserin müellifiyle tanışmasından duyduğu mutluluğu dile getirmiştir. Esere verilen *Tulû'* isminin benzersiz olduğunu ifade ederek bu eserde yer alan bazı metinlerin dilinin akıcı ve takdire şayan olduğunu dile getirmiştir.

Edirne Düyun-ı Umumiye-yi Osmaniye'den Rauf Bey, baştan sona kadar okuduğu bu eseri *Fecr* adlı eserden daha çok beğendiğini, ihtişamlı, gönül alıcı ve güzel bulduğunu ifade etmiştir. Bu eserin yayımlanması ve halkın istifadesine sunulmasının önemini dile getirmiştir.

İkinci Ordu Hümayun-ı Levazım Dairesi Müdür Muavini Mustafa Fehmi Efendi, bu eserin temiz düşüncelerin ürünü olduğunu, insanın gönlüne ferahlık veren manalar içerdiğini belirtmiştir. Eserin çok açık bir dille yazıldığını, konuşuluyormuş gibi yazıldığını, marifet ve hikmet sözlerini öğrettiğini dile getirmiştir. Böyle bir eserin kolay yazılamayacağını, sehl-i mümteni örneği olarak değerlendirilebileceğini ve eserin insanların istifadesine sunulmasında geç kalındığını belirtmiştir.

H. Remzi Efendi, eserle ilgili bir dörtlük yazmış; eserin gönülde yer tuttuğunu, benzersiz olduğunu, baharın doğuşunu hatırlattığını, yeni tarzda oluşturulan bu eserin edebiyatla ilgili bir çiçek bahçesini hatırlattığını ifade etmiştir:

Bu bedâi' bu dil-nişîn eş'âr

Bir Tulû'-ı bahârı andırıyor.

Hâverî'nin bu nev-zemîn eseri

Edebî zehre-zârı andırıyor. (s. 53)

Hâverî'nin mensur eserlerinde tasvirlerle çokça yer verdiğini, yer yer kısa cümleler kullandığını, daha çok kurallı cümlelerden yararlandığını görmekteyiz. Betimlemelerin ağırlıklı olarak kullanıldığı metinlerde sanatsal ifadelerden yararlandığını da ifade edebiliriz:

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir sükûnet içinde aralık aralık kuşların hayvanların nagamâtı işitmeye başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların yapraklarını tahrik eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzin minareden çıkardığı Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle ibadet vaktini halka ilan eder. İşte ben bu zamanın hâlinden istifade edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım. (s. 45)

...Vakta ki günler, aylar, seneler geçer. Bu latif masum, bu güzel evlat, bu sevimli yavru söylemeye, yürümeye başlar. Bahçelerde, kırlarda kelebekleri, kuşları kovalar. Çiçekleri, otları koparır. Koşar, oynar, sıçrar, düşer, kalkar bir zaman gelir ki okumayı, yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi anlamak ister. Artık bu çocuk; âlem-i insaniyete, cihan-ı medeniyete takdim edilmiş olur. (s. 69)

Hâverî'nin Edirne'den İstanbul'a yaptığı yolculuğu anlattığı gezi yazısı türünde bir eseri de vardır. Bu eserinde yolculuk esnasında yaşadıklarını, gördüklerini betimleyici bir anlatımla aktarmıştır. Yolculuk yaptığı sırada trenden gördüğü İstanbul'a duyduğu hayranlığı, gördüğü güzellikleri kaleme almıştır:

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif derya, solda bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı gönülleri, muhabbetle mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en mürde dilleri bile yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i hava ve letafet-i mevkiyesiyle meşhur olan Ayastefanos, Makriköy'ünü geçer geçmez "İstanbul" şehri-i şehîrinin beyaz minareleri, kuleleri, mebânî-yi aliyesi çeşmân-ı iştihakımı tezyin etti. (s. 79)

1.1.3. Eserleri

19. yy.ın sonları ile 20. yy.ın başlarında eserler yazan Hâverî, manzum ve mensur tarzda eserler kaleme almıştır. Yazdığı bu eserleri dönemin önemli gazetelerinde (Malumat, Sabah, Gayret, Mütalaa, Asır, Edirne, Çocuklara Rehber ve Saadet) yayımlamıştır. Bazı eserlerinin gazetelerin düzenlediği yarışmalardan derece aldığı da bilinmektedir. Sabah gazetesinde yayımlanan *Boğaz İçinde Bir Mehtap Âlemi* eseri ve Malumat gazetesinde yayımlanan *Dünyada Her Şeyin Zevki Bir midir?* eseri

birinci; Sabah'ta yayımlanan *Valide* ve Malumat'ta yayımlanan *Tıfl-ı Nâim* eserleri ikinci ve Saadet gazetesinde yayımlanan *Bir Âmânın Tahassürü* adlı eseri ise üçüncü olmuştur. Daha sonra da kendisinin belirttiğine göre bunların kaybolmasına gönlü razı olmadığı için eserlerini bir araya getirme gereği görmüştür.

Çalışmamıza konu olan Hâverî'nin *Fecr* ve *Tulû'* adlı eserleri, Birol Bulut tarafından bir araya getirilerek *Abbas Hâverî'nin Hayatı-Sanatı-Eserleri* adıyla tek kitap hâlinde yayınlanmıştır.

1.1.3.1. Fecr

Hâverî'nin baskısı yapılan iki eserinden birincisi olan *Fecr*'de 24 manzum, 3 de mensur metin bulunmaktadır. Ayrıca Hâverî'nin çeşitli gazetelerde parçalar hâlinde basılan bu metinleri neden bir araya getirdiğini dile getirdiği *Mukaddime* başlıklı bir ön sözü de eserin başında yer almaktadır. *Fecr* adlı bu eserin edebiyat tarihimizde önemli bir yer edinmesinin nedenlerinden biri, Mehmet Âkif Ersoy'un bu esere takriz yazmış olmasıdır.

1.1.3.2. Tulû'

İkinci eseri olan *Tulû'* da ise 6 manzum, 15 mensur metin yer almaktadır. Bu eser de *İfade* başlıklı bir ön sözle başlamaktadır. Hâverî'nin bu eserde yer alan metinlerde toplumsal ve ilmî konulara daha çok yer verdiği, dönemindeki değişim ve gelişmeleri takip edip bunu halka anlattığı görülmektedir.

1.1.3.3. Eserlerinin Muhtevası

1.1.3.3.1. Çalışmanın Faydaları Tembelliğin Zararları

19. yy.dan itibaren Osmanlı, Batı'nın ilim, sanayi, teknoloji gibi alanlarda katettiği ilerlemeyi kabul etmiş ve bu alanlardaki yenilikleri takip etmek için Batı'ya elçiler, görevliler göndermiştir. Onlar da Batı'daki bu yenilikleri takip edip Osmanlı'ya getirmeye çabalamıştır. Yapılan yeniliklerden halkı haberdar etme, halkı bilgilendirme ve yönlendirme vazifesi de kalem erbabı kişilere kalmıştır. Bu dönemde eserler oluşturan birçok sanatçı, halkı bilinçlendirmek amacıyla yazılar kaleme almıştır. Farklı alanlarda yapılan çalışmalar, dönemin yayın organlarında yayımlanan yazılarla halka iletilmiştir. Bu dönemde gazetelerin daha çok çıkarılmasıyla birlikte bu konuların halka ulaştırılması da kolaylaşmıştır.

Abbas Hâverî de bazı eserlerinde öğüt içeren ifadeler kullanarak insanlara doğruyu göstermeyi, onları bilinçlendirmeyi amaçlamıştır. *Sa'y* başlıklı şiirinde akıllı insan ile cahil insanı karşılaştırmış, ilim ve sanat öğrenmenin yararlarından söz etmiştir. Akıllı insanın ilim öğrenerek geleceğini kurtardığını, mutlu olduğunu fakat cahil kimsenin servetini yitirdiğini, felaketler yaşadığını, mutlu olamadığını, ömrünün sıkıntılarla geçtiğini ifade etmiştir. Gençlik döneminin çabuk geçeceğini, insanın pişmanlıklar yaşayabileceğini belirtmiştir. Hâverî; bu eserinde üretken olmanın, emek vererek bir şeyler elde etmenin önemini ve tembel insanın hâlini gözler önüne sermiştir:

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder

Câhil olan âdemin servet elinden gider

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin

Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

Ân-ı civânî dahi zâil olur şüphesiz

Vakt-i nedâmet gelir ömür ise eyler güzer (s. 39)

Talebeye başlıklı şiirinde de çalışıp ilim öğrenmek için her zaman teşvikte bulunmak gerekmediğini, zamanın kıymetli olduğunu, gençliğin bir daha ele geçmeyeceğini ifade etmiştir. Hâverî, hem bu şiirinde hem de *Sa'y* başlıklı şiirinde gençlik döneminde insanın çalışmasının, ilim ve sanat öğrenmesinin, zamanını iyi kullanmasının önemine vurgu yapmıştır:

Sa'y edip tahsîl-i ilm etmek için

İstemez teşvîk asla her zamân

Nev-civânî fasl-ı kıymet-dârdır

Sa'y edin geçmez ele bir böyle ân (s. 39)

Bir insanın en önemli gayelerinden biri de insanlığa faydalı işler yapıp öldükten sonra dahi hatırlanabilecek güzel eserler ortaya koymaktır. Hâverî, *Bir Kıta* açıklamasıyla başlayan şiirinde insanın namını devam ettirmesi için eserler bırakması gerektiğini, eserlerin kaynağının da fikirler olduğunu ifade etmiştir. Şair, insanın emek sarf ederek bir şeyler kazanmasının önemini daha etkili şekilde aktarmak için Kur'an-

1 Kerim'den (*Necm* 53/39.) iktibasta bulunmuştur. Böylece fikirlerini daha etkili biçimde dile getirmiştir:

Nâmi ibkâ eyleyen âsârdır

Masdar-ı âsâr olan efkârdır

Bir saâdetli hayât ister isen

“Leyselî'l-insân” büyük ihtardır (s. 40)

Bir toplumun ilerlemesi, güçlü olması, diğer milletler içinde önemli bir yer edinmesi çalışmasına, gayret etmesine, elindekiyle yetinmeyip üretmesine bağlıdır. Hâverî, *Tembel Çocuklara* başlıklı şiirinde çalışmanın önemini vurgulayarak gençlere doğru yolu göstermeyi amaçlamıştır. İlim öğrenmenin, çalışmanın, gayretli olmanın, insanın başarılı olmasının ne denli önemli olduğunu, gençlerin azimli bir şekilde çalışmalarının gerekliliğini vurgulamıştır. Şair; çocuklara hitap ederek, tembellik edip gaflete düşmemeleri, servete güvenip de tembellik etmemeleri gerektiğini, insanın mutlu olmasının çalışarak bir şeyler elde etmekle mümkün olduğunu, tembel kimselerin sonunda kendilerini değersiz göreceklerini, gençlik zamanının iyi değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. İnsanın ilim ve marifet sahibi olarak mutlu olabileceğini, bu şekilde huzuru yakalayabileceğini ve bilginlerden olup Allah yolunu bulabileceğini ifade etmiştir:

Nukûd u mâla istinâd

Edip atâlet i'tiyâd

Eden ne gaflet eyliyor

Büyük cehâlet eyliyor.

Nukûda pek dayanmayın

Çalışmadan usanmayın (s. 83)

Mektep Şâkirdânına başlıklı şiirinde de öğrencilere hitap ederek onların gece gündüz çalışıp ilim ve irfan öğrenmeleri, çalışkan ve istekli olmaları gerektiğini ifade etmiştir. Şair, bu eserinde de ilim öğrenmenin, çalışmanın önemini vurgulayarak gençlere nasihatlerde bulunmuştur:

Gece gündüz çalışın

Bıkmak olmaz alışın

İlm ü fen toplayınız

Biliniz anlayınız (s. 84)

Hâverî, *Cümel* açıklamasıyla yazdığı metinde özdeyiş niteliğinde bazı cümleler kullanmıştır. Bu cümlerin bazılarında manzum yazılarında da dile getirdiği çalışmanın önemi konusunu dile getirmiştir. Hâverî, çalışkan insanla cahil insanı karşılaştırıp cahilliğin zararlarından söz etmiştir. Bilginin yararlı olduğunu, gençlerin zamanlarını iyi değerlendirmeleri gerektiğini ifade etmiştir:

Cehalet sefaletin sütanasıdır. Daim oldukça o nevzat büyür yetişir.

Cehalet ve atalet bâis-i izdiyâd-ı sefalet ilim ve marifet ise mucib-i terakki-yi saadettir.

Gençliğini zevk ü safada geçirip atisini düşünmeyenler hâlet-i nez 'de gibidirler.
(s. 44)

1.1.3.3.2. Sevgili

Hâverî, klasik Türk edebiyatında çokça işlenen sevgili konusunu da şiirlerinde işlemiştir. Bu konuyla ilgili yazdığı şiirlerde sevgili, klasik Türk şiirindeki gibi hayali değil, gerçek hayatta karşılaşılabilecek olan bir güzeldir. Sevgiliyi klasik Türk şiirindeki kullanılan benzetmelerden yararlanıp anlatsa da bu sevgili, gerçek yaşamda var olan bir sevgilidir. *Şarkı* açıklamasıyla başlayan iki şiirinde ve *Gazel –Dil-bere hitap-*, *Kıta*, *Nazire* açıklamalarıyla başlayan üç şiirinde sevgili konusunu işleyen “Hâverî’nin şiirlerindeki sevgi ve sevgili imgelerinin klasik şiirdeki gibi uhrevî yahut zihnî değil, modern edebiyatın kendini ifade etme biçimlerinden biri olarak dünyevî ve beşerî bir şekle büründürdüğü görülmektedir.” (Bulut, 2019, s. 20)

Hâverî, *Gazel –Dil-bere hitap* açıklamasıyla başlayan şiirinde sevgilisinin yüzünü aya benzeterek onun benzersiz biri olduğunu, güzellerin ona özendiğini ifade etmiş; onu bu şekilde övmüştür. Şair, son iki beyitte de sevgiliden ayrı kalmanın zorluğunu ve çektiği ızdırabı dile getirmiştir. Klasik Türk şiirinde yer alan bazı mazmunların kullanıldığı görülse de bahsedilen sevgilinin günlük hayatta karşılaşılabilecek, somut bir kişi olduğu şiirden anlaşılmaktadır:

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim

Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber n'eylerim

Şîve-yi refâtârını her bir güzel taklîd eder

Gül-şen-i tal'atda mümtâzsın ey verd-i terim

Bir nazîrin gelmemiştir bî-bedelsin bî-bedel

İşte yektâ-yı cihânsın sen hakîkî söylerim (s. 41)

Şarkı açıklamasıyla başlayan ilk şiirde klasik Türk şiirinde olduğu gibi âşğın maşğunu her şeyden, herkesten güzel görüp ondan ayrı kalmanın acısını yaşadığını görmekteyiz. Şair; sevgilinin yüzünün güzelliğı, gözlerinin mestaneliğinden söz ederek ona kavuşamamanın verdiği acıyı dile getirmiştir:

Tal'at-i dîdârına bî-çâre dil meşhûrdur

Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

Vuslatından hayli demdir dûr eder üftâdesin

Şîve-yi sevdâ-peresti bence pek meşhurdur (s. 41)

Şarkı açıklamasıyla başlayan ikinci şiirde de âşğın sevdiğine bakarken gördüğü manzara karşısında adeta büyülendiğini, sevgilinin güzelliğı ve çekiciliğı karşısında hayran kaldığını ifade etmiştir. Bu şiirinde ikinci ve dördüncü dizeler nakarat şeklindedir:

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor

Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

Böyle bir manzara-yı câzibe-fermâ olamaz

Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor (s. 41)

Klasik Türk şiirinde işlenen önemli konulardan biri de rakiple sevgilinin yakınlaşması ve âşğın bu durumdan duyduğu üzüntüdür. Kıta açıklamasıyla başlayan şiirde Hâverî, bu konuyu dile getirmiştir. Sevgilinin baygın bakışlarıyla ağyara iltifat etmesini, bundan kendisinin duyduğu üzüntüyü dile getirmiştir:

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağyâra eyler iltifât

Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

Musrâ'-ı âtîyi îrâd eylerim bi'l-irticâl

Yok mu insâfî o şûhun etmemek kâbil mi zâr (s. 42)

Klasik Türk şiirinde şairlerin kendilerinden önce şiir yazan şairlerin şiirlerini ölçü ve uyak yönünden örnek alarak yazdığı benzer şiirler de revaçtadır. Hâverî'nin dönemin şairlerinden Sâmih ve Müstecâbizâde İsmet Beylerin söyledikleri şiire nazire olarak yazdığı şiirde sevgilinin güzelliğinden söz edilmiş, aşk acısından duyulan ızdırıp dile getirilmiştir. Bunun yanı sıra Hâverî, aşk acısını yaşamayanların kendisini anlayamayacağını belirterek sevgiliden ayrı kalmanın verdiği acıyı ifade etmiştir:

Subh-dem âh u enîn eyler durur kalb-i hazîn

Sevdiğim feryâdıma bilmem neden bigânedir

Mîr-i İsmet'le Cenâb-ı Sâmih'i tanzîrde

Hâverî her dem sana nazm sühan-ı bigânedir (s. 85)

1.1.3.3.3. Tabiat

Tanzimat Dönemi'yle birlikte romantizm akımının da etkisiyle doğanın güzelliğine hayranlık duyulmuş, bu güzelliğin insanların duyguları üzerindeki etkisi hem şiirlerde hem de düzyazılarda anlatılmaya başlanmıştır. Sanatçılar bu tablo karşısındaki iç huzurlarını, sevinçlerini anlatmanın yanında hüznelerini de dile getirmiştir. Özellikle de Tanzimat İkinci Dönem sanatçısı olan Abdülhak Hamit Tarhan'ın bu konudaki şiirleri dikkat çekicidir.

Hâverî de eserlerinde tabiat karşısında hissettiklerini, hüznelerini, Allah'ın varlığının tecellisi olan doğayı eserlerinde anlatmıştır. Hâverî, Tanzimat Dönemi'yle birlikte edebiyatımızda daha çok işlenmeye başlanan bu konuyla ilgili bazı manzum ve mensur eserler yazmıştır.

Gazel açıklamasıyla başlayan şiirinde şairlerin, Allah'ın ruhanî bir ihsanla yarattığı dağlara hayranlıkla baktığını ifade etmiştir. Seher vaktinde dağlara vuran kırmızı rengi izlemeye koyulduğunu, her tarafta bir sessizliğin hâkim olduğunu, gayptan gelen gizli sesi dinlediğini, dağların birbiriyle sohbet ettiğini dile getirmiştir:

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara

Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur

Fıtratın bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara (s. 40)

Tahattur adlı şiiri üç dördlükten oluşmakta, her bir dördlükte farklı bir tablo tasvir edilmektedir. “Bu şiir, muhteva bakımından Recaiade M. Ekrem’in *Bu da Bir Şiir-i Muhzin-i Diğeri* ve *Çoban* şiirlerine benzemektedir. Orada da tabiatın keşfi, hüznü bakış ve resim bu şiirlerde de ön plana çıkmaktadır.” (Bulut, 2019, s.23). Şair, birinci dördlükte ırmakların hüznü akıp, bülbüllerin şarkı söylediğini, çiçeklerin ve güllerin kendisine bu sözleri söylettiğini ifade ederek doğanın kendisine ilham verdiğini belirtmiştir:

Pek hazînâne akardı ırmak

Şarkı söylerdi hemân bülbüller

Ediyordu beni ol dem intâk

O yeşil kırdaki çiçekler güller (s. 42)

İkinci dördlükte ormandaki sürülerin kendisine çok güzel görüldüğünü, bu güzelliğin başka yerde bulunamayacağını ifade ederek doğa karşısında hissettiklerini dile getirmiştir:

Ormanın bir kenârında sürüler

Bana pek hoş görünürdü orada

Bir tarafta melerdi kuzular

O güzellik ki bulunmaz burada (s. 42)

Hâverî, üçüncü dördlükte güneşin batışıyla her tarafı hüznü bir rengin kapladığını, bu görüntünün gönlü yaraladığını dile getirerek tabiat karşısındaki hüznünü ifade etmiştir:

Gidiyor mağribe şems-i enver

Kapladı âlemi bir reng-i hazîn

Gark-ı his etti dili bu manzar

Nerdesin nerde eyâ şems-i mübîn (s. 42)

Hâverî, şiirlerinde olduğu gibi düzyazılarında da tabiat konusunu işlemiş; hem sevinçlerini, doğada gördüğü güzellikleri hem de bu güzellikler karşısındaki

hüzünlerini dile getirmiştir. Eserlerinden duygusal bir kişiliğe sahip olduğu anlaşılan Hâverî, tabiat karşısında hissettiklerini aktarmıştır.

Akşam Zamanı başlıklı yazısında güneşin batmaya yakın olduğu ve son ışıklarını dağların zirvesine vurduğu akşam vakti doğayla baş başa kalıp doğanın güzelliğine hayran kaldığı anı betimlemiştir. Bulduğu yeri tasvir ederek doğadaki, sessizliği ve güzelliği aktarmış fakat bu güzelliğe aldanmamak, onu vücuda getiren Allah'ı düşünmek gerektiğini ifade etmiştir. Hâverî'nin gördüğü manzaranın güzelliği karşısındaki hayranlığını dile getirirken bu manzarayı var eden Allah'ı hatırlaması, onun din konusundaki hassasiyetini de yansıtmaktadır:

Akşam zamanının hâsıl ettiği eser-i hüznün beni daima müteessir ettiğinden midir, nedir, temasına daldığım menâzır-ı tabiat, bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş; dalmış kalmışım. Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden çıkardığı acı bir kahkahası, yarasa kuşlarının uçuşları gecenin hululünü ihtarla beni ikaz eyledi. Mütehayyirane etrafıma baktım. Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin etmiş) kamer bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh bulutlar içine gizleniyor, kâh arz-ı çehre ederek bulut yığınları üstüne nurunu yayıyordu. (s. 47)

Boğaz İçinde Bir Mehtap Âlemi metninde mehtap âleminin hüznü gönüllerde âşıkane duygular uyandırdığını ifade etmiştir. Cihanı bir kitaba, o kitabı okumayı bir seyahate, İstanbul'u ise o kitabın fihristine benzetmiştir. Mehtabı da böyle eşsiz bir şehirde izlemek gerektiğini, böylece insanın dünya, hayat, mutluluk, zevk ve sevincin ne olduğunu daha iyi anlayabileceğini ifade etmiştir. Mehtaplı bir gecede Boğaziçi'ni, buradaki yalıları, köşkleri ve buralardan gözlemlenen manzaranın mükemmelliğini, ayın ışıklarının denizin dalgalarıyla buluşmasını, kuşların cıvıltılarını, gördüğü eşsiz güzelliği ve bu manzaranın insana hissettirdiklerini betimlemiştir. Şairin çevresindeki güzelliklerin farkında olduğunu ve bu güzellikler karşısında duygusal bir ruh hâline büründüğünü ifade edebiliriz:

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı gönüllerde her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele bahar aylarında buna hiç doyulmaz.

Mehtap gayet latiftir. Cihan bir kitap, mütalaası seyahat. "İstanbul" ise o kitabın bir fihristidir.

Evet, mehtabı böyle mecma-ı bedayi olan bir şehirde temaşa etmelidir ki insan dünyanın, hayatın, saadetin, zevkin, sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin. (s. 57)

Karlı Bir Gece metninde köyden çıkıp, şehre doğru yol alırken kar tanelerinin indiği ve soba dumanlarının bir bulut gibi şehrin üstünü kapladığı manzarayı betimlemektedir. İnsanın gönlünde çeşitli hisler uyandıran gün batımı hüznlerinin ufukları kapladığını, her tarafın beyaz renkli elbiselere büründüğünü, insanların sokaklarda gezindiğini ifade etmiştir. Tabiatın kendine özgü sessizliğinin bir köpek havlamasıyla bulmaya başladığını belirtmiştir:

İnsanlar, sokaklarda hızlı hızlı gidiyor. Gönüllerde türlü türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı kaplıyordu. Herkes evinde... Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti. Saat bir buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes akşam taamını ediyor. Ağaçlar, her taraf câme-yi sefid-fâme bürünmüş idi. (s. 80)

Mangal Kenarı Kış Gününün Lalezarıdır başlıklı metin -ateş kışın, gül bahçesi yazın güzeldir- sözüyle başlamaktadır. Hâverî, kış aylarının güzelliğinden söz ederek, kış aylarında dışarı çıkamayıp, akşam saatlerinde bir araya gelerek tatlı sohbetler yapan aile efradının mutluluğunu gözler önüne sermiştir. Evinin penceresinden sabahleyin doğadaki güzellikleri, yağan karı izlediğini, her tarafın, özellikle de ağaçların beyaz elbiselere büründüğünü ifade ederek bu görüntüyü gönle rahatlık veren, gönlü okşayan bir sevgiliye benzetmiştir. Sabahın erken saatlerinde insanların sokaklardan geçtiğini, trenin tepelerin eteklerini dolaşarak ilerlediğini, çocukların uyanmaya başladığını ve sabah namazını kılmaya başladıklarını, sonra da soba etrafında toplanıp sohbet etmeye başladıklarını ifade etmiştir. Büyük annenin söylediği “Mangal kenarı kış gününün lalezarıdır.” sözü üzerine yapılan sohbeti aktarmıştır:

Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşe yarmaları çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba üzerindeki güğümde ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını eda etti. Biraz sonra kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu. Mangalda nar gibi kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı. Herkes soba başına, mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti. Kış hakkında bir şeyler söylemek istiyordu. Ben, “E’n-nâru fakihetü’ş-şitâi”nin Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük validem: “Mangal kenarı kış gününün lalezarıdır.” dedi. (s. 73)

1.1.3.3.4. Din ve Tasavvuf

Kur'an-ı Kerim, peygamber kıssaları ve tasavvuf klasik Türk edebiyatında en çok yararlanılan kaynaklardır. Sanatçılar; ayetlerden, hadislerden, peygamberlerin hayatlarından ve tasavvufî konulardan yararlanarak eserler yazmışlardır.

1.1.3.3.4.1. Tasavvuf

Tasavvuf, dinî emir ve yasakları yumuşatmayı amaçlayarak insanların sevgi yoluyla Allah'a yaklaşmasını arzulayan bir inanç sistemidir. Bu anlayışı benimseyip bunu halka yayan kişilere de mutasavvıf denir. Bu inanç sistemi 8. yy.da ortaya çıkmış ve zamanla İslam ülkelerinde etkili olmuştur. Türk edebiyatında 12. yy.da Ahmet Yesevi bu anlayışı benimseyerek bu inanç doğrultusunda eserler yazıp halkı yönlendiren ilk mutasavvıftır.

1.1.3.3.4.1.1. Vahdet-i Vücut

Tasavvuf, klasik Türk şiirinin en çok işlenen konularındandır. Tasavvufî anlayışı benimseyenlerin ön plana çıkardıkları en önemli anlayışlardan biri de “vahdet-i vücut”tur. “Vahdet-i vücut anlayışına göre, vücut birdir, o da Hakk'ın vücududur. Onun vücudundan başka varlık yoktur, olması da mümkün değildir. Âlemde görünen çokluk ancak görünüş itibarıyladır, mecazidir ve onun tecellisidir.” (Üstüner, 2014, s. 69). Bu görüntüler, Allah'ın daha iyi anlaşılıp bilinmesi için vardır.

19. yy.dan itibaren şiirler yazan sanatçılar, Batı şiirinin etkisiyle farklı konulara yönelse de bu konuda şiir yazmaya devam etmişlerdir. Hâverî de yazdığı iki şiirde tasavvufî konulara değinmiştir. Hâverî, *Tevhîd* başlıklı şiirinde vahdet-i vücut inancını işlemiştir. Yaratılmış olan her şeyde Allah'ın tecelli ettiğini, onun görüldüğünü, yaratılanlardaki hikmeti aklın kavrayamayacağını dile getirmiştir. Allah'ın varlığının, birliğinin ispatlandığını, Allah'ın yaratmasında bir sınırın olamayacağını, yerdeki ve göktekilerin bunu kanıtladığını ifade etmiştir:

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar

Görmede her şeyde zâtından eser

Pîş-gâh-ı kudretinde zerreler

Zâtını tavsîf eder tenzîh eder

Her tarafta müncelî ulviyetin

Ey Hüdâ birsin müselleme vahdetin (s. 34)

Gazel açıklamasıyla başlayan şiirinde de vahdet-i vücud anlayışının izleri görülmektedir. Allah'ın ruhanî ihsanının dağlara yansıdığını ifade etmiştir. Şiirde Hz. Musa'nın Allah'ı görmek isteyip Allah'ın dağa tecelli etmesinden sonra dağın parçalanması ve Hz. Musa'nın bayılması olayına da telmihte bulunulmuştur:

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur

Fıtratın bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara

...

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur

Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara (s. 40)

Hâverî, mensur tarzda yazdığı *Akşam Zamanı* adlı metinde Allah'ın sonsuz kudretini dile getirmiştir. Allah'ın yarattığı tabiatı izlerken ona duyduğu hayranlığı dile getirmiş fakat daha sonra onu yaratanın kudretini, gücünü düşünerek bir uykudan uyanmış gibi olduğunu ifade etmiştir:

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar temaşaya koyduğum zaman; bir sada-yı gaybın: "Zib ü ziynete aldanma ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı düşün!" sözlerini kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. (s. 47)

1.1.3.3.4.2. Din

1.1.3.3.4.2.1. Ramazan Ayı ve Ramazan Bayramı

Başı rahmet, ortası mağfiret, sonu cehennemden kurtuluş olarak görülen Ramazan ayı ve sonrasında da Allah'ın insanlara hediyesi olan Ramazan Bayramı Müslümanlar tarafından kutsal kabul edilir. Ramazan ayı öncesinde bu aya özgü bazı hazırlıklar görülmeye başlanır, her taraf süslenir, temizlenir. "Bütün İslam dünyasında olduğu gibi kuşkusuz Osmanlı ülkesinde de Ramazan'ın apayrı bir önemi vardı. Ramazan hazırlıkları ve tedarikleri daha iki üç ay öncesinden görülmeye başlanırdı." (Canım, 2020, s. 246). Bu ayın feyzi, önemi Kur'an-ı Kerim'de bazı ayetlerle insanlara duyurulmuştur. Peygamber efendimize ayetlerin gönderilmeye başlandığı, içinde bin aydan daha hayırlı olarak gösterilen Kadir Gecesi'nin olduğu ve Müslümanlar'ın oruç tutup daha fazla namaz kıldıkları bu ay, insanlar için günahlardan kurtuluş vesilesi olarak görülmektedir.

Hâverî, mensur tarzda yazdığı iki eserinde yaşadığı dönemde Ramazan ayı ve Ramazan Bayramı için yapılan hazırlıkları, insanların bu özel ay ve günlere verdiği değeri aktarmıştır. İnsanların günler öncesinden başlayan heyecanlarını, evlerde, sokaklarda, camilerde, dükkânlarda yapılan hazırlıkları aktarmıştır.

Ramazan Hazırlıkları metninde bütün İslam dünyasında Ramazan için bazı hazırlıklar yapıldığını, bu metinde sadece İstanbul'da yapılan hazırlıklardan söz edeceğini belirtmiştir. Henüz Ramazan ayı gelmeden hazırlıkların yapılmaya başlandığını, evlerin temizlendiğini, her tarafın süslendiğini, iftarlık ve sahurluk çeşitli yiyecek-içeceklerin tedarik edildiğini, esnafların da dükkânlarda buna yönelik hazırlıklar yaptığını ifade etmiştir. Camilerde de çeşitli hazırlıklar yapıldığını, minarelere mahyalar gerildiğini, vaizlerin, hafızların hazırlıklar yaptığını belirtmiştir. Ayrıca davulcuların, tiyatrocuların, hayalcilerin, cambazların, hokkabazların, çalgıcıların, sanatçıların da çeşitli hazırlıklar yaptığını ifade etmiştir. Herkesin bu ayın bolluk ve bereketinden faydalanmak istediğini belirtmiştir. Bu ayda kadın ve erkeklerin oruç tuttuğunu, Kur'an-ı Kerim okuduğunu, ibadet için temizlendiğini, zengin olsun fakir olsun herkesin hazırlık yaptığını ifade etmiştir:

Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün kaldı mı evlerde temizlik başlar...

Mesela; duvarlar, tavanlar süpürülür. Tenteler silinir. Taşlar yıkanır, bakır kapları kalaycıya gider. Lambalar şamdanlar, fenerler, tablolar silinir, temizlenir. Her taraf dayanır, döşenir, süslenir. Kibar konaklarına aşçılar tutulur. Şehriye, pirinç, yağ, makarna, peynir, kaşkaval, zeytin, pastırma, yumurta, havyar, pestil, hoşafılık üzüm, reçeller, turşuların envai vesaire gibi iftarlık, sahurluk, me'külât u meşrubat-ı lazıme tedarik olunur... (s. 76)

Hâverî, *İki Tebrikname* metninde Ramazan ayının ve Ramazan Bayramı'nın gelişi ve insanlarda uyandırdığı hisleri, bugünlerin değerini idrak edip Allah'a gereği gibi kulluk etmenin önemini aktarmıştır. Ramazan'ın feyz ve bereketiyle dünyayı nurlandırdığını, inançlı insanların bugünlerde neşeyle dolduğunu, kâinatın manevi duyguların tecelli yeri olduğunu, Müslüman kimselerin dahi Allah'ın tecellisi karşısında şaşırıldığını ifade etmiştir. Hem kendisinin hem diğer insanların bu mübarek günleri anlama onuruna erişmekle mutlu olacağını belirtmiştir.

Affin ve merhametin çoğaldığı oruç ayından sonra insanların Ramazan Bayramı'nı neşe ve sevinç içerisinde kutladıklarını, kalplerinin hakikât nuruyla

aydınlandığını, içlerindeki saflığın yüzlerine vurduğunu ifade etmiştir. Allah'a dua edip Allah'ın kullarına bu mübarek günlerin önemini idrak etmelerini sağlamasını istemiştir:

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı hakikat ile tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit bulunmaz ki safiyet-i vicdanı çehresine bir beşâset, hâline bir nezahet bahşetmiş olmasın.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i mahsusla o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete şitâb eder, daha nice seneler bu gibi â'yâd u eyyam-ı mübarekeyi idrak ile şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı Rabb-ı Mennân'dan tazarru ve niyaz eylerim. (s. 87-88)

1.1.3.3.5. Şahıslar

Hâverî, yazdığı bazı manzum ve mensur metinlerde tarihte yer edinmiş bazı önemli isimlere çeşitli nedenlerle yer vermiştir. *Na't* adlı manzum eserinde Hz. Muhammed'e olan sevgisini dile getirmiştir. Yaşadığı dönemde hükümdar olan Sultan Abdülhamit'e beş manzum, bir mensur eserinde çeşitli vesilelerle yer vermiştir.

Hâverî, *İlim ve Fen Neye Yarar?* adlı metinde toplumun yararına bazı çalışmalar yapıp insanların refah içinde yaşamalarını sağlayan bazı bilim adamlarına ve onların yaptığı çalışmalara değinmiştir. İlim ve fen alanlarında yaptıkları çalışmalarla Fahreddin Râzî, İbn Sinâ, İbn Rüşd ve daha birçok âlimin topluma fayda sağladığını belirtmiştir. Kristof Kolomb'un ilim ve fen sayesinde Amerika kıtasını keşfettiğini, Ferdinand de Lesseps'in Süveyş Kanalı'nı açarak seyahat ve ticaretin gelişmesini sağladığını belirtmiştir. Pasteur'un mikropları keşfederek tıp ilmine katkıda bulunduğunu, kuduz hastalığı gibi ölümcül bir hastalıktan insanları kurtardığını dile getirmiştir. Robert Koch'un veremin iyileştirilmesi konusunda sonraki nesillere yol gösterecek önemli bir keşif yaptığını, Doktor Ro'nun ise kuşpalazına çare bulduğunu ifade etmiştir.

1.1.3.3.5.1. Hz. Muhammed

Hz. Muhammed; İslamiyet'in öncüsü, habercisi, Allah'ın resulü, peygamberlerin sonuncusudur. Yaşamıyla, davranışlarıyla, güvenilirliğiyle tüm insanlara örnek olan Hz. Muhammed, yalan söylemediği ve verdiği sözden dönmediği için halk arasında Muhammedu'l-emin olarak anılmıştır.

Klasik Türk şiirinde birçok şair; şiirlerinde onun güzel vasıflarını, yaşamını, savaşlarını, gayr-i müslimlerle mücadelesini şiirlerine yansıtmıştır. Şiirlerde ayrıca Kur'an-ı Kerim'in kendisine ayetler hâlinde indiği, miraç olayı, mucizeleri anlatılmıştır. "Her Müslüman'ın onun hakkında bilmesi gerekenleri şâirler de ele almış, böylece dinî ve tasavvufî edebiyatımızı zenginleştirmiştir." (Canım, 2018, s. 212).

Hâverî de *Na't* adlı eserinde Hz. Muhammed'e olan sevgisini dile getirmiş, onu kâinatın yaratılmasındaki neden olarak görmüştür. Böylece klasik Türk şiirinde sık sık geçen hadis-i kudsîlerden biri olan "Levlâke levlâk lemâ halaktü'l-eflâke" (sen olmasaydın, sen olmasaydın, felekleri yaratmazdım) sözünü hatırlatmıştır. Çaresizlere çare olduğunu, peygamberlerin önderi olduğunu ifade ederek ondan şefaet istemiştir:

Bâis-i îcâd-ı âlem sensin ey mahbûb-ı Hak

Mazhar-ı levlâk kıldı zâtını Rabbü'l-felak

...

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî

Pîşvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî (s. 35)

1.1.3.3.5.2. Sultan Abdülhamit

Hâverî, Sultan Abdülhamit döneminde eserler vermiş, manzum olarak yazdığı beş eserinde ve bir mensur eserinde padişaha hitap etmiştir. Sultan Abdülhamit'in değerli, eşsiz, adil, bilgili, merhametli, cömert biri olduğunu, varlığının mutluluk vesilesi olduğunu, yüce yaratılışlı bir kişi olduğunu bu eserlerinde dile getirmiştir. Bu eserlerden anlaşıldığına göre Hâverî, Sultan Abdülhamit'e hayran bir kişidir ve ona hitap ettiği her eserinde bu hayranlığını ifade etmiştir.

Rûz-ı Velâdet-i Cenâb-ı Şehriyârî başlıklı şiirinde Sultan Abdülhamit'in doğumunun Osmanlı için mutluluk sebebi olduğunu, onun mukaddes bir varlık, bilge bir kişi olduğunu dile getirmiştir. Onun doğumuyla âlemin ilim, kültür şehrine dönüştüğünü, adalet ve iyiliğin kaynağı olduğunu, dünyayı koruyup kolladığını ifade etmiştir:

Pâdişâh-ı Âl-i Osmân doğduğu gündür bugün

Hazret-i Abdülhamîd Hân doğduğu gündür bugün

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar

Neyyir-i eltâf ü ihsân doğduğu gündür bugün (s. 35)

Rûz-ı Cülûs-ı Hazret-i Hilâfet-Penâhî başlıklı şiirinde de Sultan Abdülhamit gibi birinin dünyaya gelmediğini, onun şahlar şahı olduğunu, merhamet, cömertlik, ilim ve ihsanın kaynağı olduğunu, halkın onu takdir ettiğini ifade etmiştir. Onun yüceliğini, azametini, adaletini dile getirerek onun başarılı ve mutlu olması için dua ettiğini ifade etmiştir:

Ey şehinşâh-ı celâdet-i iktirân

Hep seni takdîr eder halk-ı cihân

Gelmedi gelmez nazîrin bir zamân

Bu duâyı eyleriz vird-i zebân

Satvetin âfâka versin incilâ

Pâdişâhım devletinle bin yaşa (s. 36)

Tebrik-i Sâl-i Cedîd-i Cenâb-ı Pâdişâhî şiirinde Sultan Abdülhamit'in yeni yılını kutlamış; onu cihanın güneşine benzeterak onun şefkatli, adil, cömert, benzersiz biri olduğunu, her yerin onun sayesinde cennet gibi olduğunu dile getirmiştir:

Gıpta-resânsın âleme

Ey âdil-i zî-iktidâr

Ömr-i hümayûnun şehâ

Kılsın mezîd perverdegâr

Sâl-i cedîdin sa'd ola

Ey şehriyâr-i hâtem-şîâr (s. 37)

Diğer açıklamasıyla başlayan şiirde de Sultan Abdülhamit'in benzersiz, merhametli, cömert, bir kişi olduğunu, onun tahta çıkışıyla bütün Osmanlı'nın sevindiğini ifade etmiştir. Tahtın onun kişiliğiyle hürmet gördüğünü ve nam aldığını, uğurlu bir zamanda tahta çıkan başarılı bir hükümdar olduğunu dile getirmiştir:

Rûz-ı fîrûz-ı cülûsundan beri

Bi'l-umûm dil-şâddır Osmâniyân

Mazhar-ı adl-ı Hüdâ'dır şüphesiz

Çünkü oldur pâdişâh-ı mihribân (s. 38)

Diğer açıklamasıyla başlayan bir diğer şiirinde Sultan Abdülhamit'in ismini kullanmadan, onun adaletli bir padişah olduğunu dile getirerek yeni yılını kutlamış, bu yıla tarih düşmüştür.

Pâdişâh-ı âdil-i Osmâniyân

Sâl-i nev olsun saîd bi'l-izz ü şân

Bir düşer bu târîh-i ra'nâ gibi

Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

1312 (s. 38)

Nutuk açıklamasıyla başlayan düzyazısında padişaha övgü dolu sözlerle hitap ederek doğum gününü kutlamıştır. Bu eserinde padişaha övgüde bulunurken Arapça ve Farsça kelimelerden oluşan uzun tamlamalar kurmuş, onun yüceliğini vasfetmiştir:

Bugün, ümmet-i celile-yi İslamiye, millet-i necibe-yi Osmaniye'nin halife-yi âlî-tebârî padişah-ı maâlî asarı velinimet-i bî-minnetimiz şevketli padişahımız efendimiz hazretlerinin yevm-i veladet-i hümayunlarına müsadif olmak hasebiyle bir tyd-ı millî-yi feyz-i tecellidir. (s. 70)

1.1.3.3.6. İlim ve Fen

Tanzimat Dönemi'yle birlikte halkı yapılan yeniliklerden, yaşanan gelişmelerden haberdar etmek amacıyla sanatçılar eserler ortaya koymuştur. İnsanların Batı'dan alınan yeniliklere uyum sağlayıp ülkenin kalkınmasında etkili olmaları gerektiği, dönemin bilim adamları ve sanatçıları tarafından halka iletilmiştir. Sanayi ve teknoloji alanındaki icatlar, makineleşmeler ve bunun faydaları çeşitli yazılarda kaleme alınmıştır. Hâverî de mensur tarzda yazdığı bazı yazılarında insanlara doğru yolu gösterip öğüt vermeyi amaçlamıştır. İlim ve fen alanında yapılan bu çalışmaların öneminden söz etmiş, halkın yapılan bu çalışmalardan faydalanıp ülkenin kalkınmasına yardımcı olması gerektiğini vurgulamıştır.

Hâverî, *İlim ve Fen Neye Yarar?* metninde ilim ve fennin ne olduğunu, ilim öğrenmenin önemini, faydalarını dile getirmiştir. İlmin her şeyi bilmek, fennin ise

ilmin kurallarla belirlenmiş hâli olduğunu; ilmin bir ağaç, fennin ise onun dalları olduğunu; ilmin manevi, fennin ise maddi olduğunu ifade etmiştir. İlim olmadan fennin olamayacağını, fen olmadan ilmin ilerleyemeyeceğini belirtmiştir. Tarım işinde çalışan insanların teknolojiden uzak kaldıkları için istedikleri ürünleri elde edemediğini, tarımsal ürünlerin ilaçlarını kullanmadıklarını bu nedenle ürünlerinin heba olduğunu dile getirmiştir. İlim ve fennin insanların günlük hayatta işlerini kolaylaştırıp onların mutlu olmalarını sağladığını ifade etmiştir. Günlük hayatta görüp kullandığımız, hayatı kolaylaştıran teknolojik aletlerin ilim ve fen sayesinde ortaya çıktığını, bu alanda birçok bilim adamının yetiştiğini ifade etmiştir. Bilim adamlarının yaptığı bazı çalışmaları örnek göstererek insanların bu çalışmalar neticesinde kavuştukları rahatlığı ve mutluluğu dile getirmiştir. “Hakikaten insan için kendi çalıştığından başkası yoktur.”(Necm 53/39) ayetiyle de insanların çalışmalar yapıp ilerlemesinin önemini vurgulamıştır:

İlim her şeyi bilmekten ibarettir. Fen ilmin kaide altına alınmış parçasının ismi yahut düşünülüp çalışılıp meydana çıkarılan kısmıdır. İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddidir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar. (s. 80)

Hâverî, *Cümel* açıklamasıyla başlayan yazısında birkaç cümle ile bu konudaki fikrini dile getirmiştir. İnsanların mutlu olmasının ilim ve marifete sahip olması ve bunu diğer insanların yararına sunmasına bağlı olduğunu ifade etmiştir:

İnsan fasl-ı hayatının eyyam-ı ahiresini saadetle imrâr ederse müddet-i ömrü içinde bahtiyar yaşayanlardan addolunur, ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak olamazlar.

İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar etmeyenlerin vücut ve âdem-i vücudu müsavidir. (s. 44)

1.1.3.3.7. Güzellik

Güzellik, taşıdığı bazı niteliklerden dolayı insanda güzel etkiler uyandıran şeydir. Soyut bir kavram olan güzellik, insandan insana farklılık göstermektedir. Her insanın güzelliği algılayışı, onu anlamlandırması farklılık arz edebilir.

Sanayi-i Bediada Güzellik Hakkındaki Fikrim başlıklı yazısıyla güzelliğin ne olduğunu sorgulamıştır. Güzelliğin insandan insana farklılık gösterdiğini, her şeyde güzellik olabileceği gibi bazı kusurların da bulunabileceğini, güzellikte mükemmeliğin olamayacağını, güzel sanatlarda bile güzellik aramanın boş bir iş olduğunu ifade etmiştir.

İnsanların ilkel dönemden itibaren ihtiyaçlarını karşılamak için bazı çalışmalar yapıp sanayi, çiftçilik, marangozluk, terzilik, kunduracılık, demircilik, dokumacılık, tıp vb. alanlarda ilerlemeler katettiğini, vapur, tren, bisiklet, telgraf, teleskop, röntgen, fotoğraf makineleri gibi aletleri icat ederek hayatlarını kolaylaştırdığını ifade etmiştir. Bazı hastalıkların tedavisini bulup hastalıkları ortadan kaldırdıklarını dile getirmiştir:

Güzellik nedir? Kavaid-i esasiyesi dâhilinde haiz-i letafet olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi?

Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel şeylerde tamamıyla güzellik yoktur. Çünkü mahlûkatın ahsen ve eşrefi olan insan bile şaibe-yi noksanîden azade olamamıştır.

Vücut-ı nazeninine yakıştırdığı endam-ı dil-ârâmını onunla bir kat daha letafet-yâb eylediği kemal-i zîb ü ârâyîşi içinde tecelli eden bir genç kızı görünce buna “İşte kusursuz bir güzel.” deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne bir nazar ile temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana tesadüf muhakkaktır. Demek güzellikte tekemmül yoktur. (s. 82)

1.1.3.3.8. Duyarlılık ve Farkındalık

Kişinin bilinmesi, görülmesi gereken şeyler hakkında bilgisinin olması “farkındalık”; kişinin çevresiyle empati kurma yeteneği ise “duyarlılık”tır. Kişi, yaşadığı çevre ve toplumdaki bağımsız düşünülemez, toplumda yaşanan değişimler, çevrede görülenler, kişinin ruh dünyasını, yaşamını etkiler.

Hâverî'nin çevresinde yaşanan olaylara duyarlı, çevresindeki değişimlerin farkında olan biri olduğu ifade edilebilir. Eserlerini incelediğimiz zaman tabiatta görülen değişimler, insanların yaşadığı sorunlar karşısında farklı duygulara kapıldığını ve eserlerine bunu yansıttığını görebilmekteyiz.

Bir Âmânın Tahassürü adlı eserinde hayata karanlıkta gelip karanlıkta ölecek olan körün hüznü hâlini anlatmıştır. Kör kimsenin diğer duyu organlarıyla her şeyi

tanımaya, algılamaya çalıştığını ifade etmiştir. Duyu organları içerisinde en önemli duyunun görme duyusu olduğunu, bunun Allah'ın insana en büyük ihsanı olduğunu, görme duyusundan mahrum olanın dünyaya hiç gelmemiş olarak adlandırılmasının doğru olacağını, kör kimsenin herkesten daha çok merhamete layık olduğunu ifade etmiştir. Bu da Hâveri'nin çevresinde yaşayan kişilerin sorunlarının farkında olduğunu ve bu durumdan etkilendiğini gösterir.

Bir körün hasretini kendi ağzından dökülen cümlelerle aktarmıştır. İnsanların doğadaki güzelliği, yenilikleri, renkleri gördüğünü fakat kendisinin bundan mahrum kaldığını, bunları görmeyi ne kadar arzuladığını ama göremediğini ve yaşadığı hüznü, çektiği hasreti anlatmıştır. Diğer duyularıyla algılayıp görmeyi arzuladığı şeyleri görememekten duyduğu hüznü dile getirmiştir:

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ, hayata karanlıkta ermiş, karanlıkta canını verecek bir insandır. Yahut kalp gözüyle görür, can kulağıyla dinler bir mahlûktur. Âmâlar, namütenahi afak-ı muzlime-yi müphemede dâhilinde yaşarlar. Âmâ da rüya görür. Evet, âmâ tesadüf ettiği şeyleri eliyle yoklar, koklar, tadar. Ondan sonra kendisince tahayyül eder. İşte âmânın uyku esnasında gördüğü rüya, olsa olsa bu hissiyatın derece-yi saniyesinde ibaret kalır. (s. 70)

Dünyada Her Şeyin Zevki Bir midir? metninde dünyada birbirinden farklı canlıların bulunduğunu ve her birinin farklı özelliklere sahip olduğunu bu nedenle de her şeyin zevkinin farklı olduğunu ifade etmiştir. İnsanlara zevk veren birkaç şeyden söz etmiştir. İlbaharda görülen güzellikleri tasvir ederek gece yarısı oluşan sessizliği, ay ışığının geceye kattığı güzelliği ve bu esnada bir kızla bir erkeğin yaşadıkları aşkı dile getirip bu zevkin farklı olduğunu ifade etmiştir. Seher vaktinde doğada görülen güzellikleri, sessizliği, kuş cıvıltılarını tasvir ederek bundaki zevkin farklı olduğunu belirtmiştir. Kış aylarında bir ailenin bir araya gelmesi, bir babanın okuduğu bir kitapta faydalı gördüğü bazı şeyleri çocuklarına anlatmasının da farklı bir zevk olduğunu anlatmıştır. Bir insanın emek vererek büyüttüğü bir fidanın, yetiştirdiği bir çocuğun, çırağın iyi olduğunu görmesinin de farklı bir zevk olduğunu; okuyan, topluma faydalı işler yapan, başarılı bir çocuğun babasını gururlandırdığını bunun da farklı bir zevk olduğunu aktarmıştır. Güzel çalınan bir enstrümanın, iyi okunan bir şarkının, gazelin, türkünün gönle zevk verdiğini, sonbaharda solan bir yaprağı, bir hastanın gülüşüne benzeten şairin zevkinin farklı olduğunu dile getirmiştir:

Karada, denizde her türlü insan hayvan bulunduğu hepsinin de yemesi, içmesi başka olduğu gibi bunların renkleri, yüzleri, sesleri, sözleri, duyguları, düşünceleri de biri birine uymaz.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir.

“Gönül neyi severse güzel odur.” derlerse da ancak herkesin yaşına başına göre zevk aldığı, hazzettiği şeyler de başkadır, zevk nedir? (s. 60)

Ağlarım metninde kendisini hüznülendiren, ağlatan bazı durumları aktarmıştır. Seher vaktindeki sessizlikten söz ederek okunan ezan sonrasında kalkıp namaz kılmayan kişilere acıyıp ağladığını ifade eder. Tedavi için yola çıkan ve dostundan ayrılan bir kişinin, aşk acısından yataklara düşmüş bir kızın, gelinlik çağında ölmekte olan bir kızın, ölmekte olan ve kızlarına nasihatlerde bulunan bir annenin hâline ağladığını belirtir. Çobanın çaldığı kavalın sesinin kendisini ağlattığını, ilmini çocuklarına aktaramayıp onların topluma faydalı birer birey olmalarını sağlayamayan kişilerin hâlini düşünüp ağladığını ifade etmiştir:

Zaman-ı seherde, kâinatı istila eden latif bir sükûnet içinde aralık aralık kuşların hayvanların nagamâtı işitmeye başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların yapraklarını tahrik eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzîn, minareden çıkardığı Allah-u Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle ibadet vaktini halka ilan eder. İşte ben, bu zamanın hâlinden istifade edemeyen zavallıların hâline acır, ağlarım. (s. 45)

1.1.3.3.9. İçkinin Zararları

Klasik Türk edebiyatında gazelin önemli konuları arasında içki ve onun verdiği zevk yer almaktadır. İçki meclisleri, sakiler şiirlerde çokça anlatılmıştır. Fakat gerçek manada içki ve sarhoş eden diğer şeylerin insan üzerinde olumsuz etkiler uyandırdığı aşikârdır.

Hâverî, *Bir Mey-hâre Şöyle Demiştım* başlıklı şiirinde içkinin zararlarını anlatmış, içkinin insanı eşkıyalığa, cinayete sevk edebileceğini ifade ederek onun lanetlendiğini belirtmiştir:

Mey içen râhat yaşar mı âlem-içre kim demiş

Hem şekâvet hem cinâyet mûcididir ol la'în (s. 43)

Hâverî, *Cümel* açıklamasıyla başlayan yazısında içkinin zararlarına değinmiş, onu kötülüğün anası olarak tarif etmiştir. İçki içen kimselerin hem kendi hayatını hem de başkalarının hayatını tehlikeye attıklarını dile getirmiştir:

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir. Zira o yüze gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

Müskiratla me'lûf olanlar bir cani ile arkadaşlık ediyorlar demektir. (s. 44)

1.1.3.3.10. İçtimâî Hayat

1.1.3.3.10.1. Anne

Hâverî, bazı yazılarında anne, baba, çocuk arasındaki ilişkiyi dile getirmiş ve ailenin önemini ortaya koymaya çalışmıştır.

“Anne ve çocuk konusunun Türk edebiyatına girmesi Tanzimat Dönemi sanatçılarıyla birlikte olmuştur. 1870 yılında Edhem Pertev Paşa'nın Victor Hugo'dan çevirdiği ve “Tıfl-ı Naim” adını verdiği eser, bunun ilk örneklerindedir. Hâverî de edebiyat-ı cedidecilerin kullandığı yeni olarak addedebileceğimiz bu temayı ele almıştır.” (Bulut, 2019, s. 23-24)

Dinimizde hep kutsal bir varlık olarak görülen annenin toplumun devamı ve en önemli eğiticisi olduğu bilinmektedir. Bu durum da hem kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'de hem de hadislerde belirtilmiştir. Anne; bir ailenin temeli, toplumun devamını sağlayan en önemli unsur ve sonraki kuşağın terbiyecisidir.

Valide adlı mensur yazısı “Cennet, anaların ayakları altındadır.” hadisiyle başlar. Annelerin onur ve vasıflarının ayet ve hadislerle yüceltildiğini, insan topluluğunun temelini oluşturduğunu, ilk eğiticisi olduğunu, sevgi ve saygının da en çok annelere yakıştığını belirtmiştir. Annenin çocuğu için katlandığı zahmetleri, çocuğun büyüüp geliştikçe annenin hissettiklerini, annenin çocuğuyla mutlu olup onunla üzüldüğünü ifade etmiştir. Dünyanın süsü olduğunu, dünyayı şereflendirdiğini dile getirmiştir. Annenin eserinin çocuk olduğunu, insanlara yararlı işler yapıp onların rahat etmelerini sağlayan öğretmen, hâkim, doktor, mucitlerin hep annenin eseri olduğunu ifade etmiştir:

Valide; ilim, amel, ahlaktan ibaret bulunan insanîyetin mürebbisi, saadetin masdarı, beşerîyetin muhyî-yi yegânesidir.

Valide; bin türlü zahmetler, bin türlü meşakkatler, bin türlü sıkıntılar çekerek âlem-i hestîye getirdiği evladının sevgili yavrusunun, ciğerparesinin istikmâl-i huzuru aramı için hab ve rahatını terk eder. Meme verir, ninni söyler. Uyutur, büyütür. Onun tatlı bir nağmesine, masumane bir tebessümüne nail olabilmek için her türlü mezâhimi ihtiyar eyler. (s. 63)

Hâverî, *Cümel* açıklamasıyla başlayan yazısında anne sevgisi ile ilgili ifadeler kullanmıştır. Dünyada en güzel sevginin anne sevgisi olduğunu, sevgi ve saygının da en çok anneye yakıştığını dile getirmiştir:

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada olan muhabbetidir.

Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü muhabbet olan validedir. (s. 45)

1.1.3.3.10.2. Çocuk

Evlât; bir evin neşesi, neslin devamı, toplumun geleceği, Allah'ın insanlara bu dünyadaki en önemli hediyelerinden biri olarak görülür. Kız olsun erkek olsun her evlât, anne ve babanın göz nuru olarak tarif edilir. Evladın önemi hakkındaki ayet ve hadisler, İslam'ın evlada verdiği değeri ortaya çıkarmaktadır.

Tıfl-ı Naim başlıklı eserinde de uyumakta olan bir çocuğu seyretmenin verdiği iç huzurunu dile getirmiştir. Metinde betimleyici ifadelere yer vermiştir. Uyumakta olan çocuğun yüzü ve onu izleyen annenin yüzündeki mutluluğun güzelliğini belirtmiştir. Çocuğu bir meleğe benzeterek, uyurken cennette gezmenin hayalini kuran biri gibi gördüğünü, dünyada var olan tüm güzelliklerin masumca uyuyan bir çocuğun güzelliğine feda edilebileceğini ifade etmiştir:

Çocuk, pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir masumun yürümesi şâikâne, tebessümü melekâne, söylemesi latif, ağlaması bedî, hele uyku hâli pek şairanedir.

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının üstünde görülen tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur olunamaz. Tıfl-ı nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa etmekte olan bir validenin yüzü de o kadar latiftir. (s. 66)

Evlât başlıklı metinde de çocuğun ne kadar değerli olduğunu, ailenin soyunu devam ettiren, toplumun ilerlemesini sağlayan bir varlık olduğunu, evliliğin tatlı meyvesi, dünyanın süsü, anne-babanın göz nuru, gelecekteki umudu olduğunu dile

getirmiştir. Evlat sahibi olmanın dünyanın hazinelerine sahip olmakla eş değer olduğunu ifade etmiştir.

“Çocuk babasının benzeridir, çocuk babasının sırrıdır.” hadisinden hareketle çocuğun elde ettiği başarılar, topluma yaptığı hizmetler ve kazandığı parayla anne-babasının rahat etmesini sağlayan, Allah’ın insanlara bir ihsanı olduğunu ifade etmiştir. Hâverî, hadisten yararlanarak durumun önemini gözler önüne sermiştir:

Evlat, iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve irtibatından tahassul eden bir vücuttur.

Evlat, Cenab-ı Hakk’ın nev-i beşere en büyük ihsan-ı samedânîsidir.

Evlat, ziynet-i hayat-ı dünyadır.

Evlat, dıraht-ı izdivacın semere-yi şirin-teridir

Evlat, valideynin yadigâr-ı ömrü, nur-ı aynı şule-yi hayatı, ümid-i istikbalidir. Yahut valideynin gözleri önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur.

Evlat, hüviyet-i ebeveynin misal-i müşahhasıdır.

Evlat, küçük bir mahlûk fakat büyük bir harikadır. (s. 68)

1.1.3.3.10.3. Seyahat

Edebiyat dünyasının önemli konularından biri de seyahatlerdir. Kişilerin gezip gördükleri yerlerin tarihi, coğrafyası, kültürü vb. hakkında bilgi verdikleri ve tarih, coğrafya gibi bilim dallarına kaynaklık da eden bu konudaki yazılar mensur tarzda yazılmıştır. Bu tür yazılarda gezilip görülen yerlerin ilgi çekici özellikleri, insanların yaşam biçimi, gelenek ve görenekler, sosyal ve kültürel yapı hakkında bilgiler aktarılır.

Edirne’den İstanbul’a Giderken adlı metinde gün batımını tasvir ederek yaptığı yolculuğu, bu yolculuk esnasında gördüğü yerleri ve tanıştığı kişilerle yaptığı sohbeti aktarmıştır. Edirne ve İstanbul’un bazı coğrafi özellikleri ile semtleri hakkında bilgi vererek İstanbul’un o dönemlerde de eşsiz bir güzelliğe sahip olduğunu aktarmıştır. Hâverî, tabiatı tasvir etmiş; gördüğü güzelliğin iç dünyasında uyandırdığı duyguları aktarmıştır.

Bindiği vagonunda iki İstanbulluyla tanışıp onlarla sohbet etmeye başladığını, yolculuk yapmanın güzel olduğunu, bu esnada insanın birçok dost edindiğini, birçok

şey öğrendiğini ifade etmiştir. Trenin geçtiği yerleri (Urlu, Kuleliburgaz, Uzunköy, Pavliköy, Babaeski, Lüleburgaz, Seyitler, Muratlı, Çorlu) belirtmiştir. Gece boyu uyuyamadığını, bunu fırsata çevirerek doğanın güzelliğini, sessizliğini, günün doğuşunu izlediğini ifade etmiştir. Trenin geçtiği yerleri betimleyerek her tarafta bir güzelliğin, her şerde gülümseme izlerinin görüldüğünü, bu doğal güzelliği anlatmaya gücünün yetmediğini ifade etmiştir. Gündüz vakti geçtiği yerleri (Çerkezköy, Sinekli, Kabakça, Çatalça, Hadımköy, Ispartakule, Yarımburgaz, Çekmece Gölü) belirtmiştir. Havanın berrak, güneş ışınlarının altın renginde olduğunu, gölün durgun, denizin sakin olduğunu ifade etmiştir. Gördüğü güzellikleri betimleyerek bu güzelliklerin sevdalı gönülleri coşturduğunu, en ölü gönülleri bile oyattığını dile getirmiştir.

İstanbul'a vardığında gördüğü güzellikleri, İstanbul'un önemli mekânlarını izlemeye koyulduğunu, en güçlü şairlerin, en usta ressamın bu güzel manzaraları tasvir etmekten aciz olduklarını ifade etmiştir. Bu manzara karşısında hissettiklerini, heyecanını anlatmasının imkânsız olduğunu belirtmiştir. İstanbul'u İslam âlemi ve uygar dünyanın tek merkezi olarak tasvir etmiştir:

Bizi yüklenmiş olan tren, süratle kat-i mesafeye başladı. Urlu, Kuleliburgaz, Uzunköprü, Pavliköy, Babaeski, Lüleburgaz, Seyitler, Muratlı istasyonlarını geçerek Çorlu'ya kadar hep gece içinde gittik. Tren, bu istasyonların bazısında birer parça tevakkuf ediyordu.

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail olup sabah açıldı. Vagonda üçümüzden başka kimse yok idi. Arkadaşlarım uykuya dalmışlardı. Ben, bir türlü uyuyamamıştım. Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade için böyle bir yalnızlığı, böyle bir sükûnu fırsat addederek kemal-i iştiaqla tuluyu temaşaya koyuldum ki bu sırada layenkati koşmakta bulunan tren gâh bayır eteklerinden su kenarlarından köprülerden geçiyor; gâh zümrüdîn ovaların ortasından ormanlardan, çayırlardan güzâr ediyordu. Her tarafta bir güzellik hüveyda, her şerde alaim-i tebessüm rûnümâ idi. (s. 78)

1.1.3.3.10.4. Edirne

Her kentin kendine ait gelenek ve görenekleri, yaşam biçimi, doğası vardır. Edirne, uzun yıllar Osmanlı'ya başkentlik yapmış, Osmanlı'nın Balkanlara açılan kapısı olarak önem arz eden, önemli tarihî eserlere ve doğal güzelliklere sahip olan bir kendir. Edirne; birçok tarihî cami, köprü ve çarşısıyla, özellikle de Selimiye Camisi

ile herkesin ilgisini çeken bir yerdir. Ayrıca “tarihî Kırkpınar güreşleri”nin yapıldığı yer olmakla da dikkatleri çeken bir kenttir.

Hâverî, *Kır Eğlencesi* metninde Edirne halkı tarafından tertip edilen eğlenceler esnasında insanların düzenledikleri yarışmalar, dönemin oyunları hakkında bilgiler vermiştir. Edirne'nin Sarayıçi semtinde yer alan Tavuk Ormanı'nda geliri Osmanlı Askeri Malul Gazileri ve Şehit Çocuklarına bağışlanan bir kır eğlencesi düzenlendiğini belirtmiştir. Eğlencenin düzenlendiği yerin coğrafi konumu ve tarihî özellikleri hakkında bilgi vererek eğlence için alana kurulan aletlerden, alanın süslenmesinden söz etmiştir. Düzenlenen oyunlar; zeybek oyunları, pehlivan güreşleri, bisiklet yarışları, at yarışları, jimnastik oyunları, cambaz oyunları, insan koşusu, kayak yarışlarıdır. Müzisyenlerin çeşitli enstrümanlarla insanları eğlendirdiklerini, şarkı söylediklerini ifade etmiştir. Adayı kuşatan Tuna Nehri'nin güzelliğini, etrafındaki canlıları, güneşin parlaklığını betimlemiş; bunun insanın gönlünde yüce hisler uyandırdığını belirtmiştir:

Hasılatı, evlad-ı şüheda ve malûlîn-i guzât asâkir-i Osmaniye'ye ait olmak üzere Edirne'nin Sarayıçi mesire-yi dil-ârâsının Tavuk Ormanı nam-mevki-i şevk-efzâsında tertip edilip üç gün devam eden kır eğlencesi, şayan-ı hayret bir surette icra edilerek sahihan unutulmaz bir hatıra bırakmıştır.

Sarayıçi, şehrin bir çeyrek saat şimalinde Tunca nehriyle muhat bir adadır; bu ada Amerika kıtası gibi ortasından bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her iki tarafta da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek çok ulu ağaçlar vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar yadigârı üçer gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla geçilir. (s. 74)

1.2. Abbas Hâverî'nin Şiirlerinin Şekil ve Tür Özellikleri

1.2.1. Nazım Şekilleri

Bir şiiri oluşturan nazım birimi, birim sayısı, kafiye düzeni, ölçü şiirin nazım şeklini oluşturur. Klasik Türk edebiyatında şiirde konu ikinci planda kalmış, daha çok şiirin şekil özelliklerine önem verilmiştir. Klasik Türk şiirinde nazım şekillerinin tespitinde akla ilk gelen unsur ise aruz ölçüsüdür. Bunun yanı sıra kafiye düzeni ve nazım birimi de nazım şekillerinin tespitinde öne çıkan unsurlardır. Klasik Türk

edebiyatında daha çok Arap ve Fars edebiyatından alınan nazım şekilleri kullanılsa da tuyuğ ve şarkı Türkler tarafından klasik Türk şiirinde kullanılan nazım şekilleridir.

Hâverî, yazdığı otuz şiirinde de klasik Türk şiirinde kullanılan nazım şekillerini kullanmış; biçim olarak eskiye bağlı kalmıştır.

1.2.1.1. Kaside

Arapça bir kelime olan kaside sözlük anlamı itibarıyla “kastetmek, yönelmek” manalarına gelir. Kasideler, genellikle din ve devlet büyüklerini övmek amacıyla yazılmıştır. Arap edebiyatında ortaya çıkan bu nazım şekli, Fars edebiyatına oradan da Türk edebiyatına geçmiştir. Din ve devlet büyüklerini övmek amacıyla belirli kurallar içinde yazılan bu şiirler, genellikle 33-99 beyitten oluşmuştur. Fakat bu sayının çeşitli kaynaklarda farklı olabileceği de görülmektedir. “Bu konuda gelinen son nokta kasidenin beyit sayısının 2 ile 303 beyit arasında değiştiğidir.” (İsen, Macit, Horata, Kılıç, ve Aksoyak 2003, s. 211)

Kasidenin uyak düzeni gazele benzer (*aa, ba, ca, da...*). Kasidenin ilk beytine *matla*, son beytine *makta*, en güzel beytine *şah beyit* veya *beytü'l-kasid* denir. Şairin mahlasının geçtiği beyte *taç beyit* adı verilir. “Taç-beyt kasîdenin son yani makta’ beyti olabileceği gibi ondan önceki beyitlerden biri de olabilir.” (İpekten, 2003, s. 38). Klasik Türk şiiri nazım şekillerinde zamanla biçim ve konu olarak bazı değişimlerin olduğu da yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur. XIX. yy.da yazılmış 824 kaside üzerinde yapılmış bir çalışmada bu kasidelerin 622’sinde, yani %80,33’ünde taç beytinin olduğu tespit edilmiştir (Babacan, 2001, s. 47). Buna göre %19,67’sinde taç beyit kullanılmamıştır.

Hâverî, yazdığı iki şiirde kaside nazım şeklini kullanmıştır. Her iki kasidesini de Sultan Abdülhamit’e hitaben yazmış; bir kasidesi methiye türünde, biri de sûr-name türündedir. Her iki kasidesinin de beyit sayısı 33’ten azdır ve şair şiirlerinde mahlas kullanmamıştır. Klasik Türk şiirinde kasideler altı bölümden oluşmasına rağmen Hâverî, *Rûz-ı Velâdet-i Cenâb-ı Şehriyârî* başlıklı şiirinde direkt asıl konuya girmiş; padişahın doğum yılını kutlamıştır. Aşağıda 9 beyitten oluşan bu kasidenin ilk ve son beyitleri verilmiştir:

Pâdişâh-ı Âl-i Osmân doğduğu gündür bugün

Hazret-i Abdülhamîd Hân doğduğu gündür bugün

...

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep

Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür bugün (s. 35)

Hâverî'nin 8 beyit hâlinde yazdığı *Diğer* açıklamasıyla başlayan şiiri, Sultan Abdülhamit'e methiye şeklinde yazılmış bir kasidedir. Hâverî, bu kasidesinde de direkt asıl konuya giriş yapmış; padişahı övmüş, onu eşsiz biri olarak vasıflandırmıştır. Aşağıda bu kasidenin birinci ve beşinci beyitleri verilmiştir:

Hazret-i sultân Hamîd Hân-ı zamân

Dâimâ şevketle olsun kâm-rân

...

Mazhar-ı adl-ı Hüdâ'dır şüphesiz

Çünkü oldur pâdişâh-ı mihribân (s. 38)

1.2.1.2. Gazel

Arapça kökenli olan bu kelime “kadınlarla aşk üzerine sohbet etmek, konuşmak” anlamına gelir. Genellikle aşk, aşk acısı, şarap, tabiat ve kadın konularının işlendiği bu nazım şekli, klasik Türk şiirinin en yaygın nazım şeklidir. Aruzun her kalıbıyla yazılan gazellerin beyit sayısı 5-15 arasında değişir. İlk beyit kendi arasında kafiyelidir. Gazelin kafiye düzeni *aa/ba/ca/da...* şeklindedir. Gazelin ilk beytine *matla*, matladan bir sonraki beyte *hüsn-i matla*; son beytine *makta*, maktadan bir önceki beyte de *hüsn-i makta*, en güzel beytine *beytü'l-gazel* veya *şah beyit* denir.

Hâverî, gazel nazım şekliyle 2 eser kaleme almıştır. Bu eserlerden biri, *Nazire* açıklamasıyla başlayan ve şair Samih ve Müstecâbizâde İsmet Beylerin şiirine nazire olarak kaleme alınan şiirdir. Klasik Türk şiirinde kesin bir kural olmamakla beraber gazeller genellikle 5, 7, 9, 11 gibi tek sayılı beyitlerle yazılmıştır (İpekten, 2003, s.17). Hâverî'nin yazdığı bu şiir ise 6 beyitten oluşmuştur. Hâverî, bu eserinde klasik Türk şiirinde gazelin en önemli konusu olan sevgiliye kavuşamamanın verdiği ızdırap ve sevgilinin âşığına karşı ilgisizliğinden yakınma konusunu işlemiştir. Şair, bu şiirinin son beytinde mahlasını da kullanmıştır. Aşağıda bu gazelin *matla* ve *makta* beyitleri verilmiştir:

Derd-i aşka sâkî-yi sîmîn-beden bîgânedir

Nâle-yi uşşâka hayf.. Ol dil-şiken bîgânedir.

...

Mîr-i İsmet'le Cenâb-ı Sâmih'i tanzîrde

Hâverî her dem sana nazm sahn-ı bîgânedir. (s. 85)

Hâverî, *Sa'y* başlığıyla kaleme aldığı gazelinde ise didaktik bir konuyu ele almıştır. Eser, beş beyitten oluşmuş; şair son beyitte mahlasını kullanmıştır. Aşağıda bu gazelin matla ve makta beyitlerine yer verilmiştir:

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder

Câhil olan âdemin servet elinden gider

...

Nâil-i âmâl olur belki saâdet bulur

Hâverî sâî olan âleme etmez nazar (s. 39)

1.2.1.3. Mesnevi

Sözlük anlamı “ikişer, ikişerlik” olan mesnevi, klasik Türk şiirinde Fars edebiyatından alınan iki nazım şeklinden biridir. Beyitler arasındaki konu bütünlüğüne dikkat edilerek yazılan mesneviler aşk, din, tasavvuf, ahlak, savaş, kahramanlık gibi türlü konularda yazılmıştır. Her beyti kendi arasında uyaklı (*aa/bb/cc/dd...*) olan ve aruzun kısa kalıplarıyla yazılan nazım şeklidir. “İki beyitten başlayarak 20-30 beyte kadar olan kısa mesnevîler yazıldığı gibi, mesnevî şekliyle binlerce beyit süren uzun hikâyeler, kitaplar da yazılmıştır.” (İpekten, 2003, s. 59)

Hâverî, mesnevi nazım şekliyle 5 eser kaleme almıştır. Farklı konuları ele aldığı bu eserlerin en uzununu 14 en kısası 3 beyitten oluşmuştur. *Tevhîd* başlıklı şiirde Allah'ın varlığı, birliği ve vahdet-i vücud anlayışı işlenmiştir. Eser, aruzun *fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün* kalıbıyla yazılmış 8 beyitten oluşmaktadır. Eserin ilk iki beyti aşağıda verilmiştir:

Ey ademden varlık icâd eyleyen

Ey binâ-yı gûnu bünyâd eyleyen

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar

Görmede her şeyde zâtından eser (s. 34)

Na't adlı eseri 5 beyittten oluşmuş, peygambere olan sevgisini dile getirdiği bir mesnevidir. Aşağıda bu şiirin 3 ve 4. beyitleri verilmiştir:

Kadrini Mevlâ büyük unvânla i'lân eyledi

Şân-ı 'âlû'l-âline Kur'an'ı bürhân eyledi

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî

Pîşvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî (s. 35)

Manzûm Bir Mektûbumdur başlıklı şiiri mesnevi nazım şekliyle yazılmış 3 beyitten oluşmaktadır. Bu eserde bir dostundan aldığı mektuptan söz etmektedir. Aşağıda bu eserin ilk beyti verilmiştir:

Geldi mektûbun beni şâd eyledi

Kalbimi hakkâ ki âbâd eyledi (s. 43)

Tembel Çocuklara başlıklı mesnevi nazım şekliyle kaleme aldığı eser 14 beyitten oluşmuştur. Didaktik içerikli olan bu eser, aruzun kısa kalıbı olan *mefâ'ilün/mefâ'ilün* ile yazılmıştır. Aşağıda bu eserin son üç beyti verilmiştir:

Safâ-yı ömrü hep bulun

Cihânda bahtiyâr olun

Çalışmalı çalışmalı

Çalışmaya alışmalı

Maârif ehli olmalı

Tarîk-i Hakk'ı bulmalı (s. 84)

Mektep Şâkirdânına başlıklı eseri de 5 beyitten oluşan bir mesnevidir. Didaktik konulu bu eser, aruzun kısa kalıbı olan *fe'ilâtün/fe'ilün* kalıbıyla yazılmıştır. Aşağıda eserin ilk iki beytine yer verilmiştir:

Gece gündüz çalışın

Bıkmak olmaz alışın

İlm ü fen toplayınız

Biliniz anlayınız (s. 84)

1.2.1.4. Kıt'a

Sözlük anlamı “parça, bölüm” olan kıt'a, iki ya da daha çok beyitten oluşan bir nazım şeklidir. Kıt'alar, genellikle 2 beyitten oluşturulmakla birlikte 12 hatta daha fazla beyitle yazılan kıt'alar da vardır. Bu şekilde iki beyitten daha uzun yazılan kıt'alara kıt'a-i kebire denir. Kıt'alar, matla ve mahlas beyti olmayan gazel gibidir. Uyak düzeni *xa, xa, xa, xa...* şeklindedir.

“Konu açısından baktığımızda gazeller genellikle aşk ve sevgili mevzularını işledikleri hâlde kıt'anın konusu daha geniştir. Felsefi, tasavvufi bir fikir, bir hayat görüşü, bir nükte, bir kişiyi övme ya da yerme, bir olayın tarihi kıt'anın konusu olabilir.” (İsen vd., 2003, s. 216)

Hâverî, kıt'a nazım şekliyle 5 eser kaleme almıştır. Bunlardan *Talebeye, Kıta, Fotoğrafını Gönderen Bir Arkadaşa* adlı 3 kıt'a ikişer beyitten oluşturulmuştur:

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağyâra eyler iltifât

Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

Musrâ'-ı âtiyi îrâd eylerim bi'l-irticâl

Yok mu insâfî o şûhun etmemek kâbil mi zâr (s. 42)

Hâverî'nin *Tebrîk-i Sâl-i Cedîd-i Cenâb-ı Pâdişâhî* başlığıyla kaleme aldığı eser, 9 beyitten oluşan kıt'a-i kebire örneğidir. Eserde Sultan Abdülhamit'in yeni yılı kutlanmıştır. Aşağıda eserin ilk iki beytine yer verilmiştir:

Şems-i cihân Sultân Hamîd

Binler yaşa ey şehriyâr

Lütfun ile oldu cihân

Cennet gibi ey tâc-dâr (s. 37)

Tahattur başlığıyla kaleme aldığı eser ise kıt'a nazım şekliyle yazılmış 3 bölümden oluşmaktadır. Doğanın tasvirinin yapıldığı bu bölümler *abab* şeklinde uyaklanmıştır. Aşağıda eserin ikinci bölümüne yer verilmiştir:

Ormanın bir kenârında sürüler

Bana pek hoş görünürdü orada

Bir tarafta melerdi kuzular

O güzellik ki bulunmaz burada (s. 42)

1.2.1.5. Müseddes

Sözlük anlamı “altı parçadan oluşan, altılı” demektir. Edebî terim olarak altı dizelik bentlerden oluşan nazım şeklinin adıdır. Musammatların bir türü olan bu nazım şekli genellikle 5-7 bentten oluşur. “Bütün musammatlarda olduğu gibi Müzdeviç ve mütekerrir olanların yanında, bendlerde beşinci mısra’ların ve altıncı mısra’ların kafiyeli olduğu müseddesler de yazılmıştır.” (İpekten, 2003, s. 103). Kaifye düzenleri bu durumlara göre de farklılık arz etmektedir.

Hâverî, müseddes nazım şekliyle bir eser kaleme almıştır. *Rûz-ı Cülûs-ı Hazret-i Hilâfet-Penâhî* başlıklı bu şiir, 5 bentten oluşturulmuştur. Uyak düzeni aaaabb/ccccbb/ddddbb.. şeklindedir. Aşağıda eserin ilk bendine yer verilmiştir:

Ey şehinşâh-ı celâdet-iktirân

Hep seni takdir eder halk-ı cihân

Gelmedi gelmez nazîrin bir zamân

Bu duâyı eyleriz vird-i zebân

Satvetin âfâka versin incilâ

Pâdişâhum devletle bin yaşa (s. 36)

1.2.1.6. Nazm

Sözlük anlamı “dizmek, düzeltmek” olan nazm, kıt’anın ilk beyti kafiyeli olan şeklidir. En az 2 beyitten oluşan nazımların 12 hatta daha çok beyitten oluşan örnekleri de vardır. Kafiye düzeni *aa, ba, ca* ... şeklindedir. “Yani şekil ve kafiyelenişi bakımından gazele benzer. Yalnız mahlas beytinin bulunmayışı ve konusunun değişik olmasıyla gazelden ayrılır.” (İpekten, 2003, s. 57)

Hâverî’nin en çok kullandığı nazım şeklidir. Şair, 9 şiirini bu nazım şekliyle yazmıştır. Bunlardan *Diğer, Bir Kıta, Şarkı* (aynı açıklamayla başlayan iki farklı eser) adlı 4 eser ikişer beyitten oluşmuştur. Özellikle de *Şarkı* açıklamasıyla kaleme

almasına rağmen nazım şekli olarak “nazm”ı kullandığı iki şiiri bu yönden dikkat çekicidir. Aşağıda *Şarkı* açıklamasıyla kaleme aldığı bir eserine yer verilmiştir:

Tal'at-i dîdârına bî-çâre dil meşhurdur
Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmurdur
Vuslatından hayli demdir dûr eder üftâdesin
Şîve-yi sevdâ-peresti bence pek meşhurdur (s. 41)

Hâverî'nin Gazel açıklamasıyla kaleme aldığı iki eser de bu yönüyle dikkat çekicidir. Çünkü şair, bu şiirlerinde mahlas kullanmamıştır. Bu nedenle de eserlerin nazım şekilleri tarafımızca *nazm* olarak değerlendirilmiştir. Aşağıda *Gazel* açıklamasıyla kaleme aldığı eserinin ilk ve son beyitlerine yer verilmiştir:

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

...

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara (s. 40)

Hâverî'nin nazım şekli olarak “nazm”ı kullandığı diğer 3 eser, vefat eden üç kadının ölümüne düşürdüğü tarih türündeki eserlerdir. Bu eserlerden *Kitâbe-i Seng-i Mezâr* 3 beyitten, *Diğer* açıklamasıyla başlayan eser ise 4 beyitten oluşmuştur. Ayrıca *Diğer* açıklamasıyla kaleme aldığı bir diğer eser ise 2 beyitten oluşmaktadır. Aşağıda *Diğer* açıklamasıyla başlayan bu şiirine yer verilmiştir:

Âh ey zâir
Veremin pençe-yi hûn-hârına düştü bitti
Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti.
Biri geldi dedi fevtin bu güher târîhle
Yazık oldu Emîne Nâdire Hanım gitti. (s. 86)

1.2.1.7. Müfred

Herhangi bir şiire bağılı bulunmayan, bağımsız olarak yazılan beyte verilen addır. Birbiriyle uyaklı olmayan iki dizeden oluşan müfredler, divanlarda müfredât başlığı altında ayrı bir bölümde toplanırdı (Dilçin,2005, s. 102).

Hâverî, *Bir Mey-hâre Şöyle Demiştim, Tevârih, Lafzî vü Mücevher, Nâzır-ı Cedîdimiz İzzetlü Ferîd Bey'in Geldiğine Söylediğim Tarihtir* başlıklı 4 eserini müfred şeklinde yazmıştır. Aşağıda *Tevârih* başlıklı şiirine yer verilmiştir:

Bir keder geldi cihân-ı edebe

İrtihâl etti Muallim Nâcî (s. 43)

1.2.1.8. Matla'

Gazel veya kasidelerin dizeleri birbiriyle uyaklı ilk beytine verilen addır. Ayrıca birbiriyle uyaklı iki dizeden oluşan bağımsız beyitlere de bu ad verilmiştir. Bu bağımsız matlalar, divanlarda metâli' adıyla yer alır (Dilçin, 2005, s. 102).

Hâverî, *Bir Tabloya* ve *Lafzî* başlıklı eserlerini matla' şeklinde yazmıştır. Aşağıda *Lafzî* başlıklı şiirine yer verilmiştir:

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim

Doğdu bin üçyüz sekizde nûr-ı aynım Şâkir'im (s. 43)

Abbas Hâverî'nin manzum eserlerinde kullandığı nazım şekilleri tespit edilmiş ve bunların kullanım sayıları Tablo 1.1'de verilmiştir:

Tablo 1.1: Nazım Şekilleri

Nazım Şekilleri	Nazım Şekillerinin Sayısı
Gazel	2
Kaside	2
Kıt'a	5
Matla	2
Mesnevi	5
Müfred	4
Müseddes	1
Nazm	9

1.2.2. Vezin

Manzum bir eseri düzyazıdan ayıran en önemli özelliklerden biri de belli bir ölçüyle yazılmasıdır. Türk edebiyatında hece, aruz ve serbest ölçü olmak üzere üç ölçü kullanılmıştır. Klasik Türk edebiyatında şiirler, genellikle Arap edebiyatında ortaya çıkan ve daha sonra Fars edebiyatında kullanılmaya başlanan aruz ölçüsüyle yazılmıştır. Türkler bu ölçüyü Fars edebiyatından alıp kullanmışlardır. Türk edebiyatında aruz ölçüsünün kullanıldığı ilk eser, Yusuf Has Hacıp tarafından 11. yy.da yazılan *Kutadgu Bilig*'dir. "Arüz ölçüsü, Arapça'nın ses dizgesine uygun olarak hecelerin uzun veya kısa, açık veya kapalı oluşuna dayanan bir nazım sistemidir." (İsen vd., 2003, s.180)

Abbas Hâverî de yazdığı bütün şiirlerinde aruz ölçüsünü kullanmıştır. Kaynak kitap olarak kullanılan eserde Abbas Hâverî'nin şiirlerinde genellikle *fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün* ve *fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün* vezinlerini kullandığı, bunun haricinde 1 eserinde *müstef'ilün/müstef'ilün*, 1 eserinde *mefâ'ilün/fe'ülün/mefâ'ilün/fe'ülün*, 1 eserinde de *müfte'ilün/fâ'ilün/müfte'ilün/fâ'ilün* vezni olmak üzere 5 farklı aruz kalıbını kullandığı ifade edilmiştir. Fakat yapılan incelemeler sonrasında Abbas Hâverî'nin şiirlerinde farklı kalıpları da kullandığı ve *müfte'ilün/fâ'ilün/müfte'ilün/fâ'ilün* kalıbını ise hiç kullanmadığı tespit edilmiştir. Abbas Hâverî'nin şiirlerinde kullandığı aruz kalıpları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Abbas Hâverî'nin manzum eserlerinde kullandığı aruz kalıpları tespit edilerek Tablo 1.2'de verilmiştir:

Tablo 1.2: Aruz Kalıpları

Sayfa No	Şiir	Kullanılan Vezin
34	Tevhid	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
35	Na't	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
35	Rûz-ı Velâdet-i Cenâb-ı Şehriyârî	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
36	Rûz-ı Cülûs-ı Hazret- Hilâfet-Penâhî	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
37	Tebrik-i Sâl-i Cedîd-i Cenâb-ı Pâdişâhî	müstef'ilün/müstef'ilün
38	Diğer	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün

38	Diğer	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
39	Sa'y	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
39	Talebeye	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
40	Bir Kıta	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
40	Gazel	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
41	Gazel –Dil-bere hitap-	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
41	Şarkı	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
41	Şarkı	fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün
42	Tahattur	fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün
42	Kıta	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
42	Fotoğrafını Gönderen Bir Arkadaşa	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
43	Bir Tabloya	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
43	Manzûm Bir Mektûbumdur	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
43	Bir Mey-hâre Şöyle Demiştım	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
43	Tevârîh	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
43	Lafzî	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
44	Lafzî vü Mücevher	me'fâ'ilün/fe'ülün/me'fâ'ilün/fe'ülün
44	Nâzır-ı Cedîdimiz İzzetlü Ferîd Bey'in Geldiğine Söylediğim Tarihtir	fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün
83	Tembel Çocuklara	me'fâ'ilün/me'fâ'ilün
84	Mektep Şâkirdânına	fe'ilâtün/fe'ilün
85	Nazîre	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
85	Kitâbe-yi Seng-i Mezâr	fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün
86	Diğer	me'fâ'ilün/me'fâ'ilün/fe'ülün
86	Diğer	fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün

Abbas Hâverî, *Fecr* adlı eserinde 24, *Tulû'* adlı eserinde ise 6 olmak üzere toplamda 30 manzum eser yazmıştır. Yapılan inceleme sonucunda Abbas Hâverî'nin şiirlerinde 9 farklı aruz kalıbını kullandığı tespit edilmiştir. Tabloda belirtildiği gibi bu eserlerin 11'inde *fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün* vezni, 10'unda

fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün veznini, 2'sinde *fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün* veznini, 2'sinde *fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün* veznini kullanmıştır. Hâverî; *fe'ilâtün/fe'ilün*, *müstef'ilün/müstef'ilün*, *mefâ'ilün/fe'ülün/mefâ'ilün/fe'ülün*, *mefâ'ilün/mefâ'ilün*, *mefâ'ilün/mefâ'ilün/fe'ülün* vezinlerini ise birer kez kullanmıştır.

1.2.3. Edebî Tür ve Tarzlar

Tür, sözlük anlamı itibarıyla “çeşit, grup” demektir. Edebî terim olarak bir eserin içerik özelliklerine göre sınıflandırılmış hâli diye tanımlansa da nazım türü üzerine çeşitli tartışmalar hâlâ devam etmektedir.

“Bugün itibarıyla yapılan çalışmalarda türün belirleyici kriteri “konu” olarak görünüyorsa da, edebî metinlerin konuları ile yüz yüze gelindiğinde meselenin en azından biyolojik anlamda “tür” kavramı kadar, yine eskilerin “efrâdını camî agyârını mânî” dediği, sınırları net olarak belirlenmiş, çizilmiş, her bakımdan tanımı yapılmış bir “edebî tür”den söz etmek de o kadar kolay görünmüyor.” (Canım, 2020, s. 10)

Tarz, bir eserin nasıl yazıldığını ifade etmek için kullanılan bir terimdir. Kişinin bir eseri ortaya koyarken kullandığı anlatım biçimi, onun edebî tarzını belirler. Klasik Türk şiirinde tür ve tarz meselesi tartışmalı bir alan olarak görülmektedir. “Tür, tarz (anlatım biçimi), şekil ve ezgi konusunda çözüm bekleyen problemler ayrıntılı başlıklar altında değerlendirilmelidir. Üslup (tarz), şekil ve tür konularının sınırları tanımlanmalı, terimler yerli yerine oturtulmalıdır.” (Akkuş, 2014, s. 269).

Hâverî'nin yazdığı otuz manzum eseri içerik olarak değerlendirdiğimizde karşımıza tevhit, na't, sûr-nâme, cülûsiyye, tebrik-nâme, methiye, pend-nâme, nazire, şikâyet-name edebî türleriyle ve hasb-i hâl, tasvir, firâk-name, tarih edebî tarzlarıyla yazılmış eserler çıkmaktadır.

1.2.3.1. Tevhit

Allah'ın varlığını, birliğini, yüceliğini, eşsiz olduğunu dile getiren eserlerdir. Tasavvufî anlayışa göre gerçek varlık tek olan Allah'tır, onun dışındaki her şey onun gölgesi, yansımasıdır. “Tasavvuf düşüncesinde yaygın bir inanişe göre onlar, yani yaratılmış her şey, Allah'ın yeryüzünde, tıpkı bir aynada olduğu gibi akseden tecellileri, görünümleridir.” (Canım, 2020, s. 399). Klasik Türk edebiyatında hem manzum hem de mensur tarzda yazılmış olan tevhitler yer almaktadır. Genellikle kaside nazım şekliyle yazılmalarına rağmen mesnevi, terki-i bent, terci-i bent, gazel, kıt'a, rubai nazım şekliyle yazılmış tevhitler de vardır.

Hâverî, tevhit türünde bir eser kaleme almıştır. Bu eserde tasavvufî bir anlayışla Allah'ın varlığı, birliği, yaratılan her şeyde onun tecelli etmesi dile getirilmiştir. Vahdet-i vücud anlayışını şiirine yansıtan şair, görülen her şeye Allah'ın tecelli ettiğini ifade ederek onun yüceliğini dile getirmiş, son beyitte kendisini bilgiye eriştirmesi için ona dua etmiştir:

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar

Görmede her şeyde zâtından eser

...

Hâverî'yi lütfuna şâyân kıl

Vâsıl-ı ser-menzil-i irfân kıl (s. 34)

1.2.3.2. Na't

Sözlükte bir şeyi överek anlatma, methetme olarak tanımlanmıştır. Edebî anlamda ise Hz. Muhammed'i, dört halifeyi övmek amacıyla yazılan manzum metinlere verilen addır. "Naatler, peygambere karşı duyulan sevgi, saygı; peygamberliği, onun mucizeleri, hicreti, yaşadığı sıkıntılar; şefaati ve mirac gibi yaşadığı olağanüstü olayları konu edinen metinlerdir." (Akkuş, 2014, s.181). Na'tlarda Hz. Muhammed'e olan sevgi ve saygı, İslâmiyet'i yaymak için çektiği sıkıntılar, güzel ahlakı, mucizeleri vb. anlatılır. Genellikle kaside ve mesnevi nazım şekilleriyle yazılmışlardır.

Hâverî'nin na't türünde kaleme aldığı bir eseri vardır. Bu eser, mesnevi nazım şekliyle yazılmış 5 beyitten oluşmaktadır. Şair, peygamber efendimizi överek onun dünyanın yaratılmasındaki sebep olduğunu, peygamberlerin önderi olduğunu, Allah'ın ona Kur'an-ı Kerim'i göndererek onun kadrini, şanını yücelttiğini dile getirerek ona olan sevgisini ifade etmiştir:

Bâis-i îcâd-ı âlem sensin ey mahbûb-ı Hak

Mazhar-ı levlâk kıldı zâtını Rabbü'l-felak

...

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî

Pîşvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî (s. 35)

1.2.3.3. Methiye

Arapça kökenli olan kelimenin sözlük anlamı “övme, övgü”dür. Edebî terim olarak ise birini övmek amacıyla yazılan şiirlerdir. Methiyelerde padişah, vezir, diğer devlet adamları, dört halife, din adamları vb. övülür.

“Divan edebiyatının en fazla işlenen konularından biri olan medhiyeler, kasidede maksadın ifade edildiği bölümlerdir. Beyit sayısının diğer bölümlere göre fazla oluşu bundandır. Bununla birlikte kasidelerden ayrıldığı nokta; medhiyelerin yapısında girizgâh, nesib, tac, tegazzül, fahriye, dua gibi kasideye özgü bölümlerin bulunmayışıdır.” (Canım, 2020, s. 142)

Hâverî, methiye türünde 3 eser kaleme almıştır. Bunlardan biri kaside nazım şekliyle 8 beyit hâlinde yazdığı *Diğer* açıklamasıyla başlayan şiiridir. Şiirde Sultan Abdülhamit’e hitap etmiş; onu şefkatli, merhamet sahibi, Allah’ın adaletinin yeryüzüne tecellisi, lütfuyla etrafını aydınlatan biri olarak tasvir etmiş ve onun tahta geçişiyle Osmanlı’nın sevinçli olduğunu dile getirmiştir:

Hazret-i sultân Hamîd Hân-ı zamân

Dâimâ şevketle olsun kâm-rân

Bir mücessem merhamettir ki o şâh

Arz u tarîfînde hayrândır lisân

Neyyir-i pertev-feşândır lütfunun

Görmedi mislin zemîn ü âsmân (s. 38)

Hâverî’nin methiye türünde yazdığı diğer eserlerin her ikisine de "Şarkı" açıklamasıyla başlanmıştır fakat bu eserler, şekil bakımından şarkı değil “nazm”dır. İki eserde de sevgili övülmüş, onun eşsiz güzelliği dile getirilmiştir:

Tal’at-i didârına bî-çâre dil meşhûrdur

Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

Vuslatından hayli demdir dûr eder üftâdesin

Şîve-yi sevdâ-peresti bence pek meşhurdur (s. 41)

1.2.3.4. Sûr-nâme

Farsça bir kelime olan “sûr” ziyafet töreni, düğün, şenlik anlamlarına gelir. Şehzadelerin sünnet törenlerinin, kadın sultanların düğün törenlerinin, şehzade ve sultanların doğumları için düzenlenen törenlerin anlatıldığı manzum veya mensur eserlere verilen addır.

“Bu tarife göre divan edebiyatında sûrnâme türü, konularının özelliğine göre: 1. *Hitân* denilen sünnet düğünlerini, 2. *Velîme* denilen evlenme törenlerini 3. *Velâdet* olarak isimlendirilen şehzade ve sultanların doğumları münasebetiyle yapılan şenlikleri tasvir eden eserlerin genel adı olmuştur.” (Canım, 2020, s. 318)

Hâverî, kaside nazım şekliyle sûrnâmenin velâdet türünde yazdığı *Rûz-ı Velâdet-i Cenâb-ı Şehriyârî* başlıklı şiirinde Sultan Abdülhamit’in doğum gününü kutlamıştır. Padişahı överek onun mukaddes bir varlık olduğunu, adaletin kaynağı, kültürün koruyucusu olduğunu, onun doğumuyla Osmanlı halkının sevinç içerisinde olduğunu, gururlandığını, âlemin bir ilim yuvasına döndüğünü ifade etmiştir:

Pâdişâhım çok yaşa gül-bângını vird eylerim

Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

...

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep

Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür bugün (s. 36)

1.2.3.5. Cülûsiye

Arapça *oturmak*, *tahta çıkmak* anlamına gelen “cülûs” kökünden türemiştir. Edebî terim olarak, şehzadelerin padişah olarak tahta çıkışını konu edinen manzum veya mensur eserlere verilen addır. “Cülûsiyeler şiirde, daha çok kasidelerin teşbip bölümlerine konu oldukları halde, terci-i bent, terkib-i bent gibi farklı nazım şekliyle de yazılmıştır.” (Akkuş, 2014, s. 51)

Hâverî, manzum tarzda yazdığı *Rûz-ı Cülûs-ı Hazret-i Hilâfet-Penâhî* başlıklı eserinde Sultan Abdülhamit’in tahta çıkışını anlatmıştır. Onu şahlar şahı, benzersiz, güçlü, merhametli, cömertlik ve ilmin kaynağı, Allah’ın sonsuz yardımı, adil kimse diye vasfederek yüceltmıştır. Onun padişahlığının uzun sürmesini dileyerek tahta çıkışının Osmanlı halkını sevince boğduğunu dile getirmiştir.

Menba’-ı lütf u sehâ vü merhamet

Masdar-ı ilm ü kemâl-i âtîfet

Revna-efzâ-yı cihân-ı ma'rifet

Hep duâ-hânız gönüller yek-cihet

İ'tilâ etsin füyûzun i'tilâ

Pâdişâhım şevketinle bin yaşa (s. 36)

1.2.3.6. Tebrik-nâme

Sözlük anlamı olarak “tebrik” *hayırlı, uğurlu olmasını dileme* demektir. Klasik Türk edebiyatında sanatçılar, çeşitli nedenlerle bu türde yazılar kaleme almışlardır.

“Edebî bir terim olarak tebrik-nâme; akraba, dost, devlet büyükleri, dinî şahsiyetler ve saygın kişilere doğum, sünnet, evlilik, terfi, dinî törenler (bayram, hacdan dönüş, lihye) cülûs, sıhhat bulma, zafer, kudûm (uzak bir yerden teşrif), yeni bir yapı inşa etme, satın alma, var olan bir yapının onarılması, yeni yıl vb. vesilelerle sunulan manzum veya mensur eserdir.” (Tuğluk, 2010, s. 42)

Hâverî, şekil bakımından “nazm” olan *Tebrik-i Sâl-i Cedîd-i Cenâb-ı Pâdişâhî* başlıklı manzum eserinde Sultan Abdülhamit’in yeni yılını kutlamıştır. Padişaha cihanın güneşi diye hitap ederek onun ömrünün uzun olmasını dilemiştir. Padişahın lütfuyla her tarafın cennet gibi olduğunu, adaletinin âlemi kapladığını, yüce soylu olduğunu dile getirmiş; Allah’ın onun ömrünü uzatmasını dileyerek yeni yılını kutlamıştır:

Şems-i cihân Sultân Hamîd

Binler yaşa ey şehriyâr

...

Sâl-i cedîdin sa'd ola

Ey şehriyâr-i hâtem-şiâr (s. 37-38)

1.2.3.7. Nasîhat-nâme

Nasîhat-nâme, herhangi bir konuda insanlara öğüt verip doğru yolu göstermek amacıyla yazılan eserdir. Nasihat-nâmelerde amaç; insanlara din, sosyal hayat, yönetim, meslekler vb. hakkında bilgiler verip onlara doğru yolu göstermektir. Bu türde yazılmış olan eserlere “pend-nâme” de denir. Farsça kökenli olan pend-nâme

terimi *öğüt kitabı* demektir. “İslâm dinine dayanan ahlâk kuralları ve gelenekleri veciz ifadelerle dile getirerek insanlara, özellikle gençlere öğüt vermek gayesiyle yazılmış eserlere *pend-nâme/nasihât-nâme* adları verilmiştir.” (Mermer ve diğ., 2020, s.314). Hem manzum hem de mensur şekilde kaleme alınan bu eserlerde atasözlerine de yer verilir.

Hâverî, *pend-nâme* türünde 8 eser kaleme almıştır. Öğüt vermek amacıyla yazdığı *Sa’y*, *Talebeye*, *Tembel Çocuklara* ve *Mekteb Şâkirdânına* başlıklı 4 eserinde akıllı ve cahil insanı karşılaştırıp kişinin çalışıp ilim, sanat öğrenmesi gerektiğini, çalışmayan insanın elindeki maldan olabileceğini, paraya ve mala fazla güvenmemek gerektiğini, insanın vaktini iyi değerlendirip zâyî etmemesi, gece gündüz çalışması gerektiğini dile getirmiştir:

Sa’y edip tahsîl-i ilm etmek için

İstemez teşvîk asla her zamân

Nev-civânî fasl-ı kıymet-dârdır

Sa’y edin geçmez ele bir böyle ân (s. 39)

Hâverî, şekil bakımından “nazm” olan *Bir Kıta* açıklamasıyla başlayan eserinde insanın topluma faydalı olabilecek eserler ortaya koymasının ve çalışmasının önemini vurgulamıştır. İnsanın namını devam ettirmesi için güzel eserler ortaya koyması gerektiğini ifade etmiştir:

Nâmi ibkâ eyleyen âsârdır

Masdar-ı âsâr olan efkârdır

Bir saâdetli hayât ister isen

Leyse li’l-insân büyük ihtardır (s. 40)

Müfred şeklinde kaleme aldığı iki dizelik *Bir Mey-hâre Şöyle Demiştım* başlıklı eserinde içki içen bir insana hitap ederek içkinin eşkıyalık, cinayet sebebi olabileceğini dile getirmiştir:

Mey içen râhat yaşar mı âlem-içre kim demiş

Hem şekâvet hem cinâyet mûcidedir ol la’in (s. 43)

Hâverî, şekil bakımından “nazm” olan 6 beyitlik *Gazel* açıklamasıyla başlayan manzum eserinde insanlara Allah’ın doğadaki tecellisine dikkat etmelerini öğütlemiştir:

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara

Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur

Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara (s. 40)

Matla’ şeklinde kaleme aldığı *Bir Tabloya* adlı eserinde her emeli bir güzel kıza benzeterek görünen varlık levhasına (tabloya) dikkat etmek gerektiğini öğütlemiştir:

Bir güzel kızdır cihânda her emel

İşte levh-i cismi dikkat eyle gel (s. 43)

1.2.3.8. Şikâyet-nâme

Sözlükte yakınma, sızlanma, şikâyet etme anlamlarına gelir. Şairin kendisiyle, ilgili olduğu başka biriyle ya da herhengi bir durumla ilgili sıkıntısını dile getirdiği eserlerdir. Manzum veya mensur şekilde yazılabilirler.

Hâverî, kıt’a nazım şekliyle kaleme aldığı *Kıt’a* açıklamasıyla başlayan şiirinde âşığın, rakibe yüz verip kendisine ilgi göstermeyen sevgilisinden şikâyetini dile getirmiştir:

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağyâra eyler iltifât

Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

Musrâ’-ı âtîyi îrâd eylerim bi’l-irticâl

Yok mu insâfı o şûhun etmemek kâbil mi zâr (s. 42)

1.2.3.9. Nazire

Klasik Türk şiirinde şairlerin kendilerinden önce yazılmış bir şiiri ölçü ve uyak yönünden taklit ederek yazdıkları benzer şiire verilen addır. Bir şairin şiirine nazire yazmak, o şairin şiirinin ve anlatım tarzının beğenildiğini gösterir.

Hâverî, *Nazîre* açıklamasıyla başlayan şiirini şair Samih ve Müstecâbizâde İsmet Beylerin şiirine nazire olarak yazmıştır. Gazel nazım şekliyle kaleme alınan bu şiirde âşîğın hâli ve buna duyarsız kalanlar anlatılmıştır:

Derd-i aşka sâkî-yi sîmîn-beden bîgânedir

Nâle-yi uşşâka hayf.. Ol dil-şiken bîgânedir.

Şâirin hâl-i gam u şî'r-i melâl-efzûduna

Sûziş-i sevdâyı -ey dil- çekmeyen bigânedir (s. 85)

1.2.3.10. Tarih

Klasik Türk şiirinde şairler, önemli gördükleri bir olayın tarihini eserlerine not düşürmüşlerdir. Şairler; doğum, ölüm, sakal bırakma, savaş, düğün, eğlence, padişahın tahta çıkışı, devlet adamlarının tayini, bir yapının inşası gibi pek çok olay için tarih düşürmüşlerdir. Tarih düşürme bedî sanatlarından kabul edilmiştir. Arap alfabesinde yer alan her bir harfin sayı değeri dikkate alınarak yapılan bu hesaplama yöntemine *ebced hesabı* denir.

“Ebced hesabı bir olayın tarihini belirlemek için de kullanılmıştır. Bunun için o olayın tarihini verecek şekilde ustalıkla bir kelime veya mısra söylenir. Hesaplandığında o olayın tarihi ortaya çıkar, işte divan edebiyatımızda en fazla görülen sanatlardan biri olan bu işleme “tarih düşürme sanatı” denir.” (Yakıt, 2010, s.66)

“Bu sanat, İrânlılardan Türklere, Türklere de Araplara geçmiştir. Türk edebiyatında XIV. yüzyıldan itibaren gelişmeye başlamış ve özellikle XVIII. yüzyılda en verimli devresini yaşamıştır.” (Karabey, 2015, s. 51).

Şairlerin şiirlerine söyleniş yönünden, hesaplanması yönünden, ustalık gösterilmesi yönünden ve harflerin kullanılışı yönünden farklı şekillerde tarih düşürdükleri görülmektedir.

Hâverî de yazdığı şiirlerin 8 tanesinde belirli olaylara farklı şekillerde tarih düşürmüştür. Hâverî; üç şiirinde ta'miyeli tarih, bir şiirinde tam tarih, bir şiirinde ise lafzen tarih türünü kullanmıştır. Ayrıca iki tarih manzumesinde hem mu'cem tarih hem de ta'miyeli tarih türüne, bir tarih manzumesinde ise lafzen, mu'cem ve ta'miyeli tarih türlerinin üçüne de aynı beyit üzerinde müracaat etmiştir.

Lafzî başlığıyla verilen şiirde oğlu Şâkir'in doğumuna "lafzen tarih"i düşürmüştür. Bu tarih türünde ebced hesabı kullanılmadan yıl bildiren sayı harflerle ifade edilir:

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim

Doğdu bin üç yüz sekizde nûr-ı aynım Şâkir'im

1308 (s. 43)

Lafzî vü Mücevher başlığıyla verilen ve Hâverî'nin kızı Nerîme'nin doğumuna düşürdüğü tarih hem lafzen hem mu'cem hem de ta'miyeli tarih türündedir. Hâverî aynı mısradaki üç tarih türünü de kullanmıştır. Kızının doğum yılını harflerle ifade ederek "lafzen tarih"i düşürmüş, bir önceki mısradaki *gevherle tarih* ifadesini kullanarak *Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu* mısrasını oluşturan harflerden noktalı olanları tarih hesaplamasına kattığını belirterek "mu'cem tarih"i düşürmüştür.

Ayrıca dizelerde yer alan noktalı harfler hesaplandığında 1309 sayısı çıkmaktadır, bir önceki dizelerde *getirdi bir demesinden tâmiyeli tarih* türünü de kullandığını görmekteyiz, böylece $1309+1=1310$ yılı çıkmaktadır:

Getirdi bir meserret dedim gevherle târîh

Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu

1310 (s. 44)

Diğer açıklamasıyla başlayan şiirde Hatîce Pâkîze adlı bir kadının vefatına "tam tarih" düşürülmüştür. Bu tarih türünde mısrayı oluşturan bir kelime, tamlama veya mısranın tamamı ebced hesabıyla söylenmek istenen tarihi verir. Hâverî, bu şiirinde son mısrayı oluşturan tüm harflerle tam tarih düşürmüştür. Tarih düşürdüğü mısradan bir önceki mısradaki da tam tarih türünü kullandığını ifade etmiştir:

Vefâtında dedim târîh-i tâmın

Hatîce Pâkîze de etti pervâz

1317 (s. 86)

Tamiyeli (tamamlamalı) tarih türünde verilmek istenen tarihe ekleme veya tarihten çıkarma yapılır. *Diğer* açıklamasıyla başlayan şiirde Hâverî, Sultan Abdülhamit'in yeni yılını kutlayarak "tâmiyeli tarih"i düşürmüştür. Şair, bu eserinde

son mısradan bir önceki mısradaki *bir düşer* diyerek bunu belirtmiştir. *Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân* mısrasını oluşturan harfler 1313 sayısına denk gelmektedir, bundan bir düşüldüğünde 1312 yılı bulunacaktır:

Pâdişâh-ı âdil-i Osmâniyân

Sâl-i nev olsun saîd-i bi'l-izz ü şân

Bir düşer bu târîh-i ra'nâ gibi

Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

1312 (s. 38)

Kitâbe-yi Seng-i Mezâr başlığıyla verilen şiirde de Hâverî, Ayşe Sıddıka Hanım adlı bir kadının vefatına “tâmiyeli tarih”i düşürmüştür. Bu şiirde de bir önceki mısradaki *çıkta dilden böyle bir târîh-i fevt* diyerek tâmiyeli tarih kullandığını belirtmiştir. *Ayşe Sıddıka Hanım uçtu âh* mısrasını oluşturan harfler 1316 sayısına denk gelmektedir, bundan bir düşüldüğünde 1315 yılı bulunacaktır:

Çıktı dilden böyle bir târîh-i fevt

Ayşe Sıddıka Hanım uçtu âh

1315 (s. 86)

Tevârih başlığıyla verilen şiirde de Hâverî, Tanzimat İkinci Dönem sanatçılarından Muallim Naci'nin ölümüne “tâmiyeli tarih” düşürmüştür. Bu eserinde bir önceki mısradaki *bir ... geldi* diyerek tâmiyeli tarihin eklemeli hâlini kullandığını belirtmiştir. *İrtihâl etti Muallim Nâcî* mısrasını oluşturan harfler 1309 sayısına denk gelmektedir, buna bir eklendiğinde 1310 yılı bulunacaktır:

Bir keder geldi cihân-ı edebe

İrtihâl etti Muallim Nâcî

1310 (s. 43)

Nâzır-ı Cedîdimiz İzzetlü Ferîd Bey'in Geldiğine Söylediğim Tarihtir başlığıyla verilen şiirde hem *mu'cem tarih* hem de *ta'miyeli tarih* düşürülmüştür. “Mu'cem tarihe *münakkat, menkût, mücevher, cevher, cevherî, cevherdâr, cevherin, gevher* ve *güher* adları da verilirdi.” (Karabey, 2015, s. 202). Bu tarih türünde mısrayı oluşturan harflerden sadece noktalı olanlar tarih hesaplamasına dâhil edilir. Hâverî, bir önceki

beyitte mücevher tarihi kullandığını ifade etmiştir. *Hazret-i mîr-i Ferîd geldi bu sâl* dizesinde yer alan noktalı harfler kullanılarak tarih düşülmüştür.

Ayrıca dizede yer alan noktalı harfler hesaplandığında 1312 sayısı çıkmaktadır, bir önceki dizede *bir gelir* demesinden *tâmiyeli tarih* türünü de kullandığını görmekteyiz, böylece $1312+1=1313$ yılı çıkmaktadır:

Bir gelir böyle mücevher târîh

Hazret-i mîr-i Ferîd geldi bu sâl

1313 (s. 44)

Diğer açıklamasıyla başlayan şiirde hem *mu'cem tarih* hem de *ta'miyeli tarih* düşülmüştür. Hâverî, bir önceki beyitte mücevher tarihi kullandığını da ifade etmiştir. *Yazık oldu Emîne Nâdire Hanım gitti* dizesinde yer alan noktalı harfleri kullanarak Emîne Nâdire Hanım'ın vefatına tarih düşürmüştür.

Ayrıca dizede yer alan noktalı harfler hesaplandığında 1317 sayısı çıkmaktadır, bir önceki dizede *biri geldi* demesinden *tâmiyeli tarih* türünü de kullandığını görmekteyiz, böylece $1317+1=1318$ yılı çıkmaktadır:

Biri geldi dedi fevtin bu güher târîhle

Yazık oldu Emîne Nâdire Hanım gitti

1318 (s. 86)

1.2.3.11. Hasb-i Hâl

Sözlük anlamı “konuşup dertleşme, hâlleşme, sohbet”tir. Edebî terim olarak şairin kendi hâlinden söz ettiği veya samimi bir sohbet ortamı, hâl-hatır sorma tavrını ifade eden metinlerdir (Akkuş, 2014, s. 95). Kişinin daha çok kendi durumunu dile getirdiği bu eserlerde, şair başkasıyla konuşur gibi veya kendi kendisiyle konuşur gibi yazabilir ya da kişileştirme yoluyla bazı varlıklarla da konuşabilir. Bu türdeki eserler, daha çok kaside nazım şekliyle kaleme alınmakla birlikte farklı nazım şekilleriyle de yazılabilir.

Hâverî, hasb-i hâl tarzında iki eser kaleme almıştır. Şekil bakımından “nazm” olan *Gazel –Dil-bere hitap-* açıklamasıyla başlayan manzum eserinde içinde bulunduğu ruh hâlini sevgilisiyle sohbet eder tarzda aktarmıştır:

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân

Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

Cismim artık oldu bî-tâb şîven ü efgândan

Merhamet kıl lütfunu çoktan beridir beklerim (s. 41)

Mesnevi nazım şekliyle kaleme aldığı *Manzum Bir Mektûbumdur* başlıklı 3 beyitten oluşan eserinde bir dostunun gönderdiği mektuba neden geç cevap yazdığını karşısındakiyle sohbet eder tarzda ifade etmiştir:

Geldi mektûbun beni şâd eyledi

Kalbimi hakkâ ki âbâd eyledi

İstedim yazmak cevâbın ol zamân

İşlerim tehîre bâisdi hemân (s. 43)

1.2.3.12. Tasvir

Tasvir, bir varlığı ayırıcı özellikleriyle anlatma, okuyucunun zihninde canlandırma biçimidir. Kelimelerle resim çizme sanatı olarak da adlandırılmaktadır.

“Bir şeyi veya bir kimseyi ayrıntıları ile anlatma; göz önünde canlandırma; betimleme anlamlarına gelen tasvîr, edebî metinlerde olayların geçtiği mekânları, kişileri ve nesnelere öteki varlıklardan ayırarak yapılan anlatma ve betimleme tekniği olarak kullanılmaktadır.” (Kardaş, 2022, s. 280)

Hâverî, *Tahattur* başlıklı eserinde tasvir anlatım tarzını kullanmıştır. Kıt'a nazım şekliyle yazılan ve üç bölümden oluşan bu eserde doğa tasvirine yer vermiş, doğadaki güzellikler karşısında hissettiklerini betimleyici sözlerle ifade etmiştir:

Gidiyor mağribe şems-i enver

Kapladı âlemi bir reng-i hazîn

Gark-ı his etti dili bu manzar

Nerdesin nerde eyâ şems-i mübîn (s. 42)

1.2.3.13. Firaknâme

Sözlük anlamı “ayrılık, ayrı düşme, hicran” demektir. Edebî terim olarak da sevilen kişiden ayrılmanın verdiği acıyı dile getiren metinlere verilen addır. Bu ayrılık sevgiliden olabileceği gibi bir dosttan, aileden, yaşanılan yerden de olabilir.

Hâverî, kıt’a nazım şekliyle yazdığı *Fotoğrafını Gönderen Bir Arkadaşa* başlıklı şiirinde arkadaşından ayrı kalmanın verdiği acıyı dile getirerek ona kavuşmak için Allah’a dua ettiğini ifade etmiştir:

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî senin

Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

Tez vakitte ülfet etmek’çün seninle bir daha

Ser-be-hâk oldum duâ ettim Cenâb-ı Fâtır’a (s. 42)

Abbas Hâverî’nin manzum eserlerinde kullandığı edebî tür ve tarzlar tespit edilmiş ve bunların kullanım sayıları Tablo 1.3’te verilmiştir:

Tablo 1.3: Edebî Tür ve Tarzlar

Edebî Tür ve Tarzlar	Edebî Tür ve Tarzların Sayısı
Cülûsiye	1
Firak-nâme	1
Hasb-i hâl	2
Methiye	3
Nasihat-nâme	8
Na’t	1
Nazire	1
Sûr-nâme	1
Şikâyet-nâme	1
Tarih	8
Tasvir	1
Tebrîk-nâme	1
Tevhit	1

İKİNCİ BÖLÜM

ABBAS HÂVERÎ'NİN ESERLERİNİN SÖZLÜĞÜ

2.1. Sözlük Kullanım Kılavuzu

1. Sözlükte yer alan madde başlıkları, altı çizili olarak verilmiştir:

âbâd ettiğin:

1. **âbâd ettiğin:**-dik, -in

Diğer 6

Mısra: **21**

Kelime Tipi: -

Mutlu etmek, sevindirmek.

Mülkü âbâd ettiğin gündür bugün

Herkese dâd ettiğin gündür bugün

2. Anlamı verilen kelimeler daha da belirginleşsin diye bold (kalın) bir fontla gösterilmiştir:

açıl-:

1. **açıldı:**-dı

Diğer 81

Mısra: **28**

Kuruluş, ilk kez veya yeniden işe başlamak.

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı âmâlara dilsizlere

acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insaniyet cihan-ı

3. Sözcük, kök veya gövde hâliyle verilmiş; sözcüğe gelen ekler sözcükten sonra gösterilmiştir:

kukuleta:

1. **kukuletalarını:**-lar, -ı, -n, -ı

Diğer 80

Mısra: **12**

Palto, ceket vb. giyeceklere dikili veya ayrı olarak kullanılan, başı ve bâzan yüzün bir kısmını örtecek şekilde bol ve geniş başlık.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar sarınmış bürünmüş
kukuletalarını çekmiş oldukları hâlde yürüyorlardı.

4. Sözlükteki Farsça, Arapça veya Türkçe söz veya söz gruplarının başat anlamlarıyla birlikte varsa diğer anlamları numaralandırılarak verilmiştir:

vücuda getiren:

1. **vücuda getiren:-en**

Diğer 47

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

1. *Yaratmak.* 2. *Ortaya çıkarmak, meydana getirmek, hâsıl etmek, yapmak.*

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı düşün sözlerini

kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık sular gereği

5. Sözlükteki kelimenin şiirde kaçınıcı sayfa ve mısra da yer aldığı künye kısmında verilmiştir. Buna göre aşağıdaki sözcük 74. sayfanın 11. mısrasında geçmiştir:

ada:

Diğer 74

Mısra: **11**

1. *Çevresi yollarla belirlenmiş olan arsa ve böyle bir arsayı kaplayan yapılar topluluğu.* 2. *Her yanı su ile çevrilmiş kara parçası.*

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi ortasından

bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her iki tarafta

6. Sözlükte, bir sözcüğün herhangi bir anlam başlığında kaç kez kullanıldığının bilgisi numaralandırılarak sırasıyla verilmiştir:

ahlâk:

1. **ahlâktan:-dan**

Diğer 63

Mısra: **14**

Bir kimsenin iyi niteliklerini veya kişiliğini ifade eden tutum ve davranışlar bütünü, mizaç, tabiat.

intizamı mâbihi'd-devamı bir vücud-ı mukaddestir.

Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan insaniyetin mürebbisi

2. ahlâk:

Diğer 81

Mısra: **8**

Bir kimsenin iyi niteliklerini veya kişiliğini ifade eden tutum ve davranışlar bütünü, mizaç, tabiat.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar demiştik. Evet esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim ve fen sayesinde

7. Kelime veya kelime grubunun geçtiği mısralar/satırlar, anlamdan sonra verilmiştir:

mecmua-yı edeb-i irtisâmdır:

1. **mecmua-yı edeb-i irtisâmdır:-dir**

Diğer 52

Mısra: **12**

Kelime Tipi: -

Resimli edebiyat dergisi.

Tulû' Bir nam-ı zî-ihtîşam mismâs bir mecmua-yı edeb-i irtisâmdır.

8. Kaynak kitap olarak kullanılan *Abbas Hâverî Hayatı-Sanatı-Eserleri* adlı eserde yanlış okunan kelimeler; vezin, anlam ve bağlama dikkat edilerek düzeltilmiş ve dipnotta belirtilmiştir:

bâdî-yi şevkdir²:-dir

Diğer 8

Mısra: **11**

Kelime Tipi: -

Sevinmeye, neşelenmeye sebep.

Mâ-hasal bâdî-yi şevkdir âleme

Bu sebepten müftehirdir bendegân

²*bâdî-yi şu kadar* şeklinde yanlış okunan bu tamlama vezin ve anlama dikkat edilerek *bâdî-yi şevkdir* şeklinde düzeltilmiştir.

2.2. Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük

A / Ā / ʿA

âbâd ettiğin:

1. **âbâd ettiğin:**-dik, -in

Diğer 6

Mısra: **21**

Kelime Tipi: -

Mutlu etmek, sevindirmek.

Mülkü âbâd ettiğin gündür bugün

Herkese dâd ettiğin gündür bugün

âbâd eyledi:

1. **âbâd eyledi:**-di

Diğer 21

Mısra: **2**

Kelime Tipi: -

1. Bayındır duruma getirmek, îmar etmek

2. Yüzünü güldürmek, mesut etmek.

Geldi mektûbun beni şâd eyledi

Kalbimi hakkâ ki âbâd eyledi

abbas hâverî:

1. **abbas hâverî:**

Diğer 2

Mısra: **14**

Kelime Tipi: -

Abbas Hâverî.

Edirne Düyun-ı Umumiye Nezareti

ketebesinden

Abbas Hâverî

2. **abbas hâverî efendi'nin:**-n, -in

Diğer 53

Mısra: **4**

Kelime Tipi: -

*Abbas Hâverî Efendi (kişi adı, söz konusu
eserin yazarı).*

Fehmi Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ

buyurmuştur

Edib-i zerafet-perver Abbas Hâverî Efendi'nin

mahsul-hâme-yi

abdest alıp:

1. **abdest alıp:**-ıp

Diğer 73

Mısra: **6**

Kelime Tipi: -

*İbadetten önce usulünce yıkanarak
temizlenmek.*

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba
üzerindeki güğümde
ıslanmış olan su ile abdest alıp sabah namazını
eda etti. Biraz sonra

aceze:

1. **acezeye:**-y, -e

Diğer 81

Mısra: **28**

*Güçsüz, düşkün ve zavallı kimseler,
âcizler.*

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı
âmâlara dilsizlere

acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insaniyet
cihan-ı

acı:

1. **acı:**-r

Diğer 45

Mısra: **9**

*Acımak; başkasının durumundan üzüntü
duymak, hâline kederlenmek.*

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım.
Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir
ahbabı refîki

2. **acı:**

Diğer 47

Mısra: **13**

*İnsanda üzücü bir etki bırakan,
dokunaklı, hüznülü.*

acı bir kahkahası yarasa kuşlarının uçuşları
gecenin
hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi.
Mütehayyirane etrafıma baktım.

3. **acı:**

Diğer 62

Mısra: **24**

*İnsanda üzücü bir etki bırakan,
dokunaklı, hüznülü.*

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

acı acı:

1. **acı acı:**

Diğer 46

Mısra: 17
Kelime Tipi: -
Acı acı, acıklı bir şekilde.

olan acı acı tebessümleri cidden tesîrât-ı kalbiyemi mucip olur ağlarım.

acizane:

1. âcizane:

Diğer 70

Mısra: 9

Âciz olana yakışır şekilde, âcizce.

mehtemimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve fakat safiyane ve masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen Cenab-ı Hak o

aç-:

1. açıyor:-(i)yor

Diğer 16

Mısra: 1

Göstermek.

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

2. açtığım:-dık, -ım

Diğer 52

Mısra: 1

Bir toplantıyı, etkinliği başlatmak.

muhterem haftalık Malumat risalesinde
açtığım müsabakalarda
güzel birer derece-yi istihsâna layık
görülmesidir.

3. açıp:-ıp

Diğer 61

Mısra: 11

Kapalı şeyi açık hâle getirmek.

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi
baygın baygın
seyrederler. Sevginin duygunun en gizli
köşelerini açarlar.

4. açarlar:--ar, -lar

Diğer 61

Mısra: 12

*Söylemek, anlatmak, ortaya koymak,
izhar etmek.*

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi
baygın baygın
seyrederler. Sevginin duygunun en gizli
köşelerini açarlar.

5. açıp:-ıp

Diğer 81

Mısra: 20

*(Ark, delik, diş, hendek, kuyu, kanal,
çukur, lağım, tünel, gedik, yol vb. şeyleri)
Delmek, kazmak, oymak, düzeltmek sûretiyle
meydana getirmek.*

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde
düşündü. Keşf etti.

Buldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı
açıp iki

açıl-:

1. açıldı:.-dı

Diğer 81

Mısra: 28

*Kuruluş, ilk kez veya yeniden işe
başlamak.*

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı
âmâlara dilsizlere
acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insaniyet
cihan-ı

ada:

1. ada:

Diğer 74

Mısra: 11

*Çevresi yollarla belirlenmiş olan arsa ve
böyle bir arsayı kaplayan yapılar topluluğu. II
Her yanı su ile çevrilmiş kara parçası.*

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi
ortasından
bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her
iki tarafta

2. adadır:-dır

Diğer 74

Mısra: 11

*Çevresi yollarla belirlenmiş olan arsa ve
böyle bir arsayı kaplayan yapılar topluluğu. II
Her yanı su ile çevrilmiş kara parçası.*

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi
ortasından
bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her
iki tarafta

3. **adayı:-y, -ı**

Diğer 75

Mısra: **21**

Çevresi yollarla belirlenmiş olan arsa ve böyle bir arsayı kaplayan yapılar topluluğu. II Her yanı su ile çevrilmiş kara parçası.

Adayı muhit olan Tunca nehri mecrasından az taşkın
bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suya kadar sarkmış olan

4. **adalar: -lar**

Diğer 79

Mısra: **21**

İstanbul'un Anadolu Yakası'nın güney kıyılarının açıklarında, Marmara Denizi'nin kuzeydoğu kesiminde yer alan ilçe.

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman
Adalar
Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata Beyoğlu tarafları

adam:

1. **adam:**

Diğer 62

Mısra: **7**

Ademoğlu, insanoğlu; insan.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir çocuğun
ektığı bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

2. **adam:**

Diğer 64

Mısra: **9**

Ademoğlu, insanoğlu; insan.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide de evladını
o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat validenin mahsul-i

3. **adam:-ı**

Diğer 80

Mısra: **16**

Ademoğlu, insanoğlu; insan.

Nur topu gibi iki evladıyla meleksima zevcesi
evde sofrada başında
bu adamı bekliyor.

addolun-:

1. **addolunur:**

Diğer 44

Mısra: **12**

Sayılmak, kabul edilmek.

İnsan fasl-ı hayatının eyyam-ı ahiresini
saadette imrâr
ederse müddet-i ömrü içinde bahtiyar
yaşayanlardan addolunur

âdem:

1. **ademden:-den**

Diğer 3

Mısra: **1**

Adam, insan, kişi, kimse.

Ey ademden varlık icâd eyleyen
Ey binâ-yı gûnu bünyâd eyleyen

2. **âdemleri:-ler, -i**

Diğer 4

Mısra: **4**

Adam, insan, kişi, kimse.

Feyz-i şer'ın müstenîr eyler bütün âlemleri
Mi'cerâtın dâimî hayrân eder âdemleri

3. **âdemin:-in**

Diğer 10

Mısra: **2**

Adam, insan, kişi, kimse.

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder
Câhil olan âdemin servet elinden gider

adem-i vücudu:

1. **adem-i vücudu:-u**

Diğer 44

Mısra: **15**

Kelime Tipi: -

İnsan vücudu.

vücut ve adem-i vücudu müsavidir.

âdeta:

1. **âdeta:**

Diğer 47

Mısra: **25**

Sanki, neredeyse, hemen hemen.

gibi kararımış âdeta gece olmuş idi. Hemen kalktım. Şehrin ta öte başında bulunan haneme avdet ettim.

âdil-i zî-iktidâr:

1. âdil-i zî-iktidâr:

Diğer 7

Mısra: **14**

Kelime Tipi: -

Iktidar sahibi adil (kişi).

Gıpta-resânsın âleme

Ey âdil-i zî-iktidâr

adl:

1. adlin:-in

Diğer 7

Mısra: **7**

Adalet.

Adlin muhîttir âlemi

Ey pâdişâh-ı hikmet-nisâr

âfâk:

1. âfâka:-a

Diğer 6

Mısra: **5**

Göğün yerle birleşmiş gibi görüldüğü kısımlar, göğün etrafı, ufuklar. II Dünya, âlem.

Satvetin âfâka versin incilâ

Pâdişâhım devletinle bin yaşa

2. âfâka:-a

Diğer 6

Mısra: **35**

1. Göğün yerle birleşmiş gibi görüldüğü kısımlar, göğün etrafı, ufuklar. 2. Dünya, âlem.

Satvetin âfâka versin incilâ

Çok yaşa Sultân Hamîd Hân çok yaşa

3. afaka:-a

Diğer 47

Mısra: **8**

1. Göğün yerle birleşmiş gibi görüldüğü kısımlar, göğün etrafı, ufuklar. 2. Dünya, âlem.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıldaarak yuvalarına sokulmaya başladı.

Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı sükûta dalıyor.

4. afaka:-a

Diğer 77

Mısra: **16**

1. Göğün yerle birleşmiş gibi görüldüğü kısımlar, göğün etrafı, ufuklar. 2. Dünya, âlem.

ramazan için mutlaka hazırlıkta bulunurlar.

Gurub-ı şemsten hasıl olan hüzn-i latif

tedricen afaka

5. afakı:-ı

Diğer 79

Mısra: **5**

1. Göğün yerle birleşmiş gibi görüldüğü kısımlar, göğün etrafı, ufuklar. 2. Dünya, âlem.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu.

Göl râkid deniz

sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı

deryada bir sabah

6. afakı:-ı

Diğer 80

Mısra: **6**

1. Göğün yerle birleşmiş gibi görüldüğü kısımlar, göğün etrafı, ufuklar. 2. Dünya, âlem.

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor.

Gönüllerde türlü

türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı

kaplıyordu. Herkes

afak-ı muzlime-yi müphemem:

1. afak-ı muzlime-yi müphemem:

Diğer 70

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

Kapalı, karanlık ufuklar.

gözüyle görür can kulağıyla dinler bir

mahluktur. Âmâlar

namütenahi afak-ı muzlime-yi müphemem

dâhilinde yaşarlar.

âfet:

1. **afetin:-in**

Diğer 83

Mısra: 1

Bela, musibet, felaket.

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi karîbeye geldi.

Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman itibariyle şayan-ı

âfitâb-ı cihân-ârâ:

1. **âfitâb-ı cihân-ârâ:**

Diğer 78

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Cihani süsleyen güneş.

muktedir olamayacağım bir letafet-i tabiiye zir-i isabet-gâh-ı ibtisârımda imtidâd ediyordu. Âfitâb-ı cihân-ârâ vagonumuzu

ağac:

1. **ağaçların:-lar, -ın**

Diğer 45

Mısra: 5

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların yapraklarını tahrık eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzîn minareden çıkardığı

2. **ağaçların:-lar, -ın**

Diğer 46

Mısra: 22

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

dehşetli istikbalini düşünür ağlarım. Şems-i garibin son ziyaları ölü ağaçların zirvelerine

3. **ağaçların:-lar, -ın**

Diğer 59

Mısra: 14

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler. Derin derin düşünür. Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

4. **ağaçların:-lar, -ın**

Diğer 59

Mısra: 17

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini bunlara nurlar saçan gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran olur. Bu esnada

5. **ağaçlar:-lar**

Diğer 60

Mısra: 13

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş verir. Dereler ırmaklar şırıl şırıl akar çağlar . Kuşların cıvıltısı her tarafı

6. **ağaçların:-lar, -ın**

Diğer 62

Mısra: 1

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları çiçekleri kıvıldatır. Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk vardır.

7. **ağaçlar:-lar**

Diğer 72

Mısra: 25

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

câme-yi sefid-fâme bürünmüştü . Hele ağaçlar beyaz libaslar giymiş gibi arz-ı endam-ı dil-ârâm eyliyordu.

8. **ağaçlar:-lar**

Diğer 74

Mısra: 13

Meyve verebilen, gövdesi odun veya

kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek çok ulu ağaçlar vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar yadigarı üçer

9. ağaçlar:-lar

Diğer 74

Mısra: **18**

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi müteaddit ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline getirildi. Bahar

10. ağaçlara:-lar, -a

Diğer 74

Mısra: **23**

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî konuldu. Hele berzahın iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler mükemmel surette

11. ağaç:

Diğer 80

Mısra: **25**

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

12. ağaçlar:-lar

Diğer 80

Mısra: **9**

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

ediyor. Ağaçlar her taraf câme-yi sefid-fâme bürünmüş idi. Kahvelere kiraathanelere tiyatrolara balozlara kafeşantarlara

13. ağaç:

Diğer 82

Mısra: **18**

Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek boştur. Hîn-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında temekkün

ağla:-

1. ağlarım.:-r, -ım

Diğer 45

Mısra: **9**

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek. II Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım. Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir ahbabı refiki

2. ağlarım.:-r, -ım

Diğer 45

Mısra: **17**

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek. II Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

hisseder ağlarım.

Mesut bir familyaya mensup olup bir haftaya kadar gelin

3. ağlarım.:-r, -ım

Diğer 46

Mısra: **3**

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek. II Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

Şu hâl bâdî-yi tahrik-i hazm u âlâmım olur ağlarım.

Hâl-i ihtizarda bulunan bir validenin sevmeye doyamamış

4. ağlarım.:-r, -ım

Diğer 46

Mısra: **7**

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek. II Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engîzi düşünür ağlarım.

Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı gurubu temaşa

5. ağlarım.: -r, -ım

Diğer 46

Mısra: 12

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek. II Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

kenarında koyunlarını müftehirane ra'y eden çobanın kavalının sesi beni mahzun eder ağlarım.

6. ağlarım.: -r, -ım

Diğer 46

Mısra: 18

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek. II Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

olan acı acı tebessümleri cidden tesirât-ı kalbiyemi mucip olur ağlarım.

7. ağlarım.: -r, -ım

Diğer 46

Mısra: 21

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek. II Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

dehşetli istikbalini düşünür ağlarım.
Şems-i garibin son ziyaları ölü ağaçların zirvelerine

8. ağlaması: -ma, -s, -ı

Diğer 66

Mısra: 9

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek. II Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

9. ağlar: -r

Diğer 67

Mısra: 15

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek. II Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar korkusuyla vazgeçerim.

Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı galeyana gelir.

10. ağlarım.: -r, -ım

Diğer 85

Mısra: 14

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek. II Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

Vâdi-yi firkatte kaldım âh kim oldum harâb Ağlarım.. eşk âbıma nahl-i çemen bîgânedir

11. ağlardı: -r, -dı

Diğer 86

Mısra: 4

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek. II Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

Bu ma'sûme dokuz yıl oldu dem-sâz
Düşer kalkar güler ağlardı kış yaz.

ağniyâ:

1. ağniyâ:

Diğer 77

Mısra: 14

Zenginler.

etmek ibadet eylemek için zahirini bâttını
pak u tâhir
edip müheyya dururlar. Hasılı ağniyâ fukara hâlli hâlince

aguş-ı madere:

1. aguş-ı madere: -e

Diğer 64

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Anne kucağı.

hâlinde bilâ-ihtiyar Aman anneciğim hitabıyla istimdat eder. Aguş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de ayrıca validelere

ağyâr:

1. ağyâra: -a

Diğer 18

Mısra: 1

(Ar.) (Aşığa göre) Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler; başkaları.

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağyâra eyler iltifât
Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

2. ağyara:-a

Diğer 68

Mısra: 20

Gayruları, başkaları.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin
servet ü sâ mânânın ağyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

ah:

1. ah:

Diğer 71

Mısra: 19

*Hüzün, sürur, yas, ümit gibi derunî
ahvale delâlet eder bir ünlem.*

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes
söylüyor
denizler nehirler dağlar ovalar kırlar çayırlar
bahçeler

2. ah:

Diğer 71

Mısra: 22

*Hüzün, sürur, yas, ümit gibi derunî
ahvale delâlet eder bir ünlem.*

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel
olacaklar ah ne

3. ah:

Diğer 71

Mısra: 29

*Hüzün, sürur, yas, ümit gibi derunî
ahvale delâlet eder bir ünlem.*

‘alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir
cihan ne güzel hâl
alır. Hayfa ki ben göremiyorum

4. ah:

Diğer 72

Mısra: 9

*Hüzün, sürur, yas, ümit gibi derunî
ahvale delâlet eder bir ünlem.*

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşin bırakan o
sadanın nereden

sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki
göremiyorum

5. âh:

Diğer 85

Mısra: 13

*Hüzün, sürur, yas, ümit gibi derunî
ahvale delâlet eder bir ünlem.*

Vâdi-yi firkatte kaldım âh kim oldum harâb
Ağlarım.. eşk âbıma nahl-i çemen bîgânedir

6. âh:

Diğer 86

Mısra: 2

*Hüzün, sürur, yas, ümit gibi derunî
ahvale delâlet eder bir ünlem.*

Çıktı dilden böyle bir târîh-i fevt
Ayşe Sıddîka Hanım uçtu âh

7. âh:

Diğer 86

Mısra: 11

*Hüzün, sürur, yas, ümit gibi derunî
ahvale delâlet eder bir ünlem.*

Âh ey zâir

Veremin pençe-yi hûn-hârına düştü bitti

âh u enîn eyler durur:

1. âh u enîn eyler durur:

Diğer 85

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Ağlama, inleme, feryat edip durmak.

Subh-dem âh u enîn eyler durur kalb-i hazîn
Sevdiğim feryâdına bilmem neden bîgânedir

ahbâb:

1. ahababı:-ı

Diğer 45

Mısra: 10

*Dost, bildik, tanıdık; sevilen kimseler,
dostlar.*

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım.
Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir
ahbabı refîki

ahd:

1. ahd:

Diğer 18

Mısra: 2

Ahd, söz, yemin.

Çeşm-i şehläsın süzüp ağyâra eyler iltifât
Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

aheng-i sakitane:

1. aheng-i sakitane:

Diğer 57

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Sessizce bir ahenk.

yalıları görür. Bulunduğu yalı ile karşı yakayı
kendisinden
ayırın boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile
aktığını

ahenk:

1. ahenk:

Diğer 6

Mısra: 25

*Renkler, duygular, fikirler, bir bütünü
teşkil eden parçalar arasındaki uygunluk,
uyum, düzen.*

Şevk ile ahenk şenlik eyleriz
Fâhirâne hayli şeyler söyleriz

âhir:

1. ahiri:-i

Diğer 77

Mısra: 10

Bir şeyin sonu, en sonra, sondaki, son.

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihsan ettiği
nimetlerden
biri de evveli rahmet evsâtı mağfiret ahiri
itkun mine'n-nîrân

ahlaf:

1. ahlafa:-a

Diğer 81

Mısra: 25

*Gelecek nesiller, sonradan gelip
öncekilerin yerini alacak olanlar.*

çare-yi teşfiyesi hakkında ahlafa rehber-i
muvaaffakiyet
olacak bir keşf-i mühimde bulundu.

ahlak:

1. ahlaktan:-dan

Diğer 63

Mısra: 14

*Bir kimsenin iyi niteliklerini veya
kişiliğini ifade eden tutum ve davranışlar
bütünü, mizaç, tabiat.*

intizamı mâbihi'd-devamı bir vücud-ı
mukaddestir.

Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan
insaniyetin mürebbsi

2. ahlâk:

Diğer 81

Mısra: 8

*Bir kimsenin iyi niteliklerini veya
kişiliğini ifade eden tutum ve davranışlar
bütünü, mizaç, tabiat.*

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar
demiştik. Evet
esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim
ve fen sayesinde

ahsen ve eşrefi olan:

1. ahsen ve eşrefi olan:-an-i

Diğer 82

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

En güzel ve en şerefli olmak.

tamamıyla güzellik yoktur. Çünkü mahlukatın
ahsen ve eşrefi
olan insan bile şaibe-yi noksanîden azade
olamamıştır.

ahter:

1. ahter:

Diğer 3

Mısra: 9

Yıldız II talih, baht.

Ay güneş ahter semânın zîneti
Bunların da fikre sığmaz hikmeti

ahterân-ı ziyadar-ı semayı:

1. ahterân-ı ziyadar-ı semayı:-y, -i

Diğer 47

Mısra: 15

Kelime Tipi: -
Gökyüzünü parlatan yıldızlar.

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin etmiş) kamer
bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh
bulutlar içine

ahval-i ruhiyei:

1. **ahval-i ruhiyei:**-y, -i

Diğer 72

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Ruhun hâlleri.

Bazen güzel çalınan bir kemani bir piyanoyu
bir udu
bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i
ruhiyei serâir-i

ahzân-ı gurup:

1. **ahzân-ı gurup:**

Diğer 80

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Gün batımı hüznüleri.

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor.
Gönüllerde türlü
türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afaki
kaplıyordu. Herkes

aile:

1. **ailenin:**-n, -in

Diğer 68

Mısra: 18

*Aynı evde birlikte yaşayan, en küçüğü
karı kocadan, daha geniş anne, baba, çocuk,
akrabâ ve yakınlardan meydana gelen
topluluk, ev halkı.*

hazinelere saadet ve safalarına nailiyet
demektir.

Evlat Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlat
yetiştirmiş

2. **ailenin:**-n, -in

Diğer 68

Mısra: 22

*Aynı evde birlikte yaşayan, en küçüğü
karı kocadan, daha geniş anne, baba, çocuk,
akrabâ ve yakınlardan meydana gelen
topluluk, ev halkı.*

dolayı da müsterih olarak irtihal ederler.
Evlat bir eserdir ki mensup olduğu ailenin
namını

3. **ailenin:**-n, -in

Diğer 69

Mısra: 18

*Aynı evde birlikte yaşayan, en küçüğü
karı kocadan, daha geniş anne, baba, çocuk,
akrabâ ve yakınlardan meydana gelen
topluluk, ev halkı.*

gaşyolmak derecelerine gelir.

Hâl bulunur ki sefaletin pençe-yi kahrında
zebun bir ailenin

ait:

1. **aittir.:**-dir

Diğer 64

Mısra: 17

*Birine veya bir şeye mahsus, ona
ayrılmış, tahsis edilmiş; ilgilendiren, ilişkin,
ilişik, ilgili.*

aittir.

Bir valide evladının en küçük bir
keyifsizliğinden en az bir

ait olmak:

1. **ait olmak:**-mak

Diğer 74

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

*(Birinin) Tasarruf veya mülkiyetinde
bulunan, malı olan.*

Hasılatı evlad-ı şüheda ve malûlîn-i guzât-ı
asâkir-i Osmaniye'ye

ait olmak üzere Edirne'nin Sarayıçi mesire-yi
dil-ârâsının

ak-:

1. **akardı:**-ar, -di

Diğer 17

Mısra: 1

*(Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)
Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru
gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.*

Pek hazînâne akardı ırmak

Şarkı söyledirdi hemân bülbüller

2. akıp:-ıp

Diğer 47

Mısra: 2

(Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir tepedir ki yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp gidiyordu. Karşı

3. aktığını:-tik, -i, -n, -ı

Diğer 57

Mısra: 16

(Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

yalıları görür. Bulduğu yalı ile karşı yakayı kendisinden ayıran boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile aktığını

4. akar.:-ar

Diğer 61

Mısra: 18

(Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık aralık horoz sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli sevimli akar. Yeşil

akar:

1. akârın:-ın

Diğer 10

Mısra: 3

Mülk.

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

ākıbet:

1. akıbet:

Diğer 51

Mısra: 5

Son, nihayet II Netice, sonuç.

levhanın hiçbirini izâ'a olunmadan akıbet mevki-i matbuata çıkarılacağını çoktan tahmin etmiş ve her biri gazetelerde risalelerde

2. âkıbet:

Diğer 85

Mısra: 22

Son, nihayet II Netice, sonuç.

Sa'y u gayretle tedâvî ettiler Etmedi kâr âkıbet oldu tebâh

âkıbet-endiş olup:

1. âkıbet-endiş olup:-up

Diğer 10

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

İşin sonunu önceden düşünen, düşünceli, tedbirli olmak.

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın Âkıbet-endiş olup eyle biraz da hazer

âkil olan:

1. âkil olan:-an

Diğer 10

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Akıllı olmak, aklı başında olmak.

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder Câhil olan âdemin servet elinden gider

akıp gidiyordu.:

1. akıp gidiyordu.:-iyor, -du

Diğer 75

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Hızla geçip gitmek.

Adayı muhit olan Tunca nehri mecrasından az taşkın bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suya kadar sarkmış olan

akis:

1. akisler:-ler

Diğer 46

Mısra: 23

Bir cismin parlak bir yerde görünen hayâli, görüntüsü.

şevâhik-ı cibâle tatlı tatlı akisler bırakmakta bir taraftan yükselmekte bulunan mah-ı münîrde hafif hafif lem'a-nisâr olmakta

akraba:

1. akrabamı:-m, -t

Diğer 72

Mısra: 11

Kan bağıyla birbirine bağlı olan kimseler.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum.
Oğlum beş yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur okur yazar anlatır

akşam:

1. akşam:

Diğer 46

Mısra: 8

Güneşin batışından sonraki ilk saatler.

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engizi düşünür ağlarım.
Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı gurubu temaşa

2. akşam:

Diğer 47

Mısra: 9

Güneşin batışından sonraki ilk saatler.

Akşam zamanının hasıl ettiği eser-i hüznü beni daima müteessir ettiğinden midir nedir temaşasına daldığım

3. akşama:-a

Diğer 63

Mısra: 8

Güneşin batışından sonraki ilk saatler.

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile uğraşanların sabahtan akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşıp kan ter

4. akşama:-a

Diğer 75

Mısra: 4

Güneşin batışından sonraki ilk saatler.

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı.
Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp akşama kadar

5. akşam:

Diğer 77

Mısra: 22

Güneşin batışından sonraki ilk saatler.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona vasil oldu.
O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe kadar uzayacağı

akşam taamını ediyor.:

1. akşam taamını ediyor.:-iyor

Diğer 80

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Akşam saatlerinde yenilen yemeği yemek.

ediyor. Ağaçlar her taraf câme-yi sefid-fâme bürünmüş idi.
Kahvelere kiraathanelere tiyatrolara balozlara kafeşantılara

akset:-

1. akseterek:-erek

Diğer 58

Mısra: 8

(Ses ve ışık için) Bir cisme çarpıp geri dönmek, (ses) yankılanmak, (ışık) yansımak, in'ikâs etmek.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet muhrik ve müessir bir sada sımâh-ı ruha akseterek insan birdenbire kendisini

al:-

1. alarak:-arak

Diğer 55

Mısra: 13

Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.

Kari-yi kiram hüsn-i niyetimi nazar-ı im'âna alarak hatîâtıma iğmâz buyurdukça şevkim artıyor. Şevkim artıkça

2. aldığı:-dık, -ı

Diğer 60

Mısra: 9

Sağlamak, elde etmek, temin etmek, istihsal etmek.

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile duyulanmasıdır.

Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa da en çok

3. **ahyorum.:-ıyor, -um**

Diğer 72

Mısra: 14

(Herhangi bir şeyi) Tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

dinletir bağıırır çağırır. Bu çocuğun güzel olduğunu da söylüyorlar. Ellerini elime ahıyorum. Okşuyorum öpüyorum

4. **alarak:-arak**

Diğer 75

Mısra: 25

Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o derece hoş ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar saf Sema

5. **aldım.:-dı, -m**

Diğer 77

Mısra: 25

Satın almak.

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi aldım. Tren geldi. Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona râkib oldum.

6. **almak:-mak**

Diğer 77

Mısra: 8

Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için tedârikâta bulunur. Bu bereketli ayın füyûzâtından nasip almak ister.

alaim-i tebessüm:

1. **alaim-i tebessüm:**

Diğer 78

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Gülümseme izleri.

çayırlardan güzâr ediyordu. Her tarafta bir güzellik hüveyda her şeyde alaim-i tebessüm rûnümâ idi. Hasılı tasvire

âlât:

1. **âlât:**

Diğer 74

Mısra: 22

Aletler, makineler II bir sanatın icrasına mahsus araçlar.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza için- tenteler kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı dikildi. Câ-be-câ

alay:

1. **alay:**

Diğer 1

Mısra: 7

Beş süvari bölüğünden yahut dört piyade taburundan oluşan askeri takım.

Edirne'de Topçu Yedinci Alay efrad-ı fezâil-i nihâdından Mehmet Şeref Bey biraderimizin takrizidir

alavis:

1. **alayışini:-i, -n, -i**

Diğer 65

Mısra: 5

Gösteriş, debdebe, tantana.

Cihanın alayışini ziyinetini saadetini her şeyini valideler ikmal eder.

aldan-:

1. **aldanma:-ma**

Diğer 47

Mısra: 22

Kanmak, yanılmak, hataya düşmek.

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar temaşaya koyulduğum zaman bir sada-yı gaybın Zîb ü ziynete aldanma

2. **aldanıp:**

Diğer 69

Mısra: 25

Kanmak, yanılmak, hataya düşmek.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba ederek cihanın hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir bahşâyiş-i ilahiyeden

âlem:

1. **âlemleri:-ler, -i**

Diğer 4

Mısra: 3

Kainat, evren, dünya.

Feyz-i şer'in müstenîr eyler bütün âlemleri
Mî'cerâtin dâimî hayrân eder âdemleri

2. **âlem:**

Diğer 5

Mısra: 7

Kainat, evren, dünya.

Döndü bir ma'mûre-yi irfâna âlem ser-te-ser
Bâis-i ihyâ vü umrân doğduğu gündür bugün

3. **âlemi:-i**

Diğer 6

Mısra: 19

Kainat, evren, dünya.

Âlemi şâd ettiğin gündür bugün
Halkı irşâd ettiğin gündür bugün

4. **âleme: -e**

Diğer 7

Mısra: 9

Alem, dünya, cihan.

Bu âleme hiç gelmemiş
Mislin eyâ âlî-tebâr

5. **âleme:-e**

Diğer 7

Mısra: 13

Kainat, evren, dünya.

Gıpta-resânsın âleme
Ey âdil-i zî-iktidâr

6. **âlemi:-i**

Diğer 7

Mısra: 7

Kainat, evren, dünya.

Adlin muhîttir âlemi
Ey pâdişâh-ı hikmet-nisâr

7. **âleme:-e**

Diğer 8

Mısra: 11

Kainat, evren, dünya.

Mâ-hasal bâdî-yi şevkdir âleme
Bu sebepten müftehirdir bendegân

8. **âleme:-e**

Diğer 10

Mısra: 10

Kainat, evren, dünya.

Nâil-i âmâl olur belki saâdet bulur
Hâverî sâî olan âleme etmez nazar

9. **âlemi:-i**

Diğer 17

Mısra: 10

Kainat, evren, dünya.

Gidiyor mağribe şems-i enver
Kapladı âlemi bir reng-i hazîn

10. **âlem¹:**

Diğer 22

Mısra: 1

Kainat, evren, dünya.

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

11. **âleminden:-i, -n, -den**

Diğer 58

Mısra: 11

Kainat, evren, dünya.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala
binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

12. **âlemi:-i**

Diğer 61

Mısra: 16

Kainat, evren, dünya.

¹ âlem-içre şeklinde tamlama hâlinde verilen bu kelimeler âlem içre şeklinde düzeltilmiştir.

derin bir uykudadır . Bu sırada yavaş yavaş
tan yeri ağarmaya
başlar. Gün doğusunda bir kızılık belirir.
Âlemi bir

13. âlemde:-de

Diğer 82

Mısra: 6

Kainat, evren, dünya.

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi
Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel
şeylerde

âlem-i hayatta:

1. âlem-i hayatta:-da

Diğer 71

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Hayat âlemi.

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i
hayatta görülecek
şeylerin hiçbirini göremiyorum. İştimm ziya
göz kamaştırıyormuş.

âlem-i hestîye:

1. âlem-i hestîye:-y, -e

Diğer 63

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Varlık âlemi.

türlü sıkıntılar çekerek âlem-i hestîye getirdiği
evladının
sevgili yavrusunun ciğerparesinin istikmâl-i
huzur u aramı

âlem-i insanîyet:

1. âlem-i insanîyete:-e

Diğer 65

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

İnsanlık âlemi.

âlem-i insanîyete cihan-ı medeniyete büyük
büyük hizmetler
eder nice bin vücut yetişir.

2. âlem-i insanîyete:-e

Diğer 66

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

İnsanlık âlemi.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi
hayrette bırakırlar. İşte
bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki
âlem-i insanîyete

3. âlem-i insanîyete:-e

Diğer 69

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

İnsanlık âlemi.

eder ki bu silsile içinde âlem-i insanîyete
cihan-ı medeniyete
büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut
yetişir.

4. âlem-i insanîyete:-e

Diğer 69

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

İnsanlık âlemi.

yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi
anlamak
ister. Artık bu çocuk âlem-i insanîyete cihan-ı
medeniyete

5. âlem-i insanîyet:

Diğer 81

Mısra: 28

Kelime Tipi: -

İnsanlık âlemi.

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı
âmâlara dilsizlere
acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insanîyet
cihan-ı

âlem-i islamiyet:

1. âlem-i islamiyet:

Diğer 79

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

İslam âlemi.

Sirkeci'ye geldik. Sabahın saat yarımı idi ki
âlem-i İslamiyet
ve cihan-ı medeniyetin merkez-i yegânesi olan
payitaht-ı

âlem-i mehtap:

1. âlem-i mehtap:

Diğer 57

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Ay ışığı evreni.

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı
gönüllerde
her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele
bahar aylarında

âlem-i seyahat ü ticarete:

1. âlem-i seyahat ü ticarete:-e

Diğer 81

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Ticaret ve seyahat dünyası.

denizi birleştirdi. Âlem-i seyahat ü ticarete
büyük hizmette bulundu.
Doktor Pasteur mikropların keşfiyle fenn-i
tababeti

‘alî:

1. ‘alî:

Diğer 13

Mısra: 2

Yüksek olan, yüce, ulu.

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

2. ‘alî:

Diğer 71

Mısra: 29

Yüce, ulu.

‘alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir
cihan ne güzel hâl
alır. Hayfa ki ben göremiyorum

âlî-güher:

1. âlî-güher:

Diğer 6

Mısra: 14

Değeri yüce olan.

Buldu o reng-i hilâfet zîb ü fer
Zât-ı şâhânenle ey âlî-güher

alm-:

1. alınır.:-ır

Diğer 76

Mısra: 24

*Satın alınmak, para karşılığı temin
edilmek.*

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık
kandiller
var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır.
Minarelerin şerefelerine

alış-:

1. alışmayan:-ma, -y, -an

Diğer 83

Mısra: 21

Yadırgamaz duruma gelmek.

Mezâhime alışmayan
Cihânda hep zelif ü hor

2. alışın:-ın

Diğer 84

Mısra: 12

Yadırgamaz duruma gelmek.

Gece gündüz çalışın
Bıkmak olmaz alışın

3. alışmalı:-malı

Diğer 84

Mısra: 8

Yadırgamaz duruma gelmek.

Çalışmalı çalışmalı
Çalışmaya alışmalı

âlî-tebâr:

1. âlî-tebâr:

Diğer 7

Mısra: 10

Soyu yüce ve temiz olan.

Bu âleme hiç gelmemiş
Mislin eyâ âlî-tebâr

alkış:

1. alkışlarını:-lar, -ı, -n, -ı

Diğer 62

Mısra: 13

*Bir şeyin beğenildiğini, kabul ve takdir
edildiğini göstermek için iki eli ses çıkaracak
şekilde birbirine vurma hareketi.*

verilirken herkesin el çırparak alkışlarını
gören bir babanın
zevki yine başka türüdür.

alkışla-:

1. **alkışladıklarını:-dik, -lar, -i, -n, -i**

Diğer 71

Mısra: **28**

*Bir şeyin beğenildiğini, onaylandığını
anlatmak için el çırpma II Beğenmek, takdir
etmek.*

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın
sabah hengâmını
alkışladıklarını dinlerim. Kalbimde gönlümde
ruhumda pek

alkışlan-:

1. **alkışlandığını:-dik, -i, -n, -i**

Diğer 69

Mısra: **16**

*Başkaları tarafından el çırpılarak takdir
edilmek.*

birinciliği ihraz eden bir çocuğun huzzâr
tarafından
alkışlandığını gören bir peder galeyan-ı şevk u
şetaretle

allahu ekber:

1. **allahu ekber:**

Diğer 45

Mısra: **7**

Kelime Tipi: -

*"Allah en büyüktür" manasında
zikredilen ifade.*

Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle
ibadet
vaktini halka i'lan eder. İşte ben bu zamanın
hâlinden istifade

alt:

1. **altına:-i, -n, -a**

Diğer 61

Mısra: **9**

Bir şeyin yere bakan yüzü. (Karşıtı: üst).

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu
sırada birbirini
çok seven bir kızla bir delikanlı odanın
bahçeye bakan

altı:

1. **altı:**

Diğer 75

Mısra: **17**

Altı, beşten sonra gelen sayı.

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur
Şalon'un altı kişiden
mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden
ibaret yerli çalgı

altmış:

1. **altmış:**

Diğer 75

Mısra: **19**

Altmış sayısı.

takımı altmış davul zurna vesaire icabına göre
vakit vakit
terennümsâz-ı hubûr u sürur oluyordu.

âmâ:

1. **âmâ:**

Diğer 70

Mısra: **15**

Kör, gözleri görmeyen.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata
karanlıkta
ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır.
Yahut kalp

2. **âmâ:**

Diğer 70

Mısra: **19**

Kör, gözleri görmeyen.

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği
şeyleri eliyle
yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince
tahayyül eder.

3. **âmâlar:-lar**

Diğer 70

Mısra: **17**

Kör, gözleri görmeyen.

gözüyle görür can kulağıyla dinler bir
mahluktur. Âmâlar
namütenahi afak-ı muzlime-yi müphemem
dâhilinde yaşarlar.

4. **âmânın**:-n, -in

Diğer 70

Mısra: **15**

Kör, gözleri görmeyen.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata karanlıkta ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır. Yahut kalp

5. **âmânın**:-n, -in

Diğer 70

Mısra: **21**

Kör, gözleri görmeyen.

İşte âmânın uyku esnasında gördüğü rüya olsa olsa bu hissiyatın derece-yi saniyesinde ibaret kalır.

6. **âmâ:**

Diğer 71

Mısra: **5**

Kör, gözleri görmeyen.

Âmâ her şeye mütehasstir. Her şeye müştaktır. Her şeyi görmek ister.

7. **âmâ:**

Diğer 71

Mısra: **7**

Kör, gözleri görmeyen.

Âmâ zavallılardan biçarelerden daha ziyade şayan-ı merhamettir. Ben ne vakit fakir bir âmâ görsem

8. **âmâ:**

Diğer 71

Mısra: **8**

Kör, gözleri görmeyen.

Âmâ zavallılardan biçarelerden daha ziyade şayan-ı merhamettir. Ben ne vakit fakir bir âmâ görsem

9. **âmânın**:-n, -in

Diğer 71

Mısra: **13**

Kör, gözleri görmeyen.

kit'asını tahattur ederim. Durunuz bir âmânın tahassürünü dinleyelim

10. **âmâlara**:-lar, -a

Diğer 81

Mısra: **27**

Kör, gözleri görmeyen.

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı âmâlara dilsizlere acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insaniyet cihan-ı

11. **âmâlara**:-lar, -a

Diğer 82

Mısra: **29**

Kör, gözleri görmeyen.

icat eyledi. Âmâlara dilsizlere mektepler yapıldı. Kolera veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş hastalıkları ortadan

âmâde:

1. **âmâdeyim**:-yim

Diğer 21

Mısra: **6**

Far. Hazır, hazırlanmış, müheyya.

Ben meşâgilden bugün âzâdeyim Elde hâme yazmaya âmâdeyim

amade dururlar.:

1. **amade dururlar.:**-ur, -lar

Diğer 77

Mısra: **2**

Kelime Tipi: -

Hazır durmak, hazır beklemek.

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri davullarını gerip amade dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar hokkabazlar

âmân:

1. **aman:**

Diğer 64

Mısra: **15**

Yardım istenildiğini anlatan söz, imdat.

hâlinde bilâ-ihtiyar Aman anneciğim hitabıyla istimdat eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de ayrıca validelere

2. amân:

Diğer 83

Mısra: 8

Dikkat çekme, tembih, uyarı.

düşmez. Ancak güzellik itibariyle tekemmül edemez.

Amân atâlet etmeyin

amel:

1. amel:

Diğer 63

Mısra: 14

Niyet ve iradeye bağlı olarak yapılan dünya ve ahirette ceza ve mükâfat konusu olan iş, davranış, ve bilinçli yapılan fiil. Amel; dinî, ahlâkî ve ruhî fiillerin hepsini kapsar.

intizamı mâbihi'd-devamı bir vücud-ı mukaddestir.

Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan insanîyetin mürebbisi

2. amel:

Diğer 81

Mısra: 8

Niyet ve iradeye bağlı olarak yapılan dünya ve ahirette ceza ve mükâfat konusu olan iş, davranış, ve bilinçli yapılan fiil. Amel; dinî, ahlâkî ve ruhî fiillerin hepsini kapsar.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar demiştik. Evet esas-ı insanîyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim ve fen sayesinde

amerika kıtası:

1. amerika kıtası:

Diğer 74

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Amerika veya Amerika Kıtası, Batı Yarımküre'de Yeni Dünya olarak adlandırılan bölgede, Kuzey Amerika, Orta Amerika, Güney Amerika ve bunlara bağlı adalardan meydana gelen kıtalar ve adalar topluluğu.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi ortasından bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her iki tarafta

âmin:

1. âmînler:-ler

Diğer 8

Mısra: 15

Duâlardan ve hayır temennülerinden sonra, "Allah kabul etsin, öyle olsun!" anlamında kullanılan söz.

Dört cihetten çıktı hep âmînler
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

2. âmin:

Diğer 70

Mısra: 13

Duâlardan ve hayır temennülerinden sonra, "Allah kabul etsin, öyle olsun!" anlamında kullanılan söz.

ve iclal ile daim ve ber-karar buyursun âmin
Padişahım çok yaşa

an:

1. ân:

Diğer 11

Mısra: 4

Zamanın bölünemeyecek kadar küçük parçası, kısa zaman, lahza, dem.

Nev-civânî fasl-ı kıymet-dârdır
Sa'y edin geçmez ele bir böyle ân

2. anı:-ı

Diğer 51

Mısra: 13

Zamanın bölünemeyecek kadar küçük parçası, kısa zaman, lahza, dem.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek öğrenir takdis eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve izan müsait

3. andaki:-da, -ki

Diğer 79

Mısra: 17

Zamanın bölünemeyecek kadar küçük parçası, kısa zaman, lahza, dem.

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temaşasına doyulmaz bir güzellik

ancak:

1. **ancak:**

Diğer 47

Mısra: 23

"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bir bağlaç.

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı düşün sözlerini kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık sular gereği

2. **ancak:**

Diğer 60

Mısra: 6

"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bir bağlaç.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de ancak herkesin

3. **ancak:**

Diğer 64

Mısra: 7

Yalnızca, sadece.

vicdaniye hissiyat-ı rakika ancak validelerde bulunur dense mübalağa edilmemiş olur.

4. **ancak:**

Diğer 83

Mısra: 3

"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bir bağlaç.

takdir evsafa maliktirler. Ancak hiss-i beşerin arzu edeceği evsaf-ı bedayiye malik olmadıklarından dolayı güzeldir

5. **ancak:**

Diğer 83

Mısra: 7

"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bir bağlaç.

düşmez. Ancak güzellik itibarıyla tekemmül edemez. Amân atâlet etmeyin

andelib:

1. **andelib:**

Diğer 46

Mısra: 9

Ar. Bülbül.

ederken orman kenarındaki çalılıktan andelib çemenzara karşı nağme-perdâz olur. Bunun sada-yı rikkat-efzâsıyla dere

andır:

1. **andırır:-ır**

Diğer 47

Mısra: 16

Benzerliği nedeniyle bir şeyi anımsatmak.

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin etmiş) kamer bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh bulutlar içine

2. **andırıyor.:-ıyor**

Diğer 53

Mısra: 23

Benzerliği nedeniyle bir şeyi anımsatmak.

Bu bedâyî' bu dil-nişîn eş'âr
Bir Tulû'-ı bahârı andırıyor.

3. **andırıyor.:-ıyor**

Diğer 53

Mısra: 25

Benzerliği nedeniyle bir şeyi anımsatmak.

Hâverî'nin bu nev-zemîn eseri
Edebî zehre-zârı andırıyor.

4. **andırır:-ır**

Diğer 67

Mısra: 18

Benzerliği nedeniyle bir şeyi anımsatmak.

İşte görüyorum rüyası tenezzüh-i behiştîyi
hayali bedayi-i temaşasını andırır bir melek uyuyor.

ân-ı civânî:

1. **ân-ı civânî:**

Diğer 10

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Gençlik zamanı.

Ân-ı civânî dahi zâil olur şüphesiz
Vakt-i nedâmet gelir ömür ise eyler güzer

anla-:

1. **anlamak:-mak**

Diğer 69

Mısra: **11**

Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret ettiğini kavramak.

yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi anlamak

ister. Artık bu çocuk âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete

2. **anlarım.:-r, -im**

Diğer 72

Mısra: **17**

Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret ettiğini kavramak.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki göremiyorum.

Âteş der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

3. **anlayınız:-y, -ınız**

Diğer 84

Mısra: **14**

Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret ettiğini kavramak.

İlm ü fen toplayınız

Biliniz anlayınız

anlamak için:

1. **anlamak için:**

Diğer 69

Mısra: **22**

Kelime Tipi: -

Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak için, akıl erdirmek için.

ve bahtiyar olarak geçindirir.

Elhasıl evladın ne olduğunu anlamak için evlat yüzü görmek

anlaşıl-:

1. **anlaşılır.:-ır**

Diğer 52

Mısra: **22**

Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret ettiğini kavramak.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulûf arasındaki

fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa ile anlaşılır.

2. **anlaşılan:-an**

Diğer 72

Mısra: **24**

Belli olmak, ortaya çıkmak.

hemen kısım-ı küllisi manzûr oluyordu. Bir iki saat evvel yağmaya başlamış olduğu anlaşılan kar devam ediyordu. Her taraf

3. **anlaşıldığından:-dığından**

Diğer 77

Mısra: **23**

Belli olmak, ortaya çıkmak.

anlaşıldığından bittabi beklemek lazım gelmekle mevki-i mezkûrda Otel Canik'in bahçesine girdim. Biraz ârâmdan

4. **anlaşılan:-an**

Diğer 82

Mısra: **22**

Belli olmak, ortaya çıkmak.

hâl-i saadet ü medeniyete girmiştir.

İşte saika-yı ihtiyaçla zuhur ettiği anlaşılan ilim ve fen her

anlat-:

1. **anlatıcı:-ıcı**

Diğer 62

Mısra: **5**

Söylemek, hikâye etmek, tahkiye etmek, nakletmek.

toplayıp insanlığa yararlı güzel huyları anlatıcı bir kitap okuyup dinleten bir babanın zevki yine başkadır.

2. **anlatır:-ır**

Diğer 72

Mısra: **12**

Söylemek, hikâye etmek, tahkiye etmek, nakletmek.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum. Oğlum beş yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur okur yazar anlatır

3. **anlatıyor:-ıyor**

Diğer 72

Mısra: **6**

Söylemek, hikâye etmek, tahkiye etmek, nakletmek.

hem-dem olduktan sonra ayrılmış da oradaki macera-yı aşk u sevdâyı anlatıyor derim. Bunları da görmek isterim. Efsus

4. **anlattım.:-di, -m**

Diğer 73

Mısra: 11

Söylemek, hikâye etmek, tahkiye etmek, nakletmek.

Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük validem Mangal kenarı kış gününün lalezarındır. dedi.

anlayabil-:

1. **anlayabilsin.:-sin**

Diğer 57

Mısra: 8

Kavramak, idrak etmek.

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın saadetin zevkin sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin. Bilmem mehtaplı

annecik:

1. **anneciğim:-im**

Diğer 64

Mısra: 15

Anne sözünün sevgi ve samimiyetle söylenen biçimi.

hâlinde bilâ-ihiyar Aman anneciğim hitabıyla istimdat eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de ayrıca validelere

ara:

1. **arasından:-s, -i, -n, -dan**

Diğer 47

Mısra: 4

İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, aralık, boşluk, mesafe.

taftaki sık bir ormandan derenin kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların arasından aralık

2. **arasındaki:-s, -i, -n, -da, -ki**

Diğer 52

Mısra: 21

Ara, arasında; iç, içinde; orta.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû' arasındaki fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa ile anlaşılır.

3. **arasındaki:-s, -i, -n, -da, -ki**

Diğer 57

Mısra: 14

İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, aralık, boşluk, mesafe.

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını ormanlarını bunlar arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ köşkeri safalı

4. **arasında:-s, -i, -n, -da**

Diğer 61

Mısra: 20

Ara, arasında; iç, içinde; orta.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu meleyişleri gelir.

5. **arasından:-s, -i, -n, -dan**

Diğer 72

Mısra: 21

İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, aralık, boşluk, mesafe.

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından yılankavi mecralar içinde cereyan eden nehrin görüldüğü gibi şehirde

6. **arasından:-s, -i, -n, -dan**

Diğer 79

Mısra: 16

Ara, arasında; iç, içinde; orta.

mebânî-yi aliyesi çeşmân-ı iştihakımı tezyin etti. Yedikule arasından geçerken Hazret-i Fatih'in ulüvv-ı şan

7. **aralarında:-lar, -i, -n, -da**

Diğer 82

Mısra: 18

İki şey arasında bulunan, arada olan.

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek boştur.
Hfîn-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında temekkün

ara-:

1. **aramak:-mak**

Diğer 82

Mısra: 17

Bulmaya çalışmak.

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek boştur.
Hfîn-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında temekkün

ara sıra:

1. **ara sıra:**

Diğer 58

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Ara sıra, bazen, arada bir.

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan olurlar. Ara sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi ihlale bâdî olur.

2. **ara sıra:**

Diğer 61

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Ara sıra, bazen, arada bir.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir durgunluk gelir.
Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise de ara sıra bulut

3. **ara sıra:**

Diğer 62

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Ara sıra, bazen, arada bir.

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü parıldar.
Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağınk saçlarını dalgalandıran

araba:

1. **araba:**

Diğer 77

Mısra: 18

Tekerlekli, motorlu veya motorsuz her türlü kara taşıtı.

münteşir olarak hayat-ı faniyeden bir günün daha geçtiğini bildiriyordu. Râkib olduğum araba şehrin kenarından cereyan

aralık:

1. **aralık:**

Diğer 45

Mısra: 4

Ara, aralık.

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir sükûnet içinde aralık aralık kuşların hayvanların nagamâtı işitmeye

2. **aralık:**

Diğer 45

Mısra: 4

Ara, aralık.

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir sükûnet içinde aralık aralık kuşların hayvanların nagamâtı işitmeye

aralık aralık:

1. **aralık aralık:**

Diğer 47

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Ara ara, bazen.

aralık kuzu meleyişleri iştiliyordu.

Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını çalıyordu. Hafif bir

2. **aralık aralık:**

Diğer 59

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Ara ara, bazen.

Ey deniz Gönlümde bir mâh-ı melâhat var benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin hazin bir keman

3. **aralık aralık:**

Diğer 61

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Ara ara, bazen.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık aralık horoz sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli sevimli akar. Yeşil

4. **aralık aralık:**

Diğer 80

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Ara ara, bazen.

Tabiatın geceye mahsus hâl-i sükûnunu aralık aralık uzakdan gelen 'av'ave-yi kilâb ihlale çalışıyor. Nısfü'l-leyl

ârâm:

1. **ârâmdan:-dan**

Diğer 77

Mısra: 24

1. Durma, dinlenme. 2. Rahat, huzur, sükûn, istirahat.

anlaşıldığından bittabi beklemek lazım gelmekle mevki-i mezkûrda Otel Canik'in bahçesine girdim. Biraz ârâmdan

arız olan:

1. **arız olan:-an**

Diğer 81

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

(Hoş olmayan bir durum veya bir hastalık) Görülmeye başlamak, gelip çatismak, musallat olmak.

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan hastalığın izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne aşinasızlıktan ileri gelir.

arkadaş:

1. **arkadaşlarım:-lar, -im**

Diğer 78

Mısra: 14

Bir ortamda birlikte bulunanlardan her biri; refik, yâren.

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail olup sabah açıldı. Vagonda üçümüzden başka kimse yok idi. Arkadaşlarım

2. **arkadaşlarımı:-lar, -im, -ı**

Diğer 78

Mısra: 26

Bir ortamda birlikte bulunanlardan her biri; refik, yâren.

kavuniçi ziyalara zerrîn envâra gark ediyordu. Artık sabah olmuştu. Arkadaşlarımı uyandırdım. Konuşmaya başladık.

3. **arkadaşlarımdan:-lar, -im, -dan**

Diğer 79

Mısra: 27

Bir ortamda birlikte bulunanlardan her biri; refik, yâren.

birinden diğerine koşuyor arkadaşlarımdan her taraf hakkında malumat alıyordum. Tren durdu.

arkadaşlık ediyorlar:

1. **arkadaşlık ediyorlar:-(i)yor, -lar-iyor, -lar**

Diğer 44

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

1. bir işte birlikte bulunmak 2. huyları ve düşünceleri birbirlerine uymak.

Müskiratla me'lûf olanlar bir cani ile arkadaşlık ediyorlar demektir.

art-:

1. **artacak:-acak**

Diğer 14

Mısra: 8

Fazlalaşmak, çoğalmak.

Tâb-ı vechin gördüğüm günden beri meftûnunum Bir daha görmezsem eyvâh artacak derd-i serim

2. **artıyor.:-ıyor**

Diğer 55

Mısra: 14

Fazlalaşmak, çoğalmak.

Kari-yi kiram hüsn-i niyetimi nazar-ı im'âna
alarak
hatîâtıma iğmâz buyurdukça şevkim artıyor.
Şevkim arttıkça

3. arttıkça:-dıkça

Diğer 55

Mısra: 14

Fazlaşmak, çoğalmak.

Kari-yi kiram hüsn-i niyetimi nazar-ı im'âna
alarak
hatîâtıma iğmâz buyurdukça şevkim artıyor.
Şevkim arttıkça

artık:

1. artık:

Diğer 14

Mısra: 11

*Cümlede bulunan filin zamânına göre
"şimdi, bundan sonra, bundan böyle" vb.
anlamlar ifâde eder.*

Cismim artık oldu bî-tâb şîven ü efgândan
Merhamet kıl lütfunu çoktan beridir beklerim

2. artık:

Diğer 47

Mısra: 24

*Cümlede bulunan filin zamânına göre
"şimdi, bundan sonra, bundan böyle" vb.
anlamlar ifâde eder.*

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı
düşün sözlerini
kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık
sular gereği

3. artık:

Diğer 69

Mısra: 12

*Cümlede bulunan filin zamânına göre
"şimdi, bundan sonra, bundan böyle" vb.
anlamlar ifâde eder.*

yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi
anlamak
ister. Artık bu çocuk âlem-i insaniyete cihan-ı
medeniyete

4. artık:

Diğer 78

Mısra: 6

Cümlede bulunan filin zamânına göre

*"şimdi, bundan sonra, bundan böyle" vb.
anlamlar ifâde eder.*

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir
görmediğini görür.
Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu
artık o yolculuğun

5. artık:

Diğer 78

Mısra: 25

*Cümlede bulunan filin zamânına göre
"şimdi, bundan sonra, bundan böyle" vb.
anlamlar ifâde eder.*

kavuniçi ziyalara zerrîn envâra gark ediyordu.
Artık
sabah olmuştu. Arkadaşlarımı uyandırdım.
Konuşmaya başladık.

arttır:-

1. arttırır.:-ır

Diğer 62

Mısra: 17

Çoğaltmak, artmasını sağlamak.

ince rüzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli
yavruya
bakılmakla doyulmaz. Sevilmekle kanılmaz
Bu görgü

arz:

1. arz:

Diğer 3

Mısra: 14

Yer, yeryüzü, toprak.

San'at-ı icâdına yok intihâ
Cümlesin göstermede arz u semâ

2. arz:

Diğer 8

Mısra: 4

Sunma, bir büyüğe takdim etme, sunu.

Bir mücessem merhamettir ki o şâh
Arz u tarîfnde hayrândır lisân

3. arz:

Diğer 87

Mısra: 13

Saygı ile anlatma, ifâde etme, bildirme.

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u
takdim ile efendimizin

daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke vü mesudeyi

arz ettiğim:

1. **arz ettiğim:-dik, -im**
Diğer 52
Mısra: **23**
Kelime Tipi: -
Sunma,takdim etme,bildirme.

Arz ettiğim Fecri evvelde bu Tulû'un teakub-ı intiba vü intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u revnak-trâz olur.

arz ile:

1. **arz ile:**
Diğer 70
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sunmakla,önüne koymakla.

mektebimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve fakat safiyane ve masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen Cenab-ı Hak o

arz-ı çehre ederek:

1. **arz-ı çehre ederek:-erek**
Diğer 47
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Yüzünü göstermek.

gizleniyor kâh arz-ı çehre ederek bulut yağınları üstüne nurunu yayıyordu.

arz-ı didar eyledi.:

1. **arz-ı didar eyledi.:-di**
Diğer 79
Mısra: **19**
Kelime Tipi: -
Yüzünü göstermek.

içinde arz-ı didar eyledi.
Kumkapı'yı geçerek Topkapı Sarayı Hümâyunu civarında

arz-ı endam-ı dil-ârâm eyliyordu.:

1. **arz-ı endam-ı dil-ârâm eyliyordu.:-yor, -du**

Diğer 72

Mısra: **26**

Kelime Tipi: -

Gönle rahatlık veren, gönül okşayıcı sevgili gibi boy göstermek.

câme-yi sefid-fâme bürünmüştü . Hele ağaçlar beyaz libaslar giymiş gibi arz-ı endam-ı dil-ârâm eyliyordu.

arzu:

1. **arzusunu:-s, -u, -n, -u**
Diğer 51
Mısra: **8**
Arzu, istek, dilek.

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak şeref ve arzusunu keza daha vaktiyle hasıl eylemiş idim. Hamdolsun

arzu edeceği:

1. **arzu edeceği:-ecek, -i**
Diğer 83
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İstek duymak, istemek.

takdir evsafa maliktirler. Ancak hiss-i beşerin arzu edeceği evsaf-ı bedayiye malik olmadıklarından dolayı güzeldir

as-:

1. **asmışlardır.:-mış, -lar, -dır**
Diğer 76
Mısra: **19**

Bir şeyi aşağıya sarkacak bir biçimde bir yere iliştip sarkıtmak; talik etmek.

asmışlardır. Şekerciler tabaklarla camekânlarına reçellerin numunelerini dizmişler. Uncular ekmekçiler fırıncılar simitçiler

as-:

1. **aşarak:-arak**
Diğer 79
Mısra: **2**

Atlamak, geçmek, geride bırakmak.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis
dönerken medd-i nazar
Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa
sahiline Keşiş

aşağı:

1. **aşağıda:-da**
Diğer 74
Mısra: 14
Bir şeyin alt bölümü, zir, yukarı karşıtı.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek
çok ulu ağaçlar
vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar
yadigârı üçer

âsâr:

1. **âsârdır:-dır**
Diğer 12
Mısra: 1
Eserler.

Nâmı ibkâ eyleyen âsârdır
Masdar-ı âsâr olan efkârdır

2. **asar:**

Diğer 53
Mısra: 8
Eserler.

Lisanımızda bu derece selasete mazhar olmuş
asar pek azdır. Söyler gibi yazıyor.

asar-ı edebîyenin:

1. **asar-ı edebîyenin:-n, -in**

Diğer 52
Mısra: 19
Kelime Tipi: -
Edebî eserler.

pertev-rîz olan asar-ı edebîyenin ve lâ-
siyyema Fecrinin
mâbihi'l-iltimâi olmak itibariyle haiz-i
imtiyazdır.

aşçı:

1. **aşçılar:-lar**
Diğer 76
Mısra: 9
*Yemek pişirmeyi meslek edinmiş olan,
konaklarda ve evlerde yemek pişirmekle
görevli kimse, ahçı.*

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar
tutulur. Şehriye
pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin
pastırma

asdikâ:

1. **asdikâ:**
Diğer 5
Mısra: 17
Sâdik, samîmî, gerçek dostlar.

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep
Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür
bugün

âşık:

1. **âşıktır:-tır**
Diğer 13
Mısra: 2
*Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı
sevgi ve bağlılık duyan, vurgun, tutkun kimse.*

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

2. **âşığı:-ı, -n, -i**

Diğer 46
Mısra: 13

*Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı
sevgi ve bağlılık duyan, vurgun, tutkun kimse.*

Âşığı ebediyen zayı ettiğinden dolayı tesîrât-
1
sevda-perestane ile vücud-ı nazeninini esir-i
firâş etmiş genç güzel

âşık-ı bedayi-i tabiat:

1. **âşık-ı bedayi-i tabiat:**

Diğer 58
Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Tabiatın, doğanın görülmemiş âşığı.

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane
kürekleri çekerler
bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem
ile cüzdanlarına

aşinasızlık:

1. **aşinasızlıktan:-dan**
Diğer 81

Mısra: 6
Bilmezlik, tanımazlık.

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan hastalığın izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne aşinasızlıktan ileri gelir.

asır:

1. **asırlar:-lar**
Diğer 74
Mısra: 14
Yüzyıl.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek çok ulu ağaçlar vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar yadigarı üçer

aslâ:

1. **asla:**
Diğer 11
Mısra: 2
"Hiçbir zaman, hiçbir şekilde, katiyen" anlamlarında bir zarf.

Sa'y edip tahsîl-i ilm etmek için İstemez teşvîk asla her zamân

âsmân:

1. **âsmân:**
Diğer 8
Mısra: 6
(Fars.) Gök, gökyüzü, semâ, felek.

Neyyir-i pertev-feşândır lütfunun Görmedi mislin zemîn ü âsmân

âsumân:

1. **asumanında:-i, -n, -da**
Diğer 58
Mısra: 4
Gökyüzü.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif bu manzara-yı behiştînin zemin ve asumanında mevecât-ı latife husule getirir

at yarışları:

1. **at yarışları:**
Diğer 75
Mısra: 10
Kelime Tipi: -
Evcil atlara binilerek yapılan yarışlar.

Velespit yarışları
At yarışları

atâlet:

1. **atalet:**
Diğer 44
Mısra: 3
Tembellik, üşengeçlik.

Cehalet ve atalet bâis-i izdiyâd-ı sefalet ilim ve marifet ise mucib-i terakki-yi saadettir.

2. **atâlet:**

Diğer 83
Mısra: 11
Tembellik, üşengeçlik.

Edip atâlet i'tiyâd
Eden ne gaflet eyliyor

atâlet etmeyin:

1. **atâlet etmeyin:-me, -y, -in**
Diğer 83
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Tembellik yapmak.

düşmez. Ancak güzellik itibariyle tekemmül edemez.
Amân atâlet etmeyin

âtes:

1. **âtes:**
Diğer 72
Mısra: 18
Odu, kömür vb. maddelerin tutuşup yanması ile beliren ışıık.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki göremiyorum.
Âtes der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

2. **ates:**

Diğer 73
Mısra: 13
Yakıcı, parlayıcı madde.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

3. ateşler:-ler

Diğer 73

Mısra: 7

Yakıcı, parlayıcı madde.

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu.
Mangalda nar gibi
kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı.
Herkes soba başına

ateşle-:

1. ateşledik.: -di, -k

Diğer 73

Mısra: 4

Bir şeyi tutuşturup yakmak.

savurarak tepelerin eteklerini dolaşiyor yol
alıyordu.
Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşe
yarmaları

atf-ı nigâh eyleyen:

1. atf-ı nigâh eyleyen:-y, -en

Diğer 71

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Bakışlarını yöneltmek, bakmak.

Hâlîme atf-ı nigâh eyleyen erbâb-ı kerem
Merhametle bana beş pâra revâ görmez mi

atılmak ister.:

1. atılmak ister.: -r

Diğer 64

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

*Bir hedefe veya bir tarafa doğru gitmeyi
istemek.*

hâlinde bilâ-ihhtiyar Aman anneciğim hitabıyla
istimdat
eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de
ayrıca validelere

âtîsini:

1. âtîsini:-s, -i, -n, -i

Diğer 44

Mısra: 5

Gelecek zaman, istikbal.

Gençliğini zevk ü safada geçirip âtîsini
düşünmeyenler
hâlet-i nez' de gibidirler.

âvâz:

1. âvâz.:

Diğer 86

Mısra: 6

Ses, sada.

Boğazdan yattı bir hafta dirîgâ
Rehâ-yâb olmadan bitmişti âvâz.

avcılık et-:

1. avcılık edenlerin: -ler, -in

Diğer 63

Mısra: 5

Av avlama işi ve av faaliyeti yapmak

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu
günlerde
denizde derelerde balık avlayanların donmuş
sular üstünde

avdet et-:

1. avdet ettim.: -di, -m

Diğer 47

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

*Evvelce bulunduğu yere veya duruma
geri dönmek.*

gibi kararmış âdeta gece olmuş idi. Hemen
kalktım. Şehrin ta
öte başında bulunan haneme avdet ettim.

2. avdet edecek:-ecek

Diğer 59

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

*Evvelce bulunduğu yere veya duruma
geri dönmek.*

tıfl-ı şîr- hârin yüzüne vurmuş. Validesi
yanında yatıyor. Bu
validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet
edecek olan

avla-:

1. **avlayanların:-y, -an, -lar, -ın**

Diğer 63

Mısra: 6

Bir av hayvanını ölü veya diri olarak ele geçirmek, yakalamak.

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu günlerde
denizde derelerde balık avlayanların donmuş sular üstünde

av:

1. **ay:**

Diğer 3

Mısra: 9

Dünyanın uydusu, kamer.

Ay güneş ahter semânın zîneti
Bunların da fikre sığmaz hikmeti

2. **aylarında:-lar, -ı, -n, -da**

Diğer 57

Mısra: 2

Yaklaşık otuz günlük zaman dilimi.

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı gönüllerde
her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele bahar aylarında

3. **ay:**

Diğer 61

Mısra: 8

Dünyanın uydusu, kamer.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir durgunluk gelir.
Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise de ara sıra bulut

4. **aylar:-lar**

Diğer 69

Mısra: 7

Yaklaşık otuz günlük zaman dilimi.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde kırlarda

5. **aylarında:-lar, -ı, -n, -da**

Diğer 73

Mısra: 22

Yaklaşık otuz günlük zaman dilimi.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız olur. Sıcağa ihtiyaç görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak aylarında vücudumuz

6. **ayda:-da**

Diğer 77

Mısra: 11

Yaklaşık otuz günlük zaman dilimi.

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda bilcümle
müminîn ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı azimü'ş-şan tilavet

7. **ayın:-ın**

Diğer 77

Mısra: 8

Yaklaşık otuz günlük zaman dilimi.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için tedârikâtta bulunur. Bu bereketli ayın füyûzâtından nasip almak ister.

ayakta dolaşıp:

1. **ayakta dolaşıp:-ıp**

Diğer 63

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Ayakları üzerinde dolaşmak, gezmek.

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile uğraşanların sabahtan akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşıp kan ter

ayastefanos:

1. **ayastefanos:**

Diğer 79

Mısra: 13

Özel isim. İstanbul'da şimdiki adı

Yeşilköy olan semt.

mevkiyesiyle meşhur olan Ayastefanos Makriköy'ünü geçer
geçmez İstanbul şehr-i şehîrinin beyaz minareleri kuleleri

aydınlık:

1. **aydınlık:**

Diğer 61

Mısra: 8
Işık, nur, ziya.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir durgunluk gelir. Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise de ara sıra bulut

âyine:

1. **ayinesi:-s, -i**

Diğer 66

Mısra: 21

Ayna, gönlün (saf ve temiz) aynası.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima o münevver çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır. Şüphe yok

ayır-:

1. **ayırın:-an**

Diğer 57

Mısra: 16

Ayırmak, ayrı düşürmek.

yahırları görür. Bulunduğu yalı ile karşı yakayı kendisinden ayıran boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile aktığını

ayrı ayrı:

1. **ayrı ayrı:**

Diğer 76

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Başka başka, türlü türlü" anlamlarına gelen ikileme.

Bilâd-ı İslamiye'nin her tarafında ramazan hazırlıkları görülür ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek sözü uzatacağından

ayrıca:

1. **ayrıca:**

Diğer 64

Mısra: 16

Bundan başka, bunun yanında, ilâve olarak.

hâlinde bilâ-ihityar Aman anneciğim hitabıyla istimdat

eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de ayrıca validelere

2. **ayrıca:**

Diğer 75

Mısra: 15

Bundan başka, bunun yanında, ilâve olarak.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için piyango keşide kılınıyordu. Üç bando musika on kişiden ibaret Lehli kız

ayrıl-:

1. **ayrılmış:-miş**

Diğer 72

Mısra: 5

Ayrı olma, birbirinden uzak düşme durumu, fîrak.

hem-dem olduktan sonra ayrılmış da oradaki macera-yı aşk u sevdâyı anlatıyor derim. Bunları da görmek isterim. Efsus

2. **ayrılmıştır:-miş, -dır**

Diğer 74

Mısra: 12

Parçalara bölünmek.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi ortasından bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her iki tarafta

ayşe siddîka hanım:

1. **ayşe siddîka hanım:**

Diğer 86

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

"Ayşe Siddîka Hanım" (kişi ismi).

Çıktı dilden böyle bir târîh-i fevt Ayşe Siddîka Hanım uçtu âh

az:

1. **az:**

Diğer 52

Mısra: 16

Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.

Kablü't-tab' -ı metalî olmak şerefine
mazhariyetim için
ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü
bir kapı

2. **azdır:-dır**

Diğer 53

Mısra: 9

*Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı
bakımından eksik, çok karşıtı.*

Lisanımızda bu derece selasete mazhar olmuş
asar pek azdır. Söyler gibi yazıyor. Yazdığı
şeyler

3. **azdır:-dır**

Diğer 65

Mısra: 2

*Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı
bakımından eksik, çok karşıtı.*

Validenin ulviyet-i şanı hakkında ne kadar söz
söylense
azdır

5. **az:**

Diğer 75

Mısra: 21

*Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı
bakımından eksik, çok karşıtı.*

Adayı muhit olan Tunca nehri mecrasından az
taşkın
bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suya kadar
sarkmış olan

az çok:

1. **az çok:**

Diğer 77

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Biraz, bir parça.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâtta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

âzâde:

1. **âzâdeyim:-y, -im**

Diğer 21

Mısra: 5

Hür, serbest, bağlarından kurtulmuş.

Ben meşâgilden bugün âzâdeyim
Elde hâme yazmaya âmâdeyim

azade olamamıştır.:

1. **azade olamamıştır.:-ma, -miş, -dır**

Diğer 82

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Kurtulabilmek, berî olabilmek.

tamamıyla güzellik yoktur. Çünkü mahlukatın
ahsen ve eşrefi
olan insan bile şaibe-yi noksanîden azade
olamamıştır.

â'yâd:

1. **â'yâd:**

Diğer 88

Mısra: 1

Bayramlar.

nice seneler bu gibi â'yâd u eyyam-ı
mübarekeyi idrak ile
şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı
Rabb-ı Mennân'dan

'av'ave-yi kilâb:

1. **'av'ave-yi kilâb:**

Diğer 80

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Köpeklerin havlaması.

Tabiatın geceye mahsus hâl-i sükûnunu aralık
aralık
uzaktan gelen 'av'ave-yi kilâb ihlale çalışıyor.
Nisfû'l-leyl

B

baba:

1. **babanın:-n, -in**

Diğer 62

Mısra: 6

*Bir çocuğun dünyâya gelmesine sebep
olan erkek, çocuk sâhibi adam, peder.*

toplayıp insanlığa yarayıcı güzel huyları
anlatıcı bir kitap
okuyup dinleten bir babanın zevki yine
başkadır.

2. **babanın:-n, -ın**

Diğer 62

Mısra: **13**

Bir çocuğun dünyaya gelmesine sebep olan erkek, çocuk sâhibi adam, peder.

verilirken herkesin el çırparak alkışlarını gören bir babanın zevki yine başka türdür.

babaeski:

1. **babaeski:**

Diğer 78

Mısra: **9**

Marmara Bölgesi'nin Trakya kesiminde, Kırklareli'ye bağlı bir ilçe.

Urlu Kuleliburgaz Uzunköprü Pavliköy
Babaeski Lüleburgaz
Seyitler Muratlı istasyonlarını geçerek
Çorlu'ya

bâdî olur.:

1. **bâdî olur.:-ur**

Diğer 58

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

Sebep olmak.

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan olurlar. Ara sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi ihlale bâdî olur.

bâdî-yi harabisi olan:

1. **bâdî-yi harabisi olan:-an**

Diğer 65

Mısra: **22**

Kelime Tipi: -

Perişan, harap olmasına sebep olmak.

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin bâdî-yi harabisi olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi pek çok mühlik

bâdî-yi şevkdir:

1. **bâdî-yi şevkdir²:-dir**

Diğer 8

² *bâdî-yi şu kadar* şeklinde yanlış okunan bu tamlama vezin ve anlama dikkat edilerek *bâdî-yi şevkdir* şeklinde düzeltilmiştir.

Mısra: **11**

Kelime Tipi: -

Sevinmeye, neşelenmeye sebep.

Mâ-hasal bâdî-yi şevkdir âleme
Bu sebepten müftehirdir bendegân

bâdî-yi tahrik-i hazm u âlâmım olur:

1. **bâdî-yi tahrik-i hazm u âlâmım olur:-im-ur**

Diğer 46

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

Acılarımı ve tahammülü harekete geçirmeye sebep olmak.

Şu hâl bâdî-yi tahrik-i hazm u âlâmım olur ağlarım.
Hâl-i ihtizarda bulunan bir validenin sevmeye doyamamış

bağ:

1. **bağlar:-lar**

Diğer 72

Mısra: **21**

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından yılankavi
mecralar içinde cereyan eden nehrin görüldüğü gibi şehirde

2. **bağ:**

Diğer 73

Mısra: **14**

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su kenarlarında bağ

3. **bağ:**

Diğer 81

Mısra: **4**

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

olmuyor mu
Bir çiftçinin güzelce ekip biçmemesi bir
bağcının layığıyla bağ

4. **bağlara:-lar, -a**

Diğer 81

Mısra: 5

*Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer,
bostan.*

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan
hastalığın
izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne
aşinasızlıktan ileri gelir.

bağcı:

1. **bağcının:-n, -ın**

Diğer 81

Mısra: 4

Bağında ürün yetiştirip satan kimse.

olmuyor mu
Bir çiftçinin güzelce ekip biçmemesi bir
bağcının layığıyla bağ

bağ-ı irem:

1. **bağ-ı irem:**

Diğer 74

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

*Cennet bağı, dünya cenneti, cennet kadar
güzel ve bayındır yer.*

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi
müteaddit
ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline
getirildi. Bahar

bağır:-

1. **bağırır:-ır**

Diğer 72

Mısra: 13

Yüksek tonda ses çıkarmak, haykırmak.

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel
olduğunu da
söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum.
Okşuyorum öpüyorum

bahār:

1. **bahar:**

Diğer 57

Mısra: 2

*Kışla yaz arasındaki mevsim. 22 Mart'la
21 Haziran arası. İlkyaz.*

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı
gönüllerde
her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele
bahar aylarında

2. **bahar:**

Diğer 64

Mısra: 20

*Kışla yaz arasındaki mevsim. 22 Mart'la
21 Haziran arası. İlkyaz.*

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlığından
mütehassis olur.
Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda
ne kadar

3. **bahar:**

Diğer 68

Mısra: 1

*Kışla yaz arasındaki mevsim. 22 Mart'la
21 Haziran arası. İlkyaz.*

Bahar tulu gurup mehtap bulutlar zaman-ı
seher
lahn-ı andelib deniz cuy-bâr bedayi-i tabiat
menâzır-ı fitrat

bahar açar:

1. **bahar açar:-ar**

Diğer 60

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

*"ilkbahar çiçekleri açar" manasında
kullanılmıştır.*

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş
verir. Dereler
ırmaklar şırıl şırıl akar çağlar . Kuşların
civıltısı her tarafı

bahar eyyamında:

1. **bahar eyyamında:-n, -da**

Diğer 74

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Bahar günleri; ilkbahar mevsimi.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka
nüzhət-gâh olur.
İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu
safa-gâhın geniş

bahâr-ı ma'rifetin:

1. bahâr-ı ma'rifetin:-in

Diğer 1

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

İlim, hüner baharı.

Bahâr-ı ma'rifetin bir sabâh-ı behçetidir
Ne şâirâne tulû' eyliyor şu Fecr-i hazîn

bahçe:

1. bahçede:-de

Diğer 57

Mısra: 9

*Binâların ön, arka, yan kısımlarında veya
dört tarafında bulunan, duvar yâhut çitle
çevrilmiş toprak parçası, bir binâya âit
toprak, avlu.*

bir gecede Boğaziçi'nde bir yalıda bir köşkte
bir bahçede
bulundunuz mu

2. bahçede:-de

Diğer 59

Mısra: 15

*Binâların ön, arka, yan kısımlarında veya
dört tarafında bulunan, duvar yâhut çitle
çevrilmiş toprak parçası, bir binâya âit
toprak, avlu.*

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa
Havuzların fevvalerinin köprülerin takların
çiçeklerin

3. bahçeye:-y, -e

Diğer 61

Mısra: 10

*Binâların ön, arka, yan kısımlarında veya
dört tarafında bulunan, duvar yâhut çitle
çevrilmiş toprak parçası, bir binâya âit
toprak, avlu.*

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu
sırada birbirini
çok seven bir kızla bir delikanlı odanın
bahçeye bakan

4. bahçelerde:-ler, -de

Diğer 69

Mısra: 8

*Binâların ön, arka, yan kısımlarında veya
dört tarafında bulunan, duvar yâhut çitle*

*çevrilmiş toprak parçası, bir binâya âit
toprak, avlu.*

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

5. bahçeler:-ler

Diğer 71

Mısra: 20

*Binâların ön, arka, yan kısımlarında veya
dört tarafında bulunan, duvar yâhut çitle
çevrilmiş toprak parçası, bir binâya âit
toprak, avlu.*

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes
söylüyor
denizler nehirlere dağlar ovalar kırlar çayırlar
bahçeler

6. bahçeler:-ler

Diğer 72

Mısra: 21

*Binâların ön, arka, yan kısımlarında veya
dört tarafında bulunan, duvar yâhut çitle
çevrilmiş toprak parçası, bir binâya âit
toprak, avlu.*

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından
yılankavi
mecralar içinde cereyan eden nehrin
göründüğü gibi şehrinde

7. bahçelerde:-ler, -de

Diğer 73

Mısra: 15

*Binâların ön, arka, yan kısımlarında veya
dört tarafında bulunan, duvar yâhut çitle
çevrilmiş toprak parçası, bir binâya âit
toprak, avlu.*

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf
güzel iyi hava
teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde
vicdanımızda inşirah

8. bahçesine:-s, -i, -n, -e

Diğer 77

Mısra: 24

*Binâların ön, arka, yan kısımlarında veya
dört tarafında bulunan, duvar yâhut çitle
çevrilmiş toprak parçası, bir binâya âit
toprak, avlu.*

anlaşıldığından bittabi beklemek lazım
gelmekle mevki-i

mezkûrda Otel Canik'in bahçesine girdim.
Biraz ârâmdan

bahş eylemiş:

1. bahş eylemiş:-miş

Diğer 13

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Vermek, bağışlamak, ihsan etmek.

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur
Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara

bahşâyiş-i ilahiyeden:

1. bahşâyiş-i ilahiyeden:-den

Diğer 69

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

Allah'ın ihsan ettiği, bağışladığı.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba
ederek cihanın
hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir
bahşâyiş-i ilahiyeden

bahşetmiş olmasın.:

1. bahşetmiş olmasın.:-ma, -sın

Diğer 87

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

Bağışlamış, vermiş, ihsan etmiş olmak.

safiyet-i vicdanı çehresine bir beşâset hâline
bir nezahet bahşetmiş
olmasın.

bahtiyâr:

1. bahtiyâr:

Diğer 5

Mısra: 3

Tâlihli, mesut, mutlu.

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar
Neyyir-i eltâf ü ihsân doğduğu gündür bugün

2. bahtiyar:

Diğer 44

Mısra: 12

Tâlihli, mesut, mutlu.

İnsan fasl-ı hayatının eyyam-ı ahiresini
saadette imrâr

ederse müddet-i ömrü içinde bahtiyar
yaşayanlardan addolunur

3. bahtiyârsın:-sın

Diğer 59

Mısra: 20

Tâlihli, mesut, mutlu.

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir
şairin
Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

4. bahtiyarların:-lar, -ın

Diğer 64

Mısra: 23

Tâlihli, mesut, mutlu.

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar
ferah ne
kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de
evladına karşı o

5. bahtiyar:

Diğer 68

Mısra: 19

Tâlihli, mesut, mutlu.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin
servet ü sâmanın ağyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

bahtiyâr olun:

1. bahtiyâr olun:-un

Diğer 84

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Tâlihli, bahtlı, mutlu olmak.

Safâ-yı ömrü hep bulun

Cihânda bahtiyâr olun

bahtiyar oluyorum:

1. bahtiyar oluyorum:-uyor, -um

Diğer 51

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Mutlu olmak, sevinmek.

eserle müessiri şu anda ve bir yerde temaşa
ederek bahtiyar
oluyorum

bā-husus:

1. **bā-husus**³:

Diğer 81

Mısra: **23**

Husûsiyle, bilhassa, özellikle.

bir devre-yi teceddüde koydu. Bā-husus dâü'l-
kelb gibi bir
mevt-i muhakkaktan hayat-ı beşeriyeyi
kurtardı. Koch veremin

bâis:

1. **bâisdi**:-di

Diğer 21

Mısra: **4**

Sebeğ, neden.

İstedim yazmak cevâbın ol zamân
İşlerim tehîre bâisdi hemân

bâis-i îcâd-ı âlem:

1. **bâis-i îcâd-ı âlem:**

Diğer 4

Mısra: **1**

Kelime Tipi: -

Kâinatın yaratılış sebebi (Hz.

Muhammed).

Bâis-i îcâd-ı âlem sensin ey mahbûb-ı Hak
Mazhar-ı levlâk kıldı zâtını Rabbü'l-felak

bâis-i ihyâ:

1. **bâis-i ihyâ:**

Diğer 5

Mısra: **8**

Kelime Tipi: -

Dirilme, canlanma sebebi.

Döndü bir ma'mûre-yi irfâna âlem ser-te-ser
Bâis-i ihyâ vü umrân doğduğı gündür bugün

bâis-i izdiyâd-ı sefalet:

1. **bâis-i izdiyâd-ı sefalet:**

Diğer 44

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

Sefaletin, yoksulluğun artmasının sebebi.

Cehalet ve atalet bâis-i izdiyâd-ı sefalet ilim
ve marifet
ise mucib-i terakki-yi saadettir.

bak-:

1. **bakın**:-iñ

Diğer 16

Mısra: **2**

"Görün, fark edin!" anlamlarında bir ifade.

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

2. **bakın**:-iñ

Diğer 16

Mısra: **4**

"Görün, fark edin!" anlamlarında bir ifade.

Böyle bir manzara-yı câzibe-fermâ olamaz
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

3. **bakar**:-ar.

Diğer 45

Mısra: **12**

Bakışı bir şey üzerine çevirmek, seyretmek, nazar etmek.

tarafından şimendifer mevkîfında teşyi
edilirken vagon penceresinden
mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

4. **baktım**:-di, -m

Diğer 47

Mısra: **14**

Bakışı bir şey üzerine çevirmek, seyretmek, nazar etmek.

acı bir kakhahası yarasa kuşlarının uçuşları
gecenin
hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi.
Mütehayyirane etrafıma baktım.

5. **bakan**:-an

Diğer 61

Mısra: **10**

³ bilhusus şeklinde okunan kelime orijinal
metin ve sözlükteki yazımına dikkat edilerek .
bā-husus şeklinde düzeltilmiştir.

Yönü bir tarafa doğru olmak, bir cihete yönelmiş bulunmak, nâzır olmak.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu sırada birbirini çok seven bir kızla bir delikanlı odanın bahçeye bakan

6. **bakıyordum.:**-iyor, -du, -m

Diğer 72

Mısra: 20

Bakışı bir şey üzerine çevirmek, seyretmek, nazar etmek.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada bulunan odamın penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek tepelerle biraz

7. **bakmakla:**-mak, -la

Diğer 79

Mısra: 25

Bakışı bir şey üzerine çevirmek, seyretmek, nazar etmek.

panoramaya bakmakla doyamıyordum. Hissettiğim zevk ve meserret nâ-kabil-i tasvirdir. Bu esnada vagon pencerelerinin

baki:

1. **baki:**

Diğer 87

Mısra: 16

Mektupların sonunda kullanılan, "Sözünü kesiyorum, geri kalanı selâmdır" anlamında kalıplaşmış söz.

şeref-i idrake mazhariyetle kâmurân olmalarını Cenab-ı Hallâk-ı lâyezâlden tazarru ve niyaz ederim. Baki ihtirâmât-ı

2. **baki:**

Diğer 88

Mısra: 3

Mektupların sonunda kullanılan, "Sözünü kesiyorum, geri kalanı selâmdır" anlamında kalıplaşmış söz.

tazarru ve niyaz eylerim. Baki teveccühât-ı sâmi-yi veliyyü'n-niamâlarının bekası ehass-ı âmâl-i naçizanemdir

bakıl-:

1. **bakılmakla:**-mak, -la

Diğer 62

Mısra: 18

Görülüp incelenmek, tetkik edilmek, ilgilenilmek.

ince rüzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli yavruya bakılmakla doyulmaz. Sevilmekle kanılmaz Bu görgü

bakınız:

1. **bakınız:**

Diğer 66

Mısra: 16

Kullanıldığı cümleye göre uyarı, tembih, tehdit, tasdik vb. anlamlar ifade eden dikkat çekme sözü.

Şatobıryan Kederinizi dağıtmak isterseniz uykuya dalmış bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

2. **bakınız:**

Diğer 66

Mısra: 21

Kullanıldığı cümleye göre uyarı, tembih, tehdit, tasdik vb. anlamlar ifade eden dikkat çekme sözü.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima o münevver çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır. Şüphesiz yok

bakır kapları:

1. **bakır kapları:**-lar, -ı

Diğer 76

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Bakırdan yapılmış kap.

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider. Lambalar şamdanlar fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf dayanır

bakkâl:

1. **bakkallar:**-lar

Diğer 76

Mısra: 14

Ar. Perâkende olarak çeşitli yiyecek maddeleri satan esnaf.

lazıme tedarik olunur

Bakkallar daha şaban iptidasında ramazan için lazım

balık:

1. balık:

Diğer 63

Mısra: 6

Omurgalılardan, suda yaşayan, solungaçla nefes alan ve yumurtadan üreyen hayvanların genel adı.

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu günlerde denizde derelerde balık avlayanların donmuş sular üstünde

balıkçı:

1. balıkçı:

Diğer 79

Mısra: 7

Balık tutan ve satan kimse.

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor balıkçı kayıkları martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara teşkil ediyordu.

balkan:

1. balkanlarda:-lar, -da

Diğer 63

Mısra: 5

Sarp, ormanla kaplı sıra dağlar.

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu günlerde denizde derelerde balık avlayanların donmuş sular üstünde

balon:

1. balonlar:-lar

Diğer 66

Mısra: 2

Sıcak hava ile veya havadan daha hafif bir gazla doldurulduğunda uçabilen, boşlukta durabilen, ipek veya ipeğe benzer hafif ve gaz geçirmez maddelerden yapılmış, yolcu taşımakta, gözetleme işlerinde kullanılan, torba şeklinde bir çeşit hava taşıtı.

Muhteriler görülür ki şimendiferler vapurlar telgraflar balonlar fotoğraflar teleskoplar sinematograflar röntgen

2. balonlar:-lar

Diğer 81

Mısra: 12

Sıcak hava ile veya havadan daha hafif bir gazla doldurulduğunda uçabilen, boşlukta durabilen, ipek veya ipeğe benzer hafif ve gaz geçirmez maddelerden yapılmış, yolcu taşımakta, gözetleme işlerinde kullanılan, torba şeklinde bir çeşit hava taşıtı.

fabrikalar makinalar vapurlar şimendiferler velespitler telgraflar balonlar fonograflar fotoğraflar sinematograflar

3. balonlar:-lar

Diğer 82

Mısra: 27

Sıcak hava ile veya havadan daha hafif bir gazla doldurulduğunda uçabilen, boşlukta durabilen, ipek veya ipeğe benzer hafif ve gaz geçirmez maddelerden yapılmış, yolcu taşımakta, gözetleme işlerinde kullanılan, torba şeklinde bir çeşit hava taşıtı.

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar fonograflar sinematograflar röntgen şuası bilmem daha bir sürü şeyler

baloz:

1. balozlara:-lar, -a

Diğer 80

Mısra: 10

Eskiden ayak takımının ve özellikle gemicilerin eğlenmek, dans etmek üzere gittikleri içkili eğlence yeri.

ediyor. Ağaçlar her taraf câme-yi sefid-fâme bürünmüş idi. Kahvelere kiraathanelere tiyatrolara balozlara kafeşantanlara

bambaşka:

1. bambaşkadır.:-dır

Diğer 63

Mısra: 9

Bilinenlerden, tanınanlardan tamamen başka, çok değişik, apayrı, farklı.

içinde kalanların zevkleri de bambaşkadır.
El-cennetü tahte akdâmi'l-ümmehâti

bando:

1. bando:

Diğer 75

Mısra: 16

*Daha çok meydanlarda ve yürüyüşlerde
marşlar çalan, nefesli ve vurmali âletlerden
meydana gelmiş mûsikî takımı.*

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için
piyango keşide
kılmıyordu. Üç bando musika on kişiden
ibaret Lehli kız

bardak:

1. bardaklarını:-lar, -i, -n, -i

Diğer 77

Mısra: 4

*Su vb. şeyleri içmek için kullanılan,
genellikle camdan yapılan kap.*

çalgıcılar bütün oyuncular hazırlanır.
Kıraathaneciler
kahveciler gazinocular fincanlarını
bardaklarını nargilelerini takımlarını

bas:

1. başında:-i, -n, -da

Diğer 47

Mısra: 26

*Bir şeyin veya bir yerin etrâfi, çevresi,
yakını, yanı.*

gibi kararımış âdeta gece olmuş idi. Hemen
kalktım. Şehrin ta
öte başında bulunan haneme avdet ettim.

2. başına:-i, -n, -a

Diğer 73

Mısra: 8

*Bir şeyin veya bir yerin etrâfi, çevresi,
yakını, yanı.*

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu.
Mangalda nar gibi
kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı.
Herkes soba başına

3. başına:-i, -n, -a

Diğer 74

Mısra: 24

Bir şeyin başladığı yer, baş tarafı.

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî
konuldu. Hele berzahın
iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler
mükemmel surette

4. başında:-i, -n, -da

Diğer 74

Mısra: 3

*Bir şeyin veya bir yerin etrâfi, çevresi,
yakını, yanı.*

Gece dahi hanemizde odamızda mangal
başında kitap okuyordum.
Bütün efrad-ı aile can kulağıyla dinliyordu.

başına toplayıp:

1. başına toplayıp⁴:-y, -ıp

Diğer 62

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Etrafına birikmek, çevresinde toplanmak.

toplayıp insanlığa yararlı güzel huyları
anlatıcı bir kitap
okuyup dinleten bir babanın zevki yine
başkadır.

başka:

1. başka:

Diğer 6

Mısra: 27

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

Bu şereften başka şeyi n'eyleriz
Dâimâ biz böyle bir gün bekleriz

2. başka:

Diğer 14

Mısra: 2

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber
n'eylerim

⁴ başına toplanıp şeklinde yanlış okunan söz
grubu anlama ve orijinal metne dikkat edilerek
başına toplayıp şeklinde düzeltilmiştir.

3. başka:

Diğer 58

Mısra: 18

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan
olurlar. Ara
sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi
ihlale bâdî olur.

4. başka:

Diğer 60

Mısra: 2

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

Karada denizde her türlü insan hayvan
bulunduğu
hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi
bunların renkleri

5. başkadır:-dır

Diğer 60

Mısra: 8

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

yaşına başına göre zevk aldığı hazzettiği
şeyler de
başkadır zevk nedir

6. başkadır:-dır

Diğer 61

Mısra: 13

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de
başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün
eşya sanki

7. başka:

Diğer 62

Mısra: 2

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları
çiçekleri kımıldatır.
Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk
vardır.

8. başka:

Diğer 62

Mısra: 14

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

verilirken herkesin el çırparak alkışlarını
gören bir babanın
zevki yine başka türüdür.

9. başkadır:-dır

Diğer 62

Mısra: 6

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

toplayıp insanlığa yararlı güzel huyları
anlatıcı bir kitap
okuyup dinleten bir babanın zevki yine
başkadır.

10. başkadır:-dır

Diğer 62

Mısra: 9

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır.
Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar
şeyler bellemek

11. başkadır:-dır

Diğer 62

Mısra: 24

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

12. başka:

Diğer 78

Mısra: 14

*Başkalık ilişkisi kuran ve -den başka
biçiminde kullanılan bir söz; gayrı, gayri.*

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail
olup sabah
açıldı. Vagonda üçümüzden başka kimse yok
idi. Arkadaşlarım

13. başka:

Diğer 87

Mısra: 21

Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

ıyd-ı saîd-i fitr dahi başka bir letafet başka bir
halavet ile
kalpleri lebrîz-i şevk ü neşât eyliyor.

14. başka:

Diğer 87

Mısra: 21
Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

ıyd-ı saîd-i fitr dahi başka bir letafet başka bir halavet ile kalpleri lebrîz-i şevk ü neşât eyliyor.

başla-:

1. **başlar.:-r**

Diğer 45

Mısra: 5

Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların yapraklarını tahrik eder. Muhrîk ü müessir sadalı bir müezzîn minareden çıkardığı

2. **başladı.:-dı**

Diğer 47

Mısra: 7

Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıldayarak yuvalarına sokulmaya başladı. Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı sükûta dahıyor.

3. **başlayan:-y, -an**

Diğer 58

Mısra: 3

Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif bu manzara-yı behiştînin zemin ve asumanında mevecât-ı latife husule getirir

4. **başladığı:-dığı, -ı**

Diğer 64

Mısra: 2

Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek.

Valide mahsul-i ömrünün yadigâr-ı hayatının ciğerparesinin yürümeye söylemeye okumaya yazmaya başladığı zaman

5. **başlar.:-r**

Diğer 69

Mısra: 8

Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel evlat bu sevimli yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde kırlarda

6. **başlamış:-mış**

Diğer 72

Mısra: 24

Ay, mevsim, yağmur, kar vb. kendini hissettirmek, etkisini göstermek.

hemen kısım-ı küllisi manzûr oluyordu. Bir iki saat evvel yağmaya başlamış olduğu anlaşılan kar devam ediyordu. Her taraf

7. **başlayıp:-y, -ıp**

Diğer 75

Mısra: 4

Ortaya çıkmak, başlangıç noktası oluşturmak, teessüs etmek.

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı. Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp akşama kadar

8. **başlar.:-r**

Diğer 76

Mısra: 5

Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek.

temizlik başlar. Mesela duvarlar tavanlar süpürülür. Tenteler silinir.

9. **başladı.:-dı**

Diğer 77

Mısra: 26

Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek.

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi aldım. Tren geldi. Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona râkib oldum.

10. **başladı.:-dı**

Diğer 78

Mısra: 2

Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek.

Lokomotif o garibe-yi âhenîn bed bed
bağırarak raylar
üzerinde tekerleklerini döndürmeye başladı.
Bindiğim vagonda

11. **başladık.:-dı, -k**

Diğer 78

Mısra: 3

*Bir işi yapmak üzere harekete geçmek,
bir işe girişmek.*

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya
başladık.

Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar
hoştur. İnsan birçok

12. **başladık.:-dı, -k**

Diğer 78

Mısra: 26

*Bir işi yapmak üzere harekete geçmek,
bir işe girişmek.*

kavuniçi ziyalara zerrîn envâra gark ediyordu.
Artık

sabah olmuştu. Arkadaşlarımı uyandırdım.
Konuşmaya başladık.

13. **başladığımız.:-duk, -ımız**

Diğer 79

Mısra: 21

*Bir işi yapmak üzere harekete geçmek,
bir işe girişmek.*

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman
Adalar

Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata
Beyoğlu tarafları

14. **başladı.:-dı**

Diğer 80

Mısra: 2

*Ay, mevsim, yağmur, kar vb. kendini
hissettirmek, etkisini göstermek.*

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım.
Saat on bir.

Kar başladı. Her parça bir hareket-i
devraniyeye tabi olarak

15. **başlamış.:-mış**

Diğer 82

Mısra: 20

*Bir işi yapmak üzere harekete geçmek,
bir işe girişmek.*

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla
kulübe yapmaya ekmek
pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide
gide bu günkü

başlıca:

1. **başlıca:**

Diğer 65

Mısra: 9

En önemli, başta gelen.

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir.
İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser
bırakmalıdır ki

bat.:

1. **batarken.:-ar, -ken**

Diğer 71

Mısra: 24

*(Güneş, ay ve yıldızlar için) Ufukta
kaybolmak, görünmez olmak, gurup etmek.*

çare ki ben göremiyorum

Güneş doğarken cihanı bir güzellik kaplamış.
Batarken

bâtın:

1. **bâtınını.:-ı, -n, -ı**

Diğer 77

Mısra: 13

*İçteki, iç yüzdeki, gizli, görünmeyen
(şey).*

etmek ibadet eylemek için zahirini bâtınını

pak u tâhir

edip müheyya dururlar. Hasılı ağniyâ fukara
hâlli hâlince

baygın baygın seyredeler.:

1. **baygın baygın seyredeler.:-er, -ler**

Diğer 61

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

*Gözlerini süze süze, bayılta bayılta
seyretmek, bakmak.*

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi

baygın baygın

seyredeler. Sevginin duygunun en gizli

köşelerini açarlar.

bayır:

1. **bayırlarını:** -lar, -ı, -n, -ı

Diğer 57

Mısra: 13

1. Bir tepenin yukarılarından eteklerine doğru uzanan meyilli arâzi 2. Küçük ve yüksekliği az olan dağ, tepe.

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını ormanlarını bunlar arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ köşkleri safalı

2. **bayırlarda:**

Diğer 63

Mısra: 4

1. Bir tepenin yukarılarından eteklerine doğru uzanan meyilli arâzi 2. Küçük ve yüksekliği az olan dağ, tepe.

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da bunlardan başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda taşlarda ormanlarda

3. **bayır:**

Diğer 78

Mısra: 19

1. Bir tepenin yukarılarından eteklerine doğru uzanan meyilli arâzi 2. Küçük ve yüksekliği az olan dağ, tepe.

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su kenarlarından köprülerden geçiyor gâh zümürdîn ovaların ortasından ormanlardan

baykuş:

1. **baykuşun:** -uñ

Diğer 47

Mısra: 12

Başında, kulak yerinde iki sorgucu bulunan, yırtıcı gece kuşlarının genel adı; baykuş.

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş dalmış kalmışım Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden çıkardığı

baytâr:

1. **baytar:**

Diğer 1

Mısra: 1

(Fa.) Baytar, veteriner.

Edirne'de baytar müfettişi şair-i şirin-edâ

Mehmet Akif

Bey biraderimizin takrizidir

bâzen:

1. **bazen:**

Diğer 58

Mısra: 14

Ara sıra, zaman zaman.

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane

kürekleri çekerler

bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem

ile cüzdanlarına

2. **bazen:**

Diğer 72

Mısra: 1

Ara sıra, zaman zaman.

Bazen güzel çalınan bir kemani bir piyanoyu bir udu

bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i ruhiyeyi serâir-i

bazı:

1. **bazı:**

Diğer 69

Mısra: 24

Birtakım, bir kısım.

evlada nail olmak lazım gelir.

Bazı insanlar vardır ki bekârlık teehhüle müreccahtır

bazısı:

1. **bazısında:** -n, -da

Diğer 78

Mısra: 11

Bir bölümü, bir kısmı.

kadar hep gece içinde gittik. Tren bu

istasyonların bazısında

birer parça tevakkuf ediyordu.

bed bed bağırarak:

1. **bed bed bağıarak:-arak**

Diğer 78

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Kötü kötü bağırmak.

Lokomotif o garibe-yi âhenin bed bed
bağıarak raylar
üzerinde tekerleklerini döndürmeye başladı.
Bindiğim vagonda

bedayi-i fitrat:

1. **bedayi-i fitrat:**

Diğer 47

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

*Yaratılıştaki güzellikler (yaratılıştaki
görülen ender ve güzel şeyler).*

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş
dalmış kalmışım
Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden
çıkardığı

bedayi-i tabiat:

1. **bedayi-i tabiat:**

Diğer 68

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Doğanın güzelliği.

Bahar tulu gurup mehtap bulutlar zaman-ı
seher
lahn-ı andelîb deniz cuy-bâr bedayi-i tabiat
menâzır-ı fitrat

2. **bedayi-i tabiatın:-ın**

Diğer 71

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Doğanın güzelliği.

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın
sabah hengâmını
alkışladıklarını dinlerim. Kalbimde gönlümde
ruhumda pek

3. **bedayi-i tabiatın:-ın**

Diğer 78

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Doğanın güzelliği.

uykuya dalmışlardı. Ben bir türlü
uyuyamamışım.

Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade
için böyle bir yalnızlığı

bedayi-i temasını:

1. **bedayi-i temasını:-s, -l, -n, -t**

Diğer 67

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Seyretmenin güzelliği.

İşte görüyorum rüyası tenezzüh-i behiştîyi
hayali bedayi-i
temaşasını andırır bir melek uyuyor.

bedâyi':

1. **bedâyi':**

Diğer 53

Mısra: 22

*Eşi ve benzeri olmayan güzel, mükemmel
ve yeni şeyler.*

Bu bedâyi' bu dil-nişin eş'âr
Bir Tulû'-ı bahârı andırıyor.

bedel:

1. **bedel:**

Diğer 46

Mısra: 20

Ar. Bir şeyin yerini tutan başka bir şey.

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar
etmeyen ve sayesinde
nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa
edenlerin

bedî:

1. **bedî:**

Diğer 66

Mısra: 10

*Benzeri ve örneği olmayan, görülmemiş,
ender, yeni (şey).*

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif
ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

bedî imiş.:

1. **bedî imiş.:-i, -miş**

Diğer 71

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Benzeri ve örneği olmayan, görülmemiş, ender, yeni (şey).

bir hüzn-i latif bürürmüş. Mehtap zamanı pek bedî imiş. İşıtiyorum.
Yazık ki ben göremiyorum

bedîa:

1. **bedîanın:**-n, -in

Diğer 51

Mısra: 23

Yeni ve görülmedik güzel şey.

Şeyin Safası Bir midir namındaki makâlât-ı selise vü bedîanın

bedir:

1. **bedir:**

Diğer 57

Mısra: 17

Ayın on dördüncü gecesindeki şekli, dolunay.

temaşa eder. Bedir tam hâlinde bulunan peri-yi dil-efrûz-ı leyâlin

beğen-:

1. **beğenir.:**-ir

Diğer 51

Mısra: 17

Beğenmek, takdir etmek; İyi ve güzel bulmak, takdir etmek.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını yazarken beğenir.

Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup biter.

2. **beğendiği:**-dik, -i

Diğer 60

Mısra: 9

Beğenmek, takdir etmek; İyi ve güzel bulmak, takdir etmek.

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile duygulanmasıdır.

Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa da en çok

bekâ:

1. **bekâ:**

Diğer 6

Mısra: 23

Ölmezlik, ölümsüzlük, ebediyet, ebedilik, bâkîlik.

Milletin bulsun serîrinle bekâ
Pâdişâhim satvetinle bin yaşa

2. **bekası:**-s, -ı

Diğer 88

Mısra: 4

Ölmezlik, ölümsüzlük, ebediyet, ebedilik, bâkîlik.

tazarru ve niyaz eylerim. Baki teveccühât-ı sâmî-yi veliyyü'n-niamâlarının bekası ehass-ı âmâl-i naçizanemdir

bekârlık:

1. **bekârlık:**

Diğer 69

Mısra: 24

Bekâr olma, evli bulunmama durumu, ergenlik.

evlada nail olmak lazım gelir.
Bazı insanlar vardır ki bekârlık teehhüle müreccahtır

bekçi:

1. **bekçileri:**-ler, -i

Diğer 77

Mısra: 1

Bir şeyi veya bir yeri bekleyip korumakla görevli kimse.

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri davullarını gerip amade dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar hokkabazlar

bekle-:

1. **beklerim.:** -r, -im

Diğer 2

Mısra: 11

Ümit etmek, ummak.

miyim Feyzi Mevla'dan beklerim.
Fî 10 Kânunuevvel sene 1311

2. **bekleriz:**-r, -iz

Diğer 6

Mısra: 28
Ümit etmek, ummak.

Bu şereften başka şeyi n'eyleriz
Dâimâ biz böyle bir gün bekleriz

3. beklerim:-r, -im

Diğer 14
Mısra: 12
Ümit etmek, ummak.

Cismim artık oldu bî-tâb şîven ü efgândan
Merhamet kıl lütfunu çoktan beridir beklerim

4. beklemek:-mek

Diğer 77
Mısra: 23
Bir iş oluncaya, biri gelinceye değin bir yerde kalmak, durmak.

anlaşıldığından bittabi beklemek lazım
gelmekle mevki-i
mezkûrda Otel Canik'in bahçesine girdim.
Biraz ârâmdan

5. bekliyor.:-yor

Diğer 80
Mısra: 16
Bir iş oluncaya, biri gelinceye değin bir yerde kalmak, durmak.

Nur topu gibi iki evladıyla meleksima zevcesi
evde sofrada başında
bu adamı bekliyor.

belir:-

1. belirir.:-ir

Diğer 61
Mısra: 16
Belirmek, meydana çıkmak, görünmek.

derin bir uykudadır . Bu sırada yavaş yavaş
tan yeri ağarmaya
başlar. Gün doğusunda bir kızılık belirir.
Âlemi bir

2. beliren:-en

Diğer 63
Mısra: 2
(Düşünce, fikir, duygu vb. için) Açıklık kazanmak, kesin ve belirli bir durum almak, tebellür etmek, taayyün etmek.

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği
kazandığını gören

yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin
bin kat üstündedir.

belki:

1. belki:

Diğer 10
Mısra: 9
Olabilir, olabilir ki, bir ihtimâle göre, muhtemelen.

Nâil-i âmâl olur belki saâdet bulur
Hâverî sâî olan âleme etmez nazar

2. belki:

Diğer 64
Mısra: 10
Olabilir, olabilir ki, bir ihtimâle göre, muhtemelen.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide
de evladını
o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat
validenin mahsul-i

belle:-

1. bellemek:-mek

Diğer 62
Mısra: 10
Öğrenip akılda tutmak.

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır.
Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar
şeyler bellemek

ben:

1. ben:

Diğer 2
Mısra: 5
" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

kail olmak insan için kabil olamayacağından
ben de bunların
perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma
sığdıramadım.

2. ben:

Diğer 13
Mısra: 5
" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Bir seher vaktinde kıldım ben temâşâ dağları
İn'ikâs etmişti fecrin reng-i alı dağlara

3. **ben:**

Diğer 13

Mısra: 12

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

4. **ben:**

Diğer 14

Mısra: 2

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber
n'eylerim

5. **bana:-a**

Diğer 17

Mısra: 6

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Ormanın bir kenârında sürüler
Bana pek hoş görünürdü orada

6. **beni:-i**

Diğer 17

Mısra: 3

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Ediyordu beni ol dem intâk
O yeşil kırdâ çiçekler güller

7. **ben:**

Diğer 21

Mısra: 5

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Ben meşâgilden bugün âzâdeyim
Elde hâme yazmaya âmâdeyim

8. **beni:-i**

Diğer 21

Mısra: 1

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Geldi mektûbun beni şâd eyledi
Kalbimi hakkâ ki âbâd eyledi

9. **ben:**

Diğer 24

Mısra: 1

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim
Doğdu bin üç yüz sekizde nûr-ı aynım
Şâkir'im

10. **ben:**

Diğer 45

Mısra: 8

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle
ibadet
vaktini halka i'lan eder. İşte ben bu zamanın
hâlinden istifade

11. **beni:-i**

Diğer 45

Mısra: 14

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

hareket eder. Dostu kemal-i heyecanla
Vusulünü telgrafla
bildir. Muhabereye devam et. Beni yâd eyle
sözlerini irat

12. **beni:-i**

Diğer 46

Mısra: 12

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

kenarında koyunlarını müftehirane ra'y eden
çobanın kavalının
sesi beni mahzun eder ağlarım.

13. **-bana:-a**

Diğer 47

Mısra: 12

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş
dalmış kalmışım
Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden
çıkardığı

14. **beni:-i**

Diğer 47

Mısra: 9

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Akşam zamanının hasıl ettiği eser-i hüznün
beni daima
müteessir ettiğinden midir nedir temasına
daldığım

15. **beni:-i**

Diğer 47

Mısra: 11

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş
dalmış kalmışım
Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden
çıkardığı

16. **beni:-i**

Diğer 47

Mısra: 14

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

acı bir kahkahası yarasa kuşlarının uçuşları
gecenin
hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi.
Mütehayyirane etrafıma baktım.

17. **beni:-i**

Diğer 55

Mısra: 5

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Çünkü onlar da beni saatlerce düşündürmüş
müteessir
etmiş hissiyat-ı kalbiyem sünûhât-ı
fikriyemdir.

18. **benim:-im**

Diğer 59

Mısra: 11

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Ey deniz Gönümde bir mâh-ı melâhat var
benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

19. **ben:**

Diğer 67

Mısra: 10

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Oh Ne safa-perver manzara
Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem
kalbimde ruhumda

20. **benim:-im**

Diğer 67

Mısra: 12

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler
hakiki
ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm.
İşte benim en

21. **ben:**

Diğer 68

Mısra: 3

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben
bunların hepsini bir
tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine feda
ederim.

22. **bana:-a**

Diğer 71

Mısra: 10

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Hâlime atf-ı nigâh eyleyen erbâb-ı kerem
Merhametle bana beş pâra revâ görmez mi

23. **ben:**

Diğer 71

Mısra: 23

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

çare ki ben göremiyorum
Güneş doğarken cihanı bir güzellik kaplamış.
Batarken

24. **ben:**

Diğer 71

Mısra: 30

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

' alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir
cihan ne güzel hâl
alır. Hayfa ki ben göremiyorum

25. **ben:**

Diğer 71

Mısra: 26

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

bir hüzn-i latif bürürmüş. Mehtap zamanı pek
bedî imiş. İşitiyorum.
Yazık ki ben göremiyorum

26. **ben:**

Diğer 71

Mısra: 17

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i
hayatta görülecek
şeylerin hiçbirini göremiyorum. İşittim ziya
göz kamaştırıyormuş.

27. **ben:**

Diğer 71

Mısra: 16

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi
Ey insanlar
Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük
farkımız vardır.

28. **ben:**

Diğer 71

Mısra: 12

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Keremiyle beni dil-şâd eden ehl-i hayrı
Vâkıâ ben göremezsem de Hüdâ görmez mi

29. **ben:**

Diğer 71

Mısra: 8

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Âmâ zavallılardan biçarelerden daha ziyade
şayan-ı
merhamettir. Ben ne vakit fakir bir âmâ
görsem

30. **beni:-i**

Diğer 71

Mısra: 11

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Keremiyle beni dil-şâd eden ehl-i hayrı
Vâkıâ ben göremezsem de Hüdâ görmez mi

31. **benimle:-im, -le**

Diğer 72

Mısra: 12

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum.
Oğlum beş
yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur
okur yazar anlatır

32. **ben:**

Diğer 73

Mısra: 10

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti.
Kış hakkında bir
şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru
fakihetü'ş-şitâinin

33. **ben:**

Diğer 73

Mısra: 13

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

34. **ben:**

Diğer 74

Mısra: 1

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben
de mahall-i
memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım.
Gündüz geçti.

35. **ben:**

Diğer 77

Mısra: 26

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi
aldım. Tren geldi.
Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona
râkib oldum.

36. **ben:**

Diğer 78

Mısra: 15

" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.

uykuya dalmışlardı. Ben bir türlü
uyuyamamıştım.
Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade
için böyle bir yalnızlığı

bence:

1. **bence:-ce**

Diğer 15

Mısra: 4

Bana göre, benim düşünceme göre.

Vuslatından hayli demdir dür eder üftâdesin
Şîve-yi sevdâ-peresti bence pek meşhûrdur

bendegân:

1. **bendegân:**

Diğer 8

Mısra: 12

Kullar, hizmetkarlar.

Mâ-hasal bâdî-yi şevkdir âleme
Bu sebepten müftehirdir bendegân

benî nev'ini:

1. **benî nev'ini:** -i, -n, -i

Diğer 46

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

İnsanoğlu, insan türünün oğulları.

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar
etmeyen ve sayesinde
nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa
edenlerin

benibeşer:

1. **benibeşer:**

Diğer 82

Mısra: **19**

İnsan, insanoğlu.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla
kulübe yapmaya eklemek
pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide
gide bu günkü

beñze:

1. **benzer:-r**

Diğer 73

Mısra: **14**

*İki nesne veya kişi arasında ortak yönler
bulunmak.*

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

benzet-:

1. **benzetin:-en**

Diğer 62

Mısra: **24**

*(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse
veya şeyle) Arasında uygun ve benzer taraflar
bulmak.*

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

berây-ı tedavi:

1. **berây-ı tedavi:**

Diğer 45

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Tedavi için.

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım.
Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir
ahbabı refiki

bereketli:

1. **bereketli:**

Diğer 77

Mısra: **8**

*Bereketi olan, hayrı görülen, az iken çok
yerine geçen.*

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâtta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

beri:

1. **beri:**

Diğer 8

Mısra: **7**

"-den bu yana" anlamında edat.

Rûz-ı firûz-ı cülüsundan beri
Bi'l-umûm dil-şâddır Osmâniyân

2. **beri:**

Diğer 14

Mısra: **7**

"-den bu yana" anlamında edat.

Tâb-ı vechin gördüğüm günden beri
meftûnunum
Bir daha görmezsem eyvâh artacak derd-i
serim

3. **beride:-de**

Diğer 72

Mısra: **21**

*İki uzaklıktan daha yakın olanı, yakın,
daha yakın yer.*

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından
yılankavi
mecralar içinde cereyan eden nehrin
göründüğü gibi şehirde

4. beri:

Diğer 74

Mısra: 17

"-den bu yana" anlamında edat.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi müteaddit ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline getirildi. Bahar

ber-karar buyursun:

1. ber-karar buyursun:-sun

Diğer 70

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Aynı durumda, aynı kararda kılmak.

ve iclal ile daim ve ber-karar buyursun âmin Padişahım çok yaşa

berrâk:

1. berrak:

Diğer 57

Mısra: 11

Pek parlak, temiz, şeffaf.

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir zaman insan bir yalıda bulunsa

2. berrak:

Diğer 75

Mısra: 27

Pek parlak, temiz, şeffaf.

tali' -i Osmaniyân kadar berrak Güneş nâsiye-yi gâziyân kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr bu güzelliği

berrak olduğu kadar:

1. berrak olduğu kadar:

Diğer 79

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Pek parlak, temiz, şeffaf olduğu kadar.

Dağı zirvesine kadar gidiyordu. Hava saf sema berrak olduğu kadar güneşin envâr-ı

berzah:

1. berzah:

Diğer 74

Mısra: 12

İki karayı birbirine bağlayan ve iki yanı su olan dar kara parçası, dar geçit.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi ortasından bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her iki tarafta

2. berzahın:-ın

Diğer 74

Mısra: 23

İki karayı birbirine bağlayan ve iki yanı su olan dar kara parçası, dar geçit.

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî konuldu. Hele berzahın iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler mükemmel surette

3. berzahtan:-dan

Diğer 74

Mısra: 16

İki karayı birbirine bağlayan ve iki yanı su olan dar kara parçası, dar geçit.

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla geçilir. Tavuk Ormanı berzahtan yukarı ikinci parçaya denilir

beş:

1. beş:

Diğer 72

Mısra: 11

Asıl sayı sıfatı.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum. Oğlum beş yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur okur yazar anlatır

2. beş:

Diğer 75

Mısra: 2

Asıl sayı sıfatı.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir yarım liralık bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de büyüklere beş

beş hiss-i zahiri:

1. beş hiss-i zahiri:

Diğer 71

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Dış dünyayı gören, algılayan beş his, duyu.

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak koklamak gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan birincisi olan görmek

beş pâre:

1. beş pâre:

Diğer 71

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Beş para, çok az para.

Hâlîme atf-ı nigâh eyleyen erbâb-ı kerem Merhametle bana beş pâre revâ görmez mi

beşâset:

1. beşâset:

Diğer 87

Mısra: 25

Güler yüzlülük, ferahlılık, aydınlık.

safiyet-i vicdanı çehresine bir beşâset hâline bir nezahet bahşetmiş olmasın.

beşeriyet:

1. beşeriyetin:-in

Diğer 63

Mısra: 15

1. İnsan olma durumu, insan olmanın gereği olan özellikler 2. İnsan oğulları, insanların bütününi içine alan topluluk, insanlık.

saadetin masdarı beşeriyetin muhyî-yi yegânesidir. Valide bin türlü zahmetler bin türlü meşakkatler bin

beyaz:

1. beyaz:

Diğer 72

Mısra: 25

Ak, siyah karşıtı.

câme-yi sefid-fâme bürünmüştü . Hele ağaçlar beyaz libaslar giymiş gibi arz-ı endam-ı dil-ârâm eyliyordu.

2. beyaz:

Diğer 79

Mısra: 14

Ak, siyah karşıtı.

mevkiyesiyle meşhur olan Ayastefanos Makriköy'ünü geçer geçmez İstanbul şehri-i şehîrinin beyaz minareleri kuleleri

bevoğlu:

1. bevoğlu:

Diğer 79

Mısra: 22

İstanbul iline bağlı ilçelerden biri.

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman Adalar Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata Beyoğlu tarafları

bezm-i visâli:

1. bezm-i visâli:-i

Diğer 14

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Kavuşma meclisi.

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

bî-bedel:

1. bî-bedel:

Diğer 14

Mısra: 5

Benzersiz, eşi benzeri olmayan.

Bir nazîrin gelmemiştir bî-bedelsin bî-bedel İşte yektâ-yı cihânsın sen hakîkî söylerim

2. bî-bedelsin:-sin

Diğer 14

Mısra: 5

Benzersiz, eşi benzeri olmayan.

Bir nazîrin gelmemiştir bî-bedelsin bî-bedel İşte yektâ-yı cihânsın sen hakîkî söylerim

bî-çâre:

1. bî-çâre:

Diğer 15

Mısra: 1

1. Çaresiz. 2. Düşkün, zavallı.

Tal'at-i didârına bî-çâre dil meşhûrdur
Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

2. bi-çarelerden:-ler, -den

Diğer 71

Mısra: 7

1. Çaresiz. 2. Düşkün, zavallı.

Âmâ zavallılardan biçarelerden daha ziyade
şayan-ı
merhamettir. Ben ne vakit fakir bir âmâ
görsem

bîgâne:

1. bîgânedir:-dir

Diğer 85

Mısra: 7

Habersiz, yabancı.

Derd-i aşka sâkî-yi sîmîn-beden bîgânedir
Nâle-yi uşşâka hayf.. Ol dil-şiken bîgânedir.

2. bîgânedir:-dir

Diğer 85

Mısra: 10

Habersiz, yabancı.

Şâirin hâl-i gam u şî'r-i melâl-efzûduna
Sûziş-i sevdâyı -ey dil- çekmeyen bîgânedir

3. bîgânedir:-dir

Diğer 85

Mısra: 12

Habersiz, yabancı.

Mihr-i hüsnü nûrlar serper fezâ-yı fikrime
Tâb-ı vechinden henüz ol gül-dehen bîgânedir

4. bîgânedir:-dir

Diğer 85

Mısra: 14

Habersiz, yabancı.

Vâdî-yi firkatte kaldım âh kim oldum harâb
Ağlarım.. eşk âbıma nahl-i çemen bîgânedir

5. bîgânedir:-dir

Diğer 85

Mısra: 16

Habersiz, yabancı.

Subh-dem âh u enîn eyler durur kalb-i hazîn
Sevdiğim feryâdına bilmem neden bîgânedir

6. bîgânedir:-dir

Diğer 85

Mısra: 8

Habersiz, yabancı.

Derd-i aşka sâkî-yi sîmîn-beden bîgânedir
Nâle-yi uşşâka hayf.. Ol dil-şiken bîgânedir.

bih:

1. bih⁵:

Diğer 72

Mısra: 18

İyi, güzel.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki
göremiyorum.
Âteş der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

bî-iştibâh:

1. bî-iştibâh:

Diğer 85

Mısra: 20

Şüphesiz.

Hasta yattı bir zamân bu genç vâh
Kalmamıştı tâkati bî-iştibâh

bık-:

1. bıkmak:-mak

Diğer 84

Mısra: 12

*Tekrarlanması, sürüp gitmesi yüzünden
bir şeyden doygunluk veya yorgunluk duyarak
onu istemez duruma gelmek.*

Gece gündüz çalışın
Bıkmak olmaz alışın

⁵ der zemistân be zi gülistân der tâbistân
şeklinde yanlış okunan söz grubu anlama

dikkat edilerek der-zemistân bih zi gülistân
der-tâbistân şeklinde düzeltilmiştir.

bil:-

1. **bilmem:-me, -m**

Diğer 46

Mısra: 5

(Sonucu) bilmemek, tahmin edememek.

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip
bilmem nasıl bir
vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten
sonra pederlerine

2. **bilmem:-me, -m**

Diğer 57

Mısra: 8

*Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak,
o şeyi öğrenmiş bulunmak.*

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın
saadetin zevkin
sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin.
Bilmem mehtaplı

3. **bilir:-ir**

Diğer 58

Mısra: 10

*Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak,
o şeyi öğrenmiş bulunmak.*

toplar.

Bu sada nereden gelir bilir misiniz

4. **bilmem:-me, -m**

Diğer 58

Mısra: 7

*Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak,
o şeyi öğrenmiş bulunmak.*

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet
muhrik ve müessir
bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan
birdenbire kendisini

5. **bilir:-ir**

Diğer 63

Mısra: 3

*Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak,
o şeyi öğrenmiş bulunmak.*

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da
bunlardan
başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda
taşlarda ormanlarda

6. **bilir:-ir**

Diğer 64

Mısra: 26

*Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak,
o şeyi öğrenmiş bulunmak.*

kadar sürür o kadar safa vardır.
Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada
hayattan saadetten

7. **bilmediğini:-me, -dik, -i, -n, -i**

Diğer 78

Mısra: 5

*Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak,
o şeyi öğrenmiş bulunmak.*

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir
görmediğini görür.
Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu
artık o yolculuğun

8. **bilmekten:-mek, -ten**

Diğer 80

Mısra: 22

*Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak,
o şeyi öğrenmiş bulunmak.*

Kar hâlâ yağıyor.
İlim her şeyi bilmekten ibarettir. Fen ilmin
kaide altına

9. **bilmem:-me, -m**

Diğer 82

Mısra: 28

*Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak,
o şeyi öğrenmiş bulunmak.*

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar
fonoğraflar
sinematoğraflar röntgen şuası bilmem daha bir
sürü şeyler

10. **bilin:-iñ**

Diğer 84

Mısra: 3

*Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak,
o şeyi öğrenmiş bulunmak.*

Bilin ki ilm ü ma'rifet
Verir refâh ü mes'adet.

11. **biliniz:-iñiz**

Diğer 84

Mısra: 14

*Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak,
o şeyi öğrenmiş bulunmak.*

İlm ü fen toplayınız
Biliniz anlayınız

12. **bilmem:** -me, -m

Diğer 85

Mısra: 16

*Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak,
o şeyi öğrenmiş bulunmak.*

Subh-dem âh u enîn eyler durur kalb-i hazîn
Sevdiğim feryâdîma bilmem neden bîgânedir

bilâd-ı islamiye'nin:

1. **bilâd-ı islamiye'nin:** -n, -in

Diğer 76

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

İslam beldeleri.

Bilâd-ı İslamiye'nin her tarafında ramazan
hazırlıkları görülür
ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek
sözü uzatacağından

bilâ-ihhtiyâr:

1. **bilâ-ihhtiyâr:**

Diğer 64

Mısra: 15

Elinde olmadan, irade dışı.

hâlinde bilâ-ihhtiyâr Aman anneciğim hitabıyla
istimdat
eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de
ayrıca validelere

bilardo:

1. **bilardo:**

Diğer 63

Mısra: 8

*Çuha kaplı bir masa üzerinde isteka
denen bir değnek ve ufak üç fildişi topla
oyanan, vurulan topu diğerlerine değdirme
esâsına dayanan bir masa oyunu.*

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile
uğraşanların sabahtan
akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşıp
kan ter

bilcümle:

1. **bilcümle:**

Diğer 77

Mısra: 11

Bütün.

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda
bilcümle
müminîn ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı
azimü'ş-şan tilavet

bildir-:

1. **bildir-:**

Diğer 45

Mısra: 14

Bildirmek, haber vermek, anlatmak.

hareket eder. Dostu kemal-i heyecanla
Vusulünü telgrafla
bildir. Muhabereye devam et. Beni yâd eyle
sözlerini irat

2. **bildiriyordu.:** -iyor, -du

Diğer 77

Mısra: 18

Bildirmek, haber vermek, anlatmak.

müntezir olarak hayat-ı faniyeden bir günün
daha geçtiğini
bildiriyordu. Râkib olduğum araba şehrin
kenarından cereyan

bile:

1. **bile:**

Diğer 77

Mısra: 1

Dahi, de.

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri
davullarını gerip amade
dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar
hokkabazlar

2. **bile:**

Diğer 79

Mısra: 11

Dahi, de.

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i
hava ve letafet-i

3. **bile:**

Diğer 80

Mısra: 7

Dahi, de.

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti.
Saat bir
buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes
akşam taamını

4. bile:

Diğer 82

Mısra: 8

Dahi, de.

tamamıyla güzellik yoktur. Çünkü mahlukatın
ahsen ve eşrefi
olan insan bile şaibe-yi noksanîden azade
olamamıştır.

5. bile:

Diğer 82

Mısra: 17

Dahi, de.

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek
boştur.
Hîn-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında
temekkün

bilet:

1. biletler:-ler

Diğer 75

Mısra: 1

*Para ile alınan ve konser, sinema, tiyatro
vb. eğlence yerlerine girme, ulaşım araçlarına
binme veya bir talih oyununa katılma imkânını
veren belge.*

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

2. bilet:

Diğer 77

Mısra: 25

*Para ile alınan ve konser, sinema, tiyatro
vb. eğlence yerlerine girme, ulaşım araçlarına
binme veya bir talih oyununa katılma imkânını
veren belge.*

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi
aldım. Tren geldi.
Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona
râkib oldum.

3. biletimi:-im, -i

Diğer 77

Mısra: 25

*Para ile alınan ve konser, sinema, tiyatro
vb. eğlence yerlerine girme, ulaşım araçlarına
binme veya bir talih oyununa katılma imkânını
veren belge.*

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi
aldım. Tren geldi.
Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona
râkib oldum.

bilin-:

1. bilinir:-ir

Diğer 80

Mısra: 25

*Anlaşılmak, gerçeğine erişilmek, idrak
edilmek.*

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile
bilinir fen ile
yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim
olmazsa fen olamaz. Fen

2. bilinir.:-ir

Diğer 81

Mısra: 9

*Anlaşılmak, gerçeğine erişilmek, idrak
edilmek.*

bilinir.

Bugün görüp hayran kaldığımız büyük güzel
şehirler

biline(bil)-:

1. bilinmemesi:-me, -me, -s, -i

Diğer 81

Mısra: 6

Bilinme ihtimali veya imkânı bulunmak.

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan
hastalığın
izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne
aşinasızlıktan ileri gelir.

bi'l-irticâl:

1. bi'l-irticâl:

Diğer 18

Mısra: 3

*Irticâlen, hazırlanmaksızın, içe doğduğu
gibi.*

Mısrâ'-ı âtiyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfi o şühun etmemek kâbil mi zâr

bi'l-izz ü şân:

1. bi'l-izz ü şân:

Diğer 9

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Şan ve şerefle.

Pâdişâh-ı âdil-i Osmâniyân
Sâl-i nev olsun saîd bi'l-izz ü şân

bi'l-umûm:

1. bi'l-umûm:

Diğer 8

Mısra: 8

Bütün, hep, bilcümle.

Rûz-ı firûz-ı cülûsundan beri
Bi'l-umûm dil-şâddır Osmâniyân

bi'l-vekâle:

1. bi'l-vekâle:

Diğer 70

Mısra: 9

Vekâlet yoluyla, vekâleten.

mektobimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve
fakat safiyane ve
masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen
Cenab-ı Hak o

bin:

1. bin:

Diğer 6

Mısra: 6

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok anlamında).

Satvetin âfâka versin incilâ
Pâdişâhım devletinle bin yaşa

2. bin:

Diğer 6

Mısra: 12

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok anlamında).

İ'tilâ etsin füyûzun i'tilâ
Pâdişâhım şevketinle bin yaşa

3. bin:

Diğer 6

Mısra: 18

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok anlamında).

Şevketin efzûn olsun dâimâ
Pâdişâhım kudretinle bin yaşa

4. bin:

Diğer 6

Mısra: 24

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok anlamında).

Milletin bulsun serîrinle bekâ
Pâdişâhım satvetinle bin yaşa

5. bin:

Diğer 6

Mısra: 30

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok anlamında).

Nûr-ı feyz oldukça dâim hak-nümâ
Pâdişâhım kuvvetinle bin yaşa

6. binler:-ler

Diğer 7

Mısra: 2

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok anlamında).

Şems-i cihân Sultân Hamîd
Binler yaşa ey şehriyâr

7. bin:

Diğer 8

Mısra: 16

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok anlamında).

Dört cihetten çıktı hep âmînler
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

8. bin:

Diğer 9

Mısra: 4

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok anlamında).

Bir düşer bu târîh-i ra'nâ gibi
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

9. binen:-en

Diğer 58

Mısra: 11

(Kara, hava ve deniz taşıtlarına)
Yolculuk yapmak üzere yer almak, girmek.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala
binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

10. bin:

Diğer 63

Mısra: 2

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok
anlamında).

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği
kazandığını gören
yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin
bin kat üstündedir.

11. bin:

Diğer 65

Mısra: 14

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok
anlamında).

âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete büyük
büyük hizmetler
eder nice bin vücut yetişir.

12. binlerce:

Diğer 65

Mısra: 20

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok
anlamında).

Bir hakîm görülür ki hayret- efzâ-yı efkâr olan
nesâyih-i
akılanesiyle binlerce cahili irşat eyler.

13. bin:

Diğer 69

Mısra: 2

"Bin " sayısı (Binlerce, pek çok
anlamında).

eder ki bu silsile içinde âlem-i insaniyete
cihan-ı medeniyete
büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut
yetişir.

bin-:

1. binmeye:-me, -y, -e

Diğer 77

Mısra: 26

(Kara, hava ve deniz taşıtlarına)
Yolculuk yapmak üzere yer almak, girmek.

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi
aldım. Tren geldi.
Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona
râkib oldum.

2. bindiğim:-dik, -im

Diğer 78

Mısra: 2

(Kara, hava ve deniz taşıtlarına)
Yolculuk yapmak üzere yer almak, girmek.

Lokomotif o garibe-yi âhenin bed bed
bağırarak raylar
üzerinde tekerleklerini döndürmeye başladı.
Bindiğim vagona

bin türlü:

1. bin türlü:

Diğer 63

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Çeşit çeşit, pek çok, çok farklı.

saadetin masdarı beşeriyetin muhyî-yi
yegânesidir.
Valide bin türlü zahmetler bin türlü
meşakkatler bin

2. bin türlü:

Diğer 63

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Çeşit çeşit, pek çok, çok farklı.

türlü sıkıntılar çekerek âlem-i hestîye getirdiği
evladının
sevgili yavrusunun ciğerparesinin istikmâl-i
huzur u aramı

bin üç yüz onda:

1. bin üç yüz onda:-da

Diğer 25

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

1310 (bin üç yüz on).

Getirdi bir meserret dedim gevherle târîh
Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu

bin üç yüz sekizde:

1. **bin üç yüz sekizde:-de**

Diğer 24

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

1308 (bin üç yüz sekiz).

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim
Doğdu bin üç yüz sekizde nûr-ı aynım
Şâkir'im

binâ:

1. **binalar:-lar**

Diğer 71

Mısra: 21

*Barınmak veya belli bir maksat için
kullanılmak üzere yapılmış her türlü mîmârî
eser, yapı.*

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel
olacaklar ah ne

binâ-ber-în:

1. **binâ-ber-în:**

Diğer 52

Mısra: 25

*Bundan dolayı, bunun üzerine, bu
sebepden.*

Binâ-ber-în emsali gibi bir an evvel tab vü
temsiliyle
mevki-i istifadeye mevzu u eyâdî-yi kadir-
şinâsân-ı edepte

binâ-yı gûnu:

1. **binâ-yı gûnu:-u**

Diğer 3

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Her türlü yapı.

Ey ademden varlık icâd eyleyen
Ey binâ-yı gûnu bünyâd eyleyen

binlerce:

1. **binlerce:**

Diğer 74

Mısra: 19

Pek çok, çok sayıda.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka
nüzhet-gâh olur.

İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu
safa-gâhın geniş

2. **binlerce:**

Diğer 74

Mısra: 27

Pek çok, çok sayıda.

Erkek kadın çoluk çocuk binlerce halk üç gün
buraya devam etti.

bir:

1. **bir:**

Diğer 1

Mısra: 3

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Bahâr-ı ma'rifetin bir sabâh-ı behçetidir
Ne şâirâne tulû' eyliyor şu Fecr-i hazîn

2. **bir:**

Diğer 1

Mısra: 10

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Bu Fecri Cenâb-ı Hâverî'nin
Bir nağmesidir rübâb-ı tab'ın

3. **bir:**

Diğer 1

Mısra: 12

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Hassâs gönüllerin bükâsı
Bir mebhasıdır kitâb-ı tab'ın

4. **bir:**

Diğer 2

Mısra: 6

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

kail olmak insan için kabil olamayacağından
ben de bunların
perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma
sığdıramadım.

5. **bir:**

Diğer 2

Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Muhtî olsam da nazar-ı kerim-i ashabının
iğmâzına teşvikine
muhtaç cüyende-yi terakki bir nev-hevesim.

6. bir:

Diğer 2

Mısra: 10

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Şu hâlde o teşvikin râyegân buyrulduğunu
görürsem
böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı
teşekkür etmez

7. birsin:-sin

Diğer 3

Mısra: 8

Bir ve eşsiz olan Allah.

Her tarafta müncelî ulviyetin
Ey Hüdâ birsin müslim ü vahdetin

8. bir:

Diğer 5

Mısra: 6

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Nâşir-i envâr-ı hikmettir vücûd-ı akdesi
Öyle bir ihsân-ı Sübhân doğduğu gündür
bugün

9. bir:

Diğer 5

Mısra: 7

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Döndü bir ma' mûre-yi irfâna âlem ser-te-ser
Bâis-i ihyâ vü umrân doğduğu gündür bugün

10. bir:

Diğer 6

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Gelmedi gelmez nazîrin bir zamân
Bu duâyı eyleriz vird-i zebân

11. bir:

Diğer 6

Mısra: 28

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bu şereften başka şeyi n'eyleriz
Dâimâ biz böyle bir gün bekleriz

12. bir:

Diğer 7

Mısra: 12

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Geldi cihânın ufkuna
Bir incilâ-yı iftihâr

13. bir:

Diğer 8

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir mücessem merhamettir ki o şâh
Arz u tarifinde hayrândır lisân

14. bir:

Diğer 9

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir düşer bu târîh-i ra'nâ gibi
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

15. bir:

Diğer 10

Mısra: 5

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın
Âkıbet-endîş olup eyle biraz da hazer

16. bir:

Diğer 11

Mısra: 4

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Nev-civânî fasl-ı kıymet-dârdır
Sa'y edin geçmez ele bir böyle ân

17. bir:

Diğer 12

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir saâdetli hayât ister isen
Leyse li'l-insân büyük ihtârdır

18. **bir:**

Diğer 13

Mısra: 1

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

19. **bir:**

Diğer 13

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur
Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara

20. **bir:**

Diğer 13

Mısra: 5

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir seher vaktinde kıldım ben temâşâ dağları
În'ikâs etmişti fecrin reng-i alı dağlara

21. **bir:**

Diğer 13

Mısra: 7

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Her tarafta bir sükût câriydi tesîr eylemiş
Zannedirdim kalbimin hâl-i melâli dağlara

22. **bir:**

Diğer 13

Mısra: 9

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Hâtifi bir ses gelirdi dinledim dikkat ile
Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

23. **bir:**

Diğer 13

Mısra: 11

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

24. **bir:-i**

Diğer 13

Mısra: 11

"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan belgisiz zamir.

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

25. **bir:**

Diğer 14

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Şive-i refâtârını her bir güzel taklîd eder
Gül-şen-i tal'atda mümtâzsın ey verd-i terim

26. **bir:**

Diğer 14

Mısra: 5

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir nazîrin gelmemiştir bî-bedelsin bî-bedel
İşte yektâ-yı cihânsın sen hakîkî söylerim

27. **bir:**

Diğer 16

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Böyle bir manzara-yı câzibe-fermâ olamaz
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

28. **bir:**

Diğer 17

Mısra: 5

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Ormanın bir kenârında sürüler
Bana pek hoş görünürdü orada

29. **bir:**

Diğer 17

Mısra: 7

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir tarafta melerdi kuzular
O güzellik ki bulunmaz burada

30. **bir:**

Diğer 17

Mısra: 10

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Gidiyor mağribe şems-i enver
Kapladı âlemi bir reng-i hazîn

31. **bir:**

Diğer 20

Mısra: 1

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir güzel kızdır cihânda her emel
İşte levh-i cismi dikkat eyle gel

32. **bir:**

Diğer 23

Mısra: 1

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir keder geldi cihân-ı edebe
İrtihâl etti Muallim Nâcî

33. **bir:**

Diğer 25

Mısra: 1

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Getirdi bir meserret dedim gevherle târîh
Sene bin üç yüz onda kızım Nerime doğdu

34. **bir:**

Diğer 26

Mısra: 1

Bir.

Bir gelir böyle mücevher târîh
Hazret-i mîr-i Ferîd geldi bu sâl

35. **bir:**

Diğer 44

Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir.
Zira o yüze
gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

36. **bir:**

Diğer 44

Mısra: 9

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Müskiratla me'lûf olanlar bir canı ile
arkadaşlık ediyorlar
demektir.

37. **bir:**

Diğer 45

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir
sükûnet
içinde aralık aralık kuşların hayvanların
nagamâtı işitmeye

38. **bir:**

Diğer 45

Mısra: 5

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların
yapraklarını tahrik
eder. Muhrîk ü müessir sadalı bir müezzîn
minareden çıkardığı

39. **bir:**

Diğer 45

Mısra: 6

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların
yapraklarını tahrik
eder. Muhrîk ü müessir sadalı bir müezzîn
minareden çıkardığı

40. **bir:**

Diğer 45

Mısra: 10

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım.
Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir
ahbabı refiki

41. **bir:**

Diğer 45

Mısra: 15

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman
şimendiferin hayli
uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i
hüzn-i iştimalî

42. **bir:**

Diğer 45

Mısra: 18

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

hisseder ağlarım.

Mesut bir familyaya mensup olup bir haftaya
kadar gelin

43. **bir:**

Diğer 45

Mısra: 18

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

hisseder ağlarım.

Mesut bir familyaya mensup olup bir haftaya
kadar gelin

44. **bir:**

Diğer 45

Mısra: 19

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan
cihazının
ikmaliçün her türlü tedârikât serian görülür.
Komşuları

45. **bir:**

Diğer 45

Mısra: 21

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

bulunan diğer bir hanede ise -kendisinden
ümid-i hayat münkatı olmuş

46. **bir:**

Diğer 46

Mısra: 1

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için
günde
birkaç defa doktorlar gelerek her türlü
teşebbüsât icra olunur.

47. **bir:**

Diğer 46

Mısra: 4

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Şu hâl bâdî-yi tahrik-i hazm u âlâmım olur
ağlarım.

Hâl-i ihtizarda bulunan bir validenin sevmeye
doyamamış

48. **bir:**

Diğer 46

Mısra: 5

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip
bilmem nasıl bir
vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten
sonra pederlerine

49. **bir:**

Diğer 46

Mısra: 8

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engîzi
düşünür ağlarım.
Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı
gurubu temaşa

50. **bir:**

Diğer 46

Mısra: 15

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına
mazinin yadigârı
olan ıztrâbât-ı vicdaniyesini hikâye ederken
çehresinde hasıl

51. **bir:**

Diğer 46

Mısra: 23

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

şevâhik-ı cibâle tatlı tatlı akisler bırakmakta
bir taraftan yükselmekte
bulunan mah-ı münîrde hafif hafif lem'a-nisâr
olmakta

52. **bir:**

Diğer 47

Mısra: 1

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir tepedir ki yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp gidiyordu. Karşı

53. **bir:**

Diğer 47

Mısra: 1

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir tepedir ki yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp gidiyordu. Karşı

54. **bir:**

Diğer 47

Mısra: 2

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir tepedir ki yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp gidiyordu. Karşı

55. **bir:**

Diğer 47

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

taftaki sık bir ormandan derenin kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların arasından aralık

56. **bir:**

Diğer 47

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

taftaki sık bir ormandan derenin kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların arasından aralık

57. **bir:**

Diğer 47

Mısra: 6

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

aralık kuzu meleyişleri iştiliyordu. Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını çalıyordu. Hafif bir

58. **bir:**

Diğer 47

Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıldaarak yuvalarına sokulmaya başladı. Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı sükûta dalıyor.

59. **bir:**

Diğer 47

Mısra: 13

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

acı bir kahkahası yarasa kuşlarının uçuşları gecenin hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi. Mütehayyirane etrafıma baktım.

60. **bir:**

Diğer 47

Mısra: 15

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin etmiş) kamer bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh bulutlar içine

61. **bir:**

Diğer 47

Mısra: 16

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin etmiş) kamer bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh bulutlar içine

62. **bir:**

Diğer 47

Mısra: 22

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar
temaşaya koyulduğum
zaman bir sada-yı gaybın Zîb ü ziynete
aldanma

63. bir:

Diğer 51

Mısra: 9

Aynı, benzer.

eserle müessiri şu anda ve bir yerde temâşa
ederek bahtiyar
oluyorum

64. bir:

Diğer 51

Mısra: 11

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır
Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat
Tulû'un yani doğmuş

65. bir:

Diğer 51

Mısra: 16

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

olmaz. Söner gider.
Tulû' Pek latif ve pek zarif bir sername-yi
bedü'l-beyandır.

66. bir:

Diğer 51

Mısra: 20

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Evet bunun hepsi dem-i Tulû'a tesadüf etmiş
oluyor.
İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir
üçüncü

67. bir:

Diğer 52

Mısra: 11

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Tulû' Bir nam-ı zî-ihtîşam mismâs bir
mecmua-yı edeb-i
irtisâmdır.

68. bir:

Diğer 52

Mısra: 11

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Tulû' Bir nam-ı zî-ihtîşam mismâs bir
mecmua-yı edeb-i
irtisâmdır.

69. bir:

Diğer 52

Mısra: 16

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Kablü't-tab'-ı metali' olmak şerefine
mazhariyetim için
ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü
bir kapı

70. bir:

Diğer 52

Mısra: 24

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı
intiba vü
intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u
revnak-tırâz olur.

71. bir:

Diğer 53

Mısra: 14

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Engüşt-i hatâ uzatma öyle
Bir kısmına gel nazîre söyle

72. bir:

Diğer 53

Mısra: 15

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

teklif-i marufuyla mukabele olunur. Risalenin
bir kusuru
varsa o da bir saat evvel kisve-yi tab'a girerek
cilve-künân-ı

73. **bir:**

Diğer 53

Mısra: 23

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bu bedâî' bu dil-nişîn eş'âr
Bir Tulû'-ı bahârı andırıyor.

74. **bir:**

Diğer 55

Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında
perişan
bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı
olmadı.

75. **bir:**

Diğer 55

Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında
perişan
bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı
olmadı.

76. **bir:**

Diğer 55

Mısra: 9

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

İşte bunları da bir çiçek demeti hâlinde huzur-ı
erbab-ı
edebe takdime cüret-yâb oluyorum.

77. **bir:**

Diğer 55

Mısra: 11

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Maksadım emelim hüsn-i niyetle mümteziç bir
hidmet-i
ciddiyeden ibarettir.

78. **bir:**

Diğer 57

Mısra: 2

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı
gönüllerde
her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele
bahar aylarında

79. **bir:**

Diğer 57

Mısra: 4

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

buna hiç doyulmaz.
Mehtap gayet latiftir. Cihan bir kitap
mütalaası seyahat.

80. **bir:**

Diğer 57

Mısra: 5

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

İstanbul ise o kitabın bir fihristidir.
Evet mehtabı böyle mecma-ı bedayi olan bir
şehirde

81. **bir:**

Diğer 57

Mısra: 6

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

İstanbul ise o kitabın bir fihristidir.
Evet mehtabı böyle mecma-ı bedayi olan bir
şehirde

82. **bir:**

Diğer 57

Mısra: 9

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir gecede Boğaziçi'nde bir yalıda bir köşkte
bir bahçede
bulundunuz mu

83. **bir:**

Diğer 57

Mısra: 9

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir gecede Boğaziçi'nde bir yalıda bir köşkte
bir bahçede
bulundunuz mu

84. **bir:**

Diğer 57

Mısra: 9

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir gecede Boğaziçi'nde bir yalıda bir köşkte
bir bahçede
bulundunuz mu

85. **bir:**

Diğer 57

Mısra: 9

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir gecede Boğaziçi'nde bir yalıda bir köşkte
bir bahçede
bulundunuz mu

86. **bir:**

Diğer 57

Mısra: 11

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir
zaman
insan bir yalıda bulunsa

87. **bir:**

Diğer 57

Mısra: 12

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir
zaman
insan bir yalıda bulunsa

88. **bir:**

Diğer 57

Mısra: 16

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

yalıları görür. Bulunduğu yalı ile karşı yakayı
kendisinden
ayran boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile
aktığını

89. **bir:**

Diğer 58

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif
bu manzara-yı
behiştinin zemin ve asumanında mevecât-ı
latife husule getirir

90. **bir:**

Diğer 58

Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet
muhrik ve müessir
bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan
birdenbire kendisini

91. **bir:**

Diğer 58

Mısra: 11

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala
binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

92. **bir:**

Diğer 58

Mısra: 12

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala
binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

93. **bir:**

Diğer 58

Mısra: 12

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala
binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

94. **bir:**

Diğer 58

Mısra: 15

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı
mehaz
ittihaz ederek şiir ve resim tertip eylerler.

95. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 1

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Böyle bir gecede insan orman içinde denize
nazır bir
köşkte bulunsa

96. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 1

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Böyle bir gecede insan orman içinde denize
nazır bir
köşkte bulunsa

97. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 5

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her
tarafa bir güzellik
her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan
zemine

98. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 6

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her
tarafa bir güzellik
her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan
zemine

99. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 8

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihtisâsât-ı kalbiyeyi

100. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 9

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

galeyana getirici gönül uyandırıcı gayet güzel
bir sesle
Sine-yi sâfındaki mehtâba reşk eyler miyim

101. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 11

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Ey deniz Gönlümde bir mâh-ı melâhat var
benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

102. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 12

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Ey deniz Gönlümde bir mâh-ı melâhat var
benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

103. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 12

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Ey deniz Gönlümde bir mâh-ı melâhat var
benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

104. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 15

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa
Havuzların fevvarelerin köprülerin takların
çiçeklerin

105. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 15

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa
Havuzların fevvalerinin köprülerin takların
çiçeklerin

106. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 19

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir
şairin
Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

107. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 24

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı
dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz
eden mehtap

108. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 27

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu
sırada bir şeyler
kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir
şeyler tasavvur

109. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 27

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu
sırada bir şeyler
kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir
şeyler tasavvur

110. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 28

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu
sırada bir şeyler
kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir
şeyler tasavvur

111. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 28

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu
sırada bir şeyler
kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir
şeyler tasavvur

112. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 28

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu
sırada bir şeyler
kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir
şeyler tasavvur

113. **bir:**

Diğer 59

Mısra: 29

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz
ortasında iki sevdazedenin
kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları
görülür.

114. **bir:**

Diğer 60

Mısra: 5

Aynı, benzer.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir
Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de
ancak herkesin

115. **bir:**

Diğer 61

Mısra: 6

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti
bu güzelliği
temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

116. **bir:**
Diğer 61
Mısra: 7
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir durgunluk gelir.
Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise de ara sıra bulut

117. **bir:**
Diğer 61
Mısra: 10
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu sırada birbirini çok seven bir kızla bir delikanlı odanın bahçeye bakan

118. **bir:**
Diğer 61
Mısra: 10
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu sırada birbirini çok seven bir kızla bir delikanlı odanın bahçeye bakan

119. **bir:**
Diğer 61
Mısra: 16
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

derin bir uykudadır . Bu sırada yavaş yavaş tan yeri ağarmaya başlar. Gün doğusunda bir kızılık belirir. Âlemi bir

120. **bir:**
Diğer 61
Mısra: 16
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

derin bir uykudadır . Bu sırada yavaş yavaş tan yeri ağarmaya başlar. Gün doğusunda bir kızılık belirir. Âlemi bir

121. **bir:**
Diğer 61
Mısra: 19
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu meleyişleri gelir.

122. **bir:**
Diğer 61
Mısra: 19
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu meleyişleri gelir.

123. **bir:**
Diğer 61
Mısra: 22
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel kavalını çalar. Bülbüller yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel bir rüzgâr

124. **bir:**
Diğer 62
Mısra: 5
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

toplayıp insanlığa yararlı güzel huyları anlatıcı bir kitap okuyup dinleten bir babanın zevki yine başkadır.

125. **bir:**
Diğer 62
Mısra: 6
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

toplayıp insanlığa yararlı güzel huyları anlatıcı bir kitap okuyup dinleten bir babanın zevki yine başkadır.

126. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 7

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

127. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 7

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

128. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 7

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

129. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

130. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 11

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında sınıfında
birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel kitaplar hediyeler

131. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 13

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

verilirken herkesin el çırparak alkışlarını gören bir babanın zevki yine başka türdür.

132. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 15

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü parıldar.
Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağınık saçlarını dalgalandıran

133. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 19

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemani bir udu bir piyanoyu bir kanunu

134. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 20

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemani bir udu bir piyanoyu bir kanunu

135. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 20

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemani bir udu bir piyanoyu bir kanunu

136. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 20

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemanı bir udu bir piyanoyu
bir kanunu

137. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 20

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemanı bir udu bir piyanoyu
bir kanunu

138. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 21

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir
şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk
getirir.

139. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 21

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir
şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk
getirir.

140. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 21

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir
şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk
getirir.

141. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 22

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir
şarkıyı

bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk
getirir.

142. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 22

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir
şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk
getirir.

143. **bir:**

Diğer 62

Mısra: 24

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

144. **bir:**

Diğer 63

Mısra: 13

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

intizamı mâbihi'd-devamı bir vücud-ı
mukaddestir.
Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan
insaniyetin mürebbisi

145. **bir:**

Diğer 63

Mısra: 20

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir
ninni söyler.
Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine
masumane

146. **bir:**

Diğer 63

Mısra: 21

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

bir tebessümüne nail olabilmek için her türlü
mezâhimi
ihtiyar eyler.

147. **bir:**

Diğer 64

Mısra: 9

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide de evladını o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat validenin mahsul-i

148. **bir:**

Diğer 64

Mısra: 9

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide de evladını o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat validenin mahsul-i

149. **bir:**

Diğer 64

Mısra: 14

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte bunun içindir ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket vaktinde zaruret

150. **bir:**

Diğer 64

Mısra: 18

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

aittir.

Bir valide evladının en küçük bir keyifsizliğinden en az bir

151. **bir:**

Diğer 64

Mısra: 18

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

aittir.

Bir valide evladının en küçük bir keyifsizliğinden en az bir

152. **bir:**

Diğer 64

Mısra: 18

T. is. Sayının en küçüğü ve ilki. Tek.

aittir.

Bir valide evladının en küçük bir keyifsizliğinden en az bir

153. **bir:**

Diğer 64

Mısra: 19

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlığından mütehassis olur.

Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda ne kadar

154. **bir:**

Diğer 64

Mısra: 20

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlığından mütehassis olur.

Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda ne kadar

155. **bir:**

Diğer 64

Mısra: 21

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

tesir-i latif varsa bir çocuğun tebessümünde de o kadar letafet vardır.

156. **bir:**

Diğer 64

Mısra: 24

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar ferah ne kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de evladına karşı o

157. **bir:**

Diğer 65

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Valide yaz kış meyve verici bir şecer daha
doğrusu
menba-ı ensâl-ı beşerdir.

158. **bir:**

Diğer 65

Mısra: 10

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir.
İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser
bırakmalıdır ki

159. **bir:**

Diğer 65

Mısra: 11

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin
dünyaya bıraktığı bir
çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki
bu silsile içinde

160. **bir:**

Diğer 65

Mısra: 11

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin
dünyaya bıraktığı bir
çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki
bu silsile içinde

161. **bir:**

Diğer 65

Mısra: 12

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin
dünyaya bıraktığı bir
çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki
bu silsile içinde

162. **bir:**

Diğer 65

Mısra: 15

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce
talebeye sıdk

ve istikametten ibaret olan şâh-râh-ı necatı
selamet-i fikir

163. **bir:**

Diğer 65

Mısra: 19

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Bir hakim görülür ki hayret- efzâ-yı efkâr olan
nesâyih-i
akilanesiyle binlerce cahili irşat eyler.

164. **bir:**

Diğer 65

Mısra: 21

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin
bâdî-yi harabisi
olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi
pek çok mühlik

165. **bir:**

Diğer 66

Mısra: 8

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli
kalbin hüsn-i
imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir
masumun yürümesi

166. **bir:**

Diğer 66

Mısra: 11

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının
üstünde görülen
tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur
olunamaz. Tıfl-ı

167. **bir:**

Diğer 66

Mısra: 13

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa
etmekte olan bir
validenin yüzü de o kadar latiftir.

168. **bir:**

Diğer 66

Mısra: **16**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Şatobiryana Kederinizi dağıtmak isterseniz
uykuya dalmış
bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

169. **bir:**

Diğer 67

Mısra: **1**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Gönül şu demde bir büyük Osmanlı edibinin
Yat uyu ey tıfl-ı safâ-perverim

170. **bir:**

Diğer 67

Mısra: **10**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Oh Ne safa-perver manzara
Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem
kalbimde ruhumda

171. **bir:**

Diğer 67

Mısra: **18**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

İşte görüyorum rüyası tenezzüh-i behiştîyi
hayali bedayi-i
temaşasını andırır bir melek uyuyor.

172. **bir:**

Diğer 68

Mısra: **3**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben
bunların hepsini bir
tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine feda
ederim.

173. **bir:**

Diğer 68

Mısra: **6**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Evlat iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve
irtibatından
tahassul eden bir vücuttur.

174. **bir:**

Diğer 68

Mısra: **15**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Evlat küçük bir mahluk fakat büyük bir
harikadır.
Evlat hayrî'l-halef-i ebeveynidir. Evlada
nailiyet cihanın

175. **bir:**

Diğer 68

Mısra: **15**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Evlat küçük bir mahluk fakat büyük bir
harikadır.
Evlat hayrî'l-halef-i ebeveynidir. Evlada
nailiyet cihanın

176. **bir:**

Diğer 68

Mısra: **18**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

hazinelerine saadet ve safalarına nailiyet
demektir.
Evlat Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlat
yetiştirmiş

177. **bir:**

Diğer 68

Mısra: **22**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

dolayı da müsterih olarak irtihal ederler.
Evlat bir eserdir ki mensup olduğu ailenin
namını

178. **bir:**

Diğer 68

Mısra: **24**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

ile'l-ebed i'lâ ve ipka eder.
İnsan dünyaya geldiğine dair mucip-i
memdûhiyet bir

179. **bir:**

Diğer 68

Mısra: **26**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin.
Valideynin
dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-
yi insaniye teşkil

180. **bir:**

Diğer 68

Mısra: **26**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin.
Valideynin
dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-
yi insaniye teşkil

181. **bir:**

Diğer 69

Mısra: **5**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret
müşahede olunur.
Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki
günler

182. **bir:**

Diğer 69

Mısra: **5**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret
müşahede olunur.
Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki
günler

183. **bir:**

Diğer 69

Mısra: **14**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

takdim edilmiş olur.
Vakit olur ki büyük bir mektebin tevzi-i
mükâfat resminde

184. **bir:**

Diğer 69

Mısra: **15**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

birinciliği ihraz eden bir çocuğun huzzâr
tarafından
alkışlandığını gören bir peder galeyan-ı şevk u
şetaretle

185. **bir:**

Diğer 69

Mısra: **16**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

birinciliği ihraz eden bir çocuğun huzzâr
tarafından
alkışlandığını gören bir peder galeyan-ı şevk u
şetaretle

186. **bir:**

Diğer 69

Mısra: **18**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

gaşyolmak derecelerine gelir.
Hâl bulunur ki sefaletin pençe-yi kahrında
zebun bir ailenin

187. **bir:**

Diğer 69

Mısra: **25**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba
ederek cihanın
hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir
bahşâyîş-i ilahiyeden

188. **bir:**

Diğer 69

Mısra: **26**

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba
ederek cihanın
hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir
bahşâyîş-i ilahiyeden

189. **bir:**

Diğer 70

Mısra: 4
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bî-minnetimiz şevketli padişahımız efendimiz
hazretlerinin
yevm-i veladet-i hümayunlarına müsadif
olmak hasebiyle bir

190. **bir:**
Diğer 70
Mısra: 6
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

ıyd-ı millî-yi feyz-i tecellidir.
Bugün kulûb-ı safiye-yi millet yine bir hatıra-
yı mübeccelelenin

191. **bir:**
Diğer 70
Mısra: 16
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata
karanlıkta
ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır.
Yahut kalp

192. **bir:**
Diğer 70
Mısra: 17
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

gözüyle görür can kulağıyla dinler bir
mahluktur. Âmâlar
namütenahi afâk-ı muzlîme-yi müphemem
dâhilinde yaşarlar.

193. **bir:**
Diğer 71
Mısra: 3
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan
mahrum olanlara
dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa
edilmemiş olur.

194. **bir:**
Diğer 71
Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Âmâ zavallılardan biçarelerden daha ziyade
şayan-ı
merhamettir. Ben ne vakit fakir bir âmâ
görsem

195. **bir:**
Diğer 71
Mısra: 13
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

kıt'asını tahattur ederim. Durunuz bir âmânın
tahassürünü
dinleyelim

196. **bir:**
Diğer 71
Mısra: 24
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

çare ki ben göremiyorum
Güneş doğarken cihanı bir güzellik kaplarmış.
Batarken

197. **bir:**
Diğer 71
Mısra: 25
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir hüzn-i latif bürürmüş. Mehtap zamanı pek
bedî imiş. İştioyorum.
Yazık ki ben göremiyorum

198. **bir:**
Diğer 72
Mısra: 1
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bazen güzel çalınan bir kemanı bir piyanoyu
bir udu
bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i
ruhiyeyi serâir-i

199. **bir:**
Diğer 72
Mısra: 1
Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bazen güzel çalınan bir kemanı bir piyanoyu
bir udu

bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i ruhiyeyi serâir-i

200. **bir:**

Diğer 72

Mısra: 1

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bazen güzel çalınan bir kemani bir piyanoyu bir udu

bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i ruhiyeyi serâir-i

201. **bir:**

Diğer 72

Mısra: 2

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bazen güzel çalınan bir kemani bir piyanoyu bir udu

bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i ruhiyeyi serâir-i

202. **bir:**

Diğer 72

Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

ki göremiyorum

Dinlerim güzel sesli birisi bir şarkı söyler bir gazel okur.

203. **bir:**

Diğer 72

Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

ki göremiyorum

Dinlerim güzel sesli birisi bir şarkı söyler bir gazel okur.

204. **bir:**

Diğer 72

Mısra: 9

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşin bırakan o sadanın nereden sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki göremiyorum

205. **bir:**

Diğer 72

Mısra: 19

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada bulunan odamın penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek tepelerle biraz

206. **bir:**

Diğer 74

Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Tavuk Ormanı nam-mevki-i şevk-efzâsında tertip edilip üç gün devam eden kır eğlencesi şayan-ı hayret bir surette icra edilerek

207. **bir:**

Diğer 74

Mısra: 9

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

sahihan unutulmaz bir hatıra bırakmıştır. Sarayıçi şehrin bir çeyrek saat şimalinde Tunca nehriyle

208. **bir:**

Diğer 74

Mısra: 10

T. is. Sayının en küçüğü ve ilki. Tek.

sahihan unutulmaz bir hatıra bırakmıştır. Sarayıçi şehrin bir çeyrek saat şimalinde Tunca nehriyle

209. **bir:**

Diğer 74

Mısra: 11

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi ortasından bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her iki tarafta

210. **bir:**

Diğer 74

Mısra: 12

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi ortasından bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her iki tarafta

211. **bir:**

Diğer 74

Mısra: 21

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza için- tenteler kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı dikildi. Câ-be-câ

212. **bir:**

Diğer 75

Mısra: 1

T. is. Sayının en küçüğü ve ilki. Tek.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir yarım liralık bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de büyüklere beş

213. **bir:**

Diğer 75

Mısra: 2

T. is. Sayının en küçüğü ve ilki. Tek.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir yarım liralık bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de büyüklere beş

214. **bir:**

Diğer 75

Mısra: 15

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için piyango keşide kılınıyordu. Üç bando musıka on kişiden ibaret Lehli kız

215. **bir:**

Diğer 75

Mısra: 24

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne kadar ruh-nevâz idiyse gâhice bir kırlangıcın sath-ı aba kadar inip bir hayli gittikten

216. **bir:**

Diğer 75

Mısra: 28

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

tali' -i Osmaniyân kadar berrak Güneş nâsiye-yi gâziyân kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr bu güzelliği

217. **bir:**

Diğer 77

Mısra: 17

T. is. Sayının en küçüğü ve ilki. Tek.

münteşir olarak hayat-ı faniyeden bir günün daha geçtiğini bildiriyordu. Râkib olduğum araba şehrin kenarından cereyan

218. **bir:**

Diğer 77

Mısra: 21

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona vasil oldu. O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe kadar uzayacağı

219. **bir:**

Diğer 77

Mısra: 26

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi aldım. Tren geldi. Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona râkib oldum.

220. **bir:**

Diğer 78

Mısra: 16

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

uykuya dalmışlardı. Ben bir türlü uyuyamadım.

Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade için böyle bir yalnızlığı

221. **bir:**

Diğer 78

Mısra: 17

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

böyle bir sükûnu fırsat addederek kemal-i iştiyakla
tuluyu temaşaya koyuldum ki bu sırada
layenkati koşmakta

222. **bir:**

Diğer 78

Mısra: 21

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

çayırlardan güzâr ediyordu. Her tarafta bir
güzellik
hüveyda her şeyde alaim-i tebessüm rûnümâ
idi. Hasılı tasvire

223. **bir:**

Diğer 78

Mısra: 23

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

muktedir olamayacağım bir letafet-i tabiiye
zir-i isabet-gâh-ı
ibtisârımda imtidâd ediyordu. Âfitâb-ı cihân-
ârâ vagonumuzu

224. **bir:**

Diğer 78

Mısra: 29

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Gölü sath-ı sîmîniyle bir havz-ı behiştî hâlinde
manzûr oldu.

225. **bir:**

Diğer 79

Mısra: 1

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis
dönerken medd-i nazar
Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa
sahiline Keşiş

226. **bir:**

Diğer 79

Mısra: 6

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu.
Göl râkid deniz
sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı
deryada bir sabah

227. **bir:**

Diğer 79

Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor
balıkçı kayıkları
martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara
teşkil ediyordu.

228. **bir:**

Diğer 79

Mısra: 10

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif
derya solda
bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı
gönülleri muhabbetle

229. **bir:**

Diğer 79

Mısra: 18

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım
pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temaşasına
doyulmaz bir güzellik

230. **bir:**

Diğer 80

Mısra: 2

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım.
Saat on bir.
Kar başladı. Her parça bir hareket-i
devraniyeye tabi olarak

231. **bir:**

Diğer 80

Mısra: 3

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

iniyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir bulut tabakası teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

232. **bir:**

Diğer 80

Mısra: 12

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar sarınmış bürünmüş kukulelerini çekmiş oldukları hâlde yürüyorlardı. Bir

233. **bir:**

Diğer 80

Mısra: 17

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir mektup yazmakla meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla mütelâşî

234. **bir:**

Diğer 80

Mısra: 17

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir mektup yazmakla meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla mütelâşî

235. **bir:**

Diğer 80

Mısra: 18

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir mektup yazmakla meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla mütelâşî

236. **bir:**

Diğer 80

Mısra: 25

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

237. **bir:**

Diğer 81

Mısra: 4

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

olmuyor mu

Bir çiftçinin güzelce ekip biçmemesi bir bağcının layıkıyla bağ

238. **bir:**

Diğer 81

Mısra: 4

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

olmuyor mu

Bir çiftçinin güzelce ekip biçmemesi bir bağcının layıkıyla bağ

239. **bir:**

Diğer 81

Mısra: 18

T. is. Sayının en küçüğü ve ilki. Tek.

tevsî edildi. İleri götürüldü. Daha sonra bugünkü hâl-i feyz ü kemali buldu. Kristof Kolomb dünyanın daha bir

240. **bir:**

Diğer 81

Mısra: 23

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir devre-yi teceddüde koydu. Bâ-husus dâü'l-keleb gibi bir mevt-i muhakkaktan hayat-ı beşeriyeyi kurtardı. Koch veremin

241. **bir:**

Diğer 81

Mısra: 23

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

bir devre-yi teceddüde koydu. Bâ-husus dâü'l-
kelb gibi bir
mevt-i muhakkaktan hayat-ı beşeriyeyi
kurtardı. Koch veremin

242. **bir:**

Diğer 81

Mısra: 26

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

çare-yi teşfiyesi hakkında ahlafla rehber-i
muvaffakiyet
olacak bir keşf-i mühimde bulundu.

243. **bir:**

Diğer 82

Mısra: 1

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet
içinde vücut-pezîr
eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar
her güzelliğin de

244. **bir:**

Diğer 82

Mısra: 11

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

tecelli eden bir genç kızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne
bir nazar ile

245. **bir:**

Diğer 82

Mısra: 11

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

tecelli eden bir genç kızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne
bir nazar ile

246. **bir:**

Diğer 82

Mısra: 12

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

tecelli eden bir genç kızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel

deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne
bir nazar ile

247. **bir:**

Diğer 82

Mısra: 13

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana
tesadüf
muhakkaktır. Demek güzellikte tekemmül
yoktur.

248. **bir:**

Diğer 83

Mısra: 1

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi
karibeye geldi.
Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman
itibariyle şayan-ı

249. **bir:**

Diğer 83

Mısra: 5

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru
olup da heyet-i
umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o
kusur için güzellikten

250. **bir:**

Diğer 83

Mısra: 6

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru
olup da heyet-i
umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o
kusur için güzellikten

251. **bir:**

Diğer 85

Mısra: 6

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Şair-i zî-kudret Sâmih ve Müstecâbizâde
İsmet Beylerin

yek-âvâz irtical olarak inşat eyledikleri bir
şiiir-i rengîn-i âşıkaneeye

252. **bir:**

Diğer 86

Mısra: 1

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Çıktı dilden böyle bir târîh-i fevt
Ayşe Siddîka Hanım uçtu âh

253. **bir:**

Diğer 86

Mısra: 5

T. is. Sayının en küçüğü ve ilki. Tek.

Boğazdan yattı bir hafta dirigâ
Rehâ-yâb olmadan bitmişti âvâz.

254. **bir:**

Diğer 87

Mısra: 2

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Ramazân kesirü'l-feyezân ki ulvi neşveler
ruhani safalarla
cihanı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat
yine bir letafet-i

255. **bir:**

Diğer 87

Mısra: 6

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın
milyonlarca
erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccelenin
yâd ve idrakiyle

256. **bir:**

Diğer 87

Mısra: 21

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

ıyd-ı saîd-i fitr dahi başka bir letafet başka bir
halavet ile
kalpleri lebrîz-i şevk ü neşât eyliyor.

257. **bir:**

Diğer 87

Mısra: 21

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

ıyd-ı saîd-i fitr dahi başka bir letafet başka bir
halavet ile
kalpleri lebrîz-i şevk ü neşât eyliyor.

258. **bir:**

Diğer 87

Mısra: 23

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı
hakikat ile
tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit
bulunmaz ki

259. **bir:**

Diğer 87

Mısra: 24

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı
hakikat ile
tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit
bulunmaz ki

260. **bir:**

Diğer 87

Mısra: 25

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

safiyet-i vicdanı çehresine bir beşâşet hâline
bir nezahet bahşetmiş
olmasın.

261. **bir:**

Diğer 87

Mısra: 25

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

safiyet-i vicdanı çehresine bir beşâşet hâline
bir nezahet bahşetmiş
olmasın.

262. **bir:**

Diğer 87

Mısra: 27

*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i
mahsusla

o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete
şitâb eder daha

bir an:

1. **bir an:**

Diğer 52

Mısra: **25**

Kelime Tipi: -

Çok kısa süre.

Binâ-ber-în emsali gibi bir an evvel tab vü
temsiliyle
mevki-i istifadeye mevzu u eyâdî-yi kadir-
şinâsân-ı edepte

bir buçuk.:

1. **bir buçuk.:**

Diğer 80

Mısra: **8**

Kelime Tipi: -

Bir buçuk (saat, zaman).

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti.
Saat bir
buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes
akşam taamını

bir daha:

1. **bir daha:**

Diğer 14

Mısra: **8**

Kelime Tipi: -

İkinci kez; yeniden tekrar.

Tâb-ı vechin gördüğüm günden beri
meftûnunum
Bir daha görmezsem evvâh artacak derd-i
serim

2. **bir daha:**

Diğer 19

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

Yeniden, tekrar.

Tez vakitte ülfet etmek'çün seninle bir daha
Ser-be-hâk oldum duâ ettim Cenâb-ı Fâtır'a

bir hâlde:

1. **bir hâlde:**

Diğer 75

Mısra: **22**

Kelime Tipi: -

Herhangi bir durumda.

Adayı muhit olan Tunca nehri mecrasından az
taşkın
bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suya kadar
sarkmış olan

bir hayli:

1. **bir hayli:**

Diğer 75

Mısra: **24**

Kelime Tipi: -

Oldukça, epey.

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne
kadar ruh-nevâz
idiyse gâhice bir kırlangıcın sath-ı aba kadar
inip bir hayli gittikten

bir iki saat evvel:

1. **bir iki saat evvel:**

Diğer 72

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

Bir iki saat önce.

hemen kısım-ı küllisi manzûr oluyordu. Bir iki
saat evvel yağmaya
başlamış olduğu anlaşılan kar devam
ediyordu. Her taraf

bir kat daha:

1. **bir kat daha:**

Diğer 82

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Biraz daha.

Vücud-ı nazeninine yakıştırdığı endam-ı dil-
ârâmını onunla
bir kat daha letafet-yâb eylediği kemal-i zîb ü
ârâyîşi içinde

bir kerecik:

1. **bir kerecik:**

Diğer 71

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

Bir kerelik, tek seferlik.

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes
söylüyor
denizler nehirler dağlar ovalar kırlar çayırlar
bahçeler

bir o kadar:

1. **bir o kadar:**

Diğer 52

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

*Ne kadar varsa o kadar daha, bir katı,
bir misli.*

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel
sözlerle şu
mecmua-yı mergubenin meydan-ı intiba vü
istifadeye nihâde

bir saat:

1. **bir saat:**

Diğer 53

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

Bir saat, bir süre.

teklif-i marufuyla mukabele olunur. Risalenin
bir kusuru
varsa o da bir saat evvel kisve-yi tab'a girerek
cilve-künân-ı

bir şey:

1. **bir şey:**

Diğer 66

Mısra: **12**

Kelime Tipi: -

Herhangi bir şey.

Bir çocuğun uykusu hâlinde iken dudaklarının
üstünde görülen
tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur
olunamaz. Tıfl-ı

2. **bir şeyler:-ler**

Diğer 73

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Herhangi bir şey.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti.
K1ş hakkında bir
şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru
fâkîhetü's-şitâinin

bir sürü:

1. **bir sürü:**

Diğer 82

Mısra: **28**

Kelime Tipi: -

Çok fazla, pek çok.

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar
fonoğraflar
sinematoğraflar röntgen şuası bilmem daha bir
sürü şeyler

bir türlü:

1. **bir türlü:**

Diğer 78

Mısra: **15**

Kelime Tipi: -

Hiçbir şekilde, hiçbir yolla.

uykuya dalmışlardı. Ben bir türlü
uyuyamadım.
Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade
için böyle bir yalnızlığı

bir zaman:

1. **bir zaman:**

Diğer 69

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Bir an, çok kısa bir vakit.

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları
koparır.
Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman
gelir ki okumayı

2. **bir zamân:**

Diğer 85

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

Belli bir süre.

Hasta yattı bir zamân bu genç vâh
Kalmamıştı tâkati bî-iştibâh

birader:

1. **biraderimizin:-imiz, -in**

Diğer 1

Mısra: **2**

*"dost, arkadaş" anlamında kullanılan bir
söz.*

Edirne'de baytar müfettişi şair-i şirin-edâ
Mehmet Akif
Bey biraderimizin takrizidir

2. **biraderimizin:-imiz, -in**

Diğer 1

Mısra: 8

"dost, arkadaş" anlamında kullanılan bir söz.

Edirne'de Topçu Yedinci Alay efrad-ı fezâil-i nihâdından

Mehmet Şeref Bey biraderimizin takrizidir

3. **biraderimiz:-imiz**

Diğer 53

Mısra: 1

"dost, arkadaş" anlamında kullanılan bir söz.

Müntesibîn-i edipten H. Remzi Efendi
biraderimiz tarafından
ihdâ buyurulmuştur

4. **biraderimiz:-imiz**

Diğer 53

Mısra: 20

"dost, arkadaş" anlamında kullanılan bir söz.

Edirne 3 Mart 1317 Mustafa Fehmi
Müntesibîn-i edipten H. Remzi Efendi
biraderimiz tarafından ihdâ buyurulmuştur

birak-:

1. **birakmakta:-makta**

Diğer 46

Mısra: 23

Bulunduğu veya dokunduğu yerde bir şey oluşturmak, meydana getirmek.

şevâhik-ı cibâle tatlı tatlı akisler bırakmakta
bir taraftan yükselmekte
bulunan mah-ı münîrde hafif hafif lem'a-nisâr
olmakta

2. **birakmalıdır:-malı, -dır**

Diğer 65

Mısra: 10

Ölümünden sonra ardında kalmasını sağlamış olmak.

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir.
İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser
bırakmalıdır ki

3. **bıraktığı:-dık, -ı**

Diğer 65

Mısra: 11

Ölümünden sonra ardında kalmasını sağlamış olmak.

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin
dünyaya bıraktığı bir
çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki
bu silsile içinde

4. **bırakmalıdır:-malı, -dır**

Diğer 68

Mısra: 25

Ölümünden sonra ardında kalmasını sağlamış olmak.

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin.
Valideynin
dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-
yi insaniye teşkil

5. **bıraktıkları:-dık, -lar, -ı**

Diğer 68

Mısra: 26

Ölümünden sonra ardında kalmasını sağlamış olmak.

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin.
Valideynin
dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-
yi insaniye teşkil

6. **bırakan:-an**

Diğer 72

Mısra: 9

Bir hâl içerisinde kalmak, koymak.

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşin bırakan o
sadanın nereden
sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki
göremiyorum

7. **bırakmıştır.:-mış, -dır**

Diğer 74

Mısra: 9

Ölümünden sonra ardında kalmasını sağlamış olmak.

sahihan unutulmaz bir hatıra bırakmıştır.
Sarayıçi şehrin bir çeyrek saat şimalinde
Tunca nehriyle

8. **bırakıp:-ıp**

Diğer 86

Mısra: 13

Terk etmek, gitmek.

Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti.
Biri geldi dedi fevtin bu güher-i târîhle

biraz:

1. biraz:

Diğer 10

Mısra: 6

Bir parça, azıcık.

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın
Âkıbet-endiş olup eyle biraz da hazer

2. biraz:

Diğer 59

Mısra: 23

Bir parça, azıcık.

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı
dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz
eden mehtap

3. biraz:

Diğer 72

Mısra: 20

Bir parça, azıcık.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada
bulunan odamın
penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek
tepelerle biraz

4. biraz:

Diğer 77

Mısra: 24

Bir parça, azıcık.

anlaşıldığından bittabi beklemek lazım
gelmekle mevki-i
mezkûrda Otel Canik'in bahçesine girdim.
Biraz ârâmdan

5. biraz.:

Diğer 86

Mısra: 8

Kısa bir süre, azıcık.

Tedâvî etti doktorlar dem-â-dem
Ecel gelmişti mühlet yoktu biraz.

biraz sonra:

1. biraz sonra:

Diğer 73

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Kısa bir sürenin ardından.

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba
üzerindeki güğümde
ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını
eda etti. Biraz sonra

birbiri:

1. birbirini:-n, -i

Diğer 61

Mısra: 9

*İki veya daha fazla şey yâhut kimsenin
yerini tutar, biri öteki, yekdiğer.*

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu
sırada birbirini
çok seven bir kızla bir delikanlı odanın
bahçeye bakan

birçok:

1. birçok:

Diğer 59

Mısra: 19

Fazla, bir sürü, birden çok.

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir
şairin
Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

2. birçok:

Diğer 61

Mısra: 3

Oldukça çok, epeyce fazla, bir hayli.

Kazlar ördekler martı kuşları gibi birçok
hayvanlar derelerde
göllerde nehirde denizde gezerler.

3. birçok:

Diğer 72

Mısra: 4

Oldukça çok, epeyce fazla, bir hayli.

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu
çalgılardan keman
pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok
zaman

4. birçok:

Diğer 78

Mısra: 4
Oldukça çok, epeyce fazla, bir hayli.

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya başladık.
Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar hoştur. İnsan birçok

5. birçok:

Diğer 81
Mısra: 16
Oldukça çok, epeyce fazla, bir hayli.

Sâika-yı ihtiyaçla meydana çıkan ilim ve fen
Fahredden
Râziler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok
eâzım tarafından

6. birçok:

Diğer 82
Mısra: 25
Oldukça çok, epeyce fazla, bir hayli.

vesaire gibi birçok sanayiye meydana
çıkartmıştır.
Fikr-i icada malik dür-endişler vapurlar
şimendiferler velespitler

7. birçok:

Diğer 87
Mısra: 14
Oldukça çok, epeyce fazla, bir hayli.

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u
takdim ile efendimizin
daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke
vü mesudeyi

birdenbire:

1. birdenbire:

Diğer 58
Mısra: 8
*Beklenmedik bir sırada, ani olarak,
ansızın.*

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet
muhrık ve müessir
bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan
birdenbire kendisini

birer:

1. birer:

Diğer 52
Mısra: 2

*Herkes "bir tane" anlamında üleştirme
sayı sıfatı.*

muhterem haftalık Malumat risalesinde
açtığım müsabakalarda
güzel birer derece-yi istihsâna layık
görülmesidir.

2. birer:

Diğer 73
Mısra: 9
*Herkes "bir tane" anlamında üleştirme
sayı sıfatı.*

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti.
Kış hakkında bir
şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru
fakihetü'ş-şitâinin

birer parça:

1. birer parça:

Diğer 78
Mısra: 12
Kelime Tipi: -
Kısa bir süre.

kadar hep gece içinde gittik. Tren bu
istasyonların bazısında
birer parça tevakkuf ediyordu.

biri:

1. biri:

Diğer 60
Mısra: 3
*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

yüzleri sesleri sözleri duyguları düşünceleri de
biri birine
uymaz.

2. birine:-n, -e

Diğer 60
Mısra: 3
*Herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı.*

yüzleri sesleri sözleri duyguları düşünceleri de
biri birine
uymaz.

3. birisi:-s, -i

Diğer 72
Mısra: 8

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

ki göremiyorum
Dinlerim güzel sesli birisi bir şarkı söyler bir gazel okur.

4. biri:

Diğer 77

Mısra: 10

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihsan ettiği nimetlerden biri de evveli rahmet evsati mağfiret ahiri itkun mine'n-nîrân

5. birinden:-n, -den

Diğer 79

Mısra: 27

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

birinden diğerine koşuyor arkadaşlarımdan her taraf hakkında malumat alıyordum. Tren durdu.

6. biri:

Diğer 86

Mısra: 14

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı.

Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti.
Biri geldi dedi fevtin bu güher-i târîhle

birinci:

1. birinci:-inci

Diğer 51

Mısra: 22

Bir sayısının sıra sıfatı, sırada yeri en başta ve ikinciden önce olan, ilk.

defa olarak takdir ediyorum
Birinci ve ikinci takdirim Tıfl-ı Nâim ve Dünyada Her

2. birinci:

Diğer 53

Mısra: 1

İlk, en baş.

İkinci Ordu-yı Hümayun Levazım Dairesi birinci şubesi

Müdür-i muavin-i ûlâ edib-i zî-iktidar saadetli Mustafa

3. birincisi:-s, -i

Diğer 71

Mısra: 2

İlk, en baş.

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak koklamak gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan birincisi olan görmek

4. birinci:

Diğer 74

Mısra: 14

İlk, en baş.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek çok ulu ağaçlar vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar yadigârı üçer

birinci çıktığından dolayı:

1. birinci çıktığından dolayı:-dışından

Diğer 62

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Birçokları arasında en iyi olarak seçildiği, çıktığı için.

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında sınıfında birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel kitaplar hediyeler

birincilik:

1. birinciliği:-i

Diğer 63

Mısra: 1

Birinci olma durumu.

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği kazandığını gören yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin bin kat üstündedir.

2. birinciliği:-i

Diğer 69

Mısra: 15

Birinci olma durumu.

birinciliği ihraz eden bir çocuğun huzzâr tarafından

alkışlandığını gören bir peder galeyan-ı şevk u şetaretle

birkaç:

1. birkaç:

Diğer 2

Mısra: 1

Ne kadar olduğu kesin olarak bilinmeyen az sayıdaki şeyleri belirtmek için kullanılır, üç beş tâne kadar, az sayıda.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene zarfında yazılmış manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten bunların

2. birkaç:

Diğer 46

Mısra: 2

Ne kadar olduğu kesin olarak bilinmeyen az sayıdaki şeyleri belirtmek için kullanılır, üç beş tâne kadar, az sayıda.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için günde birkaç defa doktorlar gelerek her türlü teşebbüsât icra olunur.

3. birkaç:

Diğer 59

Mısra: 26

Ne kadar olduğu kesin olarak bilinmeyen az sayıdaki şeyleri belirtmek için kullanılır, üç beş tâne kadar, az sayıda.

tıfl-ı şîr- hârın yüzüne vurmuş. Validesi yanında yatıyor. Bu validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet edecek olan

4. birkaçını: -ı, -n, -ı

Diğer 60

Mısra: 11

Birkaç tanesi, az bir kısmı.

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler ile döşenir

5. birkaç:

Diğer 74

Mısra: 20

Ne kadar olduğu kesin olarak bilinmeyen az sayıdaki şeyleri belirtmek için kullanılır, üç beş tâne kadar, az sayıda.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka nüzhet-gâh olur. İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu safa-gâhın geniş

birleştir-:

1. birleştirdi: -di

Diğer 81

Mısra: 21

Birbiriyle temas edecek şekilde yan yana getirmek, bitıştirmek.

denizi birleştirdi. Âlem-i seyahat ü ticarete büyük hizmette bulundu. Doktor Pasteur mikropların keşfiyle fenn-i tababeti

bit-:

1. bitmişti: -miş, -di

Diğer 86

Mısra: 6

Sona ermek, tükenmek.

Boğazdan yattı bir hafta dirîgâ
Rehâ-yâb olmadan bitmişti âvâz.

2. bitti: -ti

Diğer 86

Mısra: 12

Sona ermek, tükenmek.

Âh ey zâir
Veremin pençe-yi hûn-hârına düştü bitti

bî-tâb:

1. bî-tâb:

Diğer 14

Mısra: 11

Hâlsiz, güçsüz, bitkin, yorgun.

Cismim artık oldu bî-tâb şîven ü efgândan
Merhamet kıl lütfunu çoktan beridir beklerim

bitabane:

1. bitabane:

Diğer 58

Mısra: 13

Dermansız, güçsüz bir şekilde.

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane
kürekleri çekerler

bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem
ile cüzdanlarına

bitmiş tükenmiş:

1. bitmiş tükenmiş:

Diğer 62

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Sona ermiş, yok olmuş, tükenmiş.

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

bittabi:

1. bittabi:

Diğer 52

Mısra: 5

Doğal olarak, tabiatıyla.

olunmak mazhariyetidir. Bittabi tebrik eder
böyle muvaffakiyetlerin
tevalisine kalben ve halisen temenniyâta
bulunurum.

2. bittabi:

Diğer 77

Mısra: 23

Doğal olarak, tabiatıyla.

anlaşıldığından bittabi beklemek lazım
gelmekle mevki-i
mezkûrda Otel Canik'in bahçesine girdim.
Biraz ârâmdan

3. bittabi:

Diğer 87

Mısra: 11

Doğal olarak, tabiatıyla.

veliyü'n-niamâlarında bulunsaydım bittabi
rûmâl-i ubudiyetle
tebrike şitâb eder nail-i iltifat olurdum. Lakin
heyhat Şu hâlde

biz:

1. biz:

Diğer 6

Mısra: 28

"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Bu şereften başka şeyi n'eyleyiz
Dâimâ biz böyle bir gün bekleriz

2. biz:

Diğer 6

Mısra: 34

"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Dem-be-dem ey pâdişâhlar sürûru
Söyleriz biz şevk ile şu sözleri

3. bize:-e

Diğer 7

Mısra: 5

"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Sensin bize müşfik peder
Sultânımız ey kâm-kâr

4. bizi:-i

Diğer 78

Mısra: 8

"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

zevkine doyulmaz.
Bizi yüklenmiş olan tren süratle kat'-i
mesafeye başladı.

boğaz:

1. boğaz:

Diğer 57

Mısra: 16

*İki kara arasından geçerek iki denizi
birbirine bağlayan deniz kolu.*

yalıları görür. Bulduğu yalı ile karşı yakayı
kendisinden
ayırın boğaz sularımın bir aheng-i sakitane ile
aktığımı

2. boğaz:

Diğer 79

Mısra: 22

*İki kara arasından geçerek iki denizi
birbirine bağlayan deniz kolu.*

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman
Adalar
Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata
Beyoğlu tarafları

boğazdan vattı:

1. **boğazdan yattı:-dı**

Diğer 86

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Boğazındaki hastalıktan dolayı yatmak.

Boğazdan yattı bir hafta dirigâ
Rehâ-yâb olmadan bitmişti âvâz.

boğaziçi:

1. **boğaziçi'nde:-'n, -de**

Diğer 57

Mısra: 9

İstanbul Boğazı ve çevresi.

bir gecede Boğaziçi'nde bir yalıda bir köşkte
bir bahçede
bulundunuz mu

boş:

1. **boştur.:-dur**

Diğer 82

Mısra: 17

Gereksiz, faydasız.

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek
boştur.
Hîn-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında
temekkün

böyle:

1. **böyle:**

Diğer 2

Mısra: 10

Bu tarzda, bu şekilde.

Şu hâlde o teşvikin râyegân buyrulduğunu
görürsem
böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı
teşekkür etmez

2. **böyle:**

Diğer 6

Mısra: 28

Bu tarzda, bu şekilde.

Bu şereften başka şeyi n'eyleriz
Dâimâ biz böyle bir gün bekleriz

3. **böyle:**

Diğer 11

Mısra: 4

Bu tarzda, bu şekilde.

Nev-civânî fasl-ı kıymet-dârdır
Sa'y edin geçmez ele bir böyle ân

4. **böyle:**

Diğer 13

Mısra: 4

Bu tarzda, bu şekilde.

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur
Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara

5. **böyle:**

Diğer 16

Mısra: 3

Bu tarzda, bu şekilde.

Böyle bir manzara-yı câzibe-fermâ olamaz
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

6. **böyle:**

Diğer 26

Mısra: 1

Bu tarzda, bu şekilde.

Bir gelir böyle mücevher târîh
Hazret-i mîr-i Ferîd geldi bu sâl

7. **böyle:**

Diğer 52

Mısra: 5

Bu tarzda, bu şekilde.

olunmak mazhariyetidir. Bittabi tebrik eder
böyle muvaffakiyetlerin
tevalisine kalben ve halisen temenniyâta
bulunurum.

8. **böyle:**

Diğer 57

Mısra: 6

Bu tarzda, bu şekilde.

İstanbul ise o kitabın bir fihristidir.
Evet mehtabı böyle mecma-ı bedayi olan bir
şehirde

9. **böyle:**

Diğer 59

Mısra: 15

Bu tarzda, bu şekilde.

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa
Havuzların fevvalerinin köprülerin takların
çiçeklerin

10. böyle:

Diğer 59

Mısra: 1

Bu tarzda, bu şekilde.

Böyle bir gecede insan orman içinde denize
nazır bir
köşkte bulunsa

11. böyle:

Diğer 60

Mısra: 5

Bu tarzda, bu şekilde.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir
Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de
ancak herkesin

12. böyle:

Diğer 63

Mısra: 1

Bu tarzda, bu şekilde.

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği
kazandığını gören
yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin
bin kat üstündedir.

13. böyle:

Diğer 66

Mısra: 20

Bu tarzda, bu şekilde.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.
Ey neşve sen kanatlısan da böyle olmazdın
Yüz

14. böyle:

Diğer 67

Mısra: 10

Bu tarzda, bu şekilde.

Oh Ne safa-perver manzara
Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem
kalbimde ruhumda

15. böyle:

Diğer 67

Mısra: 13

Bu tarzda, bu şekilde.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm
zamanlardır. Tıfl-ı
nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı
kırmızı yanaklarına

16. böyle:

Diğer 73

Mısra: 14

Bu tarzda, bu şekilde.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

17. böyle:

Diğer 78

Mısra: 6

Bu tarzda, bu şekilde.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir
görmediğini görür.
Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu
artık o yolculuğun

18. böyle:

Diğer 78

Mısra: 16

Bu tarzda, bu şekilde.

uykuya dalmışlardı. Ben bir türlü
uyuyamamıştım.
Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade
için böyle bir yalnızlığı

19. böyle:

Diğer 78

Mısra: 17

Bu tarzda, bu şekilde.

böyle bir sükûnu fırsat addederek kemal-i
iştihakla
tuluyu temaşaya koyuldum ki bu sırada
layenkati koşmakta

20. böyle:

Diğer 86

Mısra: 1

Bu tarzda, bu şekilde.

Çıktı dilden böyle bir târîh-i fevt
Ayşe Siddika Hanım uçtu âh

bu:

1. bu:

Diğer 1

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı.

Nazar bu levhâ-yı vecd-âverin füyûzuyla
Gider gider de olur mûntehâ-yı şevke yakîn

2. bu:

Diğer 1

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı.

Bu Fecri Cenâb-ı Hâverî'nin
Bir nağmesidir rûbâb-ı tab'ın

3. bunların:-n, -lar, -ın

Diğer 2

Mısra: 2

" Bu " işaret adılı (zamir).

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene
zarfında yazılmış
manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten
bunların

4. bunların:-n, -lar, -ın

Diğer 2

Mısra: 5

" Bu " işaret adılı (zamir).

kail olmak insan için kabil olamayacağından
ben de bunların
perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma
sığdıramadım.

5. bunların:-n, -lar, -ın

Diğer 3

Mısra: 10

" Bu " işaret adılı (zamir).

Ay güneş ahter semânın zîneti
Bunların da fikre sığmaz hikmeti

6. bu:

Diğer 6

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı.

Gelmedi gelmez nazîrin bir zamân
Bu duâyı eyleriz vird-i zebân

7. bu:

Diğer 6

Mısra: 27

" Bu " işaret sıfatı.

Bu şerefden başka şeyi n'eyleriz
Dâimâ biz böyle bir gün bekleriz

8. bu:

Diğer 7

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı.

Bu âleme hiç gelmemiş
Mislin eyâ âlî-tebâr

9. bu:

Diğer 8

Mısra: 12

" Bu " işaret sıfatı.

Mâ-hasal bâdî-yi şevkdir âleme
Bu sebepten müftehirdir bendegân

10. bu:

Diğer 9

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı.

Bir düşer bu târîh-i ra'nâ gibi
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

11. bu:

Diğer 13

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı.

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

12. bu:

Diğer 14

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı.

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân
Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

13. bu:

Diğer 17

Mısra: 11

" Bu " işaret sıfatı.

Gark-ı his etti dili bu manzar
Nerdesin nerde eyâ şems-i mübîn

14. bu:

Diğer 26

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı.

Bir gelir böyle mücevher târîh
Hazret-i mîr-i Ferîd geldi bu sâl

15. **buna**:-n, -a

Diğer 44

Mısra: 13

" Bu " işaret adılı (zamir).

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak olamazlar.

İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar olmayanların

16. **bu**:

Diğer 45

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların yapraklarını tahrik eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzin minareden çıkardığı

17. **bu**:

Diğer 45

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı.

Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle ibadet vaktini halka i'lan eder. İşte ben bu zamanın hâlinden istifade

18. **bu**:

Diğer 45

Mısra: 12

" Bu " işaret sıfatı.

tarafından şimendifer mevkiğinde teşyi edilirken vagon penceresinden mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

19. **bunlara**:-n, -lar, -a

Diğer 45

Mısra: 15

" Bu " işaret adılı (zamir).

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman şimendiferin hayli uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i hüzn-i iştimalî

20. **bunun**:-n, -uñ

Diğer 46

Mısra: 10

" Bu " işaret adılı (zamir).

ederken orman kenarındaki çalılıktan andelib çemenzara

karşı nağme-perdâz olur. Bunun sada-yı rikkat-efzâsıyla dere

21. **bu**:

Diğer 47

Mısra: 19

" Bu " işaret sıfatı.

Bu sırada idi ki cism-i medeniyete dem-i hayat isale eden şimendifer katarı önümden süratle geçiyordu.

22. **bu**:

Diğer 47

Mısra: 21

" Bu " işaret sıfatı.

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar temaşaya koyduğum zaman bir sada-yı gaybın Zîb ü ziynete aldanma

23. **bunları**:-n, -lar, -ı

Diğer 47

Mısra: 23

" Bu " işaret adılı (zamir).

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı düşün sözlerini kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık sular gereği

24. **bu**:

Diğer 51

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı.

buyurulmuştur

Bu dil-pezîr mecmuayı vücuda getiren on dokuz parça

25. **bunun**:-n, -un

Diğer 51

Mısra: 19

" Bu " işaret adılı (zamir).

Evet bunun hepsi dem-i Tulû'a tesadüf etmiş oluyor. İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir üçüncü

26. **bu**:

Diğer 52

Mısra: 23
" Bu " işaret sıfatı.

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı
intiba vü
intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u
revnak-trâz olur.

27. bu:

Diğer 53
Mısra: 10
" Bu " işaret sıfatı.

azdır. Söyler gibi yazıyor. Yazdığı şeyler
fesahat-ı müeddâ
haysiyetiyle talim-i zenzeme-yi hikmet ü
marifet eyliyor. Bu

28. bu:

Diğer 53
Mısra: 22
" Bu " işaret sıfatı.

Bu bedâyî' bu dil-nişin eş'âr
Bir Tulû'-ı bahârı andırıyor.

29. bu:

Diğer 53
Mısra: 24
" Bu " işaret sıfatı.

Hâveri'nin bu nev-zemîn eseri
Edebî zehre-zârı andırıyor.

30. bunlara:-n, -lar, -a

Diğer 53
Mısra: 11
" Bu " işaret adılı (zamir).

tarz-ı tahrir görüldüğü kadar kolay değildir.
Bunlara sehl-i
mümteni denir. Hilafını iddia eden bulunursa

31. bunları:-n, -lar, -ı

Diğer 55
Mısra: 9
" Bu " işaret adılı (zamir).

İşte bunları da bir çiçek demeti hâlinde huzur-ı
erbab-ı
edebe takdime cüret-yâb oluyorum.

32. buna:-n, -a

Diğer 57
Mısra: 3
" Bu " işaret adılı (zamir).

buna hiç doyulmaz.
Mehtap gayet latiftir. Cihan bir kitap
mütalaası seyahat.

33. bunlar:-n, -lar

Diğer 57
Mısra: 13
" Bu " işaret adılı (zamir).

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını
ormanlarını bunlar
arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ
köşklere safalı

34. bu:

Diğer 58
Mısra: 1
" Bu " işaret sıfatı.

bu şehr-i azîm üzerine saçmakta olduğu envâr-ı
feyz-â-feyzi
vâlihâne seyr eyler.

35. bu:

Diğer 58
Mısra: 3
" Bu " işaret sıfatı.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif
bu manzara-yı
behiştinin zemin ve asumanında mevecât-ı
latife husule getirir

36. bu:

Diğer 58
Mısra: 3
" Bu " işaret sıfatı.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif
bu manzara-yı
behiştinin zemin ve asumanında mevecât-ı
latife husule getirir

37. bu:

Diğer 58
Mısra: 7
" Bu " işaret sıfatı.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet
muhrık ve müessir
bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan
birdenbire kendisini

38. bu:

Diğer 58

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı.

toplar.

Bu sada nereden gelir bilir misiniz

39. bu:

Diğer 58

Mısra: 13

" Bu " işaret sıfatı.

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane
kürekleri çekerler
bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem
ile cüzdanlarına

40. bu:

Diğer 58

Mısra: 18

" Bu " işaret sıfatı.

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan
olurlar. Ara
sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi
ihlale bâdî olur.

41. bu:

Diğer 59

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihtisâsât-ı kalbiyeyi

42. bu:

Diğer 59

Mısra: 13

" Bu " işaret sıfatı.

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler.
Derin derin düşünür.
Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

43. bu:

Diğer 59

Mısra: 18

" Bu " işaret sıfatı.

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini
bunlara nurlar saçan
gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran
olur. Bu esnada

44. bu:

Diğer 59

Mısra: 23

" Bu " işaret sıfatı.

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı
dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz
eden mehtap

45. bu:

Diğer 59

Mısra: 25

" Bu " işaret sıfatı.

tıfl-ı şîr- hâr yüzüne vurmuş. Validesi yanında
yatıyor. Bu
validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet
edecek olan

46. bu:

Diğer 59

Mısra: 27

" Bu " işaret sıfatı.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu
sırada bir şeyler
kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir
şeyler tasavvur

47. bunlara:-n, -lar, -a

Diğer 59

Mısra: 17

" Bu " işaret adılı (zamir).

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini
bunlara nurlar saçan
gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran
olur. Bu esnada

48. bunların:-lar, -iñ

Diğer 60

Mısra: 2

" Bu " işaret zamirinin çokluk eki almış
biçimidir.

Karada denizde her türlü insan hayvan
bulunduğu
hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi
bunların renkleri

49. bu:

Diğer 61

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı.

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti
bu güzelliği
temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

50. **bu:**

Diğer 61

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı.

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti
bu güzelliği
temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

51. **bu:**

Diğer 61

Mısra: 6

" Bu " işaret adılı (zamir).

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti
bu güzelliği
temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

52. **bu:**

Diğer 61

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu
sırada birbirini
çok seven bir kızla bir delikanlı odanın
bahçeye bakan

53. **bu:**

Diğer 61

Mısra: 11

" Bu " işaret sıfatı.

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi
baygın baygın
seyrederler. Sevginin duygunun en gizli
köşelerini açarlar.

54. **bu:**

Diğer 61

Mısra: 11

" Bu " işaret sıfatı.

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi
baygın baygın
seyrederler. Sevginin duygunun en gizli
köşelerini açarlar.

55. **bu:**

Diğer 61

Mısra: 15

" Bu " işaret sıfatı.

derin bir uykudadır . Bu sırada yavaş yavaş
tan yeri ağarmaya
başlar. Gün doğusunda bir kızılık belirir.
Âlemi bir

56. **bu:**

Diğer 61

Mısra: 22

" Bu " işaret sıfatı.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel
kavalını çalar. Bülbüller
yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel
bir rüzgâr

57. **bundaki:-n, -da, -ki**

Diğer 61

Mısra: 13

" Bu " işaret adılı (zamir).

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de
başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün
eşya sanki

58. **bunları:-n, -lar, -ı**

Diğer 61

Mısra: 2

" Bu " işaret adılı (zamir).

kaplar. Kelebekler sevinerek pırıl pırıl
uçuşurlar. Küçük çocuklar
bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki
can tazeler.

59. **bu:**

Diğer 62

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı.

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları
çiçekleri kımıldatır.
Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk
vardır.

60. **bu:**

Diğer 62

Mısra: 9

" Bu " işaret adılı (zamir).

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır.
Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar
şeyler bellemek

61. **bu:**

Diğer 62

Mısra: 17

" Bu " işaret sıfatı.

ince rüzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli
yavruya
bakılmakla doyulmaz. Sevilmekle kanılmaz
Bu görgü

62. **bu:**

Diğer 62

Mısra: 18

" Bu " işaret sıfatı.

ince rüzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli
yavruya
bakılmakla doyulmaz. Sevilmekle kanılmaz
Bu görgü

63. **bu:**

Diğer 63

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı.

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da
bunlardan
başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda
taşlarda ormanlarda

64. **bu:**

Diğer 64

Mısra: 16

" Bu " işaret sıfatı.

hâlinde bilâ-ihitiyar Aman anneciğim hitabıyla
istimdat
eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de
ayrıca validelere

65. **bunun:-n, -uñ**

Diğer 64

Mısra: 13

" Bu " işaret adlı (zamir).

önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte
bunun içindir
ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket
vaktinde zaruret

66. **bu:**

Diğer 65

Mısra: 12

" Bu " işaret sıfatı.

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin
dünyaya bıraktığı bir
çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki
bu silsile içinde

67. **bunun:-n, -un**

Diğer 65

Mısra: 9

" Bu " işaret adlı (zamir).

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir.
İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser
bırakmalıdır ki

68. **bundan: -n, -dan**

Diğer 66

Mısra: 5

(Ayrılma hâl eki kalıplaşmasıyla) Bu
mesele, durum ve vaziyetten.

cihan-ı medeniyete bundan büyük bundan
şerefli hizmet
de olamaz.

69. **bundan: -n, -dan**

Diğer 66

Mısra: 5

(Ayrılma hâl eki kalıplaşmasıyla) Bu
mesele, durum ve vaziyetten.

cihan-ı medeniyete bundan büyük bundan
şerefli hizmet
de olamaz.

70. **bunların:-lar, -ıñ**

Diğer 66

Mısra: 4

"Bu" işaret zamirinin çokluk eki almış
biçimidir.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi
hayrette bırakırlar. İşte
bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki
âlem-i insaniyete

71. **bu:**

Diğer 66

Mısra: 17

" Bu " işaret sıfatı.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd
göz önünde
tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O
melâhati o vaziyet-i

72. **bu:**

Diğer 66

Mısra: 17

" Bu " işaret sıfatı.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd
göz önünde
tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O
melâhati o vaziyet-i

73. **bu:**

Diğer 66

Mısra: 17

" Bu " işaret sıfatı.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd
göz önünde
tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O
melâhati o vaziyet-i

74. **bunların:-lar, -iñ**

Diğer 68

Mısra: 3

"Bu" işaret zamirinin çokluk eki almış
biçimidir.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben
bunların hepsini bir
tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine feda
ederim.

75. **bu:**

Diğer 69

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı.

eder ki bu silsile içinde âlem-i insaniyete
cihan-ı medeniyete
büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut
yetişir.

76. **bu:**

Diğer 69

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

77. **bu:**

Diğer 69

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

78. **bu:**

Diğer 69

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

79. **bu:**

Diğer 69

Mısra: 12

" Bu " işaret sıfatı.

yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi
anlamak
ister. Artık bu çocuk âlem-i insaniyete cihan-ı
medeniyete

80. **bu:**

Diğer 70

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı.

şeref-i idrakıyla lebrîz-i şevk ü sürurdur.
İşte bu ıyd-ı ekberden mütehasıl hissiyat-ı
sadıkanemi

81. **bu:**

Diğer 70

Mısra: 21

" Bu " işaret sıfatı.

İşte âmânın uyku esnasında gördüğü rüya olsa
olsa bu hissiyatın
derece-yi saniyesinde ibaret kalır.

82. **bundan:-n, -dan**

Diğer 71

Mısra: 3

" Bu " işaret adılı (zamidir).

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan
mahrum olanlara
dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa
edilmemiş olur.

83. **bunlar:-n, -lar**

Diğer 71

Mısra: 22

"Bu" işaret adlı (zamir).

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel
olacaklar ah ne

84. **bunlardan:-lar, -dan**

Diğer 71

Mısra: 2

"Bu" işaret zamirinin çokluk eki almış
biçimidir.

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak
koklamak
gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan
birincisi olan görmek

85. **bu:**

Diğer 72

Mısra: 3

"Bu" işaret sıfatı.

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu
çalğılardan keman
pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok
zaman

86. **bu:**

Diğer 72

Mısra: 4

"Bu" işaret adlı (zamir).

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu
çalğılardan keman
pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok
zaman

87. **bu:**

Diğer 72

Mısra: 13

"Bu" işaret sıfatı.

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel
olduğunu da
söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum.
Okşuyorum öpüyorum

88. **bunları:-n, -lar, -ı**

Diğer 72

Mısra: 6

"Bu" işaret adlı (zamir).

hem-dem olduktan sonra ayrılmış da oradaki
macera-yı aşk
u sevdayı anlatıyor derim. Bunları da görmek
isterim. Efsus

89. **bunların:-lar, -ıñ**

Diğer 72

Mısra: 16

"Bu" işaret zamirinin çokluk eki almış
biçimidir.

seviyorum. Lakin heyhat ki göremiyorum
Her şeye temas eylerim. Yoklarım. Bunların
hepsinin ne

90. **bunlarla:-n, -lar, -la**

Diğer 72

Mısra: 21

"Bu" işaret adlı (zamir).

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından
yılankavi
mecralar içinde cereyan eden nehrin
göründüğü gibi şehirde

91. **bu:**

Diğer 73

Mısra: 26

"Bu" işaret adlı (zamir).

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde 'mangal
kenarı kış gününün
lalezarıdır' sözünden de bu çıkıyor dedim.

92. **bu:**

Diğer 74

Mısra: 11

"Bu" işaret sıfatı.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi
ortasından
bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her
iki tarafta

93. **bu:**

Diğer 74

Mısra: 20

"Bu" işaret sıfatı.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka
nüzhet-gâh olur.
İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu
safa-gâhın geniş

94. **bu:**

Diğer 75

Mısra: **28**

" Bu " işaret sıfatı.

tali' -i Osmaniyân kadar berrak Güneş nâsiye-
yi gâziyân
kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr
bu güzelliği

95. **bu:**

Diğer 77

Mısra: **8**

" Bu " işaret sıfatı.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

96. **bu:**

Diğer 77

Mısra: **11**

" Bu " işaret sıfatı.

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda
bilcümle
müminîn ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı
azimü'ş-şan tilavet

97. **bu:**

Diğer 77

Mısra: **11**

" Bu " işaret sıfatı.

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda
bilcümle
müminîn ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı
azimü'ş-şan tilavet

98. **bu:**

Diğer 78

Mısra: **11**

" Bu " işaret sıfatı.

kadar hep gece içinde gittik. Tren bu
istasyonların bazısında
birer parça tevakkuf ediyordu.

99. **bu:**

Diğer 79

Mısra: **1**

" Bu " işaret sıfatı.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis
dönerken medd-i nazar

Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa
sahiline Keşiş

100. **bu:**

Diğer 79

Mısra: **12**

" Bu " işaret sıfatı.

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i
hava ve letafet-i

101. **bu:**

Diğer 79

Mısra: **24**

" Bu " işaret sıfatı.

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

102. **bu:**

Diğer 80

Mısra: **16**

" Bu " işaret sıfatı.

Nur topu gibi iki evladiyla meleksima zevcesi
evde sofrada başında
bu adamı bekliyor.

103. **bu:**

Diğer 80

Mısra: **17**

" Bu " işaret sıfatı.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir
mektup yazmakla
meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla
mütelâşî

104. **bu:**

Diğer 81

Mısra: **29**

" Bu " işaret sıfatı.

medeniyet bu saadetlere bu şereflere hep ilim
ve fen sayesinde
nail olmuştur.

105. **bu:**

Diğer 81

Mısra: **29**

" Bu " işaret sıfatı.

medeniyet bu saadatlere bu şereflere hep ilim
ve fen sayesinde
nail olmuştur.

106. **bu:**

Diğer 82

Mısra: 12

" Bu " işaret sıfatı.

tecelli eden bir genç kızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne
bir nazar ile

107. **buna:-ñ, -a**

Diğer 82

Mısra: 11

" Bu " işaret adılı (zamid).

tecelli eden bir genç kızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne
bir nazar ile

108. **bunlarda: -lar, -da**

Diğer 82

Mısra: 17

" Bu " işaret zamirinin çokluk eki almış

biçimidir.

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek
boştur.

Hîn-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında
temekkün

109. **bu:**

Diğer 83

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı.

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi
karîbeye geldi.

Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman
itibariyle şayan-ı

110. **bu:**

Diğer 83

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı.

Bu rütbe gaflet etmeyin
Nukûd u mâla istinâd

111. **bu:**

Diğer 84

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı.

Dem-i şebâbınız geçer
Bu dem çabuk güzâr eder

112. **bu:**

Diğer 85

Mısra: 19

" Bu " işaret sıfatı.

Hasta yattı bir zamân bu genç vâh
Kalmamıştı tâkati bî-iştibâh

113. **bu:**

Diğer 86

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı.

Bu ma'sûme dokuz yıl oldu dem-sâz
Düşer kalkar güler ağırları kış yaz.

114. **bu:**

Diğer 86

Mısra: 14

" Bu " işaret sıfatı.

Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti.
Biri geldi dedi fevtin bu güher-i târîhle

115. **bu:**

Diğer 87

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı.

maneviyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve
meziyeti İslamiyetten
ibaret olan insaniyet dahi bu tecelli-yi
sübhâniyye karşısında

bu derece:

1. **bu derece:**

Diğer 53

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Bu kadar, bu ölçüde.

ipka-yı namına hadim olacak mezâyâyı
camidir.

Lisanımızda bu derece selasete mazhar olmuş
asar pek

bu esnada:

1. **bu esnada:**

Diğer 67

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

Bu sırada.

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar
korkusuyla vazgeçerim.
Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı
galeyana gelir.

2. **bu esnada:-da**

Diğer 79

Mısra: **26**

Kelime Tipi: -

Bu sırada, bu anda.

panoramaya bakmakla doyamıyordum.
Hissettiğim zevk
ve meserret nâ-kabil-i tasvirdir. Bu esnada
vagon pencerelerinin

bu gibi:

1. **bu gibi:**

Diğer 65

Mısra: **22**

Kelime Tipi: -

Buna benzer, bu şekilde.

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin
bâdî-yi harabisi
olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi
pek çok mühlik

2. **bu gibi:**

Diğer 87

Mısra: **14**

Kelime Tipi: -

Buna benzer, bu şekilde.

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u
takdim ile efendimizin
daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke
vü mesudeyi

3. **bu gibi:**

Diğer 88

Mısra: **1**

Kelime Tipi: -

Buna benzer, bu şekilde.

nice seneler bu gibi â'yâd u eyyam-ı
mübarekeyi idrak ile
şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı
Rabb-ı Mennân'dan

bu sırada:

1. **bu sırada:**

Diğer 78

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

İşâret edilen, belirtilen zaman içinde.

böyle bir sükûnu fırsat addederek kemal-i
iştîyakla
tuluyu temaşaya koyuldum ki bu sırada
layenkati koşmakta

bugün:

1. **bugün:**

Diğer 5

Mısra: **2**

*1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde
bulunulan zaman.*

Pâdişâh-ı Âl-i Osmân doğduğu gündür bugün
Hazret-i Abdülhamîd Hân doğduğu gündür
bugün

2. **bugün:**

Diğer 5

Mısra: **4**

*1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde
bulunulan zaman.*

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar
Neyyir-i eltâf ü ihsân doğduğu gündür bugün

3. **bugün:**

Diğer 5

Mısra: **6**

*1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde
bulunulan zaman.*

Nâşir-i envâr-ı hikmettir vücûd-ı akdesi
Öyle bir ihsân-ı Sübhân doğduğu gündür
bugün

4. **bugün:**

Diğer 5

Mısra: **8**

*1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde
bulunulan zaman.*

Döndü bir ma'mûre-yi irfâna âlem ser-te-ser
Bâis-i ihyâ vü umrân doğduğu gündür bugün

5. **bugün:**

Diğer 5

Mısra: 10

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Menba' -ı adl ü inâyet hüsrev -i âli-himem
Sevgili sultân-ı zî-şân doğduğu gündür bugün

6. bugün:

Diğer 5

Mısra: 12

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

İftihâr eyler vücûduyla serîr-i saltanat
Muhyî-yi mülk ü cihân-bân doğduğu gündür bugün

7. bugün:

Diğer 5

Mısra: 14

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Pâdişâhım çok yaşa gül-bângını vird eylerim
Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

8. bugün:

Diğer 5

Mısra: 16

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Ömr ü ikbâl-i hümâyûnun füzûn etsin Hüdâ
Tâc-dâr-ı fahr-ı devrân doğduğu gündür bugün

9. bugün:

Diğer 5

Mısra: 18

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep
Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür bugün

10. bugün:

Diğer 5

Mısra: 1

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Pâdişâh-ı Âl-i Osmân doğduğu gündür bugün
Hazret-i Abdülhamîd Hân doğduğu gündür bugün

11. bugün:

Diğer 6

Mısra: 19

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Âlemi şâd ettiğin gündür bugün
Halkı irşâd ettiğin gündür bugün

12. bugün:

Diğer 6

Mısra: 20

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Âlemi şâd ettiğin gündür bugün
Halkı irşâd ettiğin gündür bugün

13. bugün:

Diğer 6

Mısra: 21

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Mülkü âbâd ettiğin gündür bugün
Herkesi dâd ettiğin gündür bugün

14. bugün:

Diğer 6

Mısra: 22

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Mülkü âbâd ettiğin gündür bugün
Herkesi dâd ettiğin gündür bugün

15. bugün:

Diğer 21

Mısra: 5

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Ben meşâgilden bugün âzâdeyim
Elde hâme yazmaya âmâdeyim

16. bugün:

Diğer 70

Mısra: 1

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Bugün ümmet-i celile-yi İslamiye millet-i necibe-yi
Osmaniye'nin halife-yi âli-tebârî padişah-ı maâli- asarı velinimet-i

17. **bugün:**

Diğer 70

Mısra: 6

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

ıyd-ı millî-yi feyz-i tecellidir.

Bugün kulûb-ı safiye-yi millet yine bir hatıra-yı mübeccelelin

18. **bugün:**

Diğer 81

Mısra: 10

Bu devirde, bu zamanda.

bilinir.

Bugün görüp hayran kaldığımız büyük güzel şehirler

19. **bugünkü:-kü**

Diğer 81

Mısra: 17

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

tevsî edildi. İleri götürüldü. Daha sonra

bugünkü hâl-i

feyz ü kemali buldu. Kristof Kolomb

dünyanın daha bir

20. **bugünkü: -kü**

Diğer 82

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla

kulûbe yapmaya eklemek

pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide

gide bugünkü

21. **bugün:**

Diğer 83

Mısra: 17

Bu devirde, bu zamanda.

Bugün saâdet-i beşer

Değil mi sa'ye müftekir

22. **bugün:**

Diğer 87

Mısra: 23

Bu devirde, bu zamanda.

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı

hakikat ile

tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit bulunmaz ki

23. **bugün:**

Diğer 87

Mısra: 24

Bu devirde, bu zamanda.

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı

hakikat ile

tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit

bulunmaz ki

bükâ:

1. **bükâsı:-s, -ı**

Diğer 1

Mısra: 11

Ağlama, giryeye, nale.

Hassâs gönüllerin bükâsı

Bir mebhâsıdır kitâb-ı tab'ın

bul:-

1. **bulsun:-sun**

Diğer 6

Mısra: 23

Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak; elde etmek; ulaşmak, erişmek.

Milletin bulsun serfirinle bekâ

Pâdişâhim satvetinle bin yaşa

2. **buldu:-du**

Diğer 6

Mısra: 13

Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak; elde etmek; ulaşmak, erişmek.

Buldu o reng-i hilâfet zîb ü fer

Zât-ı şâhânenle ey âlî-güher

3. **bulsun:-sun**

Diğer 8

Mısra: 13

Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak; elde etmek; ulaşmak, erişmek.

Dâimâ zâtınla bulsun izz ü şân

Taht-ı devlet ey şeh-i sâhip-kırân

4. **bulur:-ur**

Diğer 10

Mısra: 9

-e erişmek, -e kavuşmak.

Nâil-i âmâl olur belki saâdet bulur
Hâverî sâî olan âleme etmez nazar

5. **buldu.:-du**

Diğer 81

Mısra: 20

Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak; elde etmek; ulaşmak, erişmek.

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde
düşündü. Keşf etti.

Buldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı
açıp iki

6. **bulmaz:-maz**

Diğer 83

Mısra: 24

Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak; elde etmek; ulaşmak, erişmek.

Sonunda pek sefil ü hor
Olur da bulmaz i'tibâr.

7. **bulun:-uñ**

Diğer 84

Mısra: 5

Ermek, elde etmek, ulaşmak.

Safâ-yı ömrü hep bulun
Cihânda bahtiyâr olun

8. **bulmalı:-malı**

Diğer 84

Mısra: 10

Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak; elde etmek; ulaşmak, erişmek.

Maârif ehli olmalı
Tarîk-i Hakk'ı bulmalı

9. **bulunuz:-unuz**

Diğer 84

Mısra: 16

Ermek, elde etmek, ulaşmak.

Müteşevvik olunuz
Feyz ü rif'at bulunuz

bülbül:

1. **bülbüller:-ler**

Diğer 17

Mısra: 2

Çok güzel öten, sesinin güzelliğiyle meşhur küçük kuş.

Pek hazînâne akardı ırmak
Şarkı söylerdi hemân bülbüller

2. **bülbüller:-ler**

Diğer 61

Mısra: 21

Çok güzel öten, sesinin güzelliğiyle meşhur küçük kuş.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel
kavalını çalar. Bülbüller
yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel
bir rüzgâr

bulun:-

1. **bulunmasını: -ma, -s, -i, -n, -t**

Diğer 2

Mısra: 6

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

kail olmak insan için kabil olamayacağından
ben de bunların
perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma
sığdıramadım.

2. **bulunmaz: -maz**

Diğer 17

Mısra: 8

Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak; elde etmek; ulaşmak, erişmek.

Bir taraftan da melerdi kuzular
O güzellik ki bulunmaz burada

3. **bulunan:-an**

Diğer 45

Mısra: 21

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

bulunan diğer bir hanede ise -kendisinden
ümid-i hayat münkatı olmuş

4. **bulunan:-an**

Diğer 46

Mısra: 4

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

Şu hâl bâdî-yi tahrik-i hazm u âlâmım olur
ağlarım.

Hâl-i ihtizarda bulunan bir validenin sevmeye
doyamamış

5. **bulunan:-an**

Diğer 46

Mısra: 24

Ol-.

şevâhik-1 cibâle tatlı tatlı akisler bırakmakta
bir taraftan yükselmekte
bulunan mah-1 münîrde hafif hafif lem'a-nisâr
olmakta

6. **bulunan:-an**

Diğer 47

Mısra: 4

Ol-.

taraftaki sık bir ormandan derenin kenarına
kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların
arasından aralık

7. **bulunan:-an**

Diğer 47

Mısra: 26

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

gibi kararımış âdeta gece olmuş idi. Hemen
kalktım. Şehrin ta
öte başında bulunan haneme avdet ettim.

8. **bulunduğum:-duk, -um**

Diğer 47

Mısra: 1

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir
tepedir ki
yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp
gidiyordu. Karşı

9. **bulunursa:-ur, -sa**

Diğer 53

Mısra: 12

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

tarz-1 tahrir görüldüğü kadar kolay değildir.
Bunlara sehl-i
mümteni denir. Hilafını iddia eden bulunursa

10. **bulunan:-an**

Diğer 57

Mısra: 17

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

temaşa eder. Bedir tam hâlinde bulunan peri-
yi dil-efrûz-ı leyâlin

11. **bulunduğu:-duk, -u**

Diğer 57

Mısra: 15

(Bir memlekette, bir şehirde, bir yerde)

*Oturmuş veya oturmakta olmak, ikâmet etmek,
var olmak.*

yalıları görür. Bulduğu yalı ile karşı yakayı
kendisinden
ayıran boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile
aktığını

12. **bulundunuz:-du, -nuz**

Diğer 57

Mısra: 10

(Bir memlekette, bir şehirde, bir yerde)

*Oturmuş veya oturmakta olmak, ikâmet etmek,
var olmak.*

bir gecede Boğaziçi'nde bir yalıda bir köşkte
bir bahçede
bulundunuz mu

13. **bulunsa:-sa**

Diğer 57

Mısra: 12

(Bir memlekette, bir şehirde, bir yerde)

*Oturmuş veya oturmakta olmak, ikâmet etmek,
var olmak.*

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir
zaman
insan bir yalıda bulunsa

14. **bulunsa:-sa**

Diğer 59

Mısra: 2

(Bir memlekette, bir şehirde, bir yerde)

*Oturmuş veya oturmakta olmak, ikâmet etmek,
var olmak.*

Böyle bir gecede insan orman içinde denize
nazır bir
köşkte bulunsa

15. **bulunsa:-sa**

Diğer 59

Mısra: 15

(Bir memlekette, bir şehirde, bir yerde)
Oturmuş veya oturmakta olmak, ikâmet etmek,
var olmak.

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa
Havuzların fevvalerinin köprülerin takların
çiçeklerin

16. **bulunduğu:-duk, -u**

Diğer 60

Mısra: 1

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

Karada denizde her türlü insan hayvan
bulunduğu
hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi
bunların renkleri

17. **bulunan:-an**

Diğer 61

Mısra: 20

Ol-.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp
otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu
meleyişleri gelir.

18. **bulunur:-ur**

Diğer 64

Mısra: 7

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

vicdaniye hissiyat-ı rakika ancak validelerde
bulunur dense
mübalağa edilmemiş olur.

19. **bulunur:-ur**

Diğer 69

Mısra: 18

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

gaşyolmak derecelerine gelir.
Hâl bulunur ki sefaletin pençe-yi kahrında
zebun bir ailenin

20. **bulunan:-an**

Diğer 72

Mısra: 19

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada
bulunan odamın
penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek
tepelerle biraz

21. **bulunmuştu.:-muş, -du**

Diğer 74

Mısra: 25

... olarak görülmek, ... olduğu kabul
edilmek, telakkî edilmek.

donatılmış şayan-ı temaşa bulunmuştu.
Erkeklerle kadınlara mahsus olmak üzere
mevkiler vardı.

22. **bulunan:-an**

Diğer 79

Mısra: 21

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman
Adalar
Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata
Beyoğlu tarafları

23. **bulunuyordu:-uyor, -du**

Diğer 79

Mısra: 10

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif
derya solda
bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı
gönülleri muhabbetle

24. **bulunan:-an**

Diğer 83

Mısra: 6

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru
olup da heyet-i
umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o
kusur için güzellikten

25. **bulunmaz:-maz**

Diğer 87

Mısra: 24

Var olmak, mevcut olmak, görülmek.

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı
hakikat ile
tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit
bulunmaz ki

bulut:

1. **bulut:**

Diğer 47

Mısra: 17

*Gökyüzünün yüksekçe katlarındaki
görülebilir duruma gelmiş su buharı kütleli.*

gizleniyor kâh arz-ı çehre ederek bulut
yığınları üstüne nurunu
yayıyordu.

2. bulutlar:-lar

Diğer 47

Mısra: 16

*Gökyüzünün yüksekçe katlarındaki
görülebilir duruma gelmiş su buharı kütleli.*

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin
etmiş) kamer
bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh
bulutlar içine

3. bulut:

Diğer 61

Mısra: 8

*Gökyüzünün yüksekçe katlarındaki
görülebilir duruma gelmiş su buharı kütleli.*

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir
durgunluk gelir.
Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise
de ara sıra bulut

4. bulutlar:-lar

Diğer 68

Mısra: 1

*Gökyüzünün yüksekçe katlarındaki
görülebilir duruma gelmiş su buharı kütleli.*

Bahar tulu gurup mehtap bulutlar zaman-ı
seher
lahn-ı andelîb deniz cuy-bâr bedayi-i tabiat
menâzır-ı fitrat

5. bulut:

Diğer 80

Mısra: 3

*Gökyüzünün yüksekçe katlarındaki
görülebilir duruma gelmiş su buharı kütleli.*

iniyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir
bulut tabakası
teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

bunlardan başka:

1. bunlardan başka:

Diğer 63

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Bunların dışında, haricinde.

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da
bunlardan
başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda
taşlarda ormanlarda

bununla beraber:

1. bununla beraber:

Diğer 83

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Bununla birlikte.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru
olup da heyet-i
umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o
kusur için güzellikten

bünyâd eyleyen:

1. bünyâd eyleyen:-y, -en

Diğer 3

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Binâ etmek, inşâ etmek, kurmak.

Ey ademden varlık icâd eyleyen
Ey binâ-yı günü bünyâd eyleyen

bura:

1. burada:-da

Diğer 17

Mısra: 8

Bu yer, burası.

Bir taraftan da melerdi kuzular
O güzellik ki bulunmaz burada

2. burada:-da

Diğer 60

Mısra: 11

Bu yer, burası.

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım
İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler
ile döşenir

3. burası:-s, -ı

Diğer 74

Mısra: 17

Bu yer, burası.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi müteaddit ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline getirildi. Bahar

4. **burası:-s, -i**

Diğer 74

Mısra: **19**

Bu yer, burası.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka nüzhet-gâh olur. İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu safa-gâhın geniş

5. **buraya:-(y)a**

Diğer 74

Mısra: **27**

Bu yer, burası.

Erkek kadın çoluk çocuk binlerce halk üç gün buraya devam etti.

6. **buradan:-dan**

Diğer 87

Mısra: **13**

Bu yer, burası.

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u takdim ile efendimizin daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke vü mesudeyi

bürhân eyledi:

1. **bürhân eyledi:-di**

Diğer 4

Mısra: **6**

Kelime Tipi: -

Delil, tanık yapmak || rehber yapmak.

Kadrini Mevlâ büyük unvânla i'lân eyledi Şân-ı 'âlû'l-âline Kur'ân'ı bürhân eyledi

bursa:

1. **bursa:**

Diğer 79

Mısra: **2**

Marmara Bölgesi'nin Güney Marmara Bölümü'nde yer alan bir şehir.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis dönerken medd-i nazar Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa sahiline Keşiş

bürü:-

1. **bürürmüş:.-r, -müş**

Diğer 71

Mısra: **25**

Kaplamak.

bir hüzn-i latif bürürmüş. Mehtap zamanı pek bedî imiş. İştıyorum. Yazık ki ben göremiyorum

bürün:

1. **bürünmüştü:-müş, -dü**

Diğer 72

Mısra: **25**

Kaplanmak, bir görünüşe girmek.

câme-yi sefid-fâme bürünmüştü . Hele ağaçlar beyaz libaslar giymiş gibi arz-ı endam-ı dil-ârâm eyliyordu.

2. **bürünmüş:-müş**

Diğer 80

Mısra: **11**

Kaplanmak, bir görünüşe girmek.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar sarınmış bürünmüş kukuletalarını çekmiş oldukları hâlde yürüyorlardı. Bir

3. **bürünmüş idi:.-müş, -i, -di**

Diğer 80

Mısra: **9**

Kelime Tipi: -

Sarılmak, örtünmek.

ediyor. Ağaçlar her taraf câme-yi sefid-fâme bürünmüş idi. Kahvelere kıraathanelere tiyatrolara balozlara kafeşantanlara

bütün:

1. **bütün:**

Diğer 4

Mısra: **3**

(Belirtilmek istenen veya bahsedilen şeyin) Hepsi, tamâmı, tüm, bilcümle, bilumum.

Feyz-i şer'in müstenîr eyler bütün âlemleri Mi'cerâtın dâimî hayrân eder âdemleri

2. **bütün:**

Diğer 61

Mısra: 14

(Belirtilmek istenen veya bahsedilen şeyin) Hepsi, tamâmı, tüm, bilcümle, bilumum.

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün eşya sanki

3. **bütün:**

Diğer 73

Mısra: 5

(Belirtilmek istenen veya bahsedilen şeyin) Hepsi, tamâmı, tüm, bilcümle, bilumum.

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba üzerindeki güğümde ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını eda etti. Biraz sonra

4. **bütün:**

Diğer 74

Mısra: 4

(Belirtilmek istenen veya bahsedilen şeyin) Hepsi, tamâmı, tüm, bilcümle, bilumum.

Gece dahi hanemizde odamızda mangal başında kitap okuyordum.
Bütün efrad-ı aile can kulağıyla dinliyordu.

5. **bütün:**

Diğer 76

Mısra: 21

(Belirtilmek istenen veya bahsedilen şeyin) Hepsi, tamâmı, tüm, bilcümle, bilumum.

kasaplar dükkânlarına intizam vermiş
tablakârlar bütün
satıcılar tedârikât ile meşguldür.

6. **bütün:**

Diğer 77

Mısra: 3

(Belirtilmek istenen veya bahsedilen şeyin) Hepsi, tamâmı, tüm, bilcümle, bilumum.

çalgıcılar bütün oyuncular hazırlanır.
Kıraathaneciler
kahveciler gazinocular fincanlarını
bardaklarını nargilelerini takımlarını

7. **bütün:**

Diğer 81

Mısra: 13

(Belirtilmek istenen veya bahsedilen şeyin) Hepsi, tamâmı, tüm, bilcümle, bilumum.

teleskoplar röntgen şuaları vesaire bütün ilim ve fen sayesinde vücuda gelmiştir.

8. **bütün:**

Diğer 83

Mısra: 16

(Belirtilmek istenen veya bahsedilen şeyin) Hepsi, tamâmı, tüm, bilcümle, bilumum.

Çalışmadan usanmayın
Bütün meziyet-i beşer

büyü-:

1. **büyür:-r**

Diğer 44

Mısra: 1

Büyüme, olgunlaşma.

Cehalet sefaletin sütanasıdır. Daim oldukça o nevzat büyü yetişir.

2. **büyüdüğünü:-dük, -ü, -n, -ü**

Diğer 62

Mısra: 8

Daha büyük duruma gelmek, gelişmek, olgunlaşmak.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

3. **büyür:-r**

Diğer 69

Mısra: 5

Daha büyük duruma gelmek, gelişmek, olgunlaşmak.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret müşahede olunur.
Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki günler

büyük:

1. **büyük:**

Diğer 4

Mısra: 5

Büyük, yüce, ulu.

Kadrini Mevlâ büyük unvânla i'ân eyledi
Şân-ı 'âlû'l-âline Kur'ân'ı bürhân eyledi

2. büyük:

Diğer 12

Mısra: 4

Mühim, önemli, değerli, kıymetli.

Bir saâdetli hayât ister isen
Leyse li'l-insân büyük ihtârdır

3. büyük:

Diğer 66

Mısra: 5

Büyük, yüce, ulu.

cihan-ı medeniyete bundan büyük bundan
şerefli hizmet
de olamaz.

4. büyük:

Diğer 67

Mısra: 1

*Nitelikleri bakımından başkalarından
ayırt edilecek kadar üstün, değerli, seçkin,
mümtaz.*

Gönül şu demde bir büyük Osmanlı edibinin
Yat uyu ey tıfl-ı safâ-perverim

5. büyük:

Diğer 68

Mısra: 7

Büyük, yüce, ulu.

Evlat Cenab-ı Hakk'ın nev-i beşere en büyük
ihsan-ı
samedânîsidir.

6. büyük:

Diğer 68

Mısra: 15

Büyük, yüce, ulu.

Evlat küçük bir mahluk fakat büyük bir
harikadır.
Evlat hayrû'l-halef-i ebeveyndir. Evlada
nailiyet cihanın

7. büyük:

Diğer 69

Mısra: 14

*Nitelikleri bakımından başkalarından
ayırt edilecek kadar üstün, değerli, seçkin,
mümtaz.*

takdim edilmiş olur.

Vakit olur ki büyük bir mektebin tevzi-i
mükâfat resminde

8. büyük:

Diğer 71

Mısra: 16

Mühim, önemli, değerli, kıymetli.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi
Ey insanlar
Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük
farkımız vardır.

9. büyük:

Diğer 73

Mısra: 11

Yaşı daha ileri, daha fazla olan, yaşlı.

Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük
validem Mangal kenarı
kış gününün lalezarındır. dedi.

10. büyük:

Diğer 74

Mısra: 15

*Boyutları, benzerlerinden daha fazla olan
(somut nesne).*

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla
geçilir.

Tavuk Ormanı berzahtan yukarı ikinci parçaya
denilir

11. büyüklere:-ler, -e

Diğer 75

Mısra: 2

Yaşı daha ileri, daha fazla olan, yaşlı.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecidiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

12. büyük:

Diğer 77

Mısra: 19

*Boyutları, benzerlerinden daha fazla olan
(somut nesne).*

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

13. **büyük:**

Diğer 79

Mısra: **1**

Boyutları, benzerlerinden daha fazla olan (somut nesne).

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis dönerken medd-i nazar Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa sahiline Keşiş

14. **büyük:**

Diğer 81

Mısra: **10**

Boyutları, benzerlerinden daha fazla olan (somut nesne).

bilinir.

Bugün görüp hayran kaldığımız büyük güzel şehirler

15. **büyük:**

Diğer 81

Mısra: **21**

Mühim, önemli, değerli, kıymetli.

denizi birleştirdi. Âlem-i seyahat ü ticarete büyük hizmette bulundu. Doktor Pasteur mikropların keşfiyle fenn-i tababeti

16. **büyük:**

Diğer 83

Mısra: **13**

Çok, ortalamayı aşan.

Büyük cehâlet eyliyor. Nukûda pek dayanmayın

17. **büyükler:-ler**

Diğer 87

Mısra: **9**

Yaşı daha ileri, daha fazla olan, yaşlı.

eteklerini öpüyor. Büyükler küçüklere iltifat eyliyor. Evet herkes gülüyor söylüyor. Kulları dahi nezd-i sâmi-yi

18. **büyüklerin:-ler, -in**

Diğer 87

Mısra: **8**

Yaşı daha ileri, daha fazla olan, yaşlı.

lebrîz-i şevk u şâdîdir. Mensûbîn-i din-i Mübin-i Ahmedî

yekdiğerini tebrik ile uğraşiyor. Küçükler büyüklerin ellerini

büyük büyük:

1. **büyük büyük:**

Diğer 65

Mısra: **13**

Kelime Tipi: -

Çok büyük.

âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut yetişir.

2. **büyük büyük:**

Diğer 69

Mısra: **2**

Kelime Tipi: -

Çok büyük.

eder ki bu silsile içinde âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut yetişir.

buyur-:

1. **buyrulduğunu:-ul, -duk, -u, -n, -u**

Diğer 2

Mısra: **9**

Bir şeyin yapılmasını kesin olarak bildirmek, emretmek.

Şu hâlde o teşvikin râyegân buyrulduğunu görürsem böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı teşekkür etmez

büyüt-:

1. **büyütür.-ür**

Diğer 63

Mısra: **20**

Büyümesine hizmet ve yardım etmek, bakıp yetiştirmek.

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir ninni söyler.

Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine masumane

buz kayanların:

1. **buz kayanların:-an, -lar, -in**

Diğer 63

Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Buz üstünde kaymak.

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile uğraşanların sabahtan akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşıp kan ter

buz tutar.:

1. **buz tutar.:-ar**

Diğer 62
Mısra: 3
Kelime Tipi: -
Donmak, üstü buzla kaplanmak.

Kışın hava soğur. Derele nehirler göller buz tutar. Kar yağar. Geceleri evinde sıcak odasında çocuğunu çocuğunu başına

C

câ-be-câ:

1. **câ-be-câ:**

Diğer 74
Mısra: 22
Yer yer.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza için- tenteler kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı dikildi. Câ-be-câ

câhil:

1. **câhil:**

Diğer 10
Mısra: 2
Akılsız / şuursuz / kendini bilmeyen / gaflet içinde olan.

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder Câhil olan âdemin servet elinden gider

2. **cahili:-i**

Diğer 65
Mısra: 20
Okuyarak bilgisini ilerletmemiş, tahsil görmemiş, bilgisiz (kimse).

Bir hakîm görülür ki hayret- efzâ-yı efkâr olan nesâyih-i akılanesiyle binlerce cahili irşat eyler.

camekân:

1. **camekânlarına:-lar, -i, -n, -a**

Diğer 76
Mısra: 19
Camla çevrili, camla örtülü yer.

asmışlardır. Şekerciler tabaklarla camekânlarına reçellerin numunelerini dizmişler. Uncular ekmekçiler fırıncılar simitçiler

câme-yi sefid-fâme:

1. **câme-yi sefid-fâme:-e**

Diğer 72
Mısra: 25
Kelime Tipi: -
Beyaz renkli elbise.

câme-yi sefid-fâme bürünmüştü . Hele ağaçlar beyaz libaslar giymiş gibi arz-ı endam-ı dil-ârâm eyliyordu.

2. **câme-yi sefid-fâme:-e**

Diğer 80
Mısra: 9
Kelime Tipi: -
Beyaz renkli elbise.

ediyor. Ağaçlar her taraf câme-yi sefid-fâme bürünmüş idi. Kahvelere kiraathanelere tiyatrolara balozlara kafeşantanlara

cami:

1. **camidir.:-dir**

Diğer 53
Mısra: 7
Kendisinde bulunduran, içine alan, ihtivâ eden, ihâta eden.

ipka-yı namına hadim olacak mezâyâyı camidir.

2. **camilerde:-ler, -de**

Diğer 76
Mısra: 23
Müslümanların ibadet etmek için toplandıkları yer.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık kandiller var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır. Minarelerin şerefelerine

3. **camilerin:-ler, -in**

Diğer 76

Mısra: 26

Müslümanların ibadet etmek için toplandıkları yer.

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve ikiden ziyade minaresi olan camilerin minarelerine mahya ipleri

cân:

1. **can:**

Diğer 61

Mısra: 2

Can, ruh, gönül.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırıl pırıl uçuşurlar. Küçük çocuklar bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki can tazeler.

can kulağıyla dinle-:

1. **can kulağıyla dinler:-r**

Diğer 70

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Büyük bir dikkatle dinlemek.

gözüyle görür can kulağıyla dinler bir mahluktur. Ââmâlar namütenahi afâk-ı muzlime-yi müpheme dâhilinde yaşarlar.

2. **can kulağıyla dinlerim.:-r, -im**

Diğer 72

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Büyük bir dikkatle dinlemek.

Bazen güzel çalınan bir kemani bir piyanoyu bir udu bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i ruhiyeyi serâir-i

3. **can kulağıyla dinliyordu.:-yor, -du**

Diğer 74

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Büyük bir dikkatle dinlemek.

Gece dahi hanemizde odamızda mangal başında kitap okuyordum. Bütün efrad-ı aile can kulağıyla dinliyordu.

cânbâz⁶:

1. **canbaz:**

Diğer 74

Mısra: 22

Ip, at vb. üzerinde tehlikeli gösteriler yapan, canını tehlikeye atan kimse, akrobat.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza için- tenteler kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı dikildi. Câ-be-câ

2. **canbaz:**

Diğer 75

Mısra: 12

Ip, at vb. üzerinde tehlikeli gösteriler yapan, canını tehlikeye atan kimse, akrobat.

Jimnastik oyunları

Canbaz oyunları

3. **canbazlar:-lar**

Diğer 77

Mısra: 2

Ip, at vb. üzerinde tehlikeli gösteriler yapan, canını tehlikeye atan kimse, akrobat.

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri davullarını gerip amade dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar hokkabazlar

câni:

1. **cani:**

Diğer 44

Mısra: 9

Cinayet işlemiş kimse, katil; mec. Çok gaddar (kimse), düşman.

Müskiratla me'lûf olanlar bir cani ile arkadaşlık ediyorlar demektir.

canını verecek:

⁶ cambaz şeklinde okunan 3 kelime orijinal metne uygun olarak cânbâz şeklinde düzeltilmiştir.

1. **canını verecek:**-ecek

Diğer 70

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Bir şey uğruna en değerli varlığını feda etmeye, hatta ölmeye hazır olmak.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata karanlıkta ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır. Yahut kalp

câri:

1. **câriydi:**-y, -di

Diğer 13

Mısra: 7

Yürürlükte olan, geçerli, geçmekte olan.

Her tarafta bir sükût câriydi tesir eylemiş Zannedirdim kalbimin hâl-i melâli dağlara

câ-yı mütalaaya:

1. **câ-yı mütalaaya:**-y, -a

Diğer 52

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Etraflıca düşünme, inceleme, tetkik yeri.

câ-yı mütalaaya merfû olmasını halisane temenni eder muharririni tebrik eylerim.

cefa edenlerin:

1. **cefa edenlerin:**-en, -ler, -in

Diğer 46

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Eziyet etmek, sıkıntı vermek.

İlim ve fazlı olup da benî nev' ini hissedar etmeyen ve sayesinde nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa edenlerin

cehâlet:

1. **cehâlet:**

Diğer 44

Mısra: 1

1-Bir şeyi bilmez olma, bilmezlik hâli; bilgisizlik, cahillik. 2-Ar. Cehl ile ittisaf, cahillik.

Cehalet sefaletin sütanasıdır. Daim oldukça o nevzat büyür yetişir.

2. **cehâlet:**

Diğer 44

Mısra: 3

1-Bir şeyi bilmez olma, bilmezlik hâli; bilgisizlik, cahillik. 2-Ar. Cehl ile ittisaf, cahillik.

Cehalet ve atalet bâis-i izdiyâd-ı sefalet ilim ve marifet ise mucib-i terakki-yi saadettir.

cehâlet eyliyor.:

1. **cehâlet eyliyor.:**-yor

Diğer 83

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Bilgisizlik, câhillik etmek.

Büyük cehâlet eyliyor. Nukûda pek dayanmayın

celil:

1. **celil:**

Diğer 71

Mısra: 3

Çok yüce, ulu, kadri ve mertebesi yüksek.

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan mahrum olanlara dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa edilmemiş olur.

celp edilmistir:

1. **celp edilmistir:**-miş, -dir

Diğer 76

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Getirtilmek.

olarak celp edilmiştir ibaresini havi levhalar yapıştırmışlar güllaç demetlerini gelişi güzel dükkânların ötesine berisine

cemâl-i cânânı:

1. **cemâl-i cânânı:**-ı

Diğer 59

Mısra: 21

Kelime Tipi: -
Sevgilinin yüzünün güzelliği.

Ki dürdan görüyorsun cemâl-i cânânı
Yüzünden eyleyerek iktibâs-ı nûr-ı safâ

cemiyet-i beşerive:

1. cemiyet-i beşeriyenin:-n, -in

Diğer 63
Mısra: 12
Kelime Tipi: -
İnsanlık topluluğu.

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife
ile i'lâ buyurulan
valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas
kıvamı şiraze-yi

2. cemiyet-i beşeriyenin:-n, -in

Diğer 65
Mısra: 21
Kelime Tipi: -
İnsanlık topluluğu.

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin
bâdî-yi harabisi
olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi
pek çok mühlik

3. cemiyet-i beşeriyeye:-y, -e

Diğer 69
Mısra: 19
Kelime Tipi: -
İnsanlık topluluğu.

yetiştirdiği evlat cemiyet-i beşeriyeye ettiği
hizmetlere
mukabil iktisap eylediği medar-ı maişetle
valideynini mesut

cenâb-ı fâtır'a:

1. cenâb-ı fâtır'a:-a

Diğer 19
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Hazret-i Allah, sevgili yaratıcı.

Tez vakitte ülfet etmek'çün seninle bir daha
Ser-be-hâk oldum duâ ettim Cenâb-ı Fâtır'a

cenab-ı hak:

1. cenab-ı hak:

Diğer 53
Mısra: 17
Kelime Tipi: -
Yüce Allah.

meydan-ı istifade olmamış bulunmasıdır.
Cenab-ı Hak hizmetini
mevfur sayını meşkûr eylesin

2. cenab-ı hakk'ın:-in

Diğer 68
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Yüce Allah..

Evlat Cenab-ı Hakk'ın nev-i beşere en büyük
ihsan-ı
samedânîsidir.

3. cenab-ı hak:

Diğer 70
Mısra: 10
Kelime Tipi: -
Yüce Allah.

mektebimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve
fakat safiyane ve
masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen
Cenab-ı Hak o

cenab-ı hallâk-ı lâyezâlden:

1. cenab-ı hallâk-ı lâyezâlden:-den

Diğer 87
Mısra: 16
Kelime Tipi: -
Sonu olmayan, ebedi olan yüce yaratıcı.

şeref-i idrake mazhariyetle kâmurân
olmalarını Cenab-ı
Hallâk-ı lâyezâlden tazarru ve niyaz ederim.
Baki ihtirâmât-ı

cenâb-ı hâverî'nin:

1. cenâb-ı hâverî'nin:-n, -in

Diğer 1
Mısra: 9
Kelime Tipi: -
Sevgili Hâverî.

Bu Fecri Cenâb-ı Hâverî'nin
Bir nağmesidir rübâb-ı tab'ın

cenab-ı rabb-ı mennân'dan:

1. **cenab-ı rabb-ı mennân'dan:-dan**

Diğer 88

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

*Kullarına hadsiz hesapsız nîmetler veren,
sınırsız iyilik ve ihsanda bulunan yüce Allah.*

nice seneler bu gibi â'yâd u eyyam-ı
mübarekeyi idrak ile
şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı
Rabb-ı Mennân'dan

cenab-ı rabb-i müteâlin:

1. **cenab-ı rabb-i müteâlin:-in**

Diğer 77

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Yüce olan Allah.

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihsan ettiği
nimetlerden
biri de evveli rahmet evsâtı mağfîret ahiri
itkun mine'n-nîrân

cenâb-ı sâmi'h'i:

1. **cenâb-ı sâmi'h'i:-i**

Diğer 85

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Sevgili Samih.

Mîr-i İsmet'le Cenâb-ı Sâmi'h'i tanzîrde
Hâverî her dem sana nazm sühan-ı bigânedir.

cennet:

1. **cennet:**

Diğer 7

Mısra: 4

*(Ar.) İmanlı ve iyi kimselerin ölümden
sonra Allah tarafından mükâfat olarak
konulacakları ve içinde ebediyen
yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde
güzellik ve nîmetlerle dolu yer.*

Lütfun ile oldu cihân
Cennet gibi ey tâc-dâr

cereyan eden:

1. **cereyan eden:-en**

Diğer 72

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

*Akmak, geçmek; olmak, vuku bulmak,
meydana gelmek.*

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından
yılankavi
mecralar içinde cereyan eden nehrin
göründüğü gibi şehrinde

2. **cereyan eden:-en**

Diğer 77

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Akmak, geçmek.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebnî iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

cevâp:

1. **cevâbın:-ın**

Diğer 21

Mısra: 3

*Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir
durum ve ihtiyaca söz, yazı veya başka bir
ifade yoluyla verilen karşılık, yanıt.*

İstedim yazmak cevâbın ol zamân
İşlerim tehîre bâidsi hemân

2. **cevap:**

Diğer 80

Mısra: 18

*Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir
durum ve ihtiyaca söz, yazı veya başka bir
ifade yoluyla verilen karşılık, yanıt.*

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir
mektup yazmakla
meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla
mütelâşî

cevap alınacağı:

1. **cevap alınacağı:-ın, -acak, -ı**

Diğer 45

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

*(Sorulan bir sorunun sonrası için) Cevap
almak.*

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman
şimendiferin hayli
uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i
hüzn-i iştîmâli

cidden:

1. cidden:

Diğer 46

Mısra: 17

Gerçekten.

olan acı acı tebensümleri cidden tesîrât-ı
kalbiyemi mucip
olur ağlarım.

ciğerpare:

1. ciğerparesinin:-s, -i, -n, -in

Diğer 63

Mısra: 18

*İnsanın ciğerinin köşesi gibi sevdiği
kimse, evlât, torun.*

türlü sıkıntılar çekerek âlem-i hestîye getirdiği
evladının
sevgili yavrusunun ciğerparesinin istikmâl-i
huzur u aramı

2. ciğerparesinin:-s, -i, -n, -in

Diğer 64

Mısra: 1

*İnsanın ciğerinin köşesi gibi sevdiği
kimse, evlât, torun.*

Valide mahsul-i ömrünün yadigâr-ı hayatının
ciğerparesinin
yürümeye söylemeye okumaya yazmaya
başladığı zaman

cihân:

1. cihân:

Diğer 7

Mısra: 3

Dünya, kâinat, âlem.

Lütfun ile oldu cihân
Cennet gibi ey tâc-dâr

2. cihânın:-iñ

Diğer 7

Mısra: 11

Dünya, kâinat, âlem.

Geldi cihânın ufkuna
Bir incilâ-yı iftihâr

3. cihânda:-da

Diğer 20

Mısra: 1

Dünya, kâinat, âlem.

Bir güzel kızdır cihânda her emel
İşte levh-i cismi dikkat eyle gel

4. cihan:

Diğer 57

Mısra: 4

Dünya, kâinat, âlem.

buna hiç doyulmaz.
Mehtap gayet latiftir. Cihan bir kitap
mütalaası seyahat.

5. cihanın:-ın

Diğer 65

Mısra: 5

Dünya, kâinat, âlem.

Cihanın alayışını ziyinetini saadetini her şeyini
valideler
ikmal eder.

6. cihanın:-iñ

Diğer 68

Mısra: 16

Dünya, kâinat, âlem.

Evlat küçük bir mahluk fakat büyük bir
harikadır.
Evlat hayrû'l-halef-i ebeveyndir. Evlada
nailiyet cihanın

7. cihanın:-iñ

Diğer 69

Mısra: 25

Dünya, kâinat, âlem.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba
ederek cihanın
hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir
bahşâyış-i ilahiyeden

8. cihan:

Diğer 71

Mısra: 29

Dünya, kâinat, âlem.

'alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir
cihan ne güzel hâl
alır. Hayfa ki ben göremiyorum

9. cihanı:-ı

Diğer 71

Mısra: 24

Dünya, kâinat, âlem.

çare ki ben göremiyorum
Güneş doğarken cihanı bir güzellik kaplarmış.
Batarken

10. **cihânda:-da**

Diğer 83

Mısra: 22

Dünya, kâinat, âlem.

Mezâhime alışmayan
Cihânda hep zelil ü hor

11. **cihânda:-da**

Diğer 84

Mısra: 6

Dünya, kâinat, âlem.

Safâ-yı ömrü hep bulun
Cihânda bahtiyâr olun

12. **cihanı:-ı**

Diğer 87

Mısra: 2

Dünya, kâinat, âlem.

Ramazan kesirü'l-feyezân ki ulvi neşveler
ruhani safalarla
cihanı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat
yine bir letafet-i

cihân-bân:

1. **cihân-bân:**

Diğer 5

Mısra: 12

Dünyayı koruyup gözetin.

İftihâr eyler vücûduyla serîr-i saltanat
Muhyî-yi mülk ü cihân-bân doğduğu gündür
bugün

cihân-ı edebe:

1. **cihân-ı edebe:-e**

Diğer 23

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Edebiyat dünyası.

Bir keder geldi cihân-ı edebe
İrtihâl etti Muallim Nâcî

cihan-ı medeniyet:

1. **cihan-ı medeniyete:-e**

Diğer 65

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Medeni, uygar bir dünya.

âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete büyük
büyük hizmetler
eder nice bin vücut yetişir.

2. **cihan-ı medeniyete:-e**

Diğer 66

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Medeni, uygar bir dünya.

cihan-ı medeniyete bundan büyük bundan
şerefli hizmet
de olamaz.

3. **cihan-ı medeniyete:-e**

Diğer 69

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Medeni, uygar bir dünya.

eder ki bu silsile içinde âlem-i insaniyete
cihan-ı medeniyete
büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut
yetişir.

4. **cihan-ı medeniyete:-e**

Diğer 69

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Medeni, uygar bir dünya.

yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi
anlamak
ister. Artık bu çocuk âlem-i insaniyete cihan-ı
medeniyete

5. **cihan-ı medeniyetin:-in**

Diğer 79

Mısra: 30

Kelime Tipi: -

Medeni, uygar bir dünya.

Sirkeci'ye geldik. Sabahın saat yarımı idi ki
âlem-i İslamiyet
ve cihan-ı medeniyetin merkez-i yegânesi olan
payitaht-ı

6. cihan-ı medeniyet:

Diğer 81

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

Medeni, uygar bir dünya.

medeniyet bu saadetlere bu şereflere hep ilim ve fen sayesinde nail olmuştur.

cihaz:

1. cihazının:-i, -n, -in

Diğer 45

Mısra: 19

Gelin olacak kız için hazırlanan her türlü eşya, çeyiz.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan cihazının ikmal için her türlü tedârikât serian görülür. Komşuları

cihet:

1. cihetten:-ten

Diğer 8

Mısra: 15

Taraf, yön.

Dört cihetten çıktı hep âminler
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

2. ciheti:-i

Diğer 77

Mısra: 20

Taraf, yön.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki büyük taş köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile müzeyyen muntazam

3. ciheti:-i

Diğer 79

Mısra: 22

Taraf, yön.

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman Adalar Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata Beyoğlu tarafları

cilvegâh olan:

1. cilvegâh olan:-an

Diğer 53

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Görünme, tecelli ve zuhur etme yeri.

nezahetleri olan Tulû'u ser-â-pâ mütalaa eyledim.
Havass-ı latife maânî-yi rakıkaya cilvegâh olan şu eser müessirinin

cilve-künân-ı meydan-ı istifade olmamış bulunmasıdır.:

1. cilve-künân-ı meydan-ı istifade olmamış bulunmasıdır.:-ma, -s, -i, -dır

Diğer 53

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Fayda meydanında ortaya çıkmamış olmak, faydalı olmamak.

meydan-ı istifade olmamış bulunmasıdır.
Cenab-ı Hak hizmetini mevfûr sayını meşkûr eylesin

cinâyet:

1. cinâyet:

Diğer 22

Mısra: 2

Adam öldürme derecesinde ağır suç.

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

cism:

1. cismim:-im

Diğer 14

Mısra: 11

"Cisim" Beden, vücut, fizikî görünüş.

Cismim artık oldu bî-tâb şîven ü efgândan
Merhamet kıl lütfunu çoktan beridir beklerim

cism-i medeniyete:

1. cism-i medeniyete:-e

Diğer 47

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Medeniyet, uygarlık vücudu.

Bu sırada idi ki cism-i medeniyete dem-i hayat isale

eden şimendifer katarı önümden süratle geçiyordu.

civâr:

1. **civarında:**-i, -n, -da

Diğer 79

Mısra: 20

Yakın yer, çevre, yöre, etraf.

içinde arz-ı didar eyledi.

Kumkapı'yı geçerek Topkapı Saray-ı

Hümayunu civarında

cıvılda-:

1. **cıvıdayarak:**-y, -arak

Diğer 47

Mısra: 7

(Küçük kuşlar, civcivler için) Cıvıl cıvıl ötmek, ötüşmek.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıdayarak yuvalarına sokulmaya başladı.

Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı sükûta dalıyor.

2. **cıvıdayan:**-y, -an

Diğer 75

Mısra: 23

(Küçük kuşlar, civcivler için) Cıvıl cıvıl ötmek, ötüşmek.

söğüt dallarında cıvıdayan kuşların hâli ne kadar ruh-nevâz

idiyse gâhîce bir kırlangıcın sath-ı aba kadar inip bir hayli gittikten

cıvıltı:

1. **cıvıltılarını:**-lar, -i, -n, -i

Diğer 59

Mısra: 4

Kuşların öterken çıkardıkları ses, kuş sesi, kuş ötüşü.

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı kamerin denizin

ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki kuşların cıvıltılarını

2. **cıvıltısı:**-s, -i

Diğer 60

Mısra: 14

Kuşların öterken çıkardıkları ses, kuş sesi, kuş ötüşü.

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş verir. Dereler ırmaklar şırl şırl akar çağlar . Kuşların cıvıltısı her tarafı

3. **cıvıltıları:**-lar, -i

Diğer 61

Mısra: 18

Kuşların öterken çıkardıkları ses, kuş sesi, kuş ötüşü.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık aralık horoz

sesleri kuş cıvıltıları iştilir. Dereler sevimli sevimli akar. Yeşil

ciyâdet-i hava:

1. **ciyâdet-i hava:**

Diğer 79

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Hava hoşluğu, hava temizliği.

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en mürde dilleri bile

yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i hava ve letafet-i

cuma:

1. **cuma:**

Diğer 74

Mısra: 19

Perşembe ile cumartesi arasındaki gün.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka nüzhet-gâh olur.

İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu safa-gâhın geniş

cümle:

1. **cümlesin:**-sin

Diğer 3

Mısra: 14

"Bütün, hepsi" anlamında belgisiz zamir.

San'at-ı îcâdına yok intihâ

Cümlesin göstermede arz u semâ

cüret-yâb oluyorum.:

1. **cüret-yâb oluyorum.:**-uyor, -um

Diğer 55

Mısra: 10

Kelime Tipi: -
*Kendinde cüret bulan kişi olmak,
cesaretli olmak, cesur olmak.*

İşte bunları da bir çiçek demeti hâlinde huzur-ı
erbab-ı
edebe takdime cüret-yâb oluyorum.

cûşa gelip:

1. **cûşa gelip:**-ip
Diğer 58
Mısra: 17
Kelime Tipi: -
*Coşmak, heyecanlanmak, galeyana
gelmek.*

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan
olurlar. Ara
sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi
ihlale bâdî olur.

cûy-bâr:

1. **cûy-bâr:**
Diğer 47
Mısra: 2
Nehir, ırmak, akarsu.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir
tepedir ki
yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp
gidiyordu. Karşı

2. **cuy-bâr:**
Diğer 68
Mısra: 2
Nehir, ırmak, akarsu.

Bahar tulu gurup mehtap bulutlar zaman-ı
seher
lahn-ı andelîb deniz cuy-bâr bedayi-i tabiat
menâzır-ı fitrat

cûyende-yi terakki:

1. **cûyende-yi terakki:**
Diğer 2
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Yükselmeyi, yücelmeyi isteyen.

Muhtî olsam da nazar-ı kerim-i ashabının
iğmâzına teşvikine
muhtaç cûyende-yi terakki bir nev-hevesim.

cüzdân:

1. **cüzdânlarına:**-lar, -ı, -n, -a
Diğer 58
Mısra: 14
*Üstte taşınması gereken para, kâğıt vb.
şeyleri koymaya yarayan, cebe girecek
büyüklükte çanta.*

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane
kürekleri çekerler
bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem
ile cüzdânlarına

cüzi:

1. **cüzi:**
Diğer 64
Mısra: 19
*Az miktarda, ehemmiyetsiz, bir şeyin
tamamı olmayıp bir kısmı olan.*

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlığından
mütehassis olur.
Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda
ne kadar

Ç

çabuk:

1. **çabuk:**
Diğer 80
Mısra: 8
Tez, hızlı.

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti.
Saat bir
buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes
akşam taamını

2. **çabuk:**
Diğer 84
Mısra: 2
Tez, hızlı.

Dem-i şebâbınız geçer
Bu dem çabuk güzâr eder

çadır:

1. **çadırlar:**-lar
Diğer 74
Mısra: 21
*Barınmak maksadıyla yere çakılmış
kazıklara keçe, kalın bez, kıl dokuma veya deri*

gerilmek sûretiyle açık havada kurulan,
kolayca sökülüp taşınabilir barınak.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza
için- tenteler
kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı
dikildi. Câ-be-câ

çağ:

1. çağlarda:-lar, -da

Diğer 46

Mısra: 1

Dönem, vakit, devir, zaman.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için
günde
birkaç defa doktorlar gelerek her türlü
teşebbüsât icra olunur.

çağır-:

1. çağırır:-ır

Diğer 72

Mısra: 13

Bağırarak, seslenmek.

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel
olduğunu da
söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum.
Okşuyorum öpüyorum

çağla:

1. çağlar:-r

Diğer 60

Mısra: 14

*(Su için) Akarken coşkun sesler çıkararak
taşıp dökülmek, köpürmek, çağıldamak.*

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş
verir. Dereler
ırmaklar şırl şırl akar çağlar . Kuşların
civıltısı her tarafı

çal-:

1. çalıyordu:-ıyor, -du

Diğer 47

Mısra: 6

*(Müsikî âletlerinin veya ses çıkarmaya
yarayan boru, çan, çingirak, kampana vb.nin)
Vurmak, üflemek veya gerekeni yapmak
sûretiyle ses çıkarmasını sağlamak.*

aralık kuzu meleyişleri işitiliyordu.
Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını
çalıyordu. Hafif bir

2. çalar.:-ar

Diğer 61

Mısra: 21

*(Müsikî âletlerinin veya ses çıkarmaya
yarayan boru, çan, çingirak, kampana vb.nin)
Vurmak, üflemek veya gerekeni yapmak
sûretiyle ses çıkarmasını sağlamak.*

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel
kavalını çalar. Bülbüller
yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel
bir rüzgâr

3. çalarak:-arak

Diğer 73

Mısra: 2

*(Müsikî âletlerinin veya ses çıkarmaya
yarayan boru, çan, çingirak, kampana vb.nin)
Vurmak, üflemek veya gerekeni yapmak
sûretiyle ses çıkarmasını sağlamak.*

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı
yürüyordu. İstasyondan
henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak
dumanını

çalgı:

1. çalgılardan:-lar, -dan

Diğer 72

Mısra: 3

Müsikî âleti, enstrüman.

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu
çalgılardan keman
pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok
zaman

2. çalgıları:-lar, -ı

Diğer 75

Mısra: 17

Müsikî âleti, enstrüman.

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur
Şalon'un altı kişiden
mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden
ibaret yerli çalgı

3. çalgılara:-lar, -a

Diğer 80

Mısra: 11

Müsikî âleti, enstrüman.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar sarınmış bürünmüş kukuletalarını çekmiş oldukları hâlde yürüyorlardı. Bir

çalgi takımı:

1. çalgı takımı:

Diğer 75

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

Müzik aletleri çalan grup.

takımı altmış davul zurna vesaire icabına göre vakit vakit terennümsâz-ı hubûr u sürur oluyordu.

çalgıcı:

1. çalgıcılar:-lar

Diğer 77

Mısra: **3**

Çalgı çalmayı kendine meslek edinmiş kimse.

çalgıcılar bütün oyuncular hazırlanır. Kıraathaneçiler kahveciler gazinocular fincanlarını bardaklarını nargilelerini takımlarını

çalılık:

1. çalılıktan: -dan

Diğer 46

Mısra: **9**

Çalı ile kaplı olan yer.

ederken orman kenarındaki çalılıktan andelib çemenzara karşı nağme-perdâz olur. Bunun sada-yı rikkat-efzâsıyla dere

çalın-:

1. çalınan:-an

Diğer 62

Mısra: **20**

(Müzikî âletleri, gramofon, teyp, pikap veya boru, çingırak, kampana gibi ses çıkaran şeyler için) Vurulmak, üflenmek veya gereken yapılmak sûretiyle ses vermeleri sağlanmak, sesleri gerektiği şekilde çıkarılmak, seslendirilmek.

de gönül uyandırıcı bir zevktir Güzel çalınan bir kemane bir udu bir piyanoyu bir kanunu

2. çalınan:-an

Diğer 72

Mısra: **1**

(Müzikî âletleri, gramofon, teyp, pikap veya boru, çingırak, kampana gibi ses çıkaran şeyler için) Vurulmak, üflenmek veya gereken yapılmak sûretiyle ses vermeleri sağlanmak, sesleri gerektiği şekilde çıkarılmak, seslendirilmek.

Bazen güzel çalınan bir kemane bir piyanoyu bir udu bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i ruhiyeyi serâir-i

çalış:

1. çalış:

Diğer 10

Mısra: **4**

Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek.

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

2. çalışmadan:-ma, -dan

Diğer 83

Mısra: **15**

Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek.

Çalışmadan usanmayın

Bütün meziyet-i beşer

3. çalışmayan:-ma, -y, -an

Diğer 83

Mısra: **20**

Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek.

Evet refâh onunladır.

Yiyip içip çalışmayan

4. çalışmalı:-malı

Diğer 84

Mısra: **7**

Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek.

Çalışmalı çalışmalı

Çalışmaya alışmalı

5. çalışmalı:-malı

Diğer 84

Mısra: 7

Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek.

Çalışmalı çalışmalı
Çalışmaya alışmalı

6. çalışmaya:-ma, -y, -a

Diğer 84

Mısra: 8

Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek.

Çalışmalı çalışmalı
Çalışmaya alışmalı

7. çalışın:-in

Diğer 84

Mısra: 11

Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek.

Gece gündüz çalışın
Bıkmak olmaz alışın

çalışıl:-

1. çalışılıp:-ıp

Diğer 80

Mısra: 23

(Bir şeyin olması, yapılması için)

Uğraşılmak.

alınmış parçasının ismi yahut düşünülüp çalışılıp meydana çıkarılan kısımdır.

çanı:

1. çanı:-ı

Diğer 77

Mısra: 25

İçinden sarkan tokmağının kenarlara vurmastıyla ses çıkaran madenden araç.

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi aldım. Tren geldi. Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona râkib oldum.

çaresi:

1. çaresi:-s, -i

Diğer 81

Mısra: 6

İlaç, deva, tedbir.

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan hastalığın izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne aşinasızlıktan ileri gelir.

çare bul:-

1. çare buldu:-du

Diğer 81

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Deva bulmak, tedavi etmek; sıkıntıyı çözmek.

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı âmâlara dilsizlere acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insaniyet cihan-ı

çare-yi teşfiyesi:

1. çare-yi teşfiyesi:-s, -i

Diğer 81

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

İyileştirme, şifalandırma yolu.

çare-yi teşfiyesi hakkında ahlafla rehber-i muvaffakiyet olacak bir keşf-i mühimde bulundu.

çarşı:

1. çarşılar:-lar

Diğer 77

Mısra: 6

Dükkânların bulunduğu alışveriş yeri.

siler süpürür dükkânlarına çeki düzen verirler. Çarşılar sokaklar her taraf parıl parıl yanar güler gibi olur.

çatalca:

1. çatalca:

Diğer 78

Mısra: 27

İstanbul'un batı sınırında yer alan bir ilçe.

Çerkezköy Sinekli Kabakça Çatalca
Hadımköy Ispartakule
Yarımburgaz istasyonlarından sonra Çekmece

çatırda-:

1. **çatırdıyordu:-yor, -du**

Diğer 73

Mısra: 5

Çatır çatır ses çıkarmak, çatırtı çıkarmak.

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba üzerindeki güğümde ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını eda etti. Biraz sonra

çay:

1. **çay:**

Diğer 76

Mısra: 28

Çeşitli bitkilerin yaprak veya çiçeklerinin demlenmesiyle elde edilen bir içecek türü.

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne uğraşırlar. Vaizler hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila ramazanlık kahve çay

çaydan:

1. **çaydanı:-ı**

Diğer 73

Mısra: 8

İçinde çay pişirilen kap, çay ibriği, demlik.

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu. Mangalda nar gibi kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı. Herkes soba başına

çayır:

1. **çayırlar:-lar**

Diğer 71

Mısra: 20

Üzerinde gür ot biten düz ve nemli yer.

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes söylüyor denizler nehirler dağlar ovalar kırlar çayırlar bahçeler

2. **çayırlardan:-lar, -dan**

Diğer 78

Mısra: 21

Üzerinde gür ot biten düz ve nemli yer.

çayırlardan güzâr ediyordu. Her tarafta bir güzellik hüveyda her şeyde alaim-i tebessüm rûnümâ idi. Hasılı tasvire

çehre:

1. **çehresinde:-s, -i, -n, -de**

Diğer 46

Mısra: 16

Yüz, surat, sima.

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına mazinin yadigârı olan ıztrâbât-ı vicdaniyesini hikâye ederken çehresinde hasıl

2. **çehre:**

Diğer 66

Mısra: 22

Yüz, surat, sima.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima o münevver çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır. Şüphe yok

3. **çehresine:-s, -i, -n, -e**

Diğer 87

Mısra: 25

Yüz, surat, sima.

safiyet-i vicdanı çehresine bir beşâset hâline bir nezahet bahşetmiş olmasın.

çek-:

1. **çekersin:-er, -sin**

Diğer 10

Mısra: 4

(Sıkıntı ve üzüntü duyarak) yaşamak, ıztırıp içinde olmak.

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

2. **çekip:-ip**

Diğer 46

Mısra: 5

(Bir şeyi bulunduğu yerden) Kendine doğru getirmek, kendine yaklaştırmak.

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip bilmem nasıl bir vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten sonra pederlerine

3. çeken:-en

Diğer 58

Mısra: 12

(Bir şeyi veya bir kimseyi hareket ettirerek bulunduğu yerden) Başka bir yere doğru götürmek, hareket ettirip sürüklemek.

Mehtap âleminde istifade için bir sandala binen kürekleri de kendileri çeken bir ressam ile bir şair tarafından

4. çekerler:-er, -ler

Diğer 58

Mısra: 13

(Bir şeyi veya bir kimseyi hareket ettirerek bulunduğu yerden) Başka bir yere doğru götürmek, hareket ettirip sürüklemek.

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane kürekleri çekerler bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem ile cüzdanlarına

5. çekmiş:-miş

Diğer 80

Mısra: 12

Örtmek, giymek.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar sarınmış bürünmüş kukuletalarını çekmiş oldukları hâlde yürüyorlardı. Bir

6. çekmeyen:-me, -y, -en

Diğer 85

Mısra: 10

(Sıkıntı ve üzüntü duyarak) yaşamak, ıztırap içinde olmak.

Şâirin hâl-i gam u şîr-i melâl-efzûduna Sûziş-i sevdâyı -ey dil- çekmeyen bîgânedir

çeki düzen verirler.:

1. çeki düzen verirler.:-ir, -ler

Diğer 77

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Derleyip toparlamak, düzeltmek, intizâma koymak.

siler süpürür dükkânlarına çeki düzen verirler. Çarşılar sokaklar her taraf parıl parıl yanar güler gibi olur.

çekmece:

1. çekmece:

Diğer 79

Mısra: 9

Çekmece, İstanbul'da ikiye bölünmüş olarak (Küçükçekmece ve Büyükçekmece) büyük ve küçük olan bir ilçe.

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif derya solda bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı gönülleri muhabbetle

çekmece gölü:

1. çekmece gölü:

Diğer 78

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

İstanbul'da Küçükçekmece, Avcılar, Bakırköy ve Başakşehir ilçeleri arasında yer alan göl.

Gölü sath-ı sîmîniyle bir havz-ı behiştî hâlinde manzûr oldu.

çemenzâr:

1. çemenzara:-a

Diğer 46

Mısra: 9

Çimenlik, bahçe.

ederken orman kenarındaki çalılıktan andelib çemenzara karşı nağme-perdâz olur. Bunun sada-yı rikkat-efzâsıyla dere

çerkezköv:

1. çerkezköy:

Diğer 78

Mısra: 27

Tekirdağ iline bağlı bir ilçe.

Çerkezköy Sinekli Kabakça Çatalca Hadımköy İspartakule Yarımburgaz istasyonlarından sonra Çekmece

çeşmân-ı iştîyakımı:

1. çeşmân-ı iştîyakımı:-ım, -ı

Diğer 79

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Özleyen gözler.

mebânî-yi aliyesi çeşmân-ı iştîyakımı tezyin etti.

Yedikule arasından geçerken Hazret-i Fatih'in ulüvv-ı şan

çeşm-i şehlâsın:

1. çeşm-i şehlâsın:-s, -ı, -n

Diğer 18

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Baygın göz, sarhoş gibi bakan göz.

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağıyara eyler iltifât
Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

çeyrek saat:

1. çeyrek saat:

Diğer 74

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Bir saatin dörtte biri olan on beş dakika.

sahihan unutulmaz bir hatıra bırakmıştır.
Sarayıçi şehrin bir çeyrek saat şimalinde
Tunca nehriyle

cicek:

1. çiçekler:-ler

Diğer 17

Mısra: 4

*Farklı renklerde ve kokularda olabilen
kır ve bahçe bitkisi.*

Ediyordu beni ol dem intâk
O yeşil kırdâ çiçekler güller

2. çiçek:

Diğer 55

Mısra: 9

*Farklı renklerde ve kokularda olabilen
kır ve bahçe bitkisi.*

İşte bunları da bir çiçek demeti hâlinde huzur-ı
erbab-ı
edebe takdime cüret-yâb oluyorum.

3. çiçeklerin:-ler, -in

Diğer 59

Mısra: 16

*Farklı renklerde ve kokularda olabilen
kır ve bahçe bitkisi.*

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa
Havuzların fevvalerinin köprülerin takların
çiçeklerin

4. çiçekler:-ler

Diğer 60

Mısra: 12

*Farklı renklerde ve kokularda olabilen
kır ve bahçe bitkisi.*

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım
İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler
ile döşenir

5. çiçekleri:-ler, -i

Diğer 62

Mısra: 1

*Farklı renklerde ve kokularda olabilen
kır ve bahçe bitkisi.*

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları
çiçekleri kıvıldatır.
Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk
vardır.

6. çiçekleri:-ler, -i

Diğer 69

Mısra: 9

*Farklı renklerde ve kokularda olabilen
kır ve bahçe bitkisi.*

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları
koparır.

Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman
gelir ki okumayı

çiftçi:

1. çiftçinin:-n, -in

Diğer 81

Mısra: 4

*Geçimini toprağı işleyip ekerek sağlayan
kimse, ikinci, rençber, çiftçi.*

olmuyor mu

Bir çiftçinin güzelce ekip biçmemesi bir
bağcının layıkıyla bağ

çiftçilik:

1. çiftçilik:

Diğer 82

Mısra: 23

*Geçimini toprağı ekip biçerek sağlama,
ekincilik, rençberlik.*

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek
çiftçilik marangozluk
terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık
tababet

çık:

1. çıktı:-tı

Diğer 8

Mısra: 15

Ortaya çıkmak; görünmek.

Dört cihetten çıktı hep âmînler
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

2. çıktı:.-tı

Diğer 47

Mısra: 7

Ortaya çıkmak; görünmek.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıldayarak yuvalarına
sokulmaya başladı.

Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı
sükûta dalıyor.

3. çıkan:-an

Diğer 61

Mısra: 22

Ortaya çıkmak; görünmek.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel
kavalını çalar. Bülbüller
yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel
bir rüzgâr

4. çıkıyor:-ıyor

Diğer 73

Mısra: 26

Anlaşılmaq, ortaya çıkmak.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde ‘mangal
kenarı kış gününün
lalezaradır’ sözünden de bu çıkıyor dedim.

5. çıktım.:.-dı, -m

Diğer 74

Mısra: 2

*(Bulunduğı yerden) Dışarıya varmak,
içeriden dışarıya doğru gitmek.*

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben
de mahall-i
memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım.
Gündüz geçti.

6. çıkıyor:-ıyor

Diğer 80

Mısra: 13

*(Bulunduğı yerden) Dışarıya varmak,
içeriden dışarıya doğru gitmek.*

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne
kadar çok
yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye
sayıklıyor.

7. çıktım.:.-dı, -m

Diğer 80

Mısra: 1

*Bulunduğı yeri bırakıp başka yere
geçmek, taşınmak, ayrılmak, ilgisini kesmek.*

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım.
Saat on bir.
Kar başladı. Her parça bir hareket-i
devraniyeye tabi olarak

8. çıktı:-dı

Diğer 86

Mısra: 1

Peyda olmak, meydana gelmek.

Çıktı dilden böyle bir târîh-i fevt
Ayşe Sıddıka Hanım uçtu âh

çıkır:-

1. çıkardığı:-dı, -ı

Diğer 45

Mısra: 6

*Birinin veya bir şeyin çıkmasını
sağlamak.*

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların
yapraklarını tahrik
eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzin
minareden çıkardığı

2. çıkardığı:-dı, -ı

Diğer 47

Mısra: 12

*(Bulunduğı yerden) Dışarı çıkmasını
sağlamak.*

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş
dalmış kalmışım
Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden
çıkardığı

3. **çıkartılacağı:** -ıl, -acak, -ı, -n, -ı

Diğer 51

Mısra: 6

Erişmek.

levhanın hiçbirini izâ'a olunmadan akıbet
mevki-i matbuata
çıkartılacağı çoktan tahmin etmiş ve her biri
gazetelerde risalelerde

çıkartıl-:

1. **çıkartılıyordu.:** -iyor, -du

Diğer 73

Mısra: 7

Atılmak.

kürek kürek ateşler mangala çıkartılıyordu.
Mangalda nar gibi
kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı.
Herkes soba başına

çim:

1. **çimlerin:** -ler, -in

Diğer 59

Mısra: 17

*Buğdaygillerden, bahçeleri süslemek için
veya sun'î çayır olarak yetiştirilen, çok yıllık
küçük bir bitki cinsi.*

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini
bunlara nurlar saçan
gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran
olur. Bu esnada

çırak:

1. **çırağın:** -ın

Diğer 62

Mısra: 7

*Bir ustanın yanında zanâat veya sanat
öğrenen kimse, şâkirt.*

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir
çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve
güzel olduğunu

coban:

1. **cobanın:** -ın

Diğer 46

Mısra: 11

Evcil hayvanları gezdirip otlatan kimse.

kenarında koyunlarını müftehirane ra'y eden
cobanın kavalının
sesi beni mahzun eder ağlarım.

2. **coban:**

Diğer 47

Mısra: 6

Evcil hayvanları gezdirip otlatan kimse.

aralık kuzu meleyişleri iştiliyordu.
Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını
çalıyordu. Hafif bir

3. **coban:**

Diğer 61

Mısra: 21

Evcil hayvanları gezdirip otlatan kimse.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel
kavalını çalar. Bülbüller
yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel
bir rüzgâr

cocuk:

1. **çocuklar:** -lar

Diğer 61

Mısra: 1

Küçük yaşta olan insan yavrusu, tıfl, sabî.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırlı pırlı
uçuşurlar. Küçük çocuklar
bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki
can tazeler.

2. **çocuğa:** -a

Diğer 62

Mısra: 11

Küçük yaşta olan insan yavrusu, tıfl, sabî.

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında
sınıfında
birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel
kitaplar hediye eder

3. **çocuğun:** -un

Diğer 62

Mısra: 7

Küçük yaşta olan insan yavrusu, tıfl, sabî.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir
çocuğun

ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

4. **çocuğun:-un**

Diğer 62

Mısra: 15

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü parıldar.
Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağınık saçlarını dalgalandıran

5. **çocuğun:-un**

Diğer 64

Mısra: 21

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

tesir-i latif varsa bir çocuğun tebessümünde de o kadar letafet vardır.

6. **çocuk:**

Diğer 64

Mısra: 14

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte bunun içindir ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket vaktinde zaruret

7. **çocuk:**

Diğer 65

Mısra: 12

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin dünyaya bıraktığı bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki bu silsile içinde

8. **çocuğun:-un**

Diğer 66

Mısra: 11

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının üstünde görülen tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur olunamaz. Tıfl-ı

9. **çocuğun:-un**

Diğer 66

Mısra: 16

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

Şatobıryan Kederinizi dağıtmak isterseniz uykuya dalmış bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

10. **çocuk:**

Diğer 66

Mısra: 7

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir masumun yürümesi

11. **çocuk:**

Diğer 68

Mısra: 26

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin. Valideynin dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil

12. **çocuğun:-un**

Diğer 69

Mısra: 15

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

birinciliği ihraz eden bir çocuğun huzzâr tarafından alkışlandığını gören bir peder galeyan-ı şevk u şetaretle

13. **çocuk:**

Diğer 69

Mısra: 12

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi anlamak ister. Artık bu çocuk âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete

14. **çocuğun:-un**

Diğer 72

Mısra: 13

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel olduğunu da söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum. Okşuyorum öpüyorum

15. **çocuklar:-lar**

Diğer 74

Mısra: **1**

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben de mahall-i memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım. Gündüz geçti.

16. **çocuğun:-un**

Diğer 86

Mısra: **13**

Küçük yaşta olan insan yavrusu,tıfl, sabî.

Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti. Biri geldi dedi fevtin bu güher-i târîhle

çoğal:-

1. **çoğaldıkça:--dıkça, -**

Diğer 55

Mısra: **15**

Çoğalmak, artmak, fazlalaşmak.

hizmetim çoğalıyor hizmetim çoğaldıkça iftiharım tabii değil midir

2. **çoğalıyor:-iyor**

Diğer 55

Mısra: **15**

Çoğalmak, artmak, fazlalaşmak.

hizmetim çoğalıyor hizmetim çoğaldıkça iftiharım tabii değil midir

çok:

1. **çok:**

Diğer 5

Mısra: **13**

"Birçok, bir hayli, fazla" anlamlarında kullanılan zarf.

Pâdişâhım çok yaşa gül-bângını vird eylerim Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

2. **çok:**

Diğer 6

Mısra: **36**

"Birçok, bir hayli, fazla" anlamlarında kullanılan zarf.

Satvetin âfâka versin incilâ

Çok yaşa Sultân Hamîd Hân çok yaşa

3. **çok:**

Diğer 6

Mısra: **36**

"Birçok, bir hayli, fazla" anlamlarında kullanılan zarf.

Satvetin âfâka versin incilâ

Çok yaşa Sultân Hamîd Hân çok yaşa

4. **çoktan: -dan**

Diğer 51

Mısra: **6**

Çok zaman önce.

levhanın hiçbirini izâ'a olunmadan akıbet mevki-i matbuata

çkarılacağını çoktan tahmin etmiş ve her biri gazetelerde risalelerde

5. **çok:**

Diğer 60

Mısra: **10**

"Birçok, bir hayli, fazla" anlamlarında kullanılan zarf.

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile duygulanmasıdır.

Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa da en çok

6. **çok:**

Diğer 61

Mısra: **10**

"Birçok, bir hayli, fazla" anlamlarında kullanılan zarf.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu sırada birbirini çok seven bir kızla bir delikanlı odanın bahçeye bakan

7. **çok:**

Diğer 63

Mısra: **3**

Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde.

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da bunlardan

başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda taşlarda ormanlarda

8. çok:

Diğer 70

Mısra: 14

"Birçok, bir hayli, fazla" anlamlarında kullanılan zarf.

ve iclal ile daim ve ber-karar buyursun âmin
Padişahım çok yaşa

9. çok:

Diğer 80

Mısra: 13

Büyük ve aşırı olan; hayli, az karşıtı.

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne kadar çok yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye sayıklıyor.

çök-:

1. çökmüş:-miş

Diğer 46

Mısra: 8

Çökmek, kaplamak, bastırmak.

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engîzi düşünür ağlarım.
Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı gurubu temaşa

2. çöktü.:-dü

Diğer 47

Mısra: 8

Etkisi altına alacak ve baskı yapacak şekilde kaplamak, basmak, bastırmak.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıldayarak yuvalarına sokulmaya başladı.
Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı sükûta dahıyor.

çoktan beridir:

1. çoktan beridir:-dir

Diğer 14

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Çok zamandır, uzun süredir.

Cismim artık oldu bî-tâb şiven ü efgândan
Merhamet kıl lütfunu çoktan beridir beklerim

çoluğunu çocuğunu:

1. çoluğunu çocuğunu:

Diğer 62

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

1. Aile halkı, ev halkı, evlâd ü iyâl 2.

Çocuklardan meydana gelen kalabalık, çocuklar.

Kışın hava soğur. Derele nehirler göller buz tutar. Kar yağar. Geceleri evinde sıcak odasında çoluğunu çocuğunu başına

çoluk çocuk:

1. çoluk çocuk:

Diğer 73

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Çocuklarla birlikte aile topluluğu; oğlan uşak.

savurarak tepelerin eteklerini dolaşılıyor yol alıyordu.
Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşş yarmaları

2. çoluk çocuk:

Diğer 74

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Çocuklardan meydana gelen kalabalık, çocuklar.

Erkek kadın çoluk çocuk binlerce halk üç gün buraya devam etti.

çorlu:

1. çorlu'dan:-dan

Diğer 78

Mısra: 13

Tekirdağ iline bağlı bir ilçe.

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail olup sabah açıldı. Vagona üçümüzden başka kimse yok idi. Arkadaşlarım

2. çorlu'ya:-y, -a

Diğer 78

Mısra: 10

Tekirdağ iline bağlı bir ilçe.

Urlu Kuleliburgaz Uzunköprü Pavliköy
Babaeski Lüleburgaz

Seyitler Muratlı istasyonlarını geçerek
Çorlu'ya

çünkü:

1. çünkü:

Diğer 5

Mısra: 18

"Şundan dolayı, şu sebepten, zira"

anlamlarında kullanılan bağlaç.

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep
Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür
bugün

2. çünkü:

Diğer 8

Mısra: 10

"Şundan dolayı, şu sebepten, zira"

anlamlarında kullanılan bağlaç.

Mazhar-ı adl-i Hüda'dır şüphesiz
Çünkü oldur pâdişâh-ı mihribân

3. çünkü:

Diğer 15

Mısra: 2

"Şundan dolayı, şu sebepten, zira"

anlamlarında kullanılan bağlaç.

Tal'at-i didârına bî-çâre dil meşhûrdur
Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

4. çünkü:

Diğer 52

Mısra: 16

"Şundan dolayı, şu sebepten, zira"

anlamlarında kullanılan bağlaç.

Kablü't-tab'-ı metali' olmak şerefine
mazhariyetim için
ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü
bir kapı

5. çünkü:

Diğer 55

Mısra: 5

"Şundan dolayı, şu sebepten, zira"

anlamlarında kullanılan bağlaç.

Çünkü onlar da beni saatlerce düşündürmüş
müteessir
etmiş hissiyat-ı kalbiyem sünühât-ı
fikriyemdir.

6. çünkü:

Diğer 66

Mısra: 7

"Şundan dolayı, şu sebepten, zira"

anlamlarında kullanılan bağlaç.

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli
kalbin hüsn-i
imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir
masumun yürümesi

7. çünkü:

Diğer 71

Mısra: 17

"Şundan dolayı, şu sebepten, zira"

anlamlarında kullanılan bağlaç.

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i
hayatta görülecek
şeylerin hiçbirini göremiyorum. İşittim ziya
göz kamaştırıyormuş.

8. çünkü:

Diğer 82

Mısra: 7

"Şundan dolayı, şu sebepten, zira"

anlamlarında kullanılan bağlaç.

tamamıyla güzellik yoktur. Çünkü mahlukatın
ahsen ve eşrefi
olan insan bile şaibe-yi noksanîden azade
olamamıştır.

D

da:

1. da:

Diğer 2

Mısra: 7

De, da bağlacı.

Muhtî olsam da nazar-ı kerim-i ashabının
iğmâzına teşvikine
muhtaç cüyende-yi terakki bir nev-hevesim.

2. da:

Diğer 3

Mısra: 10

De, da bağlacı.

Ay güneş ahter semânın zîneti
Bunların da fikre sığmaz hikmeti

3. da:

Diğer 10

Mısra: 6

De, da bağlacı.

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın
Âkıbet-endiş olup eyle biraz da hazer

4. da:

Diğer 44

Mısra: 13

De, da bağlacı.

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak
olamazlar.
İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar
etmeyenlerin

5. da:

Diğer 44

Mısra: 14

De, da bağlacı.

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak
olamazlar.
İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar
etmeyenlerin

6. da:

Diğer 46

Mısra: 19

De, da bağlacı.

İlim ve fazlı olup da benî nev' ini hissedar
etmeyen ve sayesinde
nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa
edenlerin

7. da:

Diğer 53

Mısra: 16

De, da bağlacı.

teklif-i marufuyla mukabele olunur. Risalenin
bir kusuru
varsa o da bir saat evvel kisve-yi tab'a girerek
cilve-künân-ı

8. da:

Diğer 55

Mısra: 5

De, da bağlacı.

Çünkü onlar da beni saatlerce düşündürmüş
müteessir
etmiş hissiyat-ı kalbîyem sünûhât-ı
fikriyemdir.

9. da:

Diğer 55

Mısra: 9

De, da bağlacı.

İşte bunları da bir çiçek demeti hâlinde huzur-ı
erbab-ı
edebe takdime cüret-yâb oluyorum.

10. da:

Diğer 59

Mısra: 23

De, da bağlacı.

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı
dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz
eden mehtap

11. da:

Diğer 59

Mısra: 29

De, da bağlacı.

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz
ortasında iki sevdazedenin
kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları
görülür.

12. da:

Diğer 60

Mısra: 10

De, da bağlacı.

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile
duygulanmasıdır.
Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa
da en çok

13. da:

Diğer 61

Mısra: 5

De, da bağlacı.

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti
bu güzelliği
temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

14. da:

Diğer 63

Mısra: 3

De, da bağlacı.

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da
bunlardan
başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda
taşlarda ormanlarda

15. **da:**

Diğer 65

Mısra: 9

De, da bağlacı.

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir.
İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser
bırakmalıdır ki

16. **da:**

Diğer 66

Mısra: 20

De, da bağlacı.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.
Ey neşve sen kanatlısan da böyle olmazdın
Yüz

17. **da:**

Diğer 67

Mısra: 13

De, da bağlacı.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm
zamanlardır. Tıfl-ı
nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı
kırmızı yanaklarına

18. **da:**

Diğer 68

Mısra: 21

De, da bağlacı.

dolayı da müsterih olarak irtihal ederler.
Evlat bir eserdir ki mensup olduğu ailenin
namını

19. **da:**

Diğer 70

Mısra: 19

De, da bağlacı.

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği
şeyleri eliyle
yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince
tahayyül eder.

20. **da:**

Diğer 72

Mısra: 5

De, da bağlacı.

hem-dem olduktan sonra ayrılmış da oradaki
macera-yı aşk

u sevdayı anlatıyor derim. Bunları da görmek
isterim. Efsus

21. **da:**

Diğer 72

Mısra: 6

De, da bağlacı.

hem-dem olduktan sonra ayrılmış da oradaki
macera-yı aşk
u sevdayı anlatıyor derim. Bunları da görmek
isterim. Efsus

22. **da:**

Diğer 72

Mısra: 13

De, da bağlacı.

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel
olduğunu da
söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum.
Okşuyorum öpüyorum

23. **da:**

Diğer 73

Mısra: 4

De, da bağlacı.

savurarak tepelerin eteklerini dolaşiyor yol
alıyordu.
Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşe
yarmaları

24. **da:**

Diğer 73

Mısra: 23

De, da bağlacı.

ne kadar rahatsız oluyorsa kışın da o derece
rahatsızdır.
'Hayru'l-umûri evsatuhâ' mazmununca demek
ki her

25. **da:**

Diğer 74

Mısra: 13

De, da bağlacı.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek
çok ulu ağaçlar
vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar
yadigarı uçer

26. **da:**

Diğer 76

Mısra: 28

De, da bağlacı.

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne uğraşırlar. Vaizler hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila ramazanlık kahve çay

27. **da:**

Diğer 78

Mısra: 5

De, da bağlacı.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir görmediğini görür. Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu artık o yolculuğun

28. **da:**

Diğer 78

Mısra: 6

De, da bağlacı.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir görmediğini görür. Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu artık o yolculuğun

29. **da:**

Diğer 79

Mısra: 5

De, da bağlacı.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu. Göl râkid deniz sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı deryada bir sabah

30. **da:**

Diğer 80

Mısra: 8

De, da bağlacı.

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti. Saat bir buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes akşam taamını

31. **da:**

Diğer 80

Mısra: 13

De, da bağlacı.

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne kadar çok yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye sayıklıyor.

32. **da:**

Diğer 83

Mısra: 5

De, da bağlacı.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru olup da heyet-i umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o kusur için güzellikten

33. **da:**

Diğer 83

Mısra: 24

De, da bağlacı.

Sonunda pek sefil ü hor Olur da bulmaz i'tibâr.

dâd ettiğin:

1. **dâd ettiğin:-dik, -in**

Diğer 6

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Adaletli davranmak, insaf etmek.

Mülkü âbâd ettiğin gündür bugün Herkese dâd ettiğin gündür bugün

dâd-ger:

1. **dâd-ger:**

Diğer 6

Mısra: 15

Adâletli, insaflı, doğru (kimse).

Şânımı takdîs için ey dâd-ger Pâdişâhım kudretinle bin yaşa

dağ:

1. **dağlar:-lar**

Diğer 13

Mısra: 10

Çevresindeki arâziye göre büyük bir çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya kütleli.

Hâtifi bir ses gelirdi dinledim dikkat ile Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

2. **dağlara:-lar, -a**

Diğer 13

Mısra: 1

*Çevresindeki arâziye göre büyük bir
çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak
veya kaya kütlesi.*

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

3. **dağlara:-lar, -a**

Diğer 13

Mısra: 2

*Çevresindeki arâziye göre büyük bir
çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak
veya kaya kütlesi.*

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

4. **dağlara:-lar, -a**

Diğer 13

Mısra: 4

*Çevresindeki arâziye göre büyük bir
çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak
veya kaya kütlesi.*

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur
Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara

5. **dağlara:-lar, -a**

Diğer 13

Mısra: 6

*Çevresindeki arâziye göre büyük bir
çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak
veya kaya kütlesi.*

Bir seher vaktinde kıldım ben temâşâ dağları
În'ikâs etmişti fecrin reng-i alı dağlara

6. **dağlara:-lar, -a**

Diğer 13

Mısra: 8

*Çevresindeki arâziye göre büyük bir
çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak
veya kaya kütlesi.*

Her tarafta bir sükût câriydi tesîr eylemiş
Zannedirdim kalbimin hâl-i melâli dağlara

7. **dağlara:-lar, -a**

Diğer 13

Mısra: 10

*Çevresindeki arâziye göre büyük bir
çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak
veya kaya kütlesi.*

Hâtifi bir ses gelirdi dinledim dikkat ile
Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

8. **dağlara:-lar, -a**

Diğer 13

Mısra: 12

*Çevresindeki arâziye göre büyük bir
çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak
veya kaya kütlesi.*

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

9. **dağları:-lar, -ı**

Diğer 13

Mısra: 5

*Çevresindeki arâziye göre büyük bir
çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak
veya kaya kütlesi.*

Bir seher vaktinde kıldım ben temâşâ dağları
În'ikâs etmişti fecrin reng-i alı dağlara

10. **dağlarda:-lar, -da**

Diğer 63

Mısra: 4

*Çevresindeki arâziye göre büyük bir
çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak
veya kaya kütlesi.*

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da
bunlardan
başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda
taşlarda ormanlarda

11. **dağlar:-lar**

Diğer 71

Mısra: 20

*Çevresindeki arâziye göre büyük bir
çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak
veya kaya kütlesi.*

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes
söylüyor
denizler nehirler dağlar ovalar kırlar çayırlar
bahçeler

dağımk:

1. **dağımk:**

Diğer 62

Mısra: 16

*Düzeni bozuk, düzensiz, karışık,
gayrimuntazam.*

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü
parıldar.
Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağımk
saçlarını dalgalandıran

dağıtmak:

1. **dağıtmak:**

Diğer 66

Mısra: 15

Etkisini, gücünü azaltmak, gidermek.

Şatobiryan Kederinizi dağıtmak isterseniz
uykuya dalmış
bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

daha:

1. **daha:**

Diğer 51

Mısra: 8

Henüz.

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak
şeref
ve arzusunu keza daha vaktiyle hasıl eylemiş
idim. Hamdolsun

2. **daha:**

Diğer 52

Mısra: 3

*(Yapılana, söylenene, var olana...) İlâve
olarak, başka.*

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel
sözlerle şu
mecmua-yı mergubenin meydan-ı intiba vü
istifadeye nihâde

3. **daha:**

Diğer 52

Mısra: 24

*(Yapılana, söylenene, var olana...) İlâve
olarak, başka.*

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı
intiba vü
intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u
revnak-tırâz olur.

4. **daha:**

Diğer 62

Mısra: 9

*(Yapılana, söylenene, var olana...) İlâve
olarak, başka.*

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır.
Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar
şeyler bellemek

5. **daha:**

Diğer 65

Mısra: 22

*(Yapılana, söylenene, var olana...) İlâve
olarak, başka.*

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin
bâdî-yi harabisi
olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi
pek çok mühlik

6. **daha:**

Diğer 71

Mısra: 21

*(Yapılana, söylenene, var olana...) İlâve
olarak, başka.*

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel
olacaklar ah ne

7. **daha:**

Diğer 76

Mısra: 14

Henüz.

lazıme tedarik olunur

Bakkallar daha şaban iptidasında ramazan için
lazım

8. **daha:**

Diğer 77

Mısra: 17

*(Yapılana, söylenene, var olana...) İlâve
olarak, başka.*

münteşir olarak hayat-ı faniyeden bir günün
daha geçtiğini
bildiriyordu. Râkib olduğum araba şehrin
kenarından cereyan

9. **daha:**

Diğer 81

Mısra: 1

*(Yapılana, söylenene, var olana...) İlâve
olarak, başka.*

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve
daha sair
muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen
sayesinde hasıl

10. **daha:**

Diğer 81

Mısra: 16

(Yapılana, söylenene, var olana...) İlâve olarak, başka.

Sâika-yı ihtiyaçla meydana çıkan ilim ve fen Fahreddin Râzîler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok eâzım tarafından

11. daha:

Diğer 81
Mısra: **18**
Henüz.

tevsî edildi. İleri götürüldü. Daha sonra bugünkü hâl-i feyz ü kemalî buldu. Kristof Kolomb dünyanın daha bir

12. daha:

Diğer 82
Mısra: **28**
(Yapılana, söylenene, var olana...) İlâve olarak, başka.

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar fonograflar sinematograflar röntgen şuası bilmem daha bir sürü şeyler

13. daha:

Diğer 87
Mısra: **14**
Henüz.

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u takdim ile efendimizin daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke vü mesudeyi

14. daha:

Diğer 87
Mısra: **28**
(Yapılana, söylenene, var olana...) İlâve olarak, başka.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i mahsusla o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete şitâb eder daha

daha doğrusu:

1. daha doğrusu: -ş, -u

Diğer 65
Mısra: **3**

Kelime Tipi: -
Daha gerçeği, daha hakikati.

Valide yaz kış meyve verici bir şecer daha doğrusu menba-ı ensâl-ı beşerdir.

daha sonra:

1. daha sonra:

Diğer 81
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Önce yapılanın ardından, bir sonraki aşama.

tevsî edildi. İleri götürüldü. Daha sonra bugünkü hâl-i feyz ü kemalî buldu. Kristof Kolomb dünyanın daha bir

daha ziyade:

1. daha ziyade:

Diğer 64
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Daha çok, daha fazla.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide de evladını o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat validenin mahsul-i

2. daha ziyade:

Diğer 71
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Daha çok, daha fazla.

Âmâ zavallılardan biçarelerden daha ziyade şayan-ı merhamettir. Ben ne vakit fakir bir âmâ görsem

dahi:

1. dahi:

Diğer 10
Mısra: **7**
Bile, da/de.

Ân-ı civânî dahi zâil olur şüphesiz Vakt-i nedâmet gelir ömür ise eyler güzler

2. **dahi:**

Diğer 74

Mısra: 3

Bile, da/de.

Gece dahi hanemizde odamızda mangal başında kitap okuyordum.
Bütün efrad-ı aile can kulağıyla dinliyordu.

3. **dahi:**

Diğer 76

Mısra: 23

Bile, da/de.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık kandiller
var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır.
Minarelerin şerefelerine

4. **dahi:**

Diğer 81

Mısra: 8

Bile, da/de.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar demiştik. Evet
esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim ve fen sayesinde

5. **dahi:**

Diğer 82

Mısra: 19

Bile, da/de.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla kulübe yapmaya ekmek
pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide gide bu günkü

6. **dahi:**

Diğer 82

Mısra: 23

Bile, da/de.

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek çiftçilik marangozluk
terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık tababet

7. **dahi:**

Diğer 87

Mısra: 4

Bile, da/de.

maneviyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve meziyeti İslamiyetten

ibaret olan insaniyet dahi bu tecelli-yi sübhâniyye karşısında

8. **dahi:**

Diğer 87

Mısra: 10

Bile, da/de.

eteklerini öpüyor. Büyükler küçüklere iltifat ediyor. Evet
herkes gülüyor söylüyor. Kulları dahi nezd-i sâmi-yi

9. **dahi:**

Diğer 87

Mısra: 21

Bile, da/de.

ıyd-ı saîd-i fitr dahi başka bir letafet başka bir halavet ile
kalpleri lebrîz-i şevk ü neşât ediyor.

dâhil:

1. **dâhilinde:-i, -n, -de**

Diğer 70

Mısra: 18

İçinde, ... ile birlikte.

gözüyle görür can kulağıyla dinler bir mahluktur. Âmâlar
namütenahi afak-ı muzlime-yi müphemede dâhilinde yaşarlar.

2. **dâhilinde:-i, -n, -de**

Diğer 82

Mısra: 4

İçinde, ... ile birlikte.

derece-yi tesiri vardır.

Güzellik nedir Kavaid-i esasiyesi dâhilinde haiz-i letafet

dâhiye:

1. **dâhiyeler:-ler**

Diğer 10

Mısra: 3

Musîbet, belâ, felâket.

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin
Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

daim:

1. **dâim:**

Diğer 6

Mısra: 29

Devam eden, devam üzere olan, sürekli.

Nûr-ı feyz oldukça dâim hak-nümâ
Pâdişâhım kuvvetinle bin yaşa

2. **daim:**

Diğer 44

Mısra: 1

Devam eden, devam üzere olan, sürekli.

Cehalet sefaletin sütanasıdır. Daim oldukça o
nevzat büyür
yetişir.

3. **daim:**

Diğer 70

Mısra: 13

Devam eden, devam üzere olan, sürekli.

ve iclal ile daim ve ber-karar buyursun âmin
Padişahım çok yaşa

dâimâ:

1. **dâimâ:**

Diğer 6

Mısra: 17

*Her vakit, her zaman, devamlı olarak,
sürekli.*

Şevketin efzûn olsun dâimâ
Pâdişâhım kudretinle bin yaşa

2. **dâimâ:**

Diğer 6

Mısra: 28

*Her vakit, her zaman, devamlı olarak,
sürekli.*

Bu şereften başka şeyi n'eyleriz
Dâimâ biz böyle bir gün bekleriz

3. **dâimâ:**

Diğer 8

Mısra: 2

*Her vakit, her zaman, devamlı olarak,
sürekli.*

Hazret-i sultân Hamîd Hân-ı zamân
Dâimâ şevketle olsun kâm-rân

4. **dâimâ:**

Diğer 8

Mısra: 13

*Her vakit, her zaman, devamlı olarak,
sürekli.*

Dâimâ zâtınla bulsun izz ü şân
Taht-ı devlet ey şeh-i sâhip-kırân

5. **dâimâ:**

Diğer 13

Mısra: 3

*Her vakit, her zaman, devamlı olarak,
sürekli.*

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur
Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara

6. **daima:**

Diğer 47

Mısra: 9

*Her vakit, her zaman, devamlı olarak,
sürekli.*

Akşam zamanının hasıl ettiği eser-i hüzn
beni daima
müteessir ettiğinden midir nedir temasına
daldığım

7. **daima:**

Diğer 73

Mısra: 18

*Her vakit, her zaman, devamlı olarak,
sürekli.*

ve safâ duyarız. Hususiyle duymak tatmak
işitmek koklamak
görmek hislerimiz daima nelerden
hoşlanıyorsa her zaman

daimi:

1. **dâimî:**

Diğer 4

Mısra: 4

*Her vakit, her zaman, devamlı olarak,
sürekli.*

Feyz-i şer`in müstenîr eyler bütün âlemleri
Mi`cerâtn dâimî hayrân eder âdemleri

dair:

1. **dair:**

Diğer 68

Mısra: 24

*Hakkında, konusunda, ... ile ilgili, âit,
değın, müteallik.*

ile'l-ebed i'lâ ve ipka eder.
İnsan dünyaya geldiğine dair mucip-i
memdûhiyet bir

dakika:

1. **dakikada:-da**

Diğer 77

Mısra: **21**

Bir saatlik zamanın altmışta biri.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona
vasıl oldu.
O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe
kadar uzayacağı

dal:

1. **dallarında:-lar, -i, -n, -da**

Diğer 75

Mısra: **23**

*Bir ağaç gövdesinde çıkan kollardan her
biri.*

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne
kadar ruh-nevâz
idiyse gâhîce bir kırlangıcın sath-ı aba kadar
inip bir hayli gittikten

2. **dallarındır.:-lar, -i, -dır**

Diğer 80

Mısra: **25**

*Bir ağaç gövdesinde çıkan kollardan her
biri.*

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile
bilinir fen ile
yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim
olmazsa fen olamaz. Fen

dal-:

1. **daldığım:-dık, -ım**

Diğer 47

Mısra: **10**

*Kendini düşünce ve duygularına kaptırıp
çevresini fark etmeyecek hâle gelmek, dalgın
bir durum almak.*

Akşam zamanının hasıl ettiği eser-i hüzn
beni daima
müteessir ettiğinden midir nedir temasına
daldığım

2. **dalıyor.:-iyor**

Diğer 47

Mısra: **8**

*Kendini düşünce ve duygularına kaptırıp
çevresini fark etmeyecek hâle gelmek, dalgın
bir durum almak.*

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıldaarak yuvalarına
sokulmaya başladı.
Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı
sükûta dalıyor.

3. **dalmış:-muş**

Diğer 47

Mısra: **11**

*Kendini düşünce ve duygularına kaptırıp
çevresini fark etmeyecek hâle gelmek, dalgın
bir durum almak.*

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş
dalmış kalmışım
Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden
çıkardığı

4. **dalar:-ar**

Diğer 67

Mısra: **4**

*Kendini düşünce ve duygularına kaptırıp
çevresini fark etmeyecek hâle gelmek, dalgın
bir durum almak.*

Zevkine dünyâmi fedâ eylerim
Vâlideni sanma dalar gaflete

5. **dal:**

Diğer 67

Mısra: **6**

Uyumaya başlamak, uykuya varmak.

Uyku girer mi nazar-ı şefkate
Sen yine dal tatlı hayâlâtına

dalgalandır-:

1. **dalgalandıran:-an**

Diğer 62

Mısra: **16**

Dalgalanmasına yol açmak.

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü
parıldar.
Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağınık
saçlarını dalgalandıran

2. **dalgalandırır.:-ır**

Diğer 62

Mısra: **2**

Dalgalanmasına yol açmak.

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları
çiçekleri kımıldatır.
Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk
vardır.

3. dalgalandırıyor:-ıyor

Diğer 75

Mısra: **29**

Dalgalanmasına yol açmak.

dalgalandırıyor gönüllerde ulvi hisler
uyandırıyor

dâü'l-kelb:

1. dâü'l-kelb:

Diğer 81

Mısra: **23**

Kuduz hastalığı.

bir devre-yi teceddüde koydu. Bâ-husus dâü'l-
kelb gibi bir
mevt-i muhakkaktan hayat-ı beşeriyeyi
kurtardı. Koch veremin

davul:

1. davul:

Diğer 75

Mısra: **19**

*Büyük ve enlice bir kasnağın iki yanına
deri geçirilerek yapılan, tokmak ve değnekle
çalınan çalgı.*

takımı altmış davul zurna vesaire icabına göre
vakit vakit
terennümsâz-ı hubûr u sürür oluyordu.

2. davullarını:-lar, -ı, -n, -ı

Diğer 77

Mısra: **1**

*Büyük ve enlice bir kasnağın iki yanına
deri geçirilerek yapılan, tokmak ve değnekle
çalınan çalgı.*

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri
davullarını gerip amade
dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar
hokkabazlar

dayan-:

1. dayanmayın:-ma, -y, -in

Diğer 83

Mısra: **14**

*Birinden, bir şeyden güç almak,
güvenmek; istinat etmek.*

Büyük cehâlet eyliyor.
Nukûda pek dayanmayın

dayanır döşenir:

1. dayanır döşenir:

Diğer 76

Mısra: **9**

Kelime Tipi: -

*Bir yeri her şeyi tamam olacak şekilde
îtinâ ile döşemek, tefriş etmek.*

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar
tutulur. Şehriye
pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin
pastırma

de:

1. de:

Diğer 1

Mısra: **6**

Dahi, de (bağlaç).

Nazar bu levhâ-yı vecd-âverin füyûzuyla
Gider gider de olur müntehâ-yı şevke yakîn

2. de:

Diğer 2

Mısra: **5**

Dahi, de (bağlaç).

kail olmak insan için kabil olamayacağından
ben de bunların
perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma
sığdıramadım.

3. de:

Diğer 10

Mısra: **5**

Dahi, de (bağlaç).

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın
Âkibet-endiş olup eyle biraz da hazer

4. de:

Diğer 13

Mısra: **12**

Dahi, de (bağlaç).

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

5. **de:**

Diğer 52

Mısra: 21

Dahi, de (bağlaç).

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû⁷ arasındaki fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa ile anlaşılır.

6. **de:**

Diğer 55

Mısra: 4

Dahi, de (bağlaç).

kadar sevmiş olmasın demiştim. Tulû'un ihtiva ettiği makaleleri de o derece seviyordum.

7. **de:**

Diğer 58

Mısra: 12

Dahi, de (bağlaç).

Mehtap âleminden istifade için bir sandala binen kürekleri de kendileri çeken bir ressam ile bir şair tarafından

8. **de:**

Diğer 59

Mısra: 19

Dahi, de (bağlaç).

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir şairin Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

9. **de:**

Diğer 60

Mısra: 2

Dahi, de (bağlaç).

Karada denizde her türlü insan hayvan bulunduğu hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi bunların renkleri

10. **de:**

Diğer 60

Mısra: 7

Dahi, de (bağlaç).

yaşına başına göre zevk aldığı hazzettiği şeyler de başkadır zevk nedir

11. **de⁷:**

Diğer 60

Mısra: 6

Dahi, de (bağlaç).

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de ancak herkesin

12. **de:**

Diğer 60

Mısra: 3

Dahi, de (bağlaç).

yüzleri sesleri sözleri duyguları düşünceleri de biri birine uymaz.

13. **de:**

Diğer 61

Mısra: 8

Dahi, de (bağlaç).

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir durgunluk gelir. Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise de ara sıra bulut

14. **de:**

Diğer 61

Mısra: 13

Dahi, de (bağlaç).

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de başkadır Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün eşya sanki

15. **de:**

Diğer 62

Mısra: 2

Dahi, de (bağlaç).

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları çiçekleri kıvıldatır. Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk vardır.

⁷ da şeklinde yanlış okunan sözcük anlama ve bağlama dikkat edilerek de şeklinde düzeltilmiştir.

16. **de:**

Diğer 62

Mısra: **19**

Dahi, de (bağlaç).

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemani bir udu bir piyanoyu
bir kanunu

17. **de:**

Diğer 62

Mısra: **22**

Dahi, de (bağlaç).

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir
şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk
getirir.

18. **de:**

Diğer 62

Mısra: **24**

Dahi, de (bağlaç).

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

19. **de:**

Diğer 63

Mısra: **9**

Dahi, de (bağlaç).

içinde kalanların zevkleri de bambaşkadır.
El-cennetü tahte akdâmi'l-ümmehâti

20. **de:**

Diğer 64

Mısra: **9**

Dahi, de (bağlaç).

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide
de evladını
o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat
validenin mahsul-i

21. **de:**

Diğer 64

Mısra: **24**

Dahi, de (bağlaç).

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar
ferah ne

kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de
evladına karşı o

22. **de:**

Diğer 64

Mısra: **16**

Dahi, de (bağlaç).

hâlinde bilâ-ihtiyar Aman anneciğim hitabıyla
istimdat
eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de
ayrıca validelere

23. **de:**

Diğer 64

Mısra: **21**

Dahi, de (bağlaç).

tesir-i latif varsa bir çocuğun tebessümünde de
o kadar letafet
vardır.

24. **de:**

Diğer 66

Mısra: **6**

Dahi, de (bağlaç).

cihan-ı medeniyete bundan büyük bundan
şerefli hizmet
de olamaz.

25. **de:**

Diğer 66

Mısra: **14**

Dahi, de (bağlaç).

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa
etmekte olan bir
validenin yüzü de o kadar latiftir.

26. **de:**

Diğer 66

Mısra: **23**

Dahi, de (bağlaç).

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahuti ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

27. **de:**

Diğer 71

Mısra: **12**

Dahi, de (bağlaç).

Keremiyle beni dil-şâd eden ehl-i hayrı
Vâkiâ ben göremezsem de Hüdâ görmez mi

28. **de:**

Diğer 71

Mısra: 16

Dahi, de (bağlaç).

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi
Ey insanlar
Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük
farkımız vardır.

29. **de:**

Diğer 73

Mısra: 26

Dahi, de (bağlaç).

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde ‘mangal
kenarı kış gününün
lalezaradır’ sözünden de bu çıkıyor dedim.

30. **de:**

Diğer 73

Mısra: 14

Dahi, de (bağlaç).

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

31. **de:**

Diğer 73

Mısra: 13

Dahi, de (bağlaç).

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

32. **de:**

Diğer 74

Mısra: 1

Dahi, de (bağlaç).

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben
de mahall-i
memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım.
Gündüz geçti.

33. **de:**

Diğer 75

Mısra: 2

Dahi, de (bağlaç).

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecidiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

34. **de:**

Diğer 76

Mısra: 2

Dahi, de (bağlaç).

Bilâd-ı İslamiye’nin her tarafında ramazan
hazırlıkları görülür
ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek
sözü uzatacağından

35. **de:**

Diğer 76

Mısra: 4

Dahi, de (bağlaç).

yalnız İstanbul’da olanı zikr ile iktifa
edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün
kaldı mı evlerde

36. **de:**

Diğer 77

Mısra: 10

Dahi, de (bağlaç).

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihsan ettiği
nimetlerden
biri de evveli rahmet evsati mağfîret ahiri
ıtkun mine’n-nîrân

37. **de:**

Diğer 77

Mısra: 26

Dahi, de (bağlaç).

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi
aldım. Tren geldi.
Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona
râkib oldum.

38. **de:**

Diğer 82

Mısra: 2

Dahi, de (bağlaç).

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet
içinde vücut-pezîr
eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar
her güzelliğin de

39. **de:**

Diğer 86

Mısra: 10

Dahi, de (bağlaç).

Vefâtında dedim târîh-i tâmin
Hatîce Pâkîze de etti pervâz

de-:

1. **demiş:-miş**

Diğer 22

Mısra: 1

Demek, söylemek, dile getirmek.

Mey için râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

2. **dedim:-di, -m**

Diğer 25

Mısra: 1

Demek, söylemek, dile getirmek.

Getirdi bir meserret dedim gevherle târîh
Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu

3. **desem:-se, -m**

Diğer 52

Mısra: 16

Demek, söylemek, dile getirmek.

Kablû't-tab'ı metali' olmak şerefine
mazhariyetim için
ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü
bir kapı

4. **demiştım.:-miş, -di, -m**

Diğer 55

Mısra: 3

Demek, söylemek, dile getirmek.

kadar sevmiş olmasın demiştım. Tulû'un
ihtiva ettiği
makaleleri de o derece seviyordum.

5. **demek:-mek**

Diğer 57

Mısra: 8

Demek, söylemek, dile getirmek.

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın
saadetin zevkin
sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin.
Bilmem mehtaplı

6. **dediği:--dig, --i**

Diğer 59

Mısra: 24

Demek, söylemek, dile getirmek.

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı
dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz
eden mehtap

7. **derlerse:-r, -ler, -se**

Diğer 60

Mısra: 6

Demek, söylemek, dile getirmek.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir
Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de
ancak herkesin

8. **diyor.:-yor**

Diğer 66

Mısra: 16

Demek, söylemek, dile getirmek.

Şatobıryan Kederinizi dağıtmak isterseniz
uykuya dalmış
bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

9. **derim.:-r, -im**

Diğer 72

Mısra: 6

Demek, söylemek, dile getirmek.

hem-dem olduktan sonra ayrılmış da oradaki
macera-yı aşk
u sevdâyı anlatıyor derim. Bunları da görmek
isterim. Efsus

10. **dedi.:-di**

Diğer 73

Mısra: 12

Demek, söylemek, dile getirmek.

Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük
validem Mangal kenarı
kış gününün lalezarındır. dedi.

11. **dedim.:-di, -m**

Diğer 73

Mısra: 26

Demek, söylemek, dile getirmek.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde 'mangal
kenarı kış gününün
lalezarındır' sözünden de bu çıkıyor dedim.

12. **deyince**:-y, -ince

Diğer 73

Mısra: 13

Demek, söylemek, dile getirmek.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

13. **demiştik**:-miş, -di, -k

Diğer 81

Mısra: 7

Demek, söylemek, dile getirmek.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar
demiştik. Evet
esas-ı insanîyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim
ve fen sayesinde

14. **deriz**:-r, -iz

Diğer 82

Mısra: 12

Demek, söylemek, dile getirmek.

tecelli eden bir genç kıızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne
bir nazar ile

15. **dedi**:-di

Diğer 86

Mısra: 14

Demek, söylemek, dile getirmek.

Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti.
Biri geldi dedi fevtin bu güher-i târîhle

16. **dedim**:-di, -m

Diğer 86

Mısra: 9

Demek, söylemek, dile getirmek.

Vefâtında dedim târîh-i tâmin
Hatîce Pâkîze de etti pervâz

defa:

1. **defa**:

Diğer 46

Mısra: 2

Kere, kez.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için
günde
birkaç defa doktorlar gelerek her türlü
teşebbüsât icra olunur.

2. **defa**:

Diğer 51

Mısra: 21

Kere, kez.

defa olarak takdir ediyorum
Birinci ve ikinci takdirim Tıfl-ı Nâim ve
Dünyada Her

değil:

1. **değildir**:-dir

Diğer 53

Mısra: 11

*İsim cümlesinde yükleme veya başka
ögelere olumsuzluk anlamı veren sözcük, ek
füilin olumsuzu.*

tarz-ı tahrir görüldüğü kadar kolay değildir.
Bunlara sehl-i
mümteni denir. Hilafını iddia eden bulunursa

2. **değil**:

Diğer 55

Mısra: 16

*İsim cümlesinde yükleme veya başka
ögelere olumsuzluk anlamı veren sözcük, ek
füilin olumsuzu.*

hizmetim çoğalıyor hizmetim çoğaldıkça
iftiharım
tabii değil midir

3. **değildir**:-dir

Diğer 60

Mısra: 5

*İsim cümlesinde yükleme veya başka
ögelere olumsuzluk anlamı veren sözcük, ek
füilin olumsuzu.*

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir
Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de
ancak herkesin

4. **değil**:

Diğer 73

Mısra: 14

*İsim cümlesinde yükleme veya başka
ögelere olumsuzluk anlamı veren sözcük, ek
füilin olumsuzu.*

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

5. **değil:**

Diğer 79

Mısra: **11**

İsim cümlesinde yükleme veya başka öğelere olumsuzluk anlamı veren sözcük, ek fiilin olumsuzu.

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i
hava ve letafet-i

değil mi:

1. **değil mi:**

Diğer 66

Mısra: **21**

Kelime Tipi: -

Herhangi bir durumu teyit etmek için kullanılan soru ifadesi.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima
o münevver
çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır.
Şüphe yok

2. **değil mi:**

Diğer 71

Mısra: **15**

Kelime Tipi: -

Herhangi bir durumu teyit etmek için kullanılan soru ifadesi.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi
Ey insanlar
Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük
farkımız vardır.

3. **değil mi:**

Diğer 82

Mısra: **5**

Kelime Tipi: -

Herhangi bir durumu teyit etmek için kullanılan soru ifadesi.

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi
Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel
şeylerde

4. **değil mi:**

Diğer 83

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

Herhangi bir durumu teyit etmek için kullanılan soru ifadesi.

Bugün saâdet-i beşer
Değil mi sa'ye müftekir

değişil-:

1. **değişilmeyen:-me, -y, -en**

Diğer 69

Mısra: **26**

Bir şey verip yerine başka bir şey almak, mübâdele etmek.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba
ederek cihanın
hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir
bahşâyîş-i ilahiyeden

dehset:

1. **dehşetli:-li**

Diğer 46

Mısra: **21**

Korkunç, çok müthiş.

dehşetli istikbalini düşünür ağlarım.
Şems-i garibin son ziyaları ölü ağaçların
zirvelerine

delikanlı:

1. **delikanlı:**

Diğer 61

Mısra: **10**

Çocukluk çağından çıkmış genç erkek.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu
sırada birbirini
çok seven bir kızla bir delikanlı odanın
bahçeye bakan

2. **delikanlı:**

Diğer 80

Mısra: **17**

Çocukluk çağından çıkmış genç erkek.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir
mektup yazmakla
meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla
mütelâşî

dem:

1. **dem:**

Diğer 3

Mısra: **11**

An, lahza; vakit, zaman.

Kâinât her dem sana tesbîh eder
Varlığında varlığın tavzîh eder

2. **demdir:-dir**

Diğer 15

Mısra: 3

An, lahza; vakit, zaman.

Vuslatından hayli demdir dūr eder ūftâdesin
Şîve-yi sevdâ-peresti bence pek meşhûrdur

3. **dem:**

Diğer 17

Mısra: 3

An, lahza; vakit, zaman.

Ediyordu beni ol dem intâk
O yeşil kırdâ çiçekler güller

4. **dem:**

Diğer 51

Mısra: 13

An, lahza; vakit, zaman.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek
öğrenir takdis
eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve
izan müsait

5. **demde:-de**

Diğer 67

Mısra: 1

An, lahza; vakit, zaman.

Gönül şu demde bir büyük Osmanlı edibinin
Yat uyu ey tıfl-ı safâ-perverim

6. **dem:**

Diğer 84

Mısra: 2

An, lahza; vakit, zaman.

Dem-i şebâbınız geçer
Bu dem çabuk güzâr eder

dem-â-dem:

1. **dem-â-dem:**

Diğer 86

Mısra: 7

Her vakit, dâima, her an.

Tedâvî etti doktorlar dem-â-dem
Ecel gelmişti mühlet yoktu biraz.

dem-be-dem:

1. **dem-be-dem:**

Diğer 6

Mısra: 33

(Fars.) Her vakit, dâima, her an.

Dem-be-dem ey pâdişâhlar sürûru
Söyleriz biz şevk ile şu sözleri

demek:

1. **demektir.:-dir**

Diğer 44

Mısra: 10

Bir şey anlamına gelmek.

Müskiratla me'lûf olanlar bir cani ile
arkadaşlık ediyorlar
demektir.

2. **demektir.:-tir**

Diğer 68

Mısra: 17

Bir şey anlamına gelmek.

hazinelere saadet ve safalarına nailiyet
demektir.

Evlât Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlât
yetiştirmiş

3. **demek:**

Diğer 82

Mısra: 14

Sonuç olarak denilebilir ki.

temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana
tesadüf
muhakkaktır. Demek güzellikte tekemmül
yoktur.

demek ki:

1. **demek ki:**

Diğer 73

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Şu hâlde, öyle ise.

ne kadar rahatsız oluyorsa kışın da o derece
rahatsızdır.

'Hayru'l-umûri evsathâ' mazmununca demek
ki her

demet:

1. demeti:-i

Diğer 55

Mısra: 9

Aynı şeyin bir küme teşkil edecek tarzda bir araya gelmiş şekli.

İşte bunları da bir çiçek demeti hâlinde huzur-ı erbab-ı edebe takdime cüret-yâb oluyorum.

2. demetlerini:-ler, -i, -n, -i

Diğer 76

Mısra: 18

Aynı şeyin bir küme teşkil edecek tarzda bir araya gelmiş şekli.

olarak celp edilmiştir ibaresini havi levhalar yapıştırmışlar güllaç demetlerini gelişi güzel dükkânların ötesine berisine

dem-i hayat:

1. dem-i hayat:

Diğer 47

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Yaşam nefesi.

Bu sırada idi ki cism-i medeniyete dem-i hayat isale eden şimendifer katari önümden süratle geçiyordu.

dem-i şebâbınız:

1. dem-i şebâbınız:-ınız

Diğer 84

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Gençlik zamanı, çağı.

Dem-i şebâbınız geçer
Bu dem çabuk güzâr eder

dem-i tulû'a:

1. dem-i tulû'a:-a

Diğer 51

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Tulu' zamanı (Tulu': Şair Abbas

Hâveri'nin "Fecr" adlı şiir kitabının III. bölümüne verilen addır.).

Evet bunun hepsi dem-i Tulû'a tesadüf etmiş oluyor.

İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir üçüncü

demircilik:

1. demircilik:

Diğer 82

Mısra: 24

Demircinin yaptığı iş.

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek çiftçilik marangozluk terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık tababet

dem-sâz:

1. dem-sâz:

Diğer 86

Mısra: 3

Dost, sırdaş, uygun arkadaş.

Bu ma'sûme dokuz yıl oldu dem-sâz
Düşer kalkar güler ağlardı kış yaz.

den:-

1. denir.:-ir

Diğer 53

Mısra: 12

Adlandırılmak; söylenmek, ifade edilmek.

tarz-ı tahrir görüldüğü kadar kolay değildir.

Bunlara sehl-i mümteni denir. Hilafını iddia eden bulunursa

2. dense:-se

Diğer 64

Mısra: 7

Adlandırılmak; söylenmek, ifade edilmek.

vicdaniye hissiyat-ı rakika ancak validelerde bulunur dense mübalağa edilmemiş olur.

3. dense: -se

Diğer 71

Mısra: 4

Adlandırılmak; söylenmek, ifade edilmek.

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan mahrum olanlara

dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa
edilmemiş olur.

4. **denir:-(i)r**

Diğer 82

Mısra: 16

Adlandırılmak; söylenmek, ifade edilmek.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine
sanayi-i bedîa
denir ki ressamlık heykeltıraşlık
musikişinaslık şiir ve

dene(bil)-:

1. **denemez.:-mez**

Diğer 83

Mısra: 5

Söylenme ihtimali veya imkânı bulunmak.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru
olup da heyet-i
umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o
kusur için güzellikten

denil:

1. **denilir:-ir**

Diğer 74

Mısra: 16

Adlandırılmak; söylenmek, ifade edilmek.

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla
geçilir.
Tavuk Ormanı berzahtan yukarı ikinci parçaya
denilir

deñiz:

1. **deniz:**

Diğer 58

Mısra: 14

*Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan
tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.*

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane
kürekleri çekerler
bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem
ile cüzdanlarına

2. **deniz:**

Diğer 59

Mısra: 11

*Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan
tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.*

Ey deniz Gönlümde bir mâh-ı melâhat var
benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

3. **deniz:**

Diğer 59

Mısra: 29

*Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan
tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.*

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz
ortasında iki sevdazedenin
kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları
görülür.

4. **denize:-e**

Diğer 59

Mısra: 1

*Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan
tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.*

Böyle bir gecede insan orman içinde denize
nazır bir
köşkte bulunsa

5. **denizin:-in**

Diğer 59

Mısra: 3

*Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan
tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.*

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı
kamerin denizin
ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki
kuşların cıvıltılarını

6. **denizde:-de**

Diğer 60

Mısra: 1

*Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan
tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.*

Karada denizde her türlü insan hayvan
bulunduğu
hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi
bunların renkleri

7. **denizde:-de**

Diğer 61

Mısra: 4

*Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan
tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.*

Kazlar ördekler martı kuşları gibi birçok hayvanlar derelerde göllerde nehirde denizde gezerler.

8. **denizde:-de**

Diğer 63

Mısra: 6

Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu günlerde denizde derelerde balık avlayanların donmuş sular üstünde

9. **deniz:**

Diğer 68

Mısra: 2

Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.

Bahar tulu gurup mehtap bulutlar zaman-ı seher lahn-ı andelîb deniz cuy-bâr bedayi-i tabiat menâzır-ı fitrat

10. **denizler:-ler**

Diğer 71

Mısra: 20

Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes söylüyor denizler nehirler dağlar ovalar kırlar çayırlar bahçeler

11. **deniz:**

Diğer 79

Mısra: 5

Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu. Göl râkid deniz sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı deryada bir sabah

12. **denizi:-i**

Diğer 81

Mısra: 21

Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan tuzlu su kütlesi, bahir, deryâ.

denizi birleştirdi. Âlem-i seyahat ü ticarete büyük hizmette bulundu.

Doktor Pasteur mikropların keşfiyle fenn-i tababeti

der- zemistân:

1. **der- zemistân:**

Diğer 72

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Kış içinde, kışın.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki göremiyorum. Ateş der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

derd-i aşka:

1. **derd-i aşka:-a**

Diğer 85

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Aşk derdi.

Derd-i aşka sâkî-yi sîmîn-beden bîgânedir Nâle-yi uşşâka hayf.. Ol dil-şiken bîgânedir.

derd-i serim:

1. **derd-i serim:-im**

Diğer 14

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Kafa derdi, baş ağrısı II sıkıntı, keder II bir şeyi dert edinmek.

Tâb-ı vechin gördüğüm günden beri meftûnunum

Bir daha görmezsem eyvâh artacak derd-i serim

dere:

1. **dere:**

Diğer 46

Mısra: 10

Genellikle kışın akan küçük akarsu.

ederken orman kenarındaki çalılıktan andelib çemenzara karşı nağme-perdâz olur. Bunun sada-yı rikkat-efzâsıyla dere

2. **derenin:-n, -in**

Diğer 47

Mısra: 3

Genellikle kışın akan küçük akarsu.

tarafındaki sık bir ormandan derenin kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların arasından aralık

3. **dereler:--ler**

Diğer 60

Mısra: 13

Genellikle kışın akan küçük akarsu.

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş verir. Dereler ırmaklar şırl şırl akar çağlar . Kuşların cıvıltısı her tarafı

4. **dere:**

Diğer 61

Mısra: 19

Genellikle kışın akan küçük akarsu.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu meleyişleri gelir.

5. **dereler:--ler**

Diğer 61

Mısra: 18

Genellikle kışın akan küçük akarsu.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık aralık horoz sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli sevimli akar. Yeşil

6. **derelerde:-ler, -de**

Diğer 61

Mısra: 3

Genellikle kışın akan küçük akarsu.

Kazlar ördekler martı kuşları gibi birçok hayvanlar derelerde göllerde nehirde denizde gezerler.

7. **dereler:-ler**

Diğer 62

Mısra: 3

Genellikle kışın akan küçük akarsu.

Kışın hava soğur. Dereler nehirler göller buz tutar. Kar yağar. Geceleri evinde sıcak odasında çoluğunu çocuğunu başına

8. **derelerde:-ler, -de**

Diğer 63

Mısra: 6

Genellikle kışın akan küçük akarsu.

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu günlerde denizde derelerde balık avlayanların donmuş sular üstünde

derece:

1. **derece:**

Diğer 55

Mısra: 4

Ölçü, miktar, kerte, radde.

kadar sevmiş olmasın demiştim. Tulû'un ihtiva ettiği makaleleri de o derece seviyordum.

2. **derecelerine:-leri, -n, -e**

Diğer 69

Mısra: 17

Kademe, seviye, mertebe.

gaşyolmak derecelerine gelir. Hâl bulunur ki sefaletin pençe-yi kahrında zebun bir ailenin

derece-yi istihsâna:

1. **derece-yi istihsâna:-a**

Diğer 52

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Güzel ve beğenilen bir derece.

muhterem haftalık Malumat risalesinde açtığım müsabakalarda güzel birer derece-yi istihsâna layık görülmesidir.

derece-yi saniyesinde:

1. **derece-yi saniyesinde:-s, -i, -n, -de**

Diğer 70

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Saniye derecesi.

İşte âmânın uyku esnasında gördüğü rüya olsa olsa bu hissiyatın derece-yi saniyesinde ibaret kalır.

derece-yi tesiri:

1. **derece-yi tesiri:-i**

Diğer 82

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Tesir derecesi, etki seviyesi.

derece-yi tesiri vardır.

Güzellik nedir Kavaid-i esasiyesi dâhilinde
haiz-i letafet

derhâl:

1. **derhâl:**

Diğer 78

Mısra: 3

Hemen, derhâl, o anda.

İstanbullu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya
başladık.

Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar
hoştur. İnsan birçok

derin:

1. **derin:**

Diğer 58

Mısra: 5

İçe işlemiş, içte yer etmiş, köklü, esaslı.

Kalbin en derin hissiyatı gönlün en gizli
duyguları
galeyana gelir.

2. **derin:**

Diğer 67

Mısra: 16

İçe işlemiş, içte yer etmiş, köklü, esaslı.

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar
korkusuyla vazgeçerim.
Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı
galeyana gelir.

derin bir uykudadır:

1. **derin bir uykudadır:-da, -dır**

Diğer 61

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

*Uyanılması güç uyku, ağır uyku, deliksiz
uyku, taş uykusu.*

derin bir uykudadır . Bu sırada yavaş yavaş
tan yeri ağarmaya
başlar. Gün doğusunda bir kızılık belirir.
Âlemi bir

derin derin:

1. **derin derin:**

Diğer 59

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

'Uzun uzun, aralıksız' anlamında ikileme.

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler.

Derin derin düşünür.

Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

2. **derin derin:**

Diğer 64

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

'Uzun uzun, aralıksız' anlamında ikileme.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı
neşveler

ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder.

Derin derin düşünür.

derin derin düşünürüm.:

1. **derin derin düşünürüm.:-ür, -üm**

Diğer 67

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Çok fazla düşünmek.

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler

hakiki

ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm.

İşte benim en

der-tâbistân:

1. **der-tâbistân:**

Diğer 72

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Yaz içinde, yazın.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki
göremiyorum.

Âteş der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

deryâ:

1. **deryâ:**

Diğer 79

Mısra: 9

Deniz.

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif derya solda bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı gönülleri muhabbetle

devam et-:

1. devam et:

Diğer 45

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

(Bir kimse bir işi) Sürdürmek, yürütmek, kesmemek.

hareket eder. Dostu kemal-i heyecanla Vusulünü telgrafla bildir. Muhabereye devam et. Beni yâd eyle sözlerini irat

2. devam ediyordu.: -iyor, -du

Diğer 72

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Sürüp gitmek, sürmek, kesilmemek.

hemen kısım-ı küllisi manzûr oluyordu. Bir iki saat evvel yağmaya başlamış olduğu anlaşılan kar devam ediyordu. Her taraf

3. devam eden: -en

Diğer 74

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Sürüp gitmek, sürmek, kesilmemek.

Tavuk Ormanı nam-mevki-i şevk-efzâsında tertip edilip üç gün devam eden kır eğlencesi şayan-ı hayret bir surette icra edilerek

4. devam etti.: -di

Diğer 74

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Sürekli, düzenli gitmek.

Erkek kadın çoluk çocuk binlerce halk üç gün buraya devam etti.

5. devam etti.: -di

Diğer 75

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Başlanmış bir iş sürmek.

devam etti.
İcra edilen oyunlar

deveran-ı dem:

1. deveran-ı dem⁸:

Diğer 73

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Kan dolaşımı.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur. Tesir-i bürüdetle vücut sıkılır küçülür deveran-ı dem faalane

devlet:

1. devletinle⁹: -in, -le

Diğer 6

Mısra: 6

1. Belli bir toprakta bir hükümet idâresi altında teşkilâtlanmış bulunan bağımsız siyâsi topluluk, milletin hukûkî şahsiyet kazanmış şekli 2. Büyük mevki ve makam.

Satvetin âfâka versin incilâ
Pâdişâhim devletinle bin yaşa

devre-yi teceddüde koydu.:

1. devre-yi teceddüde koydu.: -du

Diğer 81

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Yenilenme dönemine girmesini sağlamak.

bir devre-yi teceddüde koydu. Bâ-husus dâü'l-kelb gibi bir mevt-i muhakkaktan hayat-ı beşeriyeyi kurtardı. Koch veremin

diğer:

1. diğer:

Diğer 45

⁸ *deverân-ı dem-i faalane* şeklinde yanlış okunan söz/söz grupları anlama dikkat edilerek *deverân-ı dem faalane* şeklinde düzeltilmiştir.

⁹ *devletle* şeklinde yanlış okunan bu sözcük vezin ve anlam dikkate alınarak *devletinle* şeklinde düzeltilmiştir.

Mısra: 21
Diğer, başka, öteki, öbür.

bulunan diğer bir hanede ise -kendisinden
ümid-i hayat münkatı olmuş

2. **diğer:**
Diğer 59
Mısra: 8
Diğer, başka, öteki, öbür.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihtisâsât-ı kalbiyeyi

3. **diğerine:-i, -n, -e**
Diğer 79
Mısra: 27
Diğer, başka, öteki, öbür.

birinden diğerine koşuyor arkadaşlarımdan her
taraf
hakkında malumat alıyordum. Tren durdu.

dikil:-

1. **dikildi:-di**
Diğer 74
Mısra: 22
Kurulmak.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza
için- tenteler
kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı
dikildi. Câ-be-câ

2. **dikilmiş:-miş**
Diğer 74
Mısra: 13
*(Bitki) Yetiştirilmesi için toprağa
yerleştirilmek.*

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek
çok ulu ağaçlar
vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar
yadigârı üçer

dikkat:

1. **dikkat:**
Diğer 13
Mısra: 9
*Dikkatli bir biçimde, aslına vakıf olma
inceliğiyle.*

Hâtîfî bir ses gelirdi dinledim dikkat ile
Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

dikkat eyle:

1. **dikkat eyle:**
Diğer 20
Mısra: 2
Kelime Tipi: -
*Dikkat etmek, bir şeyin üzerinde itina ile
durmak.*

Bir güzel kızdır cihânda her emel
İşte levh-i cismi dikkat eyle gel

dil:

1. **dil:**
Diğer 15
Mısra: 1
i. (Fars. dil) Gönül, yürek.

Tal'at-i dîdârına bî-çâre dil meşhûrdur
Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

2. **dili:-i**
Diğer 17
Mısra: 11
i. (Fars. dil) Gönül, yürek.

Gark-ı his etti dili bu manzar
Nerdesin nerde eyâ şems-i mübîn

3. **diller:-ler**
Diğer 77
Mısra: 7
i. (Fars. dil) Gönül, yürek.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.
Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâtta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

4. **dilleri:-ler, -i**
Diğer 79
Mısra: 11
i. (Fars. dil) Gönül, yürek.

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i
hava ve letafet-i

5. **dil-:**

Diğer 85

Mısra: 10

i. (Fars. dil) Gönül, yürek.

Şâirin hâl-i gam u şî'r-i melâl-efzûduna
Sûziş-i sevdâyı -ey dil- çekmeyen bîgânedir

dil:

1. **dilden:-den**

Diğer 86

Mısra: 1

*İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan,
uzlaşmaya dayalı olarak oluşturulmuş sesli
veya görsel işaretler sistemi; lisan, zeban.*

Çıktı dilden böyle bir târîh-i fevt
Ayşe Siddîka Hanım uçtu âh

dil-ârâ:

1. **dil-ârâ:**

Diğer 52

Mısra: 13

Gönül süsleyen, gönle hoş gelen.

Ser-â-pâ mütalaa eyledim. Mündericatımı pek
dil-ârâ ve
matbu buldum.

dil-ber:

1. **dil-ber: -im**

Diğer 14

Mısra: 1

*Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken
güzel//sevgili.*

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dil-berim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber
n'eylerim

2. **dil-ber:**

Diğer 14

Mısra: 2

*Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken
güzel//sevgili.*

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dil-berim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber
n'eylerim

dilber-i ra'nâ:

1. **dilber-i ra'nâ:**

Diğer 82

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Gönlü kendine çeken, gönül alan güzel.

tecelli eden bir genç kızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne
bir nazar ile

dil-firîb:

1. **dil-firîbsin:-sin**

Diğer 14

Mısra: 1

Gönül aldatan, gönül avutan, câzibeli.

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber
n'eylerim

dil-nişîn:

1. **dil-nişîn:**

Diğer 53

Mısra: 22

Gönülde yer tutan, hoş, güzel.

Bu bedâyî' bu dil-nişîn eş'âr
Bir Tulû'-ı bahârı andırıyor.

dil-pezir:

1. **dil-pezir:**

Diğer 51

Mısra: 4

*Gönle hoş gelen, gönülün beğendiği,
gönülün kabul ettiği.*

buyurulmuştur

Bu dil-pezir mecmuayı vücuda getiren on
dokuz parça

dil-rübâ:

1. **dil-rübâyı:-y, -ı**

Diğer 47

Mısra: 16

*Gönül kapan, gönül alan, herkesi kendine
âşık ve meftun eden II güzel, sevgili.*

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin
etmiş) kamer
bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh
bulutlar içine

dil-şâd:

1. **dil-şâddır:-dır**

Diğer 8

Mısra: 8

Gönlü hoş, mutlu, sevinmiş.

Rûz-ı firûz-ı cülûsundan beri
Bi'l-umûm dil-şâddır Osmâniyân

dil-şâd eden:

1. **dil-şâd eden:-en**

Diğer 71

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Gönlünü hoş etmek, mutlu etmek.

Keremiyle beni dil-şâd eden ehl-i hayrı
Vâkıâ ben göremezsem de Hüdâ görmez mi

dil-şiken:

1. **dil-şiken:**

Diğer 85

Mısra: 8

Gönül kıran, inciten.

Derd-i aşka sâkî-yi sîmîn-beden bigânedir
Nâle-yi uşşâka hayf.. Ol dil-şiken bigânedir.

dilsiz:

1. **dilsizlere:-ler, -e**

Diğer 81

Mısra: 27

*Konuşma engelli, konuşamayan, ahraz,
lâl.*

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı
âmâlara dilsizlere
acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insaniyet
cihan-ı

2. **dilsizlere:-ler, -e**

Diğer 82

Mısra: 29

*Konuşma engelli, konuşamayan, ahraz,
lâl.*

icat eyledi. Âmâlara dilsizlere mektepler
yapıldı. Kolera
veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş
hastalıkları ortadan

dinle-:

1. **dinle:**

Diğer 10

Mısra: 5

Dinle! Kulak ver!.

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın
Âkıbet-endîş olup eyle biraz da hazer

2. **dinledim:-di, -m**

Diğer 13

Mısra: 9

*Dinlemek, duymak, işitmek, kulak
vermek.*

Hâtifi bir ses gelirdi dinledim dikkat ile
Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

3. **dinler.:-r**

Diğer 59

Mısra: 13

*Dinlemek, duymak, işitmek, kulak
vermek.*

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler.
Derin derin düşünür.
Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

4. **dinlemek:-mek**

Diğer 62

Mısra: 21

İşitmek için kulak vermek.

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir
şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk
getirir.

5. **dinler.:-r**

Diğer 64

Mısra: 6

*Dinlemek, duymak, işitmek, kulak
vermek.*

O sükûn-ı hâl içinde gönlündeki muhabbetin
ulvi hitabını
dinler. Şefkat-i kalbiye muhabbet-i hakikiye
safvet-i

6. **dinlerim.:-r, -im**

Diğer 71

Mısra: 28

*Dinlemek, duymak, işitmek, kulak
vermek.*

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın
sabah hengâmını

alkışladıklarını dinlerim. Kalbimde gönlümde
ruhumda pek

7. **dinleyelim:**-y, -e, -lim

Diğer 71

Mısra: 14

*Dinlemek, duymak, işitmek, kulak
vermek.*

kıt 'asını tahattur ederim. Durunuz bir âmânın
tahassürünü
dinleyelim

8. **dinlerim:**-r, -im

Diğer 72

Mısra: 8

*Dinlemek, duymak, işitmek, kulak
vermek.*

ki göremiyorum
Dinlerim güzel sesli birisi bir şarkı söyler bir
gazel okur.

dinlet-:

1. **dinleten:**-en

Diğer 62

Mısra: 6

Dinlenmesini sağlamak.

toplayıp insanlığa yararlı güzel huyları
anlatıcı bir kitap
okuyup dinleten bir babanın zevki yine
başkadır.

2. **dinletir:**-ir

Diğer 72

Mısra: 13

Dinlenmesini sağlamak.

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel
olduğunu da
söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum.
Okşuyorum öpüyorum

dıraht-ı izdivacın:

1. **dıraht-ı izdivacın:**-in

Diğer 68

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Evlilik ağacı.

Evlât ziyet-i hayat-ı dünyadır.
Evlât dıraht-ı izdivacın semere-yi şirin-teridir

dirîgâ:

1. **dirîgâ:**

Diğer 86

Mısra: 5

Yazık, eyvah, yazıklar olsun.

Boğazdan yattı bir hafta dirîgâ
Rehâ-yâb olmadan bitmişti âvâz.

diye:

1. **diye:**

Diğer 80

Mısra: 14

Diyerek, deyip.

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne
kadar çok
yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye
sayıklıyor.

diz-:

1. **dizmişler.:**-miş, -ler

Diğer 76

Mısra: 20

*Nesneleri yan yana veya tek tek
sıralamak.*

asmışlardır. Şekerciler tabaklarla
camekânlarına reçellerin numunelerini
dizmişler. Uncular ekmekçiler fırıncılar
simitçiler

dizil-:

1. **dizildi.:**-di

Diğer 73

Mısra: 9

Sıralanmak.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti.
Kış hakkında bir
şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru
fakihetü'ş-şitâinin

doğ-:

1. **doğduğu:**-duk, -u

Diğer 5

Mısra: 1

Doğmak, dünyaya gelmek.

Pâdişâh-ı Âl-i Osmân doğduğu gündür bugün
Hazret-i Abdülhamîd Hân doğduğu gündür
bugün

2. **doğduğu:-duk, -u**

Diğer 5

Mısra: 2

Doğmak, dünyaya gelmek.

Pâdişâh-ı Âl-i Osmân doğduğu gündür bugün
Hazret-i Abdülhamîd Hân doğduğu gündür
bugün

3. **doğduğu:-duk, -u**

Diğer 5

Mısra: 4

Doğmak, dünyaya gelmek.

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar
Neyyir-i eltâf ü ihsân doğduğu gündür bugün

4. **doğduğu:-duk, -u**

Diğer 5

Mısra: 6

Doğmak, dünyaya gelmek.

Nâşir-i envâr-ı hikmettir vücûd-ı akdesi
Öyle bir ihsân-ı Sübhân doğduğu gündür
bugün

5. **doğduğu:-duk, -u**

Diğer 5

Mısra: 8

Doğmak, dünyaya gelmek.

Döndü bir ma' mûre-yi irfâna âlem ser-te-ser
Bâis-i ihyâ vü umrân doğduğu gündür bugün

6. **doğduğu:-duk, -u**

Diğer 5

Mısra: 10

Doğmak, dünyaya gelmek.

Menba'-ı adl ü inâyet hüsrev -i âlî-himem
Sevgili sultân-ı zî-şân doğduğu gündür bugün

7. **doğduğu:-duk, -u**

Diğer 5

Mısra: 12

Doğmak, dünyaya gelmek.

İftihâr eyler vücûduyla serîr-i saltanat
Muhyî-yi mülk ü cihân-bân doğduğu gündür
bugün

8. **doğduğu:-duk, -u**

Diğer 5

Mısra: 14

Doğmak, dünyaya gelmek.

Pâdişâhim çok yaşa gül-bângını vird eylerim
Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

9. **doğduğu:-duk, -u**

Diğer 5

Mısra: 16

Doğmak, dünyaya gelmek.

Ömr ü ikbâl-i hümâyûnun füzûn etsin Hüdâ
Tâc-dâr-ı fahr-ı devrân doğduğu gündür bugün

10. **doğduğu:-duk, -u**

Diğer 5

Mısra: 18

Doğmak, dünyaya gelmek.

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep
Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür
bugün

11. **doğdu:-du**

Diğer 24

Mısra: 2

Doğmak, dünyaya gelmek.

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim
Doğdu bin üç yüz sekizde nûr-ı aynım
Şâkir'im

12. **doğdu:-du**

Diğer 25

Mısra: 2

Doğmak, dünyaya gelmek.

Getirdi bir meserret dedim gevherle târîh
Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu

13. **doğduğunu:-duğ, -u, -n, -u**

Diğer 51

Mısra: 12

Doğmak, dünyaya gelmek.

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır
Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat
Tulû'un yani doğmuş

doğarken:

1. **doğarken:**

Diğer 71

Mısra: 24

Güneş, ay, yıldız ufuktan yükselerek görünmek.

çare ki ben göremiyorum
Güneş doğarken cihanı bir güzellik kaplarmış.
Batarken

doğmuş olduğu:

1. **doğmuş olduğu:**-duk, -u

Diğer 51

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Doğmak, dünyâya gelmek.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek öğrenir takdis eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve izan müsait

doğru:

1. **doğru:**

Diğer 16

Mısra: 1

"-e doğru" anlamında edat.

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

doktor:

1. **doktorlar:**-lar

Diğer 46

Mısra: 2

Hekim.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için günde birkaç defa doktorlar gelerek her türlü teşebbüsât icra olunur.

2. **doktorlar:**-lar

Diğer 86

Mısra: 7

Hekim.

Tedâvî etti doktorlar dem-â-dem
Ecel gelmişti mühlet yoktu biraz.

doktor pasteur:

1. **doktor pasteur:**

Diğer 81

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Kuduz aşısını bulan Fransız

mikrobiyolog ve kimyager.

denizi birleştirdi. Âlem-i seyahat ü ticarete büyük hizmette bulundu.
Doktor Pasteur mikropların keşfiyle fenn-i tababeti

doktor ro:

1. **doktor ro**¹⁰:

Diğer 81

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Kuşpalazını tedavi eden doktor.

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı
âmâlara dilsizlere
acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insaniyet
cihan-ı

dokumacılık:

1. **dokumacılık:**

Diğer 82

Mısra: 24

Dokumacının yaptığı iş; dokuyuculuk, tekstil.

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek
çiftçilik marangozluk
terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık
tababet

dokuz:

1. **dokuz:**

Diğer 86

Mısra: 3

Dokuz, sayı sıfatı.

Bu ma'sûme dokuz yıl oldu dem-sâz
Düşer kalkar güler ağlardı kış yaz.

dolaş-:

1. **dolaşıyor:**-iyor

Diğer 73

isimli kişi olduğu anlaşılmalı ve bu şekilde düzeltme yapılmıştır.

¹⁰ *Doktor Ru* şeklinde okunan sözcüğün yapılan araştırma sonucu *Doktor Ro* (kuşpalazı hastalığını tedavi eden doktor)

Mısra: 3
Gezmek, gezinmek.

savurarak tepelerin eteklerini dolaşiyor yol alıyordu.
Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşe yarmaları

2. **dolaşmaya:**-ma, -y, -a

Diğer 79
Mısra: 21
Gezmek, gezinmek.

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman Adalar Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata Beyoğlu tarafları

dolayı:

1. **dolayı:**

Diğer 46
Mısra: 13
-den ötürü, sebebiyle, yüzünden.

Âşığı ebediyen zayı ettiğinden dolayı tesîrât-
1
sevda-perestane ile vücud-ı nazeninini esir-i
firâş etmiş genç güzel

2. **dolayı:**

Diğer 68
Mısra: 21
-den ötürü, sebebiyle, yüzünden.

dolayı da müsterih olarak irtihal ederler.
Evlat bir eserdir ki mensup olduğu ailenin
namını

doldur-:

1. **doldurmuştu.:**-muş, -du

Diğer 79
Mısra: 5
Bir yere iyice yayılmak, kaplamak.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu.
Göl râkid deniz
sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı
deryada bir sabah

don-:

1. **donmuş:**-muş

Diğer 63

Mısra: 6
Şiddetli soğuk etkisiyle buz tutmak.

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu
günlerde
denizde derelerde balık avlayanların donmuş
sular üstünde

dön-:

1. **döndü:**-dü

Diğer 5
Mısra: 7
Benzemek, dönüştürmek.

Döndü bir ma' mûre-yi irfâna âlem ser-te-ser
Bâis-i ihyâ vü umrân doğduğu gündür bugün

2. **dönerken:**-er, -ken

Diğer 79
Mısra: 1
Kendi ekseni üzerinde veya başka bir
şeyin dolayında hareket etmek.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis
dönerken medd-i nazar
Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa
sahiline Keşiş

donatıl-:

1. **donatılmış:**-mış

Diğer 74
Mısra: 25
(Göz alıcı şeylerle) Süslenmek,
donanmak.

donatılmış şayan-ı temaşa bulunmuştu.
Erkeklerle kadınlara mahsus olmak üzere
mevkiler vardı.

döndür-:

1. **döndürmeye:**-me, -y, -e

Diğer 78
Mısra: 2
Çevirmek.

Lokomotif o garibe-yi âhenin bed bed
bağırarak raylar
üzerinde tekerleklerini döndürmeye başladı.
Bindiğim vagona

dört:

1. **dört:**

Diğer 8

Mısra: 15

Dört sayısı.

Dört cihetten çıktı hep âminler
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

2. **dört:**

Diğer 86

Mısra: 13

Dört sayısı.

Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti.
Biri geldi dedi fevtin bu güher-i târîhle

dört beş:

1. **dört beş:**

Diğer 63

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Bir şeyin miktarından yaklaşık olarak bahsedilirken sayı sıfatlarının kullanılmasıyla ortaya çıkan ifade (Dört beş sene).

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile uğraşanların sabahtan akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşıp kan ter

döşen:

1. **döşenir:-ir**

Diğer 60

Mısra: 12

Yayılmak, serilmek.

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım
İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler
ile döşenir

dost:

1. **dosttur.:-dur**

Diğer 44

Mısra: 8

Sevilen, güvenilen, gönüldaş, iyi anlaşılacak kimse.

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir.
Zira o yüze gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

2. **dostu:-u**

Diğer 45

Mısra: 13

Sevilen, güvenilen, gönüldaş, iyi anlaşılacak kimse.

hareket eder. Dostu kemal-i heyecanla
Vusulünü telgrafla bildir. Muhabereye devam et. Beni yâd eyle
sözlerini irat

3. **dost:**

Diğer 78

Mısra: 5

Sevilen, güvenilen, gönüldaş, iyi anlaşılacak kimse.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir
görmediğini görür.
Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu
artık o yolculuğun

doy-:

1. **doyulmaz.:-ul, -maz**

Diğer 57

Mısra: 3

Yeter bulunmak, doymuş ve kanmış duruma gelinmek, tatmin olunmak.

buna hiç doyulmaz.
Mehtap gayet latiftir. Cihan bir kitap
mütalaası seyahat.

2. **doyulmaz.:-ul, -maz**

Diğer 62

Mısra: 18

Yeter bulunmak, doymuş ve kanmış duruma gelinmek, tatmin olunmak.

ince rüzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli
yavruya bakılmakla doyulmaz. Sevilmekle kanılmaz
Bu görgü

doya(bil):-

1. **doyamıyordum.:-ma, -yor, -du, -m**

Diğer 79

Mısra: 25

Bir gereksinimini yeteri kadar karşılamak.

panoramaya bakmakla doyamıyordum.
Hissettiğim zevk ve meserret nâ-kabil-i tasvirdir. Bu esnada
vagon pencerelerinin

doyama-:

1. **doyamamış:-miş**

Diğer 46

Mısra: 4

Yeterli bulmamak, doymamak.

Şu hâl bâdî-yi tahrîk-i hazm u âlâmım olur ağlarım.

Hâl-i ihtizarda bulunan bir validenin sevmeye doyamamış

doyul-:

1. **doyulmaz:-maz**

Diğer 79

Mısra: 18

Bir gereksinimini yeteri kadar karşılamak.

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım pek latif idi.

Samatya'dan sonra Yenikapı temasına doyulmaz bir güzellik

duâ et-:

1. **duâ ettim:-di, -m**

Diğer 19

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Allah'a yalvarmak, niyaz etmek; kasidede dua bölümüne geçmek.

Tez vakitte ülfet etmek'çün seninle bir daha Ser-be-hâk oldum duâ ettim Cenâb-ı Fâtır'a

duâyı eyle-:

1. **duâyı eyleriz:-r, iz**

Diğer 6

Mısra: 4

Allah'a yalvarmak; niyaz etmek

Gelmedi gelmez nazîrin bir zamân

Bu duâyı eyleriz vird-i zebân

duâ-hân:

1. **duâ-hânız:-iz**

Diğer 6

Mısra: 10

Dua okuyan.

Revnağ-efzâ-yı cihân-ı ma'rifet
Hep duâ-hânız gönüller yek-çihet

dudak:

1. **dudakları:-lar, -ı**

Diğer 62

Mısra: 16

Ağzın yüze göre daha kırmızı renkteki dolgun ve etlice alt ve üst iki kenarından her biri.

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü parıldar.

Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağınık saçlarını dalgalandıran

2. **dudaklarının:-lar, -ı, -n, -m**

Diğer 66

Mısra: 11

Ağzın yüze göre daha kırmızı renkteki dolgun ve etlice alt ve üst iki kenarından her biri.

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının üstünde görülen

tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur olunamaz. Tıfl-ı

3. **dudaklarımı:-lar, -ım, -ı**

Diğer 67

Mısra: 14

Ağzın yüze göre daha kırmızı renkteki dolgun ve etlice alt ve üst iki kenarından her biri.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm zamanlardır. Tıfl-ı

nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı kırmızı yanaklarına

düdük:

1. **düdüğünü:-ü, -n, -ü**

Diğer 73

Mısra: 2

Nefesle çalınan ufak çalgı.

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı yürüyordu. İstasyondan henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak dumanını

duhuliye:

1. **duhuliye:**

Diğer 75

Mısra: 3

Ücret karşılığı girilen yerlere ödenen giriş parası.

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı.
Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp akşama kadar

dükkân:

1. **dükkânların:-lar, -in**

Diğer 76

Mısra: 18

İçinde perâkende öteberi satılan veya küçük îmalât yapılan iş yeri.

olarak celp edilmiştir ibaresini havi levhalar yapıştırmışlar
güllaç demetlerini gelişi güzel dükkânların ötesine berisine

2. **dükkânlarına:-lar, -ı, -n, -a**

Diğer 76

Mısra: 15

İçinde perâkende öteberi satılan veya küçük îmalât yapılan iş yeri.

olan eşyayı getirtip yıkamış temizlemiş oldukları dükkânlarına
sırasıyla koymuşlar üzerlerine Ramazan-ı şerife mahsus

3. **dükkânlarına:-lar, -ı, -n, -a**

Diğer 76

Mısra: 21

İçinde perâkende öteberi satılan veya küçük îmalât yapılan iş yeri.

kasaplar dükkânlarına intizam vermiş
tablakârlar bütün
satıcılar tedârikât ile meşguldür.

4. **dükkânlarına:-lar, -ı, -n, -a**

Diğer 77

Mısra: 5

İçinde perâkende öteberi satılan veya küçük îmalât yapılan iş yeri.

siler süpürür dükkânlarına çeki düzen verirler.
Çarşılar sokaklar her taraf parıl parıl yanar güler gibi olur.

duman:

1. **dumanını:-ı, -n, -ı**

Diğer 73

Mısra: 2

Bir maddenin yanması ile çıkan ve içinde katı zerrelere buğu bulunan değişik renklerde gaz.

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı yürüyordu. İstasyondan henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak dumanını

2. **dumanını:-ı, -n, -ı**

Diğer 79

Mısra: 7

Bir maddenin yanması ile çıkan ve içinde katı zerrelere buğu bulunan değişik renklerde gaz.

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor balıkçı kayıkları martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara teşkil ediyordu.

3. **dumanları:-lar, -ı**

Diğer 80

Mısra: 3

Bir maddenin yanması ile çıkan ve içinde katı zerrelere buğu bulunan değişik renklerde gaz.

iniyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir bulut tabakası teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

dünyâ:

1. **dünyada:-da**

Diğer 45

Mısra: 1

İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada olan muhabbetidir.

Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü muhabbet olan validedir.

2. **dünyada:-da**

Diğer 45

Mısra: 2

İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada olan muhabbetidir.

Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü muhabbet olan validedir.

3. **dünyanın:-niñ**

Diğer 57

Mısra: 7

*İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü,
yer küresi, arz, cihan.*

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın saadetin zevkin sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin. Bilmem mehtaplı

4. **dünyada:-da**

Diğer 60

Mısra: 10

*İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü,
yer küresi, arz, cihan.*

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile duygulanmasıdır. Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa da en çok

5. **dünyada:-da**

Diğer 64

Mısra: 26

*İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü,
yer küresi, arz, cihan.*

kadar sürür o kadar safa vardır. Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada hayattan saadetten

6. **dünyanın:-n, -iñ**

Diğer 65

Mısra: 7

*İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü,
yer küresi, arz, cihan.*

Dünyanın şerefi şerefü'l-mekân bi'l-mekîn hükmünce insanlardır.

7. **dünyaya:-y, -a**

Diğer 65

Mısra: 10

*İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü,
yer küresi, arz, cihan.*

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir. İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser bırakmalıdır ki

8. **dünyaya:-y, -a**

Diğer 65

Mısra: 11

*İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü,
yer küresi, arz, cihan.*

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin dünyaya bıraktığı bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki bu silsile içinde

9. **dünyâmı:-m, -i**

Diğer 67

Mısra: 3

Hayat.

Zevkine dünyâmı fedâ eylerim
Vâlideni sanma dalar gaflete

10. **dünyaya:-y, -a**

Diğer 68

Mısra: 26

*İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü,
yer küresi, arz, cihan.*

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin. Valideynin dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil

11. **dünyalar:-lar**

Diğer 70

Mısra: 11

*İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü,
yer küresi, arz, cihan.*

hükümdar-ı zî-iktidar efendimiz hazretlerini dünyalar durdukça makam-ı mualla-yı hilafet-i uzmâlarında kemal-i sıhhat

12. **dünyaya:-y, -a**

Diğer 71

Mısra: 4

*İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü,
yer küresi, arz, cihan.*

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan mahrum olanlara dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa edilmemiş olur.

13. **dünyanın:-n, -in**

Diğer 81

Mısra: 18

*İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü,
yer küresi, arz, cihan.*

tevsi edildi. İleri götürüldü. Daha sonra
bugünkü hâl-i
feyz ü kemali buldu. Kristof Kolomb
dünyanın daha bir

dünyada her şeyin safası bir midir:

1. dünyada her şeyin safası bir midir:

Diğer 51

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

*"Dünyada Her Şeyin Safası Bir midir?"
(eser ismi).*

Şeyin Safası Bir midir namındaki makâlât-ı
selise vü bediânın

dünyaya geldiğine:

1. dünyaya geldiğine:-dik, -i, -n, -e

Diğer 68

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Doğmak, yaşamaya başlamak.

ile'l-ebed i'lâ ve ipka eder.

İnsan dünyaya geldiğine dair mucip-i
memdûhiyet bir

dûr:

1. dûrdan:-dan

Diğer 59

Mısra: 21

Uzak.

Ki dûrdan görüyorsun cemâl-i cânânı
Yüzünden eyleyerek iktibâs-ı nûr-ı safâ

dur-:

1. dururken:-ur, -ken

Diğer 14

Mısra: 2

... Varken, ... ortada ve mevcutken.

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber
n'eylerim

2. dururlar.:-ur, -lar

Diğer 58

Mısra: 14

Beklemek, hareket etmemek.

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane
kürekleri çekerler
bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem
ile cüzdanlarına

3. durur.:-ur

Diğer 61

Mısra: 14

*Şu veya bu durumda bulunmak, belli bir
durumda olmak.*

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de
başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün
eşya sanki

4. durunuz: -unuz

Diğer 71

Mısra: 13

Bekleyin, sabredin.

kıt'asını tahattur ederim. Durunuz bir âmânın
tahassürünü
dinleyelim

5. durdu.:-du

Diğer 79

Mısra: 28

Beklemek, hareket etmemek.

birinden diğerine koşuyor arkadaşlarımdan her
taraf
hakkında malumat alıyordum. Tren durdu.

dûr eder:

1. dûr eder:-er

Diğer 15

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

*Uzaklaştırmak, ayırmak; mahrum
bırakmak.*

Vuslatından hayli demdir dûr eder üftâdesin
Şîve-yi sevdâ-peresti bence pek meşhûrdur

durdukça:

1. durdukça:

Diğer 70

Mısra: 11

Var olmak, yaşamak.

hükümdar-ı zî-iktidar efendimiz hazretlerini
dünyalar durdukça
makam-ı mualla-yı hilafet-i uzmâlarında
kemal-i sıhhat

dûr-endiş:

1. **dûr-endişler:-ler**

Diğer 82

Mısra: 26

*İleriyi düşünen, uzağı gören, her işin
sonunu ölçüp biçen, tedbirli (kimse),
müdebbir.*

vesaire gibi birçok sanayiye meydana
çıkartmıştır.

Fikr-i icada malik dûr-endişler vapurlar
şimendiferler velespitler

durgunluk:

1. **durgunluk:**

Diğer 61

Mısra: 7

*Durgun olma durumu, hareketsizlik,
sükûnet.*

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir
durgunluk gelir.

Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise
de ara sıra bulut

düş-:

1. **düşer:-er**

Diğer 9

Mısra: 3

*(Bir şey bir yerde) Görülmek, belirmek,
ortaya çıkmak.*

Bir düşer bu târîh-i ra'nâ gibi

Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

2. **düşer:-er**

Diğer 69

Mısra: 10

*(Bir şey veya kimse) Dengesini
kaybederek yıkılmak, dik durumda iken
devrilip yatık duruma gelmek.*

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları
koparır.

Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman
gelir ki okumayı

3. **düşmez:-mez**

Diğer 80

Mısra: 14

*(Bir şey veya kimse) Dengesini
kaybederek yıkılmak, dik durumda iken
devrilip yatık duruma gelmek.*

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne
kadar çok
yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye
sayıklıyor.

4. **düşmez.:-mez**

Diğer 83

Mısra: 7

Değerini yitirmek.

düşmez. Ancak güzellik itibariyle tekemmül
edemez.

Amân atâlet etmeyin

5. **düşer:-er**

Diğer 86

Mısra: 4

*(Bir şey veya kimse) Dengesini
kaybederek yıkılmak, dik durumda iken
devrilip yatık duruma gelmek.*

Bu ma'sûme dokuz yıl oldu dem-sâz

Düşer kalkar güler ağlardı kış yaz.

düşün-:

1. **düşün:**

Diğer 10

Mısra: 5

*İbret al, idrak et, farkına var
anlamlarında ünlem.*

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın

Âkıbet-endiş olup eyle biraz da hazer

2. **düşünmeyenler:-me, -y, -en, -ler**

Diğer 44

Mısra: 5

*Zihninde bir şey canlandırmak, elde
edilen bilgilere zihni faâliyet uygulayarak
düşünce meydana getirmek, fikretmek.*

Gençliğini zevk ü safada geçirip âtîsini

düşünmeyenler

hâlet-i nez'de gibidirler.

3. **düşünür:-ür**

Diğer 46

Mısra: 7

*Aklından geçirmek, göz önüne getirmek;
zihniyle arayıp bulmak.*

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engîzi düşünür ağlarım.
Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı gurubu temaşa

4. düşünür: -ür

Diğer 46

Mısra: 21

*Aklından geçirmek, göz önüne getirmek;
zihniyle arayıp bulmak.*

dehşetli istikbalini düşünür ağlarım.
Şems-i garibin son ziyaları ölü ağaçların zirvelerine

5. düşün:

Diğer 47

Mısra: 23

Zihninde bir şey canlandırmak, elde edilen bilgilere zihnî faâliyet uygulayarak düşünce meydana getirmek, fikretmek.

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı düşün sözlerini kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık sular gereği

6. düşündüğü: -dük, -ü

Diğer 59

Mısra: 27

Zihninde bir şey canlandırmak, elde edilen bilgilere zihnî faâliyet uygulayarak düşünce meydana getirmek, fikretmek.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu sırada bir şeyler kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir şeyler tasavvur

7. düşünür: -ür

Diğer 59

Mısra: 13

Zihninde bir şey canlandırmak, elde edilen bilgilere zihnî faâliyet uygulayarak düşünce meydana getirmek, fikretmek.

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler. Derin derin düşünür. Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

8. düşünür: -ür

Diğer 59

Mısra: 19

Zihninde bir şey canlandırmak, elde edilen bilgilere zihnî faâliyet uygulayarak düşünce meydana getirmek, fikretmek.

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir şairin
Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

9. düşünür: -ür

Diğer 64

Mısra: 4

Zihninde bir şey canlandırmak, elde edilen bilgilere zihnî faâliyet uygulayarak düşünce meydana getirmek, fikretmek.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı neşveler ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder. Derin derin düşünür.

10. düşündüğüm: -dük, -üm

Diğer 67

Mısra: 13

Zihninde bir şey canlandırmak, elde edilen bilgilere zihnî faâliyet uygulayarak düşünce meydana getirmek, fikretmek.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm zamanlardır. Tıfl-ı nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı kırmızı yanaklarına

11. düşündü: -dü

Diğer 81

Mısra: 19

Zihninde bir şey canlandırmak, elde edilen bilgilere zihnî faâliyet uygulayarak düşünce meydana getirmek, fikretmek.

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde düşündü. Keşf etti.

Buldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı açıp iki

12. düşünelim: -e, -lim

Diğer 81

Mısra: 1

Zihninde bir şey canlandırmak, elde edilen bilgilere zihnî faâliyet uygulayarak düşünce meydana getirmek, fikretmek.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve daha sair muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen sayesinde hasıl

düşünce:

1. düşünceleri:-leri

Diğer 60

Mısra: 3

Fikir.

yüzleri sesleri sözleri duyguları düşünceleri de biri birine uymaz.

düşündür-:

1. düşündürmüş:-miş

Diğer 55

Mısra: 5

Düşünmesine sebep olmak.

Çünkü onlar da beni saatlerce düşündürmüş müteessir etmiş hissiyat-ı kalbiyem sünûhât-ı fikriyemdir.

düşünül-:

1. düşünülüp:-üp

Diğer 80

Mısra: 23

Düşünme işine konu olmak.

alınmış parçasının ismi yahut düşünülüp çalışılıp meydana çıkarılan kısımdır.

duvar:

1. duvarlar:-lar

Diğer 76

Mısra: 6

Far. is. Taştan, tuğladan, kerpiç veya tahtadan yapılan set, cidar.

temizlik başlar.

Mesela duvarlar tavanlar süpürülür. Tenteler silinir.

duy-:

1. duyarsa:-ar, -sa

Diğer 63

Mısra: 3

İşitmek, haber almak, öğrenmek.

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da bunlardan

başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda taşlarda ormanlarda

2. duyarım.:-ar, -ım

Diğer 71

Mısra: 29

İşitmek, haber almak, öğrenmek.

‘alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir cihan ne güzel hâl alır. Hayfa ki ben göremiyorum

3. duymak:-mak

Diğer 71

Mısra: 1

İşitmek, haber almak, öğrenmek.

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak koklamak gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan birincisi olan görmek

4. duymak:-mak

Diğer 73

Mısra: 17

İşitmek, haber almak, öğrenmek.

ve safâ duyarız. Hususiyle duymak tatmak işitmek koklamak görmek hislerimiz daima nelerden hoşlanıyorsa her zaman

duygu:

1. duyguları:-lar, -ı

Diğer 58

Mısra: 5

Bir şeyin insanın iç dünyâsında uyandırdığı etki, his, ihtisas.

Kalbin en derin hissiyatı gönlün en gizli duyguları galeyana gelir.

2. duyguları:-ları

Diğer 60

Mısra: 3

Bir şeyin insanın iç dünyâsında uyandırdığı etki, his, ihtisas.

yüzleri sesleri sözleri duyguları düşünceleri de biri birine uymaz.

3. **duygunun:-n, -un**

Diğer 61

Mısra: 12

Bir şeyin insanın iç dünyasında uyandırdığı etki, his, ihtisas.

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi baygın baygın seyrederler. Sevginin duygunun en gizli köşelerini açarlar.

duygulan-:

1. **duygulanmasıdır.:-ma, -s, -ı, -dır**

Diğer 60

Mısra: 9

Bir şey karşısında gönlünde iyi ve ince duygular uyanmak, coşmak, hislenmek, mütehassis olmak.

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile duygulanmasıdır. Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa da en çok

düyün-ı umumiye:

1. **düyün-ı umumiye:**

Diğer 2

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

1881-1923 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'nun iç ve dış borçlarını denetleyen kurum.

Edirne Düyün-ı Umumiye Nezareti keşebesinden Abbas Hâverî

düyün-ı umumiye-yi osmaniye:

1. **düyün-ı umumiye-yi osmaniye:**

Diğer 52

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Osmanlı Genel Borçlar Teşkilatı.

Edirne 1 Mart 1317 – Ziver
Edirne Düyün-ı Umumiye-yi Osmaniye nazır-ı maâlî

E

eâzım tarafından:

1. **eâzım tarafından:**

Diğer 81

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Pek büyük olanlar tarafından, büyük kimselerce.

Sâika-yı ihtiyaçla meydana çıkan ilim ve fen Fahreddin Râzîler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok eâzım tarafından

ebediyen:

1. **ebediyen:**

Diğer 46

Mısra: 13

Sonsuz olarak, sonsuzluğa kadar.

Âşığı ebediyen zayı ettiğinden dolayı tesîrât-
1
sevda-perestane ile vücud-ı nazeninini esir-i firâş etmiş genç güzel

ebediyetten gelir:

1. **ebediyetten gelir:-ir**

Diğer 71

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Sonsuzluktan gelmek.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi Ey insanlar Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük farkımız vardır.

ebnâ-yı cinsini:

1. **ebnâ-yı cinsini:-i, -n, -i**

Diğer 44

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Aynı cinsten olanlar, insanlar.

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak olamazlar.

İlim ve hünere olup da ebnâ-yı cinsini hissedar etmeyenlerin

ecel gelmişti:

1. **ecel gelmişti:-miş, -di**

Diğer 86

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Takdir edilmiş olan ölüm zamanı gelip çatismek.

Tedâvî etti doktorlar dem-â-dem
Ecel gelmişti mühlet yoktu biraz.

eda etti.:

1. **eda etti.:-di**

Diğer 73

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Üstüne düşen şeyi yerine getirmek, ifâ etmek.

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba üzerindeki güğümde ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını eda etti. Biraz sonra

edebî:

1. **edebî:**

Diğer 53

Mısra: 25

Edebiyat bakımından bir değer taşıyan (eser); edebiyatla ilgili.

Hâverî'nin bu nev-zemîn eseri Edebî zehre-zârı andırıyor.

edebiyat:

1. **edebiyattır.:-dır**

Diğer 82

Mısra: 17

Duygu, düşünce ve hayallerin sözlü veya yazılı olarak güzel ve etkili bir şekilde anlatılması sanatı, yazın.

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek boştur. Hîn-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında temekkün

edevat:

1. **edevatı:-ı**

Diğer 74

Mısra: 22

İş yapmak için kullanılan âletler, takımlar, avadanlık.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza için- tenteler kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı dikildi. Câ-be-câ

edib-i muhterem:

1. **edib-i muhterem:**

Diğer 51

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Saygı değer edip, yazar.

Edirne vilayet-i celilesi maarif müdürü edib-i muhterem saadetli Ziver Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ

edib-i zerafet-perver:

1. **edib-i zerafet-perver:**

Diğer 53

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Zarâfete, nezakete düşkün olan yazar.

Fehmi Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ buyurmuştur Edib-i zerafet-perver Abbas Hâverî Efendi'nin mahsul-hâme-yi

edib-i zî-iktidar:

1. **edib-i zî-iktidar:**

Diğer 53

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Iktidar, güç sahibi yazar.

İkinci Ordu-yı Hümayun Levazım Dairesi birinci şubesi Müdür-i muavin-i ulâ edib-i zî-iktidar saadetli Mustafa

edip:

1. **edibinin:-i, -n, -in**

Diğer 67

Mısra: 1

Edebî yazılar yazan kimse, edebî nesir yazarı.

Gönül şu demde bir büyük Osmanlı edibinin Yat uyu ey tıf-ı safâ-perverim

edirne:

1. **edirne'de:-de**

Diğer 1

Mısra: 1

Trakya'da bulunan ve Osmanlıya başkentlik yapmış olan il.

Edirne'de baytar müfettişi şair-i şirin-edâ
Mehmet Akif
Bey biraderimizin takrizidir

2. **edirne'de:-de**

Diğer 1

Mısra: 7

Trakya'da bulunan ve Osmanlıya başkentlik yapmış olan il.

Edirne'de Topçu Yedinci Alay efrad-ı fezâil-i nihâdından
Mehmet Şeref Bey biraderimizin takrizidir

3. **edirne:**

Diğer 2

Mısra: 13

Trakya'da bulunan ve Osmanlıya başkentlik yapmış olan il.

Edirne Düyun-ı Umumiye Nezareti
ketebesinden
Abbas Hâverî

4. **edirne:**

Diğer 51

Mısra: 1

Trakya'da bulunan ve Osmanlıya başkentlik yapmış olan il.

Edirne vilayet-i celilesi maarif müdürü edib-i muhterem
saadetli Ziver Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ

5. **edirne:**

Diğer 52

Mısra: 7

Trakya'da bulunan ve Osmanlıya başkentlik yapmış olan il.

Edirne 1 Mart 1317 – Ziver
Edirne Düyun-ı Umumiye-yi Osmaniye nazır-ı maâlî

6. **edirne:**

Diğer 52

Mısra: 8

Trakya'da bulunan ve Osmanlıya başkentlik yapmış olan il.

Edirne 1 Mart 1317 – Ziver
Edirne Düyun-ı Umumiye-yi Osmaniye nazır-ı maâlî

7. **edirne:**

Diğer 52

Mısra: 29

Trakya'da bulunan ve Osmanlıya başkentlik yapmış olan il.

Edirne 2 Mart 1317 – Rauf

8. **edirne:**

Diğer 53

Mısra: 19

Trakya'da bulunan ve Osmanlıya başkentlik yapmış olan il.

Edirne 3 Mart 1317 Mustafa Fehmi

9. **edirne:**

Diğer 55

Mısra: 17

Trakya'da bulunan ve Osmanlıya başkentlik yapmış olan il.

Edirne 6 Mart 1317

10. **edirne'nin:-n, -in**

Diğer 74

Mısra: 6

Trakya'da bulunan ve Osmanlıya başkentlik yapmış olan il.

Hasılatı evlad-ı şüheda ve malûlîn-i guzât-ı asâkir-i Osmaniye'ye
ait olmak üzere Edirne'nin Sarayıçi mesire-yi dil-ârâsının

11. **edirne'nin:-n, -in**

Diğer 74

Mısra: 13

Trakya'da bulunan ve Osmanlıya başkentlik yapmış olan il.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek çok ulu ağaçlar vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar yadigârı üçer

efendi:

1. **efendimiz:-miz**

Diğer 70

Mısra: 3

Sâhip durumunda olan, buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse, sâhip.

bî-minnetimiz şevketli padişahımız efendimiz
hazretlerinin
yevm-i veladet-i hümayunlarına müsadif
olmak hasebiyle bir

2. **efendimiz:-miz**

Diğer 70

Mısra: 11

*Sâhip durumunda olan, buyruğu geçen,
hükümünü yürüten, kendisine uyulan kimse,
sâhip.*

hükümdar-ı zî-iktidar efendimiz hazretlerini
dünyalar durdukça
makam-ı mualla-yı hilafet-i uzmâlarında
kemal-i sıhhat

3. **efendimiz:-miz**

Diğer 87

Mısra: 17

*Sâhip durumunda olan, buyruğu geçen,
hükümünü yürüten, kendisine uyulan kimse,
sâhip.*

faikamın kabulü müsterhamdır. Efendimiz
Otuz günden beri sâkinân-ı arzın milyonlarca
erbab-ı imanını

4. **efendimizin:-miz, -in**

Diğer 87

Mısra: 13

*Sâhip durumunda olan, buyruğu geçen,
hükümünü yürüten, kendisine uyulan kimse,
sâhip.*

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u
takdim ile efendimizin
daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke
vü mesudeyi

efkâr:

1. **efkârdır:-dır**

Diğer 12

Mısra: 2

*Fikirler, düşünceler; düşünme, endişe,
fıkr'in çoğulu.*

Nâmı ibkâ eyleyen âsârdır
Masdar-ı âsâr olan efkârdır

efrad-ı aile:

1. **efrad-ı aile:**

Diğer 73

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Aile fertleri.

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba
üzerindeki güğümde
ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını
eda etti. Biraz sonra

2. **efrad-ı aile:**

Diğer 74

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Aile fertleri.

Gece dahi hanemizde odamızda mangal
başında kitap okuyordum.
Bütün efrad-ı aile can kulağıyla dinliyordu.

efrad-ı fezâil-i nihâdından:

1. **efrad-ı fezâil-i nihâdından:-i-t, -in, -dan-
ı, -n, -dan**

Diğer 1

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Faziletli yaratılışlı kişiler.

Edirne'de Topçu Yedinci Alay efrad-ı fezâil-i
nihâdından
Mehmet Şeref Bey biraderimizin takrizidir

efsûs:

1. **efsûs:**

Diğer 69

Mısra: 27

Eyvah! Yazık!

mahrum olurlar. Efsûs

efsus ki:

1. **efsus ki:**

Diğer 72

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Yazık ki.

ki göremiyorum
Dinlerim güzel sesli birisi bir şarkı söyler bir
gazel okur.

efzûn olsun:

1. **efzûn olsun:-sun**

Diğer 6

Mısra: 17
Kelime Tipi: -
Artmak, çoğalmak.

Şevketin efvân olsun dâimâ
Pâdişâhım kudretinle bin yaşa

eglen:

1. **eglenir:-ir**
Diğer 51
Mısra: 18
Hoşça vakit geçirmek, oyalanmak.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını
yazarken beğenir.
Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup
biter.

eğlence:

1. **eğlence:**
Diğer 74
Mısra: 20
*Gönül eğlendirecek, hoş vakit geçirecek
şey.*

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka
nüzheth-gâh olur.
İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu
safa-gâhin geniş

ehass-ı âmâl-i naçizanemdir:

1. **ehass-ı âmâl-i naçizanemdir:-m, -dir**
Diğer 88
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Değersiz arzularımın en hususi olanıdır.

tazarru ve niyaz eylerim. Baki teveccühât-ı
sâmî-yi
veliyü'n-niamâlarının bekası ehass-ı âmâl-i
naçizanemdir

ehl-i hayrı:

1. **ehl-i hayrı:-ı**
Diğer 71
Mısra: 11
Kelime Tipi: -
Hayır sahibi.

Keremiyle beni dil-şâd eden ehl-i hayrı
Vâkıâ ben göremezsem de Hüdâ görmez mi

ehl-i tevhit:

1. **ehl-i tevhit:**
Diğer 87
Mısra: 24
Kelime Tipi: -
Allah'ın birliğini savunan, Müslüman.

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı
hakikat ile
tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit
bulunmaz ki

ek-:

1. **ektiği:-dik, -i**
Diğer 62
Mısra: 8
Toprağa tohum atmak veya gömmek.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir
çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve
güzel olduğunu

ekip biçememesi:

1. **ekip biçememesi:-me, -me, -s, -i**
Diğer 81
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Zirâatla uğraşabilmek, tarım yapabilmek.

olmuyor mu
Bir çiftçinin güzelce ekip biçememesi bir
bağcının layıkıyla bağ

ekmek:

1. **ekmek:**
Diğer 82
Mısra: 19
*Buğday, çavdar, mısır gibi
hububatlardan yapılan temel gıda.*

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla
kulübe yapmaya ekmek
pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide
gide bu günü

ekmekçi:

1. **ekmekçiler:-ler**
Diğer 76

Mısra: 20

Ekmek yapan veya satan kimse.

asmişlardır. Şekerciler tabaklarla
camekânlarına reçellerin numunelerini
dizmişler. Uncular ekmekçiler fırıncılar
simitçiler

ekserî:

1. **ekserisi:**-(s), -i

Diğer 2

Mısra: 3

Büyük bir kısmı, çoğu.

ekserisi gazetelerde neşrolunmuş idi.
Mahsul-i sayinin zade-yi tabiatının mahv u
nâbüd olmasına

eksik:

1. **eksik:**

Diğer 76

Mısra: 23

*Mevcut olmadığı için ihtiyaç duyulan şey,
noksan.*

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık
kandiller
var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır.
Minarelerin şerefelerine

el:

1. **elde:**-de

Diğer 21

Mısra: 6

*İnsanın avuç ve parmaklardan ibaret
olan tutma, kavrama ve iş görme uzvu.*

Ben meşâgilden bugün âzâdeyim
Elde hâme yazmaya âmâdeyim

2. **eliyle:**-i, -y, -le

Diğer 70

Mısra: 19

*İnsanın avuç ve parmaklardan ibaret
olan tutma, kavrama ve iş görme uzvu.*

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği
şeyleri eliyle
yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince
tahayyül eder.

3. **elime:**-im, -e

Diğer 72

Mısra: 14

*İnsanın avuç ve parmaklardan ibaret
olan tutma, kavrama ve iş görme uzvu.*

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel
olduğunu da
söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum.
Okşuyorum öpüyorum

4. **ellerini:**-ler, -i, -n, -i

Diğer 72

Mısra: 14

*İnsanın avuç ve parmaklardan ibaret
olan tutma, kavrama ve iş görme uzvu.*

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel
olduğunu da
söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum.
Okşuyorum öpüyorum

el ayak çekilir.:

1. **el ayak çekilir.:**-ir

Diğer 61

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Kimse kalmamak, sessizleşmek.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir
durgunluk gelir.
Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise
de ara sıra bulut

el çırparak:

1. **el çırparak:**-arak

Diğer 62

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Alkışlamak.

verilirken herkesin el çırparak alkışlarını
gören bir babanın
zevki yine başka türdür.

elbette:

1. **elbette:**

Diğer 13

Mısra: 2

*"Mutlaka, hiç şüphesiz" anlamlarında
kullanılan kelime.*

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

2. elbette:

Diğer 52

Mısra: 24

"Mutlaka, hiç şüphesiz" anlamlarında kullanılan kelime.

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı intiba vü intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u revnak-trâz olur.

elbise:

1. elbise:

Diğer 82

Mısra: 20

Giysi.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla kulübe yapmaya ekmek pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide gide bu günkü

el-cennetü tahte akdâmi'l-ümmehâti:

1. el-cennetü tahte akdâmi'l-ümmehâti:

Diğer 63

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Cennet annelerin ayakları altındadır.

içinde kalanların zevkleri de bambaşkadır. El-cennetü tahte akdâmi'l-ümmehâti

elhâsıl:

1. elhasıl:

Diğer 59

Mısra: 27

Sözün kısası, hâsılı, velhâsıl.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu sırada bir şeyler kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir şeyler tasavvur

2. elhasıl:

Diğer 69

Mısra: 22

Sözün kısası, hâsılı, velhâsıl.

ve bahtiyar olarak geçindirir. Elhasıl evladın ne olduğunu anlamak için evlat yüzü görmek

elinden gider:

1. elinden gider:-er

Diğer 10

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bir şeyi yitirmek, ondan yoksun kalmak.

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder Câhil olan âdemin servet elinden gider

ellerini eteklerini öpüyor.:

1. ellerini eteklerini öpüyor.:-iyyor

Diğer 87

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Hürmet etmek, saygı göstermek.

eteklerini öpüyor. Büyükler küçüklere iltifat ediyor. Evet herkes gülüyor söylüyor. Kulları dahi nezd-i sâmi-yi

el-veledü sınıvı ebîhi el-veledü sırrı ebîhi:

1. el-veledü sınıvı ebîhi el-veledü sırrı ebîhi:

Diğer 69

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Çocuk babasının benzeridir, çocuk babasının sırrıdır.

El-veledü sınıvı ebîhi el-veledü sırrı ebîhi Evlat ki mehd-ârâ-yı vücut olur. Meme emer uyur

emanet edişindeki:

1. emanet edişindeki:-iş, -i, -n, -de, -ki

Diğer 46

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Koruması için bırakmak, koruyuculuğuna vermek.

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engîzi düşünür ağlarım. Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı gurubu temaşa

emel:

1. emel:

Diğer 20

Mısra: 1

Arzu, istek.

Bir güzel kızdır cihânda her emel
İşte levh-i cismi dikkat eyle gel

2. **emelim:--im**

Diğer 55

Mısra: **11**

Arzu, istek.

Maksadım emelim hüsn-i niyetle mümteziç bir
hidmet-i
ciddiyeden ibarettir.

emîne nâdire hanım:

1. **emîne nâdire hanım:**

Diğer 86

Mısra: **15**

Kelime Tipi: -

"Emîne Nâdire Hanım" (kişi ismi).

Yazık oldu Emîne Nâdire Hanım gitti.

emlak:

1. **emlak:**

Diğer 68

Mısra: **19**

*Mülkler, ev, tarla, arsa gibi taşınmaz
mallar, gayrimenkul, mallar.*

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin
servet ü sâ mânının ağyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

emsâl:

1. **emsali:-i**

Diğer 52

Mısra: **25**

Eş, benzer.

Binâ-ber-în emsali gibi bir an evvel tab vü
temsiliyle
mevki-i istifadeye mevzu u eyâdî-yi kadir-
şinâsân-ı edepte

emval:

1. **emvalinin:-i, -n, -in**

Diğer 68

Mısra: **19**

Mallar, mülkler, satın alınan şeyler.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin

servet ü sâ mânının ağyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

en:

1. **en:**

Diğer 45

Mısra: **2**

"En" üstünlük zarfı.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada
olan muhabbetidir.

Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet olan validedir.

2. **en:**

Diğer 45

Mısra: **1**

"En" üstünlük zarfı.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada
olan muhabbetidir.

Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet olan validedir.

3. **en:**

Diğer 58

Mısra: **5**

"En" üstünlük zarfı.

Kalbin en derin hissiyatı gönlün en gizli
duyguları
galeyana gelir.

4. **en:**

Diğer 58

Mısra: **5**

"En" üstünlük zarfı.

Kalbin en derin hissiyatı gönlün en gizli
duyguları
galeyana gelir.

5. **en:**

Diğer 60

Mısra: **10**

"En" üstünlük zarfı.

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile
duygulanmasıdır.

Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa
da en çok

6. **en:**

Diğer 61

Mısra: 12

"En" üstünlük zarfı.

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi
baygın baygın
seyrederler. Sevginin duygunun en gizli
köşelerini açarlar.

7. en:

Diğer 64

Mısra: 18

"En" üstünlük zarfı.

aittir.

Bir valide evladının en küçük bir
keyifsizliğinden en az bir

8. en:

Diğer 64

Mısra: 19

"En" üstünlük zarfı.

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlığından
mütehassis olur.
Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda
ne kadar

9. en:

Diğer 67

Mısra: 16

"En" üstünlük zarfı.

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar
korkusuyla vazgeçerim.
Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı
galeyana gelir.

10. en:

Diğer 67

Mısra: 12

"En" üstünlük zarfı.

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler
hakiki
ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm.
İşte benim en

11. en:

Diğer 68

Mısra: 7

"En" üstünlük zarfı.

Evlât Cenab-ı Hakk'ın nev-i beşere en büyük
ihsan-ı
samedânîsidir.

12. en:

Diğer 71

Mısra: 3

"En" üstünlük zarfı.

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan
mahrum olanlara
dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa
edilmemiş olur.

13. en:

Diğer 77

Mısra: 7

"En" üstünlük zarfı.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

14. en:

Diğer 79

Mısra: 11

"En" üstünlük zarfı.

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i
hava ve letafet-i

15. en:

Diğer 79

Mısra: 23

"En" üstünlük zarfı.

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

16. en:

Diğer 79

Mısra: 24

"En" üstünlük zarfı.

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

17. en:

Diğer 82

Mısra: 15

"En" üstünlük zarfı.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine
sanayi-i bedîa
denir ki ressamlık heykeltıraşlık
musikişinaslık şiir ve

18. en:

Diğer 87

Mısra: 27

"En" üstünlük zarfı.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i
mahsusla
o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete
şitâb eder daha

en az:

1. en az:

Diğer 64

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Bir şeyin en düşük sayısı.

aittir.

Bir valide evladının en küçük bir
keyifsizliğinden en az bir

endam-ı dil-ârâmını:

1. endam-ı dil-ârâmını: -ı, -n, -ı

Diğer 82

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

*Gönle rahatlık veren, gönül okşayıcı
beden.*

Vücut-ı nazeninine yakıştırdığı endam-ı dil-
ârâmını onunla
bir kat daha letafet-yâb eylediği kemal-i zîb ü
ârâyîşi içinde

engüşt-i hatâ:

1. engüşt-i hatâ:

Diğer 53

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Yanlış, kusurlu parmak.

Engüşt-i hatâ uzatma öyle
Bir kısmına gel nazîre söyle

e'n-nâru fakihetü's-şitâinin:

1. e'n-nâru fakihetü's-şitâinin¹¹: -n, -in

Diğer 73

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Ateş kışın meyvesidir.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti.
Kış hakkında bir
şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru
fakihetü's-şitâinin

enva':

1. enva': -ı

Diğer 76

Mısra: 12

Neviler, çeşitler, türler.

yumurta havyar pestil hoşaflık üzümler
reçeller turşuların
enva'ı vesaire gibi iftarlık sahurluk me'kûlât u
meşrubat-ı

envâr:

1. envâra: -a

Diğer 78

Mısra: 25

Nurlar, ışıklar.

kavuniçi ziyalara zerrin envâra gark ediyordu.
Artık
sabah olmuştu. Arkadaşlarımı uyandırdım.
Konuşmaya başladık.

envâr-ı adlin:

1. envâr-ı adlin: -in

Diğer 6

Mısra: 32

Kelime Tipi: -

Adalet ışığı.

Gark-ı nûr etti füyûzun Hâverî
Kapladı envâr-ı adlin her yeri

envâr-ı feyz-â-feyzi:

1. envâr-ı feyz-â-feyzi: -i

Diğer 58

dikkat edilerek E'n-nâru fakihetü's-şitâi
şeklinde düzeltilmiştir.

¹¹ E'n-nâru fe'khetü's-şitâi şeklinde yanlış
okunan tamlama anlama ve orijinal metne

Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Baştan başa feyizle (bolluk, bereket, ihsan) dolu nurlar.

bu şehri-âzîm üzerine saçmakta olduğu envâr-
ı feyz-â-feyzi
vâlihâne seyr eyler.

envâr-ı feyz-â-feyzine:

1. **envâr-ı feyz-â-feyzine:** -i, -n, -e

Diğer 87

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Baştan başa feyizle (bolluk, bereket, ihsan) dolu nurlar.

Ramazan kesirü'l-feyzân ki ulvi neşveler
ruhani safalarla
cihanı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat
yine bir letafet-i

envâr-ı feyz-nisâr-ı kamerin:

1. **envâr-ı feyz-nisâr-ı kamerin:** -in

Diğer 59

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Aydın bereket saçan nurları, ışıkları.

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı
kamerin denizin
ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki
kuşların civıltılarını

envâr-ı zerrini:

1. **envâr-ı zerrini:** -i

Diğer 79

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Altın gibi sarı ve parlak olan ışıklar.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu.
Göl râkid deniz
sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı
deryada bir sabah

er:

1. **ermiş:-miş**

Diğer 70

Mısra: 16

Ermek, ulaşmak.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata
karanlıkta
ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır.
Yahut kalp

erbâb:

1. **erbâbı:-ı**

Diğer 77

Mısra: 8

*Bir işten anlayan, bir işi iyi yapan kimse,
usta.*

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâtta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

erbab-ı imanı:

1. **erbab-ı imanı:-ı**

Diğer 87

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

İman sahipleri.

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın
milyonlarca
erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccele
yâd ve idrakiyle

erbab-ı imanını:

1. **erbab-ı imanını:-ı, -n, -ı**

Diğer 87

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

İman sahipleri.

faikamın kabulü müsterhamdır. Efendimiz
Otuz günden beri sâkinân-ı arzın milyonlarca
erbab-ı imanını

erbab-ı iptila:

1. **erbab-ı iptila:**

Diğer 76

Mısra: 28

Kelime Tipi: -

Gönül vermiş, tutkun ustalar.

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne
uğraşırlar. Vaizler
hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila
ramazanlık kahve çay

erbâb-ı kerem:

1. erbâb-ı kerem:

Diğer 71

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Cömertlik sahipleri.

Hâlîme atf-ı nigâh eyleyen erbâb-ı kerem
Merhametle bana beş pâra revâ görmez mi

erkek:

1. erkek:

Diğer 74

Mısra: 27

Yetişkin adam; bay, er, er kişi.

Erkek kadın çoluk çocuk binlerce halk üç gün
buraya devam etti.

2. erkeklere:-ler, -e

Diğer 74

Mısra: 26

Yetişkin adam; bay, er, er kişi.

donatılmış şayan-ı temaşa bulunmuştu.
Erkeklere kadınlara mahsus olmak üzere
mevkiler vardı.

es-:

1. esen:-en

Diğer 61

Mısra: 2

*(Hava için) Bir yönden bir yöne doğru
hissedilir şekilde hareket etmek.*

kaplar. Kelebekler sevinerek pırıl pırıl
uçuşurlar. Küçük çocuklar
bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki
can tazeler.

2. esen:-en

Diğer 64

Mısra: 20

*(Hava için) Bir yönden bir yöne doğru
hissedilir şekilde hareket etmek.*

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlığından
mütehassis olur.
Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda
ne kadar

esas-ı insaniyet olan:

1. esas-ı insaniyet olan:-an

Diğer 81

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

İnsanlığın temeli, ana unsuru olmak.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar
demistik. Evet
esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim
ve fen sayesinde

eşcâr:

1. eşcâr:

Diğer 77

Mısra: 20

Ağaçlar.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebnî iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

eser:

1. eser:

Diğer 3

Mısra: 4

*(Bir şeyin varlığını gösteren) Belirti,
alâmet, işaret, iz.*

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar
Görmeye her şeyde zâtından eser

2. eser:

Diğer 51

Mısra: 7

Yapıt, kitap, telif.

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak
şeref
ve arzusunun keza daha vaktiyle hasıl eylemiş
idim. Hamdolsun

3. eserle:-le

Diğer 51

Mısra: 9

Yapıt, kitap, telif.

eserle müessiri şu anda ve bir yerde temaşa
ederek bahtiyar
oluyorum

4. eser:

Diğer 53

Mısra: 6

Yapıt, kitap, telif.

nezahetleri olan Tulû' u ser-â-pâ mütalaa eyledim.

Havass-ı latife maânî-yi rakikaya cilvegâh olan şu eser müessirinin

5. eseri:-i

Diğer 53

Mısra: 24

Yapıt, kitap, telif.

Hâveri'nin bu nev-zemîn eseri Edebî zehre-zârı andırıyor.

6. eser:

Diğer 65

Mısra: 10

1. Kitap 2. İz, nişan, işâret.

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir. İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser bırakmalıdır ki

7. eser:

Diğer 68

Mısra: 25

1. Kitap 2. İz, nişan, işâret.

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin. Valideynin dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil

8. eserdir:-dir

Diğer 68

Mısra: 22

Sarf edilen bir emek, yapılan bir iş sonucunda meydana gelen, yetenek, gayret veya emek ürünü şey, yapıt.

dolayı da müsterih olarak irtihal ederler. Evlat bir eserdir ki mensup olduğu ailenin namını

eser-i hüzn:

1. eser-i hüzn:

Diğer 47

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Hüzün, keder izi (belirtisi).

Akşam zamanının hasıl ettiği eser-i hüznü beni daima müteessir ettiğinden midir nedir temasına daldığım

eser-i infialinden:

1. eser-i infialinden:-i, -n, -den

Diğer 64

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Kırılma, gücenme, darılma belirtisi.

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlıktan mütehasis olur. Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda ne kadar

eser-i naçizanemde:

1. eser-i naçizanemde:-m, -de

Diğer 55

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Çok küçük, ehemmiyetsiz, değersiz, hükümsüz olan eser.

Tulû'dan evvel intişar eden Fecr nam eser-i naçizanemde Kimse yoktur ki zade-yi tabını mahsul-i sayını evladı

esir-i firâş:

1. esir-i firâş:

Diğer 46

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Yatağa mahkum.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için günde birkaç defa doktorlar gelerek her türlü teşebbüsât icra olunur.

esir-i firâş etmiş:

1. esir-i firâş etmiş:-miş

Diğer 46

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Yatak esiri etmek.

Âşığı ebediyen zayi ettiğinden dolayı tesîrât-1 sevda-perestane ile vücud-ı nazeninini esir-i firâş etmiş genç güzel

eşk âb:

1. eşk âbıma:-ım, -a

Diğer 85

Mısra: 14

Gözyaşlarımdan oluşan suya, gözyaşım.

Vâdî-yi firkatte kaldım âh kim oldum harâb
Ağlarım.. eşk âbıma nahl-i çemen bigânedir

eski:

1. eskileri:-ler, -i

Diğer 76

Mısra: 25

*Çok kullanmaktan yıpranmış, harap
olmuş şey.*

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve
ikiden
ziyade minaresi olan camilerin minarelerine
mahya ipleri

esnâ:

1. esnada:-da

Diğer 45

Mısra: 5

*Bir işin yapıldığı veya olduğu zaman,
sıra, an.*

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların
yapraklarını tahrik
eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzin
minareden çıkardığı

2. esnada:-da

Diğer 45

Mısra: 12

*Bir işin yapıldığı veya olduğu zaman,
sıra, an.*

tarafından şimendifer mevkıfında teşyi
edilirken vagon penceresinden
mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

3. esnada:-da

Diğer 58

Mısra: 3

*Bir işin yapıldığı veya olduğu zaman,
sıra, an.*

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif
bu manzara-yı
behişûnin zemin ve asumanında mevecât-ı
latife husule getirir

4. esnada:-da

Diğer 59

Mısra: 7

*Bir işin yapıldığı veya olduğu zaman,
sıra, an.*

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihtisâsât-ı kalbiyeyi

5. esnada:-da

Diğer 59

Mısra: 18

*Bir işin yapıldığı veya olduğu zaman,
sıra, an.*

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini
bunlara nurlar saçan
gümüş renkli kamerin letafetini götür. Hayran
olur. Bu esnada

6. esnasında:-(s), -i, -(n), -da

Diğer 70

Mısra: 21

*Bir işin yapıldığı veya olduğu zaman,
sıra, an.*

İşte âmânın uyku esnasında gördüğü rüya olsa
olsa bu hissiyatın
derece-yi saniyesinde ibaret kalır.

eşraf:

1. eşrafa:-a

Diğer 75

Mısra: 1

*İleri gelenler, şerefli, itibarlı kimseler,
âyan.*

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

eşvâ:

1. eşya:

Diğer 47

Mısra: 8

Mevcudat, yaratılmış olan her şey.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıldaarak yuvalarına
sokulmaya başladı.
Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı
sükûta dalıyor.

2. eşya:

Diğer 61

Mısra: 14

Mevcutat, yaratılmış olan her şey.

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün eşya sanki

3. eşya:

Diğer 75

Mısra: 15

Yiyecek ve içecek dışında insan için gerekli olan her türlü şey, nesnelere.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için piyango keşide kılınıyordu. Üç bando musika on kişiden ibaret Lehli kız

4. eşyayı:-y, -ı

Diğer 76

Mısra: 15

Yiyecek ve içecek dışında insan için gerekli olan her türlü şey, nesnelere.

olan eşyayı getirtip yıkamış temizlemiş oldukları dükkânlarına sırasıyla koymuşlar üzerlerine Ramazan-ı şerife mahsus

eş'âr:

1. eş'âr:

Diğer 2

Mısra: 1

Şiirler.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene zarfında yazılmış manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten bunların

2. eş'âr:

Diğer 53

Mısra: 22

Şiirler.

Bu bedâyi' bu dil-nişîn eş'âr
Bir Tulû'-ı bahârı andırıyor.

et- :

1. ediyordu:-i, -yor, -du

Diğer 17

Mısra: 3

Eylemek, yapmak.

Ediyordu beni ol dem intâk
O yeşil kırdâ çiçekler güller

2. etti:-ti

Diğer 17

Mısra: 11

Bir hâle getirmek.

Gark-ı his etti dili bu manzar
Nerdesin nerde eyâ şems-i mübîn

3. etmemek:-me, -mek

Diğer 18

Mısra: 4

Eylemek, yapmak.

Mısrâ'-ı âtiyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfi o şühun etmemek kâbil mi zâr

4. ettiği:-dik, -i

Diğer 69

Mısra: 19

Eylemek, yapmak.

yetiştirdiği evlat cemiyet-i beşeriyeye ettiği hizmetlere mukabil iktisap eylediği medar-ı maişetle valideynini mesut

5. eden:-en

Diğer 83

Mısra: 12

Eylemek, yapmak.

Edip atâlet i'tiyâd
Eden ne gaflet eyliyor

6. edip:-ip

Diğer 83

Mısra: 11

Eylemek, yapmak.

Edip atâlet i'tiyâd
Eden ne gaflet eyliyor

7. etmedi:-me, -di

Diğer 85

Mısra: 22

Eylemek, yapmak.

Sa'y u gayretle tedâvî ettiler
Etmedi kâr âkıbet oldu tebâh

8. **etti:-di**

Diğer 86

Mısra: 10

Eylemek, yapmak.

Vefâtında dedim târîh-i tâmin
Hatice Pâkîze de etti pervâz

etek:

1. **eteklerini:-ler, -i, -n, -i**

Diğer 73

Mısra: 3

*Bir şeyin uç kısmı, dağ, tepe, yığın vb.
yamaçlı şeylerin alt bölümü.*

savurarak tepelerin eteklerini dolaşıyor yol
alıyordu.

Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşe
yarmaları

2. **eteklerinden:-ler, -in, -den**

Diğer 78

Mısra: 19

*Bir şeyin uç kısmı, dağ, tepe, yığın vb.
yamaçlı şeylerin alt bölümü.*

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su
kenarlarından köprülerden
geçiyor gâh zümürdîn ovaların ortasından
ormanlardan

etmek'çün:

1. **etmek'çün:**

Diğer 19

Mısra: 3

Etmek için.

Tez vakitte ülfet etmek'çün seninle bir daha
Ser-be-hâk oldum duâ ettim Cenâb-ı Fâtır'a

etmez nazar:

1. **etmez nazar:-mez**

Diğer 10

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Düşünerek bakmak, üzerinde durmak.

Nâil-i âmâl olur belki saâdet bulur
Hâverî sâî olan âleme etmez nazar

etraf:

1. **etrafıma:-ım, -a**

Diğer 47

Mısra: 14

*Bir yer veya şeyi kuşatan, çevreleyen
yerler, çevre, yöre.*

acı bir kahkahası yarasa kuşlarının uçuşları
gecenin
hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi.
Mütehayyirane etrafıma baktım.

2. **etrafında:-ı, -n, -da**

Diğer 63

Mısra: 8

*Bir yer veya şeyi kuşatan, çevreleyen
yerler, çevre, yöre.*

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile
uğraşanların sabahtan
akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşıp
kan ter

ev:

1. **evinde:-i, -n, -de**

Diğer 62

Mısra: 4

*İçinde yaşanılan, ikâmet edilen yer,
konut, mesken, hâne, ikâmetgâh.*

Kışın hava soğur. Dereler nehirler göller buz
tutar. Kar
yağar. Geceleri evinde sıcak odasında
çoluğunu çocuğunu başına

2. **evlerde:-ler, -de**

Diğer 76

Mısra: 4

*İçinde yaşanılan, ikâmet edilen yer,
konut, mesken, hâne, ikâmetgâh.*

yalnız İstanbul'da olanı zikr ile iktifa
edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün
kaldı mı evlerde

3. **evde:-de**

Diğer 80

Mısra: 15

*İçinde yaşanılan, ikâmet edilen yer,
konut, mesken, hâne, ikâmetgâh.*

Nur topu gibi iki evladıyla meleksima zevcesi
evde sofraya başında
bu adamı bekliyor.

4. **evinde:** -i, -n, -de

Diğer 80

Mısra: 7

*İçinde yaşanan, ikâmet edilen yer,
konut, mesken, hâne, ikâmetgâh.*

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti.
Saat bir
buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes
akşam taamını

evet:

1. **evet:**

Diğer 51

Mısra: 19

*"Öyledir" anlamında kullanılan bir
doğrulama veya onaylama sözü, edat.*

Evet bunun hepsi dem-i Tulû'a tesadüf etmiş
oluyor.
İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir
üçüncü

2. **evet:**

Diğer 57

Mısra: 6

*"Öyledir" anlamında kullanılan bir
doğrulama veya onaylama sözü, edat.*

İstanbul ise o kitabın bir fihristidir.
Evet mehtabı böyle mecmâ-ı bedayi olan bir
şehirde

3. **evet:**

Diğer 58

Mısra: 13

*"Öyledir" anlamında kullanılan bir
doğrulama veya onaylama sözü, edat.*

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane
kürekleri çekerler
bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem
ile cüzdanlarına

4. **evet:**

Diğer 69

Mısra: 6

*"Öyledir" anlamında kullanılan bir
doğrulama veya onaylama sözü, edat.*

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret
müşahede olunur.
Evet her hâli insanı mütehasis eder. Vakta ki
günler

5. **evet:**

Diğer 70

Mısra: 19

*"Öyledir" anlamında kullanılan bir
doğrulama veya onaylama sözü, edat.*

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği
şeyleri eliyle
yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince
tahayyül eder.

6. **evet:**

Diğer 81

Mısra: 7

*"Öyledir" anlamında kullanılan bir
doğrulama veya onaylama sözü, edat.*

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar
demiştik. Evet
esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim
ve fen sayesinde

7. **evet:**

Diğer 83

Mısra: 19

*"Öyledir" anlamında kullanılan bir
doğrulama veya onaylama sözü, edat.*

Evet refâh onunladır.
Yiyip içip çalışmayan

8. **evet:**

Diğer 87

Mısra: 9

*"Öyledir" anlamında kullanılan bir
doğrulama veya onaylama sözü, edat.*

eteklerini öpüyor. Büyükler küçüklere iltifat
eyliyor. Evet
herkes gülüyor söylüyor. Kulları dahi nezd-i
sâmî-yi

eviddâ:

1. **eviddâ:**

Diğer 46

Mısra: 15

Dostlar, ahbaplar.

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına
mazinin yadigârı

olan ıztırâbât-ı vicdaniyesini hikâye ederken
çehresinde hasıl

**evlad-ı şüheda ve malûlîn-i guzât-ı asâkir-i
osmaniye'ye:**

1. evlad-ı şüheda ve malûlîn-i guzât-ı
asâkir-i osmaniye'ye¹²: -y, -e

Diğer 74

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Osmanlı Askeri Malul Gazileri ve Şehit

Çocukları.

Hasılatı evlad-ı şüheda ve malûlîn-i guzât-ı
asâkir-i Osmaniye'ye
ait olmak üzere Edirne'nin Sarayıçi mesire-yi
dil-ârâsının

evladına karşı:

1. evladına karşı:

Diğer 64

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Bir kimsenin oğlu veya kızı hakkında

(için).

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar
ferah ne
kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de
evladına karşı o

evlât:

1. evlada: -a

Diğer 45

Mısra: 1

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada
olan muhabbetidir.

Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet olan validedir.

2. evlad: -ı

Diğer 55

Mısra: 2

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Tulû'dan evvel intişar eden Feer nam eser-i
naçizanemde

Kimse yoktur ki zade-yi tabını mahsul-i sayını
evladı

3. evladının: -ı, -nî

Diğer 63

Mısra: 17

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

türlü sıkıntılar çekerek âlem-i hestîye getirdiği
evladının
sevgili yavrusunun ciğerparesinin istikmâl-i
huzur u aramı

4. evladını: -ı, -n, -ı

Diğer 64

Mısra: 9

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide
de evladını
o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat
validenin mahsul-i

5. evladının: -ı, -n, -ın

Diğer 64

Mısra: 18

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

aittir.

Bir valide evladının en küçük bir
keyifsizliğinden en az bir

6. evlat:

Diğer 64

Mısra: 10

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide
de evladını
o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat
validenin mahsul-i

7. evlat:

Diğer 64

Mısra: 12

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı hülâsa ümid-i
istikbalidir.

Evlat şefkatin numune-yi zihayâtı olan
validenin gözü

¹² evlad-ı şüheda ve malûlîn-i guzât asâkir-i
osmaniye'ye şeklinde yanlış okunan söz grubu
anlama dikkat edilerek evlad-ı şüheda ve

malûlîn-i guzât-ı asâkir-i osmaniye'ye
şeklinde düzeltilmiştir.

8. **evlada:-a**

Diğer 68

Mısra: 16

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Evlat küçük bir mahluk fakat büyük bir harikadır.

Evlat hayrû'l-halef-i ebeveyndir. Evlada nailiyet cihanın

9. **evlat:**

Diğer 68

Mısra: 18

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

hazinelere saadet ve safalarına nailiyet demektir.

Evlat Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlat yetiştirmiş

10. **evlat:**

Diğer 68

Mısra: 22

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

dolayı da müsterih olarak irtihal ederler. Evlat bir eserdir ki mensup olduğu ailenin namını

11. **evlat:**

Diğer 68

Mısra: 18

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

hazinelere saadet ve safalarına nailiyet demektir.

Evlat Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlat yetiştirmiş

12. **evlat:**

Diğer 68

Mısra: 16

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Evlat küçük bir mahluk fakat büyük bir harikadır.

Evlat hayrû'l-halef-i ebeveyndir. Evlada nailiyet cihanın

13. **evlat:**

Diğer 68

Mısra: 15

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Evlat küçük bir mahluk fakat büyük bir harikadır.

Evlat hayrû'l-halef-i ebeveyndir. Evlada nailiyet cihanın

14. **evlat:**

Diğer 68

Mısra: 14

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

etmiş neşve-yi ruhudur.

Evlat hüviyet-i ebeveynin misal-i müşahhasıdır.

15. **evlat:**

Diğer 68

Mısra: 11

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Evlat Valideynin yadigâr-ı ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı ümid-i istikbalidir. Yahut valideynin gözleri önünde teccessüm

16. **evlat:**

Diğer 68

Mısra: 10

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Evlat ziynet-i hayat-ı dünyadır.

Evlat dıraht-ı izdivacın semere-yi şirin-teridir

17. **evlat:**

Diğer 68

Mısra: 9

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Evlat ziynet-i hayat-ı dünyadır.

Evlat dıraht-ı izdivacın semere-yi şirin-teridir

18. **evlat:**

Diğer 68

Mısra: 7

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Evlat Cenab-ı Hakk'ın nev-i beşere en büyük ihsan-ı samedânîsidir.

19. **evlat:**

Diğer 68

Mısra: 5

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Evlat iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve irtibatından tahassul eden bir vücuttur.

20. **evlatlarına:** -lar, -ı, -n, -a

Diğer 68

Mısra: 20

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi emlak ü emvalinin servet ü sâ mânânının ağıyara kalmayıp evlatlarına intikal edeceğinden

21. **evlada:** -a

Diğer 69

Mısra: 23

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

evlada nail olmak lazım gelir. Bazı insanlar vardır ki bekârlık tehhüle müreccahtır

22. **evladın:** -ın

Diğer 69

Mısra: 22

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

ve bahtiyar olarak geçindirir. Elhasıl evladın ne olduğunu anlamak için evlat yüzü görmek

23. **evlat:**

Diğer 69

Mısra: 4

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

El-veledü sınıvı ebîhi el-veledü sınıvı ebîhi Evlat ki mehd-ârâ-yı vücut olur. Meme emer uyur

24. **evlat:**

Diğer 69

Mısra: 7

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel evlat bu sevimli yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde kırlarda

25. **evlat:**

Diğer 69

Mısra: 19

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

yetıştirdiği evlat cemiyet-i beşeriyeye ettiği hizmetlere mukabil iktisap eylediği medar-ı maişetle valideynini mesut

26. **evlat:**

Diğer 69

Mısra: 22

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

ve bahtiyar olarak geçindirir. Elhasıl evladın ne olduğunu anlamak için evlat yüzü görmek

27. **evlat:**

Diğer 69

Mısra: 26

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba ederek cihanın hazineleriyle değışilmeyen evlat gibi bir bahşâyış-i ilahiyeden

28. **evladıyla:** -ı, -y, -la

Diğer 80

Mısra: 15

Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

Nur topu gibi iki evladıyla meleksima zevcesi evde sofrada başında bu adamı bekliyor.

evliyâ:

1. **evliyâsın:** -sın

Diğer 4

Mısra: 8

Allah dostları, veliler.

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî Pişvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî

evsâf:

1. **evsafa:** -a

Diğer 83

Mısra: 3

Vasıflar, özellikler.

takdir evsafa maliktirler. Ancak hiss-i beşerin arzu edeceği evsaf-ı bedayiye malik olmadıklarından dolayı güzeldir

evsaf-ı bedaiye:

1. evsaf-ı bedaiye:-y, -e

Diğer 83

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Güzel vasıflar.

takdir evsafa maliktirler. Ancak hiss-i beşerin arzu edeceği evsaf-ı bedaiye malik olmadıklarından dolayı güzeldir

evsat:

1. evsati:-ı

Diğer 77

Mısra: 10

Bir şeyin ortası, orta yeri.

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihsan ettiği nimetlerden biri de evveli rahmet evsati mağfiret ahiri itkun mine'n-nîrân

evvel:

1. evvel:

Diğer 52

Mısra: 25

(Ar.) Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Binâ-ber-în emsali gibi bir an evvel tab vü temsiliyle mevki-i istifadeye mevzu u eyâdî-yi kadir-şinâsân-ı edepte

2. evvelde:-de

Diğer 52

Mısra: 23

(Ar.) Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı intiba vü intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u revnak-tırâz olur.

3. evvel:

Diğer 53

Mısra: 16

(Ar.) Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

teklif-i marufuyla mukabele olunur. Risalenin bir kusuru varsa o da bir saat evvel kisve-yi tab'a girerek cilve-künân-ı

4. evvel:

Diğer 55

Mısra: 1

(Ar.) Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Tulû'dan evvel intişar eden Fecr nam eser-i naçizanemde Kimse yoktur ki zade-yi tabını mahsul-i sayını evladı

5. evveli:-i

Diğer 77

Mısra: 10

(Ar.) Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihsan ettiği nimetlerden biri de evveli rahmet evsati mağfiret ahiri itkun mine'n-nîrân

ey:

1. ey:

Diğer 3

Mısra: 2

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Ey ademden varlık îcâd eyleyen
Ey binâ-yı gûnu bünyâd eyleyen

2. ey:

Diğer 3

Mısra: 8

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Her tarafta müncelî ulviyetin
Ey Hüdâ birsin müselleme vahdetin

3. ey:

Diğer 3

Mısra: 1

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın

başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Ey ademden varlık îcâd eyleyen
Ey binâ-yı gûnu bünyâd eyleyen

4. ey:

Diğer 4

Mısra: 1

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Bâis-i îcâd-ı âlem sensin ey mahbûb-ı Hak
Mazhar-ı levlâk kıldı zâtını Rabbü'l-felak

5. ey:

Diğer 5

Mısra: 3

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar
Neyyir-i eltâf ü ihsân doğduğu gündür bugün

6. ey:

Diğer 6

Mısra: 1

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Ey şehinşâh-ı celâdet-iktirân
Hep seni takdîr eder halk-ı cihân

7. ey:

Diğer 6

Mısra: 14

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Buldu o reng-i hilâfet zîb ü fer
Zât-ı şâhânenle ey âlî-güher

8. ey:

Diğer 6

Mısra: 15

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın

başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Şânını takdîs için ey dâd-ger
Her tarafta parlıyor tâk-ı zafer

9. ey:

Diğer 6

Mısra: 33

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Dem-be-dem ey pâdişâhlar sürûru
Söyleriz biz şevk ile şu sözleri

10. ey:

Diğer 7

Mısra: 6

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Sensin bize müşfik peder
Sultânımız ey kâm-kâr

11. ey:

Diğer 7

Mısra: 18

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Sâl-i cedîdin sa'd ola
Ey şehriyâr-i hâtem-şîâr

12. ey:

Diğer 7

Mısra: 14

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Gıbta-resânsın âleme
Ey âdil-i zî-iktidâr

13. ey:

Diğer 7

Mısra: 8

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın

başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Adlin muhîttir âlemi
Ey pâdişâh-ı hikmet-nisâr

14. ey:

Diğer 7

Mısra: 4

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Lütfün ile oldu cihân
Cennet gibi ey tâc-dâr

15. ey:

Diğer 7

Mısra: 2

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Şems-i cihân Sultân Hamîd
Binler yaşa ey şehriyâr

16. ey:

Diğer 8

Mısra: 14

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Dâimâ zâtınla bulsun izz ü şân
Taht-ı devlet ey şeh-i sâhip-kırân

17. ey:

Diğer 8

Mısra: 16

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Dört cihetten çıktı hep âmînler
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

18. ey:

Diğer 9

Mısra: 4

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın

başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Bir düşer bu târîh-i ra'nâ gibi
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

19. ey:

Diğer 14

Mısra: 4

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Şîve-i refâtârını her bir güzel taklîd eder
Gül-şen-i tal'atda mümtâzısın ey verd-i terim

20. ey:

Diğer 14

Mısra: 10

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân
Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

21. ey:

Diğer 19

Mısra: 1

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî
senin
Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

22. ey:

Diğer 59

Mısra: 11

Kendisine söz söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Ey deniz Gönlümde bir mâh-ı melâhat var
benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

23. ey:

Diğer 59

Mısra: 20

Kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir şairin
Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

24. ey:

Diğer 66

Mısra: 20

Kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne kadar şairane.

Ey neşve sen kanatlansan da böyle olmazdın
Yüz

25. ey:

Diğer 67

Mısra: 2

Kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Gönül şu demde bir büyük Osmanlı edibinin
Yat uyu ey tıfl-ı safâ-perverim

26. ey:

Diğer 71

Mısra: 15

Kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi
Ey insanlar
Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük farkımız vardır.

27. ey:

Diğer 85

Mısra: 10

"Ey" seslenme ünlem.

Şâirin hâl-i gam u şî'r-i melâl-efzûduna
Sûziş-i sevdâyı -ey dil- çekmeyen bîgânedir

28. ey:

Diğer 86

Mısra: 11

Kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay.

Âh ey zâir

Veremin pençe-yi hûn-hârına düştü bitti

evâ:

1. eyâ:

Diğer 7

Mısra: 10

"Ey, hey" manasına gelen seslenme ünlemi.

Bu âleme hiç gelmemiş
Mislin eyâ âlf-tebâr

2. eyâ:

Diğer 17

Mısra: 12

"Ey, hey" manasına gelen seslenme ünlemi.

Gark-ı his etti dili bu manzar
Nerdesin nerde eyâ şems-i mübîn

evâdî-yi kadir-şinâsân-ı edepte:

1. evâdî-yi kadir-şinâsân-ı edepte:-de

Diğer 52

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

Edepli, kadir kıymet bilen eller.

Binâ-ber-în emsali gibi bir an evvel tab vü temsiliyle
mevki-i istifadeye mevzu u evâdî-yi kadir-şinâsân-ı edepte

eyle-:

1. eyle:

Diğer 10

Mısra: 6

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın
Âkıbet-endiş olup eyle biraz da hazer

2. eyler:-r

Diğer 10

Mısra: 8

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ân-ı civânî dahi zâil olur şüphesiz
Vakt-i nedâmet gelir ömür ise eyler güzer

3. **eylerdi:-r, -di**

Diğer 13

Mısra: 10

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Hâtifi bir ses gelirdi dinledim dikkat ile
Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

4. **eyler:-r**

Diğer 18

Mısra: 1

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağyâra eyler iltifât
Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

5. **eyleyerek:-y, -erek**

Diğer 59

Mısra: 22

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ki dûrdan görüyorsun cemâl-i cânânı
Yüzünden eyleyerek iktibâs-ı nûr-ı safâ

eyvâh:

1. **eyvâh:**

Diğer 14

Mısra: 8

Beklenmedik, kötü, hoş gitmeyen bir haber veya olay karşısında duyulan acınma, üzülmeye sözü.

Tâb-ı vechin gördüğüm günden beri
meftûnunum

Bir daha görmezsem eyvâh artacak derd-i
serim

eyyam-ı ahiresini:

1. **eyyam-ı ahiresini:-s, -i, -n, -i**

Diğer 44

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Son günler.

İnsan fasl-ı hayatının eyyam-ı ahiresini
saadetle imrâr

ederse müddet-i ömrü içinde bahtiyar
yaşayanlardan addolunur

eyyam-ı mübareke vü mesudeyi:

1. **eyyam-ı mübareke vü mesudeyi:-y, -i**

Diğer 87

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Mutlu ve bereketli günler.

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u
taksim ile efendimizin
daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke
vü mesudeyi

eyyam-ı mübarekeyi:

1. **eyyam-ı mübarekeyi:-y, -i**

Diğer 88

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Mübarek günler.

nice seneler bu gibi â' yâd u eyyam-ı
mübarekeyi idrak ile
şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı
Rabb-ı Mennân'dan

ezâ:

1. **eza:**

Diğer 46

Mısra: 20

Eziyet etme, sıkıntı verme || kışkandırma, incitme.

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar
etmeyen ve sayesinde
nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa
edenlerin

ez-dil ü can:

1. **ez-dil ü can:**

Diğer 88

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

*Can u gönülden, büyük bir istek ve
iştiyakla.*

nice seneler bu gibi â' yâd u eyyam-ı
mübarekeyi idrak ile
şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı
Rabb-ı Mennân'dan

ezel:

1. **ezelden:-den**

Diğer 19

Mısra: 2

(Ar.) *Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.*

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî
senin

Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

ezelivete gider:

1. **ezelivete gider:-er**

Diğer 71

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Sonsuzluğa gitmek.

İnsan ebediyetten gelir ezelivete gider değil mi
Ey insanlar
Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük
farkımız vardır.

F

faalane:

1. **faalane:**

Diğer 73

Mısra: 20

Hiç durmazcasına çalışarak, daima çalışır surette.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur.
Tesir-i
bürüdetle vücut sıkılır küçülür deveran-ı dem
faalane

fabrika:

1. **fabrikalar:-lar**

Diğer 81

Mısra: 11

*İşlenmemiş veya yarı işlenmiş maddelerin
makine, araç vb. ile işlenerek tüketime hazır
duruma getirildiği sanayi kuruluşu.*

fabrikalar makinalar vapurlar şimendiferler
velespitler
telgraflar balonlar fonograflar fotoğraflar
sinematograflar

fâhirâne:

1. **fâhirâne:**

Diğer 6

Mısra: 26

Ihtişamlı şekilde.

Şevk ile ahenk şenlik eyleriz
Fâhirâne hayli şeyler söyleriz

fahr edin:

1. **fahr edin:-in**

Diğer 5

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Övünmek, iftihar etmek, gururlanmak.

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar
Neyyir-i eltâf ü ihsân doğduğu gündür bugün

fahreddin râzîler:

1. **fahreddin râzîler:**

Diğer 81

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

*Fahreddin er-Râzîye benzer insanlar
(Fahreddin er-Râzî, İslâm âlimi, fizikçi ve
müfessir).*

Sâika-yı ihtiyaçla meydana çıkan ilim ve fen
Fahreddin
Râzîler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok
eâzim tarafından

fakat:

1. **fakat:**

Diğer 46

Mısra: 1

*"Ama, ancak, lakin" anlamlarında
bağlaç.*

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için
günde
birkaç defa doktorlar gelerek her türlü
teşebbüsât icra olunur.

2. **fakat:**

Diğer 51

Mısra: 12

*"Ama, ancak, lakin" anlamlarında
bağlaç.*

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır
Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat
Tulû'un yani doğmuş

3. fakat:

Diğer 52

Mısra: 21

"Ama, ancak, lakin" anlamlarında
bağlaç.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû' arasındaki fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa ile anlaşılır.

4. fakat:

Diğer 68

Mısra: 3

"Ama, ancak, lakin" anlamlarında
bağlaç.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben bunların hepsini bir tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine feda ederim.

5. fakat:

Diğer 68

Mısra: 15

"Ama, ancak, lakin" anlamlarında
bağlaç.

Evlât küçük bir mahluk fakat büyük bir harikadır. Evlât hayrû'l-halef-i ebeveyndir. Evlada nailiyet cihanın

6. fakat:

Diğer 70

Mısra: 9

"Ama, ancak, lakin" anlamlarında
bağlaç.

mektebimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve fakat safiyane ve masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen Cenab-ı Hak o

7. fakat:

Diğer 73

Mısra: 14

"Ama, ancak, lakin" anlamlarında
bağlaç.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır. Ateş de ona benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su kenarlarında bağ

8. fakat:

Diğer 82

Mısra: 12

"Ama, ancak, lakin" anlamlarında
bağlaç.

tecelli eden bir genç kıızı görünce buna İşte kusursuz bir güzel deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne bir nazar ile

fakir:

1. fakir:

Diğer 71

Mısra: 8

Zavallı, âciz, biçâre (kimse).

Âmâ zavallılardan biçarelerden daha ziyade şayan-ı merhamettir. Ben ne vakit fakir bir âmâ görsem

familya:

1. familyaya: -y, -a

Diğer 45

Mısra: 18

Aile.

hisseder ağlarım. Mesut bir familyaya mensup olup bir haftaya kadar gelin

fark:

1. fark:

Diğer 52

Mısra: 22

(Ar.) İki şeyin birbirinden ayrılmasını sağlayan değişik taraf, başkalık, farklılık.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû' arasındaki fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa ile anlaşılır.

2. farkımız: -i, -mız

Diğer 71

Mısra: 16

(Ar.) İki şeyin birbirinden ayrılmasını sağlayan değişik taraf, başkalık, farklılık.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi Ey insanlar Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük farkımız vardır.

fasl-ı hayatının:

1. fasl-ı hayatının:-i, -n, -in

Diğer 44

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Yaşamın, hayatın bir bölümü, devresi.

İnsan fasl-ı hayatının eyyam-ı ahiresini saadetle imrâr ederse müddet-i ömrü içinde bahtiyar yaşayanlardan addolunur

fasl-ı kıymet-dârdır:

1. fasl-ı kıymet-dârdır:-dır

Diğer 11

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Kıymetli zaman, devir, mevsim.

Nev-civânî fasl-ı kıymet-dârdır Sa'y edin geçmez ele bir böyle ân

fazl:

1. fazl:-ı

Diğer 46

Mısra: 19

1. Âlicenaplık ve cömertlik, iyilik, lütuf, kerem 2. Bilim, hüner, marifet.

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar etmeyen ve sayesinde nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa edenlerin

fecri:

1. fecri:-i

Diğer 1

Mısra: 9

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabına takriz sûretinde kaleme alınmıştır. Bu bakımdan "Fecr" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

Bu Fecri Cenâb-ı Hâverî'nin Bir nağmesidir rübâb-ı tab'ın

2. fecrin:-in

Diğer 2

Mısra: 1

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabına takriz sûretinde kaleme alınmıştır. Bu

bakımdan "Fecr" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene zarfında yazılmış manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten bunların

3. fecrin:-in

Diğer 13

Mısra: 6

Güneş doğmadan önce ortalığın ağarmaya başladığı vakit, tan vakti.

Bir seher vaktinde kıldım ben temâşâ dağları İn'ikâs etmişti fecrin reng-i alı dağlara

4. fecr:

Diğer 52

Mısra: 21

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabına takriz sûretinde kaleme alınmıştır. Bu bakımdan "Fecr" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû' arasındaki fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa ile anlaşılır.

5. fecr:

Diğer 52

Mısra: 21

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabına takriz sûretinde kaleme alınmıştır. Bu bakımdan "Fecr" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû' arasındaki fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa ile anlaşılır.

6. fecr:

Diğer 52

Mısra: 23

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabına takriz sûretinde kaleme alınmıştır. Bu bakımdan "Fecr" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı intiba vü intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u revnak-tırâz olur.

7. **fecrinin:** -i, -n, -in

Diğer 52

Mısra: 19

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabına takriz sûretinde kaleme alınmıştır. Bu bakımdan "Fecr" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

pertev-rîz olan asar-ı edebîyenin ve lâsiyyema Fecrinin mâbihi'l-iltimâi olmak itibariyle haiz-i imtiyazdır.

8. **fecr:**

Diğer 55

Mısra: 1

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabına takriz sûretinde kaleme alınmıştır. Bu bakımdan "Fecr" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

Tulû'dan evvel intişar eden Fecr nam eser-i naçizanemde
Kimse yoktur ki zade-yi tabını mahsul-i sayini evladı

fecr-i hazîn:

1. **fecr-i hazîn:**

Diğer 1

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Hüzünlü Fecir. (Buradaki "Fecr" kelimesi, şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabına takriz sûretinde kaleme alınmıştır. Bu bakımdan "Fecr" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.)

Bahâr-ı ma'rifetin bir sabâh-ı behçetidir
Ne şâirâne tulû' eyliyor şu Fecr-i hazîn

fedâ et-:

1. **fedâ ederim:** -er, -im

Diğer 68

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Bir uğurda bir şeylerden vazgeçmek, gözden çıkarmak.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben bunların hepsini bir tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine fedâ ederim.

fedâ eyle-:

1. **fedâ eylerim:** -r, -im

Diğer 67

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Bir amaç uğrunda bir değer veya varlıktan vazgeçmek, uğruna vermek.

Zevkine dünyâmı fedâ eylerim
Vâlideni sanma dalar gaflete

felâket:

1. **felâket:**

Diğer 64

Mısra: 14

Bela, musibet.

önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte bunun içindir ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felâket vaktinde zaruret

fen:

1. **fen:**

Diğer 80

Mısra: 22

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

Kar hâlâ yağıyor.

İlim her şeyi bilmekten ibarettir. Fen ilmin kaide altına

2. **fen:**

Diğer 80

Mısra: 25

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bililir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddidir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

3. **fen:**

Diğer 80

Mısra: 25

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bililir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddidir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

4. fen:

Diğer 80

Mısra: 26

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

5. fen:

Diğer 80

Mısra: 26

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

6. fen:

Diğer 80

Mısra: 26

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

7. fen:

Diğer 80

Mısra: 28

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

8. fen:

Diğer 81

Mısra: 2

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve daha sair muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen sayesinde hasıl

9. fen:

Diğer 81

Mısra: 7

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar demiştik. Evet esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim ve fen sayesinde

10. fen:

Diğer 81

Mısra: 8

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar demiştik. Evet esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim ve fen sayesinde

11. fen:

Diğer 81

Mısra: 13

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

teleskoplar röntgen şuaları vesaire bütün ilim ve fen sayesinde vücuda gelmiştir.

12. fen:

Diğer 81

Mısra: 15

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

Sâika-yı ihtiyaçla meydana çıkan ilim ve fen Fahreddin Râzîler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok eâzım tarafından

13. fen:

Diğer 81

Mısra: 19

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde düşündü. Keşf etti. Buldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı açıp iki

14. fen:

Diğer 81

Mısra: 29

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

medeniyet bu saadetlere bu şereflere hep ilim ve fen sayesinde nail olmuştur.

15. **fen:**

Diğer 82

Mısra: 22

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

hâl-i saadet ü medeniyete girmiştir. İşte saika-yı ihtiyaçla zuhur ettiği anlaşılan ilim ve fen her

16. **fen:**

Diğer 84

Mısra: 13

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

İlm ü fen toplayınız
Biliniz anlayınız

fener:

1. **fenerler:-ler**

Diğer 76

Mısra: 8

İçinde fitil, mum veya elektrik ampulü gibi bir ışık kaynağı bulunan, önü veya etrafı bu ışığı aksettirecek şeffaflıkta bir malzeme ile çevrili aydınlatma aracı.

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider.
Lambalar şamdanlar
fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf dayanır

fen(n):

1. **fennin:-in**

Diğer 80

Mısra: 27

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

2. **fenne:-e**

Diğer 81

Mısra: 6

Bazı ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayâta uygulanması, teknik.

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan hastalığın izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne aşinasızlıktan ileri gelir.

fenn-i tababeti:

1. **fenn-i tababeti:-i**

Diğer 81

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Hekimlik ilmi, tıp ilmi.

denizi birleştirdi. Âlem-i seyahat ü ticarete büyük hizmette bulundu.
Doktor Pasteur mikropların keşfiyle fenn-i tababeti

ferah:

1. **ferah:**

Diğer 64

Mısra: 23

Hoşa giden bir hâlden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar ferah ne kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de evladına karşı o

2. **ferah:**

Diğer 77

Mısra: 7

Hoşa giden bir hâlden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için tedârikâta bulunur. Bu bereketli ayın füyûzâtından nasip almak ister.

ferdinand de lesseps:

1. **ferdinand de lesseps:**

Diğer 81

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Bir Fransız diplomattı ve daha sonra 1869'da Akdeniz ve Kızıldeniz'e katılan ve

Avrupa ile Doğu Asya arasındaki yelken mesafelerini ve sürelerini önemli ölçüde azaltan Süveyş Kanalı'nun geliştiricisiydi.

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde düşündü. Keşf etti.
Buldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı açıp iki

fervâd:

1. **feryâdîma:** -im, -a

Diğer 85

Mısra: 16

Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırma, haykırış, çılgılık, âvâze, figan.

Subh-dem âh u enîn eyler durur kalb-i hazîn
Sevdiğim feryâdîma bilmem neden bigânedir

fesahat-ı müeddâ:

1. **fesahat-ı müeddâ:**

Diğer 53

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Mananın açık, doğru kullanılması.

azdır. Söyler gibi yazıyor. Yazdığı şeyler fesahat-ı müeddâ haysiyetiyle talim-i zemzeme-yi hikmet ü marifet eyliyor. Bu

feth:

1. **fethi:** -i

Diğer 74

Mısra: 13

Fetih, ele geçirme.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek çok ulu ağaçlar vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar yadigarı üçer

fevt:

1. **fevtin:** -in

Diğer 86

Mısra: 14

Ölüm.

Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti.
Biri geldi dedi fevtin bu güher-i târîhle

fevvâre:

1. **fevvarelerin:** -ler, -in

Diğer 59

Mısra: 16

İçinden su fişkıran şey, fıskiye.

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa
Havuzların fevvarelerin köprülerin takların
çiçeklerin

feyz:

1. **feyzi:** -i

Diğer 2

Mısra: 11

Bereket, bolluk; bağış, ihsan; ilim, irfan.

miyim Feyzi Mevla'dan beklerim.

Fi 10 Kânunuevvel sene 1311

2. **feyz:**

Diğer 4

Mısra: 9

Bereket, bolluk; bağış, ihsan; ilim, irfan.

Südde-yi kudsiyetinden feyz umar ins ü perî
Kılma mahrûm-ı şefâat Hâveri-yi kemteri

3. **feyzi:** -i

Diğer 82

Mısra: 1

Bereket, bolluk; bağış, ihsan; ilim, irfan.

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet
içinde vücut-pezîr
eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar
her güzelliğin de

4. **feyz:**

Diğer 84

Mısra: 16

Bereket, bolluk; bağış, ihsan; ilim, irfan.

Müteşevvik olunuz
Feyz ü rif at bulunuz

feyz-i rûhânî:

1. **feyz-i rûhânî:**

Diğer 13

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Rûhânî ihsan ve bereket.

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur
Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara

feyz-i şer'in:

1. feyz-i şer'in:-in

Diğer 4

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Şeriatın bolluğu, bereketi.

Feyz-i şer'in müstenîr eyler bütün âlemleri
Mi'cerâtın dâimî hayrân eder âdemleri

fezâ-yı fikrime:

1. fezâ-yı fikrime:-im, -e

Diğer 85

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Düşüncenin uçsuz bucaksız genişliği.

Mihr-i hüsnü nûrlar serper fezâ-yı fikrime
Tâb-ı vechinden henüz ol gül-dehen bigânedir

fi:

1. fi:

Diğer 2

Mısra: 12

Tarih bildirir.

miyim Feyzi Mevla'dan beklerim.
Fî 10 Kânunuevvel sene 1311

fidan:

1. fidanın:-ın

Diğer 62

Mısra: 8

*Ağaç veya ağaççıkların yeni yetişmekte
olan tâze hâli.*

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir
çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve
güzel olduğunu

fihris:

1. fihrisidir:.-i, -dir

Diğer 57

Mısra: 5

*Bir kitabın başına veya sonuna konan ve
o kitapta bulunan konu ve maddeleri alfabe
sırasına göre gösteren cetvel, içindekiler.*

İstanbul ise o kitabın bir fihrisidir.
Evet mehtabı böyle mecma-ı bedayi olan bir
şehirde

fikir:

1. fikre:-e

Diğer 3

Mısra: 10

Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün.

Ay güneş ahter semânın zîneti
Bunların da fikre sığmaz hikmeti

2. fikre:-e

Diğer 69

Mısra: 25

Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba
ederek cihanın
hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir
bahşâyîş-i ilahiyeden

3. fikrimizde:-imiz, -de

Diğer 73

Mısra: 16

Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün.

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf
güzel iyi hava
teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde
vicdanımızda inşirah

fikr-i icada:

1. fikr-i icada:-a

Diğer 82

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

Yeni fikir.

vesaire gibi birçok sanayiye meydana
çıkartmıştır.
Fikr-i icada malik dûr-endişler vapurlar
şimendiferler velespitler

fincan:

1. fincanlarını:-lar, -i, -n, -t

Diğer 77

Mısra: 4

*Çay, kahve, süt vb. sıcak şeyleri içmek
için kullanılan, porselenden yapılmış kulplu
ufak kap.*

çalgıcılar bütün oyuncular hazırlanır.
Kıraathaneciler
kahveciler gazinocular fincanlarını
bardaklarını nargilelerini takımlarını

fırıncı:

1. **fırıncılar:-lar**

Diğer 76

Mısra: **20**

Fırın işleten kimse.

asılmışlardır. Şekerciler tabaklarla
camekânlarına reçellerin numunelerini
dizmişler. Uncular ekmekçiler fırıncılar
simitçiler

fırsat addederek:

1. **fırsat addederek:-erek**

Diğer 78

Mısra: **17**

Kelime Tipi: -

Fırsat saymak.

böyle bir sükûnu fırsat addederek kemal-i
iştiaqla
tuluyu temaşaya koyuldum ki bu sırada
layenkati koşmakta

fırsat gözetici:

1. **fırsat gözetici:-ici**

Diğer 44

Mısra: **8**

Kelime Tipi: -

*Yapmak istediği iş için uygun bir zaman
veya bir durum beklemek.*

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir.
Zira o yüze
gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

fitil:

1. **fitiller:-ler**

Diğer 76

Mısra: **24**

Mumun yanmasını sağlayan cisim.

Camilerde dahi tehyyat vardır eksik ve kırık
kandiller
var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır.
Minarelerin şerefelerine

fitraten:

1. **fitraten:**

Diğer 13

Mısra: **4**

Yaradılış bakımından.

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur
Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara

fonograf:

1. **fonograflar:-lar**

Diğer 81

Mısra: **12**

*Önceden kaydedilen sesleri istendiği
zaman tekrarlayan âlet, gramofonun ilk şekli.*

fabrikalar makinalar vapurlar şimendiferler
velespitler
telgraflar balonlar fonograflar fotoğraflar
sinematograflar

2. **fonoğraflar:-lar**

Diğer 82

Mısra: **27**

*Önceden kaydedilen sesleri istendiği
zaman tekrarlayan âlet, gramofonun ilk şekli.*

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar
fonoğraflar
sinematoğraflar röntgen şuası bilmem daha bir
sürü şeyler

fotoğraf:

1. **fotoğraflar:-lar**

Diğer 66

Mısra: **2**

*Görüntüleri özel bir makine ile ışığa
karşı hassas cam, kâğıt vb. bir madde üzerine
tespit etme işi ve usûlü.*

Muhteriler görülür ki şimendiferler vapurlar
telgraflar
balonlar fotoğraflar teleskoplar
sinematograflar röntgen

2. **fotoğraflar:-lar**

Diğer 81

Mısra: **12**

*Görüntüleri özel bir makine ile ışığa
karşı hassas cam, kâğıt vb. bir madde üzerine
tespit etme işi ve usûlü.*

fabrikalar makinalar vapurlar şimendiferler
velespitler
telgraflar balonlar fonograflar fotoğraflar
sinematograflar

3. **fotoğraflar:-lar**

Diğer 82

Mısra: 27

*Görüntüleri özel bir makine ile ışığa
karşı hassas cam, kâğıt vb. bir madde üzerine
tespit etme işi ve usûlü.*

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar
fonograflar
sinematograflar röntgen şuası bilmem daha bir
sürü şeyler

fukarâ:

1. **fukara:**

Diğer 77

Mısra: 14

Fakirler.

etmek ibadet eylemek için zahirini bânını
pak u tâhir
edip müheyya dururlar. Hasılı ağniyâ fukara
hâlli hâlince

füyûz:

1. **füyûzuyla:-u, -y, -la**

Diğer 1

Mısra: 5

*Bolluk, bereket, ilim, irfan anlamına
gelen feyz kelimesinin çoğuludur.*

Nazar bu levhâ-yı vecd-âverin füyûzuyla
Gider gider de olur müntehâ-yı şevke yakîn

2. **füyûzun:-un**

Diğer 6

Mısra: 11

*Bolluk, bereket, ilim, irfan anlamına
gelen feyz kelimesinin çoğuludur.*

Î'tilâ etsin füyûzun i'tilâ
Pâdişâhım şevketinle bin yaşa

3. **füyûzun:-un**

Diğer 6

Mısra: 31

*Bolluk, bereket, ilim, irfan anlamına
gelen feyz kelimesinin çoğuludur.*

Gark-ı nûr etti füyûzun Hâverî
Kapladı envâr-ı adlin her yeri

füyûzât:

1. **füyûzâtından:-ı, -n, -dan**

Diğer 77

Mısra: 8

*Bolluk, bereket, ilim, irfan anlamına
gelen feyz kelimesinin çoğuludur.*

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâtta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

füzûn etsin:

1. **füzûn etsin:-sin**

Diğer 5

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Arttırmak, çoğaltmak, fazlalaştırmak.

Ömr ü ikbâl-i hümayûnun füzûn etsin Hüdâ
Tâc-dâr-ı fahr-ı devrân doğduğu gündür bugün

G / Ğ

ğaflet:

1. **ğaflete:-e**

Diğer 67

Mısra: 4

Farkında olmama hâli, bilinçsizlik.

Zevkine dünyâmı fedâ eylerim

Vâlideni sanma dalar ğaflete

ğaflet etmeyin:

1. **ğaflet etmeyin:-me, -y, -in**

Diğer 83

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

*(Olan bir şeyin) Farkına varmamak,
dalgalılık veya dikkatsizlik sebebiyle gerektiği
gibi davranmamak, boş bulunmak.*

Bu rütbe ğaflet etmeyin

Nukûd u mâla istinâd

ğaflet evliyör:

1. **gaflet eyliyor:-yor**

Diğer 83

Mısra: **12**

Kelime Tipi: -

(Olan bir şeyin) Farkına varmamak,
dalgınlık veya dikkatsizlik sebebiyle gerektiği
gibi davranmamak, boş bulunmak.

Edip atâlet i'tiyâd
Eden ne gaflet eyliyor

gaga:

1. **gagasıyla:-s, -i, -y, -la**

Diğer 75

Mısra: **25**

Kuşlarda dış ve dudak vazifesi gören ve
ağzın uç kısmını oluşturan boynuz yapısında
katı, çıkıntılı organ.

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o
derece hoş
ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar
saf Sema

gâh:

1. **gâh:**

Diğer 67

Mısra: **14**

Bâzan, bâzı zaman, kâh.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm
zamanlardır. Tıfl-ı
nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı
kırmızı yanaklarına

2. **gâh:**

Diğer 78

Mısra: **19**

Bâzan, bâzı zaman, kâh.

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su
kenarlarından köprülerden
geçiyor gâh zümürdîn ovaların ortasından
ormanlardan

3. **gâh:**

Diğer 78

Mısra: **20**

Bâzan, bâzı zaman, kâh.

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su
kenarlarından köprülerden
geçiyor gâh zümürdîn ovaların ortasından
ormanlardan

gâhîce:

1. **gâhîce:**

Diğer 75

Mısra: **24**

Bazen, ara sıra.

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne
kadar ruh-nevâz
idiyse gâhîce bir kırlangıcın sath-ı aba kadar
inip bir hayli gittikten

galata:

1. **galata:**

Diğer 79

Mısra: **22**

İstanbul Galata semti.

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman
Adalar
Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata
Beyoğlu tarafları

galeyana gelir.:

1. **galeyana gelir.:-ir**

Diğer 58

Mısra: **6**

Kelime Tipi: -

Coşmak, hiddetlenmek.

Kalbin en derin hissiyatı gönlün en gizli
duyguları
galeyana gelir.

2. **galeyana gelir.:-ir**

Diğer 67

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

Coşmak.

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar
korkusuyla vazgeçerim.
Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı
galeyana gelir.

galeyana getirici:

1. **galeyana getirici:-ici**

Diğer 59

Mısra: **9**

Kelime Tipi: -

Coşturmak.

galeyana getirici gönül uyandırıcı gayet güzel
bir sesle
Sîne-yi sâfındaki mehtâba reşk eyler miyim

galeyana getirmek:

1. galeyana getirmek:-mek

Diğer 79

Mısra: **11**

Kelime Tipi: -

Coşturmak.

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i
hava ve letafet-i

galeyan-ı şevk u şetaretle:

1. galeyan-ı şevk u şetaretle:-le

Diğer 69

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

Sevinç ve neşe coşkuluğu.

birinciliği ihraz eden bir çocuğun huzzâr
tarafından
alkışlandığını gören bir peder galeyan-ı şevk u
şetaretle

garibe-yi âhenîn:

1. garibe-yi âhenîn:

Diğer 78

Mısra: **1**

Kelime Tipi: -

Demirden yapılmış garip şey.

Lokomotif o garibe-yi âhenîn bed bed
bağırarak raylar
üzerinde tekerleklerini döndürmeye başladı.
Bindiğim vagonda

garip:

1. garipliği:-lik, -i

Diğer 46

Mısra: **8**

Dokunaklılık, içe dokunma hâli, hüznün.

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engîzi
düşünür ağlarım.
Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı
gurubu temaşa

gark ediyordu.:

1. gark ediyordu.:-iyor, -du

Diğer 78

Mısra: **25**

Kelime Tipi: -

*Fazlasıyla bir şeyin içine batmak,
bulaşmak.*

kavuniçi ziyalara zerrîn envâra gark ediyordu.
Artık
sabah olmuştu. Arkadaşlarımı uyandırdım.
Konuşmaya başladık.

gark etti.:

1. gark etti.:-di

Diğer 87

Mısra: **2**

Kelime Tipi: -

*(Birine bir şeyi) Bol bol vermek, ... ile
doldurmak, -e boğmak.*

Ramazan kesirü'l-feyezân ki ulvi neşveler
ruhani safalarla
cihamı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat
yine bir letafet-i

gark-ı his:

1. gark-ı his:

Diğer 17

Mısra: **11**

Kelime Tipi: -

Duyguya boğulma.

Gark-ı his etti dili bu manzar
Nerdesin nerde eyâ şems-i mübîn

gark-ı nûr etti:

1. gark-ı nûr etti:-di

Diğer 6

Mısra: **31**

Kelime Tipi: -

Nura boğmak, nurlandırmak.

Gark-ı nûr etti füyûzun Hâverî
Kapladı envâr-ı adlin her yeri

gasvet-:

1. gasyetmiş:-miş

Diğer 47

Mısra: **11**

*Büyük zevk vererek kendinden geçirmek,
mest etmek.*

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş
dalmış kalmışım
Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden
çıkardığı

gaşvol-:

1. **gaşyolmak:**-mak

Diğer 69

Mısra: 17

Çok zevk alıp kendinden geçmek.

gaşyolmak derecelerine gelir.
Hâl bulunur ki sefaletin pençe-yi kahrında
zebun bir ailenin

gave:

1. **gayesi:**-s, -i

Diğer 80

Mısra: 27

Amaç, maksat.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin
mevzuu kâinat gayesi
marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların
saadet hâllerine yarar.

ğâvet:

1. **gayet:**

Diğer 57

Mısra: 4

Çok, pek, epey.

buna hiç doyumaz.
Mehtap gayet latiftir. Cihan bir kitap
mütalaası seyahat.

2. **gayet:**

Diğer 57

Mısra: 14

Çok, pek, epey.

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını
ormanlarını bunlar
arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ
köşkleri safalı

3. **gayet:**

Diğer 58

Mısra: 7

Çok, pek, epey.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet
muhrık ve müessir
bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan
birdenbire kendisini

4. **gayet:**

Diğer 59

Mısra: 9

Çok, pek, epey.

galeyana getirici gönül uyandırıcı gayet güzel
bir sesle
Sine-yi sâfındaki mehtâba reşk eyler miyim

ğayret:

1. **gayret:**

Diğer 85

Mısra: 1

*İçten gelerek çalışma, belli bir şey için
çabalama, didinme, çaba.*

Sa'y u gayret nerede

Nakd u servet orada

2. **gayretle:**-le

Diğer 85

Mısra: 21

*İçten gelerek çalışma, belli bir şey için
çabalama, didinme, çaba.*

Sa'y u gayretle tedâvî ettiler

Etmedi kâr âkıbet oldu tebâh

ğazel:

1. **gazel:**

Diğer 59

Mısra: 12

*Beyit sayısı 5-10 arasında değişen, ilk
beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki
beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle
uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan
Divan edebiyatı nazım biçimi.*

Ey deniz Gönlümde bir mâh-ı melâhat var
benim

matlâlı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

2. **gazeli:**-i

Diğer 62

Mısra: 22

*Beyit sayısı 5-10 arasında değişen, ilk
beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki
beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle*

*uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan
Divan edebiyatı nazım biçimi.*

bir neyi bir kavali dinlemek iyi okunan bir
şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk
getirir.

gazel okur.:

1. **gazel okur.:-r**

Diğer 72

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Gazel söylemek.

ki göremiyorum
Dinlerim güzel sesli birisi bir şarkı söyler bir
gazel okur.

gazelhân:

1. **gazelhan:**

Diğer 58

Mısra: 17

Gazel okuyan kimse.

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan
olurlar. Ara
sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi
ihlale bâdî olur.

gazete:

1. **gazetelerde:-ler, -de**

Diğer 2

Mısra: 3

*Okuyucularına çeşitli konularda haber ve
bilgi vermek için genellikle günlük olarak
çıkarılan yayın organı.*

ekserisi gazetelerde neşrolunmuş idi.
Mahsul-i sayinin zade-yi tabiatının mahv u
nâbüd olmasına

2. **gazetelerde:-ler, -de**

Diğer 51

Mısra: 6

*Okuyucularına çeşitli konularda haber ve
bilgi vermek için genellikle günlük olarak
çıkarılan yayın organı.*

levhanın hiçbirini izâ'a olunmadan akıbet
mevki-i matbuata
çıkartılacağını çoktan tahmin etmiş ve her biri
gazetelerde risalelerde

3. **gazete:**

Diğer 55

Mısra: 7

*Okuyucularına çeşitli konularda haber ve
bilgi vermek için genellikle günlük olarak
çıkarılan yayın organı.*

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında
perişan
bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı
olmadı.

gazinocu:

1. **gazinocular:-lar**

Diğer 77

Mısra: 4

Gazino işleten kimse.

çalgıcılar bütün oyuncular hazırlanır.
Kıraathaneciler
kahveciler gazinocular fincanlarını
bardaklarını nargilelerini takımlarını

geç-:

1. **geçirip:-ir, -ip**

Diğer 44

Mısra: 5

Zaman harcamak.

Gençliğini zevk ü safada geçirip âtisini
düşünmeyenler
hâlet-i nez'de gibidirler.

2. **geçiyordu.:-iyor, -du**

Diğer 47

Mısra: 20

*Bir yerden başka bir yere gitmek,
ilerlemek.*

Bu sırada idi ki cism-i medeniyete dem-i hayat
isale
eden şimendifer katarı önümden süratle
geçiyordu.

3. **geçmesi:-me, -s, -i**

Diğer 58

Mısra: 18

*Bir yerden başka bir yere gitmek,
ilerlemek.*

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan
olurlar. Ara
sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi
ihlale bâdî olur.

4. **geçer.:-er**

Diğer 59

Mısra: 5

Bir şeyin kapsamına girmek, dâhil olmak.

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her
tarafa bir güzellik
her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan
zemine

5. **geçerim:-er, -im**

Diğer 67

Mısra: 14

Belli bir yerde yer almak.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm
zamanlardır. Tıfl-ı
nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı
kırmızı yanaklarına

6. **geçer.:-er.**

Diğer 69

Mısra: 7

Vaktin ilerlemesi.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

7. **geçti.:-di**

Diğer 74

Mısra: 2

Vaktin ilerlemesi.

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben
de mahall-i
memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım.
Gündüz geçti.

8. **geçtiğini:-dik, -i, -n, -i**

Diğer 77

Mısra: 17

Vaktin ilerlemesi.

münteşir olarak hayat-ı faniyeden bir günün
daha geçtiğini
bildiriyordu. Râkib olduğum araba şehrin
kenarından cereyan

9. **geçtikten:-dik, -den**

Diğer 77

Mısra: 20

*Araçla bir yerin yakınından veya
üzerinden gitmek.*

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

10. **geçerek:-erek**

Diğer 78

Mısra: 10

*Bir yerden başka bir yere gitmek,
ilerlemek.*

Urlu Kuleliburgaz Uzunköprü Pavliköy
Babaeski Lüleburgaz
Seyitler Muratlı istasyonlarını geçerek
Çorlu'ya

11. **geçiyor:-iyor**

Diğer 78

Mısra: 20

*Bir yerden başka bir yere gitmek,
ilerlemek.*

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su
kenarlarından köprülerden
geçiyor gâh zümrüdîn ovaların ortasından
ormanlardan

12. **geçerek:-erek**

Diğer 79

Mısra: 20

Bir yerden geçmek, bir yeri aşmak.

içinde arz-ı didar eyledi.
Kumkapı'yı geçerek Topkapı Sarayı
Hümayunu civarında

13. **geçerken:-er, -ken**

Diğer 79

Mısra: 16

Bir yerden geçmek, bir yeri aşmak.

mebânî-yi aliyesi çeşmân-ı iştihakımı tezyin
etti.
Yedikule arasından geçerken Hazret-i Fatih'in
ulüvv-ı şan

14. **geçiyor.:-iyor**

Diğer 80

Mısra: 8

Vaktin ilerlemesi.

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti.
Saat bir
buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes
akşam taamını

15. **geçer:-er**

Diğer 84

Mısra: 1

Vaktin ilerlemesi.

Dem-i şebâbınız geçer
Bu dem çabuk güzâr eder

gece:

1. **gece:**

Diğer 47

Mısra: 25

*Akşamdan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar geçen zaman dilimi; tün,
şeb.*

gibi kararımış âdeta gece olmuş idi. Hemen
kalktım. Şehrin ta
öte başında bulunan haneme avdet ettim.

2. **gecenin:-n, -in**

Diğer 47

Mısra: 13

*Akşamdan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar geçen zaman dilimi; tün,
şeb.*

acı bir kahkahası yarasa kuşlarının uçuşları
gecenin
hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi.
Mütehayyirane etrafıma baktım.

3. **gecede:-de**

Diğer 57

Mısra: 9

*Akşamdan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar geçen zaman dilimi; tün,
şeb.*

bir gecede Boğaziçi'nde bir yalıda bir köşkte
bir bahçede
bulundunuz mu

4. **gece:**

Diğer 59

Mısra: 3

*Akşamdan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar geçen zaman dilimi; tün,
şeb.*

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı
kamerin denizin
ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki
kuşların cıvıltılarını

5. **gecede:-de**

Diğer 59

Mısra: 1

*Akşamdan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar geçen zaman dilimi; tün,
şeb.*

Böyle bir gecede insan orman içinde denize
nazır bir
köşkte bulunsa

6. **gecede:-de**

Diğer 59

Mısra: 15

*Akşamdan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar geçen zaman dilimi; tün,
şeb.*

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa
Havuzların fevvalerin köprülerin takların
çiçeklerin

7. **geceyi:-y, -i**

Diğer 61

Mısra: 11

*Akşamdan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar geçen zaman dilimi; tün,
şeb.*

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi
baygın baygın
seyrederler. Sevginin duygunun en gizli
köşelerini açarlar.

8. **geceleri:-ler, -i**

Diğer 62

Mısra: 4

*Akşamdan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar geçen zaman dilimi; tün,
şeb.*

Kışın hava soğur. Dereler nehirler göller buz
tutar. Kar
yağar. Geceleri evinde sıcak odasında
çoluğunu çocuğunu başına

9. **gece:**

Diğer 74

Mısra: 3

*Akşamdan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar geçen zaman dilimi; tün,
şeb.*

Gece dahi hanemizde odamızda mangal
başında kitap okuyordum.
Bütün efrad-ı aile can kulağıyla dinliyordu.

10. **gece:**

Diğer 78

Mısra: 11

Akşamdan sonra başlayan ve gün ağaruncaya kadar geçen zaman dilimi; tün, şeb.

kadar hep gece içinde gittik. Tren bu istasyonların bazısında birer parça tevakkuf ediyordu.

11. **gece:**

Diğer 80

Mısra: 7

Akşamdan sonra başlayan ve gün ağaruncaya kadar geçen zaman dilimi; tün, şeb.

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti. Saat bir buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes akşam taamını

12. **gecede:-de**

Diğer 80

Mısra: 17

Akşamdan sonra başlayan ve gün ağaruncaya kadar geçen zaman dilimi; tün, şeb.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir mektup yazmakla meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla mütelâşî

13. **geceye:-y, -e**

Diğer 80

Mısra: 19

Akşamdan sonra başlayan ve gün ağaruncaya kadar geçen zaman dilimi; tün, şeb.

Tabiatın geceye mahsus hâl-i sükûnunu aralık aralık uzaktan gelen 'av'ave-yi kilâb ihlale çalışıyor. Nısfü'l-leyl

gece gündüz:

1. **gece gündüz:**

Diğer 84

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Her zaman, devamlı olarak.

Gece gündüz çalışın
Bıkmak olmaz alışın

gece yarısı:

1. **gece yarısı:**

Diğer 61

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Gecenin ilerlemiş saatleri.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir durgunluk gelir. Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise de ara sıra bulut

gecen:

1. **gecenler:-ler**

Diğer 73

Mısra: 1

Geçme işini yapan.

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı yürüyordu. İstasyondan henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak dumanını

geçer geçmez:

1. **geçer geçmez:**

Diğer 79

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Bir safhadan başka bir safhaya girmek, yeni bir safhaya başlamak, atlamak.

mevkiyesiyle meşhur olan Ayastefanos Makriköy'ünü geçer geçmez İstanbul şehri-i şehîrinin beyaz minareleri kuleleri

gecil-:

1. **geçilir:-ir**

Diğer 74

Mısra: 15

Geçme işi yapılmak.

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla geçilir.

Tavuk Ormanı berzahtan yukarı ikinci parçaya denilir

geçindir-:

1. **geçindirir:-ir**

Diğer 69

Mısra: 21

Geçinmesini sağlamak.

ve bahtiyar olarak geçindirir.
Elhasıl evladın ne olduğunu anlamak için evlat
yüzü görmek

geçmez ele:

1. **geçmez ele:-mez**

Diğer 11

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Geri gelmemek, tekrar yaşayamamak.

Nev-civânî fasl-ı kıymet-dârdır
Sa'y edin geçmez ele bir böyle ân

gel:-

1. **gelmedi:-me, -di**

Diğer 6

Mısra: 3

*Doğmak, yaşamak, dünyaya gelmek, teşrif
etmek, gelmek.*

Gelmedi gelmez nazîrin bir zamân
Bu duâyı eyleriz vird-i zebân

2. **gelmez:-mez**

Diğer 6

Mısra: 3

(Dünyaya) gelmek; (soyundan) gelmek.

Gelmedi gelmez nazîrin bir zamân
Bu duâyı eyleriz vird-i zebân

3. **geldi:-di**

Diğer 7

Mısra: 11

*(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.*

Geldi cihânın ufkuna
Bir incilâ-yı iftihâr

4. **gelmemiş:-me, -miş**

Diğer 7

Mısra: 9

*(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.*

Bu âleme hiç gelmemiş
Mislin eyâ âlî-tebâr

5. **gelir:-ir**

Diğer 10

Mısra: 8

Belli bir zamana ulaşmak.

Ân-ı civânî dahi zâil olur şüphesiz
Vakt-i nedâmet gelir ömür ise eyler güzer

6. **gelirdi:-ir, -di**

Diğer 13

Mısra: 9

Duyulmak, işitilmek.

Hâtifi bir ses gelirdi dinledim dikkat ile
Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

7. **gelmemiştir:-me, -miş, -tir**

Diğer 14

Mısra: 5

*(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.*

Bir nazîrin gelmemiştir bî-bedelsin bî-bedel
İşte yektâ-yı cihânsın sen hakîkî söylerim

8. **gel:**

Diğer 14

Mısra: 10

*"Dön, haydi gel!" anlamında bir çağırma
sözü.*

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân
Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

9. **gelmez:-mez**

Diğer 18

Mısra: 2

*(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.*

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağıyâra eyler iltifât
Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

10. **gel:**

Diğer 20

Mısra: 2

*"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir
temenni, davet ve çağırma sözü.*

Bir güzel kızdır cihânda her emel
İşte levh-i cismi dikkat eyle gel

11. **geldi:-di**

Diğer 21

Mısra: 1

(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.

Geldi mektûbun beni şâd eyledi
Kalbimi hakkâ ki âbâd eyledi

12. **geldi:-di**

Diğer 23

Mısra: 1

(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.

Bir keder geldi cihân-ı edebe
İrtihâl etti Muallim Nâcî

13. **geldi:-di**

Diğer 26

Mısra: 2

(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret
etmek, gelmek.

Bir gelir böyle mücevher târîh
Hazret-i mîr-i Ferîd geldi bu sâl

14. **gelir:-ir**

Diğer 26

Mısra: 1

(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.

Bir gelir böyle mücevher târîh
Hazret-i mîr-i Ferîd geldi bu sâl

15. **gelen:-en**

Diğer 45

Mısra: 16

(Bir hâl bir kimseye) hâkim olmak; belli
bir durum veya sıfatın etkisi görünür,
hissedilir olmak.

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman
şimendiferin hayli
uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i
hüzn-i iştimâli

16. **gelen:-en**

Diğer 46

Mısra: 15

(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret
etmek, gelmek.

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına
mazinin yadigârı
olan ıztırâbât-ı vicdaniyesini hikâye ederken
çehresinde hasil

17. **gelerek:-erek**

Diğer 46

Mısra: 2

(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için
günde
birkaç defa doktorlar gelerek her türlü
teşebbüsât icra olunur.

18. **gel:**

Diğer 53

Mısra: 14

Gelmek, buyurmak, şereflendirmek.

Engüşt-i hatâ uzatma öyle

Bir kısmına gel nazîre söyle

19. **gelir:-ir**

Diğer 58

Mısra: 10

Gelmek, ortaya çıkmak.

toplar.

Bu sada nereden gelir bilir misiniz

20. **gelir.:-ir**

Diğer 59

Mısra: 13

(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler.

Derin derin düşünür.

Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

21. **gelir.:-ir**

Diğer 61

Mısra: 7

(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir
durgunluk gelir.

Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise

de ara sıra bulut

22. **gelir.:-ir**

Diğer 61

Mısra: 20

(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp
otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu
meleyişleri gelir.

23. **gelir:-ir**

Diğer 69

Mısra: 10

Belli bir zamana ulaşmak.

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları
koparır.

Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman
gelir ki okumayı

24. **gelir.:-ir**

Diğer 69

Mısra: 17

*(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.*

gaşyolmak derecelerine gelir.

Hâl bulunur ki sefaletin pençe-yi kahrında
zebun bir ailenin

25. **gelmemiş:-me, -miş**

Diğer 71

Mısra: 4

*Gelmek, uğramak; buyurmak,
şereflendirmek.*

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan
mahrum olanlara
dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa
edilmemiş olur.

26. **gelenler:-en, -ler**

Diğer 73

Mısra: 1

Gelme işini yapan.

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı
yürüyordu. İstasyondan
henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak
dumanını

27. **geldi.:-di**

Diğer 77

Mısra: 25

*(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.*

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi
aldım. Tren geldi.
Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona
râkib oldum.

28. **geldik.:-di, -k**

Diğer 79

Mısra: 29

*(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.*

Sirkeci'ye geldik. Sabahın saat yarımı idi ki
âlem-i İslamiyet
ve cihan-ı medeniyetin merkez-i yegânesi olan
payitaht-ı

29. **gelen:-en**

Diğer 80

Mısra: 20

*(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.*

Tabiatın geceye mahsus hâl-i sükûnunu aralık
aralık
uzaktan gelen 'av'ave-yi kilâb ihlale çalışıyor.
Nısfü'l-leyl

30. **geliyorum.:-iyor, -um**

Diğer 80

Mısra: 1

*(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.*

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım.
Saat on bir.

Kar başladı. Her parça bir hareket-i
devraniyeye tabi olarak

31. **geldi:-di**

Diğer 86

Mısra: 14

*(Bir maksatla bir yere) Uğramak,
varmak, ulaşmak.*

Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti.
Biri geldi dedi fevtin bu güher-i târîhle

geldiğine dair:

1. **geldiğine dair:**

Diğer 65

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Doğduğuna dair, yaşadığına dair.

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir.
İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser
bırakmalıdır ki

gelecek olan:

1. **gelecek olan:-an**

Diğer 77

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Gelecek olmak, gelmeye kalkışmak.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona vasıl oldu.

O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üç kadar uzayacağı

gelin edilecek:

1. **gelin edilecek:-il, -ecek**

Diğer 45

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

(Genç kıızı) Evlendirmek.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan cihazının

ikmaliçün her türlü tedârikât serian görülür.

Komşuları

gelişi güzel:

1. **gelişi güzel:**

Diğer 61

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Rastgele, uzun uzun üzerinde durmadan, ayrı bir dikkat ve îtinâ göstermeden, baştan savma, üstünkörü, alelusul.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel

kavalını çalar. Bülbüller

yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel

bir rüzgâr

2. **gelişi güzel:**

Diğer 76

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Rastgele, uzun uzun üzerinde durmadan, ayrı bir dikkat ve îtinâ göstermeden, baştan savma, üstünkörü, alelusul.

olarak celp edilmiştir ibaresini havi levhalar

yapıştırmışlar

güllaç demetlerini gelişi güzel dükkânların

ötesine berisine

gelmiş olan:

1. **gelmiş olan:-an**

Diğer 75

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Gelen.

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur Şalon'un altı kişiden mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden ibaret yerli çalgı

genç:

1. **genç:**

Diğer 45

Mısra: 19

Hayâtın çocuklukla orta yaşlılık arasındaki döneminde bulunan kimse, delikanlı.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan cihazının

ikmaliçün her türlü tedârikât serian görülür.

Komşuları

2. **genç:**

Diğer 46

Mısra: 1

Hayâtın çocuklukla orta yaşlılık arasındaki döneminde bulunan kimse, delikanlı.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için günde

birkaç defa doktorlar gelerek her türlü

teşebbüsât icra olunur.

3. **genç:**

Diğer 46

Mısra: 14

Hayâtın çocuklukla orta yaşlılık arasındaki döneminde bulunan kimse, delikanlı.

Âşığıını ebediyen zayi ettiğinden dolayı tesîrât-1

sevda-perestane ile vücud-ı nazeninini esir-i

firâş etmiş genç güzel

4. **genç:**

Diğer 82

Mısra: 11

Hayâtın çocuklukla orta yaşlılık arasındaki döneminde bulunan kimse, delikanlı.

tecelli eden bir genç kızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyis-cuyâne
bir nazar ile

5. genç:

Diğer 85

Mısra: 19

*Hayâtın çocuklukla orta yaşlılık
arasındaki döneminde bulunan kimse,
delikanlı.*

Hasta yattı bir zamân bu genç vâh
Kalmamıştı tâkati bî-iştibâh

gençlik:

1. gençliği:-i, -n, -i

Diğer 44

Mısra: 5

*İnsan hayatının ergenlikle orta yaş
arasındaki dönemi.*

Gençliğini zevk ü safada geçirip âfisini
düşünmeyenler
hâlet-i nez'de gibidirler.

geniş:

1. geniş:

Diğer 74

Mısra: 20

*Alışılmış ölçülere göre enli olan,
genişliği fazla olan.*

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka
nüzh-et-gâh olur.
İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu
safa-gâhın geniş

ger-:

1. gerip:-ip

Diğer 77

Mısra: 1

*(Bir şeyi) Kenarlarından veya uçlarından
çekilebileceği kadar çekerek gelebileceği en
düz duruma getirmek.*

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri
davullarını gerip amade
dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar
hokkabazlar

gereği:

1. gereği:

Diğer 47

Mısra: 24

Gerektiği gibi, icabınca.

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı
düşün sözlerini
kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık
sular gereği

geril-:

1. gerilir:-ir

Diğer 76

Mısra: 27

*Çekilebileceği kadar çekilip alabileceği
en düz duruma getirilmek.*

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne
uğraşırlar. Vaizler
hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila
ramazanlık kahve çay

getir-:

1. getirdi:-di

Diğer 25

Mısra: 1

Getirmek, ulaştırmak.

Getirdi bir meserret dedim gevherle târîh
Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu

2. getirdiği:-dik, -i

Diğer 63

Mısra: 17

*Ortaya çıkmasına sebep olmak,
doğurmak.*

türlü sıkıntılar çekerek âlem-i hestîye getirdiği
evladının
sevgili yavrusunun ciğerparesinin istikmâl-i
huzur u aramı

getirt:

1. getirtip:-ip

Diğer 76

Mısra: 15

Getirmek işini başkasına yaptırmak.

olan eşyayı getirtip yıkamış temizlemiş
oldukları dükkânlarına
sırasıyla koymuşlar üzerlerine Ramazan-ı
şerîfe mahsus

gevher:

1. **gevherle:-le**

Diğer 25

Mısra: 1

Cevher, elmas, mücevher, inci.

Getirdi bir meserret dedim gevherle târîh
Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu

gez-:

1. **gezme:-me**

Diğer 10

Mısra: 4

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek,
dolaşmak.*

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin
Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

2. **gezerler.:-er, -ler**

Diğer 61

Mısra: 4

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek,
dolaşmak.*

Kazlar ördekler martı kuşları gibi birçok
hayvanlar derelerde
göllerde nehirde denizde gezerler.

3. **gezip:-ip**

Diğer 73

Mısra: 15

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek,
dolaşmak.*

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf
güzel iyi hava
teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde
vicdanımızda inşirah

gezin-:

1. **gezindikleri:-dik, -leri**

Diğer 59

Mısra: 30

Belirli bir çevre içinde gezip durmak.

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz
ortasında iki sevdazedenin
kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları
görülür.

gibi:

1. **gibi:**

Diğer 7

Mısra: 4

*"-e benzer bir şekilde" anlamında
kullanılan bir benzetme edatı.*

Lütfun ile oldu cihân
Cennet gibi ey tâc-dâr

2. **gibi:**

Diğer 9

Mısra: 3

*"-e benzer bir şekilde" anlamında
kullanılan bir benzetme edatı.*

Bir düşer bu târîh-i ra'nâ gibi
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

3. **gibi:**

Diğer 19

Mısra: 1

*"-e benzer bir şekilde" anlamında
kullanılan bir benzetme edatı.*

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî
senin
Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

4. **gibidirler.:-dir, -ler**

Diğer 44

Mısra: 6

*"-e benzer bir şekilde" anlamında
kullanılan bir benzetme edatı.*

Gençliğini zevk ü safada geçirip âtîsini
düşünmeyenler
hâlet-i nez'de gibidirler.

5. **gibi:**

Diğer 47

Mısra: 25

*"-e benzer bir şekilde" anlamında
kullanılan bir benzetme edatı.*

gibi kararmış âdeta gece olmuş idi. Hemen
kalktım. Şehrin ta
öte başında bulunan haneme avdet ettim.

6. **gibi:**

Diğer 51

Mısra: 7

*"-e benzer bir şekilde" anlamında
kullanılan bir benzetme edatı.*

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak
şeref
ve arzusunu keza daha vaktiyle hasıl eylemiş
idim. Hamdolsun

7. **gibi:**

Diğer 52

Mısra: 25

"-e benzer bir şekilde" anlamında

kullanılan bir benzetme edati.

Binâ-ber-în emsali gibi bir an evvel tab vü
temsiliyle
mevki-i istifadeye mevzu u eyâdî-yi kadir-
şinâsân-ı edepte

8. **gibi:**

Diğer 53

Mısra: 9

"-e benzer bir şekilde" anlamında

kullanılan bir benzetme edati.

azdır. Söyler gibi yazıyor. Yazdığı şeyler
fesahat-ı müeddâ
haysiyetiyle talim-i zenzeme-yi hikmet ü
marifet eyliyor. Bu

9. **gibi:**

Diğer 60

Mısra: 2

Aynı şekilde.

Karada denizde her türlü insan hayvan
bulunduğu
hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi
bunların renkleri

10. **gibi:**

Diğer 61

Mısra: 3

"-e benzer bir şekilde" anlamında

kullanılan bir benzetme edati.

Kazlar ördekler martı kuşları gibi birçok
hayvanlar derelerde
göllerde nehirde denizde gezerler.

11. **gibi:**

Diğer 66

Mısra: 3

"-e benzer bir şekilde" anlamında

kullanılan bir benzetme edati.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi
hayrette bırakırlar. İşte

bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki
âlem-i insaniyete

12. **gibi:**

Diğer 68

Mısra: 19

"-e benzer bir şekilde" anlamında

kullanılan bir benzetme edati.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin
servet ü sâ mânının ağyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

13. **gibi:**

Diğer 69

Mısra: 25

"imişçesine" anlamında varsayıma

dayalı benzetme işlevi gören bir söz.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba
ederek cihanın
hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir
bahşâyîş-i ilahiyeden

14. **gibi:**

Diğer 69

Mısra: 26

"-e benzer bir şekilde" anlamında

kullanılan bir benzetme edati.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba
ederek cihanın
hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir
bahşâyîş-i ilahiyeden

15. **gibi:**

Diğer 71

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında

kullanılan bir benzetme edati.

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak
koklamak
gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan
birincisi olan görmek

16. **gibi:**

Diğer 71

Mısra: 16

"-e benzer bir şekilde" anlamında

kullanılan bir benzetme edati.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi
Ey insanlar

Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük farkımız vardır.

17. **gibi:**

Diğer 72

Mısra: 22

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından
yılankavi
mecralar içinde cereyan eden nehrin
göründüğü gibi şehrinde

18. **gibi:**

Diğer 72

Mısra: 26

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

câme-yi sefid-fâme bürünmüştü . Hele ağaçlar
beyaz libaslar
giymiş gibi arz-ı endam-ı dil-ârâm eyliyordu.

19. **gibi:**

Diğer 74

Mısra: 11

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi
ortasından
bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her
iki tarafta

20. **gibi:**

Diğer 75

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecidiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

21. **gibi:**

Diğer 76

Mısra: 12

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

yumurta havyar pestil hoşafılık üzümmler
reçeller turşuların
enva'ı vesaire gibi iftarlık sahurluk me'külât u
meşrubat-ı

22. **gibi:**

Diğer 77

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

siler süpürür dükkânlarına çeki düzen verirler.
Çarşılar sokaklar her taraf parıl parıl yanar
güler gibi olur.

23. **gibi:**

Diğer 80

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

iniyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir
bulut tabakası
teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

24. **gibi:**

Diğer 81

Mısra: 23

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

bir devre-yi teceddüde koydu. Bâ-husus dâü'l-
kelb gibi bir
mevt-i muhakkaktan hayat-ı beşeriyeyi
kurtardı. Koch veremin

25. **gibi:**

Diğer 82

Mısra: 30

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

icat eyledi. Âmâlara dilsizlere mektepler
yapıldı. Kolera
veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş
hastalıkları ortadan

26. **gibi:**

Diğer 83

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi
karibeye geldi.
Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman
itibariyle şayan-ı

gıpta-resân:

1. **gıbta-resânsın:-sın**

Diğer 7

Mısra: **13**

Gıpta uyandıran, imrendiren.

Gıbta-resânsın âleme
Ey âdil-i zî-iktidâr

gide gide:

1. **gide gide:**

Diğer 82

Mısra: **20**

Kelime Tipi: -

Zaman ilerledikçe, giderek, gittikçe.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla
kulübe yapmaya ekmek
pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide
gide bu günkü

gir-:

1. **girdi.:-di**

Diğer 72

Mısra: **12**

Erişmek, ulaşmak.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum.
Oğlum beş yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur
okur yazar anlatır

2. **girdim.:-di, -m**

Diğer 77

Mısra: **24**

Dışarıdan içeriye geçmek.

anlaşıldığından bittabi beklemek lazım
gelmekle mevki-i
mezkûrda Otel Canik'in bahçesine girdim.
Biraz ârâmdan

3. **girmiştir.:-miş, -dir**

Diğer 82

Mısra: **21**

Erişmek, ulaşmak.

hâl-i saadet ü medeniyete girmiştir.
İşte saika-yı ihtiyaçla zuhur ettiği anlaşılan
ilim ve fen her

gird-bâd:

1. **gird-bâd:**

Diğer 80

Mısra: **4**

*Döne döne esen şiddetli rüzgar, kasırga,
hortum.*

inıyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir
bulut tabakası
teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

girer mi:

1. **girer mi:**

Diğer 67

Mısra: **5**

Kelime Tipi: -

Uyku tutmamak bağlamında.

Uyku girer mi nazar-ı şefkate
Sen yine dal tatlı hayâlâtına

giril-:

1. **girilip:-ip**

Diğer 76

Mısra: **4**

Başlanmak.

yalnız İstanbul'da olanı zikr ile iktifa
edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün
kaldı mı evlerde

git-:

1. **gider:-er**

Diğer 1

Mısra: **6**

*(Belli bir amaçla) Bir yere devam etmek /
yönelmek.*

Nazar bu levhâ-yı vecd-âverin füyûzuyla
Gider gider de olur münthâ-yı şevke yakîn

2. **gider:-er**

Diğer 1

Mısra: **6**

*(Belli bir amaçla) Bir yere devam etmek /
yönelmek.*

Nazar bu levhâ-yı vecd-âverin füyûzuyla
Gider gider de olur münthâ-yı şevke yakîn

3. **gidiyor:-i, -yor**

Diğer 17

Mısra: **9**

Bir yerden ayrılmak, uzaklaşmak.

Gidiyor mağribe şems-i enver
Kapladı âlemi bir reng-i hazîn

4. **gidecek:**-ecek

Diğer 45

Mısra: 10

(Belli bir amaçla) Bir yere devam etmek /
yönelmek.

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım.
Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir
ahbabı refiki

5. **gidiyordu.:**-iyor, -du

Diğer 47

Mısra: 2

Varmak, ulaşmak.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir
tepedir ki
yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp
gidiyordu. Karşı

6. **gider.:**-er

Diğer 51

Mısra: 15

Yok olmak.

olmaz. Söner gider.
Tulû' Pek latif ve pek zarif bir sername-yi
bedfü'l-beyandır.

7. **giden:**-en

Diğer 62

Mısra: 11

(Belli bir amaçla) Bir yere devam etmek /
yönelmek.

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında
sınıfında
birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel
kitaplar hediyeler

8. **gitti.:**-di

Diğer 74

Mısra: 1

(Belli bir amaçla) Bir yere devam etmek /
yönelmek.

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben
de mahall-i
memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım.
Gündüz geçti.

9. **gider:**-er

Diğer 76

Mısra: 7

Gönderilmek, götürülmek, sevk edilmek.

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider.
Lambalar şamdanlar
fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf
dayanır

10. **gittik.:**-di, -k

Diğer 78

Mısra: 11

Bir yerden ayrılmak, uzaklaşmak.

kadar hep gece içinde gittik. Tren bu
istasyonların bazısında
birer parça tevakkuf ediyordu.

11. **gidiyordu.:**-iyor, -du

Diğer 79

Mısra: 3

Varmak, ulaşmak.

Dağı zirvesine kadar gidiyordu.
Hava saf sema berrak olduğu kadar güneşin
envâr-ı

12. **gidiyorduk.:**-iyor, -du, -k

Diğer 79

Mısra: 6

(Belli bir amaçla) Bir yere devam etmek /
yönelmek.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu.
Göl râkid deniz
sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı
deryada bir sabah

13. **gidiyor.:**-iyor

Diğer 80

Mısra: 5

(Belli bir amaçla) Bir yere devam etmek /
yönelmek.

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor.
Gönüllerde türlü
türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı
kaplıyordu. Herkes

14. **gitmek:**-mek

Diğer 80

Mısra: 11

(Belli bir amaçla) Bir yere devam etmek /
yönelmek.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar
sarınmış bürünmüş

kukuletalarını çekmiş oldukları hâlde yürüyorlardı. Bir

15. **gitmeli:-meli**

Diğer 80

Mısra: 14

(Belli bir amaçla) Bir yere devam etmek / yönelmek.

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne kadar çok yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye sayıklıyor.

16. **gitti.:-di**

Diğer 86

Mısra: 15

Ölmek.

Yazık oldu Emîne Nâdire Hanım gitti.

gitmek üzere:

1. **gitmek üzere:**

Diğer 74

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Belli bir amaçla bir yere devam etmek için.

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben de mahall-i memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım. Gündüz geçti.

gittikten sonra:

1. **gittikten sonra:**

Diğer 75

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Bir yerden daha uzak bir yere vardıktan sonra.

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o derece hoş ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar saf Sema

giy-:

1. **giymiş:-miş**

Diğer 72

Mısra: 26

Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.

câme-yi sefid-fâme bürünmüştü . Hele ağaçlar beyaz libaslar giymiş gibi arz-ı endam-ı dil-ârâm eyliyordu.

2. **giydiğimiz:-dik, -imiz**

Diğer 81

Mısra: 1

Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve daha sair muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen sayesinde hasıl

3. **giymeye:-me, -y, -e**

Diğer 82

Mısra: 20

Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla kulübe yapmaya ekmek pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide gide bu günü

gizlen-:

1. **gizleniyor:-iyor**

Diğer 47

Mısra: 17

Gizlenmek, saklanmak.

gizleniyor kâh arz-ı çehre ederek bulut yığınları üstüne nurunu yayıyordu.

2. **gizlenerek:-erek**

Diğer 61

Mısra: 9

Gizlenmek, saklanmak.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu sırada birbirini çok seven bir kızla bir delikanlı odanın bahçeye bakan

gizli:

1. **gizli:**

Diğer 58

Mısra: 5

Herkese açıklanmayan, başkalarına bildirilmeyen, etraftan saklanan, mahrem, mahfî, hafî, mektum.

Kalbin en derin hissiyatı gönlün en gizli duyguları galeyana gelir.

2. gizli:

Diğer 61

Mısra: 12

Herkese açıklanmayan, başkalarına bildirilmeyen, etraftan saklanan, mahrem, mahfi, hafî, mektum.

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi baygın baygın seyredeler. Sevginin duygunun en gizli köşelerini açarlar.

göl:

1. göllerde:-ler, -de

Diğer 61

Mısra: 4

1. Karalar üzerinde, oluşması genellikle tektonik, volkanik vb. olaylara bağlı olan, dört yanından kapalı, kimi zaman akarsularla da beslenen, az çok derin ve geniş, tuzlu ya da tatlı su örtüsü. 2. yapay olarak oluşturulmuş, geniş ve derince su birikintisi.

Kazlar ördekler martı kuşları gibi birçok hayvanlar derelerde göllerde nehirde denizde gezerler.

2. göller:-ler

Diğer 62

Mısra: 3

1. Karalar üzerinde, oluşması genellikle tektonik, volkanik vb. olaylara bağlı olan, dört yanından kapalı, kimi zaman akarsularla da beslenen, az çok derin ve geniş, tuzlu ya da tatlı su örtüsü. 2. yapay olarak oluşturulmuş, geniş ve derince su birikintisi.

Kışın hava soğur. Derele nehirler göller buz tutar. Kar yağar. Geceleri evinde sıcak odasında çoluğunu çocuğunu başına

3. göl:

Diğer 79

Mısra: 1

1. Karalar üzerinde, oluşması genellikle tektonik, volkanik vb. olaylara bağlı olan, dört yanından kapalı, kimi zaman akarsularla da beslenen, az çok derin ve geniş, tuzlu ya da tatlı su örtüsü. 2. yapay olarak oluşturulmuş, geniş ve derince su birikintisi.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis dönerken medd-i nazar Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa sahiline Keşiş

4. göl:

Diğer 79

Mısra: 5

1. Karalar üzerinde, oluşması genellikle tektonik, volkanik vb. olaylara bağlı olan, dört yanından kapalı, kimi zaman akarsularla da beslenen, az çok derin ve geniş, tuzlu ya da tatlı su örtüsü. 2. yapay olarak oluşturulmuş, geniş ve derince su birikintisi.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu. Göl râkid deniz sakın idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı deryada bir sabah

gölgelendir:-

1. gölgelendirir:-ir

Diğer 61

Mısra: 9

1. Gölgeci duruma getirmek 2. mec. Gölgelemesine sebep olmak, sönükletmek.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu sırada birbirini çok seven bir kızla bir delikanlı odanın bahçeye bakan

gönül:

1. gönüllerin:-ler, -in

Diğer 1

Mısra: 11

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

Hassâs gönüllerin bükâsı
Bir mebhâsıdır kitâb-ı tab'ın

2. gönüller:-ler

Diğer 6

Mısra: 10

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

Revnağ-efzâ-yı cihân-ı ma'rifet
Hep duâ-hânız gönüller yek-cihet

3. gönlüm:-üm

Diğer 55

Mısra: 8

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında perişan bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı olmadı.

4. **gönüllerde:-ler, -de**

Diğer 57

Mısra: 1

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı gönüllerde her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele bahar aylarında

5. **gönlün:-ün**

Diğer 58

Mısra: 5

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

Kalbin en derin hissiyatı gönlün en gizli duyguları galeyana gelir.

6. **gönlümde:-üm, -de**

Diğer 59

Mısra: 11

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

Ey deniz Gönlümde bir mâh-ı melâhat var benim matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin hazin bir keman

7. **gönül:**

Diğer 60

Mısra: 6

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de ancak herkesin

8. **gönlün:-ün**

Diğer 60

Mısra: 9

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile duygulanmasıdır. Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa da en çok

9. **gönle:-e**

Diğer 62

Mısra: 22

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir şarkıyı bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk getirir.

10. **gönül:**

Diğer 62

Mısra: 19

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

de gönül uyandırıcı bir zevktir Güzel çalınan bir kemani bir udu bir piyanoyu bir kanunu

11. **gönlünde:-ü, -n, -de**

Diğer 63

Mısra: 2

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği kazandığını gören yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin bin kat üstündedir.

12. **gönlünde:-ü, -n, -de**

Diğer 64

Mısra: 3

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı neşveler ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder. Derin derin düşünür.

13. **gönlünde:-ü, -n, -de**

Diğer 64

Mısra: 24

İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi yönü.

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar ferah ne

kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de
evladına karşı o

14. **gönlündeki:-ü, -n, -de, -ki**

Diğer 64

Mısra: 5

*İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi
yönü.*

O sükûn-ı hâl içinde gönlündeki muhabbetin
ulvi hitabını
dinler. Şefkat-i kalbiye muhabbet-i hakikiye
safvet-i

15. **gönüllerinde:-ler, -i, -n, -de**

Diğer 64

Mısra: 23

*İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi
yönü.*

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar
ferah ne
kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de
evladına karşı o

16. **gönül:**

Diğer 67

Mısra: 1

*İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi
yönü.*

Gönül şu demde bir büyük Osmanlı edibinin
Yat uyu ey tıfl-ı safâ-perverim

17. **gönlümde:-(ü)m, -de**

Diğer 71

Mısra: 28

*İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi
yönü.*

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın
sabah hengâmını
alkışladıklarını dinlerim. Kalbimde gönlümde
ruhumda pek

18. **gönüllerde:-ler, -de**

Diğer 75

Mısra: 29

*İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi
yönü.*

dalgalandırıyor gönüllerde ulvi hisler
uyandırıyor

19. **gönülleri:-ler, -i**

Diğer 75

Mısra: 26

*İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi
yönü.*

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o
derece hoş
ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar
saf Sema

20. **gönüller:-ler**

Diğer 77

Mısra: 7

*İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi
yönü.*

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

21. **gönülleri:-ler, -i**

Diğer 79

Mısra: 10

*İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi
yönü.*

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif
derya solda
bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı
gönülleri muhabbetle

22. **gönüllerde:-ler, -de**

Diğer 80

Mısra: 5

*İnsanın duygu merkezi, yüreğin manevi
yönü.*

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor.

Gönüllerde türlü
türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı
kaplıyordu. Herkes

gönül uyandırıcı:

1. **gönül uyandırıcı:-ıcı**

Diğer 59

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Gönlü harekete geçirmek.

galeyana getirici gönül uyandırıcı gayet güzel
bir sesle
Sîne-yi sâfındaki mehtâba reşk eyler miyim

gör-:

1. **görürsem:**-ür, -se, -m

Diğer 2

Mısra: 9

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Şu hâlde o teşvikin râyegân buyrulduğunu
görürsem
böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı
teşekkür etmez

2. **görmede:**-me, -de

Diğer 3

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar
Görmede her şeyde zâtından eser

3. **görmedi:**-me, -di

Diğer 8

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Neyyir-i pertev-feşândır lütfunun
Görmedi mislin zemîn ü âsmân

4. **gördüğüm:**-düg, -üm

Diğer 14

Mısra: 7

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını

*algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

Tâb-ı vechin gördüğüm günden beri
meftûnunum
Bir daha görmezsem evvâh artacak derd-i
serim

5. **görmezsem:**-mez, -se, -m

Diğer 14

Mısra: 8

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını

*algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

Tâb-ı vechin gördüğüm günden beri
meftûnunum
Bir daha görmezsem evvâh artacak derd-i
serim

6. **görünürdü:**-ün, -ür, -dü

Diğer 17

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ormanın bir kenârında sürüler
Bana pek hoş görünürdü orada

7. **gördüğüm:**-dük, -üm

Diğer 19

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî
senin
Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

8. **görür:**-ür

Diğer 45

Mısra: 16

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman
şimendiferin hayli
uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i
hüzn-i iştimali

9. **göründüğü:**-ün, -dük, -ü

Diğer 53

Mısra: 11

Görülür duruma gelmek.

tarz-ı tahrir göründüğü kadar kolay değildir.
Bunlara sehl-i
mümteni denir. Hilafını iddia eden bulunursa

10. **görür.:**-ür

Diğer 57

Mısra: 15

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını

*algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

yalıları görür. Bulduğu yalı ile karşı yakayı
kendisinden
ayıran boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile
aktığını

11. **görülür.:**-ül, -ür

Diğer 59

Mısra: 30

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz
ortasında iki sevdazedenin
kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları
görülür.

12. **görür.:-ür**

Diğer 59

Mısra: 6

*Göz yardımıyla bir şeyin varlığını
algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her
tarafta bir güzellik
her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan
zemine

13. **görür.:-ür**

Diğer 59

Mısra: 18

*Göz yardımıyla bir şeyin varlığını
algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini
bunlara nurlar saçan
gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran
olur. Bu esnada

14. **görüyorsun:-üyor, -sun**

Diğer 59

Mısra: 21

*(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)
Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.*

Ki dûrdan görüyorsun cemâl-i cânânı
Yüzünden eyleyerek iktibâs-ı nûr-ı safâ

15. **gören:-en**

Diğer 62

Mısra: 13

*(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)
Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.*

verilirken herkesin el çırparak alkışlarını
gören bir babanın
zevki yine başka türlüdür.

16. **görmekten:-mek, -ten**

Diğer 62

Mısra: 9

*(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)
Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.*

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır.
Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar
şeyler bellemek

17. **gören:-en**

Diğer 63

Mısra: 1

*(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)
Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.*

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği
kazandığını gören
yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin
bin kat üstündedir.

18. **görsem:-se, -m**

Diğer 67

Mısra: 10

*Göz yardımıyla bir şeyin varlığını
algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

Oh Ne safa-perver manzara
Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem
kalbimde ruhumda

19. **görüyorum:-üyor, -um**

Diğer 67

Mısra: 17

*(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)
Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.*

İşte görüyorum rüyası tenezzüh-i behiştîyi
hayali bedayi-i
temaşasını andırır bir melek uyuyor.

20. **gören:-en**

Diğer 69

Mısra: 16

*(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)
Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.*

birinciliği ihraz eden bir çocuğun huzzâr
tarafından
alkışlandığını gören bir peder galeyan-ı şevk u
şetaretle

21. **görmek:-mek**

Diğer 69

Mısra: 22

*Göz yardımıyla bir şeyin varlığını
algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

ve bahtiyar olarak geçindirir.
Elhasıl evladın ne olduğunu anlamak için evlat
yüzü görmek

22. **gördüğü:-dik, -ü**

Diğer 70

Mısra: 21

Rüya görmek.

İşte âmânın uyku esnasında gördüğü rüya olsa
olsa bu hissiyatın
derece-yi saniyesinde ibaret kalır.

23. **görür:-ür**

Diğer 70

Mısra: 17

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

gözüyle görür can kulağıyla dinler bir
mahluktur. Ââmâlar
namütenahi afak-ı muzlime-yi müpheme
dâhilinde yaşarlar.

24. **göremiyorum.:-e, -mi, -yor, -um**

Diğer 71

Mısra: 18

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i
hayatta görülecek
şeylerin hiçbirini göremiyorum. İştimm ziya
göz kamaştırıyormuş.

25. **görmek:-mek**

Diğer 71

Mısra: 1

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını

*algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak
koklamak
gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan
birincisi olan görmek

26. **görmek:-mek**

Diğer 71

Mısra: 2

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını

*algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak
koklamak

gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan
birincisi olan görmek

27. **görsem:-se, -m**

Diğer 71

Mısra: 8

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Âmâ zavallılardan biçarelerden daha ziyade
şayan-ı
merhamettir. Ben ne vakit fakir bir âmâ
görsem

28. **görüyor.:-üyor**

Diğer 71

Mısra: 17

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını

*algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i
hayatta görülecek
şeylerin hiçbirini göremiyorum. İştimm ziya
göz kamaştırıyormuş.

29. **göründüğü:-ün, -dik, -ü**

Diğer 72

Mısra: 22

Görülür duruma gelmek.

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından
yılankavi
mecralar içinde cereyan eden nehrin
göründüğü gibi şehirde

30. **görmek:-mek**

Diğer 73

Mısra: 18

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını

*algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

ve safa duyarız. Hususiyle duymak tatmak
işitmek koklamak
görmek hislerimiz daima nelerden
hoşlanıyorsa her zaman

31. **görmediğini:-me, -dik, -i, -n, -i**

Diğer 78

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir
görmediğini görür.

Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu
artık o yolculuğun

32. **görür.:-ür**

Diğer 78

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir
görmediğini görür.
Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu
artık o yolculuğun

33. **görüþ:-üþ**

Diğer 81

Mısra: 10

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını

*algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

bilinir.

Bugün görüp hayran kaldığımız büyük güzel
şehirler

34. **görünce:-ünce**

Diğer 82

Mısra: 11

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını

*algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

tecelli eden bir genç kızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra' nâ nekâyıs-cuyâne
bir nazar ile

35. **görüþ:-üþ**

Diğer 82

Mısra: 6

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını

*algılamak; belirli bir zamanın içinde bir olaya
tanık olmak, yaşamak, izlemek.*

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi
Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel
şeylerde

göre(bil)-:

1. **göremezsem:-mez, -se, -m**

Diğer 71

Mısra: 12

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna)

Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Keremiyle beni dil-şâd eden ehl-i hayrı
Vâkîa ben göremezsem de Hüdâ görmez mi

2. **göremiyorum:-me, -yor, -um**

Diğer 71

Mısra: 23

*Görmek, görme imkânına sahip olmak
anlamında.*

çare ki ben göremiyorum
Güneş doğarken cihanı bir güzellik kaplarmış.
Batarken

3. **göremiyorum:-me, -yor, -um**

Diğer 71

Mısra: 26

*Görmek, görme imkânına sahip olmak
anlamında.*

bir hüzn-i latif bürürmüş. Mehtap zamanı pek
bedî imiş. İşitiyorum.

Yazık ki ben göremiyorum

4. **göremiyorum:-me, -yor, -um**

Diğer 71

Mısra: 30

*Görmek, görme imkânına sahip olmak
anlamında.*

'alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir
cihan ne güzel hâl
alır. Hayfa ki ben göremiyorum

5. **göremiyorum:-me, -yor, -um**

Diğer 72

Mısra: 7

*Görmek, görme imkânına sahip olmak
anlamında.*

ki göremiyorum

Dinlerim güzel sesli birisi bir şarkı söyler bir
gazel okur.

6. **göremiyorum:-me, -yor, -um**

Diğer 72

Mısra: 10

*Görmek, görme imkânına sahip olmak
anlamında.*

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşin bırakan o
sadanın nereden
sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki
göremiyorum

7. **göremiyorum:-me, -yor, -um**

Diğer 72

Mısra: 15

Görmek, görme imkânına sahip olmak anlamında.

seviyorum. Lakin heyhat ki göremiyorum
Her şeye temas eylerim. Yoklarım. Bunların
hepsinin ne

8. **göremiyorum.:-me, -yor, -um**

Diğer 72

Mısra: 11

Görmek, görme imkânına sahip olmak anlamında.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum.
Oğlum beş
yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur
okur yazar anlatır

9. **göremiyorum.:-me, -yor, -um**

Diğer 72

Mısra: 17

Görmek, görme imkânına sahip olmak anlamında.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki
göremiyorum.
Âteş der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

görgü:

1. **görgü:**

Diğer 62

Mısra: 18

*Bir kimsenin bilgi ve anlayışının
artmasına, görüş ve şahsiyetinin gelişmesine
yardım eden her türlü olay ve tecrübeden
kazandığı davranış inceliği, insanlarla olan
ilişkilerde gerektiği yerde gerektiği gibi
davranma meziyeti.*

ince rüzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli
yavruya
bakılmakla doyumaz. Sevilmekle kanılmaz
Bu görgü

görmek ister.:

1. **görmek ister.:-r**

Diğer 71

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Görmek istemek, görmeyi arzulamak.

Âmâ her şeye mütehassirdir. Her şeye
müştaktır. Her
şeyi görmek ister.

görmek isterim.:

1. **görmek isterim.:-r, -im**

Diğer 72

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Görmek istemek, görmeyi arzulamak.

hem-dem olduktan sonra ayrılmış da oradaki
macera-yı aşk
u sevdâyı anlatıyor derim. Bunları da görmek
isterim. Efsus

görmez mi:

1. **görmez mi:**

Diğer 71

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

(Allah) farkında değil mi, elbet görür.

Keremiyle beni dil-şâd eden ehl-i hayrı
Vâkıâ ben göremezsem de Hüdâ görmez mi

görül.:

1. **görülür.:-ür**

Diğer 45

Mısra: 20

Gereken işi yapmış olmak.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan
cihazının
ikmaliçün her türlü tedârikât serian görülür.
Komşuları

2. **görülür.:-ür**

Diğer 65

Mısra: 15

*(Bir nesne veya kimsenin) Varlığı gözle
hissedilmek.*

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce
talebeye sıdk
ve istikametden ibaret olan şâh-râh-ı necatı
selamet-i fikir

3. **görülür.:-ür**

Diğer 65

Mısra: 19

*(Bir nesne veya kimsenin) Varlığı gözle
hissedilmek.*

Bir hakîm görülür ki hayret- efzâ-yı efkâr olan
nesâyih-i
akilanesiyle binlerce cahili irşat eyler.

4. **görülür:-ür**

Diğer 65

Mısra: 21

*(Bir nesne veya kimsenin) Varlığı gözle
hissedilmek.*

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin
bâdî-yi harabisi
olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi
pek çok mühlik

5. **görülen:-en**

Diğer 66

Mısra: 11

*Bir şeyin bulunduğu anlaşılma,
karşılaşılma, rastlanma.*

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının
üstünde görülen
tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur
olunamaz. Tıfl-ı

6. **görülür:-ür**

Diğer 66

Mısra: 1

*(Bir nesne veya kimsenin) Varlığı gözle
hissedilmek.*

Muhteriler görülür ki şimendiferler vapurlar
telgraflar
balonlar fotoğraflar teleskoplar
sinematograflar röntgen

7. **görülecek:-ecek**

Diğer 71

Mısra: 17

*Bir şeyin bulunduğu anlaşılma,
karşılaşılma, rastlanma.*

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i
hayatta görülecek
şeylerin hiçbirini göremiyorum. İştittim ziya
göz kamaştırıyormuş.

8. **görülür:-ür**

Diğer 76

Mısra: 1

Gereken iş yapılmış olmak.

Bilâd-ı İslamiye'nin her tarafında ramazan
hazırlıkları görülür

ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek
sözü uzatacağından

görün-:

1. **görünüyor:-üyor, -du**

Diğer 79

Mısra: 23

*Görülür duruma gelmek, görülür olmak;
gözükmek.*

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

görünüs:

1. **görünüşte:-de**

Diğer 62

Mısra: 2

*Bir şeyin dış şekli, görünen şekil ve
sûreti, zevâhir.*

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları
çiçekleri kıvıldatır.
Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk
vardır.

göster-:

1. **göstermede:-me, -de**

Diğer 3

Mısra: 14

*Açıkça ortaya koymak, göz önüne sermek
II yansıtmak, aksettirmek.*

San'at-ı îcâdına yok intihâ

Cümlesin göstermede arz u semâ

göz:

1. **gözleri:-ler, -i**

Diğer 15

Mısra: 2

Görme uzvu, ayn, çeşm.

Tal'at-i didârına bî-çâre dil meşhûrdur

Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

2. **göz:**

Diğer 66

Mısra: 17

Görme uzvu, ayn, çeşm.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd
göz önünde
tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O
melâhati o vaziyet-i

3. **gözleri:-ler, -i**

Diğer 68

Mısra: 12

Görme uzvu, ayn, çeşm.

Evlat Valideynin yadigâr-ı ömrü nur-ı aynı
şule-yi hayatı
ümid-i istikbalidir. Yahut valideynin gözleri
önünde tecessüm

4. **gözleriniz:-ler, -iniz**

Diğer 71

Mısra: 17

Görme uzvu, ayn, çeşm.

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i
hayatta görülecek
şeylerin hiçbirini göremiyorum. İşittim ziya
göz kamaştırıyormuş.

gözlü:

1. **gözlü**

Diğer 74

Mısra: 15

İçinden bir şey geçebilen yarık, delik.

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla
geçilir.
Tavuk Ormanı berzahtan yukarı ikinci parçaya
denilir

göz kamaştırıyormuş:

1. **göz kamaştırıyormuş.:-iyor, -muş**

Diğer 71

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

*Kuvvetli ışık veya parlaklık, kısa bir
zaman için görüşü bulandırmak; hayran
kalmak.*

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i
hayatta görülecek
şeylerin hiçbirini göremiyorum. İşittim ziya
göz kamaştırıyormuş.

gözle:-

1. **gözlerim:-r, -im**

Diğer 14

Mısra: 10

Gözlemek, beklemek, gelmesini beklemek.

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân
Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

gözlerim dolsa:

1. **gözlerim dolsa:-sa**

Diğer 71

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Ağlayacak kadar duygulanmak.

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes
söylüyor
denizler nehirlere dağlar ovalar kırlar çayırklar
bahçeler

gözü önünde:

1. **gözü önünde:**

Diğer 64

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Görmekte olduğu yerde.

önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte
bunun içindir
ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket
vaktinde zaruret

güğüm:

1. **güğümde:-de**

Diğer 73

Mısra: 5

*Yandan kulplu, boynu uzun, genellikle
bakırdan su kabı; debbe.*

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba
üzerindeki güğümde
ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını
eda etti. Biraz sonra

güher-i târîhle:

1. **güher-i târîhle:-le**

Diğer 86

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

*Ebced hesabında sâdece noktalı harflerin
hesaplanması sûretiyle düşürülen târîhlerde
hesâba giren noktalı harfler, cevher.*

Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti.
Biri geldi dedi fevtin bu güher-i târîhle

gül:

1. güller:-ler

Diğer 17

Mısra: 4

(Fars.) *Gül ağacının güzel kokulu, pek çok çeşidi bulunan çok makbul çiçeği.*

Ediyordu beni ol dem intâk
O yeşil kırdâ çiçekler güller

gül-:

1. gülücü:-ücü

Diğer 44

Mısra: 8

Gülümsemek,tebessüm etmek.

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir.
Zira o yüze
gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

2. güler:-er

Diğer 61

Mısra: 17

Gülümsemek,tebessüm etmek.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık
aralık horoz
sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli
sevimli akar. Yeşil

3. güler:-er

Diğer 77

Mısra: 6

*Görende neşeli etki bırakacak bir
görünüşi olmak.*

siler süpürür dükkânlarına çeki düzen verirler.
Çarşılar sokaklar her taraf parıl parıl yanar
güler gibi olur.

4. güler:-er

Diğer 86

Mısra: 4

Gülümsemek,tebessüm etmek.

Bu ma'sûme dokuz yıl oldu dem-sâz
Düşer kalker güler ağlardı kış yaz.

5. gülüyor:-üyor

Diğer 87

Mısra: 10

Gülümsemek,tebessüm etmek.

eteklerini öpüyor. Büyükler küçüklere iltifat
eyliyor. Evet
herkes gülüyor söylüyor. Kulları dahi nezd-i
sâmî-yi

gül-bâng:

1. gül-bângını:-ın, -ı

Diğer 5

Mısra: 13

*Belli bir tertîbe göre yüksek sesle okunan
duâ ve ilâhî.*

Pâdişâhım çok yaşa gül-bângını vird eylerim
Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

gülbang-ı muvahhidanesiyle:

1. gülbang-ı muvahhidanesiyle:-s, -i, -y, -le

Diğer 45

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

*Müslüman bir kimseye yakışır tarzdaki
sesle, dua ile.*

Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle
ibadet

vaktini halka i'lan eder. İşte ben bu zamanın
hâlinden istifade

gül-dehen:

1. gül-dehen:

Diğer 85

Mısra: 12

Gül ağzılı.

Mihr-i hüsnü nûrlar serper fezâ-yı fikrime
Tâb-ı vechinden henüz ol gül-dehen bîgânedir

gülistân:

1. gülistân:

Diğer 72

Mısra: 18

Güllük, gül bahçesi, gül tarlası.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki
göremiyorum.
Âteş der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

güllaç:

1. güllaç:

Diğer 76

Mısra: 18

Nişastadan yapılan, çok ince kuru yufka.

olarak celp edilmiştir ibaresini havi levhalar yapıştırmışlar güllaç demetlerini gelişi güzel dükkânların ötesine berisine

gül-şen-i tal'atda:

1. gül-şen-i tal'atda¹³:-da

Diğer 14

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

(Senin) güzel yüzünün gül bahçesinde.

Şive-i refârımı her bir güzel taklid eder
Gül-şen-i tal'atda mümtâzsın ey verd-i terim

gülümser gibi olur.:

1. gülümser gibi olur.:-ur

Diğer 62

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Güler gibi olmak, hafifçe gülmek.

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü parıldar.
Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağınık saçlarını dalgalandıran

gülüş:

1. gülüşüne:-ü, -n, -e

Diğer 62

Mısra: 24

Gülmek işi ve tarzı, yüzdeki gülme ifâdesi, gülümseme, tebessüm, hande.

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki de başkadır.

gümüş:

1. gümüş:

Diğer 59

Mısra: 18

Gümüş.

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini
bunlara nurlar saçan
gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran olur. Bu esnada

gün:

1. gündür:-dür

Diğer 5

Mısra: 2

An, vakit, zaman.

Pâdişâh-ı Âl-i Osmân doğduğu gündür bugün
Hazret-i Abdülhamîd Hân doğduğu gündür bugün

2. gündür:-dür

Diğer 5

Mısra: 4

An, vakit, zaman.

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar
Neyyir-i eltâf ü ihsân doğduğu gündür bugün

3. gündür:-dür

Diğer 5

Mısra: 6

An, vakit, zaman.

Nâşir-i envâr-ı hikmettir vücûd-ı akdesi
Öyle bir ihsân-ı Sübhân doğduğu gündür bugün

4. gündür:-dür

Diğer 5

Mısra: 8

An, vakit, zaman.

Döndü bir ma' mûre-yi irfâna âlem ser-te-ser
Bâis-i ihyâ vü umrân doğduğu gündür bugün

5. gündür:-dür

Diğer 5

Mısra: 10

An, vakit, zaman.

¹³ *Gül-şen-i tal'at* şeklinde yanlış okunan tamlama orijinal metinden hareketle *Gül-şen-i tal'atda* şeklinde düzeltilmiştir.

Menba' -1 adl ü inâyet hüsrev -i âli-himem
Sevgili sultân-1 zî-şân doğduğu gündür bugün

6. **gündür:-dür**

Diğer 5

Mısra: **12**

An, vakit, zaman.

İftihâr eyler vücûduyla serîr-i saltanat
Muhyî-yi mülk ü cihân-bân doğduğu gündür
bugün

7. **gündür:-dür**

Diğer 5

Mısra: **14**

An, vakit, zaman.

Pâdişâhım çok yaşa gül-bângını vird eylerim
Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

8. **gündür:-dür**

Diğer 5

Mısra: **16**

An, vakit, zaman.

Ömr ü ikbâl-i hümâyûnun füzûn etsin Hüdâ
Tâc-dâr-1 fahr-1 devrân doğduğu gündür bugün

9. **gündür:-dür**

Diğer 5

Mısra: **18**

An, vakit, zaman.

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep
Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür
bugün

10. **gündür:-dür**

Diğer 5

Mısra: **1**

An, vakit, zaman.

Pâdişâh-1 Âl-i Osmân doğduğu gündür bugün
Hazret-i Abdülhamîd Hân doğduğu gündür
bugün

11. **gün:**

Diğer 6

Mısra: **28**

An, vakit, zaman.

Bu şereften başka şeyi n'eyleriz
Dâimâ biz böyle bir gün bekleriz

12. **gündür:-dür**

Diğer 6

Mısra: **19**

An, vakit, zaman.

Âlemi şâd ettiğin gündür bugün
Halkı irşâd ettiğin gündür bugün

13. **gündür:-dür**

Diğer 6

Mısra: **20**

An, vakit, zaman.

Âlemi şâd ettiğin gündür bugün
Halkı irşâd ettiğin gündür bugün

14. **gündür:-dür**

Diğer 6

Mısra: **21**

An, vakit, zaman.

Mülkü âbâd ettiğin gündür bugün
Herkesi dâd ettiğin gündür bugün

15. **gündür:-dür**

Diğer 6

Mısra: **22**

An, vakit, zaman.

Mülkü âbâd ettiğin gündür bugün
Herkesi dâd ettiğin gündür bugün

16. **günden:-den**

Diğer 14

Mısra: **7**

An, vakit, zaman.

Tâb-1 vechin gördüğüm günden beri
meftûnunum

Bir daha görmezsem eyvâh artacak derd-i
serim

17. **günde:-de**

Diğer 46

Mısra: **1**

An, vakit, zaman.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için
günde
birkaç defa doktorlar gelerek her türlü
teşebbüsât icra olunur.

18. **güne:-e**

Diğer 59

Mısra: **26**

An, vakit, zaman.

tıfl-ı şîr- hârin yüzüne vurmuş. Validesi yanında yatıyor. Bu validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet edecek olan

19. **günlerde:-ler, -de**

Diğer 63

Mısra: 5

An, vakit, zaman.

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu günlerde denizde derelerde balık avlayanların donmuş sular üstünde

20. **günler:-ler**

Diğer 69

Mısra: 6

An, vakit, zaman.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret müşahede olunur. Evet her hâli insanı mütéhassis eder. Vakta ki günler

21. **günü:-ü**

Diğer 73

Mısra: 14

An, vakit, zaman.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır. Ateş de ona benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su kenarlarında bağ

22. **gününün:-ü, -n, -ün**

Diğer 73

Mısra: 12

An, vakit, zaman.

Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük validem Mangal kenarı kış gününün lalezarındır. dedi.

23. **gününün:-ü, -n, -ün**

Diğer 73

Mısra: 25

An, vakit, zaman.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde ‘mangal kenarı kış gününün lalezarındır’ sözünden de bu çıkıyor dedim.

24. **gün:**

Diğer 74

Mısra: 20

An, vakit, zaman.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka nüzhet-gâh olur. İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu safa-gâhın geniş

25. **gün:**

Diğer 74

Mısra: 27

An, vakit, zaman.

Erkek kadın çoluk çocuk binlerce halk üç gün buraya devam etti.

26. **gün:**

Diğer 76

Mısra: 4

An, vakit, zaman.

yalnız İstanbul’da olanı zikir ile iktifa edeceğim Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün kaldı mı evlerde

27. **günün:-üñ**

Diğer 77

Mısra: 17

An, vakit, zaman.

münteşir olarak hayat-ı faniyeden bir günün daha geçtiğini bildiriyordu. Râkib olduğum araba şehrin kenarından cereyan

gün doğusunda:

1. **gün doğusunda:-n, -da**

Diğer 61

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

1. Doğu 2. Doğudan esen rüzgar.

derin bir uykudadır . Bu sırada yavaş yavaş tan yeri ağarmaya başlar. Gün doğusunda bir kızılık belirir. Âlemi bir

günden beri:

1. **günden beri:**

Diğer 87

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Günden bu yana.

faikamın kabulü müsterhamdır. Efendimiz
Otuz gündən beri sâkinân-ı arzın milyonlarca
erbab-ı imanını

gündüz:

1. gündüz:

Diğer 74

Mısra: 2

*Günün aydınlık olan yani güneşle
aydınlanan kısmı.*

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben
de mahall-i
memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım.
Gündüz geçti.

güneş:

1. güneş:

Diğer 3

Mısra: 9

*Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında
döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayâtın devâmı
için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı,
dünyâya en yakın yıldız, şems.*

Ay güneş ahter semânın zîneti
Bunların da fikre sığmaz hikmeti

2. güneş:

Diğer 71

Mısra: 24

*Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında
döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayâtın devâmı
için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı,
dünyâya en yakın yıldız, şems.*

çare ki ben göremiyorum
Güneş doğarken cihanı bir güzellik kaplarmış.
Batarken

3. güneşten:-den

Diğer 74

Mısra: 21

*Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında
döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayâtın devâmı
için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı,
dünyâya en yakın yıldız, şems.*

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza
için- tenteler
kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı
dikildi. Câ-be-câ

4. güneş:

Diğer 75

Mısra: 27

*Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında
döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayâtın devâmı
için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı,
dünyâya en yakın yıldız, şems.*

tali'-i Osmaniyân kadar berrak Güneş nâsiye-
yi gâziyân
kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr
bu güzelliği

5. güneşin:-iñ

Diğer 79

Mısra: 4

*Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında
döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayâtın devâmı
için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı,
dünyâya en yakın yıldız, şems.*

Dağı zirvesine kadar gidiyordu.
Hava saf sema berrak olduğu kadar güneşin
envâr-ı

güreş:

1. güreşleri:-ler, -i

Diğer 75

Mısra: 8

*Güreş; iki kişi arasında, birbirlerini
yenmek için olanca kuvvetlerini kullanmak, el
ve ayak oyunları tatbik etmek sûretiyle yapılan
ve belli kuralları olan karşılıklı mücâdele.*

Zeybek oyunları
Pehlivan güreşleri

gurub-ı şemsten:

1. gurub-ı şemsten:-den

Diğer 77

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Güneşin batması, gün batımı.

ramazan için mutlaka hazırlıkta bulunurlar.
Gurub-ı şemsten hasıl olan hüzn-i latif
tedricen afaka

gurup:

1. gurup:

Diğer 68

Mısra: 1

Güneşin batması, gün batımı.

Bahar tulu gurup mehtap bulutlar zaman-ı
seher
lahn-ı andelîb deniz cuy-bâr bedayi-i tabiat
menâzır-ı fitrat

güya ki:

1. **güya ki:**

Diğer 59

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Sanki, sanılır ki.

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her
tarafa bir güzellik
her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan
zemine

güzâr et-:

1. **güzâr ediyordu.:-iyor, -du**

Diğer 78

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Geçip gitmek.

çayırardan güzâr ediyordu. Her tarafa bir
güzellik
hüveyda her şeyde alaim-i tebessüm rûnümâ
idi. Hasılı tasvire

2. **güzâr eder:-er**

Diğer 84

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Geçip gitmek.

Dem-i şebâbınız geçer
Bu dem çabuk güzâr eder

güzel:

1. **güzel:**

Diğer 14

Mısra: 3

"Güzel sevgili" anlamında adlaşmış sıfat.

Şîve-i reftârını her bir güzel taklid eder
Gül-şen-i tal'atda mümtâzsın ey verd-i terim

2. **güzeldir:-dir**

Diğer 15

Mısra: 2

*Taşıdığı üstün nitelikler veya isteğe
uygun olması sebebiyle insanda iyi etki
bırakan, takdir uyandıran.*

Tal'at-i didârına bî-çâre dil meşhûrdur
Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

3. **güzel:**

Diğer 16

Mısra: 1

*Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık
uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız,
kusursuz.*

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

4. **güzellik:-lik**

Diğer 17

Mısra: 8

*Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık
uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız,
kusursuz.*

Bir taraftan da melerdi kuzular
O güzellik ki bulunmaz burada

5. **güzel:**

Diğer 20

Mısra: 1

İyi, hoş, âlâ.

Bir güzel kızdır cihânda her emel
İşte levh-i cismi dikkat eyle gel

6. **güzel:**

Diğer 45

Mısra: 19

İyi, hoş, âlâ.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan
cihazının
ikmaliçün her türlü tedârikât serian görülür.
Komşuları

7. **güzel:**

Diğer 46

Mısra: 14

*Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık
uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız,
kusursuz.*

Âşığı ebediyen zayı ettiğinden dolayı tesîrât-
1

sevda-perestane ile vücud-ı nazeninini esir-i
firâş etmiş genç güzel

8. **güzel:**

Diğer 51

Mısra: 11

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır
Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat
Tulû'un yani doğmuş

9. güzel:

Diğer 52

Mısra: 2

İyi, hoş, âlâ.

muhterem haftalık Malumat risalesinde
açtığım müsabakalarda
güzel birer derece-yi istihsâna layık
görülmesidir.

10. güzel:

Diğer 52

Mısra: 3

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel
sözlerle şu
mecmua-yı mergubenin meydan-ı intiba vü
istifadeye nihâde

11. güzel:

Diğer 57

Mısra: 14

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını
ormanlarını bunlar
arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ
köşkleri safalı

12. güzel:

Diğer 59

Mısra: 9

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

galeyana getirici gönül uyandırıcı gayet güzel
bir sesle
Sîne-yi sâfındaki mehtâba reşk eyler miyim

13. güzel:

Diğer 60

Mısra: 6

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir
Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de
ancak herkesin

14. güzel:

Diğer 61

Mısra: 11

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi
baygın baygın
seyrederler. Sevginin duygunun en gizli
köşelerini açarlar.

15. güzel:

Diğer 61

Mısra: 22

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel
kavalını çalar. Bülbüller
yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel
bir rüzgâr

16. güzel:

Diğer 62

Mısra: 20

Taşıdığı üstün nitelikler veya isteğe uygun olması sebebiyle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran.

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemanı bir udu bir piyanoyu
bir kanunu

17. güzel:

Diğer 62

Mısra: 12

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında
sınıfta
birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel
kitaplar hediyeler

18. **güzel:**

Diğer 62

Mısra: 5

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

toplayıp insanlığa yararlı güzel huyları anlatıcı bir kitap okuyup dinleten bir babanın zevki yine başkadır.

19. **güzel:**

Diğer 62

Mısra: 8

Taşıdığı üstün nitelikler veya isteğe uygun olması sebebiyle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir çocuğun ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

20. **güzel:**

Diğer 66

Mısra: 13

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa etmekte olan bir validenin yüzü de o kadar latiftir.

21. **güzel:**

Diğer 66

Mısra: 17

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd göz önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O melâhati o vaziyet-i

22. **güzel:**

Diğer 66

Mısra: 24

İyi, hoş, âlâ.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar lahuti ne kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul Ne güzel yatmış

23. **güzel:**

Diğer 66

Mısra: 25

İyi, hoş, âlâ.

ne güzel uzanmış ne güzel uyuyor.

24. **güzel:**

Diğer 66

Mısra: 25

İyi, hoş, âlâ.

ne güzel uzanmış ne güzel uyuyor.

25. **güzeldir.:-dir**

Diğer 68

Mısra: 3

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben bunların hepsini bir tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine feda ederim.

26. **güzel:**

Diğer 69

Mısra: 7

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel evlat bu sevimli yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde kırlarda

27. **güzel:**

Diğer 71

Mısra: 22

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler daha pek çok şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel olacaklar ah ne

28. **güzel:**

Diğer 71

Mısra: 21

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel
olacaklar ah ne

29. **güzel:**

Diğer 72

Mısra: 1

*Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık
uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız,
kusursuz.*

Bazen güzel çalınan bir kemanı bir piyanoyu
bir udu
bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i
ruhiyeyi serâir-i

30. **güzel:**

Diğer 72

Mısra: 8

*Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık
uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız,
kusursuz.*

ki göremiyorum
Dinlerim güzel sesli birisi bir şarkı söyler bir
gazel okur.

31. **güzel:**

Diğer 72

Mısra: 13

*Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık
uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız,
kusursuz.*

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel
olduğunu da
söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum.
Okşuyorum öpüyorum

32. **güzel:**

Diğer 73

Mısra: 15

*Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık
uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız,
kusursuz.*

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf
güzel iyi hava
teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde
vicdanımızda inşirah

33. **güzel:**

Diğer 79

Mısra: 24

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık

*uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız,
kusursuz.*

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

34. **güzel:**

Diğer 81

Mısra: 10

*Taşıdığı üstün nitelikler veya isteğe
uygun olması sebebiyle insanda iyi etki
bırakan, takdir uyandıran.*

bilinir.

Bugün görüp hayran kaldığımız büyük güzel
şehirler

35. **güzelce:-ce**

Diğer 81

Mısra: 4

Güzel bir şekilde, iyice.

olmuyor mu

Bir çiftçinin güzelce ekip biçmemesi bir
bağcının layıkıyla bağ

36. **güzel:**

Diğer 82

Mısra: 6

*Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık
uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız,
kusursuz.*

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi
Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel
şeylerde

37. **güzel:**

Diğer 82

Mısra: 11

*Taşıdığı üstün nitelikler veya isteğe
uygun olması sebebiyle insanda iyi etki
bırakan, takdir uyandıran.*

tecelli eden bir genç kıızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne
bir nazar ile

38. **güzeldir:-dir**

Diğer 83

Mısra: 4

*Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık
uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız,
kusursuz.*

takdir evsafa maliktirler. Ancak hiss-i beşerin arzu edeceği evsaf-ı bedayiye malik olmadıklarından dolayı güzeldir

güzel güzel:

1. güzel güzel:

Diğer 72

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Güzel bir şekilde.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum. Oğlum beş yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur okur yazar anlatır

güzellik:

1. güzelliğini:-i, -n, -i

Diğer 59

Mısra: 17

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini bunlara nurlar saçan gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran olur. Bu esnada

2. güzellik:

Diğer 59

Mısra: 5

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her tarafta bir güzellik her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan zemine

3. güzelliği:-i

Diğer 61

Mısra: 5

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti bu güzelliği temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

4. güzelliği:-i

Diğer 61

Mısra: 11

Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran; hoş giden, beğenilen; ayıpsız, kusursuz.

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi baygın baygın seyrederek. Sevginin duygunun en gizli köşelerini açarlar.

5. güzellik:

Diğer 61

Mısra: 17

Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık aralık horoz sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli sevimli akar. Yeşil

6. güzelliğini:-i, -n, -i

Diğer 62

Mısra: 17

Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.

ince rüzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli yavruya bakılmakla doyulmaz. Seviilmekle kanılmaz Bu görgü

7. güzellik:

Diğer 71

Mısra: 24

Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.

çare ki ben göremiyorum Güneş doğarken cihanı bir güzellik kaplarmış. Batarken

8. güzelliği:-i

Diğer 75

Mısra: 28

Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.

tali' -i Osmaniyân kadar berrak Güneş nâsiye-
yi gâziyân
kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr
bu güzelliği

9. **güzellik:**

Diğer 78

Mısra: **21**

*Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa
hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle
insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey
veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.*

çayırlardan güzâr ediyordu. Her tarafta bir
güzellik
hüveyda her şeyde alaim-i tebessüm rûnümâ
idi. Hasılı tasvire

10. **güzellik:**

Diğer 79

Mısra: **18**

*Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa
hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle
insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey
veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.*

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım
pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temasına
doyulmaz bir güzellik

11. **güzelliği:-i**

Diğer 82

Mısra: **1**

*Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa
hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle
insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey
veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.*

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet
içinde vücut-pezîr
eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar
her güzelliğin de

12. **güzelliğinin:-in**

Diğer 82

Mısra: **2**

*Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa
hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle
insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey
veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.*

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet
içinde vücut-pezîr
eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar
her güzelliğinin de

13. **güzellik:**

Diğer 82

Mısra: **4**

*Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa
hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle
insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey
veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.*

derece-yi tesiri vardır.

Güzellik nedir Kavaid-i esasiyesi dâhilinde
haiz-i letafet

14. **güzellik:**

Diğer 82

Mısra: **7**

*Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa
hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle
insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey
veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.*

tamamıyla güzellik yoktur. Çünkü mahlukatın
ahsen ve eşrefi
olan insan bile şaibe-yi noksanîden azade
olamamıştır.

15. **güzellik:**

Diğer 82

Mısra: **17**

*Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa
hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle
insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey
veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.*

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek
boştur.
Hîn-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında
temekkün

16. **güzellikte:-de**

Diğer 82

Mısra: **14**

*Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa
hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle
insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey
veya hâlin durumu, hüsn, cemal, behçet.*

temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana
tesadüf
muhakkaktır. Demek güzellikte tekemmül
yoktur.

17. **güzellik:**

Diğer 83

Mısra: **6**

Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa

hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey veya hâlin durumu, hüsn, cemel, behçet.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru olup da heyet-i umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o kusur için güzellikten

18. **güzellik:**

Diğer 83

Mısra: 7

Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey veya hâlin durumu, hüsn, cemel, behçet.

düşmez. Ancak güzellik itibariyle tekemmül edemez.

Amân atâlet etmeyin

19. **güzellikten:-den**

Diğer 83

Mısra: 6

Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey veya hâlin durumu, hüsn, cemel, behçet.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru olup da heyet-i umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o kusur için güzellikten

güzer:

1. **güzer:**

Diğer 10

Mısra: 8

Geçmek. II Ömür geçirmek, yaşamak.

Ân-ı civânî dahi zâil olur şüphesiz
Vakt-i nedâmet gelir ömür ise eyler güzer

H / Ĥ / Ħ

h. remzi efendi:

1. **h. remzi efendi:**

Diğer 53

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

H. Remzi Efendi (kişi adı).

Müntesibîn-i edipten H. Remzi Efendi
biraderimiz tarafından

ihdâ buyurulmuştur

2. **h. remzi efendi:**

Diğer 53

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

H. Remzi Efendi (kişi adı).

İstanbul 5 Mart 1317 H. Remzi

ha:

1. **ha:**

Diğer 73

Mısra: 22

Bir şeyin birdenbire hatırlandığını veya kavrandığını anlatan bir söz.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız olur. Sıcağa ihtiyaç görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak aylarında vücudumuz

hab:

1. **hab:**

Diğer 63

Mısra: 19

Uyku.

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir ninni söyler.
Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine masumane

hab-ı sükûta:

1. **hab-ı sükûta:-a**

Diğer 47

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Sessizlik uykusu.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıdayarak yuvalarına sokulmaya başladı.
Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı sükûta dalıyor.

hadim olacak:

1. **hadim olacak:-acak**

Diğer 53

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Hizmet etmek.

ipka-yı namına hadim olacak mezâyâyı
camidir.

hadımköy:

1. hadımköy:

Diğer 78

Mısra: 27

*İstanbul ilinin Arnavutköy ilçesine bağlı
bir mahalle.*

Çerkezköy Sinekli Kabakça Çatalca
Hadımköy Ispartakule
Yarımburgaz istasyonlarından sonra Çekmece

hadis-i şerife:

1. hadis-i şerife:

Diğer 63

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Mübarek hadisler.

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife
ile i'lä buyurulan
valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas
kıvamı şiraze-yi

hafif:

1. hafif:

Diğer 45

Mısra: 5

*Belli, tabii veya kabul edilmiş bir ölçüye
göre yoğunluğu, miktârı, şiddeti, etkisi az
olan.*

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların
yapraklarını tahrik
eder. Muhrık ü müessir sadalı bir müezzîn
minareden çıkardığı

2. hafif:

Diğer 47

Mısra: 6

*Belli, tabii veya kabul edilmiş bir ölçüye
göre yoğunluğu, miktârı, şiddeti, etkisi az
olan.*

aralık kuzu meleyişleri iştiliyordu.
Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalımı
çalıyordu. Hafif bir

3. hafif:

Diğer 75

Mısra: 28

*Belli, tabii veya kabul edilmiş bir ölçüye
göre yoğunluğu, miktârı, şiddeti, etkisi az
olan.*

tali' -i Osmaniyân kadar berrak Güneş nâsiye-
yi gâziyân
kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr
bu güzelliği

4. hafif:

Diğer 80

Mısra: 3

Kalınlığı veya yoğunluğu az olan.

inıyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir
bulut tabakası
teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

hafif hafif:

1. hafif hafif:

Diğer 46

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Azar azar. II Yavaş yavaş.

şevâhik-ı cibâle tatlı tatlı akisler bırakmakta
bir taraftan yükselmekte
bulunan mah-ı münîrde hafif hafif lem'a-nisâr
olmakta

hafız:

1. hafızlar:-lar

Diğer 76

Mısra: 28

*Kur'ân-ı Kerîm'i bütünüyle ezberlemiş
olan ve ezberden okuyabilen kimse.*

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne
uğraşırlar. Vaizler
hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila
ramazanlık kahve çay

hafta:

1. haftaya:-y, -a

Diğer 45

Mısra: 18

*Birbiri arkasına gelen yedi günden ibaret
zaman bölümü.*

hisseder ağlarım.

Mesut bir familyaya mensup olup bir haftaya
kadar gelin

2. haftalık:-lık

Diğer 52

Mısra: 1

Haftada bir kez yayımlanan.

muhterem haftalık Malumat risalesinde
açtığım müsabakalarda
güzel birer derece-yi istihsâna layık
görülmesidir.

3. hafta:

Diğer 86

Mısra: 5

*Birbiri arkasına gelen yedi günden ibaret
zaman bölümü.*

Boğazdan yattı bir hafta dirîgâ
Rehâ-yâb olmadan bitmişti âvâz.

haiz-i imtiyazdır.:

1. haiz-i imtiyazdır.: -dır

Diğer 52

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Ayrıcalık sahibi.

pertev-rîz olan asar-ı edebîyenin ve lâ-
siyyema Fecrinin
mâbihi'l-iltimâi olmak itibariyle haiz-i
imtiyazdır.

haiz-i letafet olup:

1. haiz-i letafet olup: -up

Diğer 82

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Güzelliğe, hoşluğa sahip olmak.

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi
Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel
şeylerde

hak:

1. hak:

Diğer 13

Mısra: 4

"Allah (c.c.)".

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur
Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara

hâkân:

1. hâkân:

Diğer 5

Mısra: 18

Hükümdar, büyük padişah.

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep
Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür
bugün

hakikat:

1. hakikati: -i

Diğer 58

Mısra: 15

Doğru, asıl, gerçek.

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı
me haz
ittihaz ederek şiir ve resim tertip eylerler.

hakikaten:

1. hakikaten:

Diğer 74

Mısra: 18

Gerçekten.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi
müteaddit
ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline
getirildi. Bahar

hakikî:

1. hakikî:

Diğer 14

Mısra: 6

Gerçek, doğru.

Bir nazîrin gelmemiştir bî-bedelsin bî-bedel
İşte yektâ-yı cihânsın sen hakikî söylerim

2. hakiki:

Diğer 67

Mısra: 11

Gerçek, doğru.

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler
hakiki
ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm.
İşte benim en

hâkim:

1. hâkim:

Diğer 47

Mısra: 1

Bir yeri yüksek bir açı ile gören.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir tepedir ki yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp gidiyordu. Karşı

2. hakîm:

Diğer 65

Mısra: 19

Varlıktaki şeylerin mâhiyet ve hakikatlerini aklı ile bilen kimse.

Bir hakîm görülür ki hayret- eفزâ-yı efkâr olan nesâyih-i akilanesiyle binlerce cahili irşat eyler.

hakkâ:

1. hakkâ

Diğer 21

Mısra: 2

Gerçekten, doğrusu, elhak

Geldi mektûbun beni şâd eyledi
Kalbimi hakkâ ki âbâd eyledi

hakkında:

1. hakkında:

Diğer 65

Mısra: 1

Üzerine, için, husûsunda, dâir, müteallik.

Validenin ulviyet-i şanı hakkında ne kadar söz söylense azdır

2. hakkında:

Diğer 73

Mısra: 9

Üzerine, için, husûsunda, dâir, müteallik.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti. Kış hakkında bir şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru fakihetü'ş-şitâinin

3. hakkında:

Diğer 79

Mısra: 28

Üzerine, için, husûsunda, dâir, müteallik.

birinden diğerine koşuyor arkadaşlarımdan her taraf hakkında malumat alıyordum. Tren durdu.

4. hakkında:

Diğer 81

Mısra: 25

Üzerine, için, husûsunda, dâir, müteallik.

çare-yi teşfiyesi hakkında ahlafa rehber-i muvaffakiyet olacak bir keşf-i mühimde bulundu.

hak-nümâ:

1. hak-nümâ:

Diğer 6

Mısra: 29

Doğruyu gösteren.

Nûr-ı feyz oldukça dâim hak-nümâ
Pâdişâhim kuvvetinle bin yaşa

hâl:

1. hâlde:-de

Diğer 2

Mısra: 9

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Şu hâlde o teşvikin râyegân buyrulduğunu görürsem böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı teşekkür etmez

2. hâlde:-de

Diğer 2

Mısra: 6

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

kail olmak insan için kabil olamayacağından ben de bunların perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma sığdıramadım.

3. hâli:-i

Diğer 13

Mısra: 4

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur
Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara

4. hâliinden:-in, -den

Diğer 45

Mısra: 8

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle ibadet vaktini halka i'lan eder. İşte ben bu zamanın hâline istifade

5. **hâline**:-i, -n, -e

Diğer 45

Mısra: 9

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım. Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir ahbabı refiki

6. **hâl**:

Diğer 46

Mısra: 3

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Şu hâl bâdî-yi tahrik-i hazm u âlâmım olur ağlarım. Hâl-i ihtizarda bulunan bir validenin sevmeye doyamamış

7. **hâldeki**:-de, -ki

Diğer 47

Mısra: 15

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin etmiş) kamer bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh bulutlar içine

8. **hâlde**:-de

Diğer 55

Mısra: 8

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında perişan bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı olmadı.

9. **hâlinde**:-i, -(n)de

Diğer 55

Mısra: 9

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

İşte bunları da bir çiçek demeti hâlinde huzur-ı erbab-ı edebe takdime cüret-yâb oluyorum.

10. **hâlinde**:-i, -n, -de

Diğer 57

Mısra: 17

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

temaşa eder. Bedir tam hâlinde bulunan peri-yi dil-efrûz-ı leyâlin

11. **hâlini**:-i, -n, -i

Diğer 59

Mısra: 3

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı kamerin denizin ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki kuşların cıvıltılarını

12. **hâlinde**:-i, -n, -de

Diğer 64

Mısra: 3

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı neşveler ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder. Derin derin düşünür.

13. **hâlinde**:-i, -n, -de

Diğer 64

Mısra: 15

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

hâlinde bilâ-ihtiyar Aman anneciğim hitabıyla istimdat eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de ayrıca validelere

14. **hâli**:-i

Diğer 66

Mısra: 10

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif
ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

15. **hâlinde iken:** -i, -n, -de, i, ken

Diğer 66

Mısra: 11

*Bir şeyin içinde bulunduğu durumdayken,
vaziyetteyken*

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının
üstünde görülen
tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur
olunamaz. Tıfl-1

16. **hâline:** -i, -n, -e

Diğer 66

Mısra: 16

*Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve
niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.*

Şatobiryân Kederinizi dağıtmak isterseniz
uykuya dalmış
bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

17. **hâlimde:** -im, -de

Diğer 67

Mısra: 11

*Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve
niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.*

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler
hakiki
ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm.
İşte benim en

18. **hâl:**

Diğer 69

Mısra: 18

*Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve
niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.*

gaşyolmak derecelerine gelir.
Hâl bulunur ki sefaletin pençe-yi kahrında
zebun bir ailenin

19. **hâlinde:** -i, -n, -de

Diğer 69

Mısra: 5

*Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve
niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.*

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret
müşahede olunur.
Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki
günler

20. **hâli:** -i

Diğer 70

Mısra: 15

*Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve
niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.*

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata
karanlıkta
ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır.
Yahut kalp

21. **hâlime:** -im, -e

Diğer 71

Mısra: 9

*Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve
niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.*

Hâlime atf-1 nigâh eyleyen erbâb-1 kerem
Merhametle bana beş pâra revâ görmez mi

22. **hâli:** -i

Diğer 75

Mısra: 23

*Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve
niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.*

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne
kadar ruh-nevâz
idiyse gâhice bir kırlangıcın sath-1 aba kadar
inip bir hayli gittikten

23. **hâlinde:** -i, -n, -de

Diğer 78

Mısra: 29

*Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve
niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.*

Gölü sath-1 sîmîniyle bir havz-1 behiştî hâlinde
manzûr oldu.

24. **hâl:**

Diğer 79

Mısra: 12

*Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve
niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.*

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i
hava ve letafet-i

25. **hâlde:** -de

Diğer 80

Mısra: 12

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar sarınmış bürünmüş kukulelerini çekmiş oldukları hâlde yürüyorlardı. Bir

26. **hâllerine:** -leri, -n, -e

Diğer 80

Mısra: 28

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

27. **hâline:** -i, -n, -e

Diğer 81

Mısra: 7

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar demiştik. Evet esas-ı insanîyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim ve fen sayesinde

28. **hâlinde:** -i, -n, -de

Diğer 82

Mısra: 13

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana tesadüf muhakkaktır. Demek güzellikte tekemmül yoktur.

29. **hâline:** -i, -n, -e

Diğer 87

Mısra: 25

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

safiyet-i vicdanı çehresine bir beşâset hâline bir nezahet bahşetmiş olmasın.

hâl alır.:

1. **hâl alır.:** -ır

Diğer 71

Mısra: 30

Kelime Tipi: -

Tutum, tavır almak.

'alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir cihan ne güzel hâl alır. Hayfa ki ben göremiyorum

hâlâ:

1. **hâlâ:**

Diğer 80

Mısra: 21

Bu zamâna kadar, daha, henüz, şimdi bile, hâlen.

Kar hâlâ yağıyor.

İlim her şeyi bilmekten ibarettir. Fen ilmin kaide altına

halâvet:

1. **halâvet:**

Diğer 87

Mısra: 21

Tatlılık, şirinlik.

ıyd-ı saîd-i fitr dahi başka bir letafet başka bir halâvet ile kalpleri lebrîz-i şevk ü neşât eyliyor.

hâlet-i nez'de:

1. **hâlet-i nez'de:** -de

Diğer 44

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Can çekişme durumu.

Gençliğini zevk ü safada geçirip âtîsini düşünmeyenler hâlet-i nez'de gibidirler.

hâli:

1. **hâli:**

Diğer 69

Mısra: 6

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret müşahede olunur.

Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki günler

hâl-i esef-engîzi:

1. **hâl-i esef-engîzi:-i**

Diğer 46

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Üzülmesine sebep olan durum.

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engîzi düşünür ağlarım.

Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı gurubu temaşa

hâl-i feyz ü kemali buldu.:

1. **hâl-i feyz ü kemali buldu.:-du**

Diğer 81

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Mükemmel ve verimli duruma erişmek.

tevsi edildi. İleri götürüldü. Daha sonra bugünkü hâl-i

feyz ü kemali buldu. Kristof Kolomb dünyanın daha bir

hâl-i gam:

1. **hâl-i gam:**

Diğer 85

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Kederli durum.

Şâirin hâl-i gam u şî'r-i melâl-efzûduna Sûziş-i sevdâyı -ey dil- çekmeyen bigânedir

hâl-i hüzn-i iştîmâli:

1. **hâl-i hüzn-i iştîmâli:-i**

Diğer 45

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

(onları) saran, içine alan üzüntülü durum.

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman şimendiferin hayli uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i hüzn-i iştîmâli

hâl-i ihtizarda:

1. **hâl-i ihtizarda:-da**

Diğer 46

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Can çekişme durumu.

Şu hâl bâdî-yi tahrik-i hazm u âlâmım olur ağlarım.

Hâl-i ihtizarda bulunan bir validenin sevmeye doyamamış

hâl-i melâli:

1. **hâl-i melâli:-i**

Diğer 13

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Sıkıntılı durum.

Her tarafta bir sükût câriydi tesîr eylemiş Zannedirdim kalbimin hâl-i melâli dağlara

hâl-i saadet ü medeniyete:

1. **hâl-i saadet ü medeniyete:-e**

Diğer 82

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Uygarlık ve mutluluk durumu.

hâl-i saadet ü medeniyete girmiştir.

İşte saika-yı ihtiyaçla zuhur ettiği anlaşılın ilim ve fen her

hâl-i sükûnunu:

1. **hâl-i sükûnunu:-u, -n, -u**

Diğer 80

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Sessiz, durgun hâl.

Tabiatın geceye mahsus hâl-i sükûnunu aralık aralık uzaktan gelen 'av'ave-yi kilâb ihlale çalışıyor. Nisfû'l-leyl

halic:

1. **halic:**

Diğer 79

Mısra: 23

İstanbul'un Avrupa Yakası'nı kaplayan Çatalca Yarımadası'nın güneydoğu ucunda, Boğaziçi girişinde, İstanbul (Tarihi yarımada) ve Beyoğlu platolarını birbirinden ayıran deniz girintisi.

Halic tamamen görünüyordu ki en muktadir şairlerin en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz ettikleri bu güzel

halife-yi âlî-tebârî:

1. halife-yi âlî-tebârî:-ı

Diğer 70

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Sülâlesi temiz ve soyu yüce olan halife.

Bugün ümmet-i celile-yi İslamiye millet-i necibe-yi

Osmaniye'nin halife-yi âlî-tebârî padişah-ı maâlî- asarı velinimet-i

hâline getirildi.:

1. hâline getirildi.:-di

Diğer 74

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Şekline getirilmek.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi müteaddit ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline getirildi. Bahar

hâlisâne:

1. halisane:

Diğer 52

Mısra: 27

İçtenlikle, samimi olarak.

câ-yı mütalaaya merfû olmasını halisane temenni eder muharririni tebrik eylerim.

halisen:

1. halisen:

Diğer 52

Mısra: 6

Hâlis olarak, temiz kalplilikle, samîmiyetle, hâlisâne.

olunmak mazhariyetidir. Bittabi tebrik eder böyle muvaffakiyetlerin tevalisine kalben ve halisen temenniyâtta bulunurum.

halk:

1. halkı:-ı

Diğer 6

Mısra: 20

Ahali / insanlar.

Âlemi şâd ettiğin gündür bugün
Halkı irşâd ettiğin gündür bugün

2. halka:-a

Diğer 45

Mısra: 8

Ahali / insanlar.

Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle ibadet vaktini halka i'lan eder. İşte ben bu zamanın hâlinden istifade

3. halka:-a

Diğer 46

Mısra: 20

Ahali / insanlar.

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar etmeyen ve sayesinde nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa edenlerin

4. halk:

Diğer 74

Mısra: 27

Ahali / insanlar.

Erkek kadın çoluk çocuk binlerce halk üç gün buraya devam etti.

5. halka:-a

Diğer 74

Mısra: 19

Ahali / insanlar.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka nüzhet-gâh olur. İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu safa-gâhın geniş

halk-ı cihân:

1. halk-ı cihân:

Diğer 6

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bütün insanlar, herkes.

Ey şehinşâh-ı celâdet-iktirân
Hep seni takdîr eder halk-ı cihân

hallâk-ı azîmsin:

1. hallâk-ı azîmsin: -sin

Diğer 3

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Büyük, ulu yaratıcı; Yüce Allah.

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar
Görmeye her şeyde zâtından eser

hâlli hâlince:

1. hâlli hâlince:

Diğer 77

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

İmkanları nisbetinde, durumuna göre.

etmek ibadet eylemek için zahirini bânını
pak u tâhir
edip müheyya dururlar. Hasılı ağniyâ fukara
hâlli hâlince

hamdî:

1. hamdî:

Diğer 19

Mısra: 1

Özel isim.

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî
senin
Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

hamdolsun:

1. hamdolsun:

Diğer 51

Mısra: 8

*`Tanrı'ya şükürler olsun` anlamında
hoşnutluk anlatan bir söz.*

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak
şeref
ve arzusunun keza daha vaktiyle hasıl eylemiş
idim. Hamdolsun

hâme:

1. hâme:

Diğer 21

Mısra: 6

i. (Fars. hâme) Kalem.

Ben meşâgilden bugün âzâdeyim
Elde hâme yazmaya âmâdeyim

hâmî-yi irfân:

1. hâmî-yi irfân:

Diğer 5

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Kültürün, irfanın koruyucusu.

Pâdişâhım çok yaşa gül-bângını vird eylerim
Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

handân olun:

1. handân olun: -un

Diğer 5

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Neşeli ve güleryüzlü; şen şakrak olmak.

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar
Neyyir-i eltâf ü ihsân doğduğu gündür bugün

hande-nisâr olur.:

1. hande-nisâr olur.: -ur

Diğer 59

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Tebessümler, gülücükler saçan olmak.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihtisâsât-ı kalbiyeyi

hâne:

1. hanede: -de

Diğer 45

Mısra: 21

*Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı
yer, konut, ev.*

bulunan diğer bir hanede ise -kendisinden
ümid-i hayat münkatı olmuş

2. haneme: -me

Diğer 47

Mısra: 26

*Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı
yer, konut, ev.*

gibi kararlımıŝ âdeta gece olmuş idi. Hemen kalktım. Ŗehrin ta öte başında bulunan haneme avdet ettim.

3. **hanelerle:-ler, -le**

Diğer 57

Mısra: 14

Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı yer, konut, ev.

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını ormanlarını bunlar arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ köşkleri safalı

4. **hanemizde:-miz, -de, -**

Diğer 74

Mısra: 3

Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı yer, konut, ev.

Gece dahi hanemizde odamızda mangal başında kitap okuyordum. Bütün efrad-ı aile can kulağıyla dinliyordu.

hân-ı zamân:

1. **hân-ı zamân:**

Diğer 8

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Zamanın hükümdarı.

Hazret-i sultân Hamîd Hân-ı zamân Dâimâ şevketle olsun kâm-rân

harâb:

1. **harâb:**

Diğer 85

Mısra: 13

Kötü durumda, bitik, perişan.

Vâdî-yi firkatte kaldım âh kim oldum harâb Ağlarım.. eşk âbıma nahl-i çemen bigânedir

harabe:

1. **harabeden:-den**

Diğer 47

Mısra: 12

Yıkılmış, harap olmuş, viraneye dönmüş.

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş dalmış kalmışım

Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden çıkardığı

hareket edemez:

1. **hareket edemez:-mez**

Diğer 73

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Vücudu oynayabilmek, kıpırdayabilmek veya kımıldayabilmek.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız olur. Sıcağa ihtiyaç görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak aylarında vücudumuz

hareket eden:

1. **hareket eden:-en**

Diğer 73

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Yola gitmek, yola çıkmak.

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı yürüyordu. İstasyondan henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak dumanını

hareket eder.:

1. **hareket eder.:-er**

Diğer 45

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Bir şeyin, bir nesnenin bütününün veya bir kısmının yerini, konumunu yâhut durumunu deđiŝtirmesi, kımıldama, kımıldanma.

hareket eder. Dostu kemal-i heyecanla Vusulünü telgrafla bildir. Muhabereye devam et. Beni yâd eyle sözlerini irat

hareket-i devraniyeye:

1. **hareket-i devraniyeye:-y, -e**

Diğer 80

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Zamanın hareketi.

Köyden çıktım. Geliyorum. Ŗehre yaklaştım. Saat on bir.

Kar başladı. Her parça bir hareket-i devraniyeye tabi olarak

harika:

1. **harikadır.:-dır**

Diğer 68

Mısra: **15**

Her zaman rastlanamayacak derecede hayret ve hayranlık uyandıran, alışılmıştın üstünde olan (şey, hâdise veya kimse), fevkalâde, olağanüstü.

Evlat küçük bir mahluk fakat büyük bir harikadır.

Evlat hayrül-halef-i ebeveindir. Evlada nailiyet cihanın

hasb-i hâli:

1. **hasb-i hâli:-i**

Diğer 13

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Konuşup dertleşme, hâlleşme, sohbet.

Hâtifi bir ses gelirdi dinledim dikkat ile
Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

hasebiyle:

1. **hasebiyle:**

Diğer 70

Mısra: **4**

Dolayısıyla, -den ötürü, -den dolayı.

bî-minnetimiz şevketli padişahımız efendimiz
hazretlerinin
yevm-i veladet-i hümayunlarına müsadif
olmak hasebiyle bir

hasıl ettiği:

1. **hasıl ettiği:-dik, -i**

Diğer 47

Mısra: **9**

Kelime Tipi: -

Ortaya çıkmak, meydana gelmek.

Akşam zamanının hasıl ettiği eser-i hüzn
beni daima
müteessir ettiğiinden midir nedir temasına
daldığım

hasıl eylemiş idim.:

1. **hasıl eylemiş idim.:-miş, -i, -di, -m**

Diğer 51

Mısra: **8**

Kelime Tipi: -

1. meydana çıkarmak, ortaya çıkarmak 2. ulaştırmak, kavuşturmak.

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak
şeref
ve arzusunun keza daha vaktiyle hasıl eylemiş
idim. Hamdolsun

hasıl ol-:

1. **hasıl olan:-an**

Diğer 46

Mısra: **17**

Kelime Tipi: -

Meydana gelmek, doğmak.

olan acı acı tebessümleri cidden tesîrât-ı
kalbiyemi mucip
olur ağlarım.

2. **hasıl olan:-an**

Diğer 77

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

*Meydana gelmek, ortaya çıkmak, peyda
olmak.*

ramazan için mutlaka hazırlıkta bulunurlar.
Gurub-ı şemsten hasıl olan hüzn-i latif
tedricen afaka

3. **hasıl oldu.:-du**

Diğer 82

Mısra: **31**

Kelime Tipi: -

*Meydana gelmek, ortaya çıkmak, peydâ
olmak.*

kaldırmak için muvaffakiyetler hasıl oldu.

4. **hasıl olmuyor:-mu, -yor**

Diğer 81

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

*Meydana gelmek, ortaya çıkmak, peydâ
olmak.*

olmuyor mu

Bir çiftçinin güzelce ekip biçmemesi bir
bağcının layığıyla bağ

hâsılât:

1. **hasılatı:-ı**

Diğer 74

Mısra: 5

Bir işten elde edilen gelir, sermaye.

Hasılatı evlad-ı şüheda ve malûlîn-i guzât-ı
asâkir-i Osmaniye'ye
ait olmak üzere Edirne'nin Sarayıçi mesire-yi
dil-ârâsının

hasılı:

1. **hasılı:**

Diğer 77

Mısra: 14

*Sonuç olarak, sözün kıyası, velhâsıl,
hulâsa.*

etmek ibadet eylemek için zahirini bâtınını
pak u tâhir
edip müheyya dururlar. Hasılı ağniyâ fukara
hâlli hâlince

2. **hasılı:**

Diğer 78

Mısra: 22

*Sonuç olarak, sözün kıyası, velhâsıl,
hulâsa.*

çayırardan güzâr ediyordu. Her tarafta bir
güzellik
hüveyda her şeyde alaim-i tebsüm rûnümâ
idi. Hasılı tasvire

3. **hasılı:**

Diğer 81

Mısra: 27

*Sonuç olarak, sözün kıyası, velhâsıl,
hulâsa.*

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı
âmâlara dilsizlere
acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insaniyet
cihan-ı

hasr ettim:

1. **hasr ettim:-ti, -m**

Diğer 13

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

*(Bir şeyi yalnız belli bir şeye) ayırmak,
ona tahsis etmek.*

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

hassâs:

1. **hassâs:**

Diğer 1

Mısra: 11

*(Ar.) Çabuk etki altında kalan,
dayanaksız, zayıf.*

Hassâs gönüllerin bükâsı

Bir mebhasıdır kitâb-ı tab'ın

hasta:

1. **hastanın:-n, -ın**

Diğer 62

Mısra: 24

*Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde
olmayan kimse.*

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

hasta yattı:

1. **hasta yattı:-dı**

Diğer 85

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Hasta hâlde yatmak.

Hasta yattı bir zamân bu genç vâh

Kalmamıştı tâkati bî-iştibâh

hastalık:

1. **hastalıklardan:-lar, -dan**

Diğer 65

Mısra: 23

*Canlılarda organların yapılarında ve
işleyişlerinde görülen bozukluk, sağlık durumu
bozuk olma hâli.*

müthiş hastalıklardan insanların hayvanların
sebeb-i
halâsı olur.

2. **hastalığın:-ın**

Diğer 81

Mısra: 5

*Canlılarda organların yapılarında ve
işleyişlerinde görülen bozukluk, sağlık durumu
bozuk olma hâli.*

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan hastalığın izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne aşinasızlıktan ileri gelir.

3. **hastalıkları:-lar, -ı**

Diğer 82

Mısra: 30

Canlılarda organların yapılarında ve işleyişlerinde görülen bozukluk, sağlık durumu bozuk olma hâli.

icat eyledi. Âmâlara dilsizlere mektepler yapıldı. Kolera veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş hastalıkları ortadan

hatîât:

1. **hatîâtıma:-ım, -a**

Diğer 55

Mısra: 14

Günahlar, suçlar.

Kari-yi kiram hüsn-i niyetimi nazar-ı im'âna alarak hatîâtıma iğmâz buyurdukça şevkim artıyor. Şevkim arttıkça

hatîce pâkîze:

1. **hatîce pâkîze:**

Diğer 86

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

"Hatîce Pâkîze" (kişi ismi).

Vefâtında dedim târîh-i tâmin Hatîce Pâkîze de etti pervâz

hâtifi:

1. **hâtifi:**

Diğer 13

Mısra: 9

Hâtifle ilgili, gaybdan gelen.

Hâtifi bir ses gelirdi dinledim dikkat ile Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

hâtır:

1. **hâtıra:-a**

Diğer 19

Mısra: 2

Akıl, fikir, düşünce II Gönül.

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî senin Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

hâtıra:

1. **hatıra:**

Diğer 74

Mısra: 9

Yaşanmış şeylerden zihinde kalan her türlü iz, hatırda kalan, hâfızada yaşamaya devam eden şey.

sahiha unutulmaz bir hatıra bırakmıştır. Sarayıçi şehrin bir çeyrek saat şimalinde Tunca nehriyle

hatıra gelir.:

1. **hatıra gelir.:-ir**

Diğer 59

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

Hatırına gelmek: Aklına gelmek, düşünmek.

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz ortasında iki sevdazedenin kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştuıkları görülür.

hatıra geliyor:

1. **hatıra geliyor:-iyor**

Diğer 73

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Hatırlamak, aklına gelmek.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız olur. Sıcağa ihtiyaç görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak aylarında vücudumuz

hatıra-yı mübeccelenin:

1. **hatıra-yı mübeccelenin:-n, -in**

Diğer 70

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Yüce hatıra.

ıyd-ı millî-yi feyz-i tecellidir.

Bugün kulûb-ı safiye-yi millet yine bir hatıra-yı mübeccelenin

2. hatıra-yı mübeccelenin:-n, -in

Diğer 87

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Yüce hatıra.

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın
milyonlarca
erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccelenin
yâd ve idrakiyle

hatta:

1. hatta:

Diğer 77

Mısra: 7

(□□□□) bağı. (Ar. hattâ) “Bile, dahi,
üstelik, bundan başka, hem de” gibi anlamı
kuvvetlendirmek için kullanılır:.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâli
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâtta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

havâ:

1. hava:

Diğer 57

Mısra: 11

*Dünyâyı belli bir yüksekliğe kadar
kaplayan, bütün canlıların nefes yoluyla alıp
verdikleri, çok miktarda oksijen, azot ve az
miktarda asit, su buharı ve başka gazlardan
meydana gelmiş renksiz, kokusuz, hafif gaz.*

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir
zaman
insan bir yalıda bulunsa

2. hava:

Diğer 62

Mısra: 3

*Dünyâyı belli bir yüksekliğe kadar
kaplayan, bütün canlıların nefes yoluyla alıp
verdikleri, çok miktarda oksijen, azot ve az
miktarda asit, su buharı ve başka gazlardan
meydana gelmiş renksiz, kokusuz, hafif gaz.*

Kışın hava soğur. Derele nehirler göller buz
tutar. Kar
yağar. Geceleri evinde sıcak odasında
çoluğunu çocuğunu başına

3. hava:

Diğer 73

Mısra: 15

*Dünyâyı belli bir yüksekliğe kadar
kaplayan, bütün canlıların nefes yoluyla alıp
verdikleri, çok miktarda oksijen, azot ve az
miktarda asit, su buharı ve başka gazlardan
meydana gelmiş renksiz, kokusuz, hafif gaz.*

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf
güzel iyi hava
teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde
vicdanımızda inşirah

4. hava:

Diğer 75

Mısra: 26

*Dünyâyı belli bir yüksekliğe kadar
kaplayan, bütün canlıların nefes yoluyla alıp
verdikleri, çok miktarda oksijen, azot ve az
miktarda asit, su buharı ve başka gazlardan
meydana gelmiş renksiz, kokusuz, hafif gaz.*

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o
derece hoş
ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar
saf Sema

5. hava:

Diğer 79

Mısra: 4

*Dünyâyı belli bir yüksekliğe kadar
kaplayan, bütün canlıların nefes yoluyla alıp
verdikleri, çok miktarda oksijen, azot ve az
miktarda asit, su buharı ve başka gazlardan
meydana gelmiş renksiz, kokusuz, hafif gaz.*

Dağı zirvesine kadar gidiyordu.
Hava saf sema berrak olduğu kadar güneşin
envâr-ı

havalan-:

1. havalanması:-ma, -s, -ı

Diğer 75

Mısra: 25

Göge doğru yükselmek.

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o
derece hoş
ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar
saf Sema

havass-ı latife:

1. havass-ı latife:

Diğer 53

Mısra: 6

Kelime Tipi: -
Güzel duygular.

nezahetleri olan Tulû' u ser-â-pâ mütalaa eyledim.
Havass-ı latife maânî-yi rakikaya cilvegâh olan şu eser müessirinin

hâverî:

1. **hâverî'yi:** -y, -i

Diğer 3

Mısra: 15

Şair-yazar Abbas Hâverî.

Hâverî'yi lütfuna şâyân kıl
Vâsıl-ı ser-menzil-i irfân kıl

2. **hâverî:**

Diğer 6

Mısra: 31

Şair-yazar Abbas Hâverî.

Gark-ı nûr etti füyûzun Hâverî
Kapladi envâr-ı adlin her yeri

3. **hâverî:**

Diğer 10

Mısra: 10

Şair-yazar Abbas Hâverî.

Nâil-i âmâl olur belki saâdet bulur
Hâverî sâî olan âleme etmez nazar

4. **hâverî'nin:** -n, -in

Diğer 53

Mısra: 24

Şair-yazar Abbas Hâverî.

Hâverî'nin bu nev-zemîn eseri
Edebî zehre-zârı andırıyor.

5. **hâverî:**

Diğer 85

Mısra: 18

Şair-yazar Abbas Hâverî.

Mîr-i İsmet'le Cenâb-ı Sâmih'i tanzîrde
Hâverî her dem sana nazm sühan-ı bigânedir.

hâver-i kariha-yı safvet-i sarîhasından:

1. **hâver-i kariha-yı safvet-i sarîhasından:**

Diğer 52

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Apaçık ve temiz bir fikrin doğması.

yoldaşımın hâver-i kariha-yı safvet-i sarîhasından şule-hîz ve mîzâb-ı hâme-yi feshat-câmesinden sahâif-i âlem-i matbuata

hâverî-yi kemteri:

1. **hâverî-yi kemteri:**

Diğer 4

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Aciz, hakir olan Hâverî.

Südde-yi kudsiyetinden feyz umar ins ü perî
Kılma mahrûm-ı şefâat Hâverî-yi kemteri

hâvî:

1. **havi:**

Diğer 2

Mısra: 1

İçine alan, içinde bulunduran, içeren.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene zarfında yazılmış manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten bunların

2. **havi:**

Diğer 76

Mısra: 17

İçine alan, içinde bulunduran, içeren.

olarak celp edilmiştir ibaresini havi levhalar yapıştırmışlar güllaç demetlerini gelişi güzel dükkânların ötesine berisine

havuz:

1. **havuzların:** -lar, -ın

Diğer 59

Mısra: 16

Su biriktirme, yüzme, çevreyi güzelleştirme vb. amaçlarla altı ve yanları mermer, beton benzeri şeylerden yapılarak içine su doldurulan, genellikle üstü açık yer.

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa Havuzların fevvalerin köprülerin takların çiçeklerin

havvar:

1. havyar:

Diğer 76

Mısra: 11

*Mersin balıklarının, besin değeri çok
yüksek ve alındığı balığın cinsine göre rengi
kırmızı veya siyah olan terbiye edilmiş
yumurtası.*

yumurta havyar pestil hoşaflık üzüm
reçeller turşuların
enva'ı vesaire gibi iftarlık sahurluk me'külât u
meşrubat-ı

havz-ı behiştî:

1. havz-ı behiştî:

Diğer 78

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

Cennete ait havuz.

Gölü sath-ı simîniyle bir havz-ı behiştî hâlinde
manzûr oldu.

hayâl:

1. hayâlin:-iñ

Diğer 19

Mısra: 2

*Aslı olmadığı hâlde zihinde kurulan şey,
düş.*

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî
senin
Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

2. hayali:-i

Diğer 67

Mısra: 17

*Aslı olmadığı hâlde zihinde kurulan şey,
düş.*

İşte görüyorum rüyası tenezzüh-i behiştîyi
hayali bedayi-i
temaşasını andırır bir melek uyuyor.

hayâlât:

1. hayalat:

Diğer 66

Mısra: 24

Hayaller.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahutî ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

2. hayâlâtına:-ı, -n, -a

Diğer 67

Mısra: 6

Hayaller.

Uyku girer mi nazar-ı şefkate
Sen yine dal tatlı hayâlâtına

hayalci:

1. hayalciler:-ler

Diğer 77

Mısra: 2

Karagözcü.

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri
davullarını gerip amade
dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar
hokkabazlar

hayât:

1. hayât:

Diğer 12

Mısra: 3

*Yaşam, dirilik, canlılık, sağlık, yaşayış,
ömür.*

Bir saâdetli hayât ister isen
Leyse li'l-insân büyük ihtârdır

2. hayatı:-ı

Diğer 44

Mısra: 7

*Yaşam, dirilik, canlılık, sağlık, yaşayış,
ömür.*

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir.
Zira o yüze
gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

3. hayatın:-ın

Diğer 57

Mısra: 7

*Yaşam, dirilik, canlılık, sağlık, yaşayış,
ömür.*

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın
saadetin zevkin
sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin.
Bilmem mehtaplı

4. hayatını:-ı, -n, -ı

Diğer 64

Mısra: 9

Yaşam, dirilik, canlılık, sağlık, yaşayış, ömür.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide de evladını o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat validenin mahsul-i

5. hayattan:-dan

Diğer 64

Mısra: 26

Yaşam, dirilik, canlılık, sağlık, yaşayış, ömür.

kadar sürür o kadar safa vardır.
Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada hayattan saadetten

6. hayata:-a

Diğer 70

Mısra: 15

Yaşam, dirilik, canlılık, sağlık, yaşayış, ömür.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata karanlıkta ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır. Yahut kalp

hayat-ı beşeriyeyi:

1. hayat-ı beşeriyeyi:-y, -i

Diğer 81

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

İnsan hayatı.

bir devre-yi teceddüde koydu. Bâ-husus dâü'l-
kelb gibi bir
mevt-i muhakkaktan hayat-ı beşeriyeyi
kurtardı. Koch veremin

hayat-ı faniyeden:

1. hayat-ı faniyeden:-den

Diğer 77

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Geçici ve ölümlü dünya hayatı.

münteşir olarak hayat-ı faniyeden bir günün
daha geçtiğini
bildiriyordu. Râkib olduğum araba şehrin
kenarından cereyan

haydi:

1. haydi:

Diğer 67

Mısra: 7

Teşvik, uyarı ve ihtar sözü olarak kullanılır.

Haydi meleklerle mülâkâtına
nazm-ı belîğini tekrar etmek istiyor .

hayf:

1. hayf:

Diğer 72

Mısra: 17

Eyvah, yazık, heyhat.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki
göremiyorum.
Âteş der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

2. hayf:

Diğer 85

Mısra: 8

Eyvah, yazık, heyhat.

Derd-i aşka sâkî-yi sîmîn-beden bîgânedir
Nâle-yi uşşâka hayf.. Ol dil-şiken bîgânedir.

hayf ki:

1. hayf ki:

Diğer 72

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Eyvah ki, yazık ki.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki
göremiyorum.
Âteş der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

hayfa ki:

1. hayfa ki:

Diğer 71

Mısra: 30

Kelime Tipi: -

"Eyvah, ne yazık ki!" anlamında ünlem.

'alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir
cihan ne güzel hâl
alır. Hayfa ki ben göremiyorum

hayli:

1. hayli:

Diğer 6

Mısra: 26
"Birçok, çok fazla, epeyce" anlamına
gelen belgisiz sıfat.

Şevk ile ahenk şenlik eyleriz
Fâhîrâne hayli şeyler söyleriz

2. hayli:

Diğer 15

Mısra: 3

"Birçok, çok fazla, epeyce" anlamına
gelen belgisiz sıfat.

Vuslatından hayli demdir dūr eder üftâdesin
Şîve-yi sevdâ-peresti bence pek meşhûrdur

3. hayli:

Diğer 45

Mısra: 15

"Çokça, epeyce, oldukça " anlamına
gelen zarf.

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman
şimendiferin hayli
uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i
hüzn-i iştîmâlî

hayrân:

1. hayrândır:-dır

Diğer 8

Mısra: 4

Hayran olmak; çok beğenmek II
şaşırmak, şaşırıp kalmak.

Bir mücessem merhamettir ki o şâh
Arz u tarîfnde hayrândır lisân

2. hayrânına:-ı, -n, -a

Diğer 16

Mısra: 1

Hayran olmak; çok beğenmek II
şaşırmak, şaşırıp kalmak.

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor
Bakin ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

hayrân eder:

1. hayrân eder:-er

Diğer 4

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Hayranlık duygusu uyandırmak, çok
beğenilmek.

Feyz-i şer'ın müstenîr eyler bütün âlemleri
Mi'cerâtın dâimî hayrân eder âdemleri

hayran kaldı:

1. hayran kaldı:-dı

Diğer 87

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Çok beğenmek; şaşırıp kalmak.

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın
milyonlarca
erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccelenin
yâd ve idrakiyle

hayran kaldığımız:

1. hayran kaldığımız:-dık, -ımız

Diğer 81

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Çok beğenmek; şaşırıp kalmak.

bilinir.

Bugün görüp hayran kaldığımız büyük güzel
şehirler

hayran olduğumuz:

1. hayran olduğumuz:-duk, -umuz

Diğer 82

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Çok beğenmek.

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi
Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel
şeylerde

hayran olur.:

1. hayran olur.:-ur

Diğer 59

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Çok beğenmek, kendinden geçmek, gözü
kamaşmak.

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini
bunlara nurlar saçan
gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran
olur. Bu esnada

hayret- efzâ-yı efkâr olan:

1. **hayret- efzâ-yı efkâr olan:-an**

Diğer 65

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Fikirleri, düşünceleri şaşkınlık uyandırıcı olmak.

Bir hakîm görülür ki hayret- efzâ-yı efkâr olan nesâyih-i akilanesiyle binlerce cahili irşat eyler.

hayrette bırakırlar.:

1. **hayrette bırakırlar.:-ır, -lar**

Diğer 66

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Şaşkınlık vermek.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi hayrette bırakırlar. İşte bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki âlem-i insaniyete

hayrû'l-halef-i ebeveyndir.:

1. **hayrû'l-halef-i ebeveyndir.:-dir**

Diğer 68

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Anne babanın yerine geçen hayırlı kimse.

Evlât küçük bir mahluk fakat büyük bir harikadır.

Evlât hayrû'l-halef-i ebeveyndir. Evlada nailiyet cihanın

'hayru'l-umûri evsatuhâ':

1. **'hayru'l-umûri evsatuhâ':**

Diğer 73

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

İşlerin en hayırlısı orta yollu olandır.

ne kadar rahatsız oluyorsa kışın da o derece rahatsızdır.

'Hayru'l-umûri evsatuhâ' mazmununca demek ki her

haysiyet:

1. **haysiyetiyle:-i, -y, -le**

Diğer 53

Mısra: 10

Bakım, itibar, yön, sebep.

azdır. Söyler gibi yazıyor. Yazdığı şeyler fesahat-ı müeddâ haysiyetiyle talim-i zemzeme-yi hikmet ü marifet eyliyor. Bu

hayvan:

1. **hayvanların:-lar, -ın**

Diğer 45

Mısra: 4

Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık.

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir sükûnet içinde aralık aralık kuşların hayvanların nagamâtı işitmeye

2. **hayvan:**

Diğer 60

Mısra: 1

Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık.

Karada denizde her türlü insan hayvan bulunduğu hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi bunların renkleri

3. **hayvanlar:-lar**

Diğer 61

Mısra: 3

Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık.

Kazlar ördekler martı kuşları gibi birçok hayvanlar derelerde göllerde nehirde denizde gezerler.

4. **hayvanların:-lar, -ın**

Diğer 65

Mısra: 23

Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık.

müthiş hastalıklardan insanların hayvanların sebep-i halâsı olur.

5. **hayvanların:-lar, -ın**

Diğer 71

Mısra: 27

Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık.

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın
sabah hengâmını
alkışladıklarını dinlerim. Kalbimde gönlümde
ruhumda pek

hazân:

1. hazana:-a

Diğer 62

Mısra: 23

Sonbahar | hüznün ve ayrılığın mevsimi.

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

hazer:

1. hazer:

Diğer 10

Mısra: 6

"Sakin, çekin!" anlamında bir ünlem.

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın
Âkıbet-endiş olup eyle biraz da hazer

hazın hazin:

1. hazın hazin:

Diğer 47

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Hüzünlü hüzünlü, kederli kederli.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir
tepedir ki
yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp
gidiyordu. Karşı

2. hazin hazin:

Diğer 59

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Kederli kederli, hüzünlü hâlde.

Ey deniz Gönlümde bir mâh-ı melâhat var
benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

hazînâne:

1. hazînâne:

Diğer 17

Mısra: 1

Hüzünlü olarak, hüzünlü bir şekilde.

Pek hazînâne akardı ırmak
Şarkı söylerdi hemân bülbüller

hazîne:

1. hazinelere:-ler, -i, -(n)e

Diğer 68

Mısra: 17

*Maddî veya mânevî büyük servet
değerindeki şey.*

hazinelere saadet ve safalarına nailiyet
demektir.

Evlat Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlat
yetiştirmiş

2. hazineleriyle:-ler, -i, -y, -le

Diğer 69

Mısra: 26

*Maddî veya mânevî büyük servet
değerindeki şey.*

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba
ederek cihanın
hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir
bahşâyîş-i ilahiyeden

hazırla-:

1. hazırlar::-r

Diğer 77

Mısra: 1

*Bir şeyi kullanılacak, yararlanılacak
duruma getirmek, kurmak.*

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri
davullarını gerip amade
dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar
hokkabazlar

2. hazırlamakla:-mak, -la

Diğer 80

Mısra: 18

*Bir şeyi kullanılacak, yararlanılacak
duruma getirmek, kurmak.*

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir
mektup yazmakla
meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla
mütelâşî

hazırlan-:

1. **hazırlanır.:-ır**

Diğer 76

Mısra: 24

Yapılacak işe uygun ve hazır duruma getirilmek, hazır edilmek.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık kandiller var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır. Minarelerin şerefelerine

2. **hazırlanır.:-ır**

Diğer 76

Mısra: 28

Yapılacak işe uygun ve hazır duruma getirilmek, hazır edilmek.

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelaşiyâne uğraşırlar. Vaizler hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila ramazanlık kahve çay

3. **hazırlanır.:-ır**

Diğer 77

Mısra: 3

Yapılacak işe uygun ve hazır duruma getirilmek, hazır edilmek.

çalgıcılar bütün oyuncular hazırlanır. Kıraathaneciler kahveciler gazinocular fincanlarını bardaklarını nargilelerini takımlarını

hazırlık:

1. **hazırlıkları:-lar, -ı**

Diğer 76

Mısra: 1

Hazır olmak için gerekli şeyleri yapma işi, hazırlanma.

Bilâd-ı İslamiye'nin her tarafında ramazan hazırlıkları görülür ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek sözü uzatacağından

hazırlıkta bulunurlar.:

1. **hazırlıkta bulunurlar.:-ur, -lar**

Diğer 77

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Hazır olmak için gereken şeyleri yapmak.

ramazan için mutlaka hazırlıkta bulunurlar. Gurub-ı şemsten hasıl olan hüzn-i latif tedricen afaka

hazret:

1. **hazretleri:-ler, -i**

Diğer 51

Mısra: 2

Yücelik, ululuk ifade ederken isimlerden önce veya sonra kullanılan saygınlık ifadesi.

Edirne vilayet-i celilesi maarif müdürü edib-i muhterem saadetli Ziver Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ

2. **hazretleri:-ler, -i**

Diğer 53

Mısra: 3

Yücelik, ululuk ifade ederken isimlerden önce veya sonra kullanılan saygınlık ifadesi.

Fehmi Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ buyurmuştur Edib-i zerafet-perver Abbas Hâverî Efendi'nin mahsul-hâme-yi

3. **hazretlerini:-ler, -i, -n, -i**

Diğer 70

Mısra: 11

Yücelik, ululuk ifade ederken isimlerden önce veya sonra kullanılan saygınlık ifadesi.

hükümdar-ı zî-iktidar efendimiz hazretlerini dünyalar durdukça makam-ı mualla-yı hilafet-i uzmâlarında kemal-i sıhhat

4. **hazretlerinin:-ler, -i, -n, -iñ**

Diğer 70

Mısra: 3

Yücelik, ululuk ifade ederken isimlerden önce veya sonra kullanılan saygınlık ifadesi.

bî-minnetimiz şevketli padişahımız efendimiz hazretlerinin yevm-i veladet-i hümayunlarına müsadif olmak hasebiyle bir

hazret-i abdülhamîd hân:

1. **hazret-i abdülhamîd hân:**

Diğer 5

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Abdülhamit Han Hazretleri.

Pâdişâh-ı Âl-i Osmân doğduğu gündür bugün
Hazret-i Abdülhamîd Hân doğduğu gündür
bugün

hazret-i fatih'in:

1. hazret-i fatih'in:-in

Diğer 79

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

Fatih Sultan Mehmed Hazretleri.

mebânî-yi aliyesi çeşmân-ı iştiyakımı tezyin
etti.

Yedikule arasından geçerken Hazret-i Fatih'in
ulüvv-ı şân

hazret-i mîr-i ferîd:

1. hazret-i mîr-i ferîd:

Diğer 26

Mısra: **2**

Kelime Tipi: -

Ferid Bey Hazretleri.

Bir gelir böyle mücevher târîh
Hazret-i mîr-i Ferîd geldi bu sâl

hazret-i sultân hamîd:

1. hazret-i sultân hamîd:

Diğer 8

Mısra: **1**

Kelime Tipi: -

Sultan Abdülhamid Hazretleri.

Hazret-i sultân Hamîd Hân-ı zamân
Dâimâ şevketle olsun kâm-rân

hazzet-:

1. hazzettiği:-dik, -i

Diğer 60

Mısra: **7**

Hoşlanmak, zevk almak.

yaşına başına göre zevk aldığı hazzettiği
şeyler de
başkadır zevk nedir

heba ederek:

1. heba ederek:-erek

Diğer 69

Mısra: **25**

Kelime Tipi: -

Zıyan etmek, boşa harcamak.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba
ederek cihanın
hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir
bahşâyîş-i ilahiyeden

hediyeye:

1. hediyeler:-ler

Diğer 62

Mısra: **12**

Armağan.

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında
sınıfında
birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel
kitaplar hediyeler

hekim:

1. hekimin:-in

Diğer 59

Mısra: **28**

Hekim, doktor.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu
sırada bir şeyler
kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir
şeyler tasavvur

hele:

1. hele:

Diğer 57

Mısra: **2**

*Bir kimse veya şey diğer kimse veya
şeylerin içinde ayrıca belirtilmek istendiği
zaman bunu ifâde eden kelimenin başına veya
sonuna getirilir, özellikle, bilhassa, bâhusus,
her şeyden önce.*

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı
gönüllerde
her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele
bahar aylarında

2. hele:

Diğer 63

Mısra: **1**

*Bir kimse veya şey diğer kimse veya
şeylerin içinde ayrıca belirtilmek istendiği
zaman bunu ifâde eden kelimenin başına veya
sonuna getirilir, özellikle, bilhassa, bâhusus,
her şeyden önce.*

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği kazandığını gören yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin bin kat üstündedir.

3. hele:

Diğer 66

Mısra: 10

Bir kimse veya şey diğer kimse veya şeylerin içinde ayrıca belirtilmek istendiği zaman bunu ifâde eden kelimenin başına veya sonuna getirilir, özellikle, bilhassa, bâhusus, her şeyden önce.

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

4. hele:

Diğer 72

Mısra: 25

Bir kimse veya şey diğer kimse veya şeylerin içinde ayrıca belirtilmek istendiği zaman bunu ifâde eden kelimenin başına veya sonuna getirilir, özellikle, bilhassa, bâhusus, her şeyden önce.

câme-yi sefid-fâme bürünmüştü . Hele ağaçlar beyaz libaslar giymiş gibi arz-ı endam-ı dil-ârâm eyliyordu.

5. hele:

Diğer 74

Mısra: 23

Bir kimse veya şey diğer kimse veya şeylerin içinde ayrıca belirtilmek istendiği zaman bunu ifâde eden kelimenin başına veya sonuna getirilir, özellikle, bilhassa, bâhusus, her şeyden önce.

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî konuldu. Hele berzahın iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler mükemmel surette

hem:

1. hem:

Diğer 22

Mısra: 2

"Hem... hem" bağlacı.

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

2. hem:

Diğer 22

Mısra: 2

"Hem... hem" bağlacı.

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

hemân:

1. hemân:

Diğer 17

Mısra: 2

"Derhâl, hemen, çabucak, hiç vakit geçirmeden" anlamlarında zarf.

Pek hazînâne akardı ırmak
Şarkı söyledirdi hemân bülbüller

2. hemân:

Diğer 21

Mısra: 4

"Derhâl, hemen, çabucak, hiç vakit geçirmeden" anlamlarında zarf.

İstedim yazmak cevâbın ol zamân
İşlerim tehîre bâidsi hemân

hem-dem olduktan sonra:

1. hem-dem olduktan sonra:

Diğer 72

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Arkadaş olduktan sonra, arkadaşlık ettikten sonra.

hem-dem olduktan sonra ayrılmış da oradaki macera-yı aşk u sevdâyı anlatıyor derim. Bunları da görmek isterim. Efsus

hemen:

1. hemen:

Diğer 47

Mısra: 25

"Derhâl, hemen, çabucak, hiç vakit geçirmeden" anlamlarında zarf.

gibi kararımış âdeta gece olmuş idi. Hemen kalktım. Şehrin ta öte başında bulunan haneme avdet ettim.

2. hemen:

Diğer 70

Mısra: 10

"Derhâl, hemen, çabucak, hiç vakit geçirmeden" anlamlarında zarf.

mektubimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve fakat safiyane ve masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen Cenab-ı Hak o

3. **hemen:**

Diğer 72

Mısra: 23

"Derhâl, hemen, çabucak, hiç vakit geçirmeden" anlamlarında zarf.

hemen kısm-ı küllisi manzûr oluyordu. Bir iki saat evvel yağmaya başlamış olduğu anlaşılabilir kar devam ediyordu. Her taraf

hengâm:

1. **hengâmını:** -i, -n, -i

Diğer 71

Mısra: 27

Zaman, vakit.

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın sabah hengâmını alkışladıklarını dinlerim. Kalbimde gönlümde ruhumda pek

henüz:

1. **henüz:**

Diğer 73

Mısra: 2

Halâ, daha.

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı yürüyordu. İstasyondan henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak dumanını

2. **henüz:**

Diğer 80

Mısra: 13

Halâ, daha.

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne kadar çok yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye sayıklıyor.

3. **henüz:**

Diğer 85

Mısra: 12

Halâ, daha.

Mihr-i hüsnü nûrlar serper fezâ-yı fikrime Tâb-ı vechinden henüz ol gül-dehen bîgânedir

hep:

1. **hep:**

Diğer 5

Mısra: 17

"Her zaman, daima, sürekli" anlamında zarf.

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür bugün

2. **hep:**

Diğer 6

Mısra: 2

"Her zaman, daima, sürekli" anlamında zarf.

Ey şehinşâh-ı celâdet-iktirân Hep seni takdîr eder halk-ı cihân

3. **hep:**

Diğer 6

Mısra: 10

"Her zaman, daima, sürekli" anlamında zarf.

Revna-efzâ-yı cihân-ı ma'rifet Hep duâ-hânız gönüller yek-cihet

4. **hep:**

Diğer 8

Mısra: 15

"Tamamen, büsbütün" anlamında zarf.

Dört cihetten çıktı hep âmînler Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

5. **hep:**

Diğer 66

Mısra: 4

"Her zaman, daima, sürekli" anlamında zarf.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi hayrette bırakırlar. İşte bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki âlem-i insaniyete

6. **hep:**

Diğer 78

Mısra: 11

"Her zaman, daima, sürekli" anlamında zarf.

kadar hep gece içinde gittik. Tren bu istasyonların bazısında birer parça tevakkuf ediyordu.

7. **hep:**

Diğer 81

Mısra: 2

"Her zaman, daima, sürekli" anlamında zarf.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydığımız ve daha sair muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen sayesinde hasıl

8. **hep:**

Diğer 81

Mısra: 6

"Her zaman, daima, sürekli" anlamında zarf.

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan hastalığın izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne aşinasızlıktan ileri gelir.

9. **hep:**

Diğer 81

Mısra: 29

"Her zaman, daima, sürekli" anlamında zarf.

medeniyet bu saadetlere bu şereflere hep ilim ve fen sayesinde nail olmuştur.

10. **hep:**

Diğer 83

Mısra: 22

"Her zaman, daima, sürekli" anlamında zarf.

Mezâhime alışmayan Cihânda hep zelîl ü hor

11. **hep:**

Diğer 84

Mısra: 5

"Her zaman, daima, sürekli" anlamında zarf.

Safâ-yı ömrü hep bulun Cihânda bahtiyâr olun

hepsi:

1. **hepsi:**

Diğer 51

Mısra: 18

Bütünü, tamamı, tümü, cümlesi.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını yazarken beğenir. Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup biter.

2. **hepsi:**

Diğer 51

Mısra: 19

Bütünü, tamamı, tümü, cümlesi.

Evet bunun hepsi dem-i Tulû' a tesadüf etmiş oluyor. İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir üçüncü

3. **hepsinin:-nin**

Diğer 60

Mısra: 2

Bütünü, tamamı, tümü, cümlesi.

Karada denizde her türlü insan hayvan bulunduğu hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi bunların renkleri

4. **hepsi:**

Diğer 68

Mısra: 3

Bütünü, tamamı, tümü, cümlesi.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben bunların hepsini bir tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine feda ederim.

5. **hepsi:**

Diğer 68

Mısra: 3

Bütünü, tamamı, tümü, cümlesi.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben bunların hepsini bir tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine feda ederim.

6. **hepsini:-ni**

Diğer 68

Mısra: 3

Bütünü, tamamı, tümü, cümlesi.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben
bunların hepsini bir
tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine feda
ederim.

7. **hepsinin:-n, -in**

Diğer 72

Mısra: 16

Bütünü, tamamı, tümü, cümlesi.

seviyorum. Lakin heyhat ki göremiyorum
Her şeye temas eylerim. Yoklarım. Bunların
hepsinin ne

her:

1. **her:**

Diğer 3

Mısra: 7

*Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker
teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.*

Her tarafta müncelî ulviyetin
Ey Hüdâ birsin müsellemler vahdetin

2. **her:**

Diğer 3

Mısra: 11

*Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker
teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.*

Kâinât her dem sana tesbîh eder
Varlığında varlığın tavnîz eder

3. **her:**

Diğer 3

Mısra: 4

*Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker
teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.*

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar
Görmede her şeyde zâtından eser

4. **her:**

Diğer 5

Mısra: 17

*Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker
teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.*

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep
Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür
bugün

5. **her:**

Diğer 6

Mısra: 16

*Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker
teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.*

Şânını takdîs için ey dâd-ger
Her tarafta parlıyor tâk-ı zafer

6. **her:**

Diğer 6

Mısra: 32

*Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker
teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.*

Gark-ı nûr etti füyûzun Hâverî
Kapladı envâr-ı adlin her yeri

7. **her:**

Diğer 11

Mısra: 2

*Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker
teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.*

Sa'y edip tahsîl-i ilm etmek için
İstemez teşvîk asla her zamân

8. **her:**

Diğer 13

Mısra: 7

*Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker
teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.*

Her tarafta bir sükût câriydi tesîr eylemiş
Zannederdim kalbimin hâl-i melâli dağlara

9. **her:**

Diğer 13

Mısra: 11

*Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker
teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.*

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

10. **her:**

Diğer 14

Mısra: 3

*Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker
teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.*

Şîve-i refâtârını her bir güzel taklîd eder
Gül-şen-i tal'atda mümtâzsın ey verd-i terim

11. **her:**

Diğer 20

Mısra: 1

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

Bir güzel kızdır cihânda her emel
İşte levh-i cismi dikkat eyle gel

12. **her:**

Diğer 24

Mısra: 1

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim
Doğdu bin üç yüz sekizde nûr-ı aynım
Şâkir'im

13. **her:**

Diğer 45

Mısra: 20

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan cihazının
ikmalîçün her türlü tedârikât serian görülür.
Komşuları

14. **her:**

Diğer 46

Mısra: 2

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için
günde
birkaç defa doktorlar gelerek her türlü
teşebbüsât icra olunur.

15. **her:**

Diğer 59

Mısra: 5

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her
tarafda bir güzellik
her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan
zemine

16. **her:**

Diğer 59

Mısra: 6

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her
tarafda bir güzellik
her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan
zemine

17. **her:**

Diğer 60

Mısra: 1

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

Karada denizde her türlü insan hayvan
bulunduğu
hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi
bunların renkleri

18. **her:**

Diğer 61

Mısra: 14

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de
başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün
eşya sanki

19. **her:**

Diğer 64

Mısra: 3

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı
neşveler
ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder.
Derin derin düşünür.

20. **her:**

Diğer 67

Mısra: 11

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler
hakiki
ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm.
İşte benim en

21. **her:**

Diğer 69

Mısra: 5

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret müşahede olunur.
Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki günler

22. **her:**

Diğer 69

Mısra: 6

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret müşahede olunur.
Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki günler

23. **her:**

Diğer 74

Mısra: 12

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi ortasından
bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her iki tarafta

24. **her:**

Diğer 77

Mısra: 8

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâli bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için tedârikâta bulunur. Bu bereketli ayın füyûzâtından nasip almak ister.

25. **her:**

Diğer 82

Mısra: 1

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet içinde vücut-pezîr eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar her güzelliğin de

26. **her:**

Diğer 82

Mısra: 1

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet içinde vücut-pezîr eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar her güzelliğin de

27. **her:**

Diğer 82

Mısra: 2

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet içinde vücut-pezîr eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar her güzelliğin de

28. **her:**

Diğer 82

Mısra: 13

Aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olan, hepsi, bütün, cümle.

temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana tesadüf muhakkaktır. Demek güzellikte tekemmül yoktur.

her biri:

1. **her biri:**

Diğer 51

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Her biri, ayrı ayrı hepsi.

levhanın hiçbirini izâ'a olunmadan akıbet mevki-i matbuata çıkarılacağını çoktan tahmin etmiş ve her biri gazetelerde risalelerde

2. **her biri:**

Diğer 83

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Ayrı ayrı her biri, her bir tanesi.

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi karibeye geldi.

Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman itibariyle şayan-ı

her dem:

1. her dem:

Diğer 85

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Her an; daima.

Mîr-i İsmet'le Cenâb-ı Sâmih'i tanzîrde
Hâverî her dem sana nazm sühan-ı bigânedir.

her gün:

1. her gün:

Diğer 75

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Her yeni gün; sürekli olarak, daima.

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı.
Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp
akşama kadar

her nev':

1. her nev'¹⁴:

Diğer 75

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Her tür, her çeşit.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için
piyango keşide
kılınıyordu. Üç bando musıka on kişiden
ibaret Lehli kız

her parça:

1. her parça:

Diğer 80

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Her bir kar tanesi.

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım.
Saat on bir.
Kar başladı. Her parça bir hareket-i
devraniyeye tabi olarak

her şey:

1. her şeyin:-in

Diğer 60

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Var olanın hepsi, tümü.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir
Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de
ancak herkesin

2. her şeye:-e

Diğer 61

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Var olanın hepsi, tümü.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir
durgunluk gelir.
Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise
de ara sıra bulut

3. her şeyin:-in

Diğer 61

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Var olanın hepsi, tümü.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık
aralık horoz
sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli
sevimli akar. Yeşil

4. her şeyden:-den

Diğer 64

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Var olanın hepsi, tümü.

hülâsa her şeyden ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet
validedir.

5. her şeyini:-i, -n, -i

Diğer 65

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Var olanın hepsi, tümü.

Cihanın alayışını ziyinetini saadetini her şeyini
valideler
ikmal eder.

6. her şeyi:-i

Diğer 69

Mısra: 11

¹⁴ her nevi şeklinde okunan söz öbeği anlama
ve orijinal metne dikkat edilerek her nev'
şeklinde düzeltilmiştir.

Kelime Tipi: -
Var olanın hepsi, tümü.

yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi anlamak ister. Artık bu çocuk âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete

7. **her şeye:-e**
Diğer 71
Mısra: 5
Kelime Tipi: -
Var olanın hepsi, tümü.

Âmâ her şeye mütehasşirdir. Her şeye müştaktır. Her şeyi görmek ister.

8. **her şeyi:-i**
Diğer 71
Mısra: 6
Kelime Tipi: -
Var olanın hepsi, tümü.

Âmâ her şeye mütehasşirdir. Her şeye müştaktır. Her şeyi görmek ister.

9. **her şeye:-e**
Diğer 72
Mısra: 16
Kelime Tipi: -
Var olanın hepsi, tümü.

seviyorum. Lakin heyhat ki göremiyorum Her şeye temas eylerim. Yoklarım. Bunların hepsinin ne

10. **her şeyde:-de**
Diğer 73
Mısra: 25
Kelime Tipi: -
Var olanın hepsi, tümü.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde ‘mangal kenarı kış gününün lalezaradır’ sözünden de bu çıkıyor dedim.

11. **her şeyde:-de**
Diğer 78
Mısra: 22
Kelime Tipi: -
Var olanın hepsi, tümü.

çayırlardan güzâr ediyordu. Her tarafta bir güzellik

hüveyda her şeyde alaim-i tebessüm rûnümâ idi. Hasılı tasvire

12. **her şeyi:-i**
Diğer 80
Mısra: 22
Kelime Tipi: -
Var olanın hepsi, tümü.

Kar hâlâ yağıyor.
İlim her şeyi bilmekten ibarettir. Fen ilmin kaide altına

13. **her şeyde:-de**
Diğer 82
Mısra: 23
Kelime Tipi: -
Var olanın hepsi, tümü.

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek çiftçilik marangozluk terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık tababet

her taraf:

1. **her tarafı:-ı**
Diğer 60
Mısra: 14
Kelime Tipi: -
Her yer.

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş verir. Dereler ırmaklar şırıl şırıl akar çağlar . Kuşların cıvıltısı her tarafı

2. **her taraf:**
Diğer 72
Mısra: 24
Kelime Tipi: -
Her yer, her yan.

hemen kısım-ı küllisi manzûr oluyordu. Bir iki saat evvel yağmaya başlamış olduğu anlaşılan kar devam ediyordu. Her taraf

3. **her taraf:**
Diğer 76
Mısra: 2
Kelime Tipi: -
Her yer, dört bir taraf.

Bilâd-ı İslamiye'nin her tarafında ramazan hazırlıkları görülür

ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek sözü uzatacağından

4. her taraf:

Diğer 76

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Her yer, dört bir taraf.

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider.
Lambalar şamdanlar
fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf dayanır

5. her tarafında:-ı, -n, -da

Diğer 76

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Her yer, dört bir taraf.

Bilâd-ı İslamiye'nin her tarafında ramazan hazırlıkları görülür
ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek sözü uzatacağından

6. her taraf:

Diğer 77

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Her yer, dört bir taraf.

siler süpürür dükkânlarına çeki düzen verirler.
Çarşılar sokaklar her taraf parıl parıl yanar güler gibi olur.

7. her tarafta:-ta

Diğer 78

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Her yer, dört bir taraf.

çayırlardan güzâr ediyordu. Her tarafta bir güzellik
hüveyda her şeyde alaim-i tebessüm rûnümâ idi. Hasılı tasvire

8. her taraf:

Diğer 79

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Her yer, dört bir taraf.

birinden diğerine koşuyor arkadaşlarımdan her taraf hakkında malumat alıyordum. Tren durdu.

9. her taraf:

Diğer 80

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Her yer, dört bir taraf.

ediyor. Ağaçlar her taraf câme-yi sefid-fâme bürünmüş idi.
Kahvelere kiraathanelere tiyatrolara balozlara kafeşantanlara

her türlü:

1. her türlü:

Diğer 63

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Her türlü, her çeşit.

bir tebessümüne nail olabilmek için her türlü mezâhimi ihtiyar eyler.

her zaman:

1. her zaman:

Diğer 57

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Daima, sürekli.

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı gönüllerde
her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele bahar aylarında

her zaman ve mekânda:

1. her zaman ve mekânda:-da

Diğer 73

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Her an ve her yer.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur. Tesir-i bürüdetle vücut sıkılır küçülür deveran-ı dem faalane

herkes:

1. herkese:-e

Diğer 6

Mısra: 22

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

Mülkü âbâd ettiğin gündür bugün
Herkes dâd ettiğin gündür bugün

2. herkesin:-in

Diğer 60

Mısra: 6

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değıldir
Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de
ancak herkesin

3. herkesin:-in

Diğer 62

Mısra: 13

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

verilirken herkesin el çırparak alkışlarını
gören bir babanın
zevki yine başka türüdür.

4. herkes:

Diğer 64

Mısra: 26

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

kadar sürür o kadar safa vardır.
Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada
hayattan saadetten

5. herkesi:-i

Diğer 66

Mısra: 3

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi
hayrette bırakırlar. İşte
bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki
âlem-i insaniyete

6. herkes:

Diğer 71

Mısra: 19

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes
söylüyor
denizler nehirler dağlar ovalar kırlar çayırlar
bahçeler

7. herkes:

Diğer 73

Mısra: 8

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu.
Mangalda nar gibi
kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı.
Herkes soba başına

8. herkes:

Diğer 75

Mısra: 2

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

9. herkes:

Diğer 80

Mısra: 6

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor.
Gönüllerde türlü
türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı
kaplıyordu. Herkes

10. herkes:

Diğer 80

Mısra: 8

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti.
Saat bir
buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes
akşam taamını

11. herkes:

Diğer 87

Mısra: 10

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

eteklerini öpüyor. Büyükler küçüklere iltifat
eyliyor. Evet
herkes gülüyor söylüyor. Kulları dahi nezd-i
sâmî-yi

hevet-i umumivesinde:

1. **heyet-i umumiyesinde**: -s, -i, -n, -de

Diğer 83

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Genel yapı, bütün.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru olup da heyet-i umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o kusur için güzellikten

hevhât:

1. **heyhat:**

Diğer 87

Mısra: 12

Elden gitmiş bir şeye karşı duyulan hasret, üzüntü ve eseği bildirir, ne yazık.

veliyü'n-niamâlarında bulunsaydım bittabi rûmâl-i ubudiyetle tebrike şitâb eder nail-i iltifat olurum. Lakin heyhat Şu hâlde

heyhat ki:

1. **heyhat ki:**

Diğer 72

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Ne yazık ki!

seviyorum. Lakin heyhat ki göremiyorum Her şeye temas eylerim. Yoklarım. Bunların hepsinin ne

heykeltıraşlık:

1. **heykeltıraşlık:**

Diğer 82

Mısra: 16

Heykel yapma sanatı, heykelcilik.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine sanayi-i bedîa denir ki ressamlık heykeltıraşlık musikişinaslık şiir ve

hiç:

1. **hiç:**

Diğer 7

Mısra: 9

"Asla, katiyen, hiçbir zaman" anlamında zarf.

Bu âleme hiç gelmemiş
Mislin eyâ âlî-tebâr

2. **hiç:**

Diğer 57

Mısra: 3

"Asla, katiyen, hiçbir zaman" anlamında zarf.

buna hiç doyumaz.

Mehtap gayet latiftir. Cihan bir kitap
mütalaası seyahat.

3. **hiç:**

Diğer 71

Mısra: 4

"Asla, katiyen, hiçbir zaman" anlamında zarf.

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan mahrum olanlara dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa edilmemiş olur.

hiçbiri:

1. **hiçbiri:**

Diğer 51

Mısra: 5

Bir teki, biri bile.

levhanın hiçbirini izâ'a olunmadan akıbet mevki-i matbuata çıkarılacağını çoktan tahmin etmiş ve her biri gazetelerde risalelerde

2. **hiçbirini**: -n, -i

Diğer 71

Mısra: 18

Bir teki, biri bile.

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i hayatta görülecek şeylerin hiçbirini göremiyorum. İştittim ziya göz kamaştırıyormuş.

hidmet-i ciddiyyeden:

1. **hidmet-i ciddiyyeden**: -den

Diğer 55

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Önemli, ciddi hizmet.

Maksadım emelim hüsn-i niyetle mümteziç bir hizmet-i ciddiyyeden ibarettir.

hikâye ederken:

1. **hikâye ederken:**-er, -ken

Diğer 46

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

Ayrıntılarıyla anlatmak, söylemek.

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına mazinin yadigârı olan ıztırâbât-ı vicdaniyesini hikâye ederken çehresinde hasıl

hikmet:

1. **hikmeti:**-i

Diğer 3

Mısra: **10**

Allah'un her şeyi yerli yerinde yaratması ve insanlar tarafından idrak edilemeyen âlemin gizli sırrı.

Ay güneş ahter semânın zîneti
Bunların da fikre sığmaz hikmeti

hilaf:

1. **hilafını:**-i, -n, -i

Diğer 53

Mısra: **12**

Aksi, tersi, zıddı, karşıtı.

tarz-ı tahrir görüldüğü kadar kolay değildir.
Bunlara sehl-i mümteni denir. Hilafını iddia eden bulunursa

hîn-i hilkatte:

1. **hîn-i hilkatte:**-de

Diğer 82

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

Yaratılış zamanı.

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek boştur.
Hîn-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında temekkün

his:

1. **hislerimiz:**-ler, -imiz

Diğer 73

Mısra: **18**

Dış dünyâyâ âit herhangi bir şeyin insanın iç dünyâsında, gönlünde uyandırdığı etki, duygu.

ve safa duyarız. Hususiyle duymak tatmak işitmek koklamak görmek hislerimiz daima nelerden hoşlanıyorsa her zaman

2. **hisler:**-ler

Diğer 75

Mısra: **29**

Dış dünyâyâ âit herhangi bir şeyin insanın iç dünyâsında, gönlünde uyandırdığı etki, duygu.

dalgalandırıyor gönüllerde ulvi hisler uyandırıyor

3. **hisler:**-ler

Diğer 80

Mısra: **6**

Dış dünyâyâ âit herhangi bir şeyin insanın iç dünyâsında, gönlünde uyandırdığı etki, duygu.

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor.
Gönüllerde türlü türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı kaplıyordu. Herkes

his-i âşıkane:

1. **his-i âşıkane:**

Diğer 57

Mısra: **2**

Kelime Tipi: -

Âşık olana yakışır duygu.

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı gönüllerde her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele bahar aylarında

hiss:

1. **hissi:**-i

Diğer 71

Mısra: **3**

Dış dünyâyâ âit herhangi bir şeyin insanın iç dünyâsında, gönlünde uyandırdığı etki, duygu.

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan mahrum olanlara dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa edilmemiş olur.

hissedâr et-:

1. **hissedar etmeyenlerin:** -me, -y, -en, ler, -in

Diğer 44

Mısra: 14

Hissedar etmek, pay sahibi etmek, ortak etmek

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak olamazlar.

İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar etmeyenlerin

2. **hissedar etmeyen:** -me, -y, -en

Diğer 46

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Hissedar etmek, pay sahibi etmek, ortak etmek.

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar etmeyen ve sayesinde nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa edenlerin

hisset-:

1. **hisseder:-er**

Diğer 45

Mısra: 17

1. Dıştan gelen etkileri beş duyu vâsıtasıyla idrak etmek, 2. Gönülden duymak.

hisseder ağlarım.

Mesut bir familyaya mensup olup bir haftaya kadar gelin

2. **hissediordum.:** -iyor, -du, -m

Diğer 47

Mısra: 24

1. Dıştan gelen etkileri beş duyu vâsıtasıyla idrak etmek, 2. Gönülden duymak.

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı düşün sözlerini kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık sular gereği

3. **hisseder.:** -er

Diğer 64

Mısra: 4

1. Dıştan gelen etkileri beş duyu vâsıtasıyla idrak etmek, 2. Gönülden duymak.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı neşveler ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder. Derin derin düşünür.

4. **hissederim.:** -er, -im

Diğer 67

Mısra: 12

1. Dıştan gelen etkileri beş duyu vâsıtasıyla idrak etmek, 2. Gönülden duymak.

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler hakiki ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm. İşte benim en

5. **hissettiğim:** -dik, -im

Diğer 79

Mısra: 25

1. Dıştan gelen etkileri beş duyu vâsıtasıyla idrak etmek, 2. Gönülden duymak.

panoramaya bakmakla doyamıyordum. Hissettiğim zevk ve meserret nâ-kabil-i tasvirdir. Bu esnada vagon pencerelerinin

hissî:

1. **hissî:**

Diğer 47

Mısra: 6

Akıl ve mantıktan çok duygulara dayanan, his tarafı ağır basan, duygusal.

aralık kuzu meleyişleri iştiliyordu.

Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını çalıyordu. Hafif bir

hiss-i beşerin:

1. **hiss-i beşerin:** -in

Diğer 83

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

İnsani duygu.

takdir evsafa maliktirler. Ancak hiss-i beşerin arzu edeceği evsaf-ı bedayiye malik olmadıklarından dolayı güzeldir

hiss-i mahsusla:

1. **hiss-i mahsusla:-la**

Diğer 87

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Özel his, duygu.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i mahsusla
o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete
şitâb eder daha

hissiyat:

1. **hissiyatı:-ı**

Diğer 58

Mısra: 5

Duygular, sezişler.

Kalbin en derin hissiyatı gönlün en gizli duyguları galeyana gelir.

2. **hissiyatı:-ı**

Diğer 67

Mısra: 16

Duygular, sezişler.

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar korkusuyla vazgeçerim.
Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı galeyana gelir.

3. **hissiyatın:-ın**

Diğer 70

Mısra: 21

Duygular, sezişler.

İşte âmânın uyku esnasında gördüğü rüya olsa olsa bu hissiyatın derece-yi saniyesinde ibaret kalır.

4. **hissiyatım:-ım**

Diğer 79

Mısra: 17

Duygular, sezişler.

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temasına doyulmaz bir güzellik

hissiyat-ı beşer:

1. **hissiyat-ı beşer:**

Diğer 82

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

İnsan hisleri.

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet içinde vücut-pezîr eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar her güzelliğin de

hissiyat-ı kalbiyem:

1. **hissiyat-ı kalbiyem:-m**

Diğer 55

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Kalbin hissettikleri.

Çünkü onlar da beni saatlerce düşündürmüş müteessir etmiş hissiyat-ı kalbiyem sünûhât-ı fikriyemdir.

hissiyat-ı rakika:

1. **hissiyat-ı rakika:**

Diğer 64

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

İnce, nazik hisler.

vicdaniye hissiyat-ı rakika ancak validelerde bulunur dense mübalağa edilmemiş olur.

hissiyat-ı sadıkanemi:

1. **hissiyat-ı sadıkanemi:-m, -i**

Diğer 70

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Sâdık olana yakışır tarzdaki duygularım.

şeref-i idrakıyla lebrîz-i şevk ü sürurdur.
İşte bu ıyd-ı ekberden mütehassıl hissiyat-ı sadıkanemi

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi:

1. **hissiyat-ı tehniyet-kârânemi¹⁵:-m, -i**

Diğer 87

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi şeklinde düzeltilmiştir.

¹⁵ *hissiyat-ı tehniyet-kârânemi* şeklinde yanlış okunan tamlama anlama dikkat edilerek

Tebrik edenlere yakışır şekildeki duygular.

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u takdim ile efendimizin daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke vü mesudeyi

hitab:

1. **hitabıyla:**-i, -y, -la

Diğer 64

Mısra: 15

Sözün bir kimseye yöneltildiğini anlatmak için kullanılan seslenme sözü.

hâlinde bilâ-ihiyar Aman anneciğim hitabıyla istîmdat eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de ayrıca validelere

hitap:

1. **hitabını:**-i, -n, -i

Diğer 64

Mısra: 5

Sözün bir kimseye yöneltildiğini anlatmak için kullanılan seslenme sözü.

O sükûn-ı hâl içinde gönlündeki muhabbetin ulvi hitabını dinler. Şefkat-i kalbiye muhabbet-i hakikiye safvet-i

hızlı hızlı:

1. **hızlı hızlı:**

Diğer 73

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Çok hızlı, seri.

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı yürüyordu. İstasyondan henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak dumanını

2. **hızlı hızlı:**

Diğer 80

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Çok hızlı, seri.

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor. Gönüllerde türlü türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı kaplıyordu. Herkes

hizmet:

1. **hizmetini:**-i, -(n), -i

Diğer 53

Mısra: 17

Bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev, vazife.

meydan-ı istifade olmamış bulunmasıdır.

Canab-ı Hak hizmetini

mevfûr sayını meşkûr eylesin

2. **hizmetim:**-(i)m

Diğer 55

Mısra: 15

Bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev, vazife.

hizmetim çoğalıyor hizmetim çoğaldıkça iftiharım

tabii değil midir

3. **hizmetim:**-(i)m

Diğer 55

Mısra: 15

Bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev, vazife.

hizmetim çoğalıyor hizmetim çoğaldıkça iftiharım

tabii değil midir

4. **hizmet:**

Diğer 66

Mısra: 5

Bir işin yapılması için beden veya kafa gücü sarfederek yardımda bulunma, yardım, katkı.

cihan-ı medeniyete bundan büyük bundan

şerefli hizmet

de olamaz.

5. **hizmetlere:**-ler, -e

Diğer 69

Mısra: 19

Bir işin yapılması için beden veya kafa gücü sarfederek yardımda bulunma, yardım, katkı.

yetiştirdiği evlat cemiyet-i beşeriyeye ettiği hizmetlere

mukabil iktisap eylediği medar-ı maişetle valideynini mesut

hizmetler eder:

1. hizmetler eder:-er

Diğer 65

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

İş görmek, çalışmak.

âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete büyük
büyük hizmetler
eder nice bin vücut yetişir.

2. hizmetler eder:-er

Diğer 69

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

*1. İş görmek, çalışmak, başkalarının işini
yapmak 2. Bir şeyin olmasına yardım etmek.*

eder ki bu silsile içinde âlem-i insaniyete
cihan-ı medeniyete
büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut
yetişir.

hizmette bulundu.:

1. hizmette bulundu.: -du

Diğer 81

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Hizmet etmek.

denizi birleştirdi. Âlem-i seyahat ü ticarete
büyük hizmette bulundu.
Doktor Pasteur mikropların keşfiyle fenn-i
tababeti

hokkabaz:

1. hokkabazlar:-lar

Diğer 77

Mısra: 2

El çabukluğu ile hünerler gösteren kimse.

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri
davullarını gerip amade
dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar
hokkabazlar

horoz:

1. horoz:

Diğer 61

Mısra: 17

Tavuk cinsinin dişisine göre daha iri ve

*gösterişli, renkleri parlak, ibiği büyük olan
erkeği.*

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık
aralık horoz
sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli
sevimli akar. Yeşil

hoş:

1. hoş:

Diğer 17

Mısra: 6

*(Fars.) Duyguları okşayan, zevk veren,
beğenilen, güzel, iyi, latif.*

Ormanın bir kenârında sürüler
Bana pek hoş görünürdü orada

2. hoş:

Diğer 75

Mısra: 25

*(Fars.) Duyguları okşayan, zevk veren,
beğenilen, güzel, iyi, latif.*

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o
derece hoş
ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar
saf Sema

3. hoştur.: -dur

Diğer 78

Mısra: 4

*(Fars.) Duyguları okşayan, zevk veren,
beğenilen, güzel, iyi, latif.*

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya
başladık.

Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar
hoştur. İnsan birçok

4. hoş:

Diğer 79

Mısra: 8

*(Fars.) Duyguları okşayan, zevk veren,
beğenilen, güzel, iyi, latif.*

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor
balıkçı kayıkları
martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara
teşkil ediyordu.

hoşa gidenlerden:

1. hoşa gidenlerden:-en, -ler, -den

Diğer 60

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Beğenilmek, bir kişiden veya bir şeyden hoşlanmak.

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım
İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler
ile döşenir

hoşafılık:

1. hoşafılık:

Diğer 76

Mısra: 11

Hoşaf yapmaya elverişli olan.

yumurta havyar pestil hoşafılık üzümler
reçeller turşuların
enva'ı vesaire gibi iftarlık sahurluk me'külât u
meşrubat-ı

hoşlan-:

1. hoşlanıyorsa: -iyor, -sa

Diğer 73

Mısra: 18

*Zevkine veya arzusuna uygun bulup
beğenmek, zevk almak, hoş bulmak.*

ve safa duyarız. Hususiyle duymak tatmak
işitmek koklamak
görmek hislerimiz daima nelerden
hoşlanıyorsa her zaman

2. hoşlandığı: -dik, -ı

Diğer 82

Mısra: 5

*Zevkine veya arzusuna uygun bulup
beğenmek, zevk almak, hoş bulmak.*

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi
Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel
şeylerde

hoşuma gider:

1. hoşuma gider: -er

Diğer 72

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

*Beğenmek, bir kişiden veya bir şeyden
hoşlanmak.*

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu
çalgılardan keman
pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok
zaman

hübûb:

1. hübûba: -a

Diğer 58

Mısra: 3

Esmе.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif
bu manzara-yı
behiştinin zemin ve asumanında mevecât-ı
latife husule getirir

hudâ:

1. hüdâ:

Diğer 3

Mısra: 8

Allah (c.c), Cenâb-ı Hak.

Her tarafta müncelî ulviyetin
Ey Hüdâ birsin müselleme vahdetin

2. hüdâ:

Diğer 5

Mısra: 15

Allah (c.c), Cenâb-ı Hak.

Ömr ü ikbâl-i hümâyûnun füzûn etsin Hüdâ
Tâc-dâr-ı fahr-ı devrân doğduğu gündür bugün

3. hüdâ:

Diğer 71

Mısra: 12

Allah (c.c), Cenâb-ı Hak.

Keremiyle beni dil-şâd eden ehl-i hayrı
Vâkıâ ben göremezsem de Hüdâ görmez mi

hükmünce:

1. hükmünce:

Diğer 65

Mısra: 7

*Hükmüne, kararına göre; hükmü
doğrultusunda.*

Dünyanın şerefi şerefü'l-mekân bi'l-mekîn
hükmünce
insanlardır.

hükümdar-ı zî-iktidar:

1. hükümdar-ı zî-iktidar:

Diğer 70

Mısra: 11

Kelime Tipi: -
Iktidar sahibi hükümdar.

hükümdar-ı zî-iktidar efendimiz hazretlerini
dünyalar durdukça
makam-ı mualla-yı hilafet-i uzmâlarında
kemal-i sıhhat

hulâsa:

1. **hülâsa:**

Diğer 64
Mısra: **11**
Kısacası, özet olarak.

ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı hülâsa ümid-i
istikbalidir.
Evlât şefkatin numune-yi zihayatı olan
validenin gözü

2. **hülâsa:**

Diğer 64
Mısra: **27**
Kısacası, özet olarak.

hülâsa her şeyden ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet
validedir.

hulûl:

1. **hulûlünü:**-ü, -n, -ü

Diğer 47
Mısra: **14**
Gelip çatma, erişme.

acı bir kahkahası yarasa kuşlarının uçuşları
gecenin
hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi.
Mütehayirane etrafıma baktım.

hulul etti.:

1. **hulul etti.:**-di

Diğer 80
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gelip çatmak, erişmek.

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti.
Saat bir
buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes
akşam taamını

hulul eyleyen:

1. **hulul eyleyen:**-y, -en

Diğer 87
Mısra: **20**
Kelime Tipi: -
Gelip çatmak, erişmek.

ulviyet-i maneviyesiyle mest ve hayran eden
Ramazan-ı
nâşirü'l-gufrânı nurun alâ nur olarak takip ve
hulul eyleyen

hüner:

1. **hüner:**

Diğer 10
Mısra: **1**
1. Bir işte gösterilen ustalık, beceriklilik, mahâret 2. Bir şeyi iyi bilmekten, iyi yapabilmekten gelen üstün hâl, mârifet.

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder
Câhil olan âdemin servet elinden gider

2. **hüneri:**-i

Diğer 44
Mısra: **14**
1. Bir işte gösterilen ustalık, beceriklilik, mahâret 2. Bir şeyi iyi bilmekten, iyi yapabilmekten gelen üstün hâl, mârifet.

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak
olamazlar.
İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar
etmeyenlerin

hürî-zâd:

1. **huri-zâd:**

Diğer 66
Mısra: **17**
Huriden doğma.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd
göz önünde
tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O
melâhati o vaziyet-i

hüsn ü ânına:

1. **hüsn ü ânına:**-ın, -a

Diğer 14
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzellik ve cazibe.

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân
Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

hüsn-i imtizaç ve irtibatından:

1. **hüsn-i imtizaç ve irtibatından:-ı, -n, -dan**

Diğer 66

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Bağlılığın ve iyi geçinmenin güzelliği.

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir masumun yürümesi

2. **hüsn-i imtizaç ve irtibatından:-ı, -n, -dan**

Diğer 68

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Bağlanma ve uyuşma güzelliği.

Evlad iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve irtibatından tahassul eden bir vücuttur.

hüsn-i niyetimi:

1. **hüsn-i niyetimi:-im, -i**

Diğer 55

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

İyi niyet.

Kari-yi kiram hüsn-i niyetimi nazar-ı im'âna alarak hatîâtıma iğmâz buyurdukça şevkim artıyor. Şevkim arttıkça

hüsn-i niyetle:

1. **hüsn-i niyetle:-le**

Diğer 55

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

İyi niyet.

Maksadım emelim hüsn-i niyetle mümteziç bir hizmet-i ciddiyeden ibarettir.

hüsrev -i âlî-himem¹⁶:

1. **hüsrev -i âlî-himem:**

Diğer 5

¹⁶ *inâyet-i hasr u âlî-himem* şeklinde yanlış okunan bu tamlama vezin ve anlama dikkat

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Himmeti yüksek olan Padişah.

Menba'-ı adl ü inâyet hüsrev -i âlî-himem Sevgili sultân-ı zî-şân doğduğu gündür bugün

husule getirir:

1. **husule getirir:-ir**

Diğer 58

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Oluşturmak, meydana getirmek.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif bu manzara-yı behiştinin zemin ve asumanında mevecât-ı latife husule getirir

husûsi:

1. **hususiyle:-y, -le**

Diğer 73

Mısra: 17

Özellikle.

ve safâ duyarız. Hususiyle duymak tatmak işitmek koklamak görmek hislerimiz daima nelerden hoşlanıyorsa her zaman

2. **hususiyle:-y, -le**

Diğer 78

Mısra: 6

Özellikle.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir görmediğini görür. Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu artık o yolculuğun

hüveydâ:

1. **hüveyda:**

Diğer 78

Mısra: 22

Belli, apaçık, âşikâr, zâhir.

çayrılardan güzâr ediyordu. Her tarafta bir güzellik hüveyda her şeyde alaim-i tebessüm rûnümâ idi. Hasılı tasvire

edilerek *inâyet hüsrev-i âlî-himem* şeklinde düzeltilmiştir.

hüviyet-i ebeveynin:

1. hüviyet-i ebeveynin:-in

Diğer 68

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Anne ve babanın kimliği (onların kim olduğunu gösteren belge).

etmiş neşve-yi ruhudur.

Evlat hüviyet-i ebeveynin misal-i müşahhasıdır.

huy:

1. huyları:-lar, -i

Diğer 62

Mısra: 5

1. Doğuştan olan tabiat, yaratılış, mizaç

2. İnsanın tabiatında yer etmiş olan, vazgeçilmesi güç alışkanlık, âdet.

toplayıp insanlığa yarayıcı güzel huyları anlatıcı bir kitap okuyup dinleten bir babanın zevki yine başkadır.

hüzn-âver:

1. hüzn-âverdir.:-dir

Diğer 70

Mısra: 15

Hüzün veren, hüznlendiren.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata karanlıkta ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır. Yahut kalp

hüzn-i garip:

1. hüzn-i garip:

Diğer 47

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Garip hüzn, keder.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıdayarak yuvalarına sokulmaya başladı. Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı sükûta dalıyor.

hüzn-i latif:

1. hüzn-i latif:

Diğer 71

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Hoş, güzel hüzn.

bir hüzn-i latif bürürmüş. Mehtap zamanı pek bedî imiş. İşitiyorum. Yazık ki ben göremiyorum

2. hüzn-i latif:

Diğer 77

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Hoş, güzel hüzn.

ramazan için mutlaka hazırlıkta bulunurlar. Gurub-ı şemsten hasıl olan hüzn-i latif tedricen afaka

huzur-ı erbab-ı edebe:

1. huzur-ı erbab-ı edebe:-e

Diğer 55

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Edebiyat üstatlarının huzuru, edebiyatçıların huzuru.

İşte bunları da bir çiçek demeti hâlinde huzur-ı erbab-ı edebe takdime cüret-yâb oluyorum.

huzzâr tarafından:

1. huzzâr tarafından:

Diğer 69

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Bir yerde hazır bulunanlarca, orada mevcut olan kimselerce.

birinciliği ihraz eden bir çocuğun huzzâr tarafından alkışlandığını gören bir peder galeyan-ı şevk u şetaretle

I / 'I

ırmak:

1. ırmak:

Diğer 17

Mısra: 1

Akarsuyun büyüğü, doğrudan doğruya denize dökülen, nehir.

Pek hazînâne akardı ırmak
Şarkı söylerdi hemân bülbüller

2. **ırmaklar:-lar**

Diğer 60

Mısra: 14

*Akarsuyun büyüğü, doğrudan doğruya
denize dökülen, nehir.*

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş
verir. Dereler
ırmaklar şırl şırl akar çağlar . Kuşların
cıvıltısı her tarafı

ışık:

1. **ışık:**

Diğer 61

Mısra: 8

Aydınlık, nur.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir
durgunluk gelir.
Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise
de ara sıra bulut

ısınmış olan:

1. **ısınmış olan:-an**

Diğer 73

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Sıcak duruma gelmiş olmak.

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba
üzerindeki güğümde
ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını
eda etti. Biraz sonra

ıssız:

1. **ıssız:**

Diğer 61

Mısra: 14

*1. Kimsenin bulunmadığı, boş, tenhâ
(arâzi, yer) 2. Çok sessiz.*

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de
başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün
eşya sanki

ıtkun mine'n-nîrân:

1. **ıtkun mine'n-nîrân:**

Diğer 77

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Cehennemden kurtuluş.

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihsan ettiği
nimetlerden
biri de evveli rahmet evsası mağfiret ahiri
ıtkun mine'n-nîrân

ıyd-ı ekberden:

1. **ıyd-ı ekberden:-den**

Diğer 70

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

En büyük bayram.

şeref-i idrakıyla lebrîz-i şevk ü sürurdur.
İşte bu ıyd-ı ekberden mütehassıl hissiyat-ı
sadıkanemi

ıyd-ı meyâmin-bedîdi:

1. **ıyd-ı meyâmin-bedîdi:-i**

Diğer 87

Mısra: 28

Kelime Tipi: -

*Uğru ve bereketi açıkça ortada olan
bayram.*

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i
mahsusla
o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete
şitâb eder daha

ıyd-ı millî-yi feyz-i tecellidir.:

1. **ıyd-ı millî-yi feyz-i tecellidir.:-dir**

Diğer 70

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

*Bolluk ve bereketin, ilim ve marîfetin
tecelli ettiği milli bayram.*

ıyd-ı millî-yi feyz-i tecellidir.

Bugün kulûb-ı safiye-yi millet yine bir hatıra-
yı mübeccelenin

ıyd-ı saîd-i fitr:

1. **ıyd-ı saîd-i fitr:**

Diğer 87

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

*Mübarek Fıtır Bayramı; Ramazan
Bayramı.*

ıyd-1 saîd-i fitr dahi başka bir letafet başka bir halavet ile kalpleri lebrîz-i şevk ü neşât eyliyor.

ıztırâbât-ı vicdaniyesini:

1. ıztırâbât-ı vicdaniyesini: -s, -i, -n, -i

Diğer 46

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Vicdan ızdırabı.

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına mazinin yadigârı olan ıztırâbât-ı vicdaniyesini hikâye ederken çehresinde hasil

î / î / î

ibadet:

1. ibadet:

Diğer 45

Mısra: 7

Allah'a kulluk etme.

Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle ibadet vaktini halka i'lan eder. İşte ben bu zamanın hâlinden istifade

ibadet eylemek:

1. ibadet eylemek: -mek

Diğer 77

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Bir dinin buyruklarını yerine getirmek.

etmek ibadet eylemek için zahirini bânını pak u tâhir edip müheyya dururlar. Hasılı ağniyâ fukara hâlli hâlince

ibâre:

1. ibaresini: -s, -i, -n, -i

Diğer 76

Mısra: 17

Anlatımı meydana getiren bir veya birkaç cümlelik yazılı söz dizisi; bir metinden çıkarılmış birkaç satır.

olarak celp edilmiştir ibaresini havi levhalar yapıştırmışlar güllaç demetlerini gelişi güzel dükkânların ötesine berisine

ibâret:

1. ibarettir: -tir

Diğer 2

Mısra: 2

Sâdece -den meydana gelmiş, -den oluşmuş, başka bir şey değil, ancak bu.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene zarfında yazılmış manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten bunların

2. ibarettir.: -tir

Diğer 55

Mısra: 12

Sâdece -den meydana gelmiş, -den oluşmuş, başka bir şey değil, ancak bu.

Maksadım emelim hüsn-i niyetle mümteziç bir hizmet-i ciddiyeden ibarettir.

3. ibaret:

Diğer 75

Mısra: 16

Sâdece -den meydana gelmiş, -den oluşmuş, başka bir şey değil, ancak bu.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için piyango keşide kılınıyordu. Üç bando musika on kişiden ibaret Lehli kız

4. ibaret:

Diğer 75

Mısra: 18

Sâdece -den meydana gelmiş, -den oluşmuş, başka bir şey değil, ancak bu.

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur Şalon'un altı kişiden mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden ibaret yerli çalgı

5. ibarettir.: -tir

Diğer 80

Mısra: 22

Sâdece -den meydana gelmiş, -den oluşmuş, başka bir şey değil, ancak bu.

Kar hâlâ yağıyor.

İlim her şeyi bilmekten ibarettir. Fen ilmin kaide altına

ibaret bulunan:

1. **ibaret bulunan:-an**

Diğer 63

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Sâdece -den meydana gelmiş, -den oluşmuş, başka bir şey değil, ancak bundan olmak.

intizamı mâbihi'd-devamı bir vücud-ı mukaddestir.

Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan insaniyetin mürebbisi

ibaret kalır:

1. **ibaret kalır:-ır**

Diğer 70

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Ancak bu kadar olmak.

İşte âmânın uyku esnasında gördüğü rüya olsa olsa bu hissiyatın derece-yi saniyesinde ibaret kalır.

ibaret olan:

1. **ibaret olan:-an**

Diğer 65

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Ancak -den meydana gelmek, -den oluşmak.

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce talebeye sıdk ve istikametten ibaret olan şâh-râh-ı necatı selamet-i fikir

2. **ibaret olan:-an**

Diğer 87

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Ancak -den meydana gelmek, -den oluşmak.

maneviyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve meziyeti İslamiyetten ibaret olan insaniyet dahi bu tecelli-yi sübhâniyye karşısında

ibkâ eyleyen:

1. **ibkâ eyleyen:-y, -en**

Diğer 12

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Bâkileştirme, sürekli ve kalıcı hâle getirme.

Nâmı ibkâ eyleyen âsârdır

Masdar-ı âsâr olan efkârdır

ibn rüşdler:

1. **ibn rüşdler:**

Diğer 81

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

İbn Rüşd'e benzer insanlar (İbn Rüşd, Endülüslü-Arap felsefeci, hekim, fıkıhçı, matematikçi ve tıpçı).

Sâika-yı ihtiyaçla meydana çıkan ilim ve fen Fahreddin

Râzîler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok eâzım tarafından

ibn sinâlar:

1. **ibn sinâlar:**

Diğer 81

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

İbn Sina'ya benzer insanlar (İbn Sina, İslam Altın Çağı'nın en önemli hekimlerinden, astronomlarından, düşünürlerinden ve yazarlarından biridir).

Sâika-yı ihtiyaçla meydana çıkan ilim ve fen Fahreddin

Râzîler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok eâzım tarafından

ibtida:

1. **ibtidada:-da**

Diğer 51

Mısra: 18

Önceleri, ilk başta, evvelâ, en evvel.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını yazarken beğenir.

Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup biter.

icabına göre:

1. **icabına göre:**

Diğer 75

Mısra: 19

Gereğine, lüzumuna uygun olarak

takımı altmış davul zurna vesaire icabına göre vakit vakit terennümsâz-ı hubûr u sürur oluyordu.

îcâd eyleyen:

1. **îcâd eyleyen:**-y, -en

Diğer 3

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Yeni bir şey ortaya çıkarmak, meydana getirmek.

Ey ademden varlık îcâd eyleyen

Ey binâ-yı gûnu bünyâd eyleyen

icat ederler.:

1. **icat ederler.:**-er, -ler

Diğer 66

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

İlk kez yeni bir şey yaratmak.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi hayrette bırakırlar. İşte bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki âlem-i insaniyete

icat eyledi.:

1. **icat eyledi.:**-di

Diğer 82

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

Yeni bir şey meydana getirmek.

icat eyledi. Âmâlara dilsizlere mektepler yapıldı. Kolera veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş hastalıkları ortadan

icra edilen:

1. **icra edilen:**-il, -en

Diğer 75

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Yapmak, yürütmek, uygulamak.

devam etti.

İcra edilen oyunlar

ic:

1. **içinde:**-in, -de

Diğer 44

Mısra: 12

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karşıtı.

İnsan fasl-ı hayatının eyyam-ı ahiresini saadetle imrâr ederse müddet-i ömrü içinde bahtiyar yaşayanlardan addolunur

2. **içinde:**-i, -n, -de

Diğer 45

Mısra: 4

(Bir hâl ve durum) içerisinde.

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir sükûnet içinde aralık aralık kuşların hayvanların nagamâtı işitmeye

3. **içinde:**-i, -n, -de

Diğer 59

Mısra: 1

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karşıtı.

Böyle bir gecede insan orman içinde denize nazır bir köşkte bulunsa

4. **içindeki:**-i, -n, -de, -ki

Diğer 59

Mısra: 4

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karşıtı.

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı kamerin denizin ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki kuşların civıltılarını

5. **içinde:**-i, -n, -de

Diğer 63

Mısra: 4

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karşıtı.

Bu söylediklerimi çok kişi bilir ve duyarsa da bunlardan

başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda taşlarda ormanlarda

6. içinde:-i, -n, -de

Diğer 64

Mısra: 5

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karıştı.

O sükûn-ı hâl içinde gönlündeki muhabbetin ulvi hitabını dinler. Şefkat-i kalbiye muhabbet-i hakikiye safvet-i

7. içinde:-i, -n, -de

Diğer 69

Mısra: 1

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karıştı.

eder ki bu silsile içinde âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut yetişir.

8. içinde:-i, -n, -de

Diğer 72

Mısra: 22

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karıştı.

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından yılankavi mecralar içinde cereyan eden nehrin görüldüğü gibi şehrinde

9. içinde:-i, -n, -de

Diğer 78

Mısra: 11

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karıştı.

kadar hep gece içinde gittik. Tren bu istasyonların bazısında birer parça tevakkuf ediyordu.

10. içinde:-i, -n, -de

Diğer 79

Mısra: 12

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karıştı.

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en mürde dilleri bile yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i hava ve letafet-i

11. içinde:-i, -n, -de

Diğer 79

Mısra: 19

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karıştı.

içinde arz-ı didar eyledi. Kumkapı'yı geçerek Topkapı Saray-ı Hümayunu civarında

12. içinde:-i, -n, -de

Diğer 82

Mısra: 1

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karıştı.

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet içinde vücut-pezîr eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar her güzelliğin de

13. içinde:-i, -n, -de

Diğer 82

Mısra: 10

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karıştı.

Vücut-ı nazeninine yakıştırdığı endam-ı dil-ârâmını onunla bir kat daha letafet-yâb eylediği kemal-i zîb ü ârâyişi içinde

14. içine:-i, -n, -e

Diğer 47

Mısra: 16

Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karıştı.

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin etmiş) kamer bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh bulutlar içine

ic-:

1. içen:-en

Diğer 22

Mısra: 1

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Mey için râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

2. **içer:-er**

Diğer 51

Mısra: 18

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını
yazarken beğenir.
Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup
biter.

3. **içmesi:-me, -s, -i**

Diğer 60

Mısra: 2

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Karada denizde her türlü insan hayvan
bulunduğu
hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi
bunların renkleri

4. **içti.:-di**

Diğer 73

Mısra: 9

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti.
Kış hakkında bir
şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru
fakihetü'ş-şitâinin

5. **içtiğimiziz:-dik, -imiz**

Diğer 81

Mısra: 1

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz
daha sair
muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen
sayesinde hasıl

6. **içmekle:-mek, -le**

Diğer 85

Mısra: 4

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Yaşamaklık ne demek
Nedir içmekle yemek

için:

1. **için:**

Diğer 2

Mısra: 5

Uğruna, yoluna, yararına.

kail olmak insan için kabil olamayacağından
ben de bunların
perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma
sığdıramadım.

2. **için:**

Diğer 6

Mısra: 15

*"Amacıyla, gayesiyle,
maksadıyla"anlamlarında edat.*

Şânını takdîs için ey dâd-ger
Her tarafta parlıyor tâk-ı zafer

3. **için:**

Diğer 11

Mısra: 1

*"Amacıyla, gayesiyle,
maksadıyla"anlamlarında edat.*

Sa'y edip tahsîl-i ilm etmek için
İstemez teşvîk asla her zamân

4. **için:**

Diğer 46

Mısra: 1

Uğruna, yoluna, yararına.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için
günde
birkaç defa doktorlar gelerek her türlü
teşebbüsât icra olunur.

5. **için:**

Diğer 52

Mısra: 15

*"Amacıyla, gayesiyle,
maksadıyla"anlamlarında edat.*

Kablü't-tab'-ı metali' olmak şerefine
mazhariyetim için
ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü
bir kapı

6. **içindir:-dir**

Diğer 55

Mısra: 7

Uğruna, yoluna, yararına.

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında
perişan

bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı
olmadı.

7. için:

Diğer 58

Mısra: 11

"Amacıyla, gayesiyle,
maksadıyla"anlamlarında edat.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala
binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

8. için:

Diğer 63

Mısra: 19

Uğruna, yoluna, yararına.

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir
ninni söyler.
Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine
masumane

9. için:

Diğer 63

Mısra: 21

"Amacıyla, gayesiyle,
maksadıyla"anlamlarında edat.

bir tebessümüne nail olabilmek için her türlü
mezâhimi
ihtiyar eyler.

10. içindir:-dir

Diğer 64

Mısra: 13

"Amacıyla, gayesiyle,
maksadıyla"anlamlarında edat.

önündeecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte
bunun içindir
ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket
vaktinde zaruret

11. için:

Diğer 74

Mısra: 20

"Amacıyla, gayesiyle,
maksadıyla"anlamlarında edat.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka
nüzh-et-gâh olur.
İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu
safa-gâhin geniş

12. için:

Diğer 74

Mısra: 21

"Amacıyla, gayesiyle,
maksadıyla"anlamlarında edat.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza
için- tenteler
kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı
dikildi. Câ-be-câ

13. için:

Diğer 75

Mısra: 2

-e ayrılmış, -e özgü, -e has, -e mahsus.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecidiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

14. için:

Diğer 75

Mısra: 15

-e göre.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için
piyango keşide
kılmıyordu. Üç bando musıka on kişiden
ibaret Lehli kız

15. için:

Diğer 76

Mısra: 2

Adına, hakkında.

Bilâd-ı İslamiye'nin her tarafında ramazan
hazırlıkları görülür
ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek
sözü uzatacağından

16. için:

Diğer 76

Mısra: 14

Uğruna, yoluna, yararına.

lazime tedarik olunur

Bakkallar daha şaban iptidasında ramazan için
lazım

17. için:

Diğer 77

Mısra: 8

Uğruna, yoluna, yararına.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için tedârikâtta bulunur. Bu bereketli ayın füyûzâtından nasip almak ister.

18. için:

Diğer 77

Mısra: 13

"Amacıyla, gayesiyle, maksadıyla"anlamlarında edat.

etmek ibadet eylemek için zahirini bâtınını pak u tâhir edip müheyya dururlar. Hasılı ağniyâ fukara hâlli hâlince

19. için:

Diğer 77

Mısra: 15

Uğruna, yoluna, yararına.

ramazan için mutlaka hazırlıkta bulunurlar. Gurub-ı şemsten hasıl olan hüzn-i latif tedricen afaka

20. için:

Diğer 78

Mısra: 16

"Amacıyla, gayesiyle, maksadıyla"anlamlarında edat.

uykuya dalmışlardı. Ben bir türlü uyuyamamışım. Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade için böyle bir yalnızlığı

21. için:

Diğer 82

Mısra: 31

"Amacıyla, gayesiyle, maksadıyla"anlamlarında edat.

kaldırmak için muvaffakiyetler hasıl oldu.

22. için:

Diğer 83

Mısra: 6

"Amacıyla, gayesiyle, maksadıyla"anlamlarında edat.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru olup da heyet-i umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o kusur için güzellikten

İçinde:

1. içinde:

Diğer 65

Mısra: 12

Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hâkim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamâmen kapladığını anlatır.

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin dünyaya bıraktığı bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki bu silsile içinde

İclâl:

1. iclal:

Diğer 70

Mısra: 13

Büyükük, ululuk, azamet, kudret.

ve iclal ile daim ve ber-karar buyursun âmin Padişahım çok yaşa

İcra edilerek:

1. icra edilerek:-il, -erek

Diğer 74

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Yapmak, yürütmek, uygulamak; ortaya koymak.

Tavuk Ormanı nam-mevki-i şevk-efzâsında tertip edilip üç gün devam eden kır eğlencesi şayan-ı hayret bir surette icra edilerek

İcra olunur.:

1. icra olunur.:-un, -ur

Diğer 46

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Uygulanmak, yürütülmek.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için günde birkaç defa doktorlar gelerek her türlü teşebbüsât icra olunur.

İçre:

1. içre:

Diğer 22

Mısra: 1

"İçinde" anlamında kullanılan bir ifade.

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

iddia eden:

1. iddia eden:-en

Diğer 53

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Bir fikri ileri sürmek, söylediğini ısrarla savunmak.

tarz-ı tahrir görüldüğü kadar kolay değildir.
Bunlara sehl-i mümteni denir. Hilafını iddia eden bulunursa

idrâk:

1. idrak:

Diğer 51

Mısra: 14

Anlama yeteneği, akıl erdirme, anlayış.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek
öğrenir takdis eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve izan müsait

2. idrakiyle:-i, -y, -le

Diğer 87

Mısra: 6

Anlama yeteneği, akıl erdirme, anlayış.

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın
milyonlarca erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccelenin
yâd ve idrakiyle

3. idrak:

Diğer 88

Mısra: 1

Anlama yeteneği, akıl erdirme, anlayış.

nice seneler bu gibi â'yâd u eyyam-ı
mübarekeyi idrak ile şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı
Rabb-ı Mennân'dan

idrak etsem:

1. idrak etsem:-se, -m

Diğer 72

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Anlamak, kavramak.

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşin bırakan o
sadanın nereden sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki
göremiyorum

iftarlık:

1. iftarlık:

Diğer 76

Mısra: 12

*Oruç açmak için hazırlanmış zeytin,
peynir, reçel gibi yemek öncesi yenen çerez
türünden yiyecekler, iftâriye, iftâriyelik.*

yumurta havyar pestil hoşaflık üzüm
reçeller turşuların enva'ı vesaire gibi iftarlık sahluk me'külât u
meşrubat-ı

iftihâr:

1. iftiharım:-ım

Diğer 55

Mısra: 15

Övünme, övünç.

hizmetim çoğalıyor hizmetim çoğaldıkça
iftiharım tabii değil midir

iftihar ediyorum.:

1. iftihar ediyorum.:-iyor, -um

Diğer 70

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Övünmek, kıvanç duymak.

mektebimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve
fakat safiyane ve masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen
Cenab-ı Hak o

iftihâr eyler:

1. iftihâr eyler:-r

Diğer 5

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Kıvanç duymak, övünmek, gurur duymak.

İftihâr eyler vücûduyla serîr-i saltanat
Muhyî-yi mülk ü cihân-bân doğduğu gündür
bugün

iğmâz:

1. iğmâzına:-ı, -n, -a

Diğer 2

Mısra: 7

Ar. Göz yumma, görmezlikten gelme.

Muhtî olsam da nazar-ı kerim-i ashabının
iğmâzına teşvikine
muhtaç cûyende-yi terakki bir nev-hevesim.

iğmâz buyurdukça:

1. iğmâz buyurdukça:-dukça

Diğer 55

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Göz yumma, görmezlikten gelme.

Kari-yi kiram hüsn-i niyetimi nazar-ı im'âna
alarak
hatîâtıma iğmâz buyurdukça şevkim artıyor.
Şevkim artttıkça

ihdâ buyurmuştur:

1. ihdâ buyurmuştur:-muş, -dur

Diğer 53

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Hediye edilmek.

Fehmi Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ
buyurmuştur
Edib-i zerafet-perver Abbas Hâverî Efendi'nin
mahsul-hâme-yi

ihdâ buyurulmuştur:

1. ihdâ buyurulmuştur:-ul, -muş, -tur

Diğer 51

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Hediye edilmek.

buyurulmuştur
Bu dil-pezir mecmuayı vücuda getiren on
dokuz parça

2. ihdâ buyurulmuştur:-ul, -muş, -dur

Diğer 52

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Hediye edilmek.

mezâhiri saadetli Rauf Beyefendi hazretleri
tarafından
ihdâ buyurulmuştur

3. ihdâ buyurulmuştur:-muş, -dur

Diğer 53

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Hediye edilmek.

Müntesibîn-i edipten H. Remzi Efendi
biraderimiz tarafından
ihdâ buyurulmuştur

ihlal:

1. ihlale:-e

Diğer 58

Mısra: 18

Bozma, zarar verme.

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan
olurlar. Ara
sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi
ihlale bâdî olur.

ihlale çalışıyor.:

1. ihlale çalışıyor.:-ıyor

Diğer 80

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

*Bozmaya çalışmak, bozmak için
uğraşmak.*

Tabiatın geceye mahsus hâl-i sükûnunu aralık
aralık
uzaktan gelen 'av'ave-yi kilâb ihlale çalışıyor.
Nısfü'l-leyl

ihlas:

1. ihlasına:-ı, -n, -a

Diğer 46

Mısra: 15

*Saf ve temiz sevgi, gönülden gelen
dostluk.*

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına
mazinin yadigârı
olan ıztrâbât-ı vicdaniyesini hikâye ederken
çehresinde hasıl

ihraz eden:

1. **ihraz eden:-en**

Diğer 69

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Kazanmak, elde etmek, erişmek.

birinciliği ihraz eden bir çocuğun huzzâr
tarafından
alkışlandığını gören bir peder galeyan-ı şevk u
şetaretle

ihşân:

1. **ihşân:**

Diğer 5

Mısra: 4

*Bağışlama. II Lütuf, kerem, iyilik,
cömertlik, yardım.*

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar
Neyyir-i eltâf ü ihşân doğduğu gündür bugün

ihşan ettiği:

1. **ihşan ettiği:-dik, -i**

Diğer 77

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Lütfetmek, bağışlamak, vermek.

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihşan ettiği
nimetlerden
biri de evveli rahmet evsası mağfiret ahiri
ıtkun mine'n-nîrân

ihşan-ı samedânîsidir.:

1. **ihşan-ı samedânîsidir.:-s, -i, -dir**

Diğer 68

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

*Yüceliği sonsuz(Samed) olan Allah'ın
bağışlaması, iyiliği.*

Evlat Cenab-ı Hakk'ın nev-i beşere en büyük
ihşan-ı
samedânîsidir.

ihşân-ı sübhân:

1. **ihşân-ı sübhân:**

Diğer 5

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

*Ey kusursuz cömertlik arayan, ey Allah'ın
lütfunu isteyen!.*

Nâşir-i envâr-ı hikmettir vücûd-ı akdesi
Öyle bir ihşân-ı Sübhân doğduğu gündür
bugün

ihâtâr:

1. **ihâtâr:-dır**

Diğer 12

Mısra: 4

Uyarma, hatırlatma.

Bir saâdetli hayât ister isen
Leyse li'l-insân büyük ihtârdır

2. **ihâtarla:-la**

Diğer 47

Mısra: 14

Uyarma, hatırlatma.

acı bir kahkahası yarasa kuşlarının uçuşları
gecenin
hulûlünü ihâtarla beni ikaz eyledi.
Mütehâyirane etrafıma baktım.

ihâtirâmât-ı faikamın:

1. **ihâtirâmât-ı faikamın:-m, -in**

Diğer 87

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Yüksek, daha üstün olan hürmetler.

faikamın kabulü müsterhamdır. Efendimiz
Otuz günden beri sâkinân-ı arzın milyonlarca
erbab-ı imanını

ihâtisâsât-ı kalbiyeyi:

1. **ihâtisâsât-ı kalbiyeyi:-y, -i**

Diğer 59

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Kalbin hissettikleri.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihâtisâsât-ı kalbiyeyi

ihâtiva ettiği:

1. **ihâtiva ettiği:-dik, -i**

Diğer 55

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

İçine almak, içinde bulundurmak.

kadar sevmiş olmasın demiştim. Tulû'un ihtiva ettiği makaleleri de o derece seviyordum.

ihitiyaç görünür.:

1. ihtiyaç görünür.:-ür

Diğer 73

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Bir şeyin kendisi için gerekli olduğunu hissetmek, bir şeyi kendisi için gerekli saymak.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız olur. Sıcağa ihtiyaç görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak aylarında vücudumuz

ihitiyâr:

1. ihtiyâr:

Diğer 83

Mısra: 25

Seçmek, seçilmek, seçilip alınmak.

Revâ mı zillet ihtiyâr

ihitiyar eyler.:

1. ihtiyar eyler.:-r

Diğer 63

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Yeğlemek, tercih etmek.

bir tebessümüne nail olabilmek için her türlü mezâhimi ihtiyar eyler.

ihitizaz-ı âteşîn:

1. ihtizaz-ı âteşîn:

Diğer 72

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Ateşli titreme.

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşîn bırakan o sadanın nereden sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki göremiyorum

ikân:

1. ikân:

Diğer 5

Mısra: 14

Sağlam bilme, şüphe götürmeyecek şekilde yakînen bilme.

Pâdişâhım çok yaşa gül-bângını vird eylerim Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

ikaz eyledi.:

1. ikaz eyledi.:-di

Diğer 47

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Uyandırmak, uyararak, dikkatini çekmek, gözünü açmak.

acı bir kâhkahası yarasa kuşlarının uçuşları gecenin hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi. Mûtehâyirane etrafıma baktım.

ikbâl-i hümâyûnun:

1. ikbâl-i hümâyûnun:-un

Diğer 5

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Padişahın saadeti, talihi.

Ömr ü ikbâl-i hümâyûnun füzûn etsin Hüdâ Tâc-dâr-ı fahr-ı devrân doğduğu gündür bugün

iki:

1. iki:

Diğer 46

Mısra: 5

İki sayısı, birden fazla.

olduğu iki küçük yavrusunu yanıma çekip bilmem nasıl bir vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten sonra pederlerine

2. ikinci:-nci

Diğer 51

Mısra: 22

İki sayısının sıra sıfatı.

defa olarak takdir ediyorum Birinci ve ikinci takdirim Tıfl-ı Nâim ve Dünyada Her

3. iki:

Diğer 58

Mısra: 13

İki sayısı, birden fazla.

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane
kürekleri çekerler
bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem
ile cüzdanlarına

4. iki:

Diğer 59

Mısra: 29

İki sayısı, birden fazla.

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz
ortasında iki sevdazedenin
kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları
görülür.

5. iki:

Diğer 66

Mısra: 7

İki sayısı, birden fazla.

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli
kalbin hüsn-i
imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir
masumun yürümesi

6. iki:

Diğer 68

Mısra: 5

İki sayısı, birden fazla.

Evlât iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve
irtibatından
tahassul eden bir vücuttur.

7. iki:

Diğer 74

Mısra: 24

İki sayısı, birden fazla.

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî
konuldu. Hele berzahın
iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler
mükemmel surette

8. iki:

Diğer 74

Mısra: 15

İki sayısı, birden fazla.

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla
geçilir.
Tavuk Ormanı berzaktan yukarı ikinci parçaya
denilir

9. iki:

Diğer 74

Mısra: 12

İki sayısı, birden fazla.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi
ortasından
bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her
iki tarafta

10. ikiye:-y, -e

Diğer 74

Mısra: 12

İki sayısı, birden fazla.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi
ortasından
bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her
iki tarafta

11. iki:

Diğer 75

Mısra: 1

İki sayısı, birden fazla.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

12. iki:

Diğer 75

Mısra: 3

İki sayısı, birden fazla.

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı.
Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp
akşama kadar

13. iki:

Diğer 76

Mısra: 25

İki sayısı, birden fazla.

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve
ikiden
ziyade minaresi olan camilerin minarelerine
mahya ipleri

14. ikiden:-den

Diğer 76

Mısra: 25

İki sayısı, birden fazla.

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve ikiden
ziyade minaresi olan camilerin minarelerine
mahya ipleri

15. **iki:**

Diğer 77

Mısra: **19**

İki sayısı, birden fazla.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

16. **iki:**

Diğer 77

Mısra: **20**

İki sayısı, birden fazla.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

17. **iki:**

Diğer 78

Mısra: **3**

İki sayısı, birden fazla.

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya
başladık.

Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar
hoştur. İnsan birçok

18. **iki:**

Diğer 80

Mısra: **15**

İki sayısı, birden fazla.

Nur topu gibi iki evladyla meleksima zevcesi
evde sofrada başında
bu adamı bekliyor.

19. **iki:**

Diğer 81

Mısra: **20**

İki sayısı, birden fazla.

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde
düşündü. Keşf etti.
Baldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı
açıp iki

ikinci:

1. **ikinci:**

Diğer 53

Mısra: **1**

İki sayısının sıra sıfatı.

İkinci Ordu-yı Hümayun Levazım Dairesi
birinci şubesi

Müdür-i muavin-i ülâ edib-i zî-iktidar saadetli
Mustafa

2. **ikinci:**

Diğer 74

Mısra: **16**

İki sayısının sıra sıfatı.

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla
geçilir.

Tavuk Ormanı berzahtan yukarı ikinci parçaya
denilir

ikmal eder.:

1. **ikmal eder.:-er**

Diğer 65

Mısra: **6**

Kelime Tipi: -

*Eksikliklerini tamamlayıp tam hâle
getirme, tamamlama.*

Cihanın alayışını ziynetini saadetini her şeyini
valideler

ikmal eder.

ikmalîçün:

1. **ikmalîçün:**

Diğer 45

Mısra: **20**

*Eksikliklerini tamamlayıp tam hâle
getirmek, tamamlamak için.*

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan
cihazının

ikmalîçün her türlü tedârikât serian görülür.
Komşuları

iktibâs-ı nûr-ı safâ:

1. **iktibâs-ı nûr-ı safâ:**

Diğer 59

Mısra: **22**

Kelime Tipi: -

Saflığın ışığını ödünç alma.

Ki dürdan görüyorsun cemâl-i cânânı
Yüzünden eyleyerek iktibâs-ı nûr-ı safâ

iktifa edeceğim:

1. **iktifa edeceğim:**-ecek, -im

Diğer 76

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Olduğu kadarını yeterli bulmak, kâfi görmek, fazlasını istememek, yetinmek.

yalnız İstanbul'da olanı zikr ile iktifa edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün kaldı mı evlerde

iktisap eylediği:

1. **iktisap eylediği:**-dik, -i

Diğer 69

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Kazanmak, edinmek.

yetiştirdiği evlat cemiyet-i beşeriyeye ettiği hizmetlere
mukabil iktisap eylediği medar-ı maişetle valideynini mesut

i'lan eder.:

1. **i'lan eder.:**-er

Diğer 45

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Açıklamak, herkese duyurmak.

Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle ibadet
vaktini halka i'lan eder. İşte ben bu zamanın hâminden istifade

ilave:

1. **ilavesiyle:**-s, -i, -y, -le

Diğer 74

Mısra: 18

Ekleme, ulama.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi müteaddit
ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline getirildi. Bahar

ile:

1. **ile:**

Diğer 6

Mısra: 25

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

Şevk ile ahenk şenlik eyleriz
Fâhirâne hayli şeyler söyleriz

2. **ile:**

Diğer 6

Mısra: 34

"-dan dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Dem-be-dem ey pâdişâhlar sürûru
Söyleriz biz şevk ile şu sözleri

3. **ile:**

Diğer 7

Mısra: 3

"-dan dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Lütfun ile oldu cihân
Cennet gibi ey tâc-dâr

4. **ile:**

Diğer 13

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

Hâtifi bir ses gelirdi dinledim dikkat ile
Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

5. **ile:**

Diğer 44

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

Müskiratla me'lûf olanlar bir cani ile
arkadaşlık ediyorlar demektir.

6. **ile:**

Diğer 46

Mısra: 14

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

Âşığı ebediyen zayı ettiğinden dolayı tesrât-
1
sevda-perestane ile vücud-ı nazeninini esir-i
firâş etmiş genç güzel

7. **ile:**

Diğer 52

Mısra: 21

"İle" bağlacı.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû'
arasındaki
fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa
ile anlaşılır.

8. **ile:**

Diğer 52

Mısra: 22

"-dan dolayı, etkisiyle" anlamlarında
bağlama edatı.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû'
arasındaki
fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa
ile anlaşılır.

9. **ile:**

Diğer 57

Mısra: 15

"İle" bağlacı.

yalıları görür. Bulunduğu yalı ile karşı yakayı
kendisinden
ayıran boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile
aktığını

10. **ile:**

Diğer 57

Mısra: 16

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

yalıları görür. Bulunduğu yalı ile karşı yakayı
kendisinden
ayıran boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile
aktığını

11. **ile:**

Diğer 58

Mısra: 12

"İle" bağlacı.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala
binen kürekleri

de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

12. **ile:**

Diğer 58

Mısra: 14

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane
kürekleri çekerler
bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem
ile cüzdanlarına

13. **ile:**

Diğer 60

Mısra: 9

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile
duygulanmasıdır.
Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa
da en çok

14. **ile:**

Diğer 60

Mısra: 12

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım
İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler
ile döşenir

15. **ile:**

Diğer 63

Mısra: 7

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile
uğraşanların sabahtan
akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşıp
kan ter

16. **ile:**

Diğer 63

Mısra: 11

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife
ile i'lâ buyurulan
valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas
kıvamı şiraze-yi

17. ile:

Diğer 65

Mısra: 17

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

tasfiye-yi vicdan u iman ile kemâlât-ı
insaniyeyi terakkiyât-ı
medeniye-yi talim ve tedris eder.

18. ile:

Diğer 66

Mısra: 24

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahuti ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

19. ile:

Diğer 70

Mısra: 13

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

ve iclal ile daim ve ber-karar buyursun âmin
Padişahım çok yaşa

20. ile:

Diğer 73

Mısra: 6

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba
üzerindeki güğümde
ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını
eda etti. Biraz sonra

21. ile:

Diğer 76

Mısra: 3

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

yalnız İstanbul'da olanı zikr ile iktifa
edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün
kaldı mı evlerde

22. ile:

Diğer 77

Mısra: 7

*Bazı soyut adlara getirildiğinde "...
olarak, ... bir biçimde" anlamında durum
zarfları oluşturan bir söz.*

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

23. ile:

Diğer 77

Mısra: 20

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

24. ile:

Diğer 80

Mısra: 25

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile
bilinir fen ile
yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim
olmazsa fen olamaz. Fen

25. ile:

Diğer 80

Mısra: 25

*Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik,
işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum
anlatan cümleler yapmaya yarar.*

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile
bilinir fen ile
yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim
olmazsa fen olamaz. Fen

26. ile:

Diğer 87

Mısra: 8

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

lebrîz-i şevk u şâdîdir. Mensûbîn-i din-i Mübin-i Ahmedî yekdiğerini tebrik ile uğraşiyor. Küçükler büyüklerin ellerini

27. **ile:**

Diğer 87

Mısra: 13

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u takdim ile efendimizin daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke vü mesudeyi

28. **ile:**

Diğer 87

Mısra: 21

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

ıyd-ı saîd-i fitr dahi başka bir letafet başka bir halavet ile kalpleri lebrîz-i şevk ü neşât eyliyor.

29. **ile:**

Diğer 87

Mısra: 23

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı hakikat ile tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit bulunmaz ki

30. **ile:**

Diğer 88

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

nice seneler bu gibi â'yâd u eyyam-ı mübarekeyi idrak ile şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı Rabb-ı Mennân'dan

ile'l-ebed:

1. **ile'l-ebed:**

Diğer 68

Mısra: 23

Ebediyete kadar, ebedî olarak, sonsuza kadar.

ile'l-ebed i'lâ ve ipka eder.

İnsan dünyaya geldiğine dair mucip-i memdûhiyet bir

ileri gelir.:

1. **ileri gelir.:-ir**

Diğer 81

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Meydana gelmek, kaynaklanmak.

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan hastalığın izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne aşinasızlıktan ileri gelir.

ileri giderek:

1. **ileri giderek:-erek**

Diğer 82

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

İlerlemek.

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek çiftçilik marangozluk terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık tababet

ileri götürüldü:

1. **ileri götürüldü:-dü**

Diğer 81

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Bir durum veya davranışta ölçünün aşılması.

tevsi edildi. İleri götürüldü. Daha sonra bugünkü hâl-i feyz ü kemali buldu. Kristof Kolomb dünyanın daha bir

ilerle-:

1. **ilerlemişti.:-miş, -di**

Diğer 74

Mısra: 1

Vakit geçmek.

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben de mahall-i memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım. Gündüz geçti.

ilerleve(bil):-

1. **ilerleyemez.:-mez**

Diğer 80

Mısra: 27

İlerleme ihtimali veya imkânı bulunmak.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

ilim:

1. **ilim:**

Diğer 44

Mısra: 3

Bilme, biliş // Belli bir konuya âit bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.

Cehalet ve atalet bâis-i izdiyâd-ı sefalet ilim ve marifet ise mucib-i terakki-yi saadettir.

2. **ilim:**

Diğer 44

Mısra: 13

Bilme, biliş // Belli bir konuya âit bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak olamazlar.

İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar etmeyenlerin

3. **ilim:**

Diğer 44

Mısra: 14

Bilme, biliş // Belli bir konuya âit bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak olamazlar.

İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar etmeyenlerin

4. **ilim:**

Diğer 46

Mısra: 19

Bilme, biliş // Belli bir konuya âit bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar etmeyen ve sayesinde nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa edenlerin

5. **ilim:**

Diğer 63

Mısra: 14

Bilme, biliş // Belli bir konuya âit bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.

intizamı mâbihi'd-devamı bir vücud-ı mukaddestir.

Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan insaniyetin mürebbisi

6. **ilim:**

Diğer 80

Mısra: 25

Bilme, biliş // Belli bir konuya âit bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

7. **ilim:**

Diğer 80

Mısra: 25

Bilme, biliş // Belli bir konuya âit bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

8. **ilim:**

Diğer 80

Mısra: 26

Bilme, biliş // Belli bir konuya âit bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

9. **ilim:**

Diğer 80

Mısra: 26

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

10. **ilim:**

Diğer 80

Mısra: 27

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

11. **ilim:**

Diğer 80

Mısra: 27

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

12. **ilim:**

Diğer 80

Mısra: 28

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

13. **ilim:**

Diğer 80

Mısra: 22

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

Kar hâlâ yağıyor.

İlim her şeyi bilmekten ibarettir. Fen ilmin kaide altına

14. **ilim:**

Diğer 81

Mısra: 2

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve daha sair muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen sayesinde hasıl

15. **ilim:**

Diğer 81

Mısra: 29

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

medeniyet bu saadetlere bu şereflere hep ilim ve fen sayesinde nail olmuştur.

16. **ilim:**

Diğer 81

Mısra: 19

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde düşündü. Keşf etti.

Buldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı açıp iki

17. **ilim:**

Diğer 81

Mısra: 15

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

Sâika-yı ihtiyaçla meydana çıkan ilim ve fen Fahreddin Râzîler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok eâzım tarafından

18. **ilim:**

Diğer 81

Mısra: 13

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

teleskoplar röntgen şüaları vesaire bütün ilim ve fen sayesinde vücuda gelmiştir.

19. **ilim:**

Diğer 81

Mısra: 8

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar demiştik. Evet

esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim
ve fen sayesinde

20. ilim:

Diğer 81

Mısra: 8

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar
demiştik. Evet
esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim
ve fen sayesinde

21. ilim:

Diğer 81

Mısra: 7

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar
demiştik. Evet
esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim
ve fen sayesinde

22. ilim:

Diğer 82

Mısra: 22

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

hâl-i saadet ü medeniyete girmiştir.
İşte saika-yı ihtiyaçla zuhur ettiği anlaşılan
ilim ve fen her

ilk yaz:

1. ilk yaz:

Diğer 60

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

İlkbahar, bahar.

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım
İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler
ile döşenir

ilkâ ettiğini:

1. ilkâ ettiğini: -dik, -i, -n, -i

Diğer 47

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

İlham etme, kalbe yerleştirme.

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı
düşün sözlerini
kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık
sular gereği

ilm:

1. ilm:

Diğer 10

Mısra: 1

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder
Câhil olan âdemin servet elinden gider

2. ilmin:-in

Diğer 80

Mısra: 22

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

Kar hâlâ yağıyor.
İlim her şeyi bilmekten ibarettir. Fen ilmin
kaide altına

3. ilm:

Diğer 84

Mısra: 13

*Bilme, biliş // Belli bir konuya âit
bilgilerin bütünü // Hüner, mârifet, sanat.*

İlm ü fen toplayınız
Biliniz anlayınız

ilm ü ma'rifet:

1. ilm ü ma'rifet:

Diğer 84

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Bilgi ve irfan.

Bilin ki ilm ü ma'rifet
Verir refâh ü mes'adet.

ilticâ etmiş:

1. ilticâ etmiş:-miş

Diğer 13

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Sığınmak.

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

iltifât:

1. iltifât:

Diğer 18

Mısra: 1

Bir kimseye gönlünü alacak şekilde davranma, güler yüz gösterme, hatırını sorma, ilgilenme, teveccüh.

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağıyâra eyler iltifât
Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

iltifat eyliyor.:

1. iltifat eyliyor.:-yor

Diğer 87

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

İltifat etmek; güler yüz göstermek, gönlünü alacak şekilde davranmak.

eteklerini öpüyor. Büyükler küçüklere iltifat
eyliyor. Evet
herkes gülüyor söylüyor. Kulları dahi nezd-i
sâmî-yi

imdi:

1. imdi:

Diğer 82

Mısra: 15

Şimdi.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine
sanayi-i bedîa
denir ki ressamlık heykeltraşlık
musikişinaslık şiir ve

imrâr ederse:

1. imrâr ederse:-er, -se

Diğer 44

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Geçirmek.

İnsan fasl-ı hayatının eyyam-ı ahiresini
saadetle imrâr
ederse müddet-i ömrü içinde bahtiyar
yaşayanlardan addolunur

imtidâd ediyordu.:

1. imtidâd ediyordu.:-iyor, -du

Diğer 78

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Uzamak, uzayıp gitmek.

muktedir olamayacağım bir letafet-i tabiiye
zir-i isabet-gâh-ı
ibtisârımda imtidâd ediyordu. Âfitâb-ı cihân-
ârâ vagonumuzu

in-:

1. inip:-ip

Diğer 75

Mısra: 24

Yukarıdan aşağıya doğru gelmek.

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne
kadar ruh-nevâz
idiyse gâhîce bir kırlangıcın sath-ı aba kadar
inip bir hayli gittikten

2. iniyor.:-iyor

Diğer 80

Mısra: 3

Yukarıdan aşağıya doğru gelmek.

iniyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir
bulut tabakası
teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

inâyet:

1. inâyet:

Diğer 5

Mısra: 9

Lütuf, ihsan, iyilik.

Menba‘-ı adl ü inâyet hüsrev -i âlf-himem
Sevgili sultân-ı zî-şân doğduğu gündür bugün

ince:

1. ince:

Diğer 62

Mısra: 17

Hafif.

ince rüzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli
yavruya
bakılmakla doyulmaz. Sevilmekle kanılmaz
Bu görgü

2. ince:

Diğer 75

Mısra: 18

Zarif.

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur
Şalon'un altı kişiden
mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden
ibaret yerli çalğı

ince ince:

1. ince ince:

Diğer 61

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Yavaş yavaş.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırıl pırıl
uçuşurlar. Küçük çocuklar
bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki
can tazeler.

incilâ:

1. incilâ:

Diğer 6

Mısra: 5

Parlama, aydınlık.

Satvetin âfâka versin incilâ
Pâdişâhım devletinle bin yaşa

2. incilâ:

Diğer 6

Mısra: 35

Parlama, aydınlık.

Satvetin âfâka versin incilâ
Çok yaşa Sultân Hamîd Hân çok yaşa

incilâ-yı iftihâr:

1. incilâ-yı iftihâr:

Diğer 7

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

*Ifthar edilmesine neden olan ışıık,
parlaklık.*

Geldi cihânın ufkuna
Bir incilâ-yı iftihâr

indifa:

1. indifası: -s, -t

Diğer 83

Mısra: 1

Ortadan kalkma, yok olma, defolma.

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi
karîbeye geldi.
Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman
itibariyle şayan-ı

ins:

1. ins:

Diğer 4

Mısra: 9

İnsan, âdem, kişi, halk.

Südde-yi kudsiyetinden feyz umar ins ü perî
Kılma mahrûm-ı şefâat Hâverî-yi kemteri

inşa edilmiş olan:

1. inşa edilmiş olan: -an

Diğer 74

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Yapılmış olmak.

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî
konuldu. Hele berzahın
iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler
mükemmel surette

insâf:

1. insâfı: -ı

Diğer 18

Mısra: 4

Acıma, merhamet duygusu.

Mısrâ'-ı âtiyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfı o şühun etmemek kâbil mi zâr

insân:

1. insan:

Diğer 2

Mısra: 5

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

kail olmak insan için kabil olamayacağından
ben de bunların
perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma
sığdıramadım.

2. insânsın: -sın

Diğer 10

Mısra: 5

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın
Âkıbet-endîş olup eyle biraz da hazer

3. insan:

Diğer 44

Mısra: 11

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

İnsan fasl-ı hayatının eyyam-ı ahiresini
saadetle imrâr
ederse müddet-i ömrü içinde bahtiyar
yaşayanlardan addolunur

4. insan:

Diğer 51

Mısra: 12

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır
Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat
Tulû'un yani doğmuş

5. insan:

Diğer 51

Mısra: 17

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

İnsan söylediğini söylerken yazdığını
yazarken beğenir.
Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup
biter.

6. insan:

Diğer 57

Mısra: 7

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın
saadetin zevkin
sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin.
Bilmem mehtaplı

7. insan:

Diğer 57

Mısra: 12

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir
zaman
insan bir yalıda bulunsa

8. insan:

Diğer 58

Mısra: 8

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet
muhrık ve müessir
bir sada simâh-ı ruha aksederek insan
birdenbire kendisini

9. insan:

Diğer 59

Mısra: 1

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

Böyle bir gecede insan orman içinde denize
nazır bir
kõşkte bulunsa

10. insan:

Diğer 59

Mısra: 13

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler.
Derin derin düşünür.
Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

11. insan:

Diğer 59

Mısra: 15

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa
Havuzların fevvalerin köprülerin takların
çiçeklerin

12. insan:

Diğer 59

Mısra: 19

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir
şairin
Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

13. insan:

Diğer 60

Mısra: 1

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

Karada denizde her türlü insan hayvan
bulunduğu
hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi
bunların renkleri

14. **insana:-a**

Diğer 60

Mısra: 10

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile
duygulanmasıdır.
Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa
da en çok

15. **insanlar:-lar**

Diğer 61

Mısra: 5

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti
bu güzelliği
temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

16. **insan:**

Diğer 65

Mısra: 10

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir.
İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser
bırakmalıdır ki

17. **insanlardır.:-lar, -dır**

Diğer 65

Mısra: 8

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

Dünyanın şerefi şerefü'l-mekân bi'l-mekân
hükmünce
insanlardır.

18. **insanların:-lar, -ın**

Diğer 65

Mısra: 23

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

müthiş hastalıklardan insanların hayvanların
sebeb-i
halâsi olur.

19. **insan:**

Diğer 68

Mısra: 24

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

ile'l-ebed i'lâ ve ipka eder.
İnsan dünyaya geldiğine dair mucip-i
memdûhiyet bir

20. **insanı:**

Diğer 69

Mısra: 6

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret
müşahede olunur.
Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki
günler

21. **insan:**

Diğer 71

Mısra: 15

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi
Ey insanlar
Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük
farkımız vardır.

22. **insan:**

Diğer 73

Mısra: 21

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız
olur. Sıcağa ihtiyaç
görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak
aylarında vücudumuz

23. **insan:**

Diğer 75

Mısra: 13

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

İnsan koşusu
Kayık yarışları

24. **insan:**

Diğer 78

Mısra: 4

*Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu,
kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.*

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya başladık.
Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar hoştur. İnsan birçok

25. **insan:**

Diğer 82

Mısra: **8**

Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu, kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.

tamamıyla güzellik yoktur. Çünkü mahlukatın ahsen ve eşrefi olan insan bile şaibe-yi noksanîden azade olamamıştır.

26. **insanda:-da**

Diğer 71

Mısra: **1**

Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu, kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak koklamak gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan birincisi olan görmek

27. **insandır.:-dır**

Diğer 70

Mısra: **16**

Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu, kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata karanlıkta ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır. Yahut kalp

28. **insanım.:-ım**

Diğer 71

Mısra: **16**

Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu, kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi Ey insanlar Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük farkımız vardır.

29. **insanlar:-lar**

Diğer 69

Mısra: **24**

Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu, kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.

evlada nail olmak lazım gelir.
Bazı insanlar vardır ki bekârlık tehhüle müreccahtır

30. **insanlar:-lar**

Diğer 71

Mısra: **15**

Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu, kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi Ey insanlar Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük farkımız vardır.

31. **insanlar:-lar**

Diğer 80

Mısra: **5**

Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu, kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor. Gönüllerde türlü türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı kaplıyordu. Herkes

32. **insanların:-lar, -ın**

Diğer 80

Mısra: **28**

Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu, kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

33. **insanların:-lar, -ın**

Diğer 81

Mısra: **7**

Adam, âdem, âdemoğlu, insanoğlu, kişioğlu, beniâdem, benibeşer, fâni.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar demiştik. Evet esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim ve fen sayesinde

insaniyet:

1. **insaniyetin:-in**

Diğer 63

Mısra: **14**

İnsana yakışır hâl, insanlık.

intizamı mâbihi'd-devamı bir vücud-ı mukaddestir.
Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan insanîyetin mürebbisi

2. insanîyet:

Diğer 87

Mısra: 4

İnsana yakışır hâl, insanlık.

maneviyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve meziyeti İslamiyetten ibaret olan insanîyet dahi bu tecelli-yi sübhâniyye karşısında

insanlık:

1. insanlığa:-a

Diğer 62

Mısra: 5

Bütün insanlar, insan türü, beşeriyet.

toplayıp insanlığa yararlı güzel huyları anlatıcı bir kitap okuyup dinleten bir babanın zevki yine başkadır.

2. insanlığa:-a

Diğer 62

Mısra: 10

Bütün insanlar, insan türü, beşeriyet.

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır. Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar şeyler bellemek

inşat eyledikleri:

1. inşat eyledikleri:-dik, -leri

Diğer 85

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Kaidesine uygun ahenk ile okumak.

Şair-i zî-kudret Sâmih ve Müstecâbizâde İsmet Beylerin yek-âvâz irtical olarak inşat eyledikleri bir şiir-i rengin-i âşıkaneeye

inşirah ve safa duyarız.:

1. inşirah ve safa duyarız.:-ar, -iz

Diğer 73

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

İçinde ferahlık ve huzur hissetmek.

ve safa duyarız. Hususiyle duymak tatmak işitmek koklamak görmek hislerimiz daima nelerden hoşlanıyorsa her zaman

intâk:

1. intâk:

Diğer 17

Mısra: 3

Dile getirme, söyletme.

Ediyordu beni ol dem intâk
O yeşil kırdâ çiçekler güller

intihâ:

1. intihâ:

Diğer 3

Mısra: 13

Son, nihayet.

San'at-ı icâdına yok intihâ
Cümlesin göstermede arz u semâ

intikal edeceğinden:

1. intikal edeceğinden:-ecek, -i, -n, -den

Diğer 68

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

(Bir mal veya mülk mîras olarak) Kalma, irsiyet yoluyla geçme.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi emlak ü emvalinin servet ü sâ mânının ağyara kalmayıp evlatlarına intikal edeceğinden

intişar:

1. intişarıyla:-ı, -y, -la

Diğer 52

Mısra: 24

Ar. 1. Yayılmak. 2. Dağılmak, neşr olunmak.

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı intiba vü intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u revnak-tırâz olur.

intişar eden:

1. intişar eden:-en

Diğer 55

Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Yayılmak, şöhret bulmak.

Tulû'dan evvel intişar eden Fecr nam eser-i
naçizanemde
Kimse yoktur ki zade-yi tabını mahsul-i sayını
evladı

intizam vermiş:

1. **intizam vermiş:-miş**
Diğer 76
Mısra: 21
Kelime Tipi: -
Düzen vermek.

kasaplar dükkânlarına intizam vermiş
tablakârlar bütün
satıcılar tedârikât ile meşguldür.

in'ikâs etmişti:

1. **in'ikâs etmişti¹⁷:-miş, -ti**
Diğer 13
Mısra: 6
Kelime Tipi: -
Yansımak, aks etmek.

Bir seher vaktinde kıldım ben temâşâ dağları
In'ikâs etmişti fecrin reng-i alı dağlara

ip:

1. **ipleri:-ler, -i**
Diğer 76
Mısra: 26
Bir şeyleri bağlamaya yarayan nesne,
sicim.

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve
ikiden
ziyade minaresi olan camilerin minarelerine
mahya ipleri

ipka eder.:

1. **ipka eder.:-er**
Diğer 68
Mısra: 23
Kelime Tipi: -

*Sürekli kılmak, sürekli bir duruma
getirmek.*

ile'l-ebed i'lâ ve ipka eder.
İnsan dünyaya geldiğine dair mucip-i
memdûhiyet bir

ipka-yı namına:

1. **ipka-yı namına:-i, -n, -a**
Diğer 53
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Namını, şöhretini sürekli kılmak.

ipka-yı namına hadim olacak mezâyâyı
camidir.
Lisanımızda bu derece selasete mazhar olmuş
asar pek

ipka-yı nîk-nam edebilsin.:

1. **ipka-yı nîk-nam edebilsin.:-sin**
Diğer 65
Mısra: 11
Kelime Tipi: -
Kazandığı iyi namı sürekli kılmak.

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin
dünyaya bıraktığı bir
çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki
bu silsile içinde

2. **ipka-yı nîk-nam edebilsin.:-sin**
Diğer 68
Mısra: 25
Kelime Tipi: -
İyi olan namını devam ettirebilmek.

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin.
Valideynin
dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-
yi insaniye teşkil

iptida:

1. **iptidasında:-s, -i, -n, -da**
Diğer 76
Mısra: 14
Başlama, başlangıç.

¹⁷ inikas etmişti şeklinde yanlış okunan bu söz
grubu vezin ve anlama dikkat edilerek in'ikas
etmişti şeklinde düzeltilmiştir.

lazıme tedarik olunur
Bakkallar daha şaban iptidasında ramazan için
lazım

îrâd eylerim:

1. **îrâd eylerim:**-r, -im

Diğer 18

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Söylemek, nakletmek, okumak.

Mısra' -1 âtiyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfi o şuhun etmemek kâbil mi zâr

irat eder.:

1. **irat eder.:**-er

Diğer 45

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Söylemek.

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman
şimendiferin hayli
uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i
hüzn-i iştimali

irşâd ettiğin:

1. **irşâd ettiğin:**-dik, -in

Diğer 6

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Doğru yolu göstermek, uyarmak.

Âlemi şâd ettiğin gündür bugün
Halkı irşâd ettiğin gündür bugün

irşat eyler.:

1. **irşat eyler.:**-r

Diğer 65

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

*1. Doğru yolu gösterme 2. Mânen
aydınlatma, hak yolunu gösterme, gafletten
uyandırma, uyarma.*

Bir hakîm görülür ki hayret- efzâ-yı efkâr olan
nesâyih-i
akılanesiyle binlerce cahili irşat eyler.

irtical olarak:

1. **irtical olarak:**-arak

Diğer 85

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Hazırlıksız olmak.

Şair-i zî-kudret Sâmih ve Müstecâbizâde
İsmet Beylerin
yek-âvâz irtical olarak inşat eyledikleri bir
şiiir-i rengîn-i âşıkaneeye

irtihal ederler.:

1. **irtihal ederler.:**-er, -ler

Diğer 68

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Ahirete göç etmek. II Ölmek.

dolayı da müsterih olarak irtihal ederler.
Evlât bir eserdir ki mensup olduğu ailenin
namını

irtihâl etti:

1. **irtihâl etti:**-di

Diğer 23

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Ahirete göç etmek. II Ölmek.

Bir keder geldi cihân-ı edebe
İrtihâl etti Muallim Nâcî

isale eden:

1. **isale eden:**-en

Diğer 47

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Akıtmak, ulaştırmak.

Bu sırada idi ki cism-i medeniyete dem-i hayat
isale
eden şimendifer katarı önümden süratle
geçiyordu.

ise:

1. **ise:**

Diğer 10

Mısra: 8

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek.

Ân-ı civânî dahi zâil olur şüphesiz
Vakt-i nedâmet gelir ömür ise eyler güzür

2. **isen:-n**

Diğer 12

Mısra: 3

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek.

Bir saâdetli hayât ister isen
Leyse li'l-insân büyük ihtârdır

3. **ise:**

Diğer 44

Mısra: 4

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek.

Cehalet ve atalet bâis-i izdiyâd-ı sefalet ilim
ve marifet
ise mucib-i terakki-yi saadettir.

4. **ise:**

Diğer 45

Mısra: 21

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek.

bulunan diğer bir hanede ise -kendisinden
ümid-i hayat münkatı olmuş

5. **ise:**

Diğer 52

Mısra: 3

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek.

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel
sözlerle şu
mecmua-yı mergubenin meydan-ı intiba vü
istifadeye nihâde

6. **ise:**

Diğer 57

Mısra: 5

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek.

İstanbul ise o kitabın bir fihristidir.
Evet mehtabı böyle mecma-ı bedayi olan bir
şehirde

7. **ise:**

Diğer 61

Mısra: 8

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir
durgunluk gelir.
Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise
de ara sıra bulut

8. **ise:**

Diğer 66

Mısra: 13

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek.

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa
etmekte olan bir
validenin yüzü de o kadar latiftir.

9. **ise:**

Diğer 76

Mısra: 2

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek.

Bilâd-ı İslamiye'nin her tarafında ramazan
hazırlıkları görülür
ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek
sözü uzatacağından

isim:

1. **ismi:-i**

Diğer 80

Mısra: 23

Ad.

alınmış parçasının ismi yahut düşünülüp
çalışılıp meydana
çıkarılan kısmıdır.

ism:

1. **ismini:-i, -n, -i**

Diğer 51

Mısra: 20

Ad, isim.

Evet bunun hepsi dem-i Tulû'a tesadüf etmiş
oluyor.
İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir
üçüncü

islamiyet:

1. **islamiyetten:-den**

Diğer 87

Mısra: 3

İslâmlık, Müslümanlık.

maneviyyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve
meziyeti İslamiyetten
ibaret olan insanîyet dahi bu tecelli-yi
sübhâniyye karşısında

ispartakule:

1. **ispartakule:**

Diğer 78

Mısra: 27

İstanbul'un Avrupa Yakası'nda bulunan Avcılar'a bağlı Tahtakale mahallesinin batısında bulunan bir semt.

Çerkezköy Sinekli Kabakça Çatalca
Hadımköy İspartakule
Yarımburgaz istasyonlarından sonra Çekmece

istanbul:

1. **istanbul:**

Diğer 53

Mısra: 26

İstanbul şehri.

İstanbul 5 Mart 1317 H. Remzi

2. **istanbul:**

Diğer 57

Mısra: 5

İstanbul şehri.

İstanbul ise o kitabın bir fihristidir.
Evet mehtabı böyle mecma-ı bedayi olan bir şehirde

3. **istanbul'da:-da**

Diğer 76

Mısra: 3

İstanbul şehri.

yalnız İstanbul'da olanı zikir ile iktifa edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün kaldı mı evlerde

4. **istanbul:**

Diğer 79

Mısra: 14

İstanbul şehri.

mevkiyesiyle meşhur olan Ayastefanos
Makriköy'ünü geçer
geçmez İstanbul şehri-i şehrinin beyaz minareleri kuleleri

istanbullu:

1. **istanbullu:**

Diğer 78

Mısra: 3

İstanbul şehrinde olan kimse.

İstanbul iki zat vardı. Derhâl konuşmaya başladık.
Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar hoştur. İnsan birçok

istasyon:

1. **istasyona:-a**

Diğer 77

Mısra: 21

Trenlerin yol güzergâhında yolcu ve yük indirip bindirmek için durdukları, binâsı olan durak.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona vasil oldu.
O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe kadar uzayacağı

2. **istasyondan:-dan**

Diğer 73

Mısra: 1

Trenlerin yol güzergâhında yolcu ve yük indirip bindirmek için durdukları, binâsı olan durak.

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı yürüyordu. İstasyondan henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak dumanını

3. **istasyonların:-lar, -in**

Diğer 78

Mısra: 11

Trenlerin yol güzergâhında yolcu ve yük indirip bindirmek için durdukları, binâsı olan durak.

kadar hep gece içinde gittik. Tren bu istasyonların bazısında birer parça tevakkuf ediyordu.

4. **istasyonlarından:-lar, -i, -n, -dan**

Diğer 78

Mısra: 28

Trenlerin yol güzergâhında yolcu ve yük indirip bindirmek için durdukları, binâsı olan durak.

Çerkezköy Sinekli Kabakça Çatalca
Hadımköy İspartakule
Yarımburgaz istasyonlarından sonra Çekmece

5. **istasyonlarını:-lar, -i, -n, -i**

Diğer 78

Mısra: 10

Trenlerin yol güzergâhında yolcu ve yük indirip bindirmek için durdukları, binâsı olan durak.

Urlu Kuleliburgaz Uzunköprü Pavliköy
Babaeski Lüleburgaz
Seyitler Muratlı istasyonlarını geçerek
Çorlu'ya

6. **istasyonundan:-u, -n, -dan**

Diğer 79

Mısra: 9

Trenlerin yol güzergâhında yolcu ve yük indirip bindirmek için durdukları, binâsı olan durak.

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif derya solda
bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı gönülleri muhabbetle

iste:-

1. **istedim:-di, -m**

Diğer 21

Mısra: 3

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

İstedim yazmak cevâbın ol zamân
İşlerim tehîre bâisdi hemân

2. **istemem:-mez**

Diğer 11

Mısra: 2

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Sa'y edip tahsîl-i ilm etmek için
İstemem teşvîk asla her zamân

3. **ister:-r**

Diğer 12

Mısra: 3

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Bir saâdetli hayât ister isen
Leyse li'l-insân büyük ihtârdır

4. **ister:-r.**

Diğer 69

Mısra: 12

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi anlamak ister. Artık bu çocuk âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete

5. **ister:-r.**

Diğer 73

Mısra: 19

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur. Tesir-i bürüdetle vücut sıkılır küçülür deveran-ı dem faalane

6. **ister:-r.**

Diğer 77

Mısra: 8

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için tedârikâta bulunur. Bu bereketli ayın füyûzâtından nasip almak ister.

7. **isterim:-r, -im**

Diğer 67

Mısra: 15

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar korkusuyla vazgeçerim.
Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı galeyana gelir.

8. **isterseniz:-r, -se, -niz**

Diğer 66

Mısra: 15

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Şatobiryân Kederinizi dağıtmak isterseniz uykuya dalmış bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

9. **istiyor:-yor**

Diğer 67

Mısra: 8

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Haydi meleklerle mülâkâtına
nazm-ı belîğini tekrar etmek istiyor .

10. **istiyordu.:-yor, -du**

Diğer 73

Mısra: **10**

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)
arzulamak, arzu etmek.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti.
Kış hakkında bir
şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru
fakihetü'ş-şitâinin

istifâde:

1. **istifadeye:-y, -e**

Diğer 52

Mısra: **4**

Fayda sağlama, faydalanma,
yararlanma.

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel
sözlerle şu
mecmua-yı mergubenin meydan-ı intiba vü
istifadeye nihâde

2. **istifade:**

Diğer 58

Mısra: **11**

Fayda sağlama, faydalanma,
yararlanma.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala
binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

3. **istifade:**

Diğer 78

Mısra: **16**

Fayda sağlama, faydalanma,
yararlanma.

uykuya dalmışlardı. Ben bir türlü
uyuyamamışım.
Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade
için böyle bir yalnızlığı

istifade edemeyen:

1. **istifade edemeyen:-y, -en**

Diğer 45

Mısra: **9**

Kelime Tipi: -

Fayda sağlama, faydalanma,
yararlanma.

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım.
Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir
ahbabı refîki

istikamet:

1. **istikametden:-den**

Diğer 65

Mısra: **16**

Doğruluk, dürüstlük.

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce
talebeye sıdk
ve istikametden ibaret olan şâh-râh-ı necatı
selamet-i fikir

istikbal:

1. **istikbalini:-i, -n, -i**

Diğer 46

Mısra: **21**

Gelecek, gelecek zaman.

dehşetli istikbalini düşünür ağlarım.
Şems-i garibin son ziyaları ölü ağaçların
zirvelerine

istikmâl-i huzur u aramı:

1. **istikmâl-i huzur u aramı:-ı**

Diğer 63

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

Rahatı ve huzuru sağlama, rahat ve
huzuru tamamlama.

türlü sıkıntılar çekerek âlem-i hestîye getirdiği
evladının
sevgili yavrusunun ciğerparesinin istikmâl-i
huzur u aramı

istila eden:

1. **istila eden:-en**

Diğer 45

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

Ele geçirmek.

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir
sükûnet
içinde aralık aralık kuşların hayvanların
nagamâtı işitmeye

istimdat eder.:

1. istimdat eder.:-er

Diğer 64

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Yardım istemek, imdâda çağırmaq.

hâlinde bilâ-ihhtiyar Aman anneciğim hitabıyla istimdat eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de ayrıca validelere

istinâd:

1. istinâd:

Diğer 83

Mısra: 10

Dayanma, güvenme, teslimiyet.

Bu rütbe gaflet etmeyin
Nukûd u mâla istinâd

iş:

1. işlerim:-ler, -im

Diğer 21

Mısra: 4

Bir maksatla yapılan faâliyet, çalışma, amel.

İstedim yazmak cevâbın ol zamân
İşlerim tehîre bâisdi hemân

2. iş:

Diğer 62

Mısra: 7

Bir maksatla yapılan faâliyet, çalışma, amel.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir çocuğun
çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

ışit-:

1. ışiterek:-erek

Diğer 51

Mısra: 13

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten ışiterek öğrenir takdis

eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve izan müsait

2. ışitıyorum.:-i, -yor, -um

Diğer 71

Mısra: 25

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

bir hüzn-i latif bürürmüş. Mehtap zamanı pek bedî imiş. ışıtıyorum.
Yazık ki ben göremiyorum

ışitil-:

1. ışitilir.:-ir

Diğer 61

Mısra: 18

Duyulmak.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık aralık horoz
sesleri kuş cıvıltıları ışitilir. Dereler sevimli sevimli akar. Yeşil

2. ışitilmeye: -me, -y, -e

Diğer 45

Mısra: 4

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir sükûnet
içinde aralık aralık kuşların hayvanların nagamâtı ışitilmeye

3. ışitiliyordu.:-iyor, -du

Diğer 47

Mısra: 5

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

aralık kuzu meleyişleri ışitiliyordu.
Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını çalıyordu. Hafif bir

4. ışitmek:-mek

Diğer 62

Mısra: 22

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir şarkıyı
bir gazeli bir türküyü ışitmek de gönle zevk getirir.

5. **işitmek:-mek**

Diğer 71

Mısra: 1

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak koklamak gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan birincisi olan görmek

6. **işitmek:-mek**

Diğer 73

Mısra: 17

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

ve safâ duyarız. Hususiyle duymak tatmak işitmek koklamak görmek hislerimiz daima nelerden hoşlanıyorsa her zaman

7. **ışittim:-di, -m**

Diğer 71

Mısra: 18

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i hayatta görülecek şeylerin hiçbirini göremiyorum. İşıttim ziya göz kamaştırıyormuş.

işte:

1. **işte:**

Diğer 14

Mısra: 6

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

Bir nazîrin gelmemiştir bî-bedelsin bî-bedel
İşte yektâ-yı cihânsın sen hakîkî söylerim

2. **işte:**

Diğer 20

Mısra: 2

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

Bir güzel kızdır cihânda her emel
İşte levh-i cismi dikkat eyle gel

3. **işte:**

Diğer 45

Mısra: 8

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle ibadet

vaktini halka i'lan eder. İşte ben bu zamanın hâlimden istifade

4. **işte:**

Diğer 51

Mısra: 20

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

Evet bunun hepsi dem-i Tulû' a tesadüf etmiş oluyor.

İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir üçüncü

5. **işte:**

Diğer 55

Mısra: 9

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

İşte bunları da bir çiçek demeti hâlinde huzur-ı erbab-ı edebe takdime cüret-yâb oluyorum.

6. **işte:**

Diğer 58

Mısra: 7

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet muhrik ve müessir
bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan birdenbire kendisini

7. **işte:**

Diğer 61

Mısra: 6

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti bu güzelliği temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

8. işte:

Diğer 62

Mısra: 9

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır. Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar şeyler bellemek

9. işte:

Diğer 64

Mısra: 13

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte bunun içindir ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket vaktinde zaruret

10. işte:

Diğer 66

Mısra: 3

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

suaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi hayrette bırakırlar. İşte bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki âlem-i insaniyete

11. işte:

Diğer 66

Mısra: 16

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan

bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

Şatobiryana Kederinizi dağıtmak isterseniz uykuya dalmış bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

12. işte:

Diğer 67

Mısra: 12

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler hakiki ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm. İşte benim en

13. işte:

Diğer 67

Mısra: 17

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

İşte görüyorum rüyası tenezzüh-i behiştîyi hayali bedayi-i temaşasını andırır bir melek uyuyor.

14. işte:

Diğer 70

Mısra: 8

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

şeref-i idrakıyla lebriz-i şevk ü sürürdür. İşte bu ıyd-ı ekberden mütehasıl hissiyat-ı sadıkanemi

15. işte:

Diğer 70

Mısra: 21

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

İşte âmânın uykusu esnasında gördüğü rüya olsa
olsa bu hissiyatın
derece-yi saniyesinde ibaret kalır.

16. işte:

Diğer 74

Mısra: 20

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka
nüzhet-gâh olur.
İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu
safa-gâhın geniş

17. işte:

Diğer 81

Mısra: 28

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı
âmâlara dilsizlere
acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insaniyet
cihan-ı

18. işte:

Diğer 82

Mısra: 11

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

tecelli eden bir genç kız görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyis-cuyâne
bir nazar ile

19. işte:

Diğer 82

Mısra: 22

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

hâl-i saadet ü medeniyete girmiştir.
İşte saika-yı ihtiyaçla zuhur ettiği anlaşılın
ilim ve fen her

20. işte:

Diğer 87

Mısra: 27

E. 1. bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz. 2. anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir. 3. anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılan bir söz. T.D.K. TÜRKÇE SÖZLÜK, say:1000.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i
mahsusla
o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete
şitâb eder daha

itibariyle:

1. itibariyle:

Diğer 52

Mısra: 20

Bakımından.

pertev-rîz olan asar-ı edebîyenin ve lâ-
siyyema Fecrinin
mâbihi'l-iltimâi olmak itibariyle haiz-i
imtiyazdır.

2. itibariyle:

Diğer 83

Mısra: 2

Bakımından.

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi
karibeye geldi.
Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman
itibariyle şayan-ı

3. itibariyle:

Diğer 83

Mısra: 7

Bakımından.

düşmez. Ancak güzellik itibariyle tekemmül
edemez.
Amân atâlet etmeyin

itidal:

1. itidal:

Diğer 73

Mısra: 25

Aşırı olmama, ne çok fazla ne çok az, tam

gerektiği kadar olma, orta hâlde bulunma, ölçülülük.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde ‘mangal kenarı kış gününün lalezaradır’ sözünden de bu çıkıyor dedim.

ittihaz ederek:

1. **ittihaz ederek:-erek**

Diğer 58

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Saymak, tutmak, ... olarak görmek.

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı mehaz
ittihaz ederek şiir ve resim tertip eylerler.

‘iyâde:

1. **‘iyâdesine:-s, -i, -n, -e**

Diğer 46

Mısra: 15

1.hatır sorma, ziyaretinde bulunma,gidip görme. 2.Hasta ziyareti.

bir kızın ‘iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına mazinin yadigârı olan ıztırâbât-ı vicdaniyesini hikâyeye ederken çehresinde hasıl

iyi:

1. **iyi:**

Diğer 62

Mısra: 8

Beğenilecek, makbûle geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

2. **iyi:**

Diğer 62

Mısra: 21

Olması gerektiği gibi, tam ve doğru bir şekilde.

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk getirir.

3. **iyi:**

Diğer 71

Mısra: 22

Beğenilecek, makbûle geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan.

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel olacaklar ah ne

4. **iyi:**

Diğer 73

Mısra: 15

Beğenilecek, makbûle geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan.

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf
güzel iyi hava
teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde
vicdanımızda inşirah

5. **iyilerine:-ler, -i, -n, -e**

Diğer 82

Mısra: 15

Beğenilecek, makbûle geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine
sanayi-i bedîa
denir ki ressamlık heykeltıraşlık
musikişinaslık şiir ve

izale:

1. **izalesi:-s, -i**

Diğer 81

Mısra: 6

Giderme, yok etme, ortadan kaldırma.

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan
hastalığın
izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne
aşinasızlıktan ileri gelir.

izan:

1. **izan:**

Diğer 51

Mısra: 14

Anlayış, kavrayış, ferâset.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek
öğrenir takdis

eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve izan müsait

izâ'a olunmadan:

1. **izâ'a olunmadan:-un, -madan**

Diğer 51

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Kaybetmek, zâyi etmek.

levhanın hiçbirisi izâ'a olunmadan akıbet mevki-i matbuata çıkarılacağını çoktan tahmin etmiş ve her biri gazetelerde risalelerde

izhar-ı acz ettikleri:

1. **izhar-ı acz ettikleri:-dik, -ler, -i**

Diğer 79

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Bir şeyi yapamayacağını, yapmaktan âciz olduğunu bildirmek.

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir şairlerin en mahir ressamın tasvirde izhar-ı acz ettikleri bu güzel

izz:

1. **izz:**

Diğer 8

Mısra: 13

1. Hürmet, saygı, ikram. 2. Kıymet, itibar, büyüklük, yücelik. 3. Mertebe ve rütbe yüksekliği, şeref. 4. Kudret, kuvvet.

Dâimâ zâtınla bulsun izz ü şân
Taht-ı devlet ey şeh-i sâhip-kırân

i'lâ:

1. **i'lâ:**

Diğer 68

Mısra: 23

Yüceltme, şânını, şöhretini arttırma.

ile'l-ebed i'lâ ve ipka eder.
İnsan dünyaya geldiğine dair mucip-i memdûhiyet bir

i'lâ buyurulan:

1. **i'lâ buyurulan:-ul, -an**

Diğer 63

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Yüceltme, şânını, şöhretini arttırma.

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife ile i'lâ buyurulan valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas kıvamı şiraze-yi

i'lân eyledi:

1. **i'lân eyledi:-di**

Diğer 4

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Bildirmek, ifade etmek, duyurmak.

Kadrini Mevlâ büyük unvânla i'lân eyledi
Şân-ı 'âlû'l-âline Kur'an'ı bürhân eyledi

i'tibâr:

1. **i'tibâr.:**

Diğer 83

Mısra: 24

Saygı gösterme, değer verme, önem verme, önem verilme, dikkate alma, dikkate alınma.

Sonunda pek sefil ü hor
Olur da bulmaz i'tibâr.

i'tilâ etsin:

1. **i'tilâ etsin:-sin**

Diğer 6

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Yüksek mertebelere çıkartma, yüceltme.

İ'tilâ etsin füyûzun i'tilâ
Pâdişâhim şevketinle bin yaşa

i'tiyâd:

1. **i'tiyâd:**

Diğer 83

Mısra: 11

Alışmaktan dolayı âdet edinme, alışkanlık.

Edip atâlet i'tiyâd
Eden ne gaflet eyliyor

J

jïmnastik:

1. jïmnastik:

Diğer 74

Mısra: 22

*Vücüdu zinde tutmak, canlandırmak,
zihni yorgunluğu gidermek için bâzı kurallara
uyularak yapılan beden hareketlerinin bütünü,
cïmnastik, idman.*

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza
için- tenteler
kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı
dikildi. Câ-be-câ

2. jïmnastik:

Diğer 75

Mısra: 11

*Vücüdu zinde tutmak, canlandırmak,
zihni yorgunluğu gidermek için bâzı kurallara
uyularak yapılan beden hareketlerinin bütünü,
cïmnastik, idman.*

Jimnastik oyunları
Canbaz oyunları

K / K

kabakça:

1. kabakça:

Diğer 78

Mısra: 27

*İstanbul ilinin Çatalca ilçesine bağlı bir
mahalle.*

Çerkezköy Sinekli Kabakça Çatalca
Hadımköy İspartakule
Yarımburgaz istasyonlarından sonra Çekmece

kâbil:

1. kabil:

Diğer 2

Mısra: 5

Kabiliyetli, münasip, uygun.

kail olmak insan için kabil olamayacağından
ben de bunların
perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma
sığdıramadım.

2. kâbil:

Diğer 18

Mısra: 4

Mümkün / olası.

Mısrâ'-ı âtiyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfi o şühun etmemek kâbil mi zâr

kabiliyet:

1. kabiliyet:

Diğer 82

Mısra: 1

*Yapısı gereği bir şeyi kabul edebilme,
yapabilme, alabilme gücü, mâl edebilme
hassası, kabul edebilirlik.*

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet
içinde vücut-pezîr
eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar
her güzelliğin de

kablü't-tab'-ı metali':

1. kablü't-tab'-ı metali':

Diğer 52

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

İlk yazıların, beyitlerin baskısından önce.

Kablü't-tab'-ı metali' olmak şerefine
mazhariyetim için
ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü
bir kapı

kabul:

1. kabulü:-ü

Diğer 87

Mısra: 17

*Doğru ve yerinde olduğunu hükme
bağlama, onaylama, tasdik etme.*

faikamın kabulü müsterhamdır. Efendimiz
Otuz günden beri sâkinân-ı arzın milyonlarca
erbab-ı imanını

kac:

1. kaçma:-ma

Diğer 14

Mısra: 10

Çekilmek, kaçınmak, uzaklaşmak.

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân
Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

kadar:

1. kadar:

Diğer 45

Mısra: 18

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

hisseder ağlarım.

Mesut bir familyaya mensup olup bir haftaya
kadar gelin

2. kadar:

Diğer 47

Mısra: 3

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

tarafteki sık bir ormandan derenin kenarına
kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların
arasından aralık

3. kadar:

Diğer 53

Mısra: 11

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

tarz-ı tahrir görüldüğü kadar kolay değildir.
Bunlara sehl-i
mümteni denir. Hilafını iddia eden bulunursa

4. kadar:

Diğer 55

Mısra: 3

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

kadar sevmiş olmasın demiştim. Tulû'un
ihtiva ettiği
makaleleri de o derece seviyordum.

5. kadar:

Diğer 59

Mısra: 26

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

tıfl-ı şîr- hârın yüzüne vurmuş. Validesi
yanında yatıyor. Bu
validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet
edecek olan

6. kadar:

Diğer 61

Mısra: 19

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp
otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu
meleyişleri gelir.

7. kadar:

Diğer 63

Mısra: 8

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile
uğraşanların sabahtan
akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşır
kan ter

8. kadar:

Diğer 66

Mısra: 12

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının
üstünde görülen
tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur
olunamaz. Tıfl-ı

9. kadar:

Diğer 66

Mısra: 18

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd
göz önünde
tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O
melâhati o vaziyet-i

10. kadar:

Diğer 75

Mısra: 4

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı.
Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp
akşama kadar

11. kadar:

Diğer 75

Mısra: 28

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

tali' -i Osmaniyan kadar berrak Güneş nâsiye-
yi gâziyan
kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr
bu güzelliği

12. kadar:

Diğer 75

Mısra: 27

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

tali' -i Osmaniyan kadar berrak Güneş nâsiye-
yi gâziyan
kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr
bu güzelliği

13. kadar:

Diğer 75

Mısra: 26

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o
derece hoş
ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar
saf Sema

14. kadar:

Diğer 75

Mısra: 24

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne
kadar ruh-nevâz
idiyse gâhîce bir kırlangıcın sath-ı aba kadar
inip bir hayli gittikten

15. kadar:

Diğer 75

Mısra: 22

Bir iş veya durumun, bir sıralamanın

*sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

Adayı muhit olan Tunca nehri mecrasından az
taşkın
bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suya kadar
sarkmış olan

16. kadar:

Diğer 77

Mısra: 22

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona
vasıl oldu.
O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe
kadar uzayacağı

17. kadar:

Diğer 78

Mısra: 11

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

kadar hep gece içinde gittik. Tren bu
istasyonların bazısında
birer parça tevakkuf ediyordu.

18. kadar:

Diğer 79

Mısra: 3

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

Dağı zirvesine kadar gidiyordu.
Hava saf sema berrak olduğu kadar güneşin
envâr-ı

19. kadar:

Diğer 82

Mısra: 2

*Bir iş veya durumun, bir sıralamanın
sona erdiği yer, zaman veya sayıyı gösterir,
dek, değin.*

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet
içinde vücut-pezîr
eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar
her güzelliğin de

kadıköy:

1. **kadıköy:**

Diğer 79

Mısra: **22**

İstanbul'un Anadolu Yakası'nda yer alan ilçelerinden birisidir.

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman
Adalar
Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata
Beyoğlu tarafları

kadın:

1. **kadın:**

Diğer 74

Mısra: **27**

Erişkin dışı insan, hatun, hatun kişi.

Erkek kadın çoluk çocuk binlerce halk üç gün
buraya devam etti.

2. **kadınlara:-lar, -a**

Diğer 74

Mısra: **26**

Erişkin dışı insan, hatun, hatun kişi.

donatılmış şayan-ı temaşa bulunmuştu.
Erkeklere kadınlara mahsus olmak üzere
mevkiler vardı.

kâdir-i mutlak'ı:

1. **kâdir-i mutlak'ı:-ı**

Diğer 47

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

*Dilediğini yapmakta serbest olan tek
kudret sahibi, Allah.*

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı
düşün sözlerini
kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık
sular gereği

kadr:

1. **kadrini:-in, -i**

Diğer 4

Mısra: **5**

Değer, kıymet, saygınlık.

Kadrini Mevlâ büyük unvânla i'lân eyledi
Şân-ı 'âlû'l-âline Kur'an'ı bürhân eyledi

kafeşantan:

1. **kafeşantnlara:-lar, -a**

Diğer 80

Mısra: **10**

Müzikli eğlence yeri.

ediyor. Ağaçlar her taraf câme-yi sefid-fâme
bürünmüş idi.
Kahvelere kiraathanelere tiyatrolara balozlara
kafeşantnlara

kâh:

1. **kâh:**

Diğer 47

Mısra: **16**

Bazen, kimi vakit, bazı bazı, gâh.

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin
etmiş) kamer
bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh
bulutlar içine

2. **kâh:**

Diğer 47

Mısra: **17**

Bazen, kimi vakit, bazı bazı, gâh.

gizleniyor kâh arz-ı çehre ederek bulut
yığınları üstüne nurunu
yayıyordu.

kahkaha:

1. **kahkahası:-s, -ı**

Diğer 47

Mısra: **13**

Kahkaha. II Kahkaya benzer ötüş.

acı bir kahkahası yarasa kuşlarının uçuşları
gecenin
hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi.
Mütehayyirane etrafıma baktım.

kahve:

1. **kahve:**

Diğer 76

Mısra: **28**

*Sıcak iklimlerde yetişen, kök
boyasığillerden bir ağacın çekirdeklerinin
kavrulup çekilmesiyle elde edilen tozla
hazırlanan içecek.*

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne
uğraşırlar. Vaizler
hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila
ramazanlık kahve çay

2. **kahvelere:**-ler, -e

Diğer 80

Mısra: 10

Kahve, çay vb. şeyler içilen ve oturulup sohbet edilen dükkân, kahvehâne, kafe.

ediyor. Ağaçlar her taraf câme-yi sefid-fâme bürünmüş idi.
Kahvelere kiraathanelere tiyatrolara balozlara kafeşantanelere

kahveci:

1. **kahveciler:**-ler

Diğer 77

Mısra: 4

Kahve üreten veya kahve pişirip satan kimse.

çalgıcılar bütün oyuncular hazırlanır.
Kıraathaneler
kahveciler gazinocular fincanlarını
bardaklarını nargilelerini takımlarını

kaide altına alınmış:

1. **kaide altına alınmış:**-miş

Diğer 80

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Kurallarla belirlenmek.

alınmış parçasının ismi yahut düşünülüp çalışılıp meydana çıkarılan kısımdır.

kail olmak:

1. **kail olmak:**-mak-mal

Diğer 2

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

1. razı olmak 2. İnanmak, kabul etmek.

kail olmak insan için kabil olamayacağından ben de bunların perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma sığdıramadım.

kâinat:

1. **kâinat:**

Diğer 3

Mısra: 11

Yaratılmış şeylerin hepsi, yer gök bütün varlıklar ve bütün mahlûkat, âlem, evren.

Kâinat her dem sana tesbîh eder
Varlığında varlığın tavzih eder

2. **kâinat:**

Diğer 80

Mısra: 27

Yaratılmış şeylerin hepsi, yer gök bütün varlıklar ve bütün mahlûkat, âlem, evren.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

3. **kâinat:**

Diğer 87

Mısra: 2

Yaratılmış şeylerin hepsi, yer gök bütün varlıklar ve bütün mahlûkat, âlem, evren.

Ramazan kesirü'l-feyzân ki ulvi neşveler ruhani safalarla cihanı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat yine bir letafet-i

kâinatı:

1. **kâinatı:**

Diğer 45

Mısra: 3

Yaratılmış şeylerin hepsi, yer gök bütün varlıklar ve bütün mahlûkat, âlem, evren.

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir sükûnet içinde aralık aralık kuşların hayvanların nagamâtı işitmeye

kal-:

1. **kalmışım:**-mış, -im

Diğer 47

Mısra: 11

Durumunu korumak, bir hâlde bulunmaya devam etmek, sürmek II Olduğu yerde durmak.

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş dalmış kalmışım
Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden çıkardığı

2. **kalmalarına:-ma, -lar, -i, -n, -a**

Diğer 55

Mısra: 8

Durumunu korumak, bir hâlde bulunmaya devam etmek, sürmek II Olduğu yerde durmak.

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında perişan bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı olmadı.

3. **kalmayıp:-ma, -y, -ip**

Diğer 68

Mısra: 20

Miras olarak geçmek.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi emlak ü emvalinin servet ü sâmanınin ağyara kalmayıp evlatlarına intikal edeceğinden

4. **kalan:-an**

Diğer 74

Mısra: 14

(Bir şeye göre) Şurada veya burada yer almak, ... tarafa düşmek, ... tarafta olmak.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek çok ulu ağaçlar vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar yadigârı üçer

5. **kaldım:-dı, -m**

Diğer 85

Mısra: 13

Durumunu korumak, bir hâlde bulunmaya devam etmek, sürmek II Olduğu yerde durmak.

Vâdî-yi firkatte kaldım âh kim oldum harâb Ağlarım.. eşk âbıma nahl-i çemen bigânedir

kalaycı:

1. **kalaycıya:-y, -a**

Diğer 76

Mısra: 7

Kap kalaylayan kimse.

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider. Lambalar şamdanlar fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf dayanır

kalb:

1. **kalbimin:-im, -in**

Diğer 13

Mısra: 8

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

Her tarafta bir sükût câriydi tesîr eylemiş Zannedirdim kalbimin hâl-i melâli dağlara

2. **kalbimi:-im, -i**

Diğer 21

Mısra: 2

Gönül,yürek,insanın manevi varlığının merkezi.

Geldi mektûbun beni şâd eyledi

Kalbimi hakkâ ki âbâd eyledi

3. **kalbime:-im, -e**

Diğer 47

Mısra: 24

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı düşün sözlerini kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık sular gereği

4. **kalbin:-in**

Diğer 58

Mısra: 5

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

Kalbin en derin hissiyatı gönlün en gizli duyguları galeyana gelir.

5. **kalbini:-i, -n, -i**

Diğer 59

Mısra: 13

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler.

Derin derin düşünür.

Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

6. **kalbinde:-i, -n, -de**

Diğer 64

Mısra: 3

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı neşveler

ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder.
Derin derin düşünür.

7. **kalbi:-i**

Diğer 66

Mısra: 23

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar lahuti ne kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul Ne güzel yatmış

8. **kalbin:-in**

Diğer 66

Mısra: 7

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir masumun yürümesi

9. **kalbin:-in**

Diğer 66

Mısra: 21

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima o münevver çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır. Şüphe yok

10. **kalbimde:-im, -de**

Diğer 67

Mısra: 10

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

Oh Ne safa-perver manzara Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem kalbimde ruhumda

11. **kalbimin:-im, -in**

Diğer 67

Mısra: 16

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar korkusuyla vazgeçerim.
Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı galeyana gelir.

12. **kalbin:-in**

Diğer 68

Mısra: 5

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

Evlat iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve irtibatından tahassul eden bir vücuttur.

13. **kalbimde:-im, -de**

Diğer 71

Mısra: 28

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın sabah hengâmını alkışladıklarını dinlerim. Kalbimde gönlümde ruhumda pek

14. **kalbimde:-im, -de**

Diğer 72

Mısra: 9

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşin bırakan o sadanın nereden sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki göremiyorum

15. **kalbimizde:-imiz, -de**

Diğer 73

Mısra: 16

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf güzel iyi hava teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde vicdanımızda inşirah

16. **kalbini:-i, -n, -i**

Diğer 86

Mısra: 13

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti. Biri geldi dedi fevtin bu güher-i târîhle

17. **kalbi:-i**

Diğer 87

Mısra: 23

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı hakikat ile tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit bulunmaz ki

18. **kalbimden:-im, -den**

Diğer 87

Mısra: 27

Gönül, yürek, insanın manevi varlığının merkezi.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i mahsusla
o yd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete
şitâb eder daha

kalben:

1. **kalben:**

Diğer 52

Mısra: 6

İçten, gönülden gelerek.

olunmak mazhariyetidir. Bittabi tebrik eder böyle muvaffakiyetlerin tevalisine kalben ve halisen temenniyâta bulunurum.

kalb-i hazîn:

1. **kalb-i hazîn:**

Diğer 85

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Hüzünlü gönül.

Subh-dem âh u enîn eyler durur kalb-i hazîn
Sevdiğim feryâdına bilmem neden bigânedir

kaldı mı:

1. **kaldı mı:**

Diğer 76

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Kaldığında, kalınca.

yalnız İstanbul'da olanı zikir ile iktifa edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün kaldı mı evlerde

kaleme aldığı:

1. **kaleme aldığı:-dık, -ı**

Diğer 59

Mısra: 28

Kelime Tipi: -

Bir konuyu yazı durumuna getirmek, yazıyla anlatmak.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu sırada bir şeyler kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir şeyler tasavvur

kalk-:

1. **kalktım.:-dı, -m**

Diğer 47

Mısra: 25

Oturur veya yatar durumdan çıkarak ayakları üzerinde doğrulmak, ayak üstü durmak.

gibi kararımış âdeta gece olmuş idi. Hemen kalktım. Şehrin ta öte başında bulunan haneme avdet ettim.

2. **kalkar:-ar**

Diğer 69

Mısra: 10

Oturur veya yatar durumdan çıkarak ayakları üzerinde doğrulmak, ayak üstü durmak.

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları koparır.

Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman gelir ki okumayı

3. **kalktı.:-tı**

Diğer 73

Mısra: 4

Oturur veya yatar durumdan çıkarak ayakları üzerinde doğrulmak, ayak üstü durmak.

savurarak tepelerin eteklerini dolaşıyor yol alıyordu.

Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşş yarmaları

4. **kalkar:-ar**

Diğer 86

Mısra: 4

Oturur veya yatar durumdan çıkarak ayakları üzerinde doğrulmak, ayak üstü durmak.

Bu ma'sûme dokuz yıl oldu dem-sâz
Düşer kalkar güler ağlardı kış yaz.

kalma-:

1. **kalmamıştı:** -mış, -dı

Diğer 85

Mısra: 20

Azalmak, tükenmek.

Hasta yattı bir zamân bu genç vâh
Kalmamıştı tâkati bî-iştibâh

kalp:

1. **kalplerde:** -ler, -de

Diğer 57

Mısra: 1

*Gönül, yürek, insanın manevi varlığının
merkezi.*

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı
gönüllerde
her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele
bahar aylarında

2. **kalple:** -le

Diğer 72

Mısra: 4

*Gönül, yürek, insanın manevi varlığının
merkezi.*

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu
çalgılardan keman
pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok
zaman

3. **kalpleri:** -ler, -i

Diğer 79

Mısra: 11

*Gönül, yürek, insanın manevi varlığının
merkezi.*

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i
hava ve letafet-i

4. **kalpleri:** -ler, -i

Diğer 87

Mısra: 22

*Gönül, yürek, insanın manevi varlığının
merkezi.*

ıyd-ı saîd-i fitr dahi başka bir letafet başka bir
halavet ile
kalpleri lebrîz-i şevk ü neşât eyliyor.

kalp gözüyle:

1. **kalp gözüyle:** -ü, -y, -le

Diğer 70

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

*İnsanda bir şeyin gerçeğini ve anlamını
sezen, anlayıp kavrayan güç, gönül gözü,
basîret.*

gözüyle görür can kulağıyla dinler bir
mahluktur. Âmâlar
namütenahi afak-ı muzlime-yî müphemem
dâhilinde yaşarlar.

kamer:

1. **kamer:**

Diğer 47

Mısra: 15

Ar. Ay, mâh.

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin
etmiş) kamer
bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh
bulutlar içine

2. **kamerin:** -iñ

Diğer 59

Mısra: 18

Ar. Ay, mâh.

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini
bunlara nurlar saçan
gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran
olur. Bu esnada

kâm-kâr:

1. **kâm-kâr:**

Diğer 7

Mısra: 6

İsteğine kavuşmuş, kutlu (kimse).

Sensin bize müşfik peder
Sultânımız ey kâm-kâr

kâm-rân olsun:

1. **kâm-rân olsun:** -sun

Diğer 8

Mısra: 2

Kelime Tipi: -
Bahtiyar olmak.

Hazret-i sultân Hamîd Hân-ı zamân
Dâimâ şevketle olsun kâm-rân

kâmurân olmalarını:

1. **kâmurân olmalarını:**-*ma, -lar, -i, -n, -ı*
Diğer 87
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Arzusuna, muradına erişmek, mutlu
olmak.

şeref-i idrake mazhariyetle kâmurân
olmalarını Cenab-ı
Hallâk-ı lâyezâlden tazarru ve niyaz ederim.
Baki ihtirâmât-ı

kan-:

1. **kanılmaz:**-*il, -maz*
Diğer 62
Mısra: **18**
Bir arzusunu yeteri kadar karşılayıp
tatmin olmak, yeterince haz alarak bir şeye
doymak, yetinmek.

ince rûzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli
yavruya
bakılmakla doyumaz. Sevilmekle kanılmaz
Bu görgü

kan ter içinde kalanların:

1. **kan ter içinde kalanların:**-*an, -lar, -ın*
Diğer 63
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Çok yorgun, terli ve perişan bir durumda
olmak.

içinde kalanların zevkleri de bambaşkadır.
El-cennetü tahte akdâmi'l-ümmehâti

kanatlan-:

1. **kanatlansan:**-*sa, -n*
Diğer 66
Mısra: **20**
Uçmaya başlamak, çok sevinmek.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.
Ey neşve sen kanatlansan da böyle olmazdın
Yüz

kandiller:

1. **kandiller:**

Diğer 76
Mısra: **23**

Sıvı hâlindeki yağa batırılmış bir fitilin
yanması sûretiyle ışık veren aydınlatma âleti.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık
kandiller
var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır.
Minarelerin şerefelerine

kânün:

1. **kanunu:-u**

Diğer 62
Mısra: **20**

Dikdörtgen biçiminde, bir köşesi kesik,
yassı bir sandık üzerine gerilmiş tellerden
oluşan, turnak adı verilen çalgılarla çalınan
ince saz çalgısı.

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemani bir udu bir piyanoyu
bir kanunu

2. **kanunu:-u**

Diğer 72
Mısra: **2**

Dikdörtgen biçiminde, bir köşesi kesik,
yassı bir sandık üzerine gerilmiş tellerden
oluşan, turnak adı verilen çalgılarla çalınan
ince saz çalgısı.

Bazen güzel çalınan bir kemani bir piyanoyu
bir udu
bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i
ruhiyeyi serâir-i

kânunuevvel:

1. **kânunuevvel:**

Diğer 2
Mısra: **12**

Aralık ayının eski adı, ilk kânun, birinci
kânun.

miyim Feyzi Mevla'dan beklerim.
Fî 10 Kânunuevvel sene 1311

kapı:

1. **kapı:**

Diğer 52

Mısra: 16
Kapı, eşik.

Kablü't-tab' -1 metali' olmak şerefine
mazhariyetim için
ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü
bir kapı

kapla-:

1. **kapladı:-dı**

Diğer 6

Mısra: 32

Çepeçevre sarmak, kuşatmak; kaplamak.

Gark-ı nûr etti füyûzun Hâverî
Kapladı envâr-ı adlin her yeri

2. **kapladı:-dı**

Diğer 17

Mısra: 10

Çepeçevre sarmak, kuşatmak; kaplamak.

Gidiyor mağribe şems-i enver
Kapladı âlemi bir reng-i hazîn

3. **kaplar.:-r.**

Diğer 61

Mısra: 1

Çepeçevre sarmak, kuşatmak; kaplamak.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırıl pırıl
uçuşurlar. Küçük çocuklar
bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki
can tazeler.

4. **kaplar.:-r.**

Diğer 61

Mısra: 17

Çepeçevre sarmak, kuşatmak; kaplamak.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık
aralık horoz
sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli
sevimli akar. Yeşil

5. **kaplarmış.:-r, -miş**

Diğer 71

Mısra: 24

Çepeçevre sarmak, kuşatmak; kaplamak.

çare ki ben göremiyorum
Güneş doğarken cihanı bir güzellik kaplarmış.
Batarken

6. **kaplıyordu.:-yor, -du**

Diğer 80

Mısra: 6

Çepeçevre sarmak, kuşatmak; kaplamak.

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor.
Gönüllerde türlü
türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı
kaplıyordu. Herkes

kaplıca:

1. **kaplıcalara:-lar, -a**

Diğer 45

Mısra: 10

*Yerden tabii olarak çıkan sıcak su
üzerine yapılmış hamam, kaynarca, ılıca.*

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım.
Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir
ahbabı refiki

kar:

1. **kar:**

Diğer 62

Mısra: 3

*Havada beyaz ve hafif billurlar biçiminde
donarak yağın su buharı.*

Kışın hava soğur. Dereler nehirler göller buz
tutar. Kar
yağar. Geceleri evinde sıcak odasında
çoluğunu çocuğunu başına

2. **kar:**

Diğer 72

Mısra: 24

*Havada beyaz ve hafif billurlar biçiminde
donarak yağın su buharı.*

hemen kısım-ı küllisi manzûr oluyordu. Bir iki
saat evvel yağmaya
başlamış olduğu anlaşılın kar devam
ediyordu. Her taraf

3. **kar:**

Diğer 80

Mısra: 2

*Havada beyaz ve hafif billurlar biçiminde
donarak yağın su buharı.*

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım.
Saat on bir.
Kar başladı. Her parça bir hareket-i
devraniyeye tabi olarak

4. kar:

Diğer 80

Mısra: 13

Havada beyaz ve hafif billurlar biçiminde donarak yağın su buharı.

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne kadar çok yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye sayıklıyor.

5. kar:

Diğer 80

Mısra: 21

Havada beyaz ve hafif billurlar biçiminde donarak yağın su buharı.

Kar hâlâ yağıyor.
İlim her şeyi bilmekten ibarettir. Fen ilmin kaide altına

kâr:

1. kâr:

Diğer 85

Mısra: 22

Yarar, etki, fayda.

Sa'y u gayretle tedâvî ettiler
Etmedi kâr âkıbet oldu tebâh

kara:

1. karada:-da

Diğer 60

Mısra: 1

Yeryüzünün denizle örtülü olmayan bölümü, toprak.

Karada denizde her türlü insan hayvan bulunduğu
hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi bunların renkleri

karañlık:

1. karanlıkta:-ta

Diğer 70

Mısra: 15

Işıksız. Aydınlik olmayan.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata karanlıkta
ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır. Yahut kalp

2. karanlıkta:-ta

Diğer 70

Mısra: 16

Işıksız. Aydınlik olmayan.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata karanlıkta
ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır. Yahut kalp

karar:-:

1. kararmış:-mış

Diğer 47

Mısra: 25

Kararmak, siyahlaşmak.

gibi kararmış âdeta gece olmuş idi. Hemen kalktım. Şehrin ta öte başında bulunan haneme avdet ettim.

kardaş:

1. kardaşım:-ım

Diğer 19

Mısra: 1

Kardeş II "Dostum, arkadaşım!" anlamlarında samimiyeti bildiren bir seslenme sözü.

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî senin
Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

kârgir:

1. kârgir:

Diğer 74

Mısra: 15

Taş veya tuğladan yapılmış.

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla geçilir.
Tavuk Ormanı berzahtan yukarı ikinci parçaya denilir

kari-yi kiram:

1. kari-yi kiram:

Diğer 55

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Cömert, eli açık, iyi kalpli okuyucular.

Kari-yi kiram hüsn-i niyetimi nazar-ı im'âna alarak

hatîâtıma iğmâz buyurdukça şevkim artıyor.
Şevkim arttıkça

karlı:

1. karlı:

Diğer 63

Mısra: 5

Kar yağan, karı olan.

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu
günlerde
denizde derelerde balık avlayanların donmuş
sular üstünde

2. karlı:

Diğer 80

Mısra: 17

Kar yağan, karı olan.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir
mektup yazmakla
meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla
mütelâşi

karşı:

1. karşı:

Diğer 2

Mısra: 10

*Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının
ilerisi. II. "-a karşı, -e doğru" anlamlarında
bir edat.*

Şu hâlde o teşvikin râyegân buyrulduğunu
görürsem
böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı
teşekkür etmez

2. karşı:

Diğer 13

Mısra: 11

*Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının
ilerisi. II. "-a karşı, -e doğru" anlamlarında
bir edat.*

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

3. karşı:

Diğer 46

Mısra: 10

*Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının
ilerisi. II. "-a karşı, -e doğru" anlamlarında
bir edat.*

ederken orman kenarındaki çalılıktan andelib
çemenzara
karşı nağme-perdâz olur. Bunun sada-yı
rikkat-efzâsıyla dere

4. karşı:

Diğer 47

Mısra: 2

*Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının
ilerisi.*

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir
tepedir ki
yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp
gidiyordu. Karşı

5. karşı:

Diğer 57

Mısra: 13

*Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının
ilerisi.*

Karşı yakının yeşil tepelerini bayırlarını
ormanlarını bunlar
arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ
köşkleri safalı

6. karşı:

Diğer 57

Mısra: 15

*Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının
ilerisi.*

yalıları görür. Bulduğu yalı ile karşı yakayı
kendisinden
ayırın boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile
aktığını

7. karşı:

Diğer 59

Mısra: 5

*Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının
ilerisi.*

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her
tarafa bir güzellik
her şeyde bir letafet görür. Gûya ki semadan
zemine

8. karşısına: -s, -ı, -n, -a

Diğer 67

Mısra: 14

*Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının
ilerisi. II. "-a karşı, -e doğru" anlamlarında
bir edat.*

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm zamanlardır. Tıfl-ı nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı kırmızı yanaklarına

9. **karşısında:**-s, -ı, -n, -da

Diğer 87

Mısra: 4

Karşılık olarak; mukabil.

maneviyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve meziyeti İslamiyetten ibaret olan insaniyet dahi bu tecelli-yi sübhâniyye karşısında

kâşane:

1. **kâşanede:**-de

Diğer 59

Mısra: 24

Büyük, süslü köşk, mükellef ev.

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz eden mehtap

kasap:

1. **kasaplar:**-lar

Diğer 76

Mısra: 21

Sığır, koyun gibi eti yenecek hayvanları kesen veya dükkânında perakende olarak satan kimse.

kasaplar dükkânlarına intizam vermiş tablakârlar bütün satıcılar tedârikât ile meşguldür.

kaşkaval:

1. **kaşkaval:**

Diğer 76

Mısra: 10

Tekerlek biçiminde yumuşakça bir peynir çeşidi.

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar tutulur. Şehriye pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin pastırma

kat:

1. **kat:**

Diğer 52

Mısra: 24

(Sayı sıfatları ile) Defa, kere, derece.

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı intiba vü intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u revnak-tırâz olur.

2. **kat:**

Diğer 63

Mısra: 2

(Sayı sıfatları ile) Defa, kere, derece.

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği kazandığını gören yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin bin kat üstündedir.

katâr:

1. **katâr:**

Diğer 45

Mısra: 12

Birbiri arkasına sıralanmış hayvan veya taşıt dizisi.

tarafından şimendifer mevkısında teşyi edilirken vagon penceresinden mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

2. **katârı:**-ı

Diğer 47

Mısra: 20

Birbiri arkasına sıralanmış hayvan veya taşıt dizisi.

Bu sırada idi ki cism-i medeniyete dem-i hayat isale eden şimendifer katârı önümden süratle geçiyordu.

katet-:

1. **katederek:**-erek

Diğer 77

Mısra: 21

Yol almak, bir yolu aşmak.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona vasil oldu.

O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe kadar uzayacağı

kat' -i mesafeye başladı.:

1. **kat' -i mesafeye başladı.:-di**

Diğer 78

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Mesafe katetmeye başlamak, yol almaya başlamak, ilerlemeye başlamak.

zevkine doyulmaz.

Bizi yüklenmiş olan tren süratle kat' -i mesafeye başladı.

kavaid-i esasiyesi:

1. **kavaid-i esasiyesi:-s, -i**

Diğer 82

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Temel, esas kurallar.

derece-yi tesiri vardır.

Güzellik nedir Kavaid-i esasiyesi dâhilinde haiz-i letafet

kaval:

1. **kavalının:-i, -n, -ın**

Diğer 46

Mısra: 11

Genellikle kamıştan yapılan, daha çok çobanların çaldığı, yumuşak sesli, üflemeli bir çalgı.

kenarında koyunlarını müftehirane ra'y eden çobanın kavalının sesi beni mahzun eder ağlarım.

2. **kavalını:-i, -n, -ı**

Diğer 47

Mısra: 6

Genellikle kamıştan yapılan, daha çok çobanların çaldığı, yumuşak sesli, üflemeli bir çalgı.

aralık kuzu meleyişleri işitiliyordu.

Çoban pek tabii ve hissi olarak kavalını çalıyordu. Hafif bir

3. **kavalını:-i, -n, -ı**

Diğer 61

Mısra: 21

Genellikle kamıştan yapılan, daha çok çobanların çaldığı, yumuşak sesli, üflemeli bir çalgı.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel kavalını çalar. Bülbüller

yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel bir rüzgâr

4. **kavalı:-ı**

Diğer 62

Mısra: 21

Genellikle kamıştan yapılan, daha çok çobanların çaldığı, yumuşak sesli, üflemeli bir çalgı.

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir şarkıyı

bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk getirir.

kavis:

1. **kavis:**

Diğer 79

Mısra: 1

Yay biçiminde olan, kıvrımlı yer.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis dönerken medd-i nazar

Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa sahiline Keşiş

kavs:

1. **kavsi:-i**

Diğer 79

Mısra: 21

Yay, yay biçiminde olan şey.

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman Adalar

Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata Beyoğlu tarafları

kavuniçi:

1. **kavuniçi:**

Diğer 78

Mısra: 25

Pembeye çalan sarı renk.

kavuniçi ziyalara zerrin envâra gark ediyordu. Artık

sabah olmuştu. Arkadaşlarımı uyandırdım. Konuşmaya başladık.

kavdet:-

1. **kaydederler:-er, -ler**

Diğer 58

Mısra: 15

Yazıya geçirmek, yazmak.

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı
mehez
ittihaz ederek şiir ve resim tertip eyerler.

kayık:

1. **kayıkların:-lar, -ın**

Diğer 58

Mısra: 18

*Kayık; deniz, göl ve nehirlerde dolaşmak,
yük taşımak için yapılmış, kürek veya yelkenle
yol alan küçük tekne.*

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan
olurlar. Ara
sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi
ihlale bâdî olur.

2. **kayıkla:-la**

Diğer 59

Mısra: 30

*Kayık; deniz, göl ve nehirlerde dolaşmak,
yük taşımak için yapılmış, kürek veya yelkenle
yol alan küçük tekne.*

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz
ortasında iki sevdazedenin
kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları
görülür.

3. **kayık:**

Diğer 75

Mısra: 14

*Kayık; deniz, göl ve nehirlerde dolaşmak,
yük taşımak için yapılmış, kürek veya yelkenle
yol alan küçük tekne.*

İnsan koşusu
Kayık yarışları

4. **kayıkları:-lar, -ı**

Diğer 79

Mısra: 7

*Kayık; deniz, göl ve nehirlerde dolaşmak,
yük taşımak için yapılmış, kürek veya yelkenle
yol alan küçük tekne.*

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor
balıkçı kayıkları
martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara
teşkil ediyordu.

kaynat-:

1. **kaynattı:-dı**

Diğer 73

Mısra: 8

*Kaynamasını sağlamak, kaynamış
duruma getirmek.*

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu.
Mangalda nar gibi
kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı.
Herkes soba başına

kaz:

1. **kazlar:-lar**

Diğer 61

Mısra: 3

*Kaz; perde ayaklılardan, uzun, beyaz
veya gri boyunlu, suda ve karada yaşayan,
uçan, yabani veya evcil kuş.*

Kazlar ördekler martı kuşları gibi birçok
hayvanlar derelerde
göllerde nehirde denizde gezerler.

kazan-:

1. **kazandığını:-dik, -ı, -n, -ı**

Diğer 63

Mısra: 1

Edinmek, elde etmek.

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği
kazandığını gören
yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin
bin kat üstündedir.

keder:

1. **keder:**

Diğer 10

Mısra: 4

*Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırap, tasa,
gam.*

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin
Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

2. **keder:**

Diğer 23

Mısra: 1

*Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırap, tasa,
gam.*

Bir keder geldi cihân-ı edebe
İrtihâl etti Muallim Nâcî

3. **kederinizi:-iniz, -i**

Diğer 66

Mısra: **15**

Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırıp, tasa, gam.

Şatobiryân Kederinizi dağıtmak isterseniz
uykuya dalmış
bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

kelebek:

1. **kelebekler:-ler**

Diğer 61

Mısra: **1**

Pul kanatlılardan, vücudu, kanatları ince pullarla ve türlü renklerle örtülü, dört kanatlı, çok sayıda türleri olan böceklere verilen genel ad.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırl pırl uçurlar. Küçük çocuklar bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki can tazeler.

2. **kelebekleri:-ler, -i**

Diğer 69

Mısra: **9**

Pul kanatlılardan, vücudu, kanatları ince pullarla ve türlü renklerle örtülü, dört kanatlı, çok sayıda türleri olan böceklere verilen genel ad.

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları koparır.

Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman gelir ki okumayı

kemâlât-ı insaniyeyi:

1. **kemâlât-ı insaniyeyi:-y, -i**

Diğer 65

Mısra: **17**

Kelime Tipi: -

İnsana ait mükemmel ve benzersiz özellikler.

tasfiye-yi vicdan u iman ile kemâlât-ı insaniyeyi terakkiyât-ı medeniyeyi talim ve tedris eder.

kemâl-i âtîfet:

1. **kemâl-i âtîfet:**

Diğer 6

Mısra: **8**

Kelime Tipi: -

Allah'ın sonsuz yardımının olgunluğu.

Menba' -ı lütf u sehâ vü merhamet
Masdar-ı ilm ü kemâl-i âtîfet

kemal-i heyecanla:

1. **kemal-i heyecanla:-la**

Diğer 45

Mısra: **13**

Kelime Tipi: -

Heyecanın olgunluğu, büyük heyecan.

hareket eder. Dostu kemal-i heyecanla
Vusulünü telgrafla
bildir. Muhabereye devam et. Beni yâd eyle
sözlerini irat

kemal-i iştîyakla:

1. **kemal-i iştîyakla:-la**

Diğer 78

Mısra: **17**

Kelime Tipi: -

Büyük arzu duyma, özleme olgunluğu.

böyle bir sükûnu fırsat addederek kemal-i iştîyakla
tuluyu temaşaya koyuldum ki bu sırada
layankatî koşmakta

kemal-i sıhhat:

1. **kemal-i sıhhat:**

Diğer 70

Mısra: **12**

Kelime Tipi: -

Mükemmel bir sağlık.

hükümdar-ı zî-iktidar efendimiz hazretlerini
dünyalar durdukça
makam-ı mualla-yı hilafet-i uzmâlarında
kemal-i sıhhat

kemal-i zîb ü ârâyişi:

1. **kemal-i zîb ü ârâyişi:-i**

Diğer 82

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Süslenme ve bezenme mükemmelliği.

Vücut-ı nazeninine yakıştırdığı endam-ı dil-ârâminı onunla
bir kat daha letafet-yâb eylediği kemal-i zîb ü ârâyişi içinde

keman:

1. keman:

Diğer 59

Mısra: 12

*Çene altına dayanıp sol kol üzerine
yatırılarak sağ eldeki yayla çalınan dört telli
çalgi.*

Ey deniz Gönümde bir mâh-ı melâhat var
benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

2. kemanı:-ı

Diğer 62

Mısra: 20

*Çene altına dayanıp sol kol üzerine
yatırılarak sağ eldeki yayla çalınan dört telli
çalgi.*

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemanı bir udu bir piyanoyu
bir kanunu

3. keman:

Diğer 72

Mısra: 3

*Çene altına dayanıp sol kol üzerine
yatırılarak sağ eldeki yayla çalınan dört telli
çalgi.*

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu
çalgılardan keman
pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok
zaman

4. kemanı:-ı

Diğer 72

Mısra: 1

*Çene altına dayanıp sol kol üzerine
yatırılarak sağ eldeki yayla çalınan dört telli
çalgi.*

Bazen güzel çalınan bir kemanı bir piyanoyu
bir udu
bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i
ruhiyeyi serâir-i

kenâr:

1. kenârında:-ı, -n, -da

Diğer 17

Mısra: 5

*Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya
yakını, kıyı.*

Ormanın bir kenârında sürüler
Bana pek hoş görünürdü orada

2. kenarında:-ı, -n, -da

Diğer 46

Mısra: 11

*Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya
yakını, kıyı.*

kenarında koyunlarını müftehirane ra'y eden
çobanın kavalının
sesi beni mahzun eder ağlarım.

3. kenarındaki:-ı, -n, -da, -ki

Diğer 46

Mısra: 9

*Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya
yakını, kıyı.*

ederken orman kenarındaki çalılıktan andelib
çemenzara
karşı nağme-perdâz olur. Bunun sada-yı
rikkat-efzâsıyla dere

4. kenarına:-ı, -n, -a

Diğer 47

Mısra: 3

*Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya
yakını, kıyı.*

taftaki sık bir ormandan derenin kenarına
kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların
arasından aralık

5. kenarına:-ı, -(n)a

Diğer 61

Mısra: 19

*Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya
yakını, kıyı.*

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp
otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu
meleyişleri gelir.

6. kenarlarına:-lar, -ı, -n, -a

Diğer 61

Mısra: 5

*Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya
yakını, kıyı.*

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti
bu güzelliği
temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

7. **kenarı:-ı**

Diğer 73

Mısra: **11**

Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı.

Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük
validem Mangal kenarı
kış gününün lalezarındır. dedi.

8. **kenarı:-ı**

Diğer 73

Mısra: **25**

Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde ‘mangal
kenarı kış gününün
lalezarındır’ sözünden de bu çıkıyor dedim.

9. **kenarına:-ı, -n, -a**

Diğer 73

Mısra: **9**

Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti.
Kış hakkında bir
şeyler söylemek istiyordu. Ben E’n-nâru
fakihetü’ş-şitâinin

10. **kenarlarında:-lar, -ı, -n, -da**

Diğer 73

Mısra: **14**

Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

11. **kenarından:-ı, -n, -dan**

Diğer 77

Mısra: **18**

Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı.

münteşir olarak hayat-ı faniyeden bir günün
daha geçtiğini
bildiriyordu. Râkib olduğum araba şehrin
kenarından cereyan

12. **kenarlarından:-lar, -ı, -n, -dan**

Diğer 78

Mısra: **19**

Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı.

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su
kenarlarından köprülerden
geçiyor gâh zümrüdün ovaların ortasından
ormanlardan

kendi:

1. **kendini:-n, -i**

Diğer 10

Mısra: **5**

"Kişinin öz varlığı, zâtı" anlamında dönüşlülük zamiri.

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın
Âkıbet-endiş olup eyle biraz da hazer

2. **-kendisinden:-s, -i, -n, -den**

Diğer 45

Mısra: **21**

"Kişinin öz varlığı, zâtı" anlamında dönüşlülük zamiri.

bulunan diğer bir hanede ise -kendisinden
ümid-i hayat münkatı olmuş

3. **kendisinden:-s, -i, -n, -den**

Diğer 57

Mısra: **15**

"Kişinin öz varlığı, zâtı" anlamında dönüşlülük zamiri.

yalıları görür. Bulunduğu yalı ile karşı yakayı
kendisinden
ayırın boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile
aktığını

4. **kendileri:-ler, -i**

Diğer 58

Mısra: **12**

"Kişinin öz varlığı, zâtı" anlamında dönüşlülük zamiri.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala
binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

5. **kendisini:-s, -i, -n, -i**

Diğer 58

Mısra: 8

"Kişinin öz varlığı, zâtı" anlamında dönüşlülük zamiri.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet muhrik ve müessir bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan birdenbire kendisini

6. **kendilerine:-ler, -i, -n, -e**

Diğer 73

Mısra: 11

"Kişinin öz varlığı, zâtı" anlamında dönüşlülük zamiri.

Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük validem Mangal kenarı kış gününün lelezarındır. dedi.

kendisince:

1. **kendisince:**

Diğer 70

Mısra: 20

Kendince.

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği şeyleri eliyle yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince tahayyül eder.

kerem:

1. **keremiyle:-i, -y, -le**

Diğer 71

Mısra: 11

Cömertlik, lütuf, iyilik.

Keremiyle beni dil-şâd eden ehl-i hayrı Vâkiâ ben göremezsem de Hüdâ görmez mi

kesb eder:

1. **kesb eder:-er**

Diğer 10

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Elde etmek, kazanmak.

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder Câhil olan âdemin servet elinden gider

kesf:

1. **keşfiyle:-i, -y, -le**

Diğer 81

Mısra: 22

Gizli olan bir şey hakkında geniş bilgi edinme, gizli olanı ortaya çıkarma.

denizi birleştirdi. Âlem-i seyahat ü ticarete büyük hizmette bulundu.

Doktor Pasteur mikropların keşfiyle fenn-i tababeti

keşf etti.:

1. **keşf etti.:-di**

Diğer 81

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

(Gizli, bilinmeyen veya tanınmayan bir şeyi) Anlamak, tanımak, öğrenmek, ne olduğunu anlayıp bilmek.

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde düşündü. Keşf etti.

Buldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı açıp iki

keşf-i mühimde bulundu.:

1. **keşf-i mühimde bulundu.:-du**

Diğer 81

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

Önemli bir keşif yapmak.

çare-yi teşfiyesi hakkında ahlafta rehber-i muvaffakiyet olacak bir keşf-i mühimde bulundu.

keşide kılınıyordu.:

1. **keşide kılınıyordu.:-ıyor, -du**

Diğer 75

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Çekmek, çekilmek, çekiliş yapmak.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için piyango keşide kılınıyordu. Üç bando musika on kişiden ibaret Lehli kız

kesirü'l-fevezân:

1. **kesirü'l-fevezân:**

Diğer 87

Mısra: 1

Feyzi, bereketi çok.

Ramazan kesirü'l-feyezân ki ulvi neşveler
ruhani safalarla
cihanı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat
yine bir letafet-i

keşiş dağı:

1. keşiş dağı:

Diğer 79

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Bursa'da bulunan Uludağ'ın eski adı.

Dağı zirvesine kadar gidiyordu.
Hava saf sema berrak olduğu kadar güneşin
envâr-ı

ketebe:

1. ketebesinden:-(s), -i, -(n), -den

Diğer 2

Mısra: 13

Kâtipler.

Edirne Düyun-ı Umumiye Nezareti
ketebesinden
Abbas Hâverî

keyfiyet-i aşkı:

1. keyfiyet-i aşkı:-ı

Diğer 72

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Aşkın niteliğini.

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu
çalgılardan keman
pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok
zaman

keyifsizlik:

1. keyifsizliği:-i

Diğer 64

Mısra: 14

Keyifsiz olma durumu.

önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte
bunun içindir
ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket
vaktinde zaruret

2. keyifsizliğinden:-i, -n, -den

Diğer 64

Mısra: 18

Keyifsiz olma durumu.

aittir.

Bir valide evladının en küçük bir
keyifsizliğinden en az bir

kezâ:

1. keza:

Diğer 51

Mısra: 8

Bunun gibi, böyle, böylece.

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak
şeref
ve arzusunu keza daha vaktiyle hasıl eylemiş
idim. Hamdolsun

ki:

1. ki:

Diğer 2

Mısra: 2

"ki" bağlacı.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene
zarfında yazılmış
manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten
bunların

2. ki:

Diğer 3

Mısra: 3

"ki" bağlacı.

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar
Görmede her şeyde zâtından eser

3. ki:

Diğer 8

Mısra: 3

"ki" bağlacı.

Bir mücessem merhamettir ki o şâh
Arz u tarîfide hayrândır lisân

4. ki:

Diğer 17

Mısra: 8

"ki" bağlacı.

Bir taraftan da melerdi kuzular
O güzellik ki bulunmaz burada

5. ki:

Diğer 21

Mısra: 2

"ki" bağlacı.

Geldi mektûbun beni şâd eyledi
Kalbimi hakkâ ki âbâd eyledi

6. ki:

Diğer 47

Mısra: 1

"ki" bağlacı.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir
tepedir ki
yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp
gidiyordu. Karşı

7. ki:

Diğer 47

Mısra: 19

"ki" bağlacı.

Bu sırada idi ki cism-i medeniyete dem-i hayat
isale
eden şimendifer katarı önümden süratle
geçiyordu.

8. ki:

Diğer 55

Mısra: 2

"ki" bağlacı.

Tulû'dan evvel intişar eden Fecr nam eser-i
naçizanemde
Kimse yoktur ki zade-yi tabını mahsul-i sayini
evladı

9. ki:

Diğer 55

Mısra: 7

"ki" bağlacı.

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında
perişan
bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı
olmadı.

10. ki:

Diğer 57

Mısra: 7

"ki" bağlacı.

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın
saadetin zevkin
sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin.
Bilmem mehtaplı

11. ki:

Diğer 58

Mısra: 17

"ki" bağlacı.

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan
olurlar. Ara
sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi
ihlale bâdî olur.

12. ki:

Diğer 59

Mısra: 21

"ki" bağlacı.

Ki dürdan görüyorsun cemâl-i cânânı
Yüzünden eyleyerek iktibâs-ı nûr-ı safâ

13. ki:

Diğer 64

Mısra: 14

"ki" bağlacı.

önünde teccüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte
bunun içindir
ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket
vaktinde zaruret

14. ki:

Diğer 64

Mısra: 26

"ki" bağlacı.

kadar sürür o kadar safâ vardır.
Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada
hayattan saadetten

15. ki:

Diğer 65

Mısra: 10

"ki" bağlacı.

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir.
İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser
bırakmalıdır ki

16. ki:

Diğer 65

Mısra: 12

"ki" bağlacı.

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin
dünyaya bıraktığı bir
çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki
bu silsile içinde

17. ki:

Diğer 65

Mısra: 15

"ki" bağlacı.

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce talebeye sıdk ve istikametten ibaret olan şâh-râh-ı necatı selamet-i fikir

18. ki:

Diğer 65

Mısra: 19

"ki" bağlacı.

Bir hakîm görülür ki hayret- efzâ-yı efkâr olan nesâyih-i akilanesiyle binlerce cahili irşat eyler.

19. ki:

Diğer 65

Mısra: 21

"ki" bağlacı.

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin bâdî-yi harabisi olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi pek çok mühlik

20. ki:

Diğer 66

Mısra: 1

"ki" bağlacı.

Muhteriler görülür ki şimendiferler vapurlar telgraflar balonlar fotoğraflar teleskoplar sinematograflar röntgen

21. ki:

Diğer 66

Mısra: 4

"ki" bağlacı.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi hayrette bırakırlar. İşte bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki âlem-i insaniyete

22. ki:

Diğer 68

Mısra: 22

"ki" bağlacı.

dolayı da müsterih olarak irtihal ederler. Evlat bir eserdir ki mensup olduğu ailenin namını

23. ki:

Diğer 68

Mısra: 25

"ki" bağlacı.

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin. Valideynin dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil

24. ki:

Diğer 69

Mısra: 1

"ki" bağlacı.

eder ki bu silsile içinde âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut yetişir.

25. ki:

Diğer 69

Mısra: 4

"ki" bağlacı.

El-veledü sınıvu ebîhi el-veledü sırru ebîhi Evlat ki mehd-ârâ-yı vücut olur. Meme emer uyur

26. ki:

Diğer 69

Mısra: 10

"ki" bağlacı.

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları koparır. Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman gelir ki okumayı

27. ki:

Diğer 69

Mısra: 18

"ki" bağlacı.

gaşyolmak derecelerine gelir. Hâl bulunur ki sefaletin pençe-yi kahrında zebun bir ailenin

28. ki:

Diğer 69

Mısra: 24
"ki" bağlacı.

evlada nail olmak lazım gelir.
Bazı insanlar vardır ki bekârlık teehhüle
müreccahtır

29. ki:
Diğer 71
Mısra: 3
"ki" bağlacı.

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan
mahrum olanlara
dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa
edilmemiş olur.

30. ki:
Diğer 73
Mısra: 22
"ki" bağlacı.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız
olur. Sıcağa ihtiyaç
görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak
aylarında vücudumuz

31. ki:
Diğer 74
Mısra: 12
"ki" bağlacı.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi
ortasından
bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her
iki tarafta

32. ki:
Diğer 74
Mısra: 17
"ki" bağlacı.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi
müteaddit
ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline
getirildi. Bahar

33. ki:
Diğer 77
Mısra: 11
"ki" bağlacı.

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda
bilcümle
müminîn ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı
azimü's-şan tilavet

34. ki:
Diğer 78
Mısra: 18
"ki" bağlacı.

böyle bir sükûnu fırsat addederek kemal-i
iştihakla
tuluyu temaşaya koyuldum ki bu sırada
layenkati koşmakta

35. ki:
Diğer 79
Mısra: 10
"ki" bağlacı.

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif
derya solda
bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı
gönülleri muhabbetle

36. ki:
Diğer 79
Mısra: 23
"ki" bağlacı.

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

37. ki:
Diğer 79
Mısra: 29
"ki" bağlacı.

Sirkeci'ye geldik. Sabahın saat yarımı idi ki
âlem-i İslamiyet
ve cihan-ı medeniyetin merkez-i yegânesi olan
payitaht-ı

38. ki:
Diğer 82
Mısra: 16
"ki" bağlacı.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine
sanayi-i bediâ
denir ki ressamlık heykeltıraşlık
musikişinaslık şiir ve

39. ki:
Diğer 84
Mısra: 3
"ki" bağlacı.

Bilin ki ilm ü ma'rifet
Verir refâh ü mes'adet.

40. **ki:**

Diğer 87

Mısra: 1

"ki" bağlacı.

Ramazan kesirü'l-feyzân ki ulvi neşveler
ruhani safalarla
cihanı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat
yine bir letafet-i

41. **ki:**

Diğer 87

Mısra: 23

"ki" bağlacı.

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı
hakikat ile
tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit
bulunmaz ki

42. **ki:**

Diğer 87

Mısra: 24

"ki" bağlacı.

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı
hakikat ile
tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit
bulunmaz ki

kibar:

1. **kibar:**

Diğer 76

Mısra: 9

*Bir toplumun yüksek tabakasına mensup,
soylu ve seçkin sınıfına âit kimse veya
kimseler.*

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar
tutulur. Şehriye
pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin
pastırma

kıl:

1. **kıl:**

Diğer 3

Mısra: 16

*"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına
gelen yardımcı fiil.*

Hâverî'yi lütfuna şâyân kıl
Vâsıl-ı ser-menzil-i irfân kıl

2. **kılsın:-sın**

Diğer 7

Mısra: 16

*"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına
gelen yardımcı fiil.*

Ömr-i hümâyûnun şehâ
Kılsın mezîd perverdigâr

3. **kıldım:-dı, -m**

Diğer 13

Mısra: 5

*"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına
gelen yardımcı fiil.*

Bir seher vaktinde kıldım ben temâşâ dağları
İn'ikâs etmişti fecrin reng-i alı dağlara

kıl-:

1. **kıldı:-dı**

Diğer 4

Mısra: 2

*"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına
gelen yardımcı fiil.*

Bâis-i icâd-ı âlem sensin ey mabbûb-ı Hak
Mazhar-ı levlâk kıldı zâtını Rabbü'l-felak

2. **kılma:-ma**

Diğer 4

Mısra: 10

*"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına
gelen yardımcı fiil.*

Südde-yi kudsiyetinden feyz umar ins ü perî
Kılma mahrûm-ı şefâat Hâverî-yi kemteri

kim:

1. **kim:**

Diğer 22

Mısra: 1

*"Hangi kişi, kim?" anlamında soru
zamiri.*

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücidedir ol la'în

2. **kim:**

Diğer 85

Mısra: 13

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç.

Vâdî-yi firkatte kaldım âh kim oldum harâb
Ağlarım.. eşk âbıma nahl-i çemen bîgânedir

kim bilir:

1. kim bilir:

Diğer 66

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Kim bilebilir?, kim anlar.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahuti ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

2. kim bilir:

Diğer 71

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

Kim bilebilir?, kim anlar.

'alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir
cihan ne güzel hâl
alır. Hayfa ki ben göremiyorum

kımıldat-:

1. kımıldatır.-ır

Diğer 62

Mısra: 1

*Yerinden biraz oynatmak, hafifçe
hareketlendirmek.*

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları
çiçekleri kımıldatır.
Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk
vardır.

kimse:

1. kimse:

Diğer 55

Mısra: 2

*Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen
kişi.*

Tulû' dan evvel intişar eden Fecr nam eser-i
naçizanemde
Kimse yoktur ki zade-yi tabımı mahsul-i sayini
evladi

2. kimse:

Diğer 78

Mısra: 14

*Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen
kişi.*

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail
olup sabah
açıldı. Vagona uçümüzden başka kimse yok
idi. Arkadaşlarım

kır:

1. kırdı:-da

Diğer 17

Mısra: 4

*Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu
boş ve geniş yer, dağ bayır.*

Ediyordu beni ol dem intâk
O yeşil kırdı çiçekler güller

2. kırlarda:-lar, -da

Diğer 63

Mısra: 4

*Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu
boş ve geniş yer, dağ bayır.*

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da
bunlardan
başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda
taşlarda ormanlarda

3. kırlarda:-lar, -da

Diğer 69

Mısra: 8

*Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu
boş ve geniş yer, dağ bayır.*

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

4. kırlar:-lar

Diğer 71

Mısra: 20

*Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu
boş ve geniş yer, dağ bayır.*

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes
söylüyor
denizler nehirler dağlar ovalar kırlar çayırlar
bahçeler

kır eğlencesi:

1. **kır eğlencesi:**

Diğer 74

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Kırda, açık havada düzenlenen eğlence.

Tavuk Ormanı nam-mevki-i şevk-efzâsında
tertip edilip üç gün
devam eden kır eğlencesi şayan-ı hayret bir
surette icra edilerek

kıraathane:

1. **kıraathanelere:-ler, -e**

Diğer 80

Mısra: 10

Kahvehâne, kahve.

ediyor. Ağaçlar her taraf câme-yi sefid-fâme
bürünmüş idi.
Kahvelere kıraathanelere tiyatrolara balozlara
kafeşantnlara

kıraathaneci:

1. **kıraathaneciler:-ler**

Diğer 77

Mısra: 3

Kıraathane işleten kimse.

çalgıcılar bütün oyuncular hazırlanır.
Kıraathaneciler
kahveciler gazinocular fincanlarını
bardaklarını nargilelerini takımlarını

kırık:

1. **kırık:**

Diğer 76

Mısra: 23

Kırılmış olan.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık
kandiller
var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır.
Minarelerin şerefelerine

kırlangıç:

1. **kırlangıcın:-ın**

Diğer 75

Mısra: 24

*Serçeğillerden, gagası kısa ve ucu yassı,
kanatları uzun ve sivri, bacakları kısa, siyah
çatal kıvrıklı, 15-20 santim boyunda, küçük
ve ince yapılı, göçebe ötücü kuş.*

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne
kadar ruh-nevâz
idiyse gâhice bir kırlangıcın sath-ı aba kadar
inip bir hayli gittikten

kırmızı:

1. **kırmızı:**

Diğer 67

Mısra: 14

Kan rengi, al renk.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm
zamanlardır. Tıfl-ı
nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı
kırmızı yanaklarına

2. **kırmızıdır.:-dır**

Diğer 73

Mısra: 13

Kan rengi, al renk.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

kış:

1. **kışın:-ın**

Diğer 62

Mısra: 3

*22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona
eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en
soğuk mevsimi.*

Kışın hava soğur. Dereler nehirler göller buz
tutar. Kar
yağar. Geceleri evinde sıcak odasında
çoluğunu çocuğunu başına

2. **kış:**

Diğer 63

Mısra: 4

*22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona
eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en
soğuk mevsimi.*

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da
bunlardan
başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda
taşlarda ormanlarda

3. **kış:**

Diğer 65

Mısra: 3

22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi.

Valide yaz kış meyve verici bir şecer daha doğrusu menba-ı ensâl-ı beşerdir.

4. kış:

Diğer 73

Mısra: 9

22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti. Kış hakkında bir şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru fakihetü'ş-şitâinin

5. kış:

Diğer 73

Mısra: 12

22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi.

Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük validem Mangal kenarı kış gününün lalezaridir. dedi.

6. kış:

Diğer 73

Mısra: 19

22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur. Tesir-i bürüdetle vücut sıkılır küçülür deveran-ı dem faalane

7. kış:

Diğer 73

Mısra: 25

22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde 'mangal kenarı kış gününün lalezaridir' sözünden de bu çıkıyor dedim.

8. kışın:-ın

Diğer 73

Mısra: 23

22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi.

ne kadar rahatsız oluyorsa kışın da o derece rahatsızdır.

'Hayru'l-umûri evsatuhâ' mazmununca demek ki her

kış yaz:

1. kış yaz:

Diğer 86

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Bütün yıl boyunca.

Bu ma'sûme dokuz yıl oldu dem-sâz
Düşer kalkar güler ağlardı kış yaz.

kişi:

1. kişi:

Diğer 63

Mısra: 3

Adam, insan, kimse.

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da bunlardan başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda taşlarda ormanlarda

2. kişiden:-den

Diğer 75

Mısra: 16

Adam, insan, kimse.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için piyango keşide kılınıyordu. Üç bando musıka on kişiden ibaret Lehli kız

3. kişiden:-den

Diğer 75

Mısra: 17

Adam, insan, kimse.

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur Şalon'un altı kişiden mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden ibaret yerli çalgı

4. kişiden:-den

Diğer 75

Mısra: 18

Adam, insan, kimse.

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur Şalon'un altı kişiden mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden ibaret yerli çalgı

kıs(ı)m:

1. **kısımdır.:-i, -dır**

Diğer 80

Mısra: 24

Bir bütünün bir bölümü, parçası.

alınmış parçasının ismi yahut düşünülüp çalışılıp meydana çıkarılan kısmdır.

2. **kısmına:-i, -n, -a**

Diğer 53

Mısra: 14

Bir bütünün bir bölümü, parçası.

Engüşt-i hatâ uzatma öyle
Bir kısma gel nazîre söyle

kısm-ı küllisi:

1. **kısm-ı küllisi:-s, -i**

Diğer 72

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Bütün kısımları, bölümleri.

hemen kısım-ı küllisi manzûr oluyordu. Bir iki saat evvel yağmaya başlamış olduğu anlaşılın kar devam ediyordu. Her taraf

kisve-yi tab'a girerek:

1. **kisve-yi tab'a girerek:-erek**

Diğer 53

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Baskı kalıbına girmek, baskıya girmek.

teklif-i marufuyla mukabele olunur. Risalenin bir kusuru varsa o da bir saat evvel kisve-yi tab'a girerek cilve-künân-ı

kıt'a:

1. **kıt'asını:-s, -i, -n, -i**

Diğer 71

Mısra: 13

Genelde iki beyitten kurulmuş matlasız gazel biçimindeki nazım türü.

kıt'asını tahattur ederim. Durunuz bir âmânın tahassürünü dinleyelim

kitâb:

1. **kitabın:-i, -n**

Diğer 57

Mısra: 5

Herhangi bir konuda mensur veya manzum olarak yazılmış ve basılmış olan eser.

İstanbul ise o kitabın bir fihristidir. Evet mehtabı böyle mecma-ı bedayi olan bir şehirde

kitâb-ı tab'ın:

1. **kitâb-ı tab'ın:-in**

Diğer 1

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Tabiatının kitabı.

Hassâs gönüllerin bükâsı
Bir mebhasıdır kitâb-ı tab'ın

kitap:

1. **kitap:**

Diğer 57

Mısra: 4

Herhangi bir konuda mensur veya manzum olarak yazılmış ve basılmış olan eser.

buna hiç doyum olmaz.
Mehtap gayet latiftir. Cihan bir kitap mütalaası seyahat.

2. **kitap:**

Diğer 62

Mısra: 5

Herhangi bir konuda mensur veya manzum olarak yazılmış ve basılmış olan eser.

toplayıp insanlığa yararlı güzel huyları anlatıcı bir kitap okuyup dinleten bir babanın zevki yine başkadır.

3. **kitaplar:-lar**

Diğer 62

Mısra: 12

*Herhangi bir konuda mensur veya
manzum olarak yazılmış ve basılmış olan eser.*

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında
sınıfında
birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel
kitaplar hediyeler

4. kitap:

Diğer 74

Mısra: 3

*Herhangi bir konuda mensur veya
manzum olarak yazılmış ve basılmış olan eser.*

Gece dahi hanemizde odamızda mangal
başında kitap okuyordum.
Bütün efrad-ı aile can kulağıyla dinliyordu.

kıvâm:

1. kıvâmı:-ı

Diğer 63

Mısra: 12

*Her şeyin kendine göre olan en uygun
derecesi ve zamânı, istenen ölçü.*

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife
ile i'lâ buyurulan
valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas
kıvâmı şiraze-yi

kıymetli:

1. kıymetli:

Diğer 67

Mısra: 13

Kıymeti olan, değerli.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm
zamanlardır. Tıfl-ı
nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı
kırmızı yanaklarına

kız:

1. kızdır:-dır

Diğer 20

Mısra: 1

Dişi cinsten olan kişi.

Bir güzel kızdır cihânda her emel
İşte levh-i cismi dikkat eyle gel

2. kızım:-ım

Diğer 25

Mısra: 2

Dişi cinsten olan kişi.

Getirdi bir meserret dedim gevherle târîh
Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu

3. kızın:-ın

Diğer 45

Mısra: 19

Dişi cinsten olan kişi.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan
cihazının
ikmaliçün her türlü tedârikât serian görülür.
Komşuları

4. kızın:-ın

Diğer 46

Mısra: 15

Dişi cinsten olan kişi.

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına
mazinin yadigârı
olan ıztrâbât-ı vicdaniyesini hikâye ederken
çehresinde hasıl

5. kızla:-la

Diğer 61

Mısra: 10

Dişi cinsten olan kişi.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu
sırada birbirini
çok seven bir kızla bir delikanlı odanın
bahçeye bakan

6. kız:

Diğer 75

Mısra: 16

Dişi cinsten olan kişi.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için
piyango keşide
kılmıyordu. Üç bando musıka on kişiden
ibaret Lehli kız

7. kız:

Diğer 80

Mısra: 18

Dişi cinsten olan kişi.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir
mektup yazmakla
meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla
mütelâşî

8. **kızı:-ı**

Diğer 82

Mısra: **11**

Dişi cinsten olan kişi.

tecelli eden bir genç kızı görünce buna İşte kusursuz bir güzel deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyis-cuyâne bir nazar ile

kızılık:

1. **kızılık:**

Diğer 61

Mısra: **16**

Sabah güneş doğmadan önce, akşam ise battıktan sonra gökyüzünde görülen kızıl renk.

derin bir uykudadır . Bu sırada yavaş yavaş tan yeri ağarmaya başlar. Gün doğusunda bir kızılık belirir. Âlemi bir

koca:

1. **koca:**

Diğer 65

Mısra: **12**

Büyük, ulu, kıymetli meziyetleri olan.

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin dünyaya bıraktığı bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki bu silsile içinde

2. **koca:**

Diğer 68

Mısra: **26**

Büyük, ulu, kıymetli meziyetleri olan.

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin. Valideynin dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil

koch:

1. **koch:**

Diğer 81

Mısra: **24**

Heinrich Hermann Robert Koch, Alman hekim. Antraks basili, tüberküloz basili ve kolera basili'nin keşfi ve Koch postülatlarını geliştirmesiyle ünlenmiştir. Tüberküloz konusundaki keşifleri nedeniyle 1905 yılında Nobel Tıp veya Fizyoloji Ödülünü almıştır.

Bakteriyolojinin kurucularından biri olarak görülür.

bir devre-yi teceddüde koydu. Bâ-husus dâü'l-kelb gibi bir mevt-i muhakkaktan hayat-ı beşeriye kurtardı. Koch veremin

kokla:-

1. **koklar:-r**

Diğer 70

Mısra: **20**

Kokusunu duymak için bir şeyi burnuna yaklaştırmak veya bir yerin havasını içine çekmek.

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği şeyleri eliyle yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince tahayyül eder.

2. **koklamak: -mak**

Diğer 71

Mısra: **1**

Kokusunu duymak için bir şeyi burnuna yaklaştırmak veya bir yerin havasını içine çekmek.

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak koklamak gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan birincisi olan görmek

3. **koklamak:-mak**

Diğer 73

Mısra: **17**

Kokusunu duymak için bir şeyi burnuna yaklaştırmak veya bir yerin havasını içine çekmek.

ve safâ duyarız. Hususiyle duymak tatmak işitmek koklamak görmek hislerimiz daima nelerden hoşlanıyorsa her zaman

kolay:

1. **kolay:**

Diğer 53

Mısra: **11**

Zahmetsizce, sıkıntı çekmeden yapılan, güçlüğü olmayan (iş).

tarz-ı tahrir görüldüğü kadar kolay değildir. Bunlara sehl-i mümteni denir. Hilafını iddia eden bulunursa

kolera:

1. kolera:

Diğer 65

Mısra: 22

Vibrio cholerae isimli bakterinin neden olduğu bağırsak enfeksiyonuna bağlı olan, akut ve şiddetli ishal ile seyreden bir hastalık.

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin bâdî-yi harabisi olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi pek çok mühlik

2. kolera:

Diğer 82

Mısra: 29

Vibrio cholerae isimli bakterinin neden olduğu bağırsak enfeksiyonuna bağlı olan, akut ve şiddetli ishal ile seyreden bir hastalık.

icat eyledi. Âmalara dilsizlere mektepler yapıldı. Kolera veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş hastalıkları ortadan

komsu:

1. komşuları:-lar, -i

Diğer 45

Mısra: 20

Evleri birbirine yakın veya bitişik olan kimseler.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan cihazının ikmalîçün her türlü tedârikât serian görülür. Komşuları

konak:

1. konaklarına:-lar, -i, -n, -a

Diğer 76

Mısra: 9

Büyük ve gösterişli ev.

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar tutulur. Şehriye pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin pastırma

konul-:

1. konuldu.:-du

Diğer 74

Mısra: 23

Konulmak, yerleştirilmek.

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî konuldu. Hele berzahın iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler mükemmel surette

konuş-:

1. konuştukları:-duk, -ları

Diğer 59

Mısra: 30

Söyleşmek, sohbet etmek.

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz ortasında iki sevdazedenin kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları görülür.

2. konuşurlar.:-ur, -lar

Diğer 61

Mısra: 13

Söyleşmek, sohbet etmek.

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de başkadır Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün eşya sanki

3. konuşur.:-ur

Diğer 72

Mısra: 12

Söyleşmek, sohbet etmek.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum. Oğlum beş yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur okur yazar anlatır

4. konuşmaya:-ma, -y, -a

Diğer 78

Mısra: 3

Söyleşmek, sohbet etmek.

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya başladık. Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar hoştur. İnsan birçok

5. konuşmaya:-ma, -y, -a

Diğer 78

Mısra: 26

Söyleşmek, sohbet etmek.

kavuniçi ziyalara zerrîn envâra gark ediyordu. Artık

sabah olmuştu. Arkadaşlarımı uyandırdım.
Konuşmaya başladık.

kopar-:

1. koparır:-ır

Diğer 69

Mısra: 9

(Çiçek veya meyveyi) Daldan, ağaçtan toplamak, ayırmak.

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları koparır.

Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman gelir ki okumayı

köprü:

1. köprülerin:-ler, -in

Diğer 59

Mısra: 16

Herhangi bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan veya trafik akımının, başka bir trafik akımını kesmeden üstten geçmesini sağlayan ahşap, beton veya demir yapı.

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa Havuzların fevvalerinin köprülerin takların çiçeklerin

2. köprü:

Diğer 74

Mısra: 15

Herhangi bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan veya trafik akımının, başka bir trafik akımını kesmeden üstten geçmesini sağlayan ahşap, beton veya demir yapı.

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla geçilir.

Tavuk Ormanı berzahtan yukarı ikinci parçaya denilir

3. köprülerden:-ler, -den

Diğer 78

Mısra: 19

Herhangi bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan veya trafik akımının, başka bir trafik akımını kesmeden üstten geçmesini sağlayan ahşap, beton veya demir yapı.

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su kenarlarından köprülerden geçiyor gâh zümrüdün ovaların ortasından ormanlardan

kopup gelen:

1. kopup gelen:-en

Diğer 87

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Bir yerden ayrılarak gelmek.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i mahsusla

o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete şitâb eder daha

kor:

1. korlar:-lar

Diğer 73

Mısra: 8

İyice yanarak ateş durumuna gelmiş kömür veya odun parçası.

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu.

Mangalda nar gibi

kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı.

Herkes soba başına

korku:

1. korkusuyla:-s, -u, -y, -la

Diğer 67

Mısra: 15

Kaygı, üzüntü, endişe.

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar

korkusuyla vazgeçerim.

Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı

galeyana gelir.

koş-:

1. koşar:-ar

Diğer 69

Mısra: 10

Ayaklarını sıra ile yerden keserek öne doğru hızla gitmek // Bir yere hızla, acele ile gitmek.

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları koparır.

Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman gelir ki okumayı

2. koşuyor:-uyor

Diğer 79

Mısra: 27

Ayaklarını sıra ile yerden keserek öne

doğru hızla gitmek // Bir yere hızla, acele ile gitmek.

birinden diğerine koşuyor arkadaşlarımdan her taraf hakkında malumat alıyordum. Tren durdu.

köse:

1. **köşelerini:** -ler, -i, -n, -i

Diğer 61

Mısra: 12

Yer.

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi baygın baygın seyrederek. Sevginin duygunun en gizli köşelerini açarlar.

köşk:

1. **köşklere:** -ler, -i

Diğer 57

Mısra: 14

Kasır, büyük süslü ev.

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını ormanlarını bunlar arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ köşklere safalı

2. **köşkte:** -te

Diğer 57

Mısra: 9

Kasır, büyük süslü ev.

bir gecede Boğaziçi'nde bir yalıda bir köşkte bir bahçede bulundunuz mu

3. **köşke:** -e

Diğer 59

Mısra: 7

Kasır, büyük süslü ev.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu esnada köşke yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı ihtisâsât-ı kalbiyeyi

4. **köşkte:** -te

Diğer 59

Mısra: 2

Kasır, büyük süslü ev.

Böyle bir gecede insan orman içinde denize nazır bir köşkte bulursa

5. **köşkten:** -den

Diğer 59

Mısra: 8

Kasır, büyük süslü ev.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu esnada köşke yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı ihtisâsât-ı kalbiyeyi

koşmakta bulunan:

1. **koşmakta bulunan:** -an

Diğer 78

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Ivedilikle, hızla ilerlemek.

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su kenarlarından köprülerden geçiyor gâh zümrüdîn ovaların ortasından ormanlardan

koşu:

1. **koşusu:** -s, -u

Diğer 75

Mısra: 13

Koşarak yapılan yarış.

İnsan koşusu
Kayık yarışları

kovala:

1. **kovalar:** -r

Diğer 61

Mısra: 2

Kaçanın arkasından koşmak, yakalamaya çalışmak.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırıl pırıl uçurlar. Küçük çocuklar bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki can tazeler.

2. **kovalar:** -r

Diğer 69

Mısra: 9

Kaçanın arkasından koşmak, yakalamaya çalışmak.

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları koparır.
Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman gelir ki okumayı

kovuk:

1. **kovuklarında:-lar, -i, -n, -da**

Diğer 82

Mısra: 18

Bir şeyin oyuk durumunda bulunan iç bölümü.

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek boştur.
Hîn-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında temekkün

köy:

1. **köyden:-den**

Diğer 80

Mısra: 1

Yönetim durumu, toplumsal ve ekonomik özellikleri veya nüfus yoğunluğu yönünden şehirden ayırt edilen, genellikle tarımsal alanda çalışılan, konutları ve öteki yapıları bu hayata uygun yerleşim birimi, köylük yer, köy yeri.

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım.
Saat on bir.
Kar başladı. Her parça bir hareket-i devraniyeye tabi olarak

koy-:

1. **koymuşlar:-muş, -lar**

Diğer 76

Mısra: 16

(Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

olan eşyayı getirtip yıkamış temizlemiş oldukları dükkânlarına sırasıyla koymuşlar üzerlerine Ramazan-ı şerife mahsus

koyul-:

1. **koyulduğum:-duk, -um**

Diğer 47

Mısra: 21

Girişmek, başlamak.

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar temaşaya koyulduğum

zaman bir sada-yı gaybın Zîb ü ziynete aldanma

kovun:

1. **koyunlarını:-lar, -i, -n, -i**

Diğer 46

Mısra: 11

Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan .

kenarında koyunlarını müftehirane ra'f eden çobanın kavalının sesi beni mahzun eder ağlarım.

2. **koyunların:-lar, -in**

Diğer 47

Mısra: 4

Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan .

taftaki sık bir ormandan derenin kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların arasından aralık

kristof kolomb:

1. **kristof kolomb:**

Diğer 81

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Atlantik Okyanusuna yaptığı toplam dört seferi tamamlayarak coğrafi keşifleri başlatan ve Amerika'nın kolonizasyonunun yolunu açan Cenevizli kaptan ve kâşiftir.

tevsi edildi. İleri götürüldü. Daha sonra bugünkü hâl-i feyz ü kemali buldu. Kristof Kolomb dünyanın daha bir

küçük:

1. **küçük:**

Diğer 46

Mısra: 5

Yaşça küçük olma durumu.

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip bilmem nasıl bir vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten sonra pederlerine

2. **küçük:**

Diğer 61

Mısra: 1

Yaşça küçük olma durumu.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırıl pırıl uçuşurlar. Küçük çocuklar bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki can tazeler.

3. küçük:

Diğer 64

Mısra: 18

Sayı, nicelik, şiddet vb. bakımından az veya önemsiz olan.

aittir.

Bir valide evladının en küçük bir keyifsizliğinden en az bir

4. küçük:

Diğer 68

Mısra: 15

Yaşça küçük olma durumu.

Evlad küçük bir mahluk fakat büyük bir harikadır.

Evlad hayrî'l-halef-i ebeveyndir. Evlada nailiyet cihanın

5. küçüklere:-ler, -e

Diğer 75

Mısra: 3

Yaşça küçük olma durumu.

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı.

Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp akşama kadar

6. küçüklere:-ler

Diğer 87

Mısra: 8

Yaşça küçük olma durumu.

lebrîz-i şevk u şâdîdir. Mensûbîn-i din-i Mübin-i Ahmedî

yekdiğerini tebrik ile uğraşıyor. Küçükler büyüklerin ellerini

7. küçüklere:-ler, -e

Diğer 87

Mısra: 9

Yaşça küçük olma durumu.

eteklerini öpüyor. Büyükler küçüklere iltifat ediyor. Evet herkes gülüyor söylüyor. Kulları dahi nezd-i sâmi-yi

küçül:

1. küçülür:-ür

Diğer 73

Mısra: 20

Büyükken daha küçük duruma gelmek.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur.

Tesir-i

bürüdetle vücut sıkılır küçülür deveran-ı dem faalane

kudret:

1. kudretinle:-iñ, -le

Diğer 6

Mısra: 18

Kuvvet, güç, takat, iktidar.

Şevketin ezfûn olsun dâimâ

Pâdişâhım kudretinle bin yaşa

kuduz:

1. kuduz:

Diğer 82

Mısra: 30

Kudurmuş köpek, kedi, kurt, çakal, tilki, kokarca gibi ehli veya vahşi hayvanların ısırmaları sonucunda, salyalarında mevcut virüslerin insana bulaşıp kanla beyine taşınması ve beyne yerleşmesiyle ortaya çıkan, bu ısırmadan en az 12 gün sonra kendini gösteren, baş ağrısı, şaşkınlık, uyuşukluk, uyuklama, en küçük ses ve gürültüde irkilme ve korkuya kapılma, bilhassa su ve sulu besinler karşısında yutak ve gırtlakta ânî acılı kasılmalarla kendini gösteren ve yaygın felçlerle seyreden, kısa sürede öldüren hastalık.

icat eyledi. Âmalara dilsizlere mektepler

yapıldı. Kolera

veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş

hastalıkları ortadan

küfe:

1. küfelerin:-ler, -in

Diğer 76

Mısra: 25

Genellikle söğüt veya başka ağaç dallarından örülen, yük taşımaya yarayan, kaba ve dayanıklı sepet.

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve ikiden
ziyade minaresi olan camilerin minarelerine
mahya ipleri

kukuleta:

1. **kukuletaları:**-lar, -i, -n, -i

Diğer 80

Mısra: **12**

Palto, ceket vb. giyeceklere dikili veya ayrı olarak kullanılan, başı ve bâzan yüzün bir kısmını örtecek şekilde bol ve geniş başlık.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar sarınmış bürünmüş kukuletalarını çekmiş oldukları hâlde yürüyorlardı. Bir

kul:

1. **kullarına:**-lar, -i, -n, -a

Diğer 77

Mısra: **9**

Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihsan ettiği nimetlerden biri de evveli rahmet evsâtı mağfîret ahiri itkun mine'n-nîrân

2. **kulları:**-lar, -i

Diğer 87

Mısra: **10**

Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

eteklerini öpüyor. Büyükler küçüklere iltifat eyliyor. Evet herkes gülüyor söylüyor. Kulları dahi nezd-i sâmi-yi

kule:

1. **kuleleri:**-ler, -i

Diğer 79

Mısra: **14**

Dört köşe, çok köşeli veya yuvarlak yüksek binâ.

mevkiyesiyle meşhur olan Ayastefanos Makriköy'ünü geçerek geçmez İstanbul şehir-i şehîrinin beyaz minareleri kuleleri

kuleliburgaz:

1. **kuleliburgaz:**

Diğer 78

Mısra: **9**

Pythion, Osmanlı Dönemi'nde köyün adı Kuleliburgaz idi. Uzun yıllar Osmanlı egemenliğinde kaldıktan sonra köy ve çevresi Balkan Savaşları'nda Bulgaristan'ın, I. Dünya Savaşı'nda ise Yunanistan'ın egemenliğine girmiştir.

Urlu Kuleliburgaz Uzunköprü Pavliköy Babaeski Lüleburgaz Seyitler Muratlı istasyonlarını geçerek Çorlu'ya

kulübe:

1. **kulübe:**

Diğer 82

Mısra: **19**

Kerpiç, saman veya ağaçtan yapılmış küçük, basit, ilkel ev.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla kulübe yapmaya ekmek pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide gide bu günkü

kulüb-ı safiye-yi millet:

1. **kulüb-ı safiye-yi millet:**

Diğer 70

Mısra: **6**

Kelime Tipi: -

Milletin temiz kalpleri.

ıyd-ı millî-yi feyz-i tecellidir.

Bugün kulüb-ı safiye-yi millet yine bir hatıra-yı mübeccelelenin

kum:

1. **kumların:**-lar, -ın

Diğer 59

Mısra: **17**

Deniz kıyısı, dere yatağı vb. yerlerde çok bulunan, ufak, sert tanecikler, kum.

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini bunlara nurlar saçan gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran olur. Bu esnada

kumkapı:

1. kumkapı'yı:-y, -i

Diğer 79

Mısra: 20

İstanbul'un Fatih ilçesi sınırları içinde yer alan; tarihi yarımada'nın Marmara Denizi kıyısındaki semtlerinden biridir.

içinde arz-ı didar eyledi.

Kumkapı'yı geçerek Topkapı Sarayı Hümayunu civarında

künc-i hicrânı:

1. künc-i hicrânı¹⁸:-i

Diğer 59

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Ayrılık köşesi.

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz eden mehtap

kunduracılık:

1. kunduracılık:

Diğer 82

Mısra: 24

Kunduracımın yaptığı iş.

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek çiftçilik marangozluk terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık tababet

kur'ân:

1. kur'ân'ı:-i

Diğer 4

Mısra: 6

Allah tarafından Hz. Muhammed'e vahyedilen kutsal kitap, İslam dininin temel kitabı, kelim-i kadim, Kur'an-ı Kerim.

Kadrini Mevlâ büyük unvânla i'lân eyledi Şân-ı 'âlû'l-âlîne Kur'ân'ı bürhân eyledi

kur'ân-ı azimü's-şan:

1. kur'ân-ı azimü's-şan:

Diğer 77

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Şan ve şerefi yüce olan Kuran-ı Kerim.

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda bilcümle müminin ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı azimü's-şan tilavet

kürek:

1. kürekleri:-ler, -i

Diğer 58

Mısra: 11

Küçük deniz teknelerini yürütmeye yarayan, bir ucu yassı, uzun ağaç.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala binen kürekleri de kendileri çeken bir ressam ile bir şair tarafından

2. kürekleri:-ler, -i

Diğer 58

Mısra: 13

Küçük deniz teknelerini yürütmeye yarayan, bir ucu yassı, uzun ağaç.

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane kürekleri çekerler bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem ile cüzdanlarına

kürek kürek:

1. kürek kürek:

Diğer 73

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Kürekler dolusu, pek çok.

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu. Mangalda nar gibi kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı. Herkes soba başına

kurretü'l-ayn-ı zamân:

1. kurretü'l-ayn-ı zamân:

Diğer 8

Mısra: 16

¹⁸ genç hicrânı şeklinde yanlış okunan tamlama vezin ve anlama dikkat edilerek künc-i hicrânı şeklinde düzeltilmiştir.

Kelime Tipi: -
Zamanın göz nuru, göz aydınlığı.

Dört cihetten çıktı hep âminler
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

2. kurretü'l-ayn-ı zamân:

Diğer 9
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Zamanın göz nuru, göz aydınlığı.

Bir düşer bu târih-i ra'nâ gibi
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

kurşun kalem:

1. kurşun kalem:

Diğer 58
Mısra: 14
Kelime Tipi: -
Dış kısmı tahta olan, içine grafit mâdeni konmuş yazı kalemi.

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane
kürekleri çekerler
bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem
ile cüzdanlarına

kurtar-:

1. kurtardı.:-dı

Diğer 81
Mısra: 24
Bir canlıyı bir felaketten, tehlikeden veya zor durumdan uzaklaştırmak.

bir devre-yi teceddüde koydu. Bâ-husus dâü'l-
kelb gibi bir
mevt-i muhakkaktan hayat-ı beşeriyeyi
kurtardı. Koch veremin

kurul-:

1. kuruldu.:-du

Diğer 74
Mısra: 22
Yapılmak, inşâ edilmek.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza
için- tenteler
kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevati
dikildi. Câ-be-câ

kuruş:

1. kuruş:

Diğer 75
Mısra: 3
Para birimi.

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı.
Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp
akşama kadar

kuş:

1. kuşların:-lar, -ın

Diğer 45
Mısra: 4
Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

Zaman-ı scherde kâinatı istila eden latif bir
sükûnet
içinde aralık aralık kuşların hayvanların
nagamâtı işitilmeye

2. kuşlar:-lar

Diğer 47
Mısra: 7
Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıldayarak yuvalarına
sokulmaya başladı.
Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı
sükûta dalıyor.

3. kuşların:-lar, -ın

Diğer 59
Mısra: 4
Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı
kamerin denizin
ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki
kuşların cıvıltılarını

4. kuşların:-lar, -ı, -n

Diğer 60
Mısra: 14
Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş verir. Dereler ırmaklar şırıl şırıl akar çağlar . Kuşların cıvıltısı her tarafı

5. kuş:

Diğer 61

Mısra: 18

Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık aralık horoz sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli sevimli akar. Yeşil

6. kuşları:-lar, -ı

Diğer 69

Mısra: 9

Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları koparır.

Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman gelir ki okumayı

7. kuşların:-lar, -ın

Diğer 71

Mısra: 27

Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın sabah hengâmını alkışladıklarını dinlerim. Kalbimde gönlümde ruhumda pek

8. kuşların:-lar, -ın

Diğer 75

Mısra: 23

Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne kadar ruh-nevâz idiye gâhice bir kırlangıcın sath-ı aba kadar inip bir hayli gittikten

9. kuşlarının:-lar, -ı, -n, -ın

Diğer 79

Mısra: 8

Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor balıkçı kayıkları martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara teşkil ediyordu.

10. kuşlar:-lar

Diğer 80

Mısra: 7

Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti. Saat bir buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes akşam taamını

kuşpalazı:

1. kuşpalazına:-n, -a

Diğer 81

Mısra: 27

Genellikle çocuklarda boğaz, burun ve yutakta görülen ve öldürücü olabilen, bulaşıcı, mikrobik hastalık, difteri.

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı âmâlara dilsizlere acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insaniyet cihan-ı

2. kuşpalazı:

Diğer 82

Mısra: 30

Genellikle çocuklarda boğaz, burun ve yutakta görülen ve öldürücü olabilen, bulaşıcı, mikrobik hastalık, difteri.

icat eyledi. Âmâlara dilsizlere mektepler yapıldı. Kolera veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş hastalıkları ortadan

kuşur:

1. **kusuru:-u**

Diğer 53

Mısra: 15

Eksiklik, noksanlık.

teklif-i marufuyla mukabele olunur. Risalenin bir kusuru varsa o da bir saat evvel kisve-yi tab'a girerek cilve-künân-ı

2. **kusur:**

Diğer 83

Mısra: 6

Eksiklik, noksanlık.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru olup da heyet-i umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o kusur için güzellikten

kusursuz:

1. **kusursuz:**

Diğer 82

Mısra: 11

Kusuru olmayan; mükemmel.

tecelli eden bir genç kızını görünce buna İşte kusursuz bir güzel deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyis-cuyâne bir nazar ile

kusuru olup:

1. **kusuru olup:-up**

Diğer 83

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Eksikliği, noksanlığı bulunmak.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru olup da heyet-i umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o kusur için güzellikten

kuvvet:

1. **kuvvetinle:-in, -le**

Diğer 6

Mısra: 30

Güç, takat, kuvvet.

Nûr-ı feyz oldukça dâim hak-nümâ Pâdişâhım kuvvetinle bin yaşa

kuvve-yi karîbeye geldi.:

1. **kuvve-yi karîbeye geldi.:-di**

Diğer 83

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Gerçekleşmeye yakın hâle gelmek.

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi karîbeye geldi.

Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman itibariyle şayan-ı

kuzu:

1. **kuzular:-lar**

Diğer 17

Mısra: 7

Koyun yavrusu.

Bir taraftan da melerdi kuzular
O güzellik ki bulunmaz burada

2. **kuzu:**

Diğer 47

Mısra: 5

Koyun yavrusu.

aralık kuzu meleyişleri işitiliyordu.
Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını çalıyordu. Hafif bir

3. **kuzu:**

Diğer 61

Mısra: 20

Koyun yavrusu.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu meleyişleri gelir.

L

lahn-ı andelîb:

1. **lahn-ı andelîb:**

Diğer 68

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bülbülün güzel sesi.

Bahar tulu gurup mehtap bulutlar zaman-ı seher

lahn-ı andelîb deniz cuy-bâr bedayi-i tabiat menâzır-ı fitrat

lahuti:

1. lahuti:

Diğer 66

Mısra: 23

Lâhûta mensup, ilâhî.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahuti ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

lâkin:

1. lakin:

Diğer 71

Mısra: 16

Ama, ancak, fakat.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi
Ey insanlar
Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük
farkımız vardır.

2. lakin:

Diğer 72

Mısra: 15

Ama, ancak, fakat.

seviyorum. Lakin heyhat ki göremiyorum
Her şeye temas eylerim. Yoklarım. Bunların
hepsinin ne

3. lakin:

Diğer 87

Mısra: 12

Ama, ancak, fakat.

veliyü'n-niamâlarında bulunsaydım bittabi
rûmâl-i ubudiyetle
tebrike şitâb eder nail-i iltifat olurdum. Lakin
heyhat Şu hâlde

lâle:

1. lale:

Diğer 73

Mısra: 13

*Zambakgillerden yaprakları uzun ve
mızrağı andırır, çiçeği ise kadehe benzer çok
renkli bir çiçek.*

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

lalezar:

1. lalezarıdır: -ı, -dır

Diğer 73

Mısra: 12

Lale bahçesi.

Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük
validem Mangal kenarı
kış gününün lalezarıdır. dedi.

2. lalezarıdır': -ı, -dır

Diğer 73

Mısra: 26

Lale bahçesi.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde 'mangal
kenarı kış gününün
lalezarıdır' sözünden de bu çıkıyor dedim.

lamba:

1. lambalar: -lar

Diğer 76

Mısra: 7

*Petrol gibi yanıcı bir madde yakarak
veya elektrik akımıyla içindeki teller akkor
durumuna geçerek ışık veren alet.*

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider.
Lambalar şamdanlar
fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf
dayanır

lâ-siyyema:

1. lâ-siyyema:

Diğer 52

Mısra: 19

Özellikle, bilhassa.

pertev-rîz olan asar-ı edebîyenin ve lâ-
siyyema Fecrinin
mâbihi'l-iltimâi olmak itibariyle haiz-i
imtiyazdır.

latif:

1. latif:

Diğer 45

Mısra: 3

*Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe
sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak.*

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir
sükûnet

içinde aralık aralık kuşların hayvanların
nagamâti işitilmeye

2. **latif:**

Diğer 47

Mısra: 21

*Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe
sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak.*

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar
temaşaya koyduğum
zaman bir sada-yı gaybın Zib ü ziynete
aldanma

3. **latif:**

Diğer 51

Mısra: 16

*Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe
sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak.*

olmaz. Söner gider.
Tulû' Pek latif ve pek zarif bir sername-yi
bedü'l-beyandır.

4. **latif:**

Diğer 57

Mısra: 11

*Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe
sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak.*

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir
zaman
insan bir yalıda bulunsa

5. **latiftir.:-dir**

Diğer 57

Mısra: 4

*Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe
sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak.*

buna hiç doyulmaz.
Mehtap gayet latiftir. Cihan bir kitap
mütalaası seyahat.

6. **latif:**

Diğer 66

Mısra: 9

*Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe
sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak.*

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif
ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

7. **latiftir.:-dir**

Diğer 66

Mısra: 14

*Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe
sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak.*

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temâşa
etmekte olan bir
validenin yüzü de o kadar latiftir.

8. **latiftir.:-dir**

Diğer 66

Mısra: 18

*Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe
sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak.*

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd
göz önünde
tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O
melâhati o vaziyet-i

9. **latif:**

Diğer 69

Mısra: 7

*Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe
sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak.*

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

10. **latif:**

Diğer 79

Mısra: 9

*Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe
sâhip olan, hoş, nâzik, yumuşak.*

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif
derya solda
bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı
gönülleri muhabbetle

11. **latif idi.:** i, -di

Diğer 79

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Hoş, güzel.

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım
pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temâşasına
doyulmaz bir güzellik

latif latif:

1. **latif latif:**

Diğer 75

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Güzel güzel.

Adayı muhit olan Tunca nehri mecrasından az taşkın
bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suya kadar sarkmış olan

layenkati:

1. **layenkati:**

Diğer 78

Mısra: 18

Durmadan, devamlı olarak, biteviye.

böyle bir sükûnu fırsat addederek kemal-i
iştiaqla
tuluyu temaya koyuldum ki bu sırada
layenkati koşmakta

layık görülmesidir.:

1. **layık görülmesidir.:-ül, -me, -s, -i, -dir**

Diğer 52

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Yakıştırmak, uygun görmek.

muhterem haftalık Malumat risalesinde
açtığım müsabakalarda
güzel birer derece-yi istihsâna layık
görülmesidir.

layıkıyla:

1. **layıkıyla:**

Diğer 81

Mısra: 4

Gerektiği gibi, layık olduğu biçimde, tam anlamıyla.

olmuyor mu

Bir çiftçinin güzelce ekip biçmemesi bir
bağcımın layıkıyla bağ

lazım gelir.:

1. **lazım gelir.:-ir**

Diğer 69

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Gerekmek, elzem olmak.

evlada nail olmak lazım gelir.

Bazı insanlar vardır ki bekârlık tehhüle
müreccahtır

lazım gelmekle:

1. **lazım gelmekle:-mek, -le**

Diğer 77

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Gerekmek, elzem olmak.

anlaşıldığından bittabi beklemek lazım
gelmekle mevki-i
mezkûrda Otel Canik'in bahçesine girdim.
Biraz ârâmdan

lazım imiş.:

1. **lazım imiş.:-i, -miş**

Diğer 73

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Gerekli, elzem.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde 'mangal
kenarı kış gününün
lalezaradır' sözünden de bu çıkıyor dedim.

lazım olan:

1. **lazım olan:**

Diğer 76

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Gereken, lazım olan.

olan eşyayı getirtip yıkamış temizlemiş
oldukları dükkânlarına
sırasıyla koymuşlar üzerlerine Ramazan-ı
şerife mahsus

la'în:

1. **la'în:**

Diğer 22

Mısra: 2

*Lânetlenmiş, Hakk'ın rahmetinden
mahrum olmuş, lânetli.*

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

lebrîz-i şevk ü neşât evliyor.:

1. **lebrîz-i şevk ü neşât eyliyor.:-yor**

Diğer 87

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Sevinç ve neşe doldurmak.

ıyd-ı saîd-i fitr dahi başka bir letafet başka bir halavet ile kalpleri lebrîz-i şevk ü neşât eyliyor.

lebrîz-i şevk u şâdîdir.:

1. **lebrîz-i şevk u şâdîdir.:-dir**

Diğer 87

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Mutluluk ve neşe dolu.

lebrîz-i şevk u şâdîdir. Mensûbîn-i din-i Mübin-i Ahmedî yekdiğerini tebrik ile uğraşiyor. Küçükler büyüklerin ellerini

lebrîz-i şevk ü sürurdur.:

1. **lebrîz-i şevk ü sürurdur.:-dur**

Diğer 70

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Sevinç ve neşe dolu.

şeref-i idrakıyla lebrîz-i şevk ü sürurdur. İşte bu ıyd-ı ekberden mütehassıl hissiyat-ı sadıkanemi

lehli:

1. **lehli:**

Diğer 75

Mısra: 16

Lehistan halkından olan kimse,

Polonyalı, Leh.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için piyango keşide kılınıyordu. Üç bando musıka on kişiden ibaret Lehli kız

lem'a-nisâr:

1. **lem'a-nisâr:**

Diğer 46

Mısra: 24

Parıltı saçan.

şevâhik-ı cibâle tatlı tatlı akisler bırakmakta bir taraftan yükselmekte

bulunan mah-ı münîrde hafif hafif lem'a-nisâr olmakta

letâfet:

1. **letâfet:**

Diğer 16

Mısra: 2

Hoşluk, güzellik, incelik, zarıflık.

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

2. **letâfet:**

Diğer 16

Mısra: 4

Hoşluk, güzellik, incelik, zarıflık.

Böyle bir manzara-yı câzibe-fermâ olamaz Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

3. **letafet:**

Diğer 59

Mısra: 6

Hoşluk, güzellik, incelik, zarıflık.

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her tarafta bir güzellik her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan zemine

4. **letafetini:-i, -n, -i**

Diğer 59

Mısra: 18

Hoşluk, güzellik, incelik, zarıflık.

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini bunlara nurlar saçan

gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran olur. Bu esnada

5. **letafeti:-i**

Diğer 61

Mısra: 5

Hoşluk, güzellik, incelik, zarıflık.

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti bu güzelliği temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

6. **letafet:**

Diğer 64

Mısra: 21

Hoşluk, güzellik, incelik, zarıflık.

tesir-i latif varsa bir çocuğun tebessümünde de o kadar letafet vardır.

7. letafet:

Diğer 69

Mısra: 5

Hoşluk, güzellik, incelik, zariflik.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret müşahede olunur.

Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki günler

8. letafet:

Diğer 87

Mısra: 21

Hoşluk, güzellik, incelik, zariflik.

ıyd-ı saîd-i fitr dahi başka bir letafet başka bir halavet ile kalpleri lebrîz-i şevk ü neşât eyliyor.

letafet-i maneviyenin:

1. letafet-i maneviyenin:-n, -in

Diğer 87

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Mânevî duyular.

maneviyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve meziyeti İslamiyetten ibaret olan insaniyet dahi bu tecelli-yi sübhâniyye karşısında

letafet-i mevkiyesiyle:

1. letafet-i mevkiyesiyle:-s, -i, -y, -le

Diğer 79

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Konumun güzelliği, yerin güzelliği.

mevkiyesiyle meşhur olan Ayastefanos Makriköy'ünü geçmez İstanbul şehr-i şehîrinin beyaz minareleri kuleleri

letafet-i tabiiye:

1. letafet-i tabiiye:-y, -e

Diğer 78

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Doğal güzellik.

muktedir olamayacağım bir letafet-i tabiiye zir-i isabet-gâh-ı ibtisârımda imtidâd ediyordu. Âfitâb-ı cihân-ârâ vagonumuzu

letafet-yâb eylediği:

1. letafet-yâb eylediği:-dik, -i

Diğer 82

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Güzellik bulucu yapmak.

Vücud-ı nazeninine yakıştırdığı endam-ı dil-ârâmını onunla bir kat daha letafet-yâb eylediği kemal-i zîb ü ârâyışı içinde

levazım dairesi:

1. levazım dairesi:

Diğer 53

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Orduya yiyecek, giyecek sağlamak, donatım için gerekli malzemeleri tedârik etmek, depolamak, dağıtmak vb. işleri yürütmekle görevli kuruluş, birim.

İkinci Ordu-yı Hümayun Levazım Dairesi birinci şubesi

Müdür-i muavin-i ûlâ edib-i zî-iktidar saadetli Mustafa

levha:

1. levhanın:-n, -in

Diğer 51

Mısra: 5

Üzerinde yazı veya resim olan taşınabilir düz nesne, tablo.

levhanın hiçbirini izâ'a olunmadan akıbet mevki-i matbuata çıkarılacağını çoktan tahmin etmiş ve her biri gazetelerde risalelerde

2. levhalar:-lar

Diğer 76

Mısra: 17

Üzerinde yazı veya resim olan taşınabilir düz nesne, tablo.

olarak celp edilmiştir ibaresini havi levhalar yapıştırmışlar güllaç demetlerini gelişi güzel dükkânların ötesine berisine

levha-yı gurubu:

1. levha-yı gurubu:-u

Diğer 46

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Gün batımı manzarası, görünümü.

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engîzi düşünür ağlarım.

Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı gurubu temaşa

levha-yı tabiatı:

1. levha-yı tabiatı:-ı

Diğer 47

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Tabiat manzarası.

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar temaşaya koyulduğum zaman bir sada-yı gaybın Zîb ü ziynete aldanma

levhâ-yı vecd-âverin:

1. levhâ-yı vecd-âverin:-in

Diğer 1

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Büyük heyecan veren yazı.

Nazar bu levhâ-yı vecd-âverin füyûzuyla Gider gider de olur muntehâ-yı şevke yakîn

levh-i cismi:

1. levh-i cismi:-i

Diğer 20

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Beden levhası.

Bir güzel kızdır cihânda her emel İşte levh-i cismi dikkat eyle gel

leyse li'l-insân:

1. leyse li'l-insân¹⁹:

Diğer 12

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

“Bilin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur.” (Necm 53/39) ayetinden iktibastır.

Bir saâdetli hayât ister isen
Leyse li'l-insân büyük ihtârdır

leyse lil-insâni illâ mâ-se'â:

1. leyse lil-insâni illâ mâ-se'â:

Diğer 81

Mısra: 31

Kelime Tipi: -

“Bilin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur.” (Necm 53/39) ayetinden iktibastır.

Leyse lil-insâni illâ mâ-se'â

lezzet:

1. lezzetler:-ler

Diğer 64

Mısra: 4

Herhangi bir şeyden alınan zevk, haz, safâ.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı neşveler
ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder.
Derin derin düşünür.

2. lezzetler:-ler

Diğer 67

Mısra: 11

Herhangi bir şeyden alınan zevk, haz, safâ.

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler
hakiki
ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm.
İşte benim en

libâs:

1. libâsalar:-lar

Diğer 72

¹⁹ Leyse li'l-insâni şeklinde yanlış okunan bu tamlama vezin ve anlama dikkat edilerek Leyse li'l-insân şeklinde düzeltilmiştir.

Mısra: 25
Elbise, giysi.

câme-yi sefid-fâme bürünmüştü . Hele ağaçlar beyaz libaslar giymiş gibi arz-ı endam-ı dil-ârâm eyliyordu.

lira:

1. **liralık:-lık**
Diğer 75
Mısra: 1
(Para birimi) Lira.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir yarım liralık bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de büyüklere beş

lisân:

1. **lisân:**
Diğer 8
Mısra: 4
(Anlaşma vâsıtası olarak) Dil.

Bir mücessem merhamettir ki o şâh
Arz u tarîfinde hayrândır lisân

2. **lisanımızda:-ımız, -da**
Diğer 53
Mısra: 8
(Anlaşma vâsıtası olarak) Dil.

ipka-yı namına hadim olacak mezâyâyı camidir.
Lisanımızda bu derece selasete mazhar olmuş asar pek

lisan-ı şefkatten:

1. **lisan-ı şefkatten:-den**
Diğer 51
Mısra: 13
Kelime Tipi: -
Sevgi, merhamet dili.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek öğrenir takdis eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve izan müsait

lokomotif:

1. **lokomotif:**
Diğer 78

Mısra: 1
Tren vagonlarını çeken, tekerlekli, buharlı, elektrikli, termik motorlu veya sıkıştırılmış havalı makine.

Lokomotif o garibe-yi âhenîn bed bed bağırarak raylar üzerinde tekerleklerini döndürmeye başladı. Bindiğim vagonda

lüleburgaz:

1. **lüleburgaz:**
Diğer 78
Mısra: 9
Kırklareli iline bağlı bir ilçe.

Urlu Kuleliburgaz Uzunköprü Pavliköy
Babaeski Lüleburgaz
Seyitler Muratlı istasyonlarını geçerek Çorlu'ya

lutf:

1. **lütfuna:-uñ, -a**
Diğer 3
Mısra: 15
Kerem, ihsan, cömertlik, iyilik; iyilik ve yumuşaklıkla muamele, hoşluk.

Hâveri'yi lütfuna şâyân kıl
Vâsıl-ı ser-menzil-i irfân kıl

2. **lütfun:-uñ**
Diğer 7
Mısra: 3
Kerem, ihsan, cömertlik, iyilik; iyilik ve yumuşaklıkla muamele, hoşluk.

Lütfun ile oldu cihân
Cennet gibi ey tâc-dâr

3. **lütfunun:-u, -n, -un**
Diğer 8
Mısra: 5
Kerem, ihsan, cömertlik, iyilik; iyilik ve yumuşaklıkla muamele, hoşluk.

Neyyir-i pertev-feşândır lütfunun
Görmedi mislin zemîn ü âsmân

4. **lütfunu:-un, -u**
Diğer 14
Mısra: 12
Kerem, ihsan, cömertlik, iyilik; iyilik ve yumuşaklıkla muamele, hoşluk.

Cismim artık oldu bî-tâb şîven ü efgândan
Merhamet kıl lütfunu çoktan beridir beklerim

lütf-i bârî'yi:

1. lütf-i bârî'yi:-yi

Diğer 24

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Allah'ın yardımını ve ihsanı.

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim
Doğdu bin üç yüz sekizde nûr-ı aynım
Şâkir'im

lütf-i sübhanîdir:

1. lütf-i sübhanîdir:-dir

Diğer 71

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

İlahi yardım, iyilik.

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan
mahrum olanlara
dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa
edilmemiş olur.

M

maâli:

1. maâli:

Diğer 13

Mısra: 1

*Yücelikler, şerefler, ululuklar, yüce ve
üstün dereceler.*

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâli dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âli dağlara

maânî-yi rakikaya:

1. maânî-yi rakikaya:-y, -a

Diğer 53

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

*İnsanın gönlüne ferahlık veren, kalbini
yumuşatan manalar.*

nezahetleri olan Tulû' u ser-â-pâ mütalaa
eyledim.

Havass-ı latife maânî-yi rakikaya cilvegâh
olan şu eser müessirinin

maarif:

1. maarif:

Diğer 51

Mısra: 1

Eğitim ve öğretim sistemi.

Edirne vilayet-i celilesi maarif müdürü edib-i
muhterem
saadetli Ziver Beyefendi hazretleri tarafından
ihdâ

maârif ehli:

1. maârif ehli:

Diğer 84

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Arifler, bilginler, irfan sahibi kimseler.

Maârif ehli olmalı
Tarîk-i Hakk'ı bulmalı

mâbihi'd-devam:

1. mâbihi'd-devamı:-ı

Diğer 63

Mısra: 13

Devam etmesine sebep olan şey.

intizamı mâbihi'd-devamı bir vücud-ı
mukaddestir.

Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan
insaniyetin mürebbisi

mâbihi'l-iltimâ:

1. mâbihi'l-iltimâ:

Diğer 52

Mısra: 20

Parıldamasına vesile olan.

pertev-rîz olan asar-ı edebîyenin ve lâ-
siyyema Fecrinin
mâbihi'l-iltimâ olmak itibariyle haiz-i
imtiyazdır.

macera-yı aşk u sevdayı:

1. macera-yı aşk u sevdayı:-y, -ı

Diğer 72

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Sevda ve aşk macerası.

hem-dem olduktan sonra ayrılmış da oradaki macera-yı aşk u sevdayı anlatıyor derim. Bunları da görmek isterim. Efsus

maddî:

1. maddîdir: -dir

Diğer 80

Mısra: **26**

Madde ile ilgili, maddesel, manevi karşıtı.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilindir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

mağfiret:

1. mağfiret:

Diğer 77

Mısra: **10**

Allah'ın, kullarının günahlarını başışlaması.

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihsan ettiği nimetlerden biri de evveli rahmet evsası mağfiret ahiri itkun mine'n-nîrân

mağrib:

1. mağribe: -e

Diğer 17

Mısra: **9**

Güneşin battığı yer, batı.

Gidiyor mağribe şems-i enver
Kıpladı âlemi bir reng-i hazîn

mağrûr olup:

1. mağrûr olup: -up

Diğer 14

Mısra: **9**

Kelime Tipi: -

1. bôbürlenmek, gururlanmak 2. aldanmak || tafrâ atmak, kibirlenmek.

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân
Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

mahall:

1. mahalline: -i, -n, -e

Diğer 74

Mısra: **21**

Yer, mekan.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza için- tenteler kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı dikildi. Câ-be-câ

mahalle:

1. mahallede: -de

Diğer 75

Mısra: **15**

Bir şehrin bir kasabanın, büyükçe bir köyün bölündüğü parçalardan her biri.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için piyango keşide kılınıyordu. Üç bando musika on kişiden ibaret Lehli kız

2. mahalle:

Diğer 77

Mısra: **1**

Bir şehrin bir kasabanın, büyükçe bir köyün bölündüğü parçalardan her biri.

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri davullarını gerip amade dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar hokkabazlar

mahall-i memuriyetime:

1. mahall-i memuriyetime: -im, -e

Diğer 74

Mısra: **2**

Kelime Tipi: -

Memurluk yapılan yer.

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben de mahall-i memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım. Gündüz geçti.

mâ-haşal:

1. mâ-hasal:

Diğer 8

Mısra: **11**

Kısacası, doğrusu, sözün kısası.

Mâ-hasal bâdi-yi şevkdir âleme
Bu sebepten müftehirdir bendegân

mahbûb-ı hak:

1. mahbûb-ı hak:

Diğer 4

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Allah'ın sevgilisi, Hz. Muhammed.

Bâis-i îcâd-ı âlem sensin ey mahbûb-ı Hak
Mazhar-ı levlâk kıldı zâtını Rabbü'l-felak

mâh-ı melâhat:

1. mâh-ı melâhat:

Diğer 59

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Güzelliğin ayı.

Ey deniz Gönümde bir mâh-ı melâhat var
benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

mah-ı münîrde:

1. mah-ı münîrde:-de

Diğer 46

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Parlak ay.

şevâhik-ı cibâle tatlı tatlı akisler bırakmakta
bir taraftan yükselmekte
bulunan mah-ı münîrde hafif hafif lem'a-nisâr
olmakta

mâhir:

1. mahir:

Diğer 79

Mısra: 24

*Usta, becerikli, eli işe yatkın, mahâretli,
mârifetli (kimse).*

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

mahluk:

1. mahluk:

Diğer 68

Mısra: 15

Yaratılmış, yoktan var edilmiş olan.

Evlat küçük bir mahluk fakat büyük bir
harikadır.

Evlat hayrû'l-halef-i ebeveyndir. Evlada
nailiyet cihanın

2. mahluktur.:-dur

Diğer 70

Mısra: 17

Yaratılmış, yoktan var edilmiş olan.

gözüyle görür can kulağıyla dinler bir
mahluktur. Âmâlar
namütenahi afak-ı muzlime-yi müphemem
dâhilinde yaşarlar.

mahlûkât:

1. mahlukatın:-ın

Diğer 82

Mısra: 7

*Yaratılmış olan şeyler, bütün yaratıklar,
mahlûklar.*

tamamıyla güzellik yoktur. Çünkü mahlukatın
ahsen ve eşrefi
olan insan bile şaibe-yi noksanîden azade
olamamıştır.

mahmûr:

1. mahmûrdur.:-dur

Diğer 15

Mısra: 2

*Sarhoşluktan veya uykudan sersem,
sarhoş || sarhoş gözü gibi süzerek bakan göz,
mestane.*

Tal'at-i didârına bî-çâre dil meşhûrdur
Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

mahrum olanlara:

1. mahrum olanlara:-an, -lar, -a

Diğer 71

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

*İyilikten, ihsandan, himmetten yoksun
kalmak.*

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan
mahrum olanlara
dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa
edilmemiş olur.

mahrum olurlar.:

1. **mahrum olurlar.:**-ur, -lar

Diğer 69

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

İyilikten, ihsandan, himmetten yoksun kalmak.

mahrum olurlar. Efsûs

mahrûm-ı şefâat:

1. **mahrûm-ı şefâat:**

Diğer 4

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Bir suçun bağışlanması veya bir isteğin yerine getirilmesi için aracı olma durumundan yoksun olmak, eksik kalmak.

Südde-yi kudsiyetinden feyz umar ins ü perî
Kılma mahrûm-ı şefâat Hâverî-yi kemteri

mahsul-hâme-vi nezahetleri olan:

1. **mahsul-hâme-yi nezahetleri olan:**-an

Diğer 53

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Saflığın, temizliğinin ürünü olmak.

nezahetleri olan Tulû' u ser-â-pâ mütalaa eyledim.

Havass-ı latife maânî-yi rakikaya cilvegâh olan şu eser müessirinin

mahsul-i efkâr-ı beşerden:

1. **mahsul-i efkâr-ı beşerden:**-den

Diğer 82

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

İnsanın düşüncelerinin ürünü.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine sanayi-i bedîa denir ki ressamlık heykeltıraşlık musikişinaslık şiir ve

mahsul-i ömrü:

1. **mahsul-i ömrü:**-ü

Diğer 64

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Ömrün semeresi (meyvesi).

ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı hülâsa ümid-i istikbalidir.

Evlât şefkatin numune-yi zihayatı olan validenin gözü

mahsul-i ömrünün:

1. **mahsul-i ömrünün:**-ü, -n, -ün

Diğer 64

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Ömrün semeresi (meyvesi).

Valide mahsul-i ömrünün yadigâr-ı hayatının ciğerparesinin yürümeye söylemeye okumaya yazmaya başladığı zaman

mahsul-i sayini:

1. **mahsul-i sayini:**-i, -n, -i

Diğer 55

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Çalışmanın mahsulü, ürünü.

Tulû' dan evvel intişar eden Fecr nam eser-i naçizanemde

Kimse yoktur ki zade-yi tabını mahsul-i sayini evladı

mahsul-i sayinin:

1. **mahsul-i sayinin:**-i, -n, -in

Diğer 2

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Çalışmanın mahsulü, ürünü.

ekserisi gazetelerde neşrolunmuş idi.

Mahsul-i sayinin zade-yi tabiatının mahv u nâbüd olmasına

mahsus:

1. **mahsus:**

Diğer 80

Mısra: 19

Yalnız bir kimse, bir nesne veya bir yere âit olan, başkasında bulunmayan, husûsîleşmiş, has, özgü.

Tabiatın geceye mahsus hâl-i sükûnunu aralık aralık

uzaktan gelen 'av'ave-yi kilâb ihlale çalışıyor.
Nısfü'l-leyl

mahsus olarak:

1. mahsus olarak:-arak

Diğer 76

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

*Yalnız bir kimse, bir nesne veya bir yere
âit olan, başkasında bulunmayan,
hususîleşmiş, has, özgü.*

olarak celp edilmiştir ibaresini havi levhalar
yapıştırmışlar
güllaç demetlerini gelişi güzel dükkânların
ötesine berisine

mahsus olmak:

1. mahsus olmak:-mak

Diğer 74

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

Birisi için ayrılmış, birine tahsis edilmiş.

donatılmış şayan-ı temaşa bulunmuştu.
Erkeklere kadınlara mahsus olmak üzere
mevkiler vardı.

mâhtâb-ı leyl-efrâz:

1. mâhtâb-ı leyl-efrâz:

Diğer 59

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Geceyi kaldıran mehtap, ay.

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir
şairin
Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

mahv:

1. mahv:

Diğer 2

Mısra: 4

*1. Yok etme, varlığına son verme. 2. Yok
olma, harap olma. 3. tasavvuf. Kulun beşerî
zaaflardan kurtulup bütün iş ve
davranışlarında Allah'ın küllî irâdesine teslim
olması durumu.*

ekserisi gazetelerde neşrolunmuş idi.
Mahsul-i sayinin zade-yi tabiatının mahv u
nâbüd olmasına

mahv eder:

1. mahv eder:-er

Diğer 10

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Mahvetmek, yok etmek.

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin
Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

mahya:

1. mahya:

Diğer 76

Mısra: 26

*Ramazan, bayram ve kandil gecelerinde
câmilerde, iki minâre arasına gerilen ipler
üzerine elektrik ampulleriyle (eskiden yağ
kandilleriyle) yazılan yazı veya çizilen şekil.*

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve
ikiden
ziyade minaresi olan camilerin minarelerine
mahya ipleri

mahzûn:

1. mahzunane:-âne

Diğer 45

Mısra: 12

Ar. Üzüntülü, gamlı, kederli.

tarafından şimendifer mevkıfında teşyi
edilirken vagon penceresinden
mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

2. mahzun:

Diğer 57

Mısra: 1

Ar. Üzüntülü, gamlı, kederli.

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı
gönüllerde
her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele
bahar aylarında

mahzun et-:

1. mahzun eder:-er

Diğer 46

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Kederlendirmek, üzüntülü hâle getirmek.

kenarında koyunlarını müftehirane ra'y eden
çobanın kavalının
sesi beni mahzun eder ağlarım.

2. **mahzûn etti.:-di**

Diğer 86

Mısra: **13**

Kelime Tipi: -

Kederlendirmek, hüznlendirmek.

Bırakıp dört çocuğun kalbini mahzûn etti.
Biri geldi dedi fevtin bu güher-i târîhle

makâl:

1. **makâli:-i**

Diğer 13

Mısra: **12**

Söz, kelim II Anlatılan konu, mesele.

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

makâlât-ı selise:

1. **makâlât-ı selise:**

Diğer 51

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

*Düzgün ve akıcı bir şekilde yazılmış
makalalar.*

Şeyin Safası Bir midir namındaki makâlât-ı
selise vü bediannın

makale:

1. **makaleleri:-ler, -i**

Diğer 55

Mısra: **4**

*Bir fikri, bir görüşü savunmak,
desteklemek veya bilgi vermek amacıyla
yazılıp gazete, dergi vb. yayın organlarında
yayımlanan yazı, söz.*

kadar sevmiş olmasın demiştim. Tulû'un
ihtiva ettiği
makaleleri de o derece seviyordum.

makam-ı mualla-yı hilafet-i uzmâlarında:

1. **makam-ı mualla-yı hilafet-i**

uzmâlarında:-lar, -i, -n, -da, -

Diğer 70

Mısra: **12**

Kelime Tipi: -

Yüce halifeliğin yüksek makamları.

hükümdar-ı zî-iktidar efendimiz hazretlerini
dünyalar durdukça
makam-ı mualla-yı hilafet-i uzmâlarında
kemal-i sıhhat

makarna:

1. **makarna:**

Diğer 76

Mısra: **10**

*Yumurtalı un veya irmik hamurunun
çeşitli şekillerde kesilip kurutulmasıyla elde
edilen yiyecek.*

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar
tutulur. Şehriye
pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin
pastırma

makina:

1. **makinalar:-lar**

Diğer 81

Mısra: **11**

*Herhangi bir enerji türünü başka bir
enerjiye dönüştürmek, belli bir güçten
yararlanarak bir işi yapmak veya etki
oluşturmak için çarklar, dişliler ve çeşitli
parçalardan oluşan düzenekler bütünü.*

fabrikalar makinalar vapurlar şimendiferler
velespitler
telgraflar balonlar fonograflar fotoğraflar
sinematograflar

makriköy:

1. **makriköy'ünü:-ü, -n, -ü**

Diğer 79

Mısra: **13**

*Özel isim. İstanbul'da şimdiki adı
Bakırköy olan semt.*

mevkiyesiyle meşhur olan Ayastefanos
Makriköy'ünü geçer
geçmez İstanbul şehir-i şehîrinin beyaz
minareleri kuleleri

maksad:

1. **maksadım:-ım**

Diğer 55

Mısra: **11**

Gaye, amaç.

Maksadım emelim hüsn-i niyetle mümteziç bir hizmet-i ciddiyeden ibarettir.

mal:

1. **mâl:**

Diğer 10

Mısra: 3

Varlık, servet.

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin
Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

2. **mâla:-a**

Diğer 83

Mısra: 10

Varlık, servet.

Bu rütbe gaflet etmeyin
Nukûd u mâla istinâd

mâlî:

1. **mâlî:**

Diğer 79

Mısra: 11

Dolu, memlû.

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i
hava ve letafet-i

mâlî bulunur.:

1. **mâlî bulunur.:-ur**

Diğer 77

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Dolu olmak, dolu görünmek.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâtta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

mâlik:

1. **malik:**

Diğer 82

Mısra: 26

Sahip.

vesaire gibi birçok sanayiye meydana
çıkartmıştır.
Fikr-i icada malik dür-endîşler vapurlar
şimendiferler velespitler

2. **maliktirler.:-dir, -ler**

Diğer 83

Mısra: 3

Sahip.

takdir evsafa maliktirler. Ancak hiss-i beşerin
arzu edeceği
evsaf-ı bedayiye malik olmadıklarından dolayı
güzeldir

malik olmadıklarından dolayı:

1. **malik olmadıklarından dolayı:**

Diğer 83

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Sahip olmadıkları için.

takdir evsafa maliktirler. Ancak hiss-i beşerin
arzu edeceği
evsaf-ı bedayiye malik olmadıklarından dolayı
güzeldir

malumat:

1. **malumat:**

Diğer 52

Mısra: 1

Dergi ismi.

muhterem haftalık Malumat risalesinde
açtığım müsabakalarda
güzel birer derece-yi istihsâna layık
görülmesidir.

malumat alıyordum.:

1. **malumat alıyordum.:-ıyor, -du, -m**

Diğer 79

Mısra: 28

Kelime Tipi: -

Bilgi edinmek.

birinden diğerine koşuyor arkadaşlarımdan her
taraf
hakkında malumat alıyordum. Tren durdu.

malumat vermek:

1. **malumat vermek:-mek**

Diğer 76

Mısra: 2
Kelime Tipi: -
Bilgi vermek, bilgilendirmek.

Bilâd-ı İslamiye'nin her tarafında ramazan hazırlıkları görülür ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek sözü uzatacağından

mânevi:

1. manevi:

Diğer 64

Mısra: 4

Görülmeyen, duyularla sezilebilen, soyut, ruhani, tinsel, maddî karşıtı.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı neşveler
ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder.
Derin derin düşünür.

2. manevi:

Diğer 80

Mısra: 26

Görülmeyen, duyularla sezilebilen, soyut, ruhani, tinsel, maddî karşıtı.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

mangal:

1. mangal:

Diğer 73

Mısra: 9

Toprak, saç, bakır, pirinç vb.nden yapılıp içinde kömür yakılarak veya yanmış ateş konularak oda ısıtma, yemek pişirme gibi işlerde kullanılan, ayaklı ve taşınabilir ısıtma aracı.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti.
Kış hakkında bir şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru fakihetü's-şitâinin

2. mangal:

Diğer 73

Mısra: 11

Toprak, saç, bakır, pirinç vb.nden yapılıp içinde kömür yakılarak veya yanmış ateş konularak oda ısıtma, yemek pişirme gibi işlerde kullanılan, ayaklı ve taşınabilir ısıtma aracı.

Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük validem Mangal kenarı kış gününün lalezarındır. dedi.

3. mangal:

Diğer 73

Mısra: 25

Toprak, saç, bakır, pirinç vb.nden yapılıp içinde kömür yakılarak veya yanmış ateş konularak oda ısıtma, yemek pişirme gibi işlerde kullanılan, ayaklı ve taşınabilir ısıtma aracı.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde 'mangal kenarı kış gününün lalezarındır' sözünden de bu çıkıyor dedim.

4. mangala:-a

Diğer 73

Mısra: 7

Toprak, saç, bakır, pirinç vb.nden yapılıp içinde kömür yakılarak veya yanmış ateş konularak oda ısıtma, yemek pişirme gibi işlerde kullanılan, ayaklı ve taşınabilir ısıtma aracı.

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu.
Mangalda nar gibi kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı.
Herkes soba başına

5. mangalda:-da

Diğer 73

Mısra: 7

Toprak, saç, bakır, pirinç vb.nden yapılıp içinde kömür yakılarak veya yanmış ateş konularak oda ısıtma, yemek pişirme gibi işlerde kullanılan, ayaklı ve taşınabilir ısıtma aracı.

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu.
Mangalda nar gibi kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı.
Herkes soba başına

6. mangal:

Diğer 74

Mısra: 3

Toprak, saç, bakır, pirinç vb.nden yapılıp içinde kömür yakılarak veya yanmış ateş konularak oda ısıtma, yemek pişirme gibi işlerde kullanılan, ayaklı ve taşınabilir ısıtma aracı.

Gece dahi hanemizde odamızda mangal başında kitap okuyordum.
Bütün efrad-ı aile can kulağıyla dinliyordu.

manzar:

1. manzar:

Diğer 17

Mısra: 11

1. Nazar edilen, bakılan, görünen yer. 2. Görünüş. 3. Çehre yüz.

Gark-ı his etti dili bu manzar
Nerdesin nerde eyâ şems-i mübîn

manzara:

1. manzara:

Diğer 67

Mısra: 9

Gözle görülen, bakılıp seyredilen yer,
mevki.

Oh Ne safa-perver manzara
Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem
kalbimde ruhumda

2. manzara:

Diğer 79

Mısra: 8

Göze hitap eden şekil, biçim, görünüş,
durum.

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor
balıkçı kayıkları
martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara
teşkil ediyordu.

manzara-yı behiştînin:

1. manzara-yı behiştînin:-n, -in

Diğer 58

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Cennet manzarası.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif
bu manzara-yı
behiştînin zemin ve asumanında mevecât-ı
latife husule getirir

manzara-yı câzibe-fermâ:

1. manzara-yı câzibe-fermâ:

Diğer 16

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Cazibesi, çekiciliği olan manzara.

Böyle bir manzara-yı câzibe-fermâ olamaz
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

manzûm:

1. manzum:

Diğer 2

Mısra: 2

Ar. Şiir biçiminde yazılmış.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene
zarfında yazılmış
manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten
bunların

manzûr ol-:

1. manzûr oluyordu.:-uyor, -du

Diğer 72

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Bakılan, gösterilen olmak.

hemen kısım-ı küllisi manzûr oluyordu. Bir iki
saat evvel yağmaya
başlamış olduğu anlaşılan kar devam
ediyordu. Her taraf

2. manzûr oldu:-du

Diğer 78

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

Görölmek.

Gölü sath-ı sîmîniyle bir havz-ı behiştî hâlinde
manzûr oldu.

marangozluk:

1. marangozluk:

Diğer 82

Mısra: 23

Marangozun işi ve zanâatı.

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek
çiftçilik marangozluk
terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık
tababet

marifet:

1. marifet:

Diğer 44

Mısra: 3

Ustalık, hüner.

Cehalet ve atalet bâis-i izdiyâd-ı sefalet ilim ve marifet ise mucib-i terakki-yi saadettir.

2. **marifeti:-i**

Diğer 44

Mısra: **13**

Ustalık, hüner.

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak olamazlar.

İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar etmeyenlerin

marifet-i kâinattır.:

1. **marifet-i kâinattır.:-dır**

Diğer 80

Mısra: **28**

Kelime Tipi: -

Evrenin bilgisi.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

marmara:

1. **marmara'nın:-n, -in**

Diğer 79

Mısra: **2**

Türkiye'nin kuzeybatısında Marmara Denizi çevresindeki bölgenin adı.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis dönerken medd-i nazar Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa sahiline Keşiş

mart:

1. **mart:**

Diğer 52

Mısra: **7**

Mart ayı.

Edirne 1 Mart 1317 – Ziver

Edirne Düyun-ı Umumiye-yi Osmaniye nazır-ı maâlî

2. **mart:**

Diğer 52

Mısra: **29**

Mart ayı.

Edirne 2 Mart 1317 – Rauf

3. **mart:**

Diğer 53

Mısra: **19**

Mart ayı.

Edirne 3 Mart 1317 Mustafa Fehmi

4. **mart:**

Diğer 53

Mısra: **26**

Mart ayı.

İstanbul 5 Mart 1317 H. Remzi

5. **mart:**

Diğer 55

Mısra: **17**

Mart ayı.

Edirne 6 Mart 1317

martı:

1. **martı:**

Diğer 79

Mısra: **8**

Çoğu beyaz renkte, eti yenmez, yüzücü, perde ayaklı deniz kuşlarının ortak adı.

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor balıkçı kayıkları martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara teşkil ediyordu.

martı kuşları:

1. **martı kuşları:**

Diğer 61

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

Martıgillerden, çoğu beyaz renkte, eti yenmez, yüzücü, perde ayaklı deniz kuşlarının ortak adı.

Kazlar ördekler martı kuşları gibi birçok hayvanlar derelerde göllerde nehirde denizde gezerler.

masdar:

1. **masdarı:-ı**

Diğer 63

Mısra: 15

Kaynak, menba.

saadetin masdarı beşeriyetin muhyî-yi
yegânesidir.
Valide bin türlü zahmetler bin türlü
meşakkatler bin

masdar-ı âsâr:

1. masdar-ı âsâr:

Diğer 12

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Eserlerin kaynağı.

Nâmı ibkâ eyleyen âsârdır
Masdar-ı âsâr olan efkârdır

masdar-ı ilm:

1. masdar-ı ilm:

Diğer 6

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Ilmin kaynağı.

Menba' -ı lütf u sehâ vü merhamet
Masdar-ı ilm ü kemâl-i âtîfet

mâsûm:

1. masumane:-âne

Diğer 63

Mısra: 20

Suçsuz, günahsız; temiz.

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir
ninni söyler.
Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine
masumane

2. masumun:-un

Diğer 66

Mısra: 8

Suçsuz, günahsız; temiz.

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli
kalbin hüsn-i
imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir
masumun yürümesi

3. masum:

Diğer 69

Mısra: 7

Suçsuz, günahsız; temiz.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

4. masum:

Diğer 75

Mısra: 26

Suçsuz, günahsız; temiz.

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o
derece hoş
ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar
saf Sema

masumane:

1. masumane:

Diğer 70

Mısra: 10

Saf, temiz bir kimseye yakışır şekilde.

mektebimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve
fakat safiyane ve
masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen
Cenab-ı Hak o

matbu buldum:

1. matbu buldum.:-du, -m

Diğer 52

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Latif, güzel, hoş görmek.

Ser-â-pâ mütalaa eyledim. Mündericatını pek
dil-ârâ ve
matbu buldum.

matla:

1. matlalı:-lı

Diğer 59

Mısra: 12

*Bir kasîde veya gazelin mısraları
biriyle kâfiyeli olan ilk beyti.*

Ey deniz Gönlümde bir mâh-ı melâhat var
benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

mazhar olmuş:

1. mazhar olmuş:-muş

Diğer 53

Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Erişmek, ulaşmak, nâil olmak.

ipka-yı namına hadim olacak mezâyâyı
camidir.

Lisanımızda bu derece selasete mazhar olmuş
asar pek

mazhar-ı adl-i hüdü'dür:

1. **mazhar-ı adl-i hüdü'dür²⁰:-dır**

Diğer 8
Mısra: 9
Kelime Tipi: -
Allah'ın adaletine mazhardır.

Mazhar-ı adl-i Hüdü'dür şüphesiz
Çünkü oldur pâdişâh-ı mihrîbân

mazhar-ı levlâk:

1. **mazhar-ı levlâk:**

Diğer 4
Mısra: 2
Kelime Tipi: -
"Sen olmasaydın, felekleri yaratmazdım."
sözüne erişmiş olma.

Bâis-i îcâd-ı âlem sensin ey mahbûb-ı Hak
Mazhar-ı levlâk kıldı zâtını Rabbü'l-felak

mazhar-ı tecellisi oldu.:

1. **mazhar-ı tecellisi oldu.:-du**

Diğer 87
Mısra: 3
Kelime Tipi: -
*Tecellilere erişmek, yansımalara ayna
olmak.*

maneviyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve
meziyeti İslamiyetten
ibaret olan insanîyet dahi bu tecelli-yi
sübhâniyye karşısında

mazhariyet:

1. **mazhariyetidir.:-i, -dir**

Diğer 52
Mısra: 5
Mazhar olma, erişme, nâil olma, nâiliyet.

olunmak mazhariyetidir. Bittabi tebrik eder
böyle muvaffakiyetlerin
tevalisine kalben ve halisen temenniyâta
bulunurum.

2. **mazhariyetim:-im**

Diğer 52
Mısra: 15
Mazhar olma, erişme, nâil olma, nâiliyet.

Kablü't-tab' -ı metali' olmak şerefine
mazhariyetim için
ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü
bir kapı

3. **mazhariyetle:-le**

Diğer 87
Mısra: 15
Mazhar olma, erişme, nâil olma, nâiliyet.

şeref-i idrake mazhariyetle kâmurân
olmalarını Cenab-ı
Hallâk-ı lâyezâlden tazarru ve niyaz ederim.
Baki ihtirâmât-ı

mazi:

1. **mazinin:-n, -in**

Diğer 46
Mısra: 15
Geçmiş zaman.

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına
mazinin yadigârı
olan ıztrâbât-ı vicdaniyesini hikâye ederken
çehresinde hasıl

mazmun:

1. **mazmununca:-unca**

Diğer 73
Mısra: 24
*Kastedilen asıl mânâ, anlam, kavram,
meale göre.*

ne kadar rahatsız oluyorsa kışın da o derece
rahatsızdır.
'Hayru'l-umûri evsatuhâ' mazmununca demek
ki her

ma'mûre-vi irfâna:

²⁰ *mazhar-ı adl hüda* şeklinde yanlış okunan
bu tamlama vezin ve anlama dikkat edilerek
mazhar-ı adl-ı hüda şeklinde düzeltilmiştir.

1. **ma'mûre-yi irfâna:-a**

Diğer 5

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

İlim, kültür şehri.

Döndü bir ma'mûre-yi irfâna âlem ser-te-ser
Bâis-i ihyâ vü umrân doğduğu gündür bugün

ma'sûme:

1. **ma'sûme:**

Diğer 86

Mısra: 3

Suçsuz, günahsız kimse. Mâsum kelimesinin kadını ifâde eden veya tamlamalarda ortaya çıkan aynı mânâdaki müennes şekli.

Bu ma'sûme dokuz yıl oldu dem-sâz
Düşer kalkar güler ağlardı kış yaz.

mebânî-yi aliyesi:

1. **mebânî-yi aliyesi:-s, -i**

Diğer 79

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Yüksek yapılar.

mebânî-yi aliyesi çeşmân-ı iştiyakımı tezyin etti.

Yedikule arasından geçerken Hazret-i Fatih'in
ulüvv-ı şan

mebhas:

1. **mebhasıdır:-ı, -dır**

Diğer 1

Mısra: 12

Bahis konusu.

Hassâs gönüllerin bükâsı
Bir mebhasıdır kitâb-ı tab'ın

mebhût:

1. **mebhût:**

Diğer 87

Mısra: 5

Şaşmış, şaşırılmış, hayrette kalmış, şaşkın, hayran, mütehayyir.

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın
milyonlarca
erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccelenin
yâd ve idrakiyle

mebnî:

1. **mebnî:**

Diğer 77

Mısra: 19

Yapılmış, kurulmuş, bina edilmiş.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebnî iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

mecidive:

1. **mecidiyelik:-lik**

Diğer 75

Mısra: 2

*Sultan Abdülmecid tarafından 1844'te
bastrılmış olan yirmi kuruş değerindeki
gümüş sikke.*

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

mecma-ı bedayi ol-:

1. **mecma-ı bedayi olan:**

Diğer 57

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

*Eşi ve benzeri olmayan güzel, mükemmel
ve yeni şeylerin toplandığı yer olan*

İstanbul ise o kitabın bir fihristidir.

Evet mehtabı böyle mecma-ı bedayi olan bir
şehirde

mecmua:

1. **mecmuaya:-y, -a**

Diğer 51

Mısra: 20

*İçinde şiirler, seçilmiş söz ve yazıların
bulduğu metin.*

Evet bunun hepsi dem-i Tulû'a tesadüf etmiş
oluyor.

İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir
üçüncü

2. **mecmuayı:-y, -ı**

Diğer 51

Mısra: 4

İçinde şiirler, seçilmiş söz ve yazuların bulunduğu metin.

buyurulmuştur
Bu dil-pezîr mecmuayı vücuda getiren on dokuz parça

mecmua-yı edeb-i irtisâmdır:

1. mecmua-yı edeb-i irtisâmdır: -dır

Diğer 52
Mısra: 12
Kelime Tipi: -
Resimli edebiyat dergisi.

Tulû' Bir nam-ı zî-ihtişam mismâs bir mecmua-yı edeb-i irtisâmdır.

mecmua-yı mergubenin:

1. mecmua-yı mergubenin: -n, -in

Diğer 52
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Herkesin beğenip arzu edeceği, rağbet göstereceği kadar güzel, makbul dergi, kitap.

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel sözlerle şu mecmua-yı mergubenin meydan-ı intiba vü istifadeye nihâde

mecra:

1. mecralar: -lar

Diğer 72
Mısra: 22
Su yatağı, su yolu.

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından yılankavi mecralar içinde cereyan eden nehrin görüldüğü gibi şehrinde

2. mecrasından: -s, -i, -n, -dan

Diğer 75
Mısra: 21
Su yatağı, su yolu.

Adayı muhit olan Tunca nehri mecrasından az taşkın bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suyu kadar sarkmış olan

medar-ı maişetle:

1. medar-ı maişetle: -le

Diğer 69
Mısra: 20
Kelime Tipi: -
Geçim sebebi, geçim vâsıtası.

yetiştirdiği evlat cemiyet-i beşeriyeye ettiği hizmetlere mukabil iktisap eylediği medar-ı maişetle valideynini mesut

medd-i nazar:

1. medd-i nazar:

Diğer 79
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Görüş ufku; görüş mesafesi.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavisi dönerken medd-i nazar Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa sahiline Keşiş

medhal:

1. medhali: -i

Diğer 79
Mısra: 22
Boğaz, körfez, tünel, geçit, sokak gibi yerlerin girişi, ağız.

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman Adalar Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata Beyoğlu tarafları

meftûn:

1. meftûnunum: -un, -um

Diğer 14
Mısra: 7
Büyülenmiş; tutulmuş, tutkun, vurgun, gönül vermiş, hayran.

Tâb-ı vechin gördüğüm günden beri meftûnunum Bir daha görmezsem eyvâh artacak derd-i serim

mehâz:

1. mehaz:

Diğer 58
Mısra: 15
Ar. Bir şeyin aslı, alındığı yer.

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı
mehaz
ittihaz ederek şiir ve resim tertip eylerler.

mehd-ârâ-yı vücut olur.:

1. mehd-ârâ-yı vücut olur.:-ur

Diğer 69

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

“Beşik süsleyen varlık olmak” Doğmak,
dünyâya gelmek.

El-veledü sınıvı ebîhi el-veledü sırru ebîhi
Evlat ki mehd-ârâ-yı vücut olur. Meme emer
uyur

meh-likâ:

1. meh-likâsın:-sın

Diğer 14

Mısra: 1

Ay yüzlü güzel II Sevgili.

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber
n'eylerim

mehmet akif bey:

1. mehmet akif bey:

Diğer 1

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Şair Mehmet Akif (Ersoy)Bey

Edirne'de baytar müfettişi şair-i şirin-edâ
Mehmet Akif
Bey biraderimizin takrizidir

mehmet şeref bey:

1. mehmet şeref bey:

Diğer 1

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Mehmet Şeref Bey (kişi adı)

Edirne'de Topçu Yedinci Alay efrad-ı fezâil-i
nihâdından
Mehmet Şeref Bey biraderimizin takrizidir

mehtâb:

1. mehtâbı:-ı

Diğer 57

Mısra: 6

Ay aydınlığı, ay ışığı.

İstanbul ise o kitabın bir fihristidir.
Evet mehtâbı böyle mecma-ı bedayi olan bir
şehirde

2. mehtâba:-a

Diğer 59

Mısra: 10

Ay aydınlığı, ay ışığı.

galeyana getirici gönül uyandırıcı gayet güzel
bir sesle
Şine-yi sâfındaki mehtâba reşk eyler miyim

mehtâp:

1. mehtâp:

Diğer 57

Mısra: 4

Ay aydınlığı, ay ışığı.

buna hiç doyulmaz.
Mehtâp gayet latiftir. Cihan bir kitap
mütalaaşı seyahat.

2. mehtâp:

Diğer 57

Mısra: 11

Ay aydınlığı, ay ışığı.

Mehtâp latif hava saf sema berrak olduğu bir
zaman
insan bir yalıda bulunsa

3. mehtâplı:-lı

Diğer 57

Mısra: 8

Ay aydınlığı, ay ışığı.

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın
saadetin zevkin
sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin.
Bilmem mehtâplı

4. mehtâp:

Diğer 58

Mısra: 11

Ay aydınlığı, ay ışığı.

Mehtâp âleminden istifade için bir sandala
binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

5. mehtap:

Diğer 59

Mısra: 24

Ay aydınlığı, ay ışığı.

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı
dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz
eden mehtap

6. mehtap:

Diğer 68

Mısra: 1

Ay aydınlığı, ay ışığı.

Bahar tulu gurup mehtap bulutlar zaman-ı
seher
lahn-ı andelîb deniz cuy-bâr bedayi-i tabiat
menâzır-ı fitrat

mehtap zamanı:

1. mehtap zamanı:

Diğer 71

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Dolunay vakti.

bir hüzn-i latif bürürmüş. Mehtap zamanı pek
bedî imiş. İştıyorum.
Yazık ki ben göremiyorum

mehtap:

1. mektebe:-e

Diğer 62

Mısra: 11

*Herhangi bir derecede öğrenim görecekt
olanların toplu olarak devam ettikleri öğretim
kurumu, okul.*

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında
sınıfında
birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel
kitaplar hediyeler

2. mektebin:-in

Diğer 69

Mısra: 14

*Herhangi bir derecede öğrenim görecekt
olanların toplu olarak devam ettikleri öğretim
kurumu, okul.*

takdim edilmiş olur.

Vakit olur ki büyük bir mektebin tevzi-i
mükâfat resminde

3. mektebimiz:-imiz

Diğer 70

Mısra: 9

*Herhangi bir derecede öğrenim görecekt
olanların toplu olarak devam ettikleri öğretim
kurumu, okul.*

mektebimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve
fakat safiyane ve
masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen
Cenab-ı Hak o

4. mektebe:-e

Diğer 74

Mısra: 1

*Herhangi bir derecede öğrenim görecekt
olanların toplu olarak devam ettikleri öğretim
kurumu, okul.*

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben
de mahall-i
memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım.
Gündüz geçti.

mektep:

1. mektepler:-ler

Diğer 81

Mısra: 28

*Herhangi bir derecede öğrenim görecekt
olanların toplu olarak devam ettikleri öğretim
kurumu, okul.*

Doktor Ro kuşpalazına çare buldu Hasılı
âmâlara dilsizlere
acezeye mektepler açıldı. İşte âlem-i insaniyet
cihan-ı

3. mektepler:-ler

Diğer 82

Mısra: 29

*Herhangi bir derecede öğrenim görecekt
olanların toplu olarak devam ettikleri öğretim
kurumu, okul.*

icat eyledi. Âmâlara dilsizlere mektepler
yapıldı. Kolera
veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş
hastalıkları ortadan

mektûb:

1. mektûbun:-uñ

Diğer 21

Mısra: 1

*Bir şey haber vermek, sormak, istemek
veya duyguları bildirmek için birine*

çoğunlukla posta yoluyla gönderilen, zarfa konulmuş yazılı kâğıt.

Geldi mektûbun beni şâd eyledi
Kalbimi hakkâ ki âbâd eyledi

mektup:

1. mektup:

Diğer 80

Mısra: 17

Bir şey haber vermek, sormak, istemek veya duyguları bildirmek için birine çoğunlukla posta yoluyla gönderilen, zarfa konulmuş yazılı kâğıt.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir mektup yazmakla meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla mütelâşî

me'kûlât u meşrubat-ı lazıme:

1. me'kûlât u meşrubat-ı lazıme:

Diğer 76

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Gerekli olan her türlü yiyecek ve içecek.

envayı vesaire gibi iftarlık, sahurluk, me'kûlât u meşrubat-ı la-

zıme tedarik olunur

melâhat:

1. melâhati:-i

Diğer 66

Mısra: 18

Güzellik, şirinlik.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd göz önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O melâhati o vaziyet-i

mele:-

1. melerdi: -r, -di

Diğer 17

Mısra: 7

Koyun ve keçilerin çıkardığı ses.

Bir taraftan da melerdi kuzular
O güzellik ki bulunmaz burada

2. meleyişleri:-y, -iş, -ler, -i

Diğer 47

Mısra: 5

Koyun ve keçilerin çıkardığı ses.

aralık kuzu meleyişleri iştiliyordu.
Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını çalıyordu. Hafif bir

3. meleyişleri:-y, -iş, -ler, -i

Diğer 61

Mısra: 20

Koyun ve keçilerin çıkardığı ses.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu meleyişleri gelir.

melek:

1. melek:

Diğer 66

Mısra: 17

Güzel yüzlü, iyi huylu, mâsum kimse.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd göz önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O melâhati o vaziyet-i

2. melek:

Diğer 67

Mısra: 18

Güzel yüzlü, iyi huylu, mâsum kimse.

İşte görüyorum rüyası tenezzüh-i behiştîyi hayali bedayi-i temasını andırır bir melek uyuyor.

3. meleklerle:-ler, -le

Diğer 67

Mısra: 7

Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri.

Haydi meleklerle mülâkâtına nazm-ı beliğini tekrar etmek istiyor .

melekâne:

1. melekâne:

Diğer 66

Mısra: 9

Meleğe yakışır şekilde, melekçesine.

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif
ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

meleksîmâ:

1. meleksima:

Diğer 80

Mısra: 15

Melek yüzlü.

Nur topu gibi iki evladıyla meleksima zevcesi
evde sofraya başında
bu adamı bekliyor.

me'lûf olanlar:

1. me'lûf olanlar:-lar

Diğer 44

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Alışık olmak, alışmak.

Müskiratla me'lûf olanlar bir canî ile
arkadaşlık ediyorlar
demektir.

2. me'lûf olanların:-lar, -ın

Diğer 44

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Alışık olmak, alışmak.

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir.
Zira o yüze
gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

meme em-:

1. meme emer:-er

Diğer 69

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

(Çocuk veya memeli hayvan yavrusu için)

Memedeki sütü emerek içmek.

El-veledü sınıvı ebîhi el-veledü sırru ebîhi
Evlat ki mehd-ârâ-yı vücut olur. Meme emer
uyur

meme ver-:

1. meme verir:-ir

Diğer 63

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Emzirmek.

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir
ninni söyler.
Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine
masumane

memurin:

1. memurin:

Diğer 75

Mısra: 1

Memurlar.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecidiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

menâzır-ı fitrat:

1. menâzır-ı fitrat:

Diğer 68

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

*Yaratılmış manzaralar, var olan
görüntüler.*

Bahar tulu gurup mehtap bulutlar zaman-ı
seher
lahn-ı andelîb deniz cuy-bâr bedayi-i tabiat
menâzır-ı fitrat

menâzır-ı tabiat:

1. menâzır-ı tabiat:

Diğer 47

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Tabiat, doğa manzarası.

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş
dalmış kalmışım
Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden
çıkardığı

menba-ı ensâl-ı beşerdir.:

1. menba-ı ensâl-ı beşerdir.:-dir

Diğer 65

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

İnsan nesillerinin kaynağı.

Valide yaz kış meyve verici bir şecer daha doğrusu
menba-1 ensâl-1 beşerdir.

menba'-1 adl:

1. **menba'-1 adl:**

Diğer 5

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Adaletin kaynağı.

Menba'-1 adl ü inâyet hüsrev -i âli-himem
Sevgili sultân-1 zî-şân doğduğu gündür bugün

menba'-1 lütf:

1. **menba'-1 lütf:**

Diğer 6

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Cömertliğin, ihsanın kaynağı.

Menba'-1 lütf u sehâ vü merhamet
Masdar-1 ilm ü kemâl-i âtîfet

mensûbîn-i din-i mübin-i ahmedî:

1. **mensûbîn-i din-i mübin-i ahmedî:**

Diğer 87

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

*Hız. Muhammed'in hak ve hakikati
açıklayan dinine mensup olanlar.*

lebrîz-i şevk u şâdidir. Mensûbîn-i din-i
Mübin-i Ahmedî
yekdiğerini tebrik ile uğraşiyor. Küçükler
büyüklerin ellerini

mensup olduğu:

1. **mensup olduğu:-duk, -u**

Diğer 68

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

*Bir kimse, bir görüş veya şeyle ilgisi,
bağı bulunan, ilgili, âit, -den olan, -e bağlı.*

dolayı da müsterih olarak irtihal ederler.
Evlat bir eserdir ki mensup olduğu ailenin
namını

mensup olup:

1. **mensup olup:-up**

Diğer 45

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Bir topluluğa dahil olmak.

hisseder ağlarım.

Mesut bir familyaya mensup olup bir haftaya
kadar gelin

mensür:

1. **mensür:**

Diğer 2

Mısra: 2

*Düz yazı biçiminde olan, nesir şeklinde
yazılmış.*

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene
zarfında yazılmış
manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten
bunların

merfû olmasını:

1. **merfû olmasını:-ma, -s, -i, -n, -i**

Diğer 52

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Yükseltilmiş, kaldırılmış olmak.

câ-yı mütalaaya merfû olmasını halisane
temenni eder muharririni
tebrik eylerim.

merhamet:

1. **merhamet:**

Diğer 6

Mısra: 7

Acıma, merhamet etme, şefkat gösterme.

Menba'-1 lütf u sehâ vü merhamet

Masdar-1 ilm ü kemâl-i âtîfet

2. **merhamettir:-tir**

Diğer 8

Mısra: 3

Acıma, merhamet etme, şefkat gösterme.

Bir mücessem merhamettir ki o şâh
Arz u tarîfinde hayrândır lisân

3. **merhametle:-le**

Diğer 71

Mısra: 10

Acıma, merhamet etme, şefkat gösterme.

Hâlîme atf-ı nigâh eyleyen erbâb-ı kerem
Merhametle bana beş pâra revâ görmez mi

merhamet kıl-:

1. merhamet kıl:

Diğer 14

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Acımak, şefkat göstermek.

Cismim artık oldu bî-tâb şîven ü efgândan
Merhamet kıl lütfunu çoktan beridir beklerim

meriç:

1. meriç:

Diğer 77

Mısra: 19

*Bulgaristan'dan doğup Ege Denizi'ne
dökülen Meriç Nehri.*

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

merkez:

1. merkez:

Diğer 58

Mısra: 15

Odak noktası.

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı
mehaz
ittihaz ederek şiir ve resim tertip eylerler.

merkez-i yegânesi olan:

1. merkez-i yegânesi olan:-an

Diğer 79

Mısra: 30

Kelime Tipi: -

Tek merkezi olmak.

Sirkeci'ye geldik. Sabahın saat yarımı idi ki
âlem-i İslamiyet
ve cihan-ı medeniyetin merkez-i yegânesi olan
payitaht-ı

meşâgil:

1. meşâgilden:-den

Diğer 21

Mısra: 5

Meşguliyet.

Ben meşâgilden bugün âzâdeyim
Elde hâme yazmaya âmâdeyim

meşakkat:

1. meşakkatler:-ler

Diğer 63

Mısra: 16

Güçlük, zorluk, sıkıntı, eziyet, zahmet.

saadetin masdarı beşeriyetin muhyî-yi
yegânesidir.
Valide bin türlü zahmetler bin türlü
meşakkatler bin

mese:

1. mese:

Diğer 73

Mısra: 4

*Kayingillerden, ak meşe, kara ve kızıl
meşe, mantar meşesi, palamut meşesi, mazi,
yer meşesi gibi pek çok türü olan, dayanıklı,
uzun ömürlü, gösterişli orman ağacı.*

savurarak tepelerin eteklerini dolaşıyor yol
alıyordu.
Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşe
yarmaları

meselâ:

1. mesela:

Diğer 59

Mısra: 19

Misal olarak, örnek olarak, söz gelişi.

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir
şairin
Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

2. mesela:

Diğer 65

Mısra: 15

Misal olarak, örnek olarak, söz gelişi.

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce
talebeye sıldk
ve istikametten ibaret olan şâh-râh-ı necatı
selamet-i fikir

3. **mesela:**

Diğer 76

Mısra: 6

Misal olarak, örnek olarak, söz gelişi.

temizlik başlar.

Mesela duvarlar tavanlar süpürülür. Tenteler silinir.

meserret:

1. **meserret:**

Diğer 25

Mısra: 1

Mutluluk, sevinç, heyecan.

Getirdi bir meserret dedim gevherle târîh
Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu

2. **meserret:**

Diğer 79

Mısra: 26

Mutluluk, sevinç, heyecan.

panoramaya bakmakla doyamıyordum.
Hissettiğim zevk
ve meserret nâ-kabil-i tasvirdir. Bu esnada
vagon pencerelerinin

meşgul:

1. **meşgul:**

Diğer 66

Mısra: 24

Bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahuti ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

2. **meşguldür.:-dür**

Diğer 76

Mısra: 22

Bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan.

kasaplar dükkânlarına intizam vermiş
tablakârlar bütün
satıcılar tedârikât ile meşguldür.

3. **meşgul:**

Diğer 80

Mısra: 18

Bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir
mektup yazmakla

meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla
mütelâşî

meşhür:

1. **meşhûrdur:-dur**

Diğer 15

Mısra: 1

*Herkesçe bilinen, adı sanı her tarafa
yayılmış, ünlü, şöhretli.*

Tal'at-i dîdârına bî-çâre dil meşhûrdur
Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

2. **meşhûrdur:-dur**

Diğer 15

Mısra: 4

*Herkesçe bilinen, adı sanı her tarafa
yayılmış, ünlü, şöhretli.*

Vuslatından hayli demdir dûr eder üftâdesin
Şîve-yi sevdâ-peresti bence pek meşhûrdur

3. **meşhur:**

Diğer 75

Mısra: 17

*Herkesçe bilinen, adı sanı her tarafa
yayılmış, ünlü, şöhretli.*

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur
Şalon'un altı kişiden
mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden
ibaret yerli çalgı

meşhur olan:

1. **meşhur olan:-an**

Diğer 79

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

*Ün kazanmak, tanınmak, ün almak,
ünlenmek.*

mevkiyesiyle meşhur olan Ayastefanos
Makriköy'ünü geçer
geçmez İstanbul şehr-i şehîrinin beyaz
minareleri kuleleri

mesire-yi dil-ârâsının:

1. **mesire-yi dil-ârâsının:-s, -l, -n, -in**

Diğer 74

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Gönül süsleyen mesire.

Hasılatı evlad-ı şüheda ve malûlîn-i guzât-ı
asâkir-i Osmaniye'ye
ait olmak üzere Edirne'nin Sarayıçi mesire-yi
dil-ârâsının

meşkûr eylesin:

1. **meşkûr eylesin:-sin**

Diğer 53

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

*Şükür ve teşekkürle lââyık , teşekkürle
değer, övülmüş, beğenilmiş eylemek.*

meydan-ı istifade olmamış bulunmasıdır.
Cenab-ı Hak hizmetini
mevfür sayını meşkûr eylesin

mesrûr:

1. **mesrûr:**

Diğer 5

Mısra: **17**

(Ar.) *Sevinçli, mutlu.*

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep
Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür
bugün

mest ve hayran eden:

1. **mest ve hayran eden:-en**

Diğer 87

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

*Kendinden geçirmek ve hayranlık
duygusu uyandırmak.*

ulviyet-i maneviyesiyle mest ve hayran eden
Ramazan-ı
nâşirü'l-gufrânı nurun alâ nur olarak takip ve
hulul eyleyen

mesut:

1. **mesut:**

Diğer 45

Mısra: **18**

*Saâdete ermiş, saâdetli, mutlu, bahtlı,
bahtiyar.*

hisseder ağlarım.

Mesut bir familyaya mensup olup bir haftaya
kadar gelin

2. **mesutların:-lar, -ın**

Diğer 64

Mısra: **23**

*Saâdete ermiş, saâdetli, mutlu, bahtlı,
bahtiyar.*

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar
ferah ne
kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de
evladına karşı o

3. **mesut:**

Diğer 68

Mısra: **19**

*Saâdete ermiş, saâdetli, mutlu, bahtlı,
bahtiyar.*

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin
servet ü sâmanın ağıyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

mesut ve bahtiyar olarak:

1. **mesut ve bahtiyar olarak:-arak**

Diğer 69

Mısra: **21**

Kelime Tipi: -

Mutlu ve mesut olmak.

ve bahtiyar olarak geçindirir.

Elhasıl evladın ne olduğunu anlamak için evlat
yüzü görmek

mevce:

1. **mevceleriyle:-ler, -i, -y, -le**

Diğer 59

Mısra: **4**

Dalga.

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı
kamerin denizin
ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki
kuşların cıvıltılarını

mevecât-ı latife:

1. **mevecât-ı latife:**

Diğer 58

Mısra: **4**

Kelime Tipi: -

Hoş dalgalar.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif
bu manzara-yı

behiştînin zemin ve asumanında mevecât-ı latife husule getirir

mevfür:

1. mevfür:

Diğer 53

Mısra: 18

Çok, bol.

meydan-ı istifade olmamış bulunmasıdır. Cenab-ı Hak hizmetini mevfür sayini meşkûr eylesin

mevki:

1. mevkiler:-ler

Diğer 74

Mısra: 26

Yer, mekan.

donatılmış şayan-ı temaşa bulunmuştu. Erkeklerle kadınlara mahsus olmak üzere mevkiler vardı.

mevkîf:

1. mevkîfında:-ı, -n, -da

Diğer 45

Mısra: 11

Duracak yeri, durak yeri, durak.

tarafından şimendifer mevkîfında teşyi edilirken vagon penceresinden mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

mevki-i istifadeye:

1. mevki-i istifadeye:-y, -e

Diğer 52

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

Yararlanma, faydalanma yeri.

Binâ-ber-în emsali gibi bir an evvel tab vü temsiliyle mevki-i istifadeye mevzu u eyâdi-yi kadir-şinâsân-ı edepte

mevki-i matbuata:

1. mevki-i matbuata:-a

Diğer 51

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Gazete, dergi vb. yayınların basıldığı yer.

levhanın hiçbir izâ' a olunmadan akıbet mevki-i matbuata çıkarılacağını çoktan tahmin etmiş ve her biri gazetelerde risalelerde

mevki-i mezkûrda:

1. mevki-i mezkûrda:-da

Diğer 77

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Az önce adı geçen, sözü edilen, yukarıda anılan, zikrolunan yer.

anlaşıldığından bittabi beklemek lazım gelmekle mevki-i mezkûrda Otel Canik'in bahçesine girdim. Biraz ârâmdan

mevlâ:

1. mevla'dan:-dan

Diğer 2

Mısra: 11

Allah (c.c.).

miyim Feyzi Mevla'dan beklerim. Fî 10 Kânunuevvel sene 1311

2. mevlâ:

Diğer 4

Mısra: 5

Allah (c.c.).

Kadrini Mevlâ büyük unvânla i'lân eyledi Şân-ı 'âlû'l-âline Kur'ân'ı bürhân eyledi

mevt-i muhakkaktan:

1. mevt-i muhakkaktan:-dan

Diğer 81

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Gerçek ölüm.

bir devre-yi teceddüde koydu. Bâ-husus dâü'l-kelb gibi bir mevt-i muhakkaktan hayat-ı beşeriyeyi kurtardı. Koch veremin

mevzu:

1. mevzu:

Diğer 52

Mısra: 26

Ele alınan, incelenen, üzerinde durulan mesele, konu.

Binâ-ber-în emsali gibi bir an evvel tab vü temsiliyle
mevki-i istifadeye mevzu u eyâdî-yi kadir-
şinâsân-ı edepte

2. **mevzuu:-u**

Diğer 80

Mısra: 27

Ele alınan, incelenen, üzerinde durulan mesele, konu.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin
mevzuu kâinat gayesi
marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların
saadet hâllerine yarar.

mey:

1. **mey:**

Diğer 22

Mısra: 1

i. (Fars. mey) I. Şarap, bâde.

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

mevdan:

1. **mevdanını:-ı, -n, -ı**

Diğer 79

Mısra: 2

*Üzerinde binâ vb. şeyler bulunmayan
düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, sâha.*

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis
dönerken medd-i nazar
Marmara'nın vâsi mevdanını aşarak Bursa
sahiline Keşiş

mevdana çıkan:

1. **mevdana çıkan:-an**

Diğer 81

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

*Görünmek, belli, açık, âşikâr olmak,
ortaya çıkmak.*

Sâika-yı ihtiyaçla mevdana çıkan ilim ve fen
Fahredden
Râzîler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok
eâzım tarafından

mevdana çıkarılan:

1. **mevdana çıkarılan:-an**

Diğer 80

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

*Açıklığa kavuşturulmak, ortaya
çıkarılmak.*

alınmış parçasının ismi yahut düşünülüp
çalışılıp mevdana
çıkarılan kısmıdır.

mevdana çıkart-:

1. **mevdana çıkartmıştır:.-miş, -dır**

Diğer 82

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Ortaya çıkartmak.

vesaire gibi birçok sanayiye mevdana
çıkartmıştır.
Fikr-i icada malik dür-endîşler vapurlar
şimendiferler velespitler

mevdan-ı intiba:

1. **mevdan-ı intiba:**

Diğer 52

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Faydalanılacak ve takip edilecek alan.

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel
sözlerle şu
mecmua-yı mergubenin mevdan-ı intiba vü
istifadeye nihâde

mevhâne:

1. **mevhaneden:-den**

Diğer 80

Mısra: 13

İçki içilen yer.

sarhoş henüz mevhaneden çıkıyor O Kar da ne
kadar çok
yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye
sayıklıyor.

mevve:

1. **mevve:**

Diğer 65

Mısra: 3

Meyve , mahsul.

Valide yaz kış meyve verici bir şecer daha doğrusu menba-ı ensâl-ı beşerdir.

mezâhim:

1. mezâhimi:-i

Diğer 63

Mısra: 21

Sıkıntılar, eziyetler, güçlükler, zahmetler.

bir tebessümüne nail olabilmek için her türlü mezâhimi ihtiyar eyler.

2. mezâhime:-e

Diğer 83

Mısra: 21

Sıkıntılar, eziyetler, güçlükler, zahmetler.

Mezâhime alışmayan Cihânda hep zelil ü hor

mezâhiri:

1. mezâhiri:

Diğer 52

Mısra: 9

1. Ortaya çıkma, görünme, tecelli etme yerleri 2. Ortaya çıkmış, zuhur etmiş şeyler, varlıklar, mevcûdat.

mezâhiri saadetli Rauf Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ buyurulmuştur

mezâyâ:

1. mezâyâyı:-y, -ı

Diğer 53

Mısra: 7

Üstün vasıflar, üstünlük sağlayan nitelikler, meziyetler.

ipka-yı namına hadim olacak mezâyâyı camidir.

Lisanımızda bu derece selasete mazhar olmuş asar pek

mezîd:

1. mezîd²¹:

Diğer 7

Mısra: 16

(Ar.) Artmak, ziyade, çoğalma.

Ömr-i hümâyûnun şehâ Kılınsın mezîd perverdigâr

meziyet:

1. meziyeti:-i

Diğer 63

Mısra: 11

Bir kimse veya bir nesneyi benzerlerinden üstün kılan vasıf, üstünlük.

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife ile i'lâ buyurulan valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas kıvamı şiraze-yi

2. meziyeti:-i

Diğer 87

Mısra: 3

Bir kimse veya bir nesneyi benzerlerinden üstün kılan vasıf, üstünlük.

maneviyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve meziyeti İslamiyetten ibaret olan insanîyet dahi bu tecelli-yi sübhâniyye karşısında

meziyet-i beşer:

1. meziyet-i beşer:

Diğer 83

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

İnsanın üstün nitelikleri.

Çalışmadan usanmayın Bütün meziyet-i beşer

mi:

1. miyim:-y, -im

Diğer 2

Mısra: 11

Soru eki.

²¹ mezîd-i perverdegâr şeklinde tamlama olarak okunan sözcükler vezin ve anlama

dikkat edilerek mezîd perverdigâr şeklinde düzeltilmiştir.

miyim Feyzi Mevla'dan beklerim.
Fî 10 Kânunuevvel sene 1311

2. **mi:**

Diğer 18

Mısra: 4

Soru eki.

Mısrâ'-ı âtiyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfi o şühun etmemek kâbil mi zâr

3. **mı:**

Diğer 22

Mısra: 1

Soru eki.

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

4. **midir:-dir**

Diğer 47

Mısra: 10

Soru eki.

Akşam zamanının hasıl ettiği eser-i hüznün
beni daima
müteessir ettiğinden midir nedir temasına
daldığım

5. **midir:-dir**

Diğer 55

Mısra: 16

Soru eki.

hizmetim çoğalıyor hizmetim çoğaldıkça
iftiharım
tabii değil midir

6. **misiniz:--sınız**

Diğer 58

Mısra: 10

Soru eki.

toplar.

Bu sada nereden gelir bilir misiniz

7. **miyim:-y, -im**

Diğer 59

Mısra: 10

Soru eki.

galeyana getirici gönül uyandırıcı gayet güzel
bir sesle
Sîne-yi sâfındaki mehtâba reşk eyler miyim

8. **mi:**

Diğer 71

Mısra: 10

Soru eki.

Hâlime atf-ı nigâh eyleyen erbâb-ı kerem
Merhametle bana beş pâra revâ görmez mi

9. **miyim:-y, -im**

Diğer 80

Mısra: 14

Soru eki.

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne
kadar çok
yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye
saykılıyor.

mihir-i hüsnü:

1. **mihir-i hüsnü:-ü**

Diğer 85

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Güzellik güneşi.

Mihr-i hüsnü nûrlar serper fezâ-yı fikrime
Tâb-ı vechinden henüz ol gül-dehen bîgânedir

mikrop:

1. **mikropların:-lar, -ın**

Diğer 81

Mısra: 22

*Mikroskopla görülebilen, çürümeye,
mayalanmaya ve hastalıklara yol açan bir
hücreli canlı; intan.*

denizi birleştirdi. Âlem-i seyahat ü ticarete
büyük hizmette bulundu.

Doktor Pasteur mikropların keşfiyle fenn-i
tababeti

millet:

1. **milletin:-in**

Diğer 6

Mısra: 23

*Genellikle aynı topraklar üzerinde
yaşayan, aynı soydan gelen ve aralarında dil,
din, târih, sanat, töre, dünya görüşü ve ülkü
birliği bulunan insanlar topluluğu, ulus.*

Milletin bulsun serfirinle bekâ
Pâdişâhim satvetinle bin yaşa

millet-i necibe-vi osmaniye'nin:

1. **millet-i necibe-yi osmaniye'nin:-n, -in**

Diğer 70

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Asıl Osmanlı milleti.

Bugün ümmet-i celile-yi İslamiye millet-i necibe-yi

Osmaniye'nin halife-yi âli-tebârî padişah-ı maâlî- asarı velinimet-i

milyon:

1. **milyonlarca:-lar, -ca**

Diğer 87

Mısra: 5

Pek çok,çok sayıda.

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın milyonlarca erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccelenin yâd ve idrakiyle

2. **milyonlarca:-lar, -ca**

Diğer 87

Mısra: 18

Pek çok,çok sayıda.

faikamın kabulü müsterhamdır. Efendimiz Otuz günden beri sâkinân-ı arzın milyonlarca erbab-ı imanını

minâre:

1. **minareden:-den**

Diğer 45

Mısra: 6

Müezzinlerin ezan okuması ve okunan ezanın çevreden rahatça duyulabilmesi için câmilerle birlikte yapılan bir, iki veya üç şerefeli, zarif yapılı, yüksek kulelerden her biri.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların yapraklarını tahrîk eder. Muhrîk ü müessir sadalı bir müezzin minareden çıkardığı

2. **minarelerin:-ler, -in**

Diğer 76

Mısra: 24

Müezzinlerin ezan okuması ve okunan ezanın çevreden rahatça duyulabilmesi için

câmilerle birlikte yapılan bir, iki veya üç şerefeli, zarif yapılı, yüksek kulelerden her biri.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık kandiller var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır. Minarelerin şerefelerine

3. **minarelerine:-ler, -i, -n, -e**

Diğer 76

Mısra: 26

Müezzinlerin ezan okuması ve okunan ezanın çevreden rahatça duyulabilmesi için câmilerle birlikte yapılan bir, iki veya üç şerefeli, zarif yapılı, yüksek kulelerden her biri.

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve ikiden ziyade minaresi olan camilerin minarelerine mahya ipleri

4. **minaresi:**

Diğer 76

Mısra: 26

Müezzinlerin ezan okuması ve okunan ezanın çevreden rahatça duyulabilmesi için câmilerle birlikte yapılan bir, iki veya üç şerefeli, zarif yapılı, yüksek kulelerden her biri.

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve ikiden ziyade minaresi olan camilerin minarelerine mahya ipleri

5. **minareleri:-ler, -i**

Diğer 79

Mısra: 14

Müezzinlerin ezan okuması ve okunan ezanın çevreden rahatça duyulabilmesi için câmilerle birlikte yapılan bir, iki veya üç şerefeli, zarif yapılı, yüksek kulelerden her biri.

mevkiyesiyle meşhur olan Ayastefanos Makriköy'ünü geçer geçmez İstanbul şehir-i şehîrinin beyaz minareleri kuleleri

mîr-i ismet'le:

1. **mîr-i ismet'le:-le**

Diğer 85

Mısra: 17

Kelime Tipi: -
İsmet Bey.

Mîr-i İsmet'le Cenâb-ı Sâmih'i tanzîrde
Hâverî her dem sana nazm sühan-ı bîgânedir.

misal-i müşahhasıdır.:

1. **misal-i müşahhasıdır.:**-i, -dır

Diğer 68

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

*Somut örnek, şahıs gibi somut hâle
gelmiş misâl.*

etmiş neşve-yi ruhudur.
Evlat hüviyet-i ebeveynin misal-i
müşahhasıdır.

mışıl mışıl uyuma-:

1. **mışıl mışıl uyumakta:**-makta

Diğer 62

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

*Derin derin ve rahat bir şekilde nefes
alarak uyumak.*

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü
parıldar.
Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağınık
saçlarını dalgalandıran

misli:

1. **mislin:**-in

Diğer 7

Mısra: 10

*1. Örnek olarak alınabilen, gösterilen
şey, örnek; 2. Benzer.*

Bu âleme hiç gelmemiş
Mislin eyâ âli-tebâr

2. **mislin:**-in

Diğer 8

Mısra: 6

*1. Örnek olarak alınabilen, gösterilen
şey, örnek; 2. Benzer.*

Neyyir-i pertev-feşândır lütfunun
Görmedi mislin zemîn ü âsmân

mismâs:

1. **mismâs:**

Diğer 52

Mısra: 11

Karma.

Tulû' Bir nam-ı zî-ihtîşam mismâs bir
mecmua-yı edeb-i
irtisâmdır.

mısrâ'-ı âtîyi:

1. **mısrâ'-ı âtîyi:**-y, -i

Diğer 18

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Gelecek olan mısra.

Mısrâ'-ı âtîyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfı o şühun etmemek kâbil mi zâr

mîzâb-ı hâme-yi fesahat-câmesinden:

1. **mîzâb-ı hâme-yi fesahat-câmesinden**²²:-s,
-i, -n, -den

Diğer 52

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

*Doğruluk elbisesini giymiş olan kalemin
çizdiği yol.*

yoldaşımın hâver-i kariha-yı safvet-i
sarîhasından şule-hîz ve
mîzâb-ı hâme-yi fesahat-câmesinden sahâif-i
âlem-i matbuata

mi'cerât:

1. **mi'cerâtın:**-ın

Diğer 4

Mısra: 4

Örtüler.

Feyz-i şer'in müstenîr eyler bütün âlemleri
Mi'cerâtın dâimî hayrân eder âdemleri

mu:

1. **mu:**

Diğer 18

²² mîzâb-hâme-yi fesahat-câmesinden şeklinde
yanlış okunan tamlama anlama dikkat edilerek

mîzâb-ı hâme-yi fesahat-câmesinden şeklinde
düzeltmiştir.

Mısra: 4
Soru eki.

Mısrâ'-ı âtîyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfi o şühun etmemek kâbil mi zâr

2. **mu:**

Diğer 57
Mısra: 10
Soru eki.

bir gecede Boğaziçi'nde bir yalıda bir köşkte
bir bahçede
bulundunuz mu

3. **mu:**

Diğer 81
Mısra: 3
Soru eki.

olmuyor mu
Bir çiftçinin güzelce ekip biçmemesi bir
bağcımın layığıyla bağ

muallim:

1. **muallimin:-in**

Diğer 59
Mısra: 28
Öğretmen, öğretici, hoca.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu
sırada bir şeyler
kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir
şeyler tasavvur

2. **muallim:**

Diğer 65
Mısra: 15
Öğretmen, öğretici, hoca.

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce
talebeye sıdk
ve istikametten ibaret olan şâh-râh-ı necatı
selamet-i fikir

muallim nâcî:

1. **muallim nâcî:**

Diğer 23
Mısra: 2
Kelime Tipi: -
(d. 1849 - ö. 1893) *Asıl adı Ömer olan
şair; tenkit, lugat ve edebiyat tarihi
çalışmalarıyla tanınan müellif.*

Bir keder geldi cihân-ı edebe
İrtihâl etti Muallim Nâcî

muâneka:

1. **muânekasını:-s, -i, -n, -i**

Diğer 59

Mısra: 4

*Birbirinin boynuna sarılma, sarmaşma,
kucaklaşma.*

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı
kamerin denizin
ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki
kuşların cıvıltılarını

muarefe:

1. **muarefe:**

Diğer 78

Mısra: 4

*Karşılıklı olarak birbirini tanıma, bilme,
bilişme, tanışma.*

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya
başladık.

Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar
hoştur. İnsan birçok

mübâhât eylesem:

1. **mübâhât eylesem:-se, -m**

Diğer 52

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Övünmek, böbürlenmek.

Kablü't-tab'-ı metali' olmak şerefine
mazhariyetim için
ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü
bir kapı

mübalağa edilmemiş:

1. **mübalağa edilmemiş:-il, -me, -miş**

Diğer 64

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Abartmak.

vicdaniye hissiyat-ı rakika ancak validelerde
bulunur dense
mübalağa edilmemiş olur.

mübalağa edilmemiş ol-:

1. **mübalağa edilmemiş olur:-ur**

Diğer 71

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Abartılmamış olmak.

hissi en celil bir lütf-i sübhanîdir ki bundan mahrum olanlara dünyaya hiç gelmemiş dense mübalağa edilmemiş olur.

mübârek:

1. **mübârek:**

Diğer 77

Mısra: 11

Hayırlı, uğurlu, bereketli.

olan bu mübârek ramazan ayıdır ki bu ayda bilcümle müminin ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı azimü's-şan tilavet

mücessem:

1. **mücessem:**

Diğer 8

Mısra: 3

Gözle görülür, elle tutulur şekilde olan, vücut verilmiş, cisimlendirilmiş, cisimli, gövdeli, vücutlu.

Bir mücessem merhamettir ki o şâh Arz u tarîfnde hayrândır lisân

mücevher târîh:

1. **mücevher târîh²³:**

Diğer 26

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Sadece noktalı harflerin sayılmasıyla elde edilen tarih.

Bir gelir böyle mücevher târîh Hazret-i mîr-i Ferîd geldi bu sâl

mucib-i terakki-yi saadet:

1. **mucib-i terakki-yi saadettir:-dir**

Diğer 44

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Mutluluğun artmasının sebebi.

Cehalet ve atalet bâis-i izdiyâd-ı sefalet ilim ve marifet ise mucib-i terakki-yi saadettir.

mûcid:

1. **mûcididir:-i, -dir**

Diğer 22

Mısra: 2

Var olan nesnelere yepyeni bir şey ortaya koyan, yeni bir buluş yapan, icat eden kimse.

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş Hem şekâvet hem cinâyet mûcididir ol la'în

mucip olur:

1. **mucip olur:-ur**

Diğer 46

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Gerektirmek.

olan acı acı tebessümleri cidden tesîrât-ı kalbiyemi mucip olur ağlarım.

mucip-i memdûhiyet:

1. **mucip-i memdûhiyet:**

Diğer 68

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Övülmesine sebep.

ile'l-ebed i'lâ ve ipka eder. İnsan dünyaya geldiğine dair mucip-i memdûhiyet bir

müddet-i ömrü:

1. **müddet-i ömrü:-ü**

Diğer 44

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Ömür süresi.

İnsan fasl-ı hayatının eyyam-ı ahiresini saadette imrâr

²³ *mücevher-i târîh* şeklinde tamlama olarak okunan bu sözcükler vezin ve anlama dikkat

edilerek *mücevher târîh* şeklinde düzeltilmiştir.

ederse müddet-i ömrü içinde bahtiyar
yaşayanlardan addolunur

müdür:

1. **müdürü:-î**

Diğer 51

Mısra: 1

*Resmî bir kuruluşu yöneten, ticârî bir
müessesede dâire, şûbe vb. bölümlerin
başında bulunan kimse.*

Edirne vilayet-i celilesi maarif müdürü edib-i
muhterem
saadetli Ziver Beyefendi hazretleri tarafından
ihdâ

müdür-i muavin-i ûlâ:

1. **müdür-i muavin-i ûlâ:**

Diğer 53

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

İlk, birinci müdür yardımcısı.

İkinci Ordu-yı Hümayun Levazım Dairesi
birinci şubesi
Müdür-i muavin-i ûlâ edib-i zî-iktidar saadetli
Mustafa

müessir:

1. **müessir:**

Diğer 45

Mısra: 6

Tesirli, etkili.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların
yapraklarını tahrik
eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzin
minarenden çıkardığı

2. **müessiri:-i**

Diğer 51

Mısra: 9

Eser sâhibi kimse, fâil, âmil.

eserle müessiri şu anda ve bir yerde temaşa
ederek bahtiyar
oluyorum

3. **müessirini:-i, -n, -i**

Diğer 51

Mısra: 7

Eser sâhibi kimse, fâil, âmil.

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak
şeref
ve arzusunu keza daha vaktiyle hasıl eylemiş
idim. Hamdolsun

4. **müessirinin:-i, -n, -in**

Diğer 53

Mısra: 6

Eser sâhibi kimse, fâil, âmil.

nezahetleri olan Tulû'u ser-â-pâ mütalaa
eyledim.

Havass-ı latife maânî-yi rakıkaya cilvegâh
olan şu eser müessirinin

5. **müessir:**

Diğer 58

Mısra: 7

Tesirli, etkili.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet
muhrik ve müessir
bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan
birdenbire kendisini

müezzin:

1. **müezzin:**

Diğer 45

Mısra: 6

Ar. Ezan okuyan.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların
yapraklarını tahrik
eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzin
minarenden çıkardığı

müfettiş:

1. **müfettişi:-i**

Diğer 1

Mısra: 1

Teftiş edici, eden.

Edirne'de baytar müfettişi şair-i şirin-edâ
Mehmet Akif
Bey biraderimizin takrizidir

müftehir:

1. **müftehirdir:-dir**

Diğer 8

Mısra: 12

İftihar eden, övünen.

Mâ-hasal bâdî-yi şevkdir âleme
Bu sebepten müftehirdir bendegân

müftehirane:

1. müftehirane:

Diğer 46

Mısra: 11

*İftihar eden bir kimseye yakışır tarzda,
övünçle.*

kenarında koyunlarını müftehirane ra'y eden
çobanın kavalının
sesi beni mahzun eder ağlarım.

müftekir:

1. müftekir:

Diğer 83

Mısra: 18

Muhtaç.

Bugün saâdet-i beşer
Değil mi sa'ye müftekir

muhabbet:

1. muhabbet:

Diğer 45

Mısra: 1

Sevgi, aşk, sevda.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada
olan muhabbetidir.
Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet olan validedir.

2. muhabbetidir: -i, -dir

Diğer 45

Mısra: 1

Sevgi, aşk, sevda.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada
olan muhabbetidir.
Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet olan validedir.

3. muhabbetin: -in

Diğer 64

Mısra: 5

Sevgi, aşk, sevda.

O sükûn-ı hâl içinde gönlündeki muhabbetin
ulvi hitabını
dinler. Şefkat-i kalbiye muhabbet-i hakikiye
safvet-i

4. muhabbetli: -li

Diğer 66

Mısra: 7

Sevgi, aşk, sevda.

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli
kalbin hüsn-i
imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir
masumun yürümesi

5. muhabbetli: -li

Diğer 68

Mısra: 5

Sevgi, aşk, sevda.

Evlad iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve
irtibatından
tahassul eden bir vücuttur.

6. muhabbetle: -le

Diğer 79

Mısra: 10

Sevgi, aşk, sevda.

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif
derya solda
bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı
gönülleri muhabbetle

muhabbet-i hakikiye:

1. muhabbet-i hakikiye:

Diğer 64

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Gerçek sevgi.

O sükûn-ı hâl içinde gönlündeki muhabbetin
ulvi hitabını
dinler. Şefkat-i kalbiye muhabbet-i hakikiye
safvet-i

muhabere:

1. muhabereye: -y, -e

Diğer 45

Mısra: 14

Haberleşme, yazışma, mektuplaşma.

hareket eder. Dostu kemal-i heyecanla
Vusulünü telgrafla
bildir. Muhabereye devam et. Beni yâd eyle
sözlerini irat

muḥāfaza:

1. muḥafaza:

Diğer 74

Mısra: 21

Koruma.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza için- tenteler kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı dikildi. Câ-be-câ

muḥakkak:

1. muḥakkaktır: -dır

Diğer 82

Mısra: 14

Doğru olduğu kesin olarak bilinen, doğruluğunda şüphe bulunmayan, doğru, gerçek.

temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana tesadüf muḥakkaktır. Demek güzellikte tekemmül yoktur.

muḥarrir:

1. muḥarririni: -i, -n, -i

Diğer 52

Mısra: 27

Yazı yazan, yazar, kâtip.

câ-yı mütalaaya merfû olmasını halisane temenni eder muḥarririni tebrik eylerim.

2. muḥarririn: -in

Diğer 59

Mısra: 27

Yazı yazan, yazar, kâtip.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muḥarririn bu sırada bir şeyler kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir şeyler tasavvur

muḥat:

1. muḥat:

Diğer 74

Mısra: 11

Çevresi kuşatılmış, etrâfi sarılmış.

muḥat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi ortasından

bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her iki tarafta

müheyya dururlar:.

1. müheyya dururlar: -ur, -lar

Diğer 77

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Hazır durmak, hazır beklemek.

etmek ibadet eylemek için zahirini bâtınını pak u tâhir edip müheyya dururlar. Hasılı ağniyâ fukara hâlli hâlince

muhibb:

1. muhibbine: -i, -n, -e

Diğer 45

Mısra: 12

Sevgi duyan, sevgi besleyen, seven (kimse), dost.

tarafından şimendifer mevkıfında teşyi edilirken vagon penceresinden mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

muḥîṭ:

1. muḥîṭtir: -dir

Diğer 7

Mısra: 7

Çepeçevre kuşatan, etrafını çeviren (şey); gücü veya bilgisi ile kuşatan, içine alan, kapsayan.

Adlin muḥîṭtir âlemi

Ey pâdişâh-ı hikmet-nisâr

muḥit olan:

1. muḥit olan: -an

Diğer 75

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Kuşatmak, çepeçevre sarmak.

Adayı muḥit olan Tunca nehri mecrasından az taşkın bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suya kadar sarkmış olan

mühlet:

1. **mühlet:**

Diğer 86

Mısra: 8

Süre, vâde, mehil.

Tedâvî etti doktorlar dem-â-dem
Ecel gelmişti mühlet yoktu biraz.

mühlik:

1. **mühlik:**

Diğer 65

Mısra: 22

Öldürücü, helak edici.

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin
bâdî-yi harabisi
olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi
pek çok mühlik

muhrik:

1. **muhrik:**

Diğer 45

Mısra: 6

Gönül yakan, yürek sızlatan, dokunaklı.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların
yapraklarını tahrir
eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzin
minarenden çıkardığı

2. **muhrik:**

Diğer 58

Mısra: 7

Gönül yakan, yürek sızlatan, dokunaklı.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet
muhrik ve müessir
bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan
birdenbire kendisini

muhtâc:

1. **muhtaç:**

Diğer 2

Mısra: 8

(Bir kimseye) ihtiyaç duyan kimse.

Muhtî olsam da nazar-ı kerim-i ashabının
iğmâzına teşvikine
muhtaç cüyende-yi terakki bir nev-hevesim.

muhtaç olduğumuz:

1. **muhtaç olduğumuz:-duk, -umuz**

Diğer 81

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bir şeye gereksinim duymak.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve
daha sair
muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen
sayesinde hasıl

muhtelif olduğu:

1. **muhtelif olduğu:-duk, -u**

Diğer 82

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Çeşitli, farklı olmak.

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet
içinde vücut-pezîr
eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar
her güzelliğin de

muhterem:

1. **muhterem:**

Diğer 52

Mısra: 1

Saygın, saygıdeğer, saygı duyulan.

muhterem haftalık Malumat risalesinde
açtığım müsabakalarda
güzel birer derece-yi istihsâna layık
görülmesidir.

muhteri:

1. **muhteriler:-ler**

Diğer 66

Mısra: 1

*Evvelce olmayan bir şeyi ilk defa ortaya
çıkaran, yepyeni bir şey yapan, icat eden,
müci.*

Muhteriler görülür ki şimendiferler vapurlar
telgraflar
balonlar fotoğraflar teleskoplar
sinematograflar röntgen

muhtî:

1. **muhtî:**

Diğer 2

Mısra: 7

Yanlış yapan, yanılan, hatâ eden.

Muhtî olsam da nazar-ı kerim-i ashabının
iğmâzına teşvikine
muhtaç cûyende-yi terakki bir nev-hevesim.

muhyî-yi mülk:

1. **muhyî-yi mülk:**

Diğer 5

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Mülkü canlandırın, güçlendiren.

İftihâr eyler vücûduyla serîr-i saltanat
Muhyî-yi mülk ü cihân-bân doğduğu gündür
bugün

muhyî-yi yegânesidir.:

1. **muhyî-yi yegânesidir.:-s, -i, -dir**

Diğer 63

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Tek can veren.

saadetin masdarı beşeriyetin muhyî-yi
yegânesidir.

Valide bin türlü zahmetler bin türlü
meşakkatler bin

mukabele olunur:

1. **mukabele olunur.:-un, -ur**

Diğer 53

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Karşılık vermek.

teklif-i marufuyla mukabele olunur. Risalenin
bir kusuru
varsa o da bir saat evvel kisve-yi tab'a girerek
cilve-künân-ı

mukabil:

1. **mukabil:**

Diğer 69

Mısra: 20

Karşılık olarak, karşı, karşılığında.

yetiştirdiği evlat cemiyet-i beşeriyeye ettiği
hizmetlere
mukabil iktisap eylediği medar-ı maişetle
valideynini mesut

mukaddem:

1. **mukaddem:**

Diğer 74

Mısra: 20

*Zaman bakımından daha eski olan, önce,
evvel, önceki, evvelki.*

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka
nüzhet-gâh olur.
İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu
safa-gâhın geniş

mükemmel:

1. **mükemmel:**

Diğer 74

Mısra: 24

*Olabileceği en üstün, en kusursuz şekilde
olan, eksiksiz, kusursuz, tam.*

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî
konuldu. Hele berzahın
iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler
mükemmel surette

muktedir:

1. **muktedir:**

Diğer 79

Mısra: 23

*Bir işe gücü yeten, o işi yapacak veya
yaptıracak güce, bilgi ve yeteneğe sahip olan,
güçlü, kudretli (kimse).*

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

muktedir olama-:

1. **muktedir olamayacağım:-ma, -y, -acak, -
um**

Diğer 78

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Yapmaya gücü yetmek, yapabilmek.

muktedir olamayacağım bir letafet-i tabiiye
zir-i isabet-gâh-ı
ibtisârımda imtidâd ediyordu. Âfitâb-ı cihân-
ârâ vagonumuzu

mülâkât:

1. **mülâkâtına:-ı, -n, -a**

Diğer 67

Mısra: 7

Bir yerde buluşmak sûretiyle karşılıklı konuşma, görüşme.

Haydi meleklerle mülâkâtına
nazm-ı belîğini tekrar etmek istiyor .

mülk:

1. **mülkü:-ü**

Diğer 6

Mısra: **21**

Ülke, âlem, diyar, memleket II mal, varlık.

Mülkü âbâd ettiğin gündür bugün
Herkesi dâd ettiğin gündür bugün

mültecâ:

1. **mültecâsın:-sın**

Diğer 4

Mısra: **7**

(Yer için) sığınılacak, sığınılan.

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî
Pîşvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî

müminât:

1. **müminât:**

Diğer 77

Mısra: **12**

Mümin kadınlar.

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda
bilcümle
müminîn ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı
azimü's-şan tilavet

müminîn:

1. **müminîn:**

Diğer 77

Mısra: **12**

Mümin erkekler.

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda
bilcümle
müminîn ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı
azimü's-şan tilavet

mümtâz:

1. **mümtâzsın:-sın**

Diğer 14

Mısra: **4**

Seçilmiş, seçkin, imtiyazlı.

Şîve-i refâtârını her bir güzel taklîd eder
Gül-şen-i tal'atda mümtâzsın ey verd-i terim

mümteziç:

1. **mümteziç:**

Diğer 55

Mısra: **11**

Uygun olan, uyan, uyuşan, bağdaşan, imtizaç eden.

Maksadım emelim hüsn-i niyetle mümteziç bir
hidmet-i
ciddiyeden ibarettir.

münceli:

1. **münceli:**

Diğer 3

Mısra: **7**

1.Parlayan, parlak. 2. Apaçık görünen, âşikâr.

Her tarafta müncelî ulviyetin
Ey Hüdâ birsin müselleme vahdetin

mündericât:

1. **mündericâtını:-i, -n, -i**

Diğer 52

Mısra: **13**

İçindekiler.

Ser-â-pâ mütalaa eyledim. Mündericâtını pek
dil-ârâ ve
matbu buldum.

münevver:

1. **münevver:**

Diğer 66

Mısra: **21**

1. aydınlık, ışıklandırılmış 2. parlak.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima
o münevver
çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır.
Şüphe yok

münevver eyle:

1. **münevver eyle:**

Diğer 59

Mısra: 23
Kelime Tipi: -
Nurlandırmak, aydınlatmak.

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı
dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz
eden mehtap

münkatı olmuş:

1. münkatı olmuş:-muş

Diğer 45
Mısra: 21
Kelime Tipi: -
Tükenmek, bitmek, kesilmek.

bulunan diğer bir hanede ise -kendisinden
ümid-i hayat münkatı olmuş

müntazam:

1. muntazam:

Diğer 77
Mısra: 20
Düzgün,yerli yerinde, düzenli, tertipli.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

müntehâ-yı şevke:

1. müntehâ-yı şevke:-e

Diğer 1
Mısra: 6
Kelime Tipi: -
Istek, arzunun doruk noktası.

Nazar bu levhâ-yı vecd-âverin füyûzuyla
Gider gider de olur müntehâ-yı şevke yakîn

müntesibîn-i edipten:

1. müntesibîn-i edipten:-den

Diğer 53
Mısra: 20
Kelime Tipi: -
Yazarlık mesleğine girmiş olan kimse.

Müntesibîn-i edipten H. Remzi Efendi
biraderimiz tarafından
ihdâ buyurulmuştur

müntesir olarak:

1. müntesir olarak:-arak

Diğer 77
Mısra: 17
Kelime Tipi: -
Yayılmış olmak, dağılmış olmak.

müntesir olarak hayat-ı faniyeden bir günün
daha geçtiğini
bildiriyordu. Râkib olduğum araba şehrin
kenarından cereyan

muratlı:

1. muratlı:

Diğer 78
Mısra: 10
Tekirdağ iline bağlı bir ilçe.

Urlu Kuleliburgaz Uzunköprü Pavliköy
Babaeski Lüleburgaz
Seyitler Muratlı istasyonlarını geçerek
Çorlu'ya

mürde:

1. mürde:

Diğer 77
Mısra: 7
Ölü.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

2. mürde:

Diğer 79
Mısra: 11
Ölü.

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde cîyâdet-i
hava ve letafet-i

mürebbi:

1. mürebbisi:-s, -i

Diğer 63
Mısra: 14
Eğiten, terbiye eden kimse, eğitici.

intizamı mâbilî'd-devamı bir vücud-ı
mukaddestir.
Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan
insaniyetin mürebbisi

müreccah:

1. **müreccahtır:-dır**

Diğer 69

Mısra: **24**

Tercih edilen, üstün tutulan.

evlada nail olmak lazım gelir.
Bazı insanlar vardır ki bekârlık tehhüle
müreccahtır

mürettep:

1. **mürettep:**

Diğer 75

Mısra: **18**

Kurulmuş, düzenlenmiş, tertip edilmiş.

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur
Şalon'un altı kişiden
mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden
ibaret yerli çalgı

mürtefi:

1. **mürtefi:**

Diğer 72

Mısra: **19**

Yükselmiş, yüksek, yüce.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada
bulunan odamın
penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek
tepelerle biraz

mürüvvet-i maarif-perveraneye:

1. **mürüvvet-i maarif-perveraneye:-ane, -y, -e-y, -e**

Diğer 2

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Hüner, sanat ve bilgilerin yayılmasına

çalışan kimsenin cömertliği, iyilikseverliği.

Şu hâlde o teşvikin râyegân buyrulduğunu
görürsem
böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı
teşekkür etmez

müsabaka:

1. **müsabakalarda:-lar, -da**

Diğer 52

Mısra: **1**

*En üstün olanı belirlemek için
düzenlenen yarışma.*

muhterem haftalık Malumat risalesinde
açtığım müsabakalarda
güzel birer derece-yi istihsâna layık
görülmesidir.

musaddak:

1. **musaddak:**

Diğer 52

Mısra: **24**

*Doğru ve gerçek olduğunda kimsenin
şüphesi kalmamış, doğrulanmış, onaylanmış,
tasdik edilmiş, onaylı.*

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı
intiba vü
intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u
revnak-tırâz olur.

müsadif olmak:

1. **müsadif olmak:-mak**

Diğer 70

Mısra: **4**

Kelime Tipi: -

Tesadüf etmek, rastlamak.

bî-minnetimiz şevketli padişahımız efendimiz
hazretlerinin
yevm-i veladet-i hümayunlarına müsadif
olmak hasebiyle bir

müşahede olunur.:

1. **müşahede olunur.:-ur**

Diğer 69

Mısra: **5**

Kelime Tipi: -

Gözlemlenmek.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret
müşahede olunur.
Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki
günler

müsait ol-:

1. **müsait olmaz.:-maz**

Diğer 51

Mısra: **15**

Kelime Tipi: -

Elverişli, uygun olmak.

olmaz. Söner gider.
Tulû' Pek latif ve pek zarif bir sername-yi
bedü'l-beyandır.

müsavi:

1. **müsavidir.:-dir**

Diğer 44

Mısra: 15

Eşit, denk, bir.

vücut ve adem-i vücudu müsavidir.

müsellem:

1. **müsellem²⁴:**

Diğer 3

Mısra: 8

*Doğruluğu, gerçekliği ispatlanmış,
herkes tarafından kabul edilmiş, şüphe
götürmez, inkâr edilemez.*

Her tarafta münceli ulviyetin
Ey Hüdâ birsin müsellem vahdetin

müşfik:

1. **müşfik:**

Diğer 7

Mısra: 5

(Ar.) Şefkatli, yumuşak yürekli.

Sensin bize müşfik peder
Sultânımız ey kâm-kâr

musıka:

1. **musıka²⁵:**

Diğer 75

Mısra: 16

*Mızıka, çeşitli sesler çıkarılan bir çalgı
âleti.*

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için
piyango keşide
kılmıyordu. Üç bando musıka on kişiden
ibaret Lehli kız

musikişinaslık:

1. **musikişinaslık:**

Diğer 82

²⁴ *müslim* ü şeklinde yanlış okunan bu sözcük
vezin ve anlama dikkat edilerek *müsellem*
şeklinde düzeltilmiştir.

Mısra: 16

Musikiyle uğraşma durumu.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine
sanayi-i bedîa
denir ki ressamlık heykeltıraşlık
musikişinaslık şiir ve

müskirat:

1. **müskiratla:-la**

Diğer 44

Mısra: 7

*Sarhoş edici şeyler, haram içkiler II kötü
düşünceler.*

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir.
Zira o yüze
gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

2. **müskiratla:-la**

Diğer 44

Mısra: 9

*Sarhoş edici şeyler, haram içkiler II kötü
düşünceler.*

Müskiratla me'lûf olanlar bir canı ile
arkadaşlık ediyorlar
demektir.

müslümân:

1. **müslümân:**

Diğer 87

Mısra: 23

İslam dininden olan kimse.

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı
hakikat ile
tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit
bulunmaz ki

mustafa fehmi beyefendi:

1. **mustafa fehmi beyefendi:**

Diğer 53

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

"Mustafa Fehmi Beyefendi" (kişi adı).

Fehmi Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ
buyurmuştur

²⁵ *mızıka* şeklinde okunan sözcük orijinal
metne dikkat edilerek *musıka* şeklinde
düzeltilmiştir.

Edib-i zerafet-perver Abbas Hâverî Efendi'nin
mahsul-hâme-yi

2. **mustafa fehmi:**

Diğer 53

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

"Mustafa Fehmi Beyefendi" (kişi adı).

Edirne 3 Mart 1317 Mustafa Fehmi

müştak:

1. **müştaktr.:-dır**

Diğer 71

Mısra: **5**

*Şiddetle arzu eden, özleyen, hasretini
çeken, gönülden isteyen.*

Âmâ her şeye mütehasstir. Her şeye
müştaktr. Her
şeyi görmek ister.

müstecâbizâde ismet beylerin:

1. **müstecâbizâde ismet beylerin:-ler, -in**

Diğer 85

Mısra: **5**

Kelime Tipi: -

*Servet-i Fünûn topluluğundan önce
faaliyet gösteren ara nesil şair ve yazarı.*

Şair-i zî-kudret Sâmih ve Müstecâbizâde
İsmet Beylerin
yek-âvâz irtical olarak inşat eyledikleri bir
şiiir-i rengîn-i âşikaneye

müstenîr eyler:

1. **müstenîr eyler:-r**

Diğer 4

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

Aydınlatmak | mutlu etmek.

Feyz-i şer'in müstenîr eyler bütün âlemleri
Mi'cerâtn dâimî hayrân eder âdemleri

müsterham:

1. **müsterhamdır.:-dır**

Diğer 87

Mısra: **17**

*Yalvarılarak istenmiş, saygı ile ricâ
edilmiş, ıstirham olunmuş.*

faikamın kabulü müsterhamdır. Efendimiz
Otuz gündün beri sâkinân-ı arzın milyonlarca
erbab-ı imanını

müsterih olarak:

1. **müsterih olarak:-arak**

Diğer 68

Mısra: **21**

Kelime Tipi: -

Kaygıdan kurtulmak, içi rahatlamak.

dolayı da müsterih olarak irtihal ederler.
Evlat bir eserdir ki mensup olduğu ailenin
namını

mutâlaa:

1. **mütalaa:**

Diğer 52

Mısra: **22**

Düşünme, okuma, tetkik etme.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû'
arasındaki
fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa
ile anlaşılır.

2. **mütalaa:-s, -i**

Diğer 57

Mısra: **4**

Düşünme, okuma, tetkik etme.

buna hiç doyumaz.
Mehtap gayet latiftir. Cihan bir kitap
mütalaaı seyahat.

mütalaa eyledim.:

1. **mütalaa eyledim.:-di, -m**

Diğer 52

Mısra: **13**

Kelime Tipi: -

Etraflıca düşünme, inceleme.

Ser-â-pâ mütalaa eyledim. Mündericatını pek
dil-ârâ ve
matbu buldum.

2. **mütalaa eyledim.:-di, -m**

Diğer 53

Mısra: **5**

Kelime Tipi: -

Etraflıca düşünme, inceleme.

nezahetleri olan Tulû' u ser-â-pâ mütalaa eyledim.
Havass-ı latife maânî-yi rakikaya cilvegâh olan şu eser müessirinin

müteaddit:

1. **müteaddit:**
Diğer 74
Mısra: **17**
Çok sayıda, birçok.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi müteaddit ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline getirildi. Bahar

müteakiben:

1. **müteakiben:**
Diğer 52
Mısra: **22**
Sonra, hemen sonra, arkasından.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû' arasındaki fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa ile anlaşılır.

müteessir etmiş:

1. **müteessir etmiş:-miş**
Diğer 55
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Etkisi altında kalmak, etkilenmek.

Çünkü onlar da beni saatlerce düşündürmüş müteessir etmiş hissiyat-ı kalbîyem sünûhât-ı fikriyemdir.

müteessir ettiğinden:

1. **müteessir ettiğinden:-diğinden**
Diğer 47
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Üzülme, etkisi altında kalmak.

Akşam zamanının hasıl ettiği eser-i hüznü beni daima müteessir ettiğinden midir nedir temasına daldığım

mütehassıl:

1. **mütehassıl:**
Diğer 70
Mısra: **8**
Meydana gelen, hâsıl olan.

şeref-i idrakıyla lebrîz-i şevk ü sürurdur. İşte bu ıyd-ı ekberden mütehassıl hissiyat-ı sadıkanemi

mütehassir:

1. **mütehassirdir.:-dir**
Diğer 71
Mısra: **5**
Özleyen, özlem duyan, hasret çeken.

Âmâ her şeye mütehassirdir. Her şeye müştaktır. Her şeyi görmek ister.

mütehassis eder.:

1. **mütehassis eder.:-er**
Diğer 69
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Hislendirmek, duygulandırmak.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret müşahede olunur. Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki günler

mütehassis olur.:

1. **mütehassis olur.:-ur**
Diğer 64
Mısra: **19**
Kelime Tipi: -
Duygulanmak.

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlığundan mütehassis olur. Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda ne kadar

mütehavyir:

1. **mütehavyirane:-âne**
Diğer 47
Mısra: **14**
Hayrette kalmış, şaşırılmış.

acı bir kahkahası yarasa kuşlarının uçuşları
gecenin
hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi.
Mütehayyirane etrafıma baktım.

mütelâşî:

1. mütelâşî:

Diğer 80

Mısra: **18**

Telâş eden, telâşlı (kimse).

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir
mektup yazmakla
meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla
mütelâşî

mütelâşiyâne:

1. mütelâşiyâne:

Diğer 76

Mısra: **27**

Telâşlı bir şekilde, telâşla.

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne
uğraşırlar. Vaizler
hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila
ramazanlık kahve çay

mütenevvi:

1. mütenevvi:

Diğer 74

Mısra: **17**

Çeşitli, çeşit çeşit, türlü türlü, değişik.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi
müteaddit
ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline
getirildi. Bahar

müteşevvik olunuz:

1. müteşevvik olunuz:-unuz

Diğer 84

Mısra: **15**

Kelime Tipi: -

Şevkli, çok istekli olmak.

Müteşevvik olunuz
Feyz ü rif'at bulunuz

müthiş:

1. müthiş:

Diğer 65

Mısra: **23**

Pek güçlü, çok aşırı, şiddetli, dayanılmaz.

müthiş hastalıklardan insanların hayvanların
sebeb-i
halâsı olur.

2. müthiş:

Diğer 82

Mısra: **30**

Pek güçlü, çok aşırı, şiddetli, dayanılmaz.

icat eyledi. Âmâlara dilsizlere mektepler
yapıldı. Kolera
veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş
hastalıkları ortadan

3. müthiş:

Diğer 83

Mısra: **1**

Pek güçlü, çok aşırı, şiddetli, dayanılmaz.

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi
karibeye geldi.
Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman
itibariyle şayan-ı

mutlakâ:

1. mutlaka:

Diğer 77

Mısra: **15**

*Kesin olarak, kesinlikle, şüphesiz, ne
olursa olsun.*

ramazan için mutlaka hazırlıkta bulunurlar.
Gurub-ı şemsten hasıl olan hüzn-i latif
tedricen afaka

muvaffak olamazlar.:

1. muvaffak olamazlar.: -a, -maz, -lar-maz, -
lar

Diğer 44

Mısra: **13**

Kelime Tipi: -

Başarmak, başarılı olmak.

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak
olamazlar.
İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar
etmeyenlerin

muvaffakiyet:

1. **muvaffakiyetlerin:-ler, -in**

Diğer 52

Mısra: 5

Başarılı olma, başarı.

olunmak mazhariyetidir. Bittabi tebrik eder böyle muvaffakiyetlerin tevalisine kalben ve halisen temenniyâta bulunurum.

2. **muvaffakiyetler:-ler**

Diğer 82

Mısra: 31

Başarılı olma, başarı.

kaldırmak için muvaffakiyetler hasıl oldu.

müzeyyen:

1. **müzeyyen:**

Diğer 77

Mısra: 20

Süslenmiş, bezenmiş, süslü, zînetli.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki büyük taş köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile müzeyyen muntazam

N

nâbüd:

1. **nâbüd:**

Diğer 2

Mısra: 4

Bulunmayan, mevcut olmayan, yok olan.

|| *Perişan, müflis, mahvolmuş.*

ekserisi gazetelerde neşrolunmuş idi. Mahsul-i sayinin zade-yi tabiatının mahv u nâbüd olmasına

nagamât:

1. **nagamât:-i**

Diğer 45

Mısra: 4

Ar. Nağmeler, sesler.

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir sükûnet içinde aralık aralık kuşların hayvanların nagamâtı işitilmeye

nağme:

1. **nağmesidir:-s, -i, -dir**

Diğer 1

Mısra: 10

Kulağa hoş gelen âhenkli ses, ezgi.

Bu Fecri Cenâb-ı Hâverî'nin Bir nağmesidir rübâb-ı tab'ın

2. **nağmesine:-s, -i, -n, -e**

Diğer 63

Mısra: 20

Kulağa hoş gelen âhenkli ses, ezgi.

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir ninni söyler.

Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine masumane

nağme-perdâz olur:

1. **nağme-perdâz olur:-ur**

Diğer 46

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

1-Nağme yapan olmak. 2-Şarkı söylemek, nağme yapmak.

ederken orman kenarındaki çalılıktan andelib cemenzara karşı nağme-perdâz olur. Bunun sada-yı rikkat-efzâsıyla dere

nahl-i çemen:

1. **nahl-i çemen:**

Diğer 85

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Çimenliğin fidanı.

Vâdî-yi firkatte kaldım âh kim oldum harâb Ağlarım.. eşk âbıma nahl-i çemen bigânedir

nail olabilmek:

1. **nail olabilmek:-mek**

Diğer 63

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Erişmek, elde etmek, ulaşmak.

bir tebessümüne nail olabilmek için her türlü mezâhimi ihtiyar eyler.

nail ol-:

1. **nail olduğu:**-duk, -u

Diğer 46

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Erişmek, elde etmek, ulaşmak.

İlim ve fazlı olup da benî nev' ini hissedar
etmeyen ve sayesinde
nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa
edenlerin

2. **nail olmak:**-mak

Diğer 69

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Erişmek, elde etmek, ulaşmak.

evlada nail olmak lazım gelir.
Bazı insanlar vardır ki bekârlık tehhüle
müreccahtır

3. **nail olmuştur.:**-muş, -dur

Diğer 81

Mısra: 30

Kelime Tipi: -

Erişmek, elde etmek, ulaşmak.

medeniyet bu saadetlere bu şereflere hep ilim
ve fen sayesinde
nail olmuştur.

nâil-i âmâl olur:

1. **nâil-i âmâl olur:**-ur

Diğer 10

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Emellerine ulaşmak.

Nâil-i âmâl olur belki saâdet bulur
Hâverî sâî olan âleme etmez nazar

nail-i iltifat olurum.:

1. **nail-i iltifat olurum.:**-ur, -du, -m

Diğer 87

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

*İltifatına nail olmak, teveccühüne
erişmek.*

veliyyü'n-niamâlarında bulunsaydım bittabi
rûmâl-i ubudiyetle
tebrike şitâb eder nail-i iltifat olurum. Lakin
heyhat Şu hâlde

nailiyet:

1. **nailiyet:**

Diğer 68

Mısra: 16

Erişme, ele geçirme, nâil olma.

Evlat küçük bir mahluk fakat büyük bir
harikadır.

Evlat hayrû'l-halef-i ebeveyndir. Evlada
nailiyet cihanın

2. **nailiyet:**

Diğer 68

Mısra: 17

Erişme, ele geçirme, nâil olma.

hazinelere saadet ve safalarına nailiyet
demektir.

Evlat Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlat
yetiştirmiş

nâ-kabil-i tasvirdir.:

1. **nâ-kabil-i tasvirdir.:**-dir

Diğer 79

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

*Anlatılması, tasvir edilmesi mümkün
olmayan.*

panoramaya bakmakla doyamıyordum.

Hissettiğim zevk

ve meserret nâ-kabil-i tasvirdir. Bu esnada
vagon pencerelerinin

nakd:

1. **nakd:**

Diğer 85

Mısra: 2

Para, akçe; varlık.

Sa'y u gayret nerede

Nakd u servet orada

nakıs olan:

1. **nakıs olan:**-an

Diğer 45

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Eksik, noksan olmak.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan
cihazının

ikmaliçün her türlü tedârikât serian görülür.

Komşuları

nakş olunmuştu:

1. **nakş olunmuştu:** -un, -muş, -tu

Diğer 19

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bir yerde belirli bir iz bırakmak, yer etmek.

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdi senin

Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

nâle-yi uşşâka:

1. **nâle-yi uşşâka:** -a

Diğer 85

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Aşıkların feryadı.

Derd-i aşka sâkî-yi sîmîn-beden bîgânedir
Nâle-yi uşşâka hayf.. Ol dil-şiken bîgânedir.

nâm:

1. **nâm:** -ı

Diğer 12

Mısra: 1

Ad, isim; ün, şan, şöhret.

Nâmı ibkâ eyleyen âsârdır
Masdar-ı âsâr olan efkârdır

2. **namındaki:** -ı, -n, -da, -ki

Diğer 51

Mısra: 23

Ad, isim; ün, şan, şöhret.

Şeyin Safası Bir midir namındaki makâlât-ı
selise vü bediannın

3. **nam:**

Diğer 55

Mısra: 1

Ad, isim; ün, şan, şöhret.

Tulû' dan evvel intişar eden Fecr nam eser-i
naçizanemde
Kimse yoktur ki zade-yi tabını mahsul-i sayini
evladi

4. **namını:** -ı, -n, -ı

Diğer 68

Mısra: 22

Ad, isim; ün, şan, şöhret.

dolayı da müsterih olarak irtihal ederler.
Evlât bir eserdir ki mensup olduğu ailenin
namını

5. **namına:** -ı, -n, -a

Diğer 70

Mısra: 9

Ad, isim; ün, şan, şöhret.

mektebimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve
fakat safiyane ve
masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen
Cenab-ı Hak o

nam-ı zî-ihtîşam:

1. **nam-ı zî-ihtîşam:**

Diğer 52

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Gösterişli, görkemli ad.

Tulû' Bir nam-ı zî-ihtîşam mismâs bir
mecmua-yı edeb-i
irtisâmdır.

nam-mevki-i şevk-efzâsında:

1. **nam-mevki-i şevk-efzâsında:** -s, -ı, -n, -da

Diğer 74

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Neşe artıran adıyla ünlenen yer.

Tavuk Ormanı nam-mevki-i şevk-efzâsında
tertîp edilip üç gün
devam eden kır eğlencesi şayan-ı hayret bir
surette icra edilerek

nâmütenâhi:

1. **namütenahi:**

Diğer 70

Mısra: 18

Sonsuz, sınırsız.

gözüyle görür can kulağıyla dinler bir
mahluktur. Âmâlar
namütenahi afak-ı muzlîme-yi müphemem
dâhilinde yaşarlar.

nar gibi kızarmakta:

1. **nar gibi kızarmakta:-makta**

Diğer 73

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Çok iyi kızarmış.

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu.
Mangalda nar gibi
kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı.
Herkes soba başına

nargile:

1. **nargilelerini:-ler, -i, -n, -i**

Diğer 77

Mısra: 4

*Tömbeki denilen bir cins tütünün
dumanının sudan geçirilerek içilmesini
sağlayan araç.*

çalgıcılar bütün oyuncular hazırlanır.
Kıraathaneciler
kahveciler gazinocular fincanlarını
bardaklarını nargilelerini takımlarını

nasıl:

1. **nasıl:**

Diğer 46

Mısra: 5

"Nasıl" soru sıfatı.

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip
bilmem nasıl bir
vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten
sonra pederlerine

2. **nasıl:**

Diğer 51

Mısra: 14

*"Nasıl, ne şekilde" anlamındaki soru
zarfı.*

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek
öğrenir takdis
eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve
izan müsait

3. **nasıl:**

Diğer 58

Mısra: 7

*"Nasıl, ne şekilde" anlamındaki soru
zarfı.*

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet
muhrik ve müessir

bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan
birdenbire kendisini

nasip:

1. **nasip:**

Diğer 77

Mısra: 8

*Nasip: Kısmet, talih, baht. Birinin payına
düşen şey.*

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

nâşir-i envâr-ı hikmettir:

1. **nâşir-i envâr-ı hikmettir:-tir**

Diğer 5

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Bilgelik nurunu dağıtan.

Nâşir-i envâr-ı hikmettir vücûd-ı akdesi
Öyle bir ihsân-ı Sübhân doğduğu gündür
bugün

nâsiye-yi gâziyân:

1. **nâsiye-yi gâziyân:**

Diğer 75

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Gazilerin alını.

tali³-i Osmaniyân kadar berrak Güneş nâsiye-
yi gâziyân
kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr
bu güzelliği

nass-ı celil:

1. **nass-ı celil:**

Diğer 63

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Yüksek mânâları olan âyet-i kerime.

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife
ile i' lâ buyurulan
valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas
kıvâmı şiraze-yi

nazar:

1. nazar:

Diğer 1

Mısra: 5

Bak!

Nazar bu levhâ-yı vecd-âverin füyûzuyla
Gider gider de olur müntehâ-yı şevke yakîn

2. nazar:

Diğer 3

Mısra: 3

Bakma, bakış II dikkat, ilgi.

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar
Görmede her şeyde zâtından eser

nazar ile:

1. nazar ile:

Diğer 82

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Bakışla.

tecelli eden bir genç kızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyis-cuyâne
bir nazar ile

nazar kıl-:

1. nazar kıl:

Diğer 13

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

*1. bakmak 2. dikkatle/hikmet gözüyle
bakmak.*

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

nazar-ı im'âna:

1. nazar-ı im'âna:-a

Diğer 55

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Çok dikkatli bakma.

Kari-yi kiram hüsn-i niyetimi nazar-ı im'âna
alarak
hatîâtıma iğmâz buyurdukça şevkim artıyor.
Şevkim arttıkça

nazar-ı im'ândan:

1. nazar-ı im'ândan:-dan

Diğer 59

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Çok dikkatli bakma.

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her
tafta bir güzellik
her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan
zemine

nazar-ı kerim-i ashabının:

1. nazar-ı kerim-i ashabının:--i-t, -n, -m

Diğer 2

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Ahalinin cömert bakışları.

Muhtî olsam da nazar-ı kerim-i ashabının
iğmâzına teşvikine
muhtaç cüyende-yi terakki bir nev-hevesim.

nazar-ı şefkate:

1. nazar-ı şefkate:-e

Diğer 67

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Şefkatli bakış.

Uyku girer mi nazar-ı şefkate
Sen yine dal tatlı hayâlâtına

nazar-rübâ:

1. nazar-rübâ:

Diğer 57

Mısra: 14

Gözleri üstüne çeken.

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını
ormanlarını bunlar
arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ
köşklere safalı

nâzenin:

1. nâzenin:

Diğer 47

Mısra: 16

(Fars.) İşveli, cilveli, nazlı.

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin etmiş) kamer
bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh
bulutlar içine

nazır:

1. **nazır:**

Diğer 59

Mısra: 1

Nazar eden, bakan, yönü bir yere doğru dönük olan.

Böyle bir gecede insan orman içinde denize nazır bir köşkte bulunsa

nazîr:

1. **nazîrin:-in**

Diğer 6

Mısra: 3

Benzer, eş, denk.

Gelmedi gelmez nazîrin bir zamân
Bu duâyı eyleriz vird-i zebân

2. **nazîrin:-in**

Diğer 14

Mısra: 1

Benzer, eş, denk.

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber n'eylerim

3. **nazîrin:-in**

Diğer 14

Mısra: 5

Benzer, eş, denk.

Bir nazîrin gelmemiştir bî-bedelsin bî-bedel
İşte yektâ-yı cihânsın sen hakîkî söylerim

nazîre:

1. **nazîre:**

Diğer 53

Mısra: 14

Bir şairin manzum eserine başka bir şair tarafından aynı vezin, kafiye ve edayla yazılan benzer manzume.

Engüşt-i hatâ uzatma öyle
Bir kısmına gel nazîre söyle

nazır-ı maâlî:

1. **nazır-ı maâlî:**

Diğer 52

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Yüce, şerefli bakan.

Edirne 1 Mart 1317 – Ziver

Edirne Düyun-ı Umumiye-yi Osmaniye nazır-ı maâlî

nazm:

1. **nazm:**

Diğer 85

Mısra: 18

Vezinli ve kafiyeli söz, manzume, nesir karşıtı.

Mir-i İsmet'le Cenâb-ı Sâmih'i tanzîrde
Hâverî her dem sana nazm sühan-ı bîgânedir.

nazm-ı belîğini:

1. **nazm-ı belîğini:-i, -n, -i**

Diğer 67

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Güzel şiir.

Haydi meleklerle mülâkâtına
nazm-ı belîğini tekrar etmek istiyor .

nazra-yı irfâna:

1. **nazra-yı irfâna:-a**

Diğer 13

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Bilgece bakış.

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasır ettim makâli dağlara

ne:

1. **ne:**

Diğer 1

Mısra: 4

Ne kadar, çok.

Bahâr-ı ma'rifetin bir sabâh-ı behçetidir
Ne şâirâne tulû' eyliyor şu Fecr-i hazîn

2. ne:

Diğer 16

Mısra: 2

"Hangi" anlamında soru sıfatı.

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor
Bakin ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

3. ne:

Diğer 16

Mısra: 4

"Hangi" anlamında soru sıfatı.

Böyle bir manzara-yı câzibe-fermâ olamaz
Bakin ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

4. nedir:-dir

Diğer 47

Mısra: 10

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

Akşam zamanının hasıl ettiği eser-i hüznün
beni daima
müteessir ettiğinden midir nedir temaşasına
daldığım

5. ne:

Diğer 52

Mısra: 16

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

Kablü't-tab' -ı metali' olmak şerefine
mazhariyetim için
ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü
bir kapı

6. ne:

Diğer 57

Mısra: 8

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın
saadetin zevkin
sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin.
Bilmem mehtaplı

7. ne:

Diğer 59

Mısra: 20

Ne kadar, çok.

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir
şairin
Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

8. nedir:-dir

Diğer 60

Mısra: 8

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

yaşına başına göre zevk aldığı hazzettiği
şeyler de
başkadır zevk nedir

9. neyi:-y, -i

Diğer 60

Mısra: 6

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir
Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de
ancak herkesin

10. ne:

Diğer 66

Mısra: 24

Ne kadar, çok.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahuti ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

11. ne:

Diğer 66

Mısra: 25

Ne kadar, çok.

ne güzel uzanmış ne güzel uyuyor.

12. ne:

Diğer 66

Mısra: 25

Ne kadar, çok.

ne güzel uzanmış ne güzel uyuyor.

13. ne:

Diğer 67

Mısra: 9

Ne kadar, çok.

Oh Ne safa-perver manzara
Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem
kalbimde ruhumda

14. ne:

Diğer 69

Mısra: 22

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

ve bahtiyar olarak geçindirir.
Elhasıl evladın ne olduğunu anlamak için evlat
yüzü görmek

15. **nelerden:-ler, -den**

Diğer 73

Mısra: 18

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

ve safa duyarız. Hususiyle duymak tatmak
işitmek koklamak
görmek hislerimiz daima nelerden
hoşlanıyorsa her zaman

16. **ne:**

Diğer 80

Mısra: 8

Ne kadar, çok.

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti.
Saat bir
buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes
akşam taamını

17. **nedir:-dir**

Diğer 82

Mısra: 4

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

derece-yi tesiri vardır.
Güzellik nedir Kavaid-i esasiyesi dâhilinde
haiz-i letafet

18. **ne:**

Diğer 83

Mısra: 12

Ne kadar, çok.

Edip atâlet i'tiyâd
Eden ne gaflet eyliyor

19. **nedir:-dir**

Diğer 85

Mısra: 4

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

Yaşamaklık ne demek
Nedir içmekle yemek

ne çare ki:

1. **ne çare ki:**

Diğer 71

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

"çaresi yok ki, elden ne gelir ki"
anlamında kullanılan bir söz.

çare ki ben göremiyorum
Güneş doğarken cihanı bir güzellik kaplarmış.
Batarken

ne demek:

1. **ne demek:**

Diğer 85

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Ne anlama gelir, manası nedir?.

Yaşamaklık ne demek

Nedir içmekle yemek

ne güzel:

1. **ne güzel:**

Diğer 71

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

Ne güzel, çok güzel, ne kadar güzel.

'alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir
cihan ne güzel hâl
alır. Hayfa ki ben göremiyorum

ne hâlde olduklarını:

1. **ne hâlde olduklarını:-duk, -lar, -ı, -n, -ı**

Diğer 72

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Nasıl bir durumda olmak, hangi vaziyette
olmak.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki
göremiyorum.
Âteş der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

ne kadar:

1. **ne kadar:**

Diğer 51

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde, aşırılık anlatır, çok, aşırı
derecede.

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır
Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat
Tulû'un yani doğmuş

2. ne kadar:

Diğer 52

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

Kablü't-tab'ı metalî olmak şerefine
mazhariyetim için
ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü
bir kapı

3. ne kadar:

Diğer 64

Mısra: **9**

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide
de evladını
o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat
validenin mahsul-i

4. ne kadar:

Diğer 64

Mısra: **20**

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlığından
mütehassis olur.
Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda
ne kadar

5. ne kadar:

Diğer 64

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar
ferah ne
kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de
evladına karşı o

6. ne kadar:

Diğer 64

Mısra: **24**

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar
ferah ne
kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de
evladına karşı o

7. ne kadar:

Diğer 65

Mısra: **1**

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

Validenin ulviyet-i şanı hakkında ne kadar söz
söylense
azdır

8. ne kadar:

Diğer 66

Mısra: **13**

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa
etmekte olan bir
validenin yüzü de o kadar latiftir.

9. ne kadar:

Diğer 66

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.
Ey neşve sen kanatlansan da böyle olmazdın
Yüz

10. ne kadar:

Diğer 66

Mısra: **22**

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima
o münevver
çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır.
Şüphe yok

11. ne kadar:

Diğer 66

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahuti ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

12. ne kadar:

Diğer 66

Mısra: **24**

Kelime Tipi: -
Ne ölçüde.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahuti ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

13. ne kadar:

Diğer 73

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

ne kadar rahatsız oluyorsa kışın da o derece
rahatsızdır.
'Hayru'l-umûri evsatuhâ' mazmununca demek
ki her

14. ne kadar:

Diğer 75

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Ne ölçüde.

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne
kadar ruh-nevâz
idiyse gâhîce bir kırlangıcın sath-ı aba kadar
inip bir hayli gittikten

15. ne kadar:

Diğer 78

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Aşırılık anlatır, çok, aşırı derecede.

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya
başladık.

Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar
hoştur. İnsan birçok

16. ne kadar:

Diğer 80

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Çok, oldukça.

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne
kadar çok
yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye
sayıklıyor.

ne vakit:

1. ne vakit:

Diğer 71

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Ne zaman.

Âmâ zavallılardan biçarelerden daha ziyade
şayan-ı
merhamettir. Ben ne vakit fakir bir âmâ
görsem

ne zaman:

1. ne zaman:

Diğer 67

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Hangi vakit.

Oh Ne safa-perver manzara
Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem
kalbimde ruhumda

nebî:

1. nebî:

Diğer 4

Mısra: 7

*Allah'ın buyruğunu kullara bildiren
kimse II Hz. Muhammed.*

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî
Pişvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî

2. nebî:

Diğer 4

Mısra: 8

*Allah'ın buyruğunu kullara bildiren
kimse II Hz. Muhammed.*

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî
Pişvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî

neden:

1. neden:

Diğer 85

Mısra: 16

Niçin, hangi sebepten.

Subh-dem âh u enîn eyler durur kalb-i hazîn
Sevdiğim feryâdına bilmem neden bîgânedir

nehir:

1. nehirde:-de

Diğer 61

Mısra: 4
Akarsu, çay, ırmak.

Kazlar ördekler martı kuşları gibi birçok
hayvanlar derelerde
göllerde nehirde denizde gezerler.

2. **nehirler:-ler**

Diğer 62
Mısra: 3
Akarsu, çay, ırmak.

Kışın hava soğur. Dereler nehirler göller buz
tutar. Kar
yağar. Geceleri evinde sıcak odasında
çoluğunu çocuğunu başına

3. **nehirler:-ler**

Diğer 71
Mısra: 20
Akarsu, çay, ırmak.

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes
söylüyor
denizler nehirler dağlar ovalar kırlar çayırlar
bahçeler

4. **nehirleri:-ler, -i**

Diğer 77
Mısra: 19
Akarsu, çay, ırmak.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebnî iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

nehr:

1. **nehirin:-in**

Diğer 72
Mısra: 22
Akarsu, çay, ırmak.

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından
yılankavi
mecralar içinde cereyan eden nehrin
göründüğü gibi şehrinde

nekâyıs-cuyâne:

1. **nekâyıs-cuyâne:**

Diğer 82
Mısra: 12
Eksiklikler, noksanlıklar arayan.

tecelli eden bir genç kızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne
bir nazar ile

nerde:

1. **nerde:**

Diğer 17
Mısra: 12
*"Hangi yer, hangi taraf" anlamında soru
zamiri.*

Gark-ı his etti dili bu manzar
Nerdesin nerde eyâ şems-i mübîn

2. **nerdesin:-sin**

Diğer 17
Mısra: 12
*"Hangi yer, hangi taraf" anlamında soru
zamiri.*

Gark-ı his etti dili bu manzar
Nerdesin nerde eyâ şems-i mübîn

nerde:

1. **nereden:-den**

Diğer 58
Mısra: 10
*"Hangi yer, hangi taraf" anlamında soru
zamiri.*

toplar.
Bu sada nereden gelir bilir misiniz

2. **nereden:-den**

Diğer 72
Mısra: 9
*"Hangi yer, hangi taraf" anlamında soru
zamiri.*

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşin bırakan o
sadanın nereden
sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki
göremiyorum

3. **nereden:-den**

Diğer 80
Mısra: 14
*"Hangi yer, hangi taraf" anlamında soru
zamiri.*

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne
kadar çok

yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye sayıklıyor.

4. nerede:

Diğer 85

Mısra: 1

"Hangi yer, hangi taraf" anlamında soru zamiri.

Sa'y u gayret nerede
Nakd u servet orada

nerîme:

1. nerîme:

Diğer 25

Mısra: 2

Nerime (kişi adı). (Abbas Hâverî'nin kızı)

Getirdi bir meserret dedim gevherle târîh
Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu

nesâyih-i akilanesiyle:

1. nesâyih-i akilanesiyle: -s, -i, -y, -le

Diğer 65

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Akıllı kimselere yaraşır öğütler.

Bir hakîm görülür ki hayret- efsâ-yı efkâr olan
nesâyih-i
akilanesiyle binlerce cahili irşat eyler.

nesim-i hafif:

1. nesim-i hafif:

Diğer 59

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Hafif esen meltem, rüzgâr.

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler.
Derin derin düşünür.
Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

nesim-i latif:

1. nesim-i latif:

Diğer 58

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgâr.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif
bu manzara-yı

behiştinin zemin ve asumanında mevecât-ı
latife husule getirir

nesim-i ruh-nevâzda:

1. nesim-i ruh-nevâzda:-da

Diğer 64

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Ruh okşayıcı rüzgâr.

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlığından
mütehassis olur.

Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda
ne kadar

nesrol-:

1. neşrolunmuş idi:-un, -muş, i, -di

Diğer 2

Mısra: 3

Yayımlanmıştı.

ekserisi gazetelerde neşrolunmuş idi.

Mahsul-i sayinin zade-yi tabiatının mahv u
nâbûd olmasına

2. neşrolundukça:-un, -dukça

Diğer 51

Mısra: 7

Yayımlanmak.

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak
şeref

ve arzusunun keza daha vaktiyle hasıl eylemiş
idim. Hamdolsun

neşve:

1. neşve:

Diğer 64

Mısra: 24

Sevinç, keyif.

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar
ferah ne

kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de
evladına karşı o

2. neşveler:-ler

Diğer 64

Mısra: 3

Sevinç, keyif.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı
neşveler

ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder.
Derin derin düşünür.

3. neşve:

Diğer 66

Mısra: 20

Sevinç, keyif.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.

Ey neşve sen kanatlısan da böyle olmazdın
Yüz

4. neşveler:-ler

Diğer 67

Mısra: 11

Sevinç, keyif.

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler
hakiki

ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm.
İşte benim en

5. neşveler:-ler

Diğer 87

Mısra: 1

Sevinç, keyif.

Ramazan kesirü'l-feyzân ki ulvi neşveler
ruhani safalarla
cihanı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat
yine bir letafet-i

neşve-bahşâ:

1. neşve-bahşâdır.:-dır

Diğer 66

Mısra: 22

Neşe veren, neşelendiren.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima
o münevver
çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır.
Şüphe yok

neşve-yi ruh:

1. neşve-yi ruh:

Diğer 66

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Ruhun neşesi.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd
göz önünde
tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O
melâhati o vaziyet-i

neşve-yi ruhudur.:

1. neşve-yi ruhudur.:-u, -dur

Diğer 64

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Ruhun neşesi.

önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte
bunun içindir
ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket
vaktinde zaruret

2. neşve-yi ruhudur.:-u, -dur

Diğer 68

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Ruhun neşesi.

etmiş neşve-yi ruhudur.
Evlat hüviyet-i ebeveynin misal-i
müşahhasıdır.

nevbet:

1. nevbetle²⁶:-le

Diğer 58

Mısra: 17

*1. Sıra, devir. 2. Sıra ile eda olunan
hizmet. 3. Bir hizmete sıra ile birkaç kişi
devam etme.*

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan
olurlar. Ara
sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi
ihlale bâdî olur.

nev-civânî:

1. nev-civânî:

Diğer 11

Mısra: 3

Genç, taze delikanlı.

²⁶ *nevbitle* şeklinde yanlış okunan sözcük
anlamına ve sözlükteki yazımına dikkat
edilerek *nevbetle* şeklinde düzeltilmiştir.

Nev-civânî fasl-ı kıymet-dârdır
Sa'îy edin geçmez ele bir böyle ân

nev-heves:

1. nev-hevesim: -im

Diğer 2

Mısra: 8

*Yeni başladığı işe büyük bir hevesle
sarılan, bir işte yeni olan, acemi.*

Muhtî olsam da nazar-ı kerim-i ashabının
iğmâzına teşvikine
muhtaç cûyende-yi terakki bir nev-hevesim.

nev-i beşere:

1. nev-i beşere: -e

Diğer 68

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

İnsan türü, insanlar.

Evlât Cenab-ı Hakk'ın nev-i beşere en büyük
ihşan-ı
samedânîsidir.

nevzat:

1. nevzat:

Diğer 44

Mısra: 1

Yeni doğan çocuk.

Cehalet sefaletin sütanasıdır. Daim oldukça o
nevzat büyür
yetiştir.

nev-zemîn:

1. nev-zemîn:

Diğer 53

Mısra: 5

Yeni yol, yeni tarz (Orijinal bağlamında).

Hâverî'nin bu nev-zemîn eseri
Edebî zehre-zârı andırıyor.

nev:

1. neyi: -i

Diğer 62

Mısra: 21

*Kamıştan yapılmış bir arşın uzunluğunda
nefesli çalgi.*

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir
şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk
getirir.

n'evle:-

1. n'eyleriz: -r, -iz

Diğer 6

Mısra: 27

Ne edelim, ne yapalım, ne çare.

Bu şereften başka şeyi n'eyleriz
Dâimâ biz böyle bir gün bekleriz

2. n'eylerim: -r, -(i)m

Diğer 14

Mısra: 2

Ne edelim, ne yapalım, ne çare.

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber
n'eylerim

neyyir-i eltâf:

1. neyyir-i eltâf:

Diğer 5

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Parlak, nurlu lütuflar.

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar
Neyyir-i eltâf ü ihşân doğduğu gündür bugün

neyyir-i pertev-feşândır:

1. neyyir-i pertev-feşândır: -dır

Diğer 8

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Işık saçan nur.

Neyyir-i pertev-feşândır lütfunun
Görmedi mislin zemîn ü âsmân

nezâhet:

1. nezâhet:

Diğer 87

Mısra: 25

Ahlâk temizliği, temizlik, saflık.

safiyet-i vicdanı çehresine bir beşâset hâline
bir nezâhet bahşetmiş
olmasın.

nezâret:

1. nezareti:-i

Diğer 2

Mısra: 13

Bakanlık.

Edirne Düyun-ı Umumiye Nezareti
ketebesinden
Abbas Hâverî

nezd-i sâmi-vi veliyyü'n-niamâlarında bulunsaydım:

1. nezd-i sâmi-yi veliyyü'n-niamâlarında

bulunsaydım:-sa, -y, -di, -m

Diğer 87

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

*Nimetler ihsan eden yüce kişinin yanında
olmak.*

gülüyor, söylüyor. Kulları dahi nezd-i sâmi-yi
veliyyü'n-niamâlarında bulunsaydım bittabi
rûmâl-i ubudiyetle tebrike

nice:

1. nice:

Diğer 65

Mısra: 14

Çok, bir çok, hayli.

âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete büyük
büyük hizmetler
eder nice bin vücut yetişir.

2. nice:

Diğer 69

Mısra: 2

Çok, bir çok, hayli.

eder ki bu silsile içinde âlem-i insaniyete
cihan-ı medeniyete
büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut
yetişir.

3. nice:

Diğer 88

Mısra: 1

Çok, bir çok, hayli.

nice seneler bu gibi â'yâd u eyyam-ı
mübarekeyi idrak ile
şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı
Rabb-ı Mennân'dan

niçin:

1. niçin:

Diğer 73

Mısra: 13

*Bir şeyin sebebini ve amacını sormak
maksadıyla kullanılan "neden, hangi sebeple,
hangi sebepten ötürü?" anlamında soru zarfı.*

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

nihâde olunmak:

1. nihâde olunmak:-un, -mak

Diğer 52

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Konmuş, konulmuş olmak.

olunmak mazhariyetidir. Bittabi tebrik eder
böyle muvaffakiyetlerin
tevalisine kalben ve halisen temenniyâta
bulunurum.

nihân:

1. nihân:

Diğer 14

Mısra: 9

(Fars.) Gizli, saklı, gizlenmiş, saklanmış.

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân
Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

nîmet:

1. nimetlerden:-ler, -den

Diğer 77

Mısra: 9

Lütuf eseri olan iyilik, ihsan, başış.

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihsan ettiği
nimetlerden
biri de evveli rahmet evsati mağfiret ahiri
ıtkun mine'n-nîrân

ninni söyle-:

1. ninni söyler.:-r

Diğer 63

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Çocuk uyutmak için söylenen ve içinde bu kelime bulunan türkü okumak.

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir ninni söyler.
Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine masumane

nısfü'l-leyl:

1. nısfü'l-leyl:

Diğer 80

Mısra: **20**

Gece yarısı.

Tabiatın geceye mahsus hâl-i sükûnunu aralık aralık
uzaktan gelen 'av'ave-yi kilâb ihlale çalışıyor.
Nısfü'l-leyl

noksana:

1. noksana:-a

Diğer 82

Mısra: **13**

Eksiklik, kusur.

temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana tesadüf
muhakkaktır. Demek güzellikte tekemmül yoktur.

nokta:

1. nokta:

Diğer 47

Mısra: **1**

Yer, mekan, merkez.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir tepedir ki
yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp gidiyordu. Karşı

2. noktada:-da

Diğer 72

Mısra: **19**

Yer, mekan, merkez.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada bulunan odamın
penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek tepelerle biraz

nüfuz eden:

1. nüfuz eden:-en

Diğer 59

Mısra: **24**

Kelime Tipi: -

Bir şeyin içine işlemek, geçmek, etkilemek.

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz eden mehtap

nükûd:

1. nükûd:

Diğer 83

Mısra: **10**

Paralar, akçeler.

Bu rütbe gaflet etmeyin
Nükûd u mâla istinâd

2. nükûda:-a

Diğer 83

Mısra: **14**

Paralar, akçeler.

Büyük cehâlet eyliyor.
Nükûda pek dayanmayın

numune:

1. numunelerini:-ler, -i, -n, -i

Diğer 76

Mısra: **19**

Nitelikleri hakkında bir fikir vermek üzere bir bütünden alınan parça, örnek.

asmışlardır. Şekerciler tabaklarla camekânlarına reçellerin numunelerini dizmişler. Uncular ekmeğeçiler fırıncılar simitçiler

numune-yi zihayâtı:

1. numune-yi zihayâtı:-ı

Diğer 64

Mısra: **12**

Kelime Tipi: -

Canlı örnek.

ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı hülâsa ümid-i istikbalidir.

Evlat şefkatin numune-yi zihayâtı olan validenin gözü

nur:

1. **nurunu**:-u, -n, -u

Diğer 47

Mısra: 17

Işık, ziya; refah, huzur; iyilik, ihsan.

gizleniyor kâh arz-ı çehre ederek bulut
yığımları üstüne nurunu
yayıyordu.

2. **nur**:

Diğer 59

Mısra: 7

Işık, ziya; refah, huzur; iyilik, ihsan.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihtisâsât-ı kalbiyeyi

3. **nurlar**:-lar

Diğer 59

Mısra: 17

Işık, ziya; refah, huzur; iyilik, ihsan.

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini
bunlara nurlar saçan
gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran
olur. Bu esnada

4. **nûrlar**:-lar

Diğer 85

Mısra: 11

Işık, ziya; refah, huzur; iyilik, ihsan.

Mihr-i hüsnü nûrlar serper fezâ-yı fikrime
Tâb-ı vechinden henüz ol gül-dehen bigânedir

nur topu gibi:

1. **nur topu gibi:**

Diğer 80

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Sağlıklı, çok güzel ve temiz (çocuk).

Nur topu gibi iki evladıyla meleksima zevcesi
evde sofrada başında
bu adamı bekliyor.

nur-ı ayn:

1. **nûr-ı aynım**:-ım

Diğer 24

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Gözün nuru; değerli kimse.

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim
Doğdu bin üç yüz sekizde nûr-ı aynım
Şâkir'im

2. **nur-ı aynı**:-ı

Diğer 64

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Göz nuru. II Sevgili.

ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı hülâsa ümid-i
istikbalidir.
Evlat şefkatin numune-yi zihayatı olan
validenin gözü

3. **nur-ı aynı**:-ı

Diğer 68

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Göz nuru. II Sevgili.

Evlat Valideynin yadigâr-ı ömrü nur-ı aynı
şule-yi hayatı
ümid-i istikbalidir. Yahut valideynin gözleri
önünde teccüm

nûr-ı feyz:

1. **nûr-ı feyz:**

Diğer 6

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

Fezân, bereketin nuru.

Nûr-ı feyz oldukça dâim hak-nümâ
Pâdişâhim kuvvetinle bin yaşa

nur-ı hakikat:

1. **nur-ı hakikat:**

Diğer 87

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Hakikat nuru.

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı
hakikat ile
tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit
bulunmaz ki

nurun alâ nur:

1. **nurun alâ nur:**

Diğer 87

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

"Nur üstüne nur". Nur suresi 35. ayetten
iktibastır.

ulviyet-i maneviyesiyle mest ve hayran eden
Ramazan-ı
nâşirü'l-gufrânı nurun alâ nur olarak takip ve
hulul eyleyen

nüzhet-gâh olur.:

1. nüzhet-gâh olur.:-ur

Diğer 74

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

*Gezinti yeri, gezme ve eğlence yeri,
mesîre yeri olmak.*

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka
nüzhet-gâh olur.
İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu
safa-gâhın geniş

O / 'O

o:

1. o:

Diğer 2

Mısra: 9

O, işaret sıfatı.

Şu hâlde o teşvikin râyegân buyrulduğunu
görürsem
böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı
teşekkür etmez

2. o:

Diğer 3

Mısra: 3

O, işaret sıfatı.

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar
Görmede her şeyde zâtından eser

3. o:

Diğer 6

Mısra: 13

O, işaret sıfatı.

Buldu o reng-i hilâfet zîb ü fer
Zât-ı şâhânenle ey âlî-güher

4. o:

Diğer 8

Mısra: 3

O, işaret sıfatı.

Bir mücessem merhamettir ki o şâh
Arz u tarîfide hayrândır lisân

5. o:

Diğer 16

Mısra: 1

O, işaret sıfatı.

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

6. o:

Diğer 17

Mısra: 4

O, işaret sıfatı.

Ediyordu beni ol dem intâk
O yeşil kırdâ çiçekler güller

7. o:

Diğer 17

Mısra: 8

O, işaret sıfatı.

Bir taraftan da melerdi kuzular
O güzellik ki bulunmaz burada

8. o:

Diğer 18

Mısra: 2

O, işaret sıfatı.

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağıyâra eyler iltifât
Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

9. o:

Diğer 18

Mısra: 4

O, işaret sıfatı.

Mısrâ'-ı âtiyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfi o şühun etmemek kâbil mi zâr

10. o:

Diğer 44

Mısra: 7

O, işaret sıfatı.

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir.
Zira o yüze
gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

11. o:

Diğer 44

Mısra: 1
O, işaret sıfatı.

Cehalet sefaletin sütanasıdır. Daim oldukça o nevzat büyür yetişir.

12. o:

Diğer 46
Mısra: 1
O, işaret sıfatı.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için günde birkaç defa doktorlar gelerek her türlü teşebbüsât icra olunur.

13. o:

Diğer 53
Mısra: 16
İşaret zamiri.

teklif-i marufuyla mukabele olunur. Risalenin bir kusuru varsa o da bir saat evvel kisve-yi tab'a girerek cilve-künân-ı

14. o:

Diğer 55
Mısra: 4
O, işaret sıfatı.

kadar sevmiş olmasın demiştim. Tulû'un ihtiva ettiği makaleleri de o derece seviyordum.

15. onlar:-n, -lar

Diğer 55
Mısra: 5
İşaret zamiri.

Çünkü onlar da beni saatlerce düşündürmüş müteessir etmiş hissiyat-ı kalbiyem sünûhât-ı fikriyemdir.

16. o:

Diğer 57
Mısra: 5
O, işaret sıfatı.

İstanbul ise o kitabın bir fihristidir. Evet mehtabı böyle mecma-ı bedayi olan bir şehirde

17. odur:.-dur

Diğer 60
Mısra: 6
Üçüncü teklif şahıs zamiri.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de ancak herkesin

18. onun:-n, -un

Diğer 63
Mısra: 20
Üçüncü teklif şahıs zamiri.

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir ninni söyler. Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine masumane

19. o:

Diğer 64
Mısra: 5
O, işaret sıfatı.

O sükûn-ı hâl içinde gönlündeki muhabbetin ulvi hitabını dinler. Şefkat-i kalbiye muhabbet-i hakikiye safvet

20. o:

Diğer 66
Mısra: 18
O, işaret sıfatı.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd göz önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O melâhati o vaziyet-i

21. o:

Diğer 66
Mısra: 18
O, işaret sıfatı.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd göz önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O melâhati o vaziyet-i

22. o:

Diğer 66
Mısra: 21
O, işaret sıfatı.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima o münevver

çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır.
Şüphe yok

23. o:

Diğer 66

Mısra: 21

O, işaret sıfatı.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima
o münevver
çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır.
Şüphe yok

24. o:

Diğer 66

Mısra: 22

O, işaret sıfatı.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima
o münevver
çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır.
Şüphe yok

25. onu:-n, -u

Diğer 66

Mısra: 13

Üçüncü teklik şahıs zamiri.

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa
etmekte olan bir
validenin yüzü de o kadar latiftir.

26. o:

Diğer 70

Mısra: 10

O, işaret sıfatı.

mektebimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve
fakat safiyane ve
masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen
Cenab-ı Hak o

27. o:

Diğer 72

Mısra: 9

O, işaret sıfatı.

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşin bırakan o
sadanın nereden
sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki
göremiyorum

28. ona:-n, -a

Diğer 73

Mısra: 13

İşaret zamiri.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su
kenarlarında bağ

29. o:

Diğer 77

Mısra: 22

O, işaret sıfatı.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona
vasıl oldu.
O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe
kadar uzayacağı

30. o:

Diğer 78

Mısra: 1

O, işaret sıfatı.

Lokomotif o garibe-yi âhenin bed bed
bağırarak raylar
üzerinde tekerleklerini döndürmeye başladı.
Bindiğim vagona

31. o:

Diğer 78

Mısra: 6

O, işaret sıfatı.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir
görmediğini görür.
Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu
artık o yolculuğun

32. o:

Diğer 79

Mısra: 17

O, işaret sıfatı.

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım
pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temasına
doyulmaz bir güzellik

33. o:

Diğer 80

Mısra: 13

*Şaşma, beğenme vb. duyguları belirten
bir seslenme sözü.*

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne
kadar çok

yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye sayıklıyor.

34. **ona:**-n, -a

Diğer 80

Mısra: **18**

Üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir mektup yazmakla meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla mütelâfi

35. **onun:**-n, -un

Diğer 80

Mısra: **25**

İşaret zamiri.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

36. **onunla:**-n, -un, -la

Diğer 82

Mısra: **9**

İşaret zamiri.

Vücut-ı nazeninine yakıştırdığı endam-ı dil-ârâmını onunla bir kat daha letafet-yâb eylediği kemal-i zîb ü ârâyişi içinde

37. **o:**

Diğer 83

Mısra: **6**

O, işaret sıfatı.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru olup da heyet-i umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o kusur için güzellikten

38. **onunladır.:**-n, -un, -la, -dır

Diğer 83

Mısra: **19**

İşaret zamiri.

Evet refâh onunladır. Yiyip içip çalışmayan

39. **o:**

Diğer 87

Mısra: **28**

O, işaret sıfatı.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i mahsusla o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete şitâb eder daha

o derece:

1. **o derece:**

Diğer 73

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

O kadar, o ölçüde.

ne kadar rahatsız oluyorsa kışın da o derece rahatsızdır.

‘Hayru’l-umûri evsathâ’ mazmununca demek ki her

2. **o derece:**

Diğer 75

Mısra: **25**

Kelime Tipi: -

O kadar, o ölçüde.

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o derece hoş ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar saf Sema

o kadar:

1. **o kadar:**

Diğer 64

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

O derece, o ölçüde.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide de evladını

o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat validenin mahsul-i

2. **o kadar:**

Diğer 64

Mısra: **21**

Kelime Tipi: -

O derece, o nispette.

tesir-i latif varsa bir çocuğun tebessümünde de o kadar letafet vardır.

3. **o kadar:**

Diğer 64

Mısra: **25**

Kelime Tipi: -
O derece, o nispette.

kadar sürür o kadar safa vardır.
Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada
hayattan saadetten

4. o kadar:

Diğer 66
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
O derece, o ölçüde.

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa
etmekte olan bir
validenin yüzü de o kadar latiftir.

o zaman:

1. o zaman:

Diğer 71
Mısra: **29**
Kelime Tipi: -
O vakit, işte o vakit.

'alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir
cihan ne güzel hâl
alır. Hayfa ki ben göremiyorum

oda:

1. odaya:-(y), -a

Diğer 59
Mısra: **24**
*Bir binânın, özellikle bir evin mutfak,
banyo, giriş ve salon dışındaki çalışma,
oturma, yatma vb. işlere yarayan, bir veya
daha fazla çıkışı olan bölümlerinden her biri.*

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı
dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz
eden mehtap

2. odanın:-n, -ın

Diğer 61
Mısra: **10**
*Bir binânın, özellikle bir evin mutfak,
banyo, giriş ve salon dışındaki çalışma,
oturma, yatma vb. işlere yarayan, bir veya
daha fazla çıkışı olan bölümlerinden her biri.*

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu
sırada birbirini
çok seven bir kızla bir delikanlı odanın
bahçeye bakan

3. odasında:-s, -ı, -n, -da

Diğer 62

Mısra: **4**

*Bir binânın, özellikle bir evin mutfak,
banyo, giriş ve salon dışındaki çalışma,
oturma, yatma vb. işlere yarayan, bir veya
daha fazla çıkışı olan bölümlerinden her biri.*

Kışın hava soğur. Dereler nehirler göller buz
tutar. Kar
yağar. Geceleri evinde sıcak odasında
çoluğunu çocuğunu başına

4. odamın:-m, -ın

Diğer 72

Mısra: **19**

*Bir binânın, özellikle bir evin mutfak,
banyo, giriş ve salon dışındaki çalışma,
oturma, yatma vb. işlere yarayan, bir veya
daha fazla çıkışı olan bölümlerinden her biri.*

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada
bulunan odamın
penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek
tepelerle biraz

5. odamızda:-muz, -da

Diğer 74

Mısra: **3**

*Bir binânın, özellikle bir evin mutfak,
banyo, giriş ve salon dışındaki çalışma,
oturma, yatma vb. işlere yarayan, bir veya
daha fazla çıkışı olan bölümlerinden her biri.*

Gece dahi hanemizde odamızda mangal
başında kitap okuyordum.
Bütün efrad-ı aile can kulağıyla dinliyordu.

oğul:

1. oğlum:-um

Diğer 72

Mısra: **11**

Erkek evlat.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum.
Oğlum beş
yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur
okur yazar anlatır

2. oğlum:-um

Diğer 73

Mısra: **13**

Erkek evlat.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona

benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su kenarlarında bağ

oh:

1. **oh:**

Diğer 67

Mısra: 9

Beğenme, hayranlık, sevgi, sevinç, rahatlama vb. duyguları anlatır.

Oh Ne safa-perver manzara
Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem
kalbimde ruhumda

okşa-:

1. **okşayıcı:-y, -ıcı**

Diğer 59

Mısra: 8

Arzuları doğrultusunda gitmek, hoşnut etmek, taltif etmek.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihtisâsât-ı kalbiyeyi

2. **okşuyorum:-yor, -um**

Diğer 72

Mısra: 14

*(Sevgisini, şefkatini belli etmek için) Elini
bir şey üzerinde hafif hafif gezdirmek.*

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel
olduğunu da
söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum.
Okşuyorum öpüyorum

oku-:

1. **okumak:-mak**

Diğer 62

Mısra: 10

*1. Bir yazıda ne yazıldığını sâdece gözle
veya aynı zamanda seslendirerek çözmek 2. Bir
yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak,
öğrenmek.*

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır.
Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar
şeyler bellemek

2. **okuyup:-y, -up**

Diğer 62

Mısra: 6

*1. Bir yazıda ne yazıldığını sâdece gözle
veya aynı zamanda seslendirerek çözmek 2. Bir
yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak,
öğrenmek.*

toplayıp insanlığa yararlı güzel huyları
anlatıcı bir kitap
okuyup dinleten bir babanın zevki yine
başkadır.

3. **okumaya:-ma, -y, -a**

Diğer 64

Mısra: 2

*1. Bir yazıda ne yazıldığını sâdece gözle
veya aynı zamanda seslendirerek çözmek 2. Bir
yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak,
öğrenmek.*

Valide mahsul-i ömrünün yadigâr-ı hayatının
ciğerparesinin
yürümeye söylemeye okumaya yazmaya
başladığı zaman

4. **okumayı:-ma, -y, -ı**

Diğer 69

Mısra: 10

*1. Bir yazıda ne yazıldığını sâdece gözle
veya aynı zamanda seslendirerek çözmek 2. Bir
yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak,
öğrenmek.*

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları
koparır.
Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman
gelir ki okumayı

5. **okur:-r**

Diğer 72

Mısra: 12

*1. Bir yazıda ne yazıldığını sâdece gözle
veya aynı zamanda seslendirerek çözmek 2. Bir
yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak,
öğrenmek.*

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum.
Oğlum beş
yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur
okur yazar anlatır

6. **okuyordum.:-yor, -du, -m**

Diğer 74

Mısra: 3

*1. Bir yazıda ne yazıldığını sâdece gözle
veya aynı zamanda seslendirerek çözmek 2. Bir
yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak,
öğrenmek.*

Gece dahi hanemizde odamızda mangal başında kitap okuyordum.
Bütün efrad-ı aile can kulağıyla dinliyordu.

okun-:

1. **okunur: -ur**
Diğer 59
Mısra: 12
(Bir metin) Seslendirilmek, yüksek sesle kırâat edilmek.

Ey deniz Gönümde bir mâh-ı melâhat var benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin hazin bir keman

2. **okunan: -an**
Diğer 62
Mısra: 21
(Bir metin) Seslendirilmek, yüksek sesle kırâat edilmek.

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk getirir.

okut-:

1. **okuttuğu: -duk, -u**
Diğer 62
Mısra: 7
Okumasını, öğrenmesini sağlamak.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

ol-:

1. **olur: -ur**
Diğer 1
Mısra: 6
"ol-" yardımcı eylemi.

Nazar bu levhâ-yı vecd-âverin füyûzuyla
Gider gider de olur müntehâ-yı şevke yakîn

2. **olduğu: -duk, -u**
Diğer 2
Mısra: 1
"ol-" yardımcı eylemi.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene zarfında yazılmış
manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten bunların

3. **olmasına: -ma, -sı, -n, -a**

Diğer 2

Mısra: 4

"...hâline gelmek" anlamında kullanılan kelime.

ekserisi gazetelerde neşrolunmuş idi.
Mahsul-i sayinin zade-yi tabiatının mahv u nâbûd olmasına

4. **olsam: -sa, -m**

Diğer 2

Mısra: 7

"ol-" yardımcı eylemi.

Muhtî olsam da nazar-ı kerim-i ashabının
iğmâzına teşvikine
muhtaç cûyende-yi terakki bir nev-hevesim.

5. **ol:**

Diğer 5

Mısra: 18

İşaret sıfatı "o".

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep
Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür bugün

6. **oldu: -du**

Diğer 7

Mısra: 3

"... hâline gelmek, şeklini almak" anlamında yardımcı fiil.

Lütfun ile oldu cihân
Cennet gibi ey tâc-dâr

7. **oldur: -dur**

Diğer 8

Mısra: 10

"O" 3. teklik kişi zamiri.

Mazhar-ı adl-i Hüdâ'dır şüphesiz
Çünkü oldur pâdişâh-ı mihrîbân

8. **olsun: -sun**

Diğer 9

Mısra: 2

"ol-" yardımcı eylemi.

Pâdişâh-ı âdil-i Osmâniyân
Sâl-i nev olsun saîd bi'l-izz ü şân

9. **olan:-an**

Diğer 10

Mısra: 2

"ol-" yardımcı eylemi.

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder
Câhil olan âdemin servet elinden gider

10. **olan:-an**

Diğer 12

Mısra: 2

"ol-" yardımcı eylemi.

Nâmi ibkâ eyleyen âsârdır
Masdar-ı âsâr olan efkârdır

11. **ol:**

Diğer 13

Mısra: 12

Işaret sıfatı "o".

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

12. **oldu:-du**

Diğer 14

Mısra: 11

"...hâline gelmek" anlamında kullanılan
kelime.

Cismim artık oldu bî-tâb şiven ü efgândan
Merhamet kıl lütfunu çoktan beridir beklerim

13. **oldun:-du, -ñ**

Diğer 14

Mısra: 9

"ol-" yardımcı eylemi.

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân
Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

14. **ol:**

Diğer 16

Mısra: 2

Işaret sıfatı "o".

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

15. **ol:**

Diğer 16

Mısra: 4

Işaret sıfatı "o".

Böyle bir manzara-yı câzibe-fermâ olamaz
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

16. **ol:**

Diğer 17

Mısra: 3

Işaret sıfatı "o".

Ediyordu beni ol dem intâk
O yeşil kırdâ çiçekler güller

17. **ol:**

Diğer 21

Mısra: 3

Işaret sıfatı "o".

İstedim yazmak cevâbın ol zamân
İşlerim tehîre bâisdi hemân

18. **ol:**

Diğer 22

Mısra: 2

Işaret sıfatı "o".

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

19. **olmayanlar:-ma, -y, -an, -lar**

Diğer 44

Mısra: 13

Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak
olamazlar.
İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar
etmeyenlerin

20. **olup:-up**

Diğer 44

Mısra: 14

"ol-" yardımcı eylemi.

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak
olamazlar.
İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar
etmeyenlerin

21. **olan:-an**

Diğer 45

Mısra: 1

"ol-" yardımcı eylemi.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada olan muhabbetidir.
Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü muhabbet olan validedir.

22. **olan:-an**
Diğer 45
Mısra: 2
"ol-" yardımcı eylemi.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada olan muhabbetidir.
Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü muhabbet olan validedir.

23. **olan:-an**
Diğer 45
Mısra: 10
"ol-" yardımcı eylemi.

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım.
Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir ahbabı refiki

24. **olan:-an**
Diğer 45
Mısra: 19
"ol-" yardımcı eylemi.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan cihazının
ikmalîçün her türlü tedârikât serian görülür.
Komşuları

25. **olduğunu:-duk, -u, -n, -u**
Diğer 45
Mısra: 16
"ol-" yardımcı eylemi.

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman
şimendiferin hayli
uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i hüzn-i iştimalî

26. **olan:-an**
Diğer 46
Mısra: 16
"ol-" yardımcı eylemi.

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına
mazinin yadigârı
olan ıztırâbât-ı vicdaniyesini hikâye ederken
çehresinde hasil

27. **olduğu:-duk, -u**
Diğer 46
Mısra: 5
"ol-" yardımcı eylemi.

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip
bilmem nasıl bir
vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten
sonra pederlerine

28. **olup:-up**
Diğer 46
Mısra: 19
"ol-" yardımcı eylemi.

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar
etmeyen ve sayesinde
nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa
edenlerin

29. **olarak:-arak**
Diğer 47
Mısra: 6
... şekilde, hâlinde olmak.

aralık kuzu meleyişleri işitiliyordu.
Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını
çalıyordu. Hafif bir

30. **olan:-an**
Diğer 47
Mısra: 3
"ol-" yardımcı eylemi.

tarftaki sık bir ormandan derenin kenarına
kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların
arasından aralık

31. **olan:-an**
Diğer 47
Mısra: 21
"ol-" yardımcı eylemi.

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar
temaşaya koyulduğum
zaman bir sada-yı gaybın Zîb ü ziynete
aldanma

32. **olmayan:-ma, -y, -an**
Diğer 47
Mısra: 12
"ol-" yardımcı eylemi.

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş
dalmış kalmışım

Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden çıkardığı

33. **olmuş idi.:-i, -di**

Diğer 47

Mısra: **25**

Kelime Tipi: -

Olmak, vuku bulmak, gerçekleşmek.

gibi kararımış âdeti gece olmuş idi. Hemen kalktım. Şehrin ta öte başında bulunan haneme avdet ettim.

34. **olarak:-arak**

Diğer 51

Mısra: **21**

"ol-" yardımcı eylemi.

defa olarak takdir ediyorum
Birinci ve ikinci takdirim Tıfl-ı Nâim ve
Dünyada Her

35. **oluyor.:-u, -yor**

Diğer 51

Mısra: **19**

"ol-" yardımcı eylemi.

Evet bunun hepsi dem-i Tulû'a tesadüf etmiş oluyor.
İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir üçüncü

36. **olan:-an**

Diğer 52

Mısra: **19**

"ol-" yardımcı eylemi.

pertev-rîz olan asar-ı edebîyenin ve lâ-siyyema Fecrinin mâbihi'l-iltimâi olmak itibariyle haiz-i imtiyazdır.

37. **olmak:-mak**

Diğer 52

Mısra: **15**

"ol-" yardımcı eylemi.

Kablü't-tab'-ı metali' olmak şerefine mazhariyetim için ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü bir kapı

38. **olmak:-mak**

Diğer 52

Mısra: **20**

"ol-" yardımcı eylemi.

pertev-rîz olan asar-ı edebîyenin ve lâ-siyyema Fecrinin mâbihi'l-iltimâi olmak itibariyle haiz-i imtiyazdır.

39. **olduğu:-duğ, -u**

Diğer 57

Mısra: **11**

"...hâline gelmek" anlamında kullanılan kelime.

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir zaman insan bir yalıda bulunsa

40. **olduğunu:-duk, -un, -u**

Diğer 57

Mısra: **8**

"ol-" yardımcı eylemi.

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın saadetin zevkin sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin. Bilmem mehtaplı

41. **olduğu:-duk, -u**

Diğer 58

Mısra: **1**

"ol-" yardımcı eylemi.

bu şehir-i azîm üzerine saçmakta olduğu envâr-ı feyz-â-feyzi vâlihâne seyr eyler.

42. **olur:-ur**

Diğer 58

Mısra: **7**

"ol-" yardımcı eylemi.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet muhrik ve müessir bir sada simâh-ı ruha aksederek insan birdenbire kendisini

43. **olur:-ur**

Diğer 58

Mısra: **17**

"ol-" yardımcı eylemi.

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan olurlar. Ara sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi ihlale bâdî olur.

44. **olurlar:-ur, -lar**

Diğer 58

Mısra: 17

"ol-" yardımcı eylemi.

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan
olurlar. Ara
sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi
ihlale bâdî olur.

45. **olan:-an**

Diğer 59

Mısra: 8

"ol-" yardımcı eylemi.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihtisâsât-ı kalbiyeyi

46. **olan:-an**

Diğer 59

Mısra: 26

"ol-" yardımcı eylemi.

tıfl-ı şîr- hârın yüzüne vurmuş. Validesi
yanında yatıyor. Bu
validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet
edecek olan

47. **olduğu:-duk, -u**

Diğer 60

Mısra: 2

"ol-" yardımcı eylemi.

Karada denizde her türlü insan hayvan
bulunduğu
hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi
bunların renkleri

48. **olan:-an**

Diğer 61

Mısra: 19

"ol-" yardımcı eylemi.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp
otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu
meleyişleri gelir.

49. **olduğunu:-duk, -un, -u**

Diğer 62

Mısra: 8

"ol-" yardımcı eylemi.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir
çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve
güzel olduğunu

50. **olan:-an**

Diğer 62

Mısra: 15

"ol-" yardımcı eylemi.

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü
parıldar.
Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağınık
saçlarını dalgalandıran

51. **olan:-an**

Diğer 64

Mısra: 12

"ol-" yardımcı eylemi.

ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı hülâsa ümid-i
istikbalidir.
Evlat şefkatin numune-yi zihayatı olan
validenin gözü

52. **olur:-(u)r**

Diğer 64

Mısra: 8

"ol-" yardımcı eylemi.

vicdaniye hissiyat-ı rakika ancak validelerde
bulunur dense
mübalağa edilmemiş olur.

53. **olan:-an**

Diğer 66

Mısra: 13

"ol-" yardımcı eylemi.

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa
etmekte olan bir
validenin yüzü de o kadar latiftir.

54. **olmazdın:-maz, -dı, -n**

Diğer 66

Mısra: 20

"ol-" yardımcı eylemi.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.
Ey neşve sen kanatlansan da böyle olmazdın
Yüz

55. **olanlar:-an, -lar**

Diğer 68

Mısra: 19

"ol-" yardımcı eylemi.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin
servet ü sâ mânının ağyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

56. **olduğunu:-duk, -u, -n, -u**

Diğer 69

Mısra: 22

"ol-" yardımcı eylemi.

ve bahtiyar olarak geçindirir.
Elhasıl evladın ne olduğunu anlamak için evlat
yüzü görmek

57. **olacaklar:-acak, -lar**

Diğer 71

Mısra: 22

*Bir durumda bulunmak, bir vasfı taşımak
veya bir vasfı kazanmak.*

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel
olacaklar ah ne

58. **olan:-an**

Diğer 71

Mısra: 2

"ol-" yardımcı eylemi.

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak
koklamak
gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan
birincisi olan görmek

59. **olsun:-sun**

Diğer 71

Mısra: 19

"ol-" yardımcı eylemi.

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes
söylüyor
denizler nehirler dağlar ovalar kırlar çayırlar
bahçeler

60. **olduğu:-duk, -u**

Diğer 72

Mısra: 24

"ol-" yardımcı eylemi.

hemen kısım-ı küllisi manzûr oluyordu. Bir iki
saat evvel yağmaya
başlamış olduğu anlaşılan kar devam
ediyordu. Her taraf

61. **olduğunu:-duk, -u, -n, -u**

Diğer 72

Mısra: 13

Herhangi bir durumda bulunmak.

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel
olduğunu da
söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum.
Okşuyorum öpüyorum

62. **olan:-an**

Diğer 73

Mısra: 8

"ol-" yardımcı eylemi.

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu.
Mangalda nar gibi
kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı.
Herkes soba başına

63. **olduğu:-duk, -u**

Diğer 75

Mısra: 2

"ol-" yardımcı eylemi.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

64. **olan:-an**

Diğer 76

Mısra: 26

Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve
ikiden
ziyade minaresi olan camilerin minarelerine
mahya ipleri

65. **olanı:-an, -ı**

Diğer 76

Mısra: 3

Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

yalnız İstanbul'da olanı zikr ile iktifa
edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün
kaldı mı evlerde

66. **oldukları:-duk, -lar, -ı**

Diğer 76

Mısra: 15

"ol-" yardımcı eylemi.

olan eşyayı getirtip yıkamış temizlemiş
oldukları dükkânlarına
sırasıyla koymuşlar üzerlerine Ramazan-ı
şerife mahsus

67. **olan:-an**

Diğer 77

Mısra: 11

"ol-" yardımcı eylemi.

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda
bilcümle
müminîn ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı
azimü'ş-şan tilavet

68. **olur.:-ur**

Diğer 77

Mısra: 6

"ol-" yardımcı eylemi.

siler süpürür dükkânlarına çeki düzen verirler.
Çarşılar sokaklar her taraf parıl parıl yanar
gülür gibi olur.

69. **oldukları:-duk, -lar, -ı**

Diğer 80

Mısra: 12

"ol-" yardımcı eylemi.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar
sarınmış bürünmüş
kukulelerini çekmiş oldukları hâlde
yürüyorlardı. Bir

70. **olmazsa:-maz, -sa**

Diğer 80

Mısra: 26

Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile
bilinir fen ile
yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim
olmazsa fen olamaz. Fen

71. **olmazsa:-maz, -sa**

Diğer 80

Mısra: 27

Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin
mevzuu kâinat gayesi
marifet-i kâinatıdır. İlim ve fen insanların
saadet hâllerine yarar.

72. **olduğunu:-duk, -u, -n, -u**

Diğer 81

Mısra: 19

Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde
düşündü. Keşf etti.
Buldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı
açıp iki

73. **olur:-ur**

Diğer 83

Mısra: 24

"ol-" yardımcı eylemi.

Sonunda pek sefil ü hor
Olur da bulmaz i'tibâr.

74. **olmalı:-malı**

Diğer 84

Mısra: 9

*Bir durumda bulunmak, bir vasfı taşımak
veya bir vasfı kazanmak.*

Maârif ehli olmalı

Tarîk-i Hakk'ı bulmalı

75. **olmaz:-maz**

Diğer 84

Mısra: 12

"ol-" yardımcı eylemi.

Gece gündüz çalışın
Bıkmak olmaz alışın

76. **ol:**

Diğer 85

Mısra: 8

İşaret sıfatı "o".

Derd-i aşka sâkî-yi sîmîn-beden bîgânedir
Nâle-yi uşşâka hayf.. Ol dil-şiken bîgânedir.

77. **ol:**

Diğer 85

Mısra: 12

İşaret sıfatı "o".

Mihr-i hüsnü nûrlar serper fezâ-yı fikrime
Tâb-ı vechinden henüz ol gül-dehen bîgânedir

78. **oldu:-du**

Diğer 85

Mısra: 22

"ol-" yardımcı eylemi.

Sa'y u gayretle tedâvî ettiler
Etmedi kâr âkıbet oldu tebâh

79. **oldum:-du, -m**

Diğer 85

Mısra: 13

"...hâline gelmek" anlamında kullanılan
kelime.

Vâdî-yi firkatte kaldım âh kim oldum harâb
Ağlarım.. eşk âbıma nahl-i çemen bigânedir

80. **oldu:-du**

Diğer 86

Mısra: 3

"ol-" yardımcı eylemi.

Bu ma'sûme dokuz yıl oldu dem-sâz
Düşer kalkar güler ağlardı kış yaz.

81. **olarak:-arak**

Diğer 87

Mısra: 20

Hâlinde, şeklinde.

ulviyet-i maneviyesiyle mest ve hayran eden
Ramazan-ı
nâşirü'l-gufrâmı nurun alâ nur olarak takip ve
hulul eyleyen

olama:-

1. **olamayacağından:-ama, -y, -acak, -ı, -n, -
dan**

Diğer 2

Mısra: 5

Uygun düşmek, yerinde görülmek.

kail olmak insan için kabil olamayacağından
ben de bunların
perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma
sığdıramadım.

2. **olamaz: -maz**

Diğer 16

Mısra: 3

Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

Böyle bir manzara-yı câzibe-fermâ olamaz
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

3. **olamaz:-a, -maz**

Diğer 66

Mısra: 6

Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

cihan-ı medeniyete bundan büyük bundan
şerefli hizmet
de olamaz.

ola(bil):-

1. **olamaz:-maz**

Diğer 80

Mısra: 26

Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile
bilinir fen ile
yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim
olmazsa fen olamaz. Fen

oldu mu:

1. **oldu mu:**

Diğer 78

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Olunca, olduğunda.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir
görmediğini görür.
Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu
artık o yolculuğun

olduğu gibi:

1. **olduğu gibi:**

Diğer 82

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Görüldüğü gibi.

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek
çiftçilik marangozluk
terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık
tababet

oldukça:

1. **oldukça:-dukça**

Diğer 6

Mısra: 29

Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

Nûr-ı feyz oldukça dâim hak-nümâ
Pâdişâhim kuvvetinle bin yaşa

2. **oldukça:**

Diğer 44

Mısra: 1
Olduğu sürece.

Cehalet sefaletin sütanasıdır. Daim oldukça o nevzat büyür yetişir.

olmakta idi.:

1. **olmakta idi.:**
Diğer 46
Mısra: 25
Kelime Tipi: -
Olmaktaydı, oluyordu.
idi.

olsa olsa:

1. **olsa olsa:**
Diğer 70
Mısra: 21
Kelime Tipi: -
Ancak.
İşte âmânın uyku esnasında gördüğü rüya olsa olsa bu hissiyatın derece-yi saniyesinde ibaret kalır.

2. **olsa olsa:**
Diğer 72
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Ancak.

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu çalgılardan keman pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok zaman

olunca:

1. **olunca:**
Diğer 60
Mısra: 5
Olduğu zaman.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de ancak herkesin

olup biter:

1. **olup biter:-er**
Diğer 51
Mısra: 18

Kelime Tipi: -
Olup bitmek, o an gerçekleşip sona ermek.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını yazarken beğenir. Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup biter.

on beş:

1. **on beş:**
Diğer 74
Mısra: 17
Kelime Tipi: -
On beş sayısı.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi müteaddit ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline getirildi. Bahar

2. **on beş:**
Diğer 76
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
On beş, sayı sıfatı.

yalnız İstanbul'da olanı zikr ile iktifa edeceğim Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün kaldı mı evlerde

on bir:

1. **on bir:**
Diğer 80
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
On Bir (11) sayısı.

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım. Saat on bir. Kar başladı. Her parça bir hareket-i devraniyeye tabi olarak

on dokuz:

1. **on dokuz:**
Diğer 51
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
On dokuz (19).

buyurulmuştur Bu dil-pezîr mecmuayı vücuda getiren on dokuz parça

ondan sonra:

1. ondan sonra:

Diğer 70

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Daha sonra.

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği şeyleri eliyle yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince tahayyül eder.

onlar:

1. onlara:-a

Diğer 45

Mısra: 16

Üçüncü çoğul şahıs zamiri.

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman şimendiferin hayli uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i hüzn-i iştimali

2. onları:-ı

Diğer 73

Mısra: 19

"Onlar" işaret zamiri.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur. Tesir-i bürüdetle vücut sıkılır küçülür deveran-ı dem faalane

orada:

1. orada:

Diğer 17

Mısra: 6

Sözü edilen yerde, bulunduğu yerde.

Ormanın bir kenârında sürüler Bana pek hoş görünürdü orada

2. oradaki:-ki

Diğer 72

Mısra: 5

Sözü edilen yerde, bulunduğu yerde.

hem-dem olduktan sonra ayrılmış da oradaki macera-yı aşk

u sevdâyı anlatıyor derim. Bunları da görmek isterim. Efsus

3. orada:

Diğer 85

Mısra: 2

Sözü edilen yerde, bulunduğu yerde.

Sa'y u gayret nerede Nakd u servet orada

ordu-yı hümayun:

1. ordu-yı hümayun²⁷:

Diğer 53

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Pâdişâhın, Osmanlı Devleti'nin ordusu.

İkinci Ordu-yı Hümayun Levazım Dairesi birinci şubesi Müdür-i muavin-i ulâ edib-i zî-iktidar saadetli Mustafa

orman:

1. ormanın:-ın

Diğer 17

Mısra: 5

Ağaçlarla kaplı geniş alan, büyük koru.

Ormanın bir kenârında sürüler Bana pek hoş görünürdü orada

2. orman:

Diğer 46

Mısra: 9

Ağaçlarla kaplı geniş alan, büyük koru.

ederken orman kenarındaki çalılıktan andelib çemenzara karşı nağme-perdâz olur. Bunun sada-yı rikkat-efzâsıyla dere

3. ormandan:-dan

Diğer 47

Mısra: 3

Ağaçlarla kaplı geniş alan, büyük koru.

taraftaki sık bir ormandan derenin kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların arasından aralık

²⁷ İkinci Ordu Hümayun-ı Levazım Dairesi şeklinde yanlış okunan tamlama anlama dikkat

edilerek İkinci Ordu-yı Hümayun Levazım Dairesi şeklinde düzeltilmiştir.

4. **ormanlarını:-lar, -l, -n, -l**

Diğer 57

Mısra: 13

Ağaçlarla kaplı geniş alan, büyük koru.

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını
ormanlarını bunlar
arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ
köşkerleri safalı

5. **orman:**

Diğer 59

Mısra: 1

Ağaçlarla kaplı geniş alan, büyük koru.

Böyle bir gecede insan orman içinde denize
nazır bir
köşkte bulunsa

6. **orman:**

Diğer 59

Mısra: 4

Ağaçlarla kaplı geniş alan, büyük koru.

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı
kamerin denizin
ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki
kuşların cıvıltılarını

7. **ormanın:-ın**

Diğer 59

Mısra: 3

Ağaçlarla kaplı geniş alan, büyük koru.

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı
kamerin denizin
ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki
kuşların cıvıltılarını

8. **ormandan:-dan**

Diğer 61

Mısra: 19

Ağaçlarla kaplı geniş alan, büyük koru.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp
otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu
meleyişleri gelir.

9. **ormanlarda:-lar, -da**

Diğer 63

Mısra: 4

Ağaçlarla kaplı geniş alan, büyük koru.

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da
bunlardan
başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda
taşlarda ormanlarda

10. **ormanlardan:-lar, -dan**

Diğer 78

Mısra: 20

Ağaçlarla kaplı geniş alan, büyük koru.

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su
kenarlarından köprülerden
geçiyor gâh zümrüdîn ovaların ortasından
ormanlardan

orta:

1. **ortasında:-s, -l, -n, -da**

Diğer 58

Mısra: 14

*Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru
yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer.*

Evet bu iki âşık-ı bedayi-i tabiat bitabane
kürekleri çekerler
bazen dururlar. Deniz ortasında kurşun kalem
ile cüzdanlarına

2. **ortasında:-(s)l, -(n)da**

Diğer 59

Mısra: 29

*Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru
yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer.*

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz
ortasında iki sevdazedenin
kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları
görülür.

3. **ortasından:-s, -l, -n, -dan**

Diğer 74

Mısra: 11

*Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru
yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer.*

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi
ortasından
bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her
iki tarafta

4. **ortasından:-s, -l, -n, -dan**

Diğer 78

Mısra: 20

*Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru
yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer.*

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su
kenarlarından köprülerden
geçiyor gâh zümrüdîn ovaların ortasından
ormanlardan

ortadan kaldırmak:

1. ortadan kaldırmak:-mak

Diğer 82

Mısra: 31

Kelime Tipi: -

Yok etmek.

kaldırmak için muvaffakiyetler hasıl oldu.

oruç tutmak:

1. oruç tutmak:-mak

Diğer 77

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Oruç ibadetini yerine getirmek.

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda
bilcümle
müminîn ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı
azimü's-şan tilavet

osmâniyân:

1. osmâniyân:

Diğer 8

Mısra: 8

Osmanlılar.

Rûz-ı firûz-ı cülûsundan beri
Bi'l-umûm dil-şâddır Osmâniyân

osmanlı:

1. osmânlılar:-lar

Diğer 5

Mısra: 3

*Osmanlı devletinin tebaasından olan
kimse.*

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar
Neyyir-i eltâf ü ihsân doğduğu gündür bugün

2. osmanlı:

Diğer 67

Mısra: 1

*Osmanlı devletinin tebaasından olan
kimse.*

Gönül şu demde bir büyük Osmanlı edibinin
Yat uyu ey tıfl-ı safâ-perverim

ot:

1. otlar:-lar

Diğer 60

Mısra: 12

*Toprak üstündeki bölümleri
odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda
bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük
bitkilere verilen ortak ad .*

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım
İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler
ile döşenir

2. otları:-lar, -ı

Diğer 62

Mısra: 1

*Toprak üstündeki bölümleri
odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda
bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük
bitkilere verilen ortak ad .*

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları
çiçekleri kımıldatır.
Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk
vardır.

3. otları:-lar, -ı

Diğer 69

Mısra: 9

*Toprak üstündeki bölümleri
odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda
bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük
bitkilere verilen ortak ad .*

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları
koparır.

Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman
gelir ki okumayı

otel canik'in:

1. otel canik'in:-in

Diğer 77

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

"Otel Canik" yapı ismi.

anlaşıldığından bittabi beklemek lazım
gelmekle mevki-i
mezkûrda Otel Canik'in bahçesine girdim.
Biraz ârâmdan

otla-:

1. otlamakta:-makta

Diğer 47

Mısra: 4

(Hayvan) Dolaşarak yerden ot yemek.

tarafındaki sık bir ormandan derenin kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların arasından aralık

2. otlamakta:-makta

Diğer 61

Mısra: 20

(Hayvan) Dolaşarak yerden ot yemek.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu meleyişleri gelir.

otur-:

1. oturduğumuz:-duk, -umuz

Diğer 73

Mısra: 15

Vücûdun belden yukarı kısmı dik duracak ve vücut ağırlığı kaba etler üzerine binecek şekilde bir yere yerleşmek, kuut etmek.

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf güzel iyi hava teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde vicdanımızda inşirah

otuz:

1. otuz:

Diğer 87

Mısra: 18

Otuz sayı sıfatı.

faikamin kabulü müsterhamdır. Efendimiz Otuz günden beri sâkinân-ı arzın milyonlarca erbab-ı imanını

ova:

1. ovaya:-ya

Diğer 47

Mısra: 1

Çevresindeki yüksek ve ârızalı topraklara göre çukurda kalan geniş ve düz arâzi.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir tepedir ki yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp gidiyordu. Karşı

2. ovalar:-lar

Diğer 71

Mısra: 20

Çevresindeki yüksek ve ârızalı topraklara göre çukurda kalan geniş ve düz arâzi.

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes söylüyor denizler nehirler dağlar ovalar kırlar çayırlar bahçeler

3. ovaların:-lar, -ın

Diğer 78

Mısra: 20

Çevresindeki yüksek ve ârızalı topraklara göre çukurda kalan geniş ve düz arâzi.

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su kenarlarından köprülerden geçiyor gâh zümrüdîn ovaların ortasından ormanlardan

ovna-:

1. oynar:-r

Diğer 69

Mısra: 10

Hareket etmek, kımıldamak.

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları koparır. Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman gelir ki okumayı

ovun:

1. oyunlar:-lar

Diğer 75

Mısra: 4

Bir menfaat olmadan hoşça vakit geçirmek için yapılan, çeşidine göre belli kurallara bağlanmış, mahârete dayalı eğlence.

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı. Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp akşama kadar

2. oyunlar:-lar

Diğer 75

Mısra: 6

Bir menfaat olmadan hoşça vakit

geçirmek için yapılan, çeşidine göre belli kurallara bağlanmış, mahârete dayalı eğlence.

devam etti.

İcra edilen oyunlar

3. oyunları:-lar, -ı

Diğer 75

Mısra: 11

Bir menfaat olmadan hoşça vakit geçirmek için yapılan, çeşidine göre belli kurallara bağlanmış, mahârete dayalı eğlence.

Jimnastik oyunları

Canbaz oyunları

4. oyunları:-lar, -ı

Diğer 75

Mısra: 12

Bir menfaat olmadan hoşça vakit geçirmek için yapılan, çeşidine göre belli kurallara bağlanmış, mahârete dayalı eğlence.

Jimnastik oyunları

Canbaz oyunları

oyun kâğıdı:

1. oyun kâğıdı:

Diğer 63

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

İskambil kağıdı.

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile uğraşanların sabahtan akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşıp kan ter

oyuncu:

1. oyuncular:-lar

Diğer 77

Mısra: 3

Sinema, perde veya bir gösteride rol alan sanatçı, aktör, aktris.

çalgıcılar bütün oyuncular hazırlanır.

Kıraathaneçiler

kahveciler gazineocular fincanlarını

bardaklarını nargilelerini takımlarını

Ö

öğle:

1. öğleden:-den

Diğer 75

Mısra: 4

Öğle vakti, gün ortası.

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı.

Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp

akşama kadar

öğren:-

1. öğrenir:-ir

Diğer 51

Mısra: 13

Bilgi edinmek, bilgi sahibi olmak; anlamak, idrak etmek.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek

öğrenir takdis

eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve

izan müsait

2. öğrenmek:-mek

Diğer 62

Mısra: 10

Bilgi edinmek, bilgi sahibi olmak; anlamak, idrak etmek.

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır.

Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar şeyler bellemek

3. öğrenir.:-ir

Diğer 69

Mısra: 11

Bilgi edinmek, bilgi sahibi olmak; anlamak, idrak etmek.

yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi

anlamak

ister. Artık bu çocuk âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete

4. öğrenir:-ir

Diğer 78

Mısra: 5

Bilgi edinmek, bilgi sahibi olmak; anlamak, idrak etmek.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir görmediğini görür.

Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu

artık o yolculuğun

öğret:-

1. **öğrettiği:**-tik, -i

Diğer 62

Mısra: 7

Bir kimseye bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve güzel olduğunu

ölü:

1. **ölü:**

Diğer 46

Mısra: 22

Hareketsiz, durgun, canlılığı kalmamış.

dehşetli istikbalini düşünür ağlarım.
Şems-i garibin son ziyaları ölü ağaçların zirvelerine

ömr:

1. **ömr:**

Diğer 5

Mısra: 15

Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Ömr ü ikbâl-i hümâyûnun füzûn etsin Hüdâ
Tâc-dâr-ı fahr-ı devrân doğduğu gündür bugün

ömr-i hümâyûnun:

1. **ömr-i hümâyûnun:**-un

Diğer 7

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Kutlu, mübarek ömür.

Ömr-i hümâyûnun şehâ
Kılsın mezîd perverdigâr

ömür:

1. **ömür:**

Diğer 10

Mısra: 8

Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Ân-ı civânî dahi zâil olur şüphesiz
Vakt-i nedâmet gelir ömür ise eyler güzer

2. **ömürlerini:**-ler, -i, -n, -i

Diğer 69

Mısra: 25

Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba ederek cihanın hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir bahşâyîş-i ilahiyeden

ön:

1. **önümden:**-üm, -den

Diğer 47

Mısra: 20

Bir kimse veya yerin yüzünün baktığı tarafta olan yakın yer, ön taraf.

Bu sırada idi ki cism-i medeniyete dem-i hayat isale eden şimendifer katarı önümden süratle geçiyordu.

2. **önünde:**-ü, -n, -de

Diğer 66

Mısra: 17

Bir kimse veya yerin yüzünün baktığı tarafta olan yakın yer, ön taraf.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd göz önünde
tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O melâhati o vaziyet-i

3. **önünde:**-ü, -n, -de

Diğer 68

Mısra: 12

Bir kimse veya yerin yüzünün baktığı tarafta olan yakın yer, ön taraf.

Evlat Valideynin yadigâr-ı ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı
ümid-i istikbalidir. Yahut valideynin gözleri önünde tecessüm

4. **on:**

Diğer 75

Mısra: 16

Dokuzdan sonra gelen sayının adı.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için piyango keşide kılınıyordu. Üç bando musıka on kişiden ibaret Lehli kız

öp-:

1. **öpüyorum:**-üyor, -um

Diğer 72

Mısra: 14

Sevgi, saygı, bağlılık belirtmek amacıyla dudaklarımı değdirmek.

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel olduğunu da söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum. Okşuyorum öpüyorum

ördek:

1. **ördekler:**-ler

Diğer 61

Mısra: 3

Perde ayaklılardan, evcil ve yabani cinsleri bulunan, kazdan küçük, paytak yürüyüşlü su kuşu.

Kazlar ördekler martı kuşları gibi birçok hayvanlar derelerde göllerde nehirde denizde gezerler.

öt-:

1. **öter.:**-er

Diğer 61

Mısra: 22

(Kuş ve böcek) Değişik tonlarda nağmeli sesler çıkarmak.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel kavalını çalar. Bülbüller yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel bir rüzgâr

öte:

1. **öte:**

Diğer 47

Mısra: 26

1. Öbür taraf, ileri. 2. Uzak, ayrı.

gibi kararımış âdeta gece olmuş idi. Hemen kalktım. Şehrin ta öte başında bulunan haneme avdet ettim.

öteki:

1. **ötekilerinin:**-ler, -i, -n, -in

Diğer 63

Mısra: 2

Öbür, diğer.

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği kazandığını gören yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin bin kat üstündedir.

ötesine berisine:

1. **ötesine berisine:**

Diğer 76

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Çeşitli yerlerine, orasına burasına.

olarak celp edilmiştir ibaresini havi levhalar yapıştırmışlar güllaç demetlerini gelişi güzel dükkânların ötesine berisine

öyle:

1. **öyle:**

Diğer 5

Mısra: 6

O şekilde, ona benzer, onun gibi.

Nâşir-i envâr-ı hikmettir vücûd-ı akdesi
Öyle bir ihsân-ı Sübhân doğduğu gündür bugün

2. **öyle:**

Diğer 53

Mısra: 13

O şekilde, ona benzer, onun gibi.

Engüşt-i hatâ uzatma öyle
Bir kısmına gel nazîre söyle

öyle ya:

1. **öyle ya:**

Diğer 51

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Tabii, şüphesiz.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek öğrenir takdis eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve izan müsait

P

pâdişâh:

1. **pâdişâhım:-im**

Diğer 5

Mısra: **13**

Hükümdar, sultan.

Pâdişâhım çok yaşa gül-bângını vird eylerim
Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

2. **pâdişâhım:-im**

Diğer 6

Mısra: **6**

Hükümdar, sultan.

Satvetin âfâka versin incilâ
Pâdişâhım devletinle bin yaşa

3. **pâdişâhım:-im**

Diğer 6

Mısra: **12**

Hükümdar, sultan.

İ'tilâ etsin füyûzun i'tilâ
Pâdişâhım şevketinle bin yaşa

4. **pâdişâhım:-im**

Diğer 6

Mısra: **18**

Hükümdar, sultan.

Şevketin efzûn olsun dâimâ
Pâdişâhım kudretinle bin yaşa

5. **pâdişâhım:-im**

Diğer 6

Mısra: **24**

Hükümdar, sultan.

Milletin bulsun serîrinle bekâ
Pâdişâhım satvetinle bin yaşa

6. **pâdişâhım:-im**

Diğer 6

Mısra: **30**

Hükümdar, sultan.

Nûr-ı feyz oldukça dâim hak-nümâ
Pâdişâhım kuvvetinle bin yaşa

7. **pâdişâhlar:-lar**

Diğer 6

Mısra: **33**

Hükümdar, sultan.

Dem-be-dem ey pâdişâhlar sürûru
Söyleriz biz şevk ile şu sözleri

8. **padişahım:-im**

Diğer 70

Mısra: **14**

Hükümdar, sultan.

ve iclal ile daim ve ber-karar buyursun âmin
Padişahım çok yaşa

9. **padişahımız:-ımız**

Diğer 70

Mısra: **3**

Hükümdar, sultan.

bî-minnetimiz şevketli padişahımız efendimiz
hazretlerinin
yevm-i veladet-i hümayunlarına müsadif
olmak hasebiyle bir

pâdişâh-ı âdil-i osmâniyân:

1. **pâdişâh-ı âdil-i osmâniyân:**

Diğer 9

Mısra: **1**

Kelime Tipi: -

Osmanlıların adaletli padişahı.

Pâdişâh-ı âdil-i Osmâniyân

Sâl-i nev olsun saîd bi'l-izz ü şân

pâdişâh-ı âl-i osmân:

1. **pâdişâh-ı âl-i osmân:**

Diğer 5

Mısra: **1**

Kelime Tipi: -

Yüce Osmanlının sultanı, hükümdarı.

Pâdişâh-ı Âl-i Osmân doğduğu gündür bugün
Hazret-i Abdülhamîd Hân doğduğu gündür
bugün

pâdişâh-ı hikmet-nisâr:

1. **pâdişâh-ı hikmet-nisâr:**

Diğer 7

Mısra: **8**

Kelime Tipi: -

Hikmet saçan padişah.

Adlin muhîttir âlemi

Ey pâdişâh-ı hikmet-nisâr

padişah-ı maâlî- asarı:

1. **padişah-ı maâlî- asarı:-ı**

Diğer 70

Mısra: 2
Kelime Tipi: -
Yüce eserler ortaya koyan padişah, yüce eserlerin padişahı.

Bugün ümmet-i celile-yi İslamiye millet-i necibe-yi
Osmaniye'nin halife-yi âli-tebârî padişah-ı maâlî- asarı velinimet-i

pâdişâh-ı mihrîbân:

1. **pâdişâh-ı mihrîbân:**

Diğer 8
Mısra: 10
Kelime Tipi: -
Şefkatli, merhametli padişah.

Mazhar-ı adl-i Hüdâ'dır şüphesiz
Çünkü oldur pâdişâh-ı mihrîbân

pak u tâhir edip:

1. **pak u tâhir edip:-ip**

Diğer 77
Mısra: 14
Kelime Tipi: -
Saf ve temiz etmek.

etmek ibadet eylemek için zahirini bânını
pak u tâhir edip müheyya dururlar. Hasılı ağniyâ fukara hâlli hâlince

panorama:

1. **panoramaya:-y, -a**

Diğer 79
Mısra: 25
Yüksek bir yerin görüş alanına giren geniş manzara.

panoramaya bakmakla doyamıyordum.
Hissettiğim zevk ve meserret nâ-kabil-i tasvirdir. Bu esnada vagon pencerelerinin

parça:

1. **parçalardan:-lar, -dan**

Diğer 2
Mısra: 2
Pare, bölüm, kısım.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene zarfında yazılmış

manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten bunların

2. **parça:**

Diğer 51
Mısra: 4
Pare, bölüm, kısım.

buyurulmuştur
Bu dil-pezîr mecmuayı vücuda getiren on dokuz parça

3. **parçaya:-y, -a**

Diğer 74
Mısra: 14
Pare, bölüm, kısım.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek çok ulu ağaçlar vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar yadigârı üçer

4. **parçaya:-y, -a**

Diğer 74
Mısra: 16
Pare, bölüm, kısım.

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla geçilir.
Tavuk Ormanı berzahtan yukarı ikinci parçaya denilir

5. **parçasının:-s, -i, -n, -in**

Diğer 80
Mısra: 23
Pare, bölüm, kısım.

alınmış parçasının ismi yahut düşünülüp çalışılıp meydana çıkarılan kısmıdır.

6. **parçası:-s, -i**

Diğer 81
Mısra: 19
Pare, bölüm, kısım.

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde düşündü. Keşf etti.
Buldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı açıp iki

parıl parıl:

1. **parıl parıl:**

Diğer 77

Mısra: 6
Kelime Tipi: -
Parıldayarak, ışık saçarak.

siler süpürür dükkânlarına çeki düzen verirler.
Çarşılar sokaklar her taraf parıl parıl yanar
gülür gibi olur.

parılda-:

1. **parıldar:-r**

Diğer 62

Mısra: 15

Işık saçmak, parıl parıl ışık vermek.

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü
parıldar.
Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağınık
saçlarını dalgalandıran

parla-:

1. **parlıyor:-yor**

Diğer 6

Mısra: 16

*Kuvvetli ışık çıkarmak, ışık saçmak,
ışıldamak.*

Şânını takdîs için ey dâd-ger
Her tarafta parlıyor tâk-ı zafer

parlak:

1. **parlak idi: i, -di**

Diğer 52

Mısra: 21

Parlayandı, ışıldayandı; açıktı.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulûf
arasındaki
fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa
ile anlaşılır.

2. **parlak:**

Diğer 66

Mısra: 21

Parlayan, ışıldayan; açık.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima
o münevver
çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır.
Şüphe yok

3. **parlak idi:-di-i, -di**

Diğer 75

Mısra: 28

Kelime Tipi: -
Açıktı, aydınlıktı.

tali' -i Osmaniyân kadar berrak Güneş nâsiye-
yi gâziyân
kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr
bu güzelliği

pastırma:

1. **pastırma:**

Diğer 76

Mısra: 10

*Üzerine çemen, tuz, kırmızı biber ve
sarmısak karışımı sürülmüş etin güneşte veya
iste kurutulması sûretiyle yapılan meşhur
yiyecek.*

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar
tutulur. Şehriye
pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin
pastırma

pavliköy:

1. **pavliköy:**

Diğer 78

Mısra: 9

*Kırklareli'nin Pehlivan köy ilçesinin
Cumhuriyet öncesindeki adı.*

Urlu Kuleliburgaz Uzunköprü Pavliköy
Babaeski Lüleburgaz
Seyitler Muratlı istasyonlarını geçerek
Çorlu'ya

pavitaht-ı saltanat-ı seniyyeye:

1. **payitaht-ı saltanat-ı seniyyeye:-y, -e**

Diğer 79

Mısra: 31

Kelime Tipi: -

*Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti,
yüce saltanatın başkenti.*

saltanat-ı seniyyeye vasıl oldum.

pazar:

1. **pazar:**

Diğer 74

Mısra: 19

Cumartesi ile pazartesi arasındaki gün.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka
nüzhet-gâh olur.

İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu
safa-gâhın geniş

peder:

1. **peder:**

Diğer 7

Mısra: 5

Baba.

Sensin bize müşfik peder
Sultânımız ey kâm-kâr

2. **pederlerine:-ler, -i, -n, -e**

Diğer 46

Mısra: 6

Baba.

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip
bilmem nasıl bir
vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten
sonra pederlerine

3. **peder:**

Diğer 69

Mısra: 16

Baba.

birinciliği ihraz eden bir çocuğun huzzâr
tarafından
alkışlandığını gören bir peder galeyân-ı şevk u
şetaretle

4. **pederimi:-im, -i**

Diğer 72

Mısra: 11

Baba.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum.
Oğlum beş
yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur
okur yazar anlatır

pehlivân:

1. **pehlivan:**

Diğer 75

Mısra: 8

Far. Güreş yapan kimse, güreşçi.

Zeybek oyunları
Pehlivan güreşleri

pek:

1. **pek:**

Diğer 15

Mısra: 4

*"Çok fazla, oldukça" anlamında
kullanılan bir zarf.*

Vuslatından hayli demdir dâr eder üftâdesin
Şive-yi sevdâ-peresti bence pek meşhûrdur

2. **pek:**

Diğer 15

Mısra: 2

*"Çok fazla, oldukça" anlamında
kullanılan bir zarf.*

Tal'at-i didârına bî-çâre dil meşhûrdur
Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

3. **pek:**

Diğer 17

Mısra: 1

*"Çok fazla, oldukça" anlamında
kullanılan bir zarf.*

Pek hazînâne akardı ırmak
Şarkı söylerdi hemân bülbüller

4. **pek:**

Diğer 17

Mısra: 6

*"Çok fazla, oldukça" anlamında
kullanılan bir zarf.*

Ormanın bir kenârında sürüler
Bana pek hoş görünürdü orada

5. **pek:**

Diğer 47

Mısra: 6

*"Çok fazla, oldukça" anlamında
kullanılan bir zarf.*

aralık kuzu meleyişleri iştiliyordu.
Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını
çalıyordu. Hafif bir

6. **pek:**

Diğer 47

Mısra: 12

*"Çok fazla, oldukça" anlamında
kullanılan bir zarf.*

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş
dalmış kalmışım
Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden
çıkardığı

7. **pek:**

Diğer 47

Mısra: 21

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar temaşaya koyulduğum zaman bir sada-yı gaybın Zib ü ziynete aldanma

8. **pek:**

Diğer 51

Mısra: 16

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

olmaz. Söner gider.
Tulû' Pek latif ve pek zarif bir sername-yi bedü'l-beyandır.

9. **pek:**

Diğer 51

Mısra: 16

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

olmaz. Söner gider.
Tulû' Pek latif ve pek zarif bir sername-yi bedü'l-beyandır.

10. **pek:**

Diğer 52

Mısra: 13

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

Ser-â-pâ mütalaa eyledim. Mündericatını pek dil-ârâ ve matbu buldum.

11. **pek:**

Diğer 53

Mısra: 8

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

Lisanımızda bu derece selasete mazhar olmuş asar pek azdır.

12. **pek:**

Diğer 66

Mısra: 7

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir masumun yürümesi

13. **pek:**

Diğer 66

Mısra: 10

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

14. **pek:**

Diğer 70

Mısra: 15

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata karanlıkta ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır. Yahut kalp

15. **pek:**

Diğer 71

Mısra: 25

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

bir hüzn-i latif bürürmüş. Mehtap zamanı pek bedî imiş. İştıyorum.
Yazık ki ben göremiyorum

16. **pek:**

Diğer 71

Mısra: 28

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın sabah hengâmını alkışladıklarını dinlerim. Kalbimde gönlümde ruhumda pek

17. **pek:**

Diğer 72

Mısra: 4

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu çalgılardan keman

pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok zaman

18. **pek:**

Diğer 79

Mısra: 17

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım pek latif idi.

Samatya'dan sonra Yenikapı temasına doyulmaz bir güzellik

19. **pek:**

Diğer 82

Mısra: 17

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek boştur.

Hîn-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında temekkün

20. **pek:**

Diğer 83

Mısra: 14

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

Büyük cehâlet eyliyor.

Nukûda pek dayanmayın

21. **pek:**

Diğer 83

Mısra: 23

"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir zarf.

Sonunda pek sefil ü hor

Olur da bulmaz i'tibâr.

pek çok:

1. **pek çok:**

Diğer 60

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Çok fazla, bir hayli.

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile duygulanmasıdır.

Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa da en çok

2. **pek çok:**

Diğer 65

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Yeterinden fazla, çok fazla, bir hayli.

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin bâdî-yi harabisi

olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi pek çok mühlik

3. **pek çok:**

Diğer 74

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

"Yeterinden fazla, çok fazla, bir hayli" anlamında miktar zarfı.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek çok ulu ağaçlar

vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar yadigârı üçer

pek çok şeyler:

1. **pek çok şeyler:-ler**

Diğer 71

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Yeterinden fazla nesne, varlık.

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler daha pek çok

şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel olacaklar ah ne

pencere:

1. **penceresinden:-s, -i, -n, -den**

Diğer 45

Mısra: 11

Yapıları veya tren, vapur vb. ulaşım araçlarını aydınlatmak, havalandırmak amacıyla yapılan, çerçeve, cam, panjur, perde gibi eklentilerle daha kullanışlı bir duruma getirilen açıklık.

tarafından şimendifer mevkîsinde teşyi edilirken vagon penceresinden mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

2. **pencereden:-den**

Diğer 59

Mısra: 24

Yapıları veya tren, vapur vb. ulaşım araçlarını aydınlatmak, havalandırmak amacıyla yapılan, çerçeve, cam, panjur, perde

gibi eklentilerle daha kullanışlı bir duruma getirilen açıklık.

Münevver eyle biraz da bu künc-i hicrânı dediği bir kâşanede pencereden odaya nüfuz eden mehtap

3. **penceresini**:-(s)i, -(n)i

Diğer 61

Mısra: **11**

Yapıları veya tren, vapur vb. ulaşım araçlarını aydınlatmak, havalandırmak amacıyla yapılan, çerçeve, cam, panjur, perde gibi eklentilerle daha kullanışlı bir duruma getirilen açıklık.

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi baygın baygın seyrederler. Sevginin duygunun en gizli köşelerini açarlar.

4. **penceresinden**:-s, -i, -n, -den

Diğer 72

Mısra: **20**

Yapıları veya tren, vapur vb. ulaşım araçlarını aydınlatmak, havalandırmak amacıyla yapılan, çerçeve, cam, panjur, perde gibi eklentilerle daha kullanışlı bir duruma getirilen açıklık.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada bulunan odamın penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek tepelerle biraz

5. **pencerelerinin**:-ler, -i, -n, -in

Diğer 79

Mısra: **26**

Yapıları veya tren, vapur vb. ulaşım araçlarını aydınlatmak, havalandırmak amacıyla yapılan, çerçeve, cam, panjur, perde gibi eklentilerle daha kullanışlı bir duruma getirilen açıklık.

panoramaya bakmakla doyamıyordum. Hissettiğim zevk ve meserret nâ-kabil-i tasvirdir. Bu esnada vagon pencerelerinin

pençe-yi hûn-hârına düştü:

1. **pençe-yi hûn-hârına düştü**:-dü

Diğer 86

Mısra: **12**

Kelime Tipi: -

Kana susamış, kan dökücü, zalim pençesine düşmek.

Âh ey zâir

Veremin pençe-yi hûn-hârına düştü bitti

pençe-yi kahrında:

1. **pençe-yi kahrında**:-ı, -n, -da

Diğer 69

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

Kahr pençesi.

gaşyolmak derecelerine gelir.

Hâl bulunur ki sefaletin pençe-yi kahrında zebun bir ailenin

perî:

1. **perî:**

Diğer 4

Mısra: **9**

(Fars.) Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğu inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim (genellikle dişi kabul edilir).

Südde-yi kudsiyetinden feyz umar ins ü perî Kılma mahrûm-ı şefâat Hâverî-yi kemteri

perişân:

1. **perişân:**

Diğer 2

Mısra: **6**

1. Dağınık, düzensiz, karmakarışık 2. mec. Acınacak durumda, zavallı, kederli, muhtarip.

kail olmak insan için kabil olamayacağından ben de bunların perişân bir hâlde bulunmasını vicdanıma sığdıramadım.

2. **perişân:**

Diğer 55

Mısra: **7**

1. Dağınık, düzensiz, karmakarışık 2. mec. Acınacak durumda, zavallı, kederli, muhtarip.

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında perişân bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı olmadı.

peri-yi dil-efrûz-ı levâlin:

1. **peri-yi dil-efrûz-ı leyâlin:-in**

Diğer 57

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Gecelerin gönül aydınlatan, gönle ferahlık veren güzelliği.

temaşa eder. Bedir tam hâlinde bulunan peri-yi dil-efrûz-ı leyâlin

pertev-rîz:

1. **pertev-rîz:**

Diğer 52

Mısra: 19

Işık saçan.

pertev-rîz olan asar-ı edebiyenin ve lâsiyyema Fecrinin mâbihi'l-iltimâi olmak itibariyle haiz-i imtiyazdır.

pervâz:

1. **pervâz:**

Diğer 86

Mısra: 10

Uçmak, dinî inanışa göre ruh ölümden sonra göğe yükselmek, ölmek.

Vefâtında dedim târîh-i tâmin
Hatîce Pâkîze de etti pervâz

perverdigâr:

1. **perverdigâr:**

Diğer 7

Mısra: 16

Besleyici, rızıklandırıcı olan Allah.

Ömr-i hümayûnun şehâ
Kılsın mezîd perverdigâr

pestil:

1. **pestil:**

Diğer 76

Mısra: 11

İnce, yufka görünüşünde kurutulmuş meyve ezmesi.

yumurta havyar pestil hoşaflık üzümler
reçeller turşuların
enva'ı vesaire gibi iftarlık sahurluk me'kûlât u
meşrubat-ı

pevâm eyleyip:

1. **pevâm eyleyip:-y, -ip**

Diğer 18

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Haber etmek, bir bilgiyi iletmek.

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağyâra eyler iltifât
Ahd ü pevâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

peyda et-:

1. **peyda eder:-er**

Diğer 78

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Edinmek, elde etmek.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir
görmediğini görür.
Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu
artık o yolculuğun

2. **peyda ettik.:-di, -k**

Diğer 78

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Çıkarmak, oluşturmak, ortaya çıkarmak, edinmek.

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya
başladık.
Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar
hoştur. İnsan birçok

peynir:

1. **peynir:**

Diğer 76

Mısra: 10

Maya ile katılaştırılarak süttten yapılan ve birçok türü olan besin.

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar
tutulur. Şehriye
pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin
pastırma

pırıl pırıl:

1. **pırıl pırıl:**

Diğer 61

Mısra: 1

Kelime Tipi: -
Çok parlak, çok ışıklı.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırıl pırıl uçuşurlar. Küçük çocuklar bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki can tazeler.

pirinc:

1. pirinç:

Diğer 76

Mısra: 10

Buğdaygillerden, kökleri bol su içinde yetişen bir bitki. Bu bitkinin besin olarak kullanılan taneleri.

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar tutulur. Şehriye pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin pastırma

pîş-gâh-ı kudretinde:

1. pîş-gâh-ı kudretinde:

Diğer 3

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Gücünün, kuvvetinin huzuru.

Pîş-gâh-ı kudretinde zerreler Zâtını tavsîf eder tenzîh eder

pişir-:

1. pişirmeye: -me, -y, -e

Diğer 82

Mısra: 20

Bir besin maddesini gerektiği kadar ısıda tutarak yenebilecek veya içilebilecek bir duruma getirmek.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla kulübe yapmaya ekmek pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide gide bu güncü

pîşvâ-yı enbiyâ:

1. pîşvâ-yı enbiyâ:

Diğer 4

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Peygamberlerin önderi (Hz. Muhammed).

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî
Pîşvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî

piyango:

1. piyango:

Diğer 75

Mısra: 15

Düzenleyenlerce bastırılmış numaralı kâğıtları satın alanlar içinden, kazananların kura ile belirlendiği talih oyunu.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için piyango keşide kılınıyordu. Üç bando musıka on kişiden ibaret Lehli kız

piyano:

1. piyanoyu: -y, -u

Diğer 62

Mısra: 20

Tam sesler için beyaz, yarım sesler için siyah olarak ayrılmış tuşlara parmakla basılınca bunlara bağlı bir çekicinin harekete gelerek âit olduğu tele vurması sûretiyle ses veren, birçok sesi bir anda işittirebildiği için batı müziğinin en önemli âleti olan klavyeli, çok sesli çalgı.

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemani bir udu bir piyanoyu bir kanunu

2. piyanoyu: -y, -u

Diğer 72

Mısra: 1

Tam sesler için beyaz, yarım sesler için siyah olarak ayrılmış tuşlara parmakla basılınca bunlara bağlı bir çekicinin harekete gelerek âit olduğu tele vurması sûretiyle ses veren, birçok sesi bir anda işittirebildiği için batı müziğinin en önemli âleti olan klavyeli, çok sesli çalgı.

Bazen güzel çalınan bir kemani bir piyanoyu bir udu
bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i ruhiyeyi serâir-i

posta vapuru:

1. posta vapuru:

Diğer 79

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Bir yere gelen veya bir yerden gönderilen mektup ve emanetleri taşıyan gemi.

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor
balıkçı kayıkları
martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara
teşkil ediyordu.

pür-şevk ü neşât:

1. **pür-şevk ü neşât:**

Diğer 66

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

Neşe ve sevinç dolu.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahutî ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

R

rabbü'l-felak:

1. **rabbü'l-felak:**

Diğer 4

Mısra: **2**

*Sabahın Rabbi (Felak suresi 1. ayetten
iktibas).*

Bâis-i îcâd-ı âlem sensin ey mahbûb-ı Hak
Mazhar-ı levlâk kıldı zâtını Rabbü'l-felak

râhat:

1. **râhat:**

Diğer 22

Mısra: **1**

*Üzüntüsüz ve sıkıntısız olma durumu,
huzur.*

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

2. **rahatını:-ı, -n, -ı**

Diğer 63

Mısra: **19**

*Üzüntüsüz ve sıkıntısız olma durumu,
huzur.*

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir
ninni söyler.
Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine
masumane

rahatsız:

1. **rahatsızdır.:-dır**

Diğer 73

Mısra: **23**

Rahatı olmayan, tedirgin.

ne kadar rahatsız oluyorsa kışın da o derece
rahatsızdır.

'Hayru'l-umûri evsatuhâ' mazmununca demek
ki her

rahatsız ol:-

1. **rahatsız olur.:-ur**

Diğer 73

Mısra: **21**

Kelime Tipi: -

Rahatı bozulmak.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız
olur. Sıcığa ihtiyaç
görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak
aylarında vücudumuz

2. **rahatsız oluyorsa:-uyor, -sa**

Diğer 73

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

Rahatı bozulmak.

ne kadar rahatsız oluyorsa kışın da o derece
rahatsızdır.

'Hayru'l-umûri evsatuhâ' mazmununca demek
ki her

rahatsızlık:

1. **rahatsızlığından:-ı, -n, -dan**

Diğer 64

Mısra: **19**

Rahatsız olma durumu.

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlığından
mütehassis olur.

Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda
ne kadar

rahmet:

1. **rahmet:**

Diğer 77

Mısra: **10**

Esirgeme, kollama, merhamet.

Cenab-ı Rabb-i müteâlin kullarına ihsan ettiği
nimetlerden
biri de evveli rahmet evsâtı mağfîret ahiri
itkun mine'n-nîrân

râkib olduğum:

1. **râkib olduğum:** -duk, -um

Diğer 77

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

Bir hayvan veya taşıta binmek.

münteşir olarak hayat-ı faniyeden bir günün
daha geçtiğini
bildiriyordu. Râkib olduğum araba şehrin
kenarından cereyan

râkib oldum:

1. **râkib oldum:** -du, -m

Diğer 77

Mısra: **26**

Kelime Tipi: -

Bir hayvan veya taşıta binmek.

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi
aldım. Tren geldi.
Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona
râkib oldum.

râkid:

1. **râkid:**

Diğer 79

Mısra: **5**

Durgun, hareketsiz, kıpırtısız.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu.
Göl râkid deniz
sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı
deryada bir sabah

rakik:

1. **rakik:**

Diğer 87

Mısra: **27**

İnce, nâzik.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i
mahsusla
o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete
şitâb eder daha

ramazan:

1. **ramazan:**

Diğer 76

Mısra: **1**

*Arabî ayların şâban ve şevval arasında
kalan ve devâmı boyunca oruç tutulan
dokuzuncu ayı.*

Bilâd-ı İslamiye'nin her tarafında ramazan
hazırlıkları görülür
ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek
sözü uzatacağından

2. **ramazan:**

Diğer 76

Mısra: **14**

*Arabî ayların şâban ve şevval arasında
kalan ve devâmı boyunca oruç tutulan
dokuzuncu ayı.*

lazıme tedarik olunur

Bakkallar daha şaban iptidasında ramazan için
lazım

3. **ramazana:** -a

Diğer 76

Mısra: **4**

*Arabî ayların şâban ve şevval arasında
kalan ve devâmı boyunca oruç tutulan
dokuzuncu ayı.*

yalnız İstanbul'da olanı zikir ile iktifa
edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün
kaldı mı evlerde

4. **ramazan:**

Diğer 77

Mısra: **8**

*Arabî ayların şâban ve şevval arasında
kalan ve devâmı boyunca oruç tutulan
dokuzuncu ayı.*

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâli
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için
tedârikâtta bulunur. Bu bereketli ayın
füyûzâtından nasip almak ister.

5. **ramazan:**

Diğer 77

Mısra: **15**

Arabî ayların şâban ve şevval arasında

kalan ve devâmı boyunca oruç tutulan dokuzuncu ayı.

ramazan için mutlaka hazırlıkta bulunurlar. Gurub-ı şemsten hasıl olan hüzn-i latif tedricen afaka

6. ramazan:

Diğer 87

Mısra: **1**

Arabî ayların şâban ve şevval arasında kalan ve devâmı boyunca oruç tutulan dokuzuncu ayı.

Ramazan kesirü'l-feyzân ki ulvi neşveler ruhani safalarla cihanı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat yine bir letafet-i

ramazan ayıdır:

1. ramazan ayıdır:-dır

Diğer 77

Mısra: **11**

Kelime Tipi: -

Müslümanların oruç tuttuğu ay.

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda bilcümle müminin ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı azimü's-şan tilavet

ramazan-ı nâşirü'l-gufrânı:

1. ramazan-ı nâşirü'l-gufrânı:-ı

Diğer 87

Mısra: **20**

Kelime Tipi: -

(Allah'ın) merhametinin, affının yayıldığı, çoğaldığı Ramazan ayı.

ulviyet-i maneviyesiyle mest ve hayran eden Ramazan-ı nâşirü'l-gufrânı nurun alâ nur olarak takip ve hulul eyleyen

ramazan-ı şerife:

1. ramazan-ı şerife:-e

Diğer 76

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

Mübarek Ramazan ayı.

olan eşyayı getirtip yıkamış temizlemiş oldukları dükkânlarına

sırasıyla koymuşlar üzerlerine Ramazan-ı şerife mahsus

ramazanlık:

1. ramazanlık:

Diğer 76

Mısra: **28**

Ramazan için ayrılmış.

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne uğraşırlar. Vaizler hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila ramazanlık kahve çay

rauf:

1. rauf:

Diğer 52

Mısra: **29**

Kişi ismi.

Edirne 2 Mart 1317 – Rauf

rauf beyefendi hazretleri:

1. rauf beyefendi hazretleri:

Diğer 52

Mısra: **9**

Kelime Tipi: -

Sevgili Rauf Beyefendi.

mezâhiri saadetli Rauf Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ buyurulmuştur

ray:

1. raylar:-lar

Diğer 78

Mısra: **1**

Tren, tramvay gibi taşıtların üzerinde gittiği, bu iş için yapılmış uygun kesitli demirden çubuk şeklinde yol.

Lokomotif o garibe-yi âhenin bed bed bağırarak raylar üzerinde tekerleklerini döndürmeye başladı. Bindüğüm vagona

râvât-ı zafer-âvât-ı osmanî:

1. **râyât-ı zafer-âyât-ı osmanî**²⁸:

Diğer 74

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

Osmanlı Devleti'nin zafer alameti olan bayraklar, sancaklar.

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî konuldu. Hele berzahın iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler mükemmel surette

râvegân:

1. **râvegân:**

Diğer 2

Mısra: **9**

Bedava, parasız; pek çok, pek bol.

Şu hâlde o teşvikin râvegân buyrulduğunu görürsem böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı teşekkür etmez

razı ol-:

1. **razı olmadı:-ma, -dı**

Diğer 55

Mısra: **8**

Kelime Tipi: -

Kabul etmek, razı olmak.

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında perişan bir hâlde kalmalarına gönüm bir türlü razı olmadı.

ra'y eden:

1. **ra'y eden:-en**

Diğer 46

Mısra: **11**

Kelime Tipi: -

(Sürü ve hayvanı) Otlatma, gütmeye.

kenarında koyunlarını müftehirane ra'y eden çobanın kavalının sesi beni mahzun eder ağlarım.

reçel:

1. **reçeller:-ler**

Diğer 76

Mısra: **11**

Meyvelerin şekerle kaynatılmasıyla hazırlanan tatlı.

yumurta havyar pestil hoşafılık üzümler reçeller turşuların enva'ı vesaire gibi iftarlık sahurluk me'külât u meşrubat-ı

2. **reçellerin:-ler, -in**

Diğer 76

Mısra: **19**

Meyvelerin şekerle kaynatılmasıyla hazırlanan tatlı.

asmışlardır. Şekerciler tabaklarla camekânlarına reçellerin numunelerini dizmişler. Uncular ekmeççiler fırıncılar simitçiler

refâh:

1. **refâh:**

Diğer 83

Mısra: **19**

Varlık ve bolluk içinde rahat ve kolay yaşama, geçim rahatlığı ve bolluğu.

Evet refâh onunladır. Yiyip içip çalışmayan

refâh ü mes'adet.:

1. **refâh ü mes'adet.:**

Diğer 84

Mısra: **4**

Kelime Tipi: -

Rahatlık ve mutluluk.

Bilin ki ilm ü ma'rifet Verir refâh ü mes'adet.

refik:

1. **refiki:-i**

Diğer 45

Mısra: **10**

Arkadaş, dost.

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım. Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir ahbabı refiki

²⁸ râyât-ı zafer-âyât-ı osmanî şeklinde yanlış kurulan tamlama anlama dikkat edilerek râyât-ı zafer-âyât-ı osmanî şeklinde düzeltilmiştir.

refik-i muvafık:

1. refik-i muvafık:

Diğer 78

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Uygun ve münasip yoldaş.

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir
görmediğini görür.
Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu
artık o yolculuğun

rehâ-yâb olmadan:

1. rehâ-yâb olmadan:-madan

Diğer 86

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Kurtulmak, hastalığı iyileşip kurtulmak.

Boğazdan yattı bir hafta dirîgâ
Rehâ-yâb olmadan bitmişti âvâz.

rehber-i muvaffakiyet olacak:

1. rehber-i muvaffakiyet olacak:-acak

Diğer 81

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

Başarı rehberi olmak.

çare-yi teşfiyesi hakkında ahlafa rehber-i
muvaffakiyet
olacak bir keşf-i mühimde bulundu.

reng-i alı:

1. reng-i alı:-ı

Diğer 13

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Kırmızı renk.

Bir seher vaktinde kıldım ben temâşâ dağları
În'ikâs etmişti fecrin reng-i alı dağlara

reng-i hazîn:

1. reng-i hazîn:

Diğer 17

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Hüzünlü renk.

Gidiyor mağribe şems-i enver
Kapladı âlemi bir reng-i hazîn

reng-i hilâfet:

1. reng-i hilâfet²⁹:

Diğer 6

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Hilâfetin rengi.

Buldu o reng-i hilâfet zîb ü fer
Zât-ı şâhânenle ey âli-güher

renk:

1. renkli:-li

Diğer 59

Mısra: 18

*Cisimler tarafından aksettirilen ışığın
gözde yaptığı etki sonucu meydana gelen
duyum, nitelik.*

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini
bunlara nurlar saçan
gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran
olur. Bu esnada

2. renkleri:-leri

Diğer 60

Mısra: 2

*Cisimler tarafından aksettirilen ışığın
gözde yaptığı etki sonucu meydana gelen
duyum, nitelik.*

Karada denizde her türlü insan hayvan
bulunduğu
hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi
bunların renkleri

resim:

1. resim:

Diğer 58

Mısra: 16

*Varlıkların, doğadaki görünüşlerinin
kalem, fırça gibi araçlarla kâğıt, bez vb.
üzerinde yapılan biçimleri.*

²⁹ reng-i hilâfet-i zîb ü fer şeklinde yanlış okunan bu tamlama vezin ve anlama dikkat

edilerek reng-i hilâfet zîb ü fer şeklinde düzeltilmiştir.

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı
me haz
ittihaz ederek şiir ve resim tertip eylerler.

reşk eyler:

1. reşk eyler:-r

Diğer 59

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Kıskanmak, haset etmek.

galeyana getirici gönül uyandırıcı gayet güzel
bir sesle
Sîne-yi sâfındaki mehtâba reşk eyler miyim

resm:

1. resmin:-in

Diğer 19

Mısra: 1

*Varlıkların, doğadaki görünüşlerinin
kalem, fırça gibi araçlarla kâğıt, bez vb.
üzerinde yapılan biçimleri.*

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî
senin

Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

2. resminde:-i, -n, -de

Diğer 69

Mısra: 14

*Varlıkların, doğadaki görünüşlerinin
kalem, fırça gibi araçlarla kâğıt, bez vb.
üzerinde yapılan biçimleri.*

takdim edilmiş olur.

Vakit olur ki büyük bir mektebin tevzi-i
mükâfat resminde

ressâm:

1. ressam:

Diğer 58

Mısra: 12

Resim yapan kimse.

Mehtap âleminde istifade için bir sandala
binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

2. ressamların:-lar, -in

Diğer 79

Mısra: 24

Resim yapan kimse.

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

ressamlık:

1. ressamlık:

Diğer 82

Mısra: 16

Resim yapma sanatı.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine
sanayi-i bedîa
denir ki ressamlık heykeltıraşlık
musikişinaslık şiir ve

revâ görmez:

1. revâ görmez:-mez

Diğer 71

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Uygun görmek, yakıştırmak.

Hâlîme atf-ı nigâh eyleyen erbâb-ı kerem
Merhametle bana beş pâra revâ görmez mi

revâ mı:

1. revâ mı:

Diğer 83

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Layık mı, uygun mu, yaraşır mı?.

Revâ mı zillet ihtiyâr

revnak-efzâ-yı cihân-ı ma'rifet:

1. revnak-efzâ-yı cihân-ı ma'rifet:

Diğer 6

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

İlim, irfan dünyasının parlaklığını artıran.

Revnak-efzâ-yı cihân-ı ma'rifet
Hep duâ-hânız gönüller yek-cihet

revnak-tırâz olur.:

1. revnak-tırâz olur.:-ur

Diğer 52

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

*Parlaklık, güzellik ve süs ile donatan,
süsleyen olmak.*

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı
intiba vü
intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u
revnak-trâz olur.

rif'at:

1. rif'at:

Diğer 84

Mısra: 16

Yücelik, yüksek rütbe.

Müteşevvik olunuz
Feyz ü rif'at bulunuz

risâle:

1. risalelerde:-ler, -de

Diğer 51

Mısra: 6

*Genellikle belli bir konuda yazılmış
küçük kitap.*

levhanın hiçbirisi izâ'a olunmadan akıbet
mevki-i matbuata
çıkartılacağı çoktan tahmin etmiş ve her biri
gazetelerde risalelerde

2. risalesinde:-s, -i, -n, -de

Diğer 52

Mısra: 1

*Genellikle belli bir konuda yazılmış
küçük kitap.*

muhterem haftalık Malumat risalesinde
açtığım müsabakalarda
güzel birer derece-yi istihsâna layık
görülmesidir.

3. risalenin:-n, -in

Diğer 53

Mısra: 15

*Genellikle belli bir konuda yazılmış
küçük kitap.*

teklif-i marufuyla mukabele olunur. Risalenin
bir kusuru
varsa o da bir saat evvel kisve-yi tab'a girerek
cilve-künân-ı

4. risale:

Diğer 55

Mısra: 7

*Genellikle belli bir konuda yazılmış
küçük kitap.*

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında
perişan
bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı
olmadı.

röntgen:

1. röntgen:

Diğer 66

Mısra: 2

*W.C. Röntgen'in keşfettiği, ancak özelliği
bilinmediğinden X ışınları adını verdiği, çok
kısa dalga boylu, canlılar için zararlı, gözün
göremediği elektromanyetik ışın.*

Muhteriler görülür ki şimendiferler vapurlar
telgraflar
balonlar fotoğraflar teleskoplar
sinematograflar röntgen

2. röntgen:

Diğer 82

Mısra: 28

*W.C. Röntgen'in keşfettiği, ancak özelliği
bilinmediğinden X ışınları adını verdiği, çok
kısa dalga boylu, canlılar için zararlı, gözün
göremediği elektromanyetik ışın.*

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar
fonoğraflar
sinematograflar röntgen şuası bilmem daha bir
sürü şeyler

röntgen şuaları:

1. röntgen şuaları:

Diğer 81

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

*W.C. Röntgen'in keşfettiği, ancak özelliği
bilinmediğinden X ışınları adını verdiği, çok
kısa dalga boylu, canlılar için zararlı, gözün
göremediği elektromanyetik ışınlar.*

teleskoplar röntgen şuaları vesaire bütün ilim
ve fen sayesinde
vücuda gelmiştir.

rübâb-ı tab'm:

1. rübâb-ı tab'm:-in

Diğer 1

Mısra: 10

Kelime Tipi: -
Tabiatının sazi.

Bu Fecri Cenâb-ı Hâveri'nin
Bir nağmesidir rûbâb-ı tab'ın

rûh:

1. ruhu:-u

Diğer 59

Mısra: 8

*İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan,
bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat
cevheri, can.*

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihtisâsât-ı kalbiyeyi

2. ruhunda:-u, -n, -da

Diğer 64

Mısra: 3

*İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan,
bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat
cevheri, can.*

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı
neşveler
ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder.
Derin derin düşünür.

3. ruhumda:-um, -da

Diğer 67

Mısra: 10

*İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan,
bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat
cevheri, can.*

Oh Ne safa-perver manzara
Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem
kalbimde ruhumda

4. ruhumda:-um, -da

Diğer 71

Mısra: 28

*İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan,
bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat
cevheri, can.*

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın
sabah hengâmını
alkışladıklarını dinlerim. Kalbimde gönlümde
ruhumda pek

5. ruhun:-un

Diğer 82

Mısra: 5

*İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan,
bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat
cevheri, can.*

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi
Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel
şeylerde

rûhânî:

1. ruhani:

Diğer 64

Mısra: 4

*Ruhla ilgili, rûha âit; maddî ve cismânî
tarafı olmayan, mânevî.*

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı
neşveler
ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder.
Derin derin düşünür.

2. ruhani:

Diğer 67

Mısra: 11

*Ruhla ilgili, rûha âit; maddî ve cismânî
tarafı olmayan, mânevî.*

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler
hakiki
ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm.
İşte benim en

3. ruhani:

Diğer 87

Mısra: 1

*Ruhla ilgili, rûha âit; maddî ve cismânî
tarafı olmayan, mânevî.*

Ramazan kesirü'l-feyzân ki ulvi neşveler
ruhani safalarla
cihani envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat
yine bir letafet-i

ruh-nevâz idiyse:

1. ruh-nevâz idiyse:-di, -y, -se-i, -di, -y, -se

Diğer 75

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Ruh okşayıcı idiyse.

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne
kadar ruh-nevâz
idiyse gâhice bir kırlangıcın sath-ı aba kadar
inip bir hayli gittikten

rûmâl-i ubudiyetle:

1. rûmâl-i ubudiyetle:-le

Diğer 87

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Yüz sürüp kulluk etmek, kulluğun gereği olarak yüz sürmek.

veliyü'n-niamâlarında bulunsaydım bittabi rûmâl-i ubudiyetle tebrike şitâb eder nail-i iltifat olurdum. Lakin heyhat Şu hâlde

rûnümâ idi.:

1. rûnümâ idi.:-i, -di

Diğer 78

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Yüz gösteren, ortaya çıkan.

çayırlardan güzâr ediyordu. Her tarafta bir güzellik hüveyda her şeyde alaim-i tebessüm rûnümâ idi. Hasılı tasvire

rütbe:

1. rütbe:

Diğer 83

Mısra: 9

(Bu, o, ne gibi kelimelerle) Ölçü, miktar, derece.

Bu rütbe gaflet etmeyin Nukûd u mâla istinâd

rûy:

1. rûyunu:-uñ, -u

Diğer 16

Mısra: 1

(Fars.) Yüz, çehre.

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

rüya:

1. rüyası:-s, -t

Diğer 67

Mısra: 17

Uyku sırasında zihinde beliren

görüntülerin bütünü, görülen hayaller dizisi, düş.

İşte görüyorum rüyası tenezzüh-i behiştîyi hayali bedayi-i temaşasını andırır bir melek uyuyor.

2. rüya:

Diğer 70

Mısra: 21

Uyku sırasında zihinde beliren görüntülerin bütünü, görülen hayaller dizisi, düş.

İşte âmânın uyku esnasında gördüğü rüya olsa olsa bu hissiyatın derece-yi saniyesinde ibaret kalır.

rüya gör.:

1. rüya görür:-ür

Diğer 70

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Uykusunda bir hayaller dizisi görmek.

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği şeyleri eliyle yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince tahayyül eder.

rüyet:

1. rüyet:

Diğer 52

Mısra: 22

1. Görmek, bakmak. İdare etmek. Göz ile veya kalb gözü ile görmek. 2. Akıl ile müşahede derecesinde bilmek, idrak etmek, tefekkür etmek, düşünmek. 3. Araştırmak.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû' arasındaki fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa ile anlaşılır.

rûy-ı deryada:

1. rûy-ı deryada:-da

Diğer 79

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Deniz yüzeyi.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu. Göl râkid deniz

sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-1 deryada bir sabah

rûzgâr:

1. rûzgâr:

Diğer 45

Mısra: 5

Yer değiştiren hava, bu havanın hissedilen etkisi, yel, bâd.

başlar. Bu esnada hafif bir rûzgâr ağaçların yapraklarını tahrik eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzin minareden çıkardığı

2. rûzgâr:

Diğer 47

Mısra: 7

Yer değiştiren hava, bu havanın hissedilen etkisi, yel, bâd.

rûzgâr çıktı. Kuşlar cıvıdayarak yuvalarına sokulmaya başladı. Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-1 sükûta dalıyor.

3. rûzgâr:

Diğer 61

Mısra: 2

Yer değiştiren hava, bu havanın hissedilen etkisi, yel, bâd.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırl pırl uçurlar. Küçük çocuklar bunları kovalar. İnce ince esen rûzgâr sanki can tazeler.

4. rûzgâr:

Diğer 61

Mısra: 22

Yer değiştiren hava, bu havanın hissedilen etkisi, yel, bâd.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel kavalını çalar. Bülbüller yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel bir rûzgâr

5. rûzgâr:

Diğer 62

Mısra: 17

Yer değiştiren hava, bu havanın hissedilen etkisi, yel, bâd.

ince rûzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli yavruya bakılmakla doyulmaz. Sevilmekle kanılmaz Bu görgü

6. rûzgâr:

Diğer 75

Mısra: 28

Yer değiştiren hava, bu havanın hissedilen etkisi, yel, bâd.

tali' -i Osmaniyân kadar berrak Güneş nâsiye-yi gâziyân kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rûzgâr bu güzelliği

rûz-1 firûz-1 cülûsundan:

1. rûz-1 firûz-1 cülûsundan:-un, -dan

Diğer 8

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Padişahın tahta çıkışının saadetli günü.

Rûz-1 firûz-1 cülûsundan beri
Bi'l-umûm dil-şâddır Osmâniyân

S / Ş / S

saâdet:

1. saâdet:

Diğer 10

Mısra: 9

Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

Nâil-i âmâl olur belki saâdet bulur
Hâverî sâî olan âleme etmez nazar

2. saâdetli:-li

Diğer 12

Mısra: 3

Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

Bir saâdetli hayât ister isen
Leyse li'l-insân büyük ihtârdır

3. saadetle:-le

Diğer 44

Mısra: 11

Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

İnsan fasl-1 hayatının eyyam-ı ahiresini
saadetle imrâr

ederse müddet-i ömrü içinde bahtiyar
yaşayanlardan addolunur

4. **saadete:-e**

Diğer 46

Mısra: 20

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar
etmeyen ve sayesinde
nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa
edenlerin

5. **saadetli:-li**

Diğer 51

Mısra: 2

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

Edirne vilayet-i celilesi maarif müdürü edib-i
muhterem
saadetli Ziver Beyefendi hazretleri tarafından
ihdâ

6. **saadetli:-li**

Diğer 52

Mısra: 9

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

mezâhiri saadetli Rauf Beyefendi hazretleri
tarafından
ihdâ buyurulmuştur

7. **saadetli:-li**

Diğer 53

Mısra: 2

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

İkinci Ordu-yı Hümayun Levazım Dairesi
birinci şubesi
Müdür-i muavin-i ûlâ edib-i zî-iktidar saadetli
Mustafa

8. **saadetin:-in**

Diğer 57

Mısra: 7

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın
saadetin zevkin
sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin.
Bilmem mehtaplı

9. **saadetin:-in**

Diğer 63

Mısra: 15

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

saadetin masdarı beşeriyetin muhyî-yi
yegânesidir.
Valide bin türlü zahmetler bin türlü
meşakkatler bin

10. **saadetten:-ten**

Diğer 64

Mısra: 26

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

kadar sürur o kadar safa vardır.
Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada
hayattan saadetten

11. **saadetini:-i, -n, -i**

Diğer 65

Mısra: 5

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

Cihanın alayışını ziynetini saadetini her şeyini
valideler
ikmal eder.

12. **saadet:**

Diğer 68

Mısra: 17

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

hazinelere saadet ve safalarına nailiyet
demektir.

Evlat Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlat
yetiştirmiş

13. **saadet:**

Diğer 80

Mısra: 28

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin
mevzuu kâinat gayesi
marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların
saadet hâllerine yarar.

14. **saadet:**

Diğer 81

Mısra: 7

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar
demıştik. Evet
esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim
ve fen sayesinde

15. **saadetlere:** -ler, -e

Diğer 81

Mısra: 29

*Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama,
mutluluk, bahtiyarlık.*

medeniyet bu saadetslere bu şereflere hep ilim
ve fen sayesinde
nâil olmuştur.

saâdet-i beşer:

1. **saâdet-i beşer:**

Diğer 83

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

İnsanın mutluluğu.

Bugün saâdet-i beşer
Değil mi sa'ye müftekir

saat:

1. **saat:**

Diğer 63

Mısra: 7

*Bir günlük sürenin yirmi dördte birine
eşit, altmış dakikalık zaman dilimi; an, zaman,
vakit.*

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile
uğraşanların sabahtan
akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşıp
kan ter

2. **saat:**

Diğer 74

Mısra: 1

*Bir günlük sürenin yirmi dördte birine
eşit, altmış dakikalık zaman dilimi; an, zaman,
vakit.*

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben
de mahall-i
memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım.
Gündüz geçti.

3. **saat:**

Diğer 77

Mısra: 22

*Bir günlük sürenin yirmi dördte birine
eşit, altmış dakikalık zaman dilimi; an, zaman,
vakit.*

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona
vasıl oldu.
O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe
kadar uzayacağı

4. **saat:**

Diğer 79

Mısra: 29

*Bir günlük sürenin yirmi dördte birine
eşit, altmış dakikalık zaman dilimi; an, zaman,
vakit.*

Sirkeci'ye geldik. Sabahın saat yarımı idi ki
âlem-i İslamiyet
ve cihan-ı medeniyetin merkez-i yegânesi olan
payitaht-ı

5. **saat:**

Diğer 80

Mısra: 1

*Bir günlük sürenin yirmi dördte birine
eşit, altmış dakikalık zaman dilimi; an, zaman,
vakit.*

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım.
Saat on bir.
Kar başladı. Her parça bir hareket-i
devraniyeye tabi olarak

6. **saat:**

Diğer 80

Mısra: 7

*Bir günlük sürenin yirmi dördte birine
eşit, altmış dakikalık zaman dilimi; an, zaman,
vakit.*

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti.
Saat bir
buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes
akşam taamını

saatlerce:

1. **saatlerce:**

Diğer 55

Mısra: 5

Uzun süre.

Çünkü onlar da beni saatlerce düşündürmüş
müteessir

etmiş hissiyat-ı kalbiyem sünûhât-ı
fikriyemdir.

sabah:

1. **sabaha:-a**

Diğer 61

Mısra: 14

Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri.

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de
başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün
eşya sanki

2. **sabahtan:-tan**

Diğer 63

Mısra: 7

Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri.

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile
uğraşanların sabahtan
akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşıp
kan ter

3. **sabahında:-ı, -n, -da**

Diğer 64

Mısra: 20

Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri.

eser-i infialinden en cüzi bir rahatsızlığından
mütehassis olur.
Bir bahar sabahında esen nesim-i ruh-nevâzda
ne kadar

4. **sabah:**

Diğer 71

Mısra: 27

Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri.

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın
sabah hengâmını
alkışladıklarını dinlerim. Kalbimde gönlümde
ruhumda pek

5. **sabah:**

Diğer 79

Mısra: 6

Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu.
Göl râkid deniz
sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı
deryada bir sabah

6. **sabahın:-ın**

Diğer 79

Mısra: 29

Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri.

Sirkeci'ye geldik. Sabahın saat yarımı idi ki
âlem-i İslamiyet
ve cihan-ı medeniyetin merkez-i yegânesi olan
payitaht-ı

sabah açıldı.:

1. **sabah açıldı.:-dı-ıl, -dı**

Diğer 78

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Sabah olmak, aydınlık olmak.

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail
olup sabah
açıldı. Vagona üçümüzden başka kimse yok
idi. Arkadaşlarım

sabah çayı:

1. **sabah çayı:**

Diğer 73

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Sabah vaktinde, sabahleyin içilen çay.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti.
Kış hakkında bir
şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru
fakihetü's-şitâinin

sabah hengâmından:

1. **sabah hengâmından:-ı, -n, -dan-n, -dan**

Diğer 78

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Sabah vakti.

uykuya dalmışlardı. Ben bir türlü
uyuyamamıştım.
Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade
için böyle bir yalnızlığı

sabah namazını:

1. **sabah namazını:-n, -ı**

Diğer 73

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Beş vakit namazın ilki olan ve tan yerinin

ağarmasından güneşin doğuşuna kadar olan zaman içinde kılınan namaz.

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba üzerindeki güğümde ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını eda etti. Biraz sonra

sabah olmuştu.:

1. **sabah olmuştu.:-muş, -du**

Diğer 78

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

kavuniçi ziyalara zerrin envâra gark ediyordu. Artık sabah olmuştu. Arkadaşlarımı uyandırdım. Konuşmaya başladık.

sabâh-ı behçetidir:

1. **sabâh-ı behçetidir:-i, -dir**

Diğer 1

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Sabah güzelliği.

Bahâr-ı ma'rifetin bir sabâh-ı behçetidir
Ne şâirâne tulû' eyliyor şu Fecr-i hazîn

sabahleyin:

1. **sabahleyin:**

Diğer 72

Mısra: 19

Günün başlangıcında, günün ilk saatlerinde; sabahtan.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada bulunan odamın penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek tepelerle biraz

sac:

1. **saçan:-an**

Diğer 59

Mısra: 17

Bir şeyi ortalığa dağıtmak, yaymak.

ağaçların çimlerin kumların güzelliğini bunlara nurlar saçan gümüş renkli kamerin letafetini görür. Hayran olur. Bu esnada

2. **saçlarını:-lar-ı-n-ı**

Diğer 62

Mısra: 16

Baş derisini kaplayan kıllar.

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü parıldar.
Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağılık saçlarını dalgalandıran

sac-:

1. **saçıyor:-(ı)yor**

Diğer 16

Mısra: 2

Bir şeyi ortalığa dağıtmak, yaymak.

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

2. **saçıyor:-(ı)yor**

Diğer 16

Mısra: 4

Bir şeyi ortalığa dağıtmak, yaymak.

Böyle bir manzara-yı câzibe-fermâ olamaz
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

3. **saçmakta:-makta**

Diğer 58

Mısra: 1

Bir şeyi ortalığa dağıtmak, yaymak.

bu şehr-i azîm üzerine saçmakta olduğu envâr-ı feyz-â-feyzi
vâlihâne seyr eyler.

sad:

1. **sad:**

Diğer 72

Mısra: 17

Yüz, 100 sayısı, pek çok.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki göremiyorum.
Âteş der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

sadâ:

1. **sadalı:-lı**

Diğer 45

Mısra: 6

Ses, âvaz.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların yapraklarını tahrik

eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzin minareden çıkardığı

2. sada:

Diğer 58

Mısra: 8

Ses, âvaz.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet muhrik ve müessir bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan birdenbire kendisini

3. sada:

Diğer 58

Mısra: 10

Ses, âvaz.

toplar.

Bu sada nereden gelir bilir misiniz

4. sadanın:-n, -in

Diğer 72

Mısra: 9

Ses, âvaz.

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşin bırakan o sadanın nereden sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki göremiyorum

sada-yı gaybın:

1. sada-yı gaybın:-in

Diğer 47

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Gizli ses.

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar temaşaya koyulduğum zaman bir sada-yı gaybın Zîb ü ziynete aldanma

sada-yı rikkat-efzâsıyla:

1. sada-yı rikkat-efzâsıyla:-s, -t, -y, -la

Diğer 46

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Acındıran, merhamet uyandıran ses.

ederken orman kenarındaki çalılıktan andelib çemenzara karşı nağme-perdâz olur. Bunun sada-yı rikkat-efzâsıyla dere

sâf:

1. saf:

Diğer 57

Mısra: 11

Temiz, duru, arı, berrak, hâlis.

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir zaman insan bir yalıda bulunsa

2. saf:

Diğer 73

Mısra: 15

Temiz, duru, arı, berrak, hâlis.

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf güzel iyi hava teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde vicdanımızda inşirah

3. saf:

Diğer 75

Mısra: 26

Temiz, duru, arı, berrak, hâlis.

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o derece hoş ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar saf Sema

4. saf:

Diğer 79

Mısra: 4

Temiz, duru, arı, berrak, hâlis.

Dağı zirvesine kadar gidiyordu.

Hava saf sema berrak olduğu kadar güneşin envâr-ı

safâ:

1. safada:-da

Diğer 44

Mısra: 5

Eğlence, zevk, neşe; gönül şenliği, huzur.

Gençliğini zevk ü safada geçirip âtîsini düşünmeyenler hâlet-i nez' de gibidirler.

2. safalı:-lı

Diğer 57

Mısra: 14

Temiz.

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını
ormanlarını bunlar
arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ
köşkleri safalı

3. **safası:-s, -ı**

Diğer 60

Mısra: 5

Eğlence, zevk, neşe; gönül şenliği, huzur.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir
Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de
ancak herkesin

4. **safa:**

Diğer 64

Mısra: 25

Eğlence, zevk, neşe; gönül şenliği, huzur.

kadar sürür o kadar safa vardır.
Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada
hayattan saadetten

5. **safalarına:-lar, -ı, -n, -a**

Diğer 68

Mısra: 17

Eğlence, zevk, neşe; gönül şenliği, huzur.

hazinelere saadet ve safalarına nailiyet
demektir.

Evlat Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlat
yetiştirmiş

6. **safalarla:-lar, -la**

Diğer 87

Mısra: 1

Eğlence, zevk, neşe; gönül şenliği, huzur.

Ramazan kesirü'l-feyzân ki ulvi neşveler
ruhani safalarla
cihanı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat
yine bir letafet-i

safa-gâh:

1. **safa-gâhın:-ın**

Diğer 74

Mısra: 20

Safa ve eğlence yeri.

eyyamında burası cuma pazar binlerce halka
nüzhet-gâh olur.
İşte eğlence için birkaç gün mukaddem bu
safa-gâhın geniş

safâ-perver:

1. **safa-perver:**

Diğer 67

Mısra: 9

Safa veren. İç açan, safalı.

Oh Ne safa-perver manzara
Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem
kalbimde ruhumda

safâ-yı ömrü:

1. **safâ-yı ömrü:-ü**

Diğer 84

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Hayatın huzuru.

Safâ-yı ömrü hep bulun
Cihânda bahtiyâr olun

safiyane:

1. **safiyane:**

Diğer 70

Mısra: 9

Saf olan kimseye yakışır tarzda, safça.

mektebimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve
fakat safiyane ve
masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen
Cenab-ı Hak o

safiyet-i vicdanı:

1. **safiyet-i vicdanı:-ı**

Diğer 87

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Vicdanın saflığı.

safiyet-i vicdanı çehresine bir beşâşet hâline
bir nezahet bahşetmiş
olmasın.

safvet-i vicdaniye:

1. **safvet-i vicdaniye:**

Diğer 64

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Vicdan saflığı (temizliği).

vicdaniye hissiyat-ı rakika ancak validelerde bulunur dense mübalağa edilmemiş olur.

sağ:

1. **sağımızda:** -ımız, -da

Diğer 79

Mısra: 9

Sağ taraf, sol karşıtı.

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif derya solda bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı gönülleri muhabbetle

sahâif-i âlem-i matbuata:

1. **sahâif-i âlem-i matbuata:** -a

Diğer 52

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Yayın dünyasının sayfaları.

yoldaşımın hâver-i kariha-yı safvet-i sarîhasından şule-hîz ve mîzâb-ı hâme-yi fesahat-câmesinden sahâif-i âlem-i matbuata

saha-yı hadrâ:

1. **saha-yı hadrâ:**

Diğer 79

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Yeşil alan.

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif derya solda bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı gönülleri muhabbetle

sahihan:

1. **sahihan:**

Diğer 74

Mısra: 9

Gerçekten, hakikaten, sâhiden.

sahihan unutulmaz bir hatıra bırakmıştır. Sarayıçi şehrin bir çeyrek saat şimalinde Tunca nehriyle

sâhil:

1. **sahilinde:** -i, -n, -de

Diğer 79

Mısra: 1

Deniz, nehir veya göl kenarı, kıyı.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis dönerken medd-i nazar Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa sahiline Keşiş

2. **sahiline:** -i, -n, -e

Diğer 79

Mısra: 2

Deniz, nehir veya göl kenarı, kıyı.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis dönerken medd-i nazar Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa sahiline Keşiş

sahil boyundan:

1. **sahil boyundan:** -n, -dan

Diğer 79

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Deniz kıyısı.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu. Göl râkid deniz sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı deryada bir sabah

sahurluk:

1. **sahurluk:**

Diğer 76

Mısra: 12

Sahur vaktinde yenilen veya yenmesi âdet olan şeyler.

yumurta havyar pestil hoşafılık üzümler reçeller turşuların enva'ı vesaire gibi iftarlık sahurluk me'kûlât u meşrubat-ı

sâî olan:

1. **sâî olan:** -an

Diğer 10

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Çalışan, gayret eden kimse olmak.

Nâil-i âmâl olur belki saâdet bulur Hâverî sâî olan âleme etmez nazar

said:

1. saîd³⁰:

Diğer 9

Mısra: 2

Kutlu, uğurlu.

Pâdişâh-ı âdil-i Osmâniyân
Sâl-i nev olsun saîd bi'l-izz ü şân

saika-yı ihtiyaç:

1. sâika-yı ihtiyaçla: -la

Diğer 81

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Ihtiyaç nedeni.

Sâika-yı ihtiyaçla meydana çıkan ilim ve fen
Fahreddin
Râziler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok
eâzım tarafından

2. saika-yı ihtiyacıyla: -i, -y, -la

Diğer 82

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Ihtiyaç nedeni.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla
kulûbe yapmaya ekmek
pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide
gide bu günkü

3. saika-yı ihtiyaçla: -la

Diğer 82

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Ihtiyaç nedeni.

hâl-i saadet ü medeniyete girmiştir.
İşte saika-yı ihtiyaçla zuhur ettiği anlaşılan
ilim ve fen her

sair:

1. sair:

Diğer 71

Mısra: 27

Öteki, başka, diğer.

Kuşların sair hayvanların bedayi-i tabiatın
sabah hengâmını

alkışladıklarımı dinlerim. Kalbimde gönlümde
ruhumda pek

2. sair:

Diğer 81

Mısra: 1

Öteki, başka, diğer.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve
daha sair
muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen
sayesinde hasıl

sakin idi.:

1. sakın idi.: -i, -di

Diğer 79

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Yerinde duran, hareketsiz.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu.
Göl râkid deniz
sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı
deryada bir sabah

sâkinân-ı arzın:

1. sâkinân-ı arzın: -ın

Diğer 87

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Yeryüzü sakinleri.

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın
milyonlarca
erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccelenin
yâd ve idrakiyle

2. sâkinân-ı arzın: -ın

Diğer 87

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Yeryüzü sakinleri.

faikamın kabulü müsterhamdır. Efendimiz
Otuz günden beri sâkinân-ı arzın milyonlarca
erbab-ı imanını

sâkî-vi sîmîn-beden:

1. sâkî-vi sîmîn-beden:

Diğer 85

edilerek saîd bi'l-izz ü şân şeklinde
düzeltmiştir.

³⁰ saîd-i bi'l-izz ü şân şeklinde tamlama olarak
okunan bu sözcükler vezin ve anlama dikkat

Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Gümüş bedenli, gümüş gibi parlak ve beyaz vücutlu saki.

Derd-i aşka sâkî-yi sîmîn-beden bîgânedir
Nâle-yi uşşâka hayf.. Ol dil-şiken bîgânedir.

sâl:

1. sâl:

Diğer 26

Mısra: 2

(Fars.) *Yıl, sene.*

Bir gelir böyle mücevher târîh
Hazret-i mîr-i Ferîd geldi bu sâl

sâl-i cedîdin:

1. sâl-i cedîdin:-in

Diğer 7

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Yeni yıl.

Sâl-i cedîdin sa' d ola
Ey şehriyâr-i hâtem-şîâr

sâl-i nev:

1. sâl-i nev:

Diğer 9

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Yeni yıl.

Pâdişâh-ı âdil-i Osmâniyân
Sâl-i nev olsun saîd bi'l-izz ü şân

salla-:

1. sallar.: -r

Diğer 62

Mısra: 1

Düzenli bir biçimde ve hep aynı doğrultuda hareket ettirmek.

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları
çiçekleri kımıldatır.
Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk vardır.

sâmân:

1. sâmanının:-ı, -n, -in

Diğer 68

Mısra: 20

Servet, zenginlik.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin
servet ü sâmanının ağıyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

samatya:

1. samatya'dan:-dan

Diğer 79

Mısra: 18

İstanbul'un Fatih ilçesine bağlı semtlerden biridir.

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım
pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temasına
doyulmaz bir güzellik

sâmih:

1. sâmihi:

Diğer 85

Mısra: 5

*II. Meşrutiyet ve Cumhuriyet devri şairi,
yazar ve dil âlimi olan Mustafa Sâmih Rifat.*

Şair-i zî-kudret Sâmihi ve Müstecâbizâde
İsmet Beylerin
yek-âvâz irtical olarak inşat eyledikleri bir
şîir-i rengîn-i âşıkaneve

san-:

1. sanma:-ma

Diğer 67

Mısra: 4

Sanmak, zannetmek.

Zevkine dünyâmi fedâ eylerim
Vâlideni sanma dalar gaflete

sanat:

1. sanat:

Diğer 77

Mısra: 8

*Duygu, tasavvur ve fikirleri etkili bir
biçimde ve göze gönle hitap edecek şekilde
söz, yazı, resim, heykel vb. ile ifâde etme
husûsundaki yaratıcılık.*

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî
bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için tedârikâtta bulunur. Bu bereketli ayın füyûzâtından nasip almak ister.

sanayi:

1. sanayide:-de

Diğer 82

Mısra: 23

İnsanların maddî ihtiyaçlarının kolaylıkla karşılanması amacıyla ham maddelerin işlenip kullanılacak duruma getirilmesi için yapılan işlerin, kullanılan usul ve faaliyetlerin bütünü, endüstri.

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek çiftçilik marangozluk terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık tababet

2. sanayi:-y, -i

Diğer 82

Mısra: 25

İnsanların maddî ihtiyaçlarının kolaylıkla karşılanması amacıyla ham maddelerin işlenip kullanılacak duruma getirilmesi için yapılan işlerin, kullanılan usul ve faaliyetlerin bütünü, endüstri.

vesaire gibi birçok sanayiye meydana çıkartmıştır. Fikr-i icada malik dür-endişler vapurlar şimendiferler velespitler

sanayi-i bedîa:

1. sanayi-i bedîa:

Diğer 82

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Güzel sanatlar.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine sanayi-i bedîa denir ki ressamlık heykeltıraşlık musikîşinaslık şiir ve

sandala:

1. sandala:-a

Diğer 58

Mısra: 11

İnsan taşıyacak biçimde yapılmış, kürekle yürütülen deniz teknesi.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala binen kürekleri

de kendileri çeken bir ressam ile bir şair tarafından

sanki:

1. sanki:

Diğer 61

Mısra: 2

"Adeta, gibi, tıpkı" anlamında benzetme edatı.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırıl pırıl uçuşurlar. Küçük çocuklar bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki can tazeler.

2. sanki:

Diğer 61

Mısra: 14

"Adeta, gibi, tıpkı" anlamında benzetme edatı.

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de başkadır Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün eşya sanki

san'at:

1. san'ata:-a

Diğer 10

Mısra: 4

Duygu, tasavvur ve fikirleri etkili bir biçimde ve göze gönle hitap edecek şekilde söz, yazı, resim, heykel vb. ile ifâde etme husûsundaki yaratıcılık.

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

san'at-ı îcâdına:

1. san'at-ı îcâdına:-m, -a

Diğer 3

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Yeni bir şey ortaya koyan sanat.

San'at-ı îcâdına yok intihâ Cümlesin göstermede arz u semâ

sarayıci:

1. sarayıci:

Diğer 74

Mısra: 6

Edirne'nin bir semti.

Haslatı evlad-ı şüheda ve malûlîn-i guzât-ı
asâkir-i Osmaniye'ye
ait olmak üzere Edirne'nin Sarayıçi mesire-yi
dil-ârâsının

2. **sarayiçi:**

Diğer 74

Mısra: 10

Edirne'nin bir semti.

sahiha unutulmaz bir hatıra bırakmıştır.
Sarayıçi şehrin bir çeyrek saat şimalinde
Tunca nehriyle

sarhoş:

1. **sarhoş:**

Diğer 80

Mısra: 13

*Alkollü içki veya keyif verici bir madde
sebebiyle kendini bilmeyecek durumda olan
(kimse).*

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne
kadar çok
yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye
sayıklıyor.

sarın-:

1. **sarınmış: -miş**

Diğer 80

Mısra: 11

Örtmek, sarıp sarmalamak.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar
sarınmış bürünmüş
kukuletalarını çekmiş oldukları hâlde
yürüyorlardı. Bir

sarkıtıl-:

1. **sarkıtılan:-an**

Diğer 76

Mısra: 25

Yukarıdan aşağıya doğru sallandırılmak.

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve
ikiden
ziyade minaresi olan camilerin minarelerine
mahya ipleri

sarkmış olan:

1. **sarkmış olan:-an**

Diğer 75

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

*Aşağıya doğru uzamış veya uzanmış
olmak.*

Adayı muhit olan Tunca nehri mecrasından az
taşkın
bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suyu kadar
sarkmış olan

sath-ı aba:

1. **sath-ı aba:-a**

Diğer 75

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Suyun üst kısmı.

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne
kadar ruh-nevâz
idiyse gâhîce bir kırlangıcın sath-ı aba kadar
inip bir hayli gittikten

sath-ı sîmîniyle:

1. **sath-ı sîmîniyle:-i, -y, -le**

Diğer 78

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

Gümüşü andıran yüz.

Gölü sath-ı sîmîniyle bir havz-ı behiştî hâlinde
manzûr oldu.

satıcı:

1. **satıcılar:-lar**

Diğer 76

Mısra: 22

Alıcıya bir şey satan kimse.

kasaplar dükkânlarına intizam vermiş
tablakârlar bütün
satıcılar tedârikât ile meşguldür.

satvet:

1. **satvetin:-in**

Diğer 6

Mısra: 5

Karşı konulmaz derecede zorlu ve ezici kuvvet, sindirici, boyun eğdirici güç.

Satvetin âfâka versin incilâ
Pâdişâhım devletinle bin yaşa

2. **satvetin:-in**

Diğer 6

Mısra: 35

Karşı konulmaz derecede zorlu ve ezici kuvvet, sindirici, boyun eğdirici güç.

Satvetin âfâka versin incilâ
Çok yaşa Sultân Hamîd Hân çok yaşa

3. **satvetinle:-in, -le**

Diğer 6

Mısra: 24

Güç, kuvvet.

Milletin bulsun serîrinle bekâ
Pâdişâhım satvetinle bin yaşa

savur:-

1. **savurarak:-arak**

Diğer 73

Mısra: 3

Havaya atıp dağıtmak, saçmak.

savurarak tepelerin eteklerini dolaşiyor yol alıyordu.
Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşe yarmaları

2. **savurarak:-arak**

Diğer 79

Mısra: 7

Havaya atıp dağıtmak, saçmak.

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor balıkçı kayıkları
martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara teşkil ediyordu.

sav:

1. **sayini:-i, -n, -i**

Diğer 53

Mısra: 18

Çalışmak, çabalamak.

meydan-ı istife olmamış bulunmasıdır.
Cenab-ı Hak hizmetini
mevfûr sayini meşkûr eylesin

sav:-

1. **saydıklarımı:-dık, -lar, -ım, -ı**

Diğer 63

Mısra: 3

Arka arkaya söylemek, sıralamak.

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da bunlardan
başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda taşlarda ormanlarda

2. **saydıklarımın:-dık, -lar, -ım, -ın**

Diğer 83

Mısra: 2

Arka arkaya söylemek, sıralamak.

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi karibeye geldi.
Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman itibariyle şayan-ı

sâyesinde:

1. **sayesinde:**

Diğer 46

Mısra: 19

Aracılığıyla, desteğiyle.

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar etmeyen ve sayesinde
nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa edenlerin

2. **sayesinde:**

Diğer 81

Mısra: 2

Aracılığıyla, desteğiyle.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve daha sair
muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen sayesinde hasıl

3. **sayesinde:**

Diğer 81

Mısra: 8

Aracılığıyla, desteğiyle.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar demiştik. Evet
esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim ve fen sayesinde

4. **sayesinde:**

Diğer 81

Mısra: **13**

Aracılığıyla, desteğiyle.

teleskoplar röntgen şuaları vesaire bütün ilim ve fen sayesinde vücuda gelmiştir.

5. **sayesinde:**

Diğer 81

Mısra: **19**

Aracılığıyla, desteğiyle.

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde düşündü. Keşf etti.
Baldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı açıp iki

6. **sayesinde:**

Diğer 81

Mısra: **29**

Aracılığıyla, desteğiyle.

medeniyet bu saadetlere bu şereflere hep ilim ve fen sayesinde nail olmuştur.

sayıkla-:

1. **sayıklıyor.:-yor**

Diğer 80

Mısra: **14**

Dalgınlık sırasında anlamsız, tutarsız sözler söylemek.

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne kadar çok yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye sayıklıyor.

saz takımıyla:

1. **saz takımıyla:-y, -la**

Diğer 75

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

Ut, keman, kanun, bağlama vb. müzik araçlarını çalanların oluşturduğu çalgı takımı.

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur Salon'un altı kişiden mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden ibaret yerli çalgı

sa'd ola:

1. **sa'd ola:-a**

Diğer 7

Mısra: **17**

Kelime Tipi: -

Kutlu olsun.

Sâl-i cedîdin sa'd ola
Ey şehriyâr-i hâtem-şîâr

sa'y:

1. **sa'ye:-e**

Diğer 83

Mısra: **18**

Çalışma, çalışıp çabalama, emek sarfetme, ceht.

Bugün saâdet-i beşer
Değil mi sa'ye müftedir

2. **sa'y:**

Diğer 85

Mısra: **1**

Çalışma, çalışıp çabalama, emek sarfetme, ceht.

Sa'y u gayret nerede
Nakd u servet orada

3. **sa'y:**

Diğer 85

Mısra: **21**

Çalışma, çalışıp çabalama, emek sarfetme, ceht.

Sa'y u gayretle tedâvî ettiler
Etmedi kâr âkıbet oldu tebâh

sa'y edin:

1. **sa'y edin:-in**

Diğer 11

Mısra: **4**

Kelime Tipi: -

Çalışmak, emek vermek, gayret etmek.

Nev-civânî fasl-ı kıymet-dârdır
Sa'y edin geçmez ele bir böyle ân

sa'y edip:

1. **sa'y edip:-ip**

Diğer 10

Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Çalışmak, emek vermek, gayret etmek.

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder
Câhil olan âdemin servet elinden gider

2. **sa'y edip:-ip**
Diğer 11
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Çalışmak, emek vermek, gayret etmek.

Sa'y edip tahsîl-i ilm etmek için
İstemez teşvîk asla her zamân

sebeb-i halâsı olur.:

1. **sebeb-i halâsı olur.:-ur**
Diğer 65
Mısra: 24
Kelime Tipi: -
Kurtuluşuna sebep olmak.

müthiş hastalıklardan insanların hayvanların
sebeb-i
halâsı olur.

sebeb:

1. **sebepten:-ten**
Diğer 8
Mısra: 12
Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey.

Mâ-hasal bâdî-yi şevkdir âleme
Bu sebepten müftehirdir bendegân

2. **sebepten:-ten**
Diğer 13
Mısra: 12
Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey.

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur
Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

3. **sebeb:**
Diğer 65
Mısra: 9
Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey.

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir.
İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser bırakmalıdır ki

sebeb olur:

1. **sebeb olur:-ur**
Diğer 66
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Neden olmak, yol açmak.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi
hayrette bırakırlar. İşte
bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki
âlem-i insaniyete

sefalet:

1. **sefaletin:-in**
Diğer 44
Mısra: 1
Yoksulluk.

Cehalet sefaletin sütanasıdır. Daim oldukça o
nevzat büyür
yetiştir.

2. **sefaletin:-in**
Diğer 69
Mısra: 18
Yoksulluk.

gaşyolmak derecelerine gelir.
Hâl bulunur ki sefaletin pençe-yi kahrında
zebun bir ailenin

sefil ü hor:

1. **sefil ü hor:**
Diğer 83
Mısra: 23
Kelime Tipi: -
Perişan ve hakir, değersiz.

Sonunda pek sefil ü hor
Olur da bulmaz i'tibâr.

sehâ:

1. **sehâ:**
Diğer 6
Mısra: 7
Cömertlik, kerem, el açıklığı.

Menba'-ı lütf u sehâ vü merhamet
Masdar-ı ilm ü kemâl-i âtîfet

sehâ:

1. **şehâ:**

Diğer 7

Mısra: **15**

(Far.) *Ey padişah! Ey şâh!*

Ömr-i hümâyûnun şehâ
Kılsın mezîd perverdigâr

seher:

1. **seher:**

Diğer 13

Mısra: **5**

(Ar.) *Tan yerinin ağarmasından biraz
önceki zaman veya şafağın sökmek üzere
olduğu vakit.*

Bir seher vaktinde kıldım ben temâşâ dağları
İn'ikâs etmişti fecrin reng-i alı dağlara

sehl-i mümteni:

1. **sehl-i mümteni:**

Diğer 53

Mısra: **12**

Kelime Tipi: -

*Derin ve ince anlamlar ifâde ettikleri
hâlde sâdelikleri sebebiyle kolayca
söylenivermiş hissini veren, fakat aslında
söylenmesi, taklit edilmesi çok güç olan söz,
şîir vb.*

tarz-ı tahrir görüldüğü kadar kolay değildir.
Bunlara sehl-i
mümteni denir. Hilafını iddia eden bulunursa

selamet-i fikir:

1. **selamet-i fikir:**

Diğer 65

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

*Fikrin, düşüncenin doğru olması, doğru
düşünebilme yeteneği.*

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce
talebeye sıdk
ve istikametten ibaret olan şâh-râh-ı necatı
selamet-i fikir

selanik:

1. **selanik'ten:-den**

Diğer 75

Mısra: **17**

Yunanistan'da tarihî bir şehir.

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur
Şalon'un altı kişiden
mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden
ibaret yerli çalgı

selaset:

1. **selasete:-e**

Diğer 53

Mısra: **8**

İfadedeki açıklık ve akıcılık.

ipka-yı namına hadim olacak mezâyâyı
camidir.

Lisanımızda bu derece selasete mazhar olmuş
asar pek

semâ:

1. **semâ:**

Diğer 3

Mısra: **14**

Göğün görünen yüzeyi, gökyüzü.

San'at-ı îcâdına yok intihâ

Cümlesin göstermede arz u semâ

2. **semânın:-n, -ın**

Diğer 3

Mısra: **9**

Göğün görünen yüzeyi, gökyüzü.

Ay güneş ahter semânın zîneti

Bunların da fikre sığmaz hikmeti

3. **sema:**

Diğer 57

Mısra: **11**

Göğün görünen yüzeyi, gökyüzü.

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir
zaman
insan bir yalıda bulunsa

4. **semadan:-dan**

Diğer 59

Mısra: **6**

Göğün görünen yüzeyi, gökyüzü.

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her

tarafıta bir güzellik

her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan

zemine

5. **sema:**

Diğer 75

Mısra: 26

Göğün görünen yüzeyi, gökyüzü.

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o derece hoş ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar saf Sema

6. **sema:**

Diğer 79

Mısra: 4

Göğün görünen yüzeyi, gökyüzü.

Dağı zirvesine kadar gidiyordu. Hava saf sema berrak olduğu kadar güneşin envâr-ı

semavi:

1. **semavi:**

Diğer 66

Mısra: 24

*İlâhî büyüklük ve yüceliğe yakışır
güzellik ve mükemmellikte olan, insan üstü,
olağanüstü.*

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar lahuti ne kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul Ne güzel yatmış

semere-yi şirin-ter:

1. **semere-yi şirin-teridir:-i, -dir**

Diğer 68

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Çok tatlı meyve, yemiş.

Evlat ziynet-i hayat-ı dünyadır.
Evlat dirah-ı izdivacın semere-yi şirin-teridir

sen:

1. **sana:-a**

Diğer 3

Mısra: 11

İkinci tekil şahıs zamiri.

Kâinât her dem sana tesbîh eder
Varlığında varlığın tavzih eder

2. **sen:**

Diğer 3

Mısra: 3

İkinci tekil şahıs zamiri.

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar
Görmede her şeyde zâtından eser

3. **sensin:-sin**

Diğer 4

Mısra: 1

İkinci tekil şahıs zamiri.

Bâis-i îcâd-ı âlem sensin ey mahbûb-ı Hak
Mazhar-ı levlâk kıldı zâtını Rabbü'l-felak

4. **seni:-i**

Diğer 6

Mısra: 2

İkinci tekil şahıs zamiri.

Ey şehinşâh-ı celâdet-iktirân
Hep seni takdîr eder halk-ı cihân

5. **sensin:-sin**

Diğer 7

Mısra: 5

İkinci tekil şahıs zamiri.

Sensin bize müşfik peder
Sultânımız ey kâm-kâr

6. **sen:**

Diğer 10

Mısra: 5

İkinci tekil şahıs zamiri.

Dinle düşün kendini sen de bir insânsın
Âkıbet-endîş olup eyle biraz da hazer

7. **senin:-iñ**

Diğer 10

Mısra: 3

İkinci tekil şahıs zamiri.

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin
Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

8. **sen:**

Diğer 14

Mısra: 2

İkinci tekil şahıs zamiri.

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber
n'eylerim

9. **sen:**

Diğer 14

Mısra: 6

İkinci tekil şahıs zamiri.

Bir nazîrin gelmemiştir bî-bedelsin bî-bedel
İşte yektâ-yı cihânsın sen hakîkî söylerim

10. **sen:**

Diğer 14

Mısra: 9

İkinci tekil şahıs zamiri.

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân
Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

11. **senin:-iñ**

Diğer 19

Mısra: 1

İkinci tekil şahıs zamiri.

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî
senin
Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

12. **seninle:-in, -le**

Diğer 19

Mısra: 3

İkinci tekil şahıs zamiri.

Tez vakitte ülfet etmek'çün seninle bir daha
Ser-be-hâk oldum duâ ettim Cenâb-ı Fâtır'a

13. **sen:**

Diğer 66

Mısra: 20

İkinci tekil şahıs zamiri.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.
Ey neşve sen kanatlansan da böyle olmazdın
Yüz

14. **sen:**

Diğer 67

Mısra: 6

İkinci tekil şahıs zamiri.

Uyku girer mi nazar-ı şefkate
Sen yine dal tatlı hayâlâtına

15. **sana:-e**

Diğer 85

Mısra: 18

İkinci tekil şahıs zamiri.

Mîr-i İsmet'le Cenâb-ı Sâmih'i tanzîrde
Hâverî her dem sana nazm sühân-ı bîgânedir.

sene:

1. **sene:**

Diğer 2

Mısra: 1

Yıl.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene
zarfında yazılmış
manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten
bunların

2. **sene:**

Diğer 2

Mısra: 12

Yıl.

miyim Feyzi Mevla'dan beklerim.
Fî 10 Kânunuevvel sene 1311

3. **sene:**

Diğer 25

Mısra: 2

Yıl.

Getirdi bir meserret dedim gevherle târîh
Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu

4. **seneler:-ler**

Diğer 69

Mısra: 7

Yıl.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

5. **seneden:-den**

Diğer 74

Mısra: 17

Yıl.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi
müteaddit
ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline
getirildi. Bahar

6. **seneler:-ler**

Diğer 87

Mısra: 14

Yıl.

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u
takdim ile efendimizin
daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke
vü mesudeyi

7. seneler:-ler

Diğer 88

Mısra: 1

Yıl.

nice seneler bu gibi â' yâd u eyyam-ı
mübarekeyi idrak ile
şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı
Rabb-ı Mennân'dan

serâir-i kalbiyevi:

1. serâir-i kalbiyevi:-y, -i

Diğer 72

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Kalbin sırları.

kalbiyevi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu
çalgılardan keman
pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok
zaman

ser-â-pâ:

1. ser-â-pâ:

Diğer 52

Mısra: 13

*Baştan ayağa, baştan aşağı, baştan başa,
tamamıyla,büsbütün.*

Ser-â-pâ mütalaa eyledim. Mündericatını pek
dil-ârâ ve
matbu buldum.

2. ser-â-pâ:

Diğer 53

Mısra: 5

*Baştan ayağa, baştan aşağı, baştan başa,
tamamıyla,büsbütün.*

nezahetleri olan Tulû'u ser-â-pâ mütalaa
eyledim.

Havass-ı latife maânî-yi rakikaya cilvegâh
olan şu eser müessirinin

ser-be-hâk ol-:

1. ser-be-hâk ol-:-du, -m

Diğer 19

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Acze düşmek.

Tez vakitte ülfet etmek'çün seninle bir daha
Ser-be-hâk oldum duâ ettim Cenâb-ı Fâtır'a

sergici:

1. sergiciler:-ler

Diğer 76

Mısra: 27

Mallarını sergileyerek satan kimse.

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne
uğraşırlar. Vaizler
hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila
ramazanlık kahve çay

serian:

1. serian:

Diğer 45

Mısra: 20

Çabuk, hemen, sür'atle.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan
cihazının
ikmalîçün her türlü tedârikât serian görülür.
Komşuları

serîr:

1. serîrinle:-in, -le

Diğer 6

Mısra: 23

Taht.

Milletin bulsun serîrinle bekâ
Pâdişâhim satvetinle bin yaşa

serîr-i saltanat:

1. serîr-i saltanat:

Diğer 5

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Saltanat tahtı; hükümdarlık makamı.

İftihâr eyler vücûduyla serîr-i saltanat
Muhyî-yi mülk ü cihân-bân doğduğu gündür
bugün

sername-yi bedfü'l-beyandır.:

1. **sername-yi bedü'l-beyandır.:-dur**

Diğer 51

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

İfadesi ve beyanı görülmedik güzellik ve gariplikte olan başlık.

olmaz. Söner gider.

Tulû' Pek latif ve pek zarif bir sername-yi bedü'l-beyandır.

serp:-

1. **serper:-er**

Diğer 85

Mısra: 11

(Sağa sola, öteye beriye dağılacak şekilde) Saçmak, atmak, dökmek.

Mihr-i hüsnü nûrlar serper fezâ-yı fikrime
Tâb-ı vechinden henüz ol gül-dehen bigânedir

ser-te-ser:

1. **ser-te-ser:**

Diğer 5

Mısra: 7

Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

Döndü bir ma' mûre-yi irfâna âlem ser-te-ser
Bâis-i ihyâ vü umrân doğduğu gündür bugün

servet:

1. **servet:**

Diğer 10

Mısra: 2

Zenginlik, varlık, para, mal mülk.

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder
Câhil olan âdemin servet elinden gider

2. **servet:**

Diğer 68

Mısra: 20

Zenginlik, varlık, para, mal mülk.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin
servet ü sâ mânının ağyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

3. **servet:**

Diğer 85

Mısra: 2

Zenginlik, varlık, para, mal mülk.

Sa'y u gayret nerede

Nakd u servet orada

ses:

1. **ses:**

Diğer 13

Mısra: 9

Kulağın duyabildiği titreşim, seda.

Hâtifi bir ses gelirdi dinledim dikkat ile
Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

2. **sesi:-i**

Diğer 46

Mısra: 12

Kulağın duyabildiği titreşim, seda.

kenarında koyunlarını müftehirane ra'y eden
çobanın kavalının
sesi beni mahzun eder ağlarım.

3. **sesi:-i**

Diğer 59

Mısra: 13

Kulağın duyabildiği titreşim, seda.

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler.
Derin derin düşünür.
Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

4. **sesle:-le**

Diğer 59

Mısra: 9

Kulağın duyabildiği titreşim, seda.

galeyana getirici gönül uyandırıcı gayet güzel
bir sesle
Sîne-yi sâfındaki mehtâba reşk eyler miyim

5. **sesleri:-leri**

Diğer 60

Mısra: 3

Kulağın duyabildiği titreşim, seda.

yüzleri sesleri sözleri duyguları düşünceleri de
biri birine
uymaz.

6. **sesleri:-ler, -i**

Diğer 61

Mısra: 18

Kulağın duyabildiği titreşim, seda.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık
aralık horoz

sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli sevimli akar. Yeşil

ses sada kesilir.:

1. ses sada kesilir.:-ir

Diğer 61

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Hiçbir ses duyulmamak.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir durgunluk gelir.

Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise de ara sıra bulut

sesli:

1. sesli:

Diğer 72

Mısra: 8

Sesi olan, ses çıkaran.

ki göremiyorum

Dinlerim güzel sesli birisi bir şarkı söyler bir gazel okur.

sessiz:

1. sessiz:

Diğer 61

Mısra: 14

Ortalıkta gürültü olmama durumu, sükût.:

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de başkadır

Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün eşya sanki

sev-:

1. sevdiğim:-dik, -im

Diğer 14

Mısra: 2

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber
n'eylerim

2. sevmeye:-me, -y, -e

Diğer 46

Mısra: 4

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Şu hâl bâdî-yi tahrik-i hazm u âlâmım olur ağlarım.

Hâl-i ihtizarda bulunan bir validenin sevmeye doyamamış

3. sever:-er

Diğer 51

Mısra: 18

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını yazarken beğenir.

Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup biter.

4. sevdiğim:-dik, -im

Diğer 55

Mısra: 7

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında perişan
bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı
olmadı.

5. seviyordum.:-iyor, -du, -m

Diğer 55

Mısra: 4

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

kadar sevmiş olmasın demiştim. Tulû'un ihtiva ettiği makaleleri de o derece seviyordum.

6. severse:-er, -se

Diğer 60

Mısra: 6

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Böyle olunca her şeyin safası da bir değildir
Gönül neyi severse güzel odur. derlerse de ancak herkesin

7. seven:-en

Diğer 61

Mısra: 10

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu sırada birbirini çok seven bir kızla bir delikanlı odanın bahçeye bakan

8. sever.:-er

Diğer 64

Mısra: 10

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide de evladını o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat validenin mahsul-i

9. severe:-er, -se

Diğer 64

Mısra: 9

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide de evladını o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat validenin mahsul-i

10. seviyorum.:-iyor, -um

Diğer 72

Mısra: 15

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

seviyorum. Lakin heyhat ki göremiyorum Her şeye temas eylerim. Yoklarım. Bunların hepsinin ne

sevdâli:

1. sevdalı:-lı

Diğer 57

Mısra: 1

Aşık,sevdaya düşmüş.

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı gönüllerde her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele bahar aylarında

2. sevdalı:

Diğer 79

Mısra: 10

Aşık,sevdaya düşmüş.

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif derya solda

bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı gönülleri muhabbetle

sevdazede:

1. sevdazedenin:-n, -in

Diğer 59

Mısra: 29

Aşk vurgunu, sevdalı.

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz ortasında iki sevdazedenin kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları görülür.

sevdiğim:

1. sevdiğim:

Diğer 85

Mısra: 16

Sevgili, sevilen kişi.

Subh-dem âh u enin eyler durur kalb-i hazîn Sevdiğim feryâdına bilmem neden bîgânedir

sevgi:

1. sevginin:-n, -in

Diğer 61

Mısra: 12

İnsanı karşılık beklemeden yakın ilgi, dostluk, şefkat, bağlılık göstermeye yönelten ve fedâkârlıkları göze alıracak kadar güçlü olabilen duygu, sevme duygusu, muhabbet.

penceresini açıp bu güzelliği bu güzel geceyi baygın baygın seyrederek. Sevginin duygunun en gizli köşelerini açarlar.

sevgili:

1. sevgili:

Diğer 5

Mısra: 10

Sevgi duyulan, kendisine sevgi beslenen.

Menba´-ı adl ü inâyet hüsrev -i âlî-himem Sevgili sultân-ı zî-şân doğduğu gündür bugün

2. sevgilim:-m

Diğer 14

Mısra: 10

Sevgi duyulan, kendisine sevgi beslenen.

Sen bu hüsn ü ânına mağrûr olup oldun nihân
Kaçma gel ey sevgilim bezm-i visâli gözlerim

3. sevgili:

Diğer 63

Mısra: 18

Sevgi duyulan, kendisine sevgi beslenen.

türlü sıkıntılar çekerek âlem-i hestîye getirdiği
evladının
sevgili yavrusunun ciğerparesinin istikmâl-i
huzur u aramı

4. sevgilisine: -s, -i, -n, -e

Diğer 80

Mısra: 17

Sevgi duyulan, kendisine sevgi beslenen.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir
mektup yazmakla
meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla
mütelâşi

sevil-:

1. sevilmeke: -mek, -le

Diğer 62

Mısra: 18

*Sevilmeke, başkası tarafından sevgi
duyulmak.*

ince rüzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli
yavruya
bakılmakla doyulmaz. Sevilmekele kanılmaz
Bu görgü

sevimli:

1. sevimli:

Diğer 62

Mısra: 17

*Hoşa gitme özelliği olan, hoşa giden,
cana yakın, şirin, sempatik.*

ince rüzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli
yavruya
bakılmakla doyulmaz. Sevilmekele kanılmaz
Bu görgü

2. sevimli:

Diğer 66

Mısra: 12

*Hoşa gitme özelliği olan, hoşa giden,
cana yakın, şirin, sempatik.*

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının
üstünde görülen
tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur
olunamaz. Tıfl-ı

3. sevimli:

Diğer 66

Mısra: 17

*Hoşa gitme özelliği olan, hoşa giden,
cana yakın, şirin, sempatik.*

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd
göz önünde
tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O
melâhati o vaziyet-i

4. sevimlidir.: -dir

Diğer 66

Mısra: 7

*Hoşa gitme özelliği olan, hoşa giden,
cana yakın, şirin, sempatik.*

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli
kalbin hüsn-i
imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir
masumun yürümesi

5. sevimli:

Diğer 69

Mısra: 7

*Hoşa gitme özelliği olan, hoşa giden,
cana yakın, şirin, sempatik.*

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

sevimli sevimli:

1. sevimli sevimli:

Diğer 61

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

*Göze, gönüle hoş gelen, hoşa giden, sevgi
uyandıran özelliklere sâhip, cana yakın, şirin
bir şekilde.*

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık
aralık horoz
sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli
sevimli akar. Yeşil

sevin-:

1. **sevinerek:-erek**

Diğer 61

Mısra: 1

Sevinç duymak.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırıl pırıl
uçuşurlar. Küçük çocuklar
bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki
can tazeler.

sevinc:

1. **sevinç:**

Diğer 60

Mısra: 9

*İçte duyulan hoşnutluğun dışa vuran
belirtisi, sevinme hâli, neşe, coşku.*

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile
duygulanmasıdır.
Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa
da en çok

2. **sevinç:**

Diğer 63

Mısra: 2

*İçte duyulan hoşnutluğun dışa vuran
belirtisi, sevinme hâli, neşe, coşku.*

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği
kazandığını gören
yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin
bin kat üstündedir.

sevmiş olmak:

1. **sevmiş olmak:**

Diğer 55

Mısra: 3

*(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak,
gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.*

kadar sevmiş olmasın demiştim. Tulû'un
ihtiva ettiği
makaleleri de o derece seviyordum.

seyahat.:

1. **seyahat.:**

Diğer 57

Mısra: 4

Gezi, yolculuk.

buna hiç doyulmaz.
Mehtap gayet latiftir. Cihan bir kitap
mütalaası seyahat.

sevitler:

1. **sevitler:**

Diğer 78

Mısra: 10

*Kırklareli ilinin Lüleburgaz ilçesine bağlı
bir köy.*

Urlu Kuleliburgaz Uzunköprü Pavliköy
Babaeski Lüleburgaz
Seyitler Muratlı istasyonlarını geçerek
Çorlu'ya

sevr eyler.:

1. **sevr eyler.:-r**

Diğer 58

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

İzlemek, bakmak, seyretmek.

bu şehri azim üzerine saçmakta olduğu envâr-
ı feyz-â-feyzi
vâlihâne sevr eyler.

sıcak:

1. **sıcak:**

Diğer 62

Mısra: 4

Isı derecesi yüksek olan, çok ısınmış.

Kışın hava soğur. Dereler nehirlere göller buz
tutar. Kar
yağar. Geceleri evinde sıcak odasında
çoluğunu çocuğunu başına

2. **sıcağa:-a**

Diğer 73

Mısra: 21

Isı derecesi yüksek olan, çok ısınmış.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız
olur. Sıcağa ihtiyaç
görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak
aylarında vücudumuz

3. **sıcak:**

Diğer 73

Mısra: 22

Isı derecesi yüksek olan, çok ısınmış.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız
olur. Sıcağa ihtiyaç
görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak
aylarında vücudumuz

sıçra:

1. **sıçrar:-r**

Diğer 69

Mısra: 10

Ayaklarımı hızla yere vurarak ileriye veya yukarıya doğru atılmak.

kelebekleri kuşları kovalar. Çiçekleri otları koparır.

Koşar oynar sıçrar düşer kalkar bir zaman gelir ki okumayı

sıdk:

1. **sıdk:**

Diğer 65

Mısra: 15

Ar. Gerçeklik, doğruluk.

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce talebeye sıdk ve istikametten ibaret olan şâh-râh-ı necatı selamet-i fikir

sığ-:

1. **sıgmaz:-maz**

Diğer 3

Mısra: 10

(Bir husus) Bir şeye uygun düşmek, yakışmak, kabul edilebilir olmak.

Ay güneş ahter semânın zîneti
Bunların da fikre sığmaz hikmeti

sığdırama-:

1. **sığdıramadım.: -di, -m**

Diğer 2

Mısra: 6

(Bir husus) Bir şeye uygun düşmek, yakışmak, kabul edilebilir olmak.

kail olmak insan için kabil olamayacağından ben de bunların perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma sığdıramadım.

sık:

1. **sık:**

Diğer 47

Mısra: 3

Birbirine pek yakın ve bitişik, seyrek karşıtı.

taftaki sık bir ormandan derenin kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların arasından aralık

sıklı:

1. **sıklır:--ır**

Diğer 73

Mısra: 20

Daralmak, dar hâle gelmek.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur. Tesir-i bürüdetle vücut sıkılır küçülür deveran-ı dem faalane

sıkıntılar çekerek:

1. **sıkıntılar çekerek:-erek**

Diğer 63

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Zorluk çekmek.

türlü sıkıntılar çekerek âlem-i hestîye getirdiği evladının sevgili yavrusunun ciğerparesinin istikmâl-i huzur u aramı

siler süpürür:

1. **siler süpürür:**

Diğer 77

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Temizler.

siler süpürür dükkânlarına çeki düzen verirler. Çarşılar sokaklar her taraf parıl parıl yanar güler gibi olur.

silin-:

1. **silinir:-ir**

Diğer 76

Mısra: 8

Üzerindeki tozu, kiri alınmak, temizlenmek.

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider. Lambalar şamdanlar fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf dayanır

2. **silinir.:-ir**

Diğer 76

Mısra: 6

*Üzerindeki tozu, kiri alınmak,
temizlenmek.*

temizlik başlar.

Mesela duvarlar tavanlar süpürülür. Tenteler silinir.

silsile:

1. **silsile:**

Diğer 65

Mısra: 12

*Atalardan yaşayan torunlara kadar
zincirleme uzayan soy kütüğü, şecere.*

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin dünyaya bıraktığı bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki bu silsile içinde

2. **silsile:**

Diğer 69

Mısra: 1

*Atalardan yaşayan torunlara kadar
zincirleme uzayan soy kütüğü, şecere.*

eder ki bu silsile içinde âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut yetişir.

silsile-yi insaniye:

1. **silsile-yi insaniye:-iye**

Diğer 65

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

İnsan şeceresi, soyu.

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin dünyaya bıraktığı bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki bu silsile içinde

2. **silsile-yi insaniye:**

Diğer 68

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

İnsan şeceresi, soyu.

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin. Valideynin dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil

sîmâ:

1. **sîma:**

Diğer 66

Mısra: 21

Yüz, çehre, beniz.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima o münevver çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır. Şüphe yok

sîmâh-ı ruha:

1. **sîmâh-ı ruha:-a**

Diğer 58

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Ruhun kulağı.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet muhrik ve müessir bir sada sîmâh-ı ruha aksederek insan birdenbire kendisini

simitçi:

1. **simitçiler:-ler**

Diğer 76

Mısra: 20

Simit yapan veya satan kimse.

asmışlardır. Şekerciler tabaklarla camekânlarına reçellerin numunelerini dizmişler. Uncular ekmekçiler fırıncılar simitçiler

sinekli:

1. **sinekli:**

Diğer 78

Mısra: 27

Silivri ilçesine bağlı bir köy.

Çerkezköy Sinekli Kabakça Çatalca Hadımköy Ispartakule Yarımburgaz istasyonlarından sonra Çekmece

sinematograf:

1. **sinematograflar:-lar**

Diğer 66

Mısra: 2

Görüntüleri filme almaya yarayan âlet.

Muhteriler görülür ki şimendiferler vapurlar
telgraflar
balonlar fotoğraflar teleskoplar
sinematograflar röntgen

2. **sinematograflar:-lar**

Diğer 81

Mısra: 12

Görüntüleri filme almaya yarayan âlet.

fabrikalar makinalar vapurlar şimendiferler
velespitler
telgraflar balonlar fonograflar fotoğraflar
sinematograflar

3. **sinematograflar:-lar**

Diğer 82

Mısra: 28

Görüntüleri filme almaya yarayan âlet.

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar
fonoğraflar
sinematograflar röntgen şuası bilmem daha bir
sürü şeyler

sîne-vi sâfındaki:

1. **sîne-yi sâfındaki:-i, -n, -da, -ki**

Diğer 59

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Gönlü temiz, temiz kalpli, özü sözü

doğru.

galeyana getirici gönül uyandırıcı gayet güzel
bir sesle
Sîne-yi sâfındaki mehtâba reşk eyler miyim

sınıf:

1. **sınıfında:-i, -n, -da**

Diğer 62

Mısra: 11

Okul, fakülte, dersâne vb. yerlerde

*okuyan öğrencilerin öğrenim seviyelerine göre
ayrıldıkları bölümlerden her biri.*

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında
sınıfında
birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel
kitaplar hediyeler

sıra:

1. **sırada idi:-da, i, -di**

Diğer 47

Mısra: 19

Andaydı, esnâdaydı

Bu sırada idi ki cism-i medeniyete dem-i hayat
isale
eden şimendifer katarı önümden süratle
geçiyordu.

2. **sırada:-da**

Diğer 58

Mısra: 7

An, vakit, zaman, esnâ.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet
muhrık ve müessir
bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan
birdenbire kendisini

3. **sırada:-da**

Diğer 59

Mısra: 27

An, vakit, zaman, esnâ.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu
sırada bir şeyler
kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir
şeyler tasavvur

4. **sırada:-da**

Diğer 61

Mısra: 9

An, vakit, zaman, esnâ.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu
sırada birbirini
çok seven bir kızla bir delikanlı odanın
bahçeye bakan

5. **sırada:-da**

Diğer 61

Mısra: 15

An, vakit, zaman, esnâ.

derin bir uykudadır . Bu sırada yavaş yavaş
tan yeri ağarmaya
başlar. Gün doğusunda bir kızılık belirir.
Âlemi bir

6. **sırada:-da**

Diğer 61

Mısra: 22

An, vakit, zaman, esnâ.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel
kavalını çalar. Bülbüller
yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel
bir rüzgâr

7. **sırasıyla:** -s, -ı, -y, -la

Diğer 76

Mısra: **16**

Birbiri arkasına, sırayı bozmadan.

olan eşyayı getirtip yıkamış temizlemiş
oldukları dükkânlarına
sırasıyla koymuşlar üzerlerine Ramazan-ı
şerife mahsus

sirkeci:

1. **sirkeci'ye:** -y, -e

Diğer 79

Mısra: **29**

*İstanbul'un Fatih ilçesinde yer alan bir
semttir.*

Sirkeci'ye geldik. Sabahın saat yarımı idi ki
âlem-i İslamiyet
ve cihan-ı medeniyetin merkez-i yegânesi olan
payitaht-ı

sırt:

1. **sırt:**

Diğer 47

Mısra: **3**

Dağ sırtı, yüksek arazi.

taftaki sık bir ormandan derenin kenarına
kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların
arasından aralık

2. **sırt:**

Diğer 61

Mısra: **19**

Dağ sırtı, yüksek arazi.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp
otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu
meleyişleri gelir.

siz:

1. **sizin:** -iñ

Diğer 71

Mısra: **16**

2. çoğul şahıs. Siz.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi
Ey insanlar
Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük
farkımız vardır.

2. **sizin:** -iñ

Diğer 71

Mısra: **17**

2. çoğul şahıs. Siz.

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i
hayatta görülecek
şeylerin hiçbirini göremiyorum. İşittim ziya
göz kamaştırıyormuş.

soba:

1. **soba:**

Diğer 73

Mısra: **5**

*İçinde kömür, odun veya gaz yakılan,
elektrikle de çalıştırılabilen ısınma aracı.*

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba
üzerindeki güğümde
ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını
eda etti. Biraz sonra

2. **soba:**

Diğer 73

Mısra: **8**

*İçinde kömür, odun veya gaz yakılan,
elektrikle de çalıştırılabilen ısınma aracı.*

kürek kürek ateşler mangala çıkarılıyordu.
Mangalda nar gibi
kızarmakta olan korlar çaydanı kaynattı.
Herkes soba başına

3. **sobayı:** -y, -ı

Diğer 73

Mısra: **4**

*İçinde kömür, odun veya gaz yakılan,
elektrikle de çalıştırılabilen ısınma aracı.*

savurarak tepelerin eteklerini dolaşılıyor yol
alıyordu.
Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşe
yarmaları

4. **soba:**

Diğer 80

Mısra: **3**

*İçinde kömür, odun veya gaz yakılan,
elektrikle de çalıştırılabilen ısınma aracı.*

iniyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir
bulut tabakası
teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

sofra başında:

1. **sofra başında:**-n, -da

Diğer 80

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Sofranın etrafı, yemek yeme yeri.

Nur topu gibi iki evladıyla meleksima zevcesi evde sofranın başında bu adamı bekliyor.

soğ-u-:

1. **soğur.:**-r

Diğer 62

Mısra: 3

Yavaş yavaş veya süratle ısını, sıcaklığını kaybetmek, soğuk duruma gelmek.

Kışın hava soğur. Dereler nehirler göller buz tutar. Kar yağar. Geceleri evinde sıcak odasında çoluğunu çocuğunu başına

soğuk:

1. **soğuktur.:**-dur

Diğer 73

Mısra: 19

Sıcak olmayan, ısı düşük olan.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur. Tesir-i bürüdetle vücut sıkılır küçülür deveran-ı dem faalane

söğüt:

1. **söğüt:**

Diğer 75

Mısra: 23

Söğütgiller familyasından, daha çok su kenarlarında yetişen, pek çok çeşidi olan, uzun ve acı yapraklı, kabuğu kolay soyulur ağaç.

söğüt dallarında cıvıldaayan kuşların hâli ne kadar ruh-nevâz idiye gâhice bir kırlangıcın sath-ı aba kadar inip bir hayli gittikten

sokağa çıkanlar:

1. **sokağa çıkanlar:**-an, -lar

Diğer 80

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Gezmek veya bir iş görmek için evden çıkmak.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar sarımsık bürünmüş kukuletalarını çekmiş oldukları hâlde yürüyorlardı. Bir

sokak:

1. **sokaktan:**-dan

Diğer 73

Mısra: 1

Yerleşim yerlerinde ev ve dükkânlar arasında uzanan, caddeye nispetle daha dar ve kısa yol.

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı yürüyordu. İstasyondan henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak dumanını

2. **sokağa:**-a

Diğer 74

Mısra: 2

Yerleşim yerlerinde ev ve dükkânlar arasında uzanan, caddeye nispetle daha dar ve kısa yol.

Saat ilerlemişti. Çocuklar mektebe gitti. Ben de mahall-i memuriyetime gitmek üzere sokağa çıktım. Gündüz geçti.

3. **sokaklar:**-lar

Diğer 77

Mısra: 6

Yerleşim yerlerinde ev ve dükkânlar arasında uzanan, caddeye nispetle daha dar ve kısa yol.

siler süpürür dükkânlarına çeki düzen verirler. Çarşılar sokaklar her taraf parıl parıl yanar güler gibi olur.

4. **sokaklarda:**-lar, -da

Diğer 80

Mısra: 5

Yerleşim yerlerinde ev ve dükkânlar arasında uzanan, caddeye nispetle daha dar ve kısa yol.

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor. Gönüllerde türlü

türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı
kaplıyordu. Herkes

sokul-:

1. sokulmaya:-ma, -y, -a

Diğer 47

Mısra: 7

(Bir yere veya bir şeyin içine) Girmek,
kendini sokmak.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıdayarak yuvalarına
sokulmaya başladı.

Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı
sükûta dalıyor.

sol:

1. solda:-da

Diğer 79

Mısra: 9

Sol taraf, sağ karşıtı.

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif
derya solda
bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı
gönülleri muhabbetle

soñ:

1. son:

Diğer 46

Mısra: 22

Son, nihayet.

dehşetli istikbalini düşünür ağlarım.
Şems-i garibin son ziyaretleri ölü ağaçların
zirvelerine

2. söner:-er

Diğer 51

Mısra: 15

Sönmek, yok olmak.

olmaz. Söner gider.
Tulû' Pek latif ve pek zarif bir sername-yi
bedü'l-beyandır.

sonbahar:

1. sonbaharda:-da

Diğer 62

Mısra: 23

Güz mevsimi.

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

soñra:

1. sonra:

Diğer 10

Mısra: 4

"-nin ardından, ... arkasından;
müteakiben" anlamlarında zarf.

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin
Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

2. sonra:

Diğer 46

Mısra: 6

"-nin ardından, ... arkasından;
müteakiben" anlamlarında zarf.

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip
bilmem nasıl bir
vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten
sonra pederlerine

3. sonra:

Diğer 75

Mısra: 4

"-nin ardından, ... arkasından;
müteakiben" anlamlarında zarf.

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı.
Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp
akşama kadar

4. sonra:

Diğer 77

Mısra: 20

"-nin ardından, ... arkasından;
müteakiben" anlamlarında zarf.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebnî iki
büyük taş
köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile
müzeyyen muntazam

5. sonra:

Diğer 77

Mısra: 25

"-nin ardından, ... arkasından;
müteakiben" anlamlarında zarf.

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi
aldım. Tren geldi.

Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona râkib oldum.

6. sonra:

Diğer 78

Mısra: 13

Bulunulan veya bahsedilen yerden daha uzakta, daha ileride.

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail olup sabah açıldı. Vagona üçümüzden başka kimse yok idi. Arkadaşlarım

7. sonra:

Diğer 78

Mısra: 28

Bulunulan veya bahsedilen yerden daha uzakta, daha ileride.

Çerkezköy Sinekli Kabakça Çatalca
Hadımköy Ispartakule
Yarımburgaz istasyonlarından sonra Çekmece

8. sonra:

Diğer 79

Mısra: 9

*"-nin ardından, ... arkasından;
müteakiben" anlamlarında zarf.*

Çekmece istasyonundan sonra sağımızda latif derya solda bir saha-yı hadrâ bulunuyordu ki sevdalı gönülleri muhabbetle

9. sonra:

Diğer 79

Mısra: 18

*"-nin ardından, ... arkasından;
müteakiben" anlamlarında zarf.*

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temasına doyumaz bir güzellik

sonunda:

1. sonunda:

Diğer 83

Mısra: 23

Nihayetinde, ahir, akıbet.

Sonunda pek sefil ü hor
Olur da bulmaz i'tibâr.

sopa:

1. sopasına:-s, -i, -n, -a

Diğer 61

Mısra: 21

Kalın değnek.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel kavalını çalar. Bülbüller yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel bir rüzgâr

sor-:

1. sorar.:-ar

Diğer 69

Mısra: 11

Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek.

yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi anlamak ister. Artık bu çocuk âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete

söyle-:

1. söyleriz:-r, -iz

Diğer 6

Mısra: 26

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

Şevk ile ahenk şenlik eyleriz
Fâhirâne hayli şeyler söyleriz

2. söyleriz:-r, -iz

Diğer 6

Mısra: 34

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

Dem-be-dem ey pâdişâhlar sürûru
Söyleriz biz şevk ile şu sözleri

3. söylerim:-r, -im

Diğer 14

Mısra: 6

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

Bir nazîrin gelmemiştir bî-bedelsin bî-bedel
İşte yektâ-yı cihânsın sen hakîkî söylerim

4. **söylerdi:-r-di**

Diğer 17

Mısra: 2

Türkü, şarkı vb. okumak.

Pek hazînâne akardı ırmak
Şarkı söylerdi hemân bülbüller

5. **söylediğini:-dik, -i, -n, -i**

Diğer 51

Mısra: 17

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını
yazarken beğenir.
Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup
biter.

6. **söylerken:-r, -ken**

Diğer 51

Mısra: 17

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını
yazarken beğenir.
Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup
biter.

7. **söyle:**

Diğer 53

Mısra: 14

Yazmak.

Engüşt-i hatâ uzatma öyle
Bir kısmına gel nazîre söyle

8. **söyler:-r**

Diğer 53

Mısra: 9

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

azdır. Söyler gibi yazıyor. Yazdığı şeyler
fesahat-ı müeddâ
haysiyetiyle talim-i zemzeme-yi hikmet ü
marifet eyliyor. Bu

9. **söylemeye:-me, -y, -e**

Diğer 64

Mısra: 2

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

Valide mahsul-i ömrünün yadigâr-ı hayatının
çiğerparesinin

yürümeye söylemeye okumaya yazmaya
başladığı zaman

10. **söylemesi:-me, -s, -i**

Diğer 66

Mısra: 9

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif
ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

11. **söylemeye:-me, -y, -e**

Diğer 69

Mısra: 8

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

12. **söylüyor:-yor**

Diğer 71

Mısra: 19

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

Ah bir kerecik olsun gözlerim dolsa Herkes
söylüyor
denizler nehirlere dağlar ovalar kırlar çayırklar
bahçeler

13. **söyler:-r**

Diğer 72

Mısra: 8

Türkü, şarkı vb. okumak.

ki göremiyorum
Dinlerim güzel sesli birisi bir şarkı söyler bir
gazel okur.

14. **söylüyorlar.:-yor, -lar**

Diğer 72

Mısra: 14

*(Bir fikir veya husûsu) İleriye sürmek,
ortaya koymak.*

dinletir bağırır çağırır. Bu çocuğun güzel
olduğunu da
söylüyorlar. Ellerini elime alıyorum.
Okşuyorum öpüyorum

15. **söylemek:-mek**

Diğer 73

Mısra: 10

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

mangal kenarına dizildi. Birer sabah çayı içti.
Kış hakkında bir şeyler söylemek istiyordu. Ben E'n-nâru fakihetü's-şitâinin

16. **söylüyor.:-yor**

Diğer 87

Mısra: 10

Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

eteklerini öpüyor. Büyükler küçüklere iltifat ediyor. Evet herkes güllüyor söylüyor. Kulları dahi nezd-i sâmi-yi

söylen:-

1. **söylense:-se**

Diğer 65

Mısra: 1

Söylemek işi yapılmak, sözle anlatılmak.

Validenin ulviyet-i şanı hakkında ne kadar söz söylense azdır

söyles:-

1. **söyleşir:-ir**

Diğer 13

Mısra: 10

Karşılıklı konuşmak, sohbet etmek.

Hâtifi bir ses gelirdi dinledim dikkat ile
Söyleşir eylerdi dağlar hasb-i hâli dağlara

söz:

1. **sözleri:-ler, -i**

Diğer 6

Mısra: 34

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafiz, kelim.

Dem-be-dem ey pâdişâhlar sürûru
Söyleriz biz şevk ile şu sözleri

2. **sözlerini:-ler, -i, -n, -i**

Diğer 45

Mısra: 14

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafiz, kelim.

hareket eder. Dostu kemal-i heyecanla
Vusulünü telgrafla bildir. Muhabereye devam et. Beni yâd eyle sözlerini irat

3. **sözlerini:-ler, -i, -n, -i**

Diğer 47

Mısra: 23

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafiz, kelim.

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı düşün sözlerini
kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık sular gereği

4. **sözlerle:-ler, -le**

Diğer 52

Mısra: 3

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafiz, kelim.

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel sözlerle şu
mecmua-yı mergubenin meydan-ı intiba vü istifadeye nihâde

5. **sözleri:-ler, -i**

Diğer 60

Mısra: 3

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafiz, kelim.

yüzleri sesleri sözleri duyguları düşünceleri de biri birine uymaz.

6. **söz:**

Diğer 63

Mısra: 1

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafiz, kelim.

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği kazandığını gören

yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin bin kat üstündedir.

7. söz:

Diğer 65

Mısra: 1

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelam.

Validenin ulviyet-i şanı hakkında ne kadar söz söylense azdır

8. sözünden:-ü, -ñ, -den

Diğer 73

Mısra: 26

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelam.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde ‘mangal kenarı kış gününün lalezaradır’ sözünden de bu çıkıyor dedim.

sözü uzatacağından:

1. sözü uzatacağından:-acak, -i, -n, -dan

Diğer 76

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Maksadım kısaca anlatabilecekken esastan ayrılıp ayrıntıya dalmak, lâfı uzatmak.

Bilâd-ı İslamiye'nin her tarafında ramazan hazırlıkları görülür ise de her taraf için ayrı ayrı malumat vermek sözü uzatacağından

su:

1. sular:-lar

Diğer 47

Mısra: 24

Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı düşün sözlerini kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık sular gereği

2. sularının:-lar, -i, -n, -in

Diğer 57

Mısra: 16

Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.

yalıları görür. Bulunduğu yalı ile karşı yakayı kendisinden ayıran boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile aktığını

3. su:

Diğer 61

Mısra: 5

Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti bu güzelliği temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

4. sular:-lar

Diğer 63

Mısra: 6

Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu günlerde denizde derelerde balık avlayanların donmuş sular üstünde

5. su:

Diğer 73

Mısra: 6

Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba üzerindeki güğümde ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını eda etti. Biraz sonra

6. su:

Diğer 73

Mısra: 14

Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona
benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su kenarlarında bağ

7. su:

Diğer 75

Mısra: 25

Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o derece hoş
ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar saf Sema

8. suya: -y, -a

Diğer 75

Mısra: 22

Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.

Adayı muhit olan Tunca nehri mecrasından az taşkın
bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suya kadar sarkmış olan

9. su:

Diğer 78

Mısra: 19

Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su kenarlarından köprülerden
geçiyor gâh zümürdün ovaların ortasından ormanlardan

subh-dem:

1. subh-dem:

Diğer 85

Mısra: 15

Sabah vaktinde, sabahleyin.

Subh-dem âh u enîn eyler durur kalb-i hazîn
Sevdiğim feryâdîma bilmem neden bigânedir

sudûr ettiğini:

1. sudûr ettiğini: -dik, -i, -n, -i

Diğer 72

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Meydana gelmek, hâsıl olmak, ortaya çıkmak.

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşin bırakan o sadanın nereden
sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki göremiyorum

sultân:

1. sultânımız: -ımız

Diğer 7

Mısra: 6

Hükümdar, padişah.

Sensin bize müşfik peder
Sultânımız ey kâm-kâr

sultân hamîd:

1. sultân hamîd:

Diğer 7

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Osmanlı padişahı; II. Abdülhamid Han (1876-1909).

Şems-i cihân Sultân Hamîd
Binler yaşa ey şehriyâr

sultân hamîd hân:

1. sultân hamîd hân:

Diğer 6

Mısra: 36

Kelime Tipi: -

Osmanlı padişahı; II. Abdülhamid Han (1876-1909).

Satvetin âfâka versin incilâ
Çok yaşa Sultân Hamîd Hân çok yaşa

sultân-ı zî-şân:

1. sultân-ı zî-şân:

Diğer 5

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Şanlı, yüce sultan.

Menba´-ı adl ü inâyet hüsrev -i âlî-himem
Sevgili sultân-ı zî-şân doğduğu gündür bugün

sûret:

1. surette:-te

Diğer 47

Mısra: **16**

Şekil, biçim, tarz.

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin
etmiş) kamer
bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh
bulutlar içine

2. surette:-de

Diğer 74

Mısra: **8**

Şekil, biçim, tarz.

Tavuk Ormanı nam-mevki-i şevk-efzâsında
tertîp edilip üç gün
devam eden kır eğlencesi şayan-ı hayret bir
surette icra edilerek

3. surette:-de

Diğer 74

Mısra: **24**

Şekil, biçim, tarz.

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî
konuldu. Hele berzahın
iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler
mükemmel surette

sûziş-i sevdâyı:

1. sûziş-i sevdâyı:-y, -ı

Diğer 85

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Aşk acısı.

Şâirin hâl-i gam u şîr-i melâl-efzûduna
Sûziş-i sevdâyı -ey dil- çekmeyen bigânedir

südde-yi kudsiyetinden:

1. südde-yi kudsiyetinden:-in, -den

Diğer 4

Mısra: **9**

Kelime Tipi: -

Mukaddes, kutsal kapı.

Südde-yi kudsiyetinden feyz umar ins ü perî
Kılma mahrûm-ı şefâat Hâverî-yi kemteri

sühan-ı bigânedir:

1. sühan-ı bigânedir³¹:-dir

Diğer 85

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

Yabancı olunan, aşına olunmayan söz

Mîr-i İsmet'le Cenâb-ı Sâmih'i tanzîrde
Hâverî her dem sana nazm sühan-ı bigânedir.

sükûn:

1. sükûnu:-u

Diğer 78

Mısra: **17**

Sakinlik, huzur.

böyle bir sükûnu fırsat addederek kemal-i
iştîyakla
tuluyu temaşaya koyuldum ki bu sırada
layenkati koşmakta

sükûnet:

1. sükûnet:

Diğer 45

Mısra: **3**

Sessizlik, suskunluk.

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir
sükûnet
içinde aralık aralık kuşların hayvanların
nagâmâtı işitilmeye

sükûn-ı hâl:

³¹ *sahn-ı bigânedir* şeklinde okunan tamlama
vezin ve anlama dikkat edilerek *sühan-ı
bigânedir* şeklinde düzeltilmiştir.

1. **sükûn-ı hâl:**

Diğer 64

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Sessezlik hâli.

O sükûn-ı hâl içinde gönlündeki muhabbetin ulvi hitabını dinler. Şefkat-i kalbiye muhabbet-i hakikiye safvet-i

sükûn-ı latifi:

1. **sükûn-ı latifi:-i**

Diğer 58

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Hoş, güzel sessizlik.

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan olurlar. Ara sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi ihlale bâdî olur.

sükût:

1. **sükût:**

Diğer 13

Mısra: 7

Sessizlik, suskunluk.

Her tarafta bir sükût câriydi tesîr eylemiş Zannedirdim kalbimin hâl-i melâli dağlara

sünûhât-ı fikriyemdir.:

1. **sünûhât-ı fikriyemdir.:-m, -dir**

Diğer 55

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Düşüncelerin içe doğması.

Çünkü onlar da beni saatlerce düşündürmüş müteessir etmiş hissiyat-ı kalbiyem sünûhât-ı fikriyemdir.

süpürül-:

1. **süpürülür.:-ür**

Diğer 76

Mısra: 6

Süpürmek işine konu olmak, süpürmek işi yapılmak.

temizlik başlar.

Mesela duvarlar tavanlar süpürülür. Tenteler silinir.

sürat:

1. **süratle:-le**

Diğer 47

Mısra: 20

Hız, çabukluk.

Bu sırada idi ki cism-i medeniyete dem-i hayat isale eden şimendifer katarı önümden süratle geçiyordu.

2. **süratle:-le**

Diğer 78

Mısra: 8

Hız, çabukluk.

zevkine doyulmaz.

Bizi yüklenmiş olan tren süratle kat'-i mesafeye başladı.

sürü:

1. **sürüler:-ler**

Diğer 17

Mısra: 5

Sürü, hayvan topluluğu.

Ormanın bir kenârında sürüler Bana pek hoş görünürdü orada

2. **sürünün:-n, -ün**

Diğer 61

Mısra: 20

Sürü, hayvan topluluğu.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu meleyişleri gelir.

sürûr:

1. **sürûru:-u**

Diğer 6

Mısra: 33

Sevinç, mutluluk.

Dem-be-dem ey pâdişâhlar sürûru Söyleriz biz şevk ile şu sözleri

2. **sürurun:-un**

Diğer 57

Mısra: 8

Sevinç, mutluluk.

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın
saadetin zevkin
sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin.
Bilmem mehtaplı

3. **sürur:**

Diğer 64

Mısra: 25

Sevinç, mutluluk.

kadar sürur o kadar safa vardır.
Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada
hayattan saadetten

süsle-:

1. **süslenir:-n, -ir**

Diğer 76

Mısra: 9

*Birtakım düzenlemeler, süsler ve zarâfet
kazandırıcı maddî – mânevî unsurlar
ilâvesiyle (bir şeyi veya kimseyi) daha güzel
duruma getirmek, bezemek, tezyin etmek.*

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar
tutulur. Şehriye
pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin
pastırma

süslen-:

1. **süslenir:-ir**

Diğer 60

Mısra: 13

*Süslemek işine konu olmak, bezemek,
donatılmak.*

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş
verir. Dereler
ırmaklar şırıl şırıl akar çağlar . Kuşların
civıltısı her tarafı

sütana:

1. **sütanasıdır.:-s, -i, -dır**

Diğer 44

Mısra: 1

*Bir çocuğun, annesi dışında sütünü
emmiş olduğu kadın, sütanne.*

Cehalet sefaletin sütanasıdır. Daim oldukça o
nevzat büyür
yetiştir.

sütun:

1. **sütunlarında:-lar, -i, -n, -da**

Diğer 55

Mısra: 7

*Gazete, mecmua, kitap vb.nde bir
sayfanın dikine ayrılmış bölümlerinden her
biri.*

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında
perişan
bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı
olmadı.

süveyş kanalı'nı:

1. **süveyş kanalı'nı:-n, -i**

Diğer 81

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

*Süveyş Kanalı, Akdeniz'i Kızıldeniz'e
bağlayan ve Mısır'ın Osmanlı idaresinde
olduğu dönemde açılan kanal.*

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde
düşündü. Keşf etti.
Buldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı
açıp iki

süz-:

1. **süzüp:-üp**

Diğer 18

Mısra: 1

*(Gözler için) Süzgün bakışlarla baygın
baygın bakmak.*

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağıyâra eyler iltifât
Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

Ş

şaban:

1. **şaban:**

Diğer 76

Mısra: 14

*Arabî ayların recep ile ramazan arasında
kalan sekizincisi.*

lazıme tedarik olunur
Bakkallar daha şaban iptidasında ramazan için
lazım

şaban ayına:

1. şaban ayına:-n, -a

Diğer 76

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Arabî ayların recep ile ramazan arasında kalan sekizinci ayı.

yalnız İstanbul'da olanı zikr ile iktifa edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün kaldı mı evlerde

şâd ettiğin:

1. şâd ettiğin:-dik, -in

Diğer 6

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Mutlu etmek, sevindirmek.

Âlemi şâd ettiğin gündür bugün
Halkı irşâd ettiğin gündür bugün

şâd eyledi:

1. şâd eyledi:-di

Diğer 21

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Mutlu etmek, sevindirmek, neşelendirmek.

Geldi mektûbun beni şâd eyledi
Kalbimi hakkâ ki âbâd eyledi

şâh:

1. şâh:

Diğer 8

Mısra: 3

i. (Fars. şâh – şeh) Pâdişah, hükümdar:.

Bir mücessem merhamettir ki o şâh
Arz u tarîfde hayrândır lisân

şâh-râh-ı necatı:

1. şâh-râh-ı necatı:-ı

Diğer 65

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Kurtuluşun doğru ve açık yolu.

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce talebeye sıdk ve istikametten ibaret olan şâh-râh-ı necatı selamet-i fikir

şaibe-yi noksanîden:

1. şaibe-yi noksanîden:-den

Diğer 82

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Eksiklik, noksanlıkla alâkalı şübhe.

tamamıyla güzellik yoktur. Çünkü mahlukatın ahsen ve eşrefi olan insan bile şaibe-yi noksanîden azade olamamıştır.

şâikâne:

1. şâikâne:

Diğer 66

Mısra: 9

Arzulu bir şekilde, şevk ile.

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

şair:

1. şair:

Diğer 58

Mısra: 12

Şiir söyleyen veya yazan kimse, ozan.

Mehtap âleminden istifade için bir sandala binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair tarafından

2. şairin:-in

Diğer 59

Mısra: 19

Şiir söyleyen veya yazan kimse, ozan.

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir şairin
Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

3. şairin:-in

Diğer 62

Mısra: 24

Şiir söyleyen veya yazan kimse, ozan.

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

4. **şairlerin:-ler, -in**

Diğer 79

Mısra: 23

Şiir söyleyen veya yazan kimse, ozan.

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

5. **şâirin:-in**

Diğer 85

Mısra: 9

Şiir söyleyen veya yazan kimse, ozan.

Şâirin hâl-i gam u şî'r-i melâl-efzûduna
Sûziş-i sevdâyı -ey dil- çekmeyen bigânedir

şâirân:

1. **şâirân:**

Diğer 13

Mısra: 2

Şairler.

Bir nazar kıl ilticâ etmiş maâlî dağlara
Şâirân elbette âşıktır bu âlî dağlara

şâirâne:

1. **şâirâne:**

Diğer 1

Mısra: 4

Şâir olan kimseye yakışır tarzda, şâirce.

Bahâr-ı ma'rifetin bir sabâh-ı behçetidir
Ne şâirâne tulû' eyliyor şu Fecr-i hazîn

2. **şairane.:**

Diğer 66

Mısra: 19

Şâir olan kimseye yakışır tarzda, şâirce.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.
Ey neşve sen kanatlınsan da böyle olmazdın
Yüz

3. **şairanedir.:-dir**

Diğer 66

Mısra: 10

Şâir olan kimseye yakışır tarzda, şâirce.

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif
ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

4. **şairane:**

Diğer 68

Mısra: 3

Şâir olan kimseye yakışır tarzda, şâirce.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben
bunların hepsini bir
tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine feda
ederim.

şair-i şirin-edâ:

1. **şair-i şirin-edâ:**

Diğer 1

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Tatlı dilli, güzel üslûplu şair.

Edirne'de baytar müfettişi şair-i şirin-edâ
Mehmet Akif
Bey biraderimizin takrizidir

şair-i zî-kudret:

1. **şair-i zî-kudret:**

Diğer 85

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Kudretli, güçlü şair.

Şair-i zî-kudret Sâmih ve Müstecâbizâde
İsmet Beylerin
yek-âvâz irtical olarak inşat eyledikleri bir
şair-i rengîn-i âşıkane

şâkir:

1. **şâkirim:-im**

Diğer 24

Mısra: 1

Şükreden kimse, şükredici.

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim
Doğdu bin üç yüz sekizde nûr-ı aynım
Şâkir'im

2. **şâkir'im:-im**

Diğer 24

Mısra: 2

Kişi adı "Şâkir" (Abbas Hâveri'nin oğlu)

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim
Doğdu bin üç yüz sekizde nûr-ı aynım
Şâkir'im

şalon:

1. şalon'un³²:-un

Diğer 75

Mısra: 17

Kişi adı. (Şalon)

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur
Şalon'un altı kişiden
mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden
ibaret yerli çalgı

şamdan:

1. şamdanlar:-lar

Diğer 76

Mısra: 7

Üzerine mum dikilen aydınlatma âleti.

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider.
Lambalar şamdanlar
fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf
dayanır

şân:

1. şânını:-ın, -ı

Diğer 6

Mısra: 15

İtibar, nam, şöhret.

Şânını takdîs için ey dâd-ger
Her tarafta parlıyor tâk-ı zafer

2. şân:

Diğer 8

Mısra: 13

İtibar, nam, şöhret.

Dâimâ zâtınla bulsun izz ü şân
Taht-ı devlet ey şeh-i sâhip-kırân

şân-ı 'âlü'l-âline:

1. şân-ı 'âlü'l-âline:-in, -e

Diğer 4

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Çok yüce olan şan, şöhret.

Kadrini Mevlâ büyük unvânla i'lân eyledi
Şân-ı 'âlü'l-âline Kur'ân'ı bürhân eyledi

şarkı:

1. şarkı:

Diğer 17

Mısra: 2

*Mûsikîmizde çok kullanılmış olan, aşk,
ayrılık, eğlence, içki vb. duygular üzerine
küçük usûllerle bestelenmiş, ara nağmesi ve
nakarâtı bulunan parça.*

Pek hazînâne akardı ırmak
Şarkı söylerdi hemân bülbüller

2. şarkıyı:-y, -ı

Diğer 62

Mısra: 21

*Mûsikîmizde çok kullanılmış olan, aşk,
ayrılık, eğlence, içki vb. duygular üzerine
küçük usûllerle bestelenmiş, ara nağmesi ve
nakarâtı bulunan parça.*

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir
şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk
getirir.

3. şarkı:

Diğer 72

Mısra: 8

*Mûsikîmizde çok kullanılmış olan, aşk,
ayrılık, eğlence, içki vb. duygular üzerine
küçük usûllerle bestelenmiş, ara nağmesi ve
nakarâtı bulunan parça.*

ki göremiyorum
Dinlerim güzel sesli birisi bir şarkı söyler bir
gazel okur.

şatobiryan:

1. şatobiryan:

Diğer 66

³² Şalo'nun şeklinde yanlış okunan kelime
orijinal metne dikkat edilerek Şalon'un
şeklinde düzeltilmiştir.

Mısra: 15

Fransız yazar Chateaubriant.

Şatobiryan Kederinizi dağıtmak isterseniz
uykuya dalmış
bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

şâyân kıl:

1. **şâyân kıl:**

Diğer 3

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Uygun, münasip kılmak.

Hâverî'yi lütfuna şâyân kıl
Vâsıl-ı ser-menzil-i irfân kıl

şayan-ı hayret:

1. **şayan-ı hayret:**

Diğer 74

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Şaşılacak, hayret edilecek nitelikte olan.

Tavuk Ormanı nam-mevki-i şevk-efzâsında
tertip edilip üç gün
devam eden kır eğlencesi şayan-ı hayret bir
surette icra edilerek

şayan-ı hürmet ü muhabbet:

1. **şayan-ı hürmet ü muhabbet:**

Diğer 45

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Sevgi ve saygının yakıştığı.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada
olan muhabbetidir.

Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet olan validedir.

2. **şayan-ı hürmet ü muhabbet:**

Diğer 64

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Sevgi ve saygının yakıştığı.

hülâsa her şeyden ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet
validedir.

şayan-ı merhamettir.:

1. **şayan-ı merhamettir.:-dır**

Diğer 71

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Merhamete layık.

Âmâ zavallılardan biçarelerden daha ziyade
şayan-ı
merhamettir. Ben ne vakit fakir bir âmâ
görsem

şayan-ı takdir:

1. **şayan-ı takdir:**

Diğer 83

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Takdir edilmeye, beğenilmeye layık.

takdir evsafa maliktirler. Ancak hiss-i beşerin
arzu edeceği
evsaf-ı bedayiye malik olmadıklarından dolayı
güzeldir

şayan-ı temaşa:

1. **şayan-ı temaşa:**

Diğer 74

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Görülmeye, seyredilmeye değer.

donatılmış şayan-ı temaşa bulunmuştu.
Erkeklerle kadınlara mahsus olmak üzere
mevkiler vardı.

şecer:

1. **şecer:**

Diğer 65

Mısra: 3

Ağaç.

Valide yaz kış meyve verici bir şecer daha
doğrusu
menba-ı ensâl-ı beşerdir.

şefkat:

1. **şefkatin:-in**

Diğer 64

Mısra: 12

*Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile
karışık olan sevgi.*

ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı hülâsa ümid-i
istikbalidir.

Evlat şefkatin numune-yi zihyatı olan
validenin gözü

şefkat-i kalbiye:

1. **şefkat-i kalbiye:**

Diğer 64

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Kalpteki şefkat.

O sükûn-ı hâl içinde gönlündeki muhabbetin
ulvi hitabını
dinler. Şefkat-i kalbiye muhabbet-i hakikiye
safvet-i

şeh-i sâhip-kırân:

1. **şeh-i sâhip-kırân:**

Diğer 8

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

*Uğurlu bir zamanda tahta çıkan çok
başarılı hükümdar.*

Dâimâ zâtınla bulsun izz ü şân
Taht-ı devlet ey şeh-i sâhip-kırân

şehinşâh-ı celâdet-i iktirân:

1. **şehinşâh-ı celâdet-i iktirân³³:**

Diğer 6

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Yiğitliğe ulaşan şahlar şahı.

Ey şehinşâh-ı celâdet-i iktirân
Hep seni takdîr eder halk-ı cihân

şehir:

1. **şehirin:-iñ**

Diğer 47

Mısra: 25

*İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim
yeri, kent.*

gibi kararımış âdeta gece olmuş idi. Hemen
kalktım. Şehrin ta
öte başında bulunan haneme avdet ettim.

2. **şehirde:-de**

Diğer 57

³³ *şehinşâh celâdet-i iktirân* şeklinde yanlış
okunan bu tamlama vezin ve anlama dikkat

Mısra: 6

*İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim
yeri, kent.*

İstanbul ise o kitabın bir fihristidir.
Evet mehtabı böyle mecma-ı bedayi olan bir
şehirde

3. **şehirler:-ler**

Diğer 71

Mısra: 21

*İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim
yeri, kent.*

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel
olacaklar ah ne

4. **şehir:**

Diğer 72

Mısra: 21

*İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim
yeri, kent.*

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından
yılankavi
mecralar içinde cereyan eden nehrin
göründüğü gibi şehirde

5. **şehirin:-in**

Diğer 74

Mısra: 10

*İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim
yeri, kent.*

sahiyan unutulmaz bir hatıra bırakmıştır.
Sarayiçi şehrin bir çeyrek saat şimalinde
Tunca nehriyle

6. **şehirin:-in**

Diğer 77

Mısra: 18

*İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim
yeri, kent.*

münteşir olarak hayat-ı faniyeden bir günün
daha geçtiğini
bildiriyordu. Râkib olduğum araba şehrin
kenarından cereyan

7. **şehirler:-ler**

Diğer 81

edilerek *şehinşâh-ı celâdet-i iktirân* şeklinde
düzeltmiştir.

Mısra: **10**
İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yeri, kent.

bilinir.
Bugün görüp hayran kaldığımız büyük güzel şehirler

şehir:

1. **şehirinde:-i, -n, -de**

Diğer 72

Mısra: **22**

İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yeri, kent.

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından
yılankavi
mecralar içinde cereyan eden nehrin
göründüğü gibi şehirde

2. **şehre:-e**

Diğer 80

Mısra: **1**

İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yeri, kent.

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım.
Saat on bir.
Kar başladı. Her parça bir hareket-i
devraniyeye tabi olarak

3. **şehrin:-in**

Diğer 80

Mısra: **3**

İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yeri, kent.

iniyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir
bulut tabakası
teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

şehir-i azîm:

1. **şehir-i azîm:**

Diğer 58

Mısra: **1**

Kelime Tipi: -

Büyük şehir (İstanbul bağlamında).

bu şehir-i azîm üzerine saçmakta olduğu envâr-
ı feyz-â-feyzi
vâlihâne seyr eyler.

şehir-i şehîrinin:

1. **şehir-i şehîrinin:-i, -n, -in**

Diğer 79

Mısra: **14**

Kelime Tipi: -

Ün kazanmış, namlı, meşhur şehir.

mevkiyesiyle meşhur olan Ayastefanos
Makriköy'ünü geçer
geçmez İstanbul şehir-i şehîrinin beyaz
minareleri kuleleri

şehriyâr:

1. **şehriyâr:**

Diğer 7

Mısra: **2**

Hükümdar, padişah.

Şems-i cihân Sultân Hamîd
Binler yaşa ey şehriyâr

şehriyâr-i hâtem-şîâr:

1. **şehriyâr-i hâtem-şîâr:**

Diğer 7

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

Cömertlikle nitelendirilmiş padişah.

Sâl-i cedîdin sa'd ola
Ey şehriyâr-i hâtem-şîâr

şehriye:

1. **şehriye:**

Diğer 76

Mısra: **9**

*Makarna hamurundan çeşitli şekillerde
kesilmiş çorbalık malzeme.*

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar
tutulur. Şehriye
pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin
pastırma

şekâvet:

1. **şekâvet:**

Diğer 22

Mısra: **2**

*1. Eşkiyâlık, yol kesicilik, haydutluk 2.
Kötü yaratılışlı, kötü iş işleyecek tıynetle olma.*

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücidedir ol la'în

şekerci:

1. şekerciler:-ler

Diğer 76

Mısra: 19

Şeker, şekerleme vb. yapan ve satan kimse.

asmışlardır. Şekerciler tabaklarla
camekânlarına reçellerin numunelerini
dizmişler. Uncular ekmekçiler fırıncılar
simitçiler

şems-i cihân:

1. şems-i cihân:

Diğer 7

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Dünya güneşi.

Şems-i cihân Sultân Hamîd
Binler yaşa ey şehriyâr

şems-i enver:

1. şems-i enver:

Diğer 17

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Çok parlak olan güneş.

Gidiyor mağribe şems-i enver
Kapladi âlemi bir reng-i hazîn

şems-i garibin:

1. şems-i garibin:-in

Diğer 46

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

İçer dokunan, dokunaklı güneş.

dehşetli istikbalini düşünür ağlarım.
Şems-i garibin son ziyaretleri ölü ağaçların
zirvelerine

şems-i mübîn:

1. şems-i mübîn:

Diğer 17

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

*İyi kötüyü, doğruyu yanlış birbirinden
ayırt eden güneş.*

Gark-ı his etti dili bu manzar
Nerdesin nerde eyâ şems-i mübîn

şenâver:

1. şenâverliği:-lik, -i

Diğer 79

Mısra: 8

Neşe veren, şenlendiren.

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor
balıkçı kayıkları
martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara
teşkil ediyordu.

şenlik eyleriz:

1. şenlik eyleriz:-r, -iz

Diğer 6

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Şenlik yapmak, eğlenmek.

Şevk ile ahenk şenlik eyleriz
Fâhîrâne hayli şeyler söyleriz

şeref:

1. şereften:-den

Diğer 6

Mısra: 27

*Mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur,
haysiyet.*

Bu şereften başka şeyi n'eyleriz
Dâimâ biz böyle bir gün bekleriz

2. şeref:

Diğer 51

Mısra: 7

*Mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur,
haysiyet.*

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak
şeref
ve arzusunu keza daha vaktiyle hasıl eylemiş
idim. Hamdolsun

3. şerefine:-i, -n, -e

Diğer 52

Mısra: 15

*Mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur,
haysiyet.*

Kablü't-tab'ı metali' olmak şerefine
mazhariyetim için

ne desem ne kadar mübâhât eylesem az Çünkü bir kapı

4. **şeref:**

Diğer 63

Mısra: 11

Mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur, haysiyet.

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife ile i'lâ buyurulan valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas kıvamı şiraze-yi

5. **şeref:**

Diğer 64

Mısra: 16

Mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur, haysiyet.

hâlinde bilâ-ihiyar Aman anneciğim hitabıyla istimdat eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de ayrıca validelere

6. **şerifi:-i**

Diğer 65

Mısra: 7

Mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur, haysiyet.

Dünyanın şerifi şerifi'l-mekân bi'l-mekân hükmünce insanlardır.

7. **şerefli:-li**

Diğer 66

Mısra: 5

Mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur, haysiyet.

cihan-ı medeniyete bundan büyük bundan şerefli hizmet de olamaz.

8. **şereflere:-ler, -e**

Diğer 81

Mısra: 29

Mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur, haysiyet.

medeniyet bu saadatlere bu şereflere hep ilim ve fen sayesinde nail olmuştur.

9. **şeref:**

Diğer 87

Mısra: 3

Mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur, haysiyet.

maneviyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve meziyeti İslamiyetten ibaret olan insanîyet dahi bu tecelli-yi sübhâniyye karşısında

şerefe:

1. **şerefelerine:-ler, -i, -n, -e**

Diğer 76

Mısra: 24

Minârelerde gövdenin etrâfında yer alan, kenarları korkuluklu, ezan okumaya mahsus yer.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık kandiller var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır. Minarelerin şerefelerine

şeref-i idrake:

1. **şeref-i idrake:-e**

Diğer 87

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Anlama, algılama onuru.

şeref-i idrake mazhariyetle kâmurân olmalarını Cenab-ı Hallâk-ı lâyezâlden tazarru ve niyaz ederim. Baki ihtirâmât-ı

şeref-i idrakıyla:

1. **şeref-i idrakıyla:-ı, -y, -la**

Diğer 70

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Anlama, algılama onuru.

şeref-i idrakıyla lebrîz-i şevk ü sürurdur. İşte bu ıyd-ı ekberden mütehassıl hissiyat-ı sadıkanemi

şerifi'l-mekân bi'l-mekân:

1. **şerifi'l-mekân bi'l-mekân:**

Diğer 65

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Bir yerin şerifi, orada oturandan gelir.

Dünyanın şerefi şerefü'l-mekân bi'l-mekîn
hükmünce
insanlardır.

şeref-yâb olmalarını:

1. şeref-yâb olmalarını³⁴:*-ma, -lar, -i, -n, -i*

Diğer 88

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Şeref kazanmak, şereflemek.

nice seneler bu gibi â' yâd u eyyam-ı
mübarekeyi idrak ile
şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı
Rabb-ı Mennân'dan

şetâret:

1. şetâret:

Diğer 69

Mısra: 5

Neşe, sevinç, şenlik.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetâret
müşahede olunur.
Evet her hâli insanı mütehasis eder. Vakta ki
günler

şevâhik-ı cibâle:

1. şevâhik-ı cibâle:*-e*

Diğer 46

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Dağın zirvesi.

şevâhik-ı cibâle tatlı tatlı akisler bırakmakta
bir taraftan yükselmekte
bulunan mah-ı münîrde hafif hafif lem'a-nisâr
olmakta

şevk:

1. şevk:

Diğer 6

Mısra: 25

Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Şevk ile ahenk şenlik eyleriz
Fâhirâne hayli şeyler söyleriz

2. şevk:

Diğer 6

Mısra: 34

Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Dem-be-dem ey pâdişâhlar sürûru
Söyleriz biz şevk ile şu sözleri

3. şevkim:*-im*

Diğer 55

Mısra: 14

Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Kari-yi kiram hüsn-i niyetimi nazar-ı im'âna
alarak
hatîâtıma iğmâz buyurdukça şevkim artıyor.
Şevkim arttıkça

4. şevkim:*-im*

Diğer 55

Mısra: 14

Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Kari-yi kiram hüsn-i niyetimi nazar-ı im'âna
alarak
hatîâtıma iğmâz buyurdukça şevkim artıyor.
Şevkim arttıkça

şevk-efzâ idi.:

1. şevk-efzâ idi.:*-di-i, -di*

Diğer 75

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

Neşe artırandı, neşelendirendi.

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o
derece hoş
ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar
saf Sema

şevket:

1. şevketlü:*--lû*

Diğer 5

Mısra: 18

*Şevket sahibi, yüce, ulu, haşmetli,
azametli.*

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep
Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür
bugün

³⁴ şerefyap olmalarını şeklinde okunan söz
grubu orijinal metne dikkat edilerek şeref-yâb
olmalarını şeklinde düzeltilmiştir.

2. **şevketin:-in**

Diğer 6

Mısra: 17

Heybet, büyüklük, azamet.

Şevketin efzûn olsun dâimâ
Pâdişâhım kudretinle bin yaşa

3. **şevketinle:-in, -le**

Diğer 6

Mısra: 12

Heybet, büyüklük, azamet.

İ'tilâ etsin füyûzun i'tilâ
Pâdişâhım şevketinle bin yaşa

4. **şevketle:-le**

Diğer 8

Mısra: 2

Heybet, büyüklük, azamet.

Hazret-i sultân Hamîd Hân-ı zamân
Dâimâ şevketle olsun kâm-rân

şevketli:

1. **şevketli:**

Diğer 70

Mısra: 3

*Şevket sahibi, yüce, ulu, haşmetli,
azametli.*

bî-minnetimiz şevketli padişahımız efendimiz
hazretlerinin
yevm-i veladet-i hümayunlarına müsadif
olmak hasebiyle bir

sev:

1. **şeyde:-de**

Diğer 3

Mısra: 4

*Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi
belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve
sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş,
durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine
kullanılan belirsiz kelime.*

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar
Görmede her şeyde zâtından eser

2. **şeyi:-i**

Diğer 6

Mısra: 27

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi

*belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve
sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş,
durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine
kullanılan belirsiz kelime.*

Bu şereften başka şeyi n'eyleriz
Dâimâ biz böyle bir gün bekleriz

3. **şeyler:-ler**

Diğer 6

Mısra: 26

*Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi
belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve
sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş,
durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine
kullanılan belirsiz kelime.*

Şevk ile ahenk şenlik eyleriz
Fâhirâne hayli şeyler söyleriz

4. **şeyler:-ler**

Diğer 53

Mısra: 9

*Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi
belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve
sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş,
durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine
kullanılan belirsiz kelime.*

azdır. Söyler gibi yazıyor. Yazdığı şeyler
fesahat-ı müeddâ
haysiyetiyle talim-i zemzeme-yi hikmet ü
marifet eyliyor. Bu

5. **şeyler:-ler**

Diğer 58

Mısra: 15

*Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi
belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve
sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş,
durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine
kullanılan belirsiz kelime.*

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı
me haz
ittihaz ederek şiir ve resim tertip eylerler.

6. **şeyde:-de**

Diğer 59

Mısra: 6

*Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi
belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve
sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş,
durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine
kullanılan belirsiz kelime.*

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her tarafta bir güzellik her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan zemine

7. şeyler:-ler

Diğer 59

Mısra: 19

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

insan birçok şeyler de düşünür. Mesela bir şairin
Ne bahtiyârsın ey mâhtâb-ı leyl-efrâz

8. şeyler:-ler

Diğer 59

Mısra: 27

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu sırada bir şeyler kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir şeyler tasavvur

9. şeyler:-ler

Diğer 59

Mısra: 28

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu sırada bir şeyler kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir şeyler tasavvur

10. şey:

Diğer 60

Mısra: 10

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile duygulanmasıdır.

Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa da en çok

11. şeyden:-den

Diğer 60

Mısra: 9

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile duygulanmasıdır.

Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa da en çok

12. şeyler:-ler

Diğer 60

Mısra: 7

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

yaşına başına göre zevk aldığı hazzettiği şeyler de başkadır zevk nedir

13. şeyler:-ler

Diğer 62

Mısra: 10

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır. Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar şeyler bellemek

14. şeyler:-ler

Diğer 66

Mısra: 3

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi hayrette bırakırlar. İşte bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki âlem-i insaniyete

15. **şeyleri:-ler, -i**

Diğer 70

Mısra: 19

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği şeyleri eliyle yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince tahayyül eder.

16. **şeyler:-ler**

Diğer 71

Mısra: 29

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

'alî şeyler duyarım. Ah o zaman kim bilir cihan ne güzel hâl alır. Hayfa ki ben göremiyorum

17. **şeylerin:-ler, -in**

Diğer 71

Mısra: 18

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i hayatta görülecek şeylerin hiçbirini göremiyorum. İşittim ziya göz kamaştırmış.

18. **şeyler:-ler**

Diğer 81

Mısra: 2

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve daha sair muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen sayesinde hasıl

19. **şey:**

Diğer 82

Mısra: 5

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel şeylerde

20. **şeyler:-ler**

Diğer 82

Mısra: 28

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar fonograflar sinematoğraflar röntgen şuaı bilmem daha bir sürü şeyler

21. **şeylerde:-ler, -de**

Diğer 82

Mısra: 6

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel şeylerde

22. **şey:**

Diğer 83

Mısra: 6

Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru olup da heyet-i umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o kusur için güzellikten

siir:

1. **şiiir:**

Diğer 58

Mısra: **16**

Edebî değeri olan nazımlı kaşıiyeli söz.

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı
me haz
ittihaz ederek şiiir ve resim tertip eylerler.

2. **şiiir:**

Diğer 82

Mısra: **16**

Edebî değeri olan nazımlı kaşıiyeli söz.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine
sanayi-i bedîa
denir ki ressamlık heykeltıraşlık
musikişinaslık şiiir ve

şiiir-i rengîn-i âşıkaneve:

1. **şiiir-i rengîn-i âşıkaneve:-y, -e**

Diğer 85

Mısra: **6**

Kelime Tipi: -

*İçinde aşk ifâdesi bulunan, konusu aşk
olan güzel şiiir.*

Şair-i zî-kudret Sâmih ve Müstecâbizâde
İsmet Beylerin
yek-âvâz irtical olarak inşat eyledikleri bir
şiiir-i rengîn-i âşıkaneve

şimâl:

1. **şimalinde:-i, -n, -de**

Diğer 74

Mısra: **10**

Kuzey.

sahihan unutulmaz bir hatıra bırakmıştır.
Sarayıçi şehrin bir çeyrek saat şimalinde
Tunca nehriyle

şimdi:

1. **şimdi:**

Diğer 83

Mısra: **2**

İçinde bulunduğumuz zamanda, şu anda.

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi
karibeye geldi.
Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman
itibariyle şayan-ı

şimendifer:

1. **şimendifer:**

Diğer 45

Mısra: **11**

Demir yolu; tren.

tarafından şimendifer mevkıfında teşyi
edilirken vagon penceresinden
mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

2. **şimendiferin:-in**

Diğer 45

Mısra: **15**

Demir yolu; tren.

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman
şimendiferin hayli
uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i
hüz-n-i iştimali

3. **şimendifer:**

Diğer 47

Mısra: **20**

Demir yolu; tren.

Bu sırada idi ki cism-i medeniyete dem-i hayat
isale
eden şimendifer katarı önümden süratle
geçiyordu.

4. **şimendiferler:-ler**

Diğer 66

Mısra: **1**

Demir yolu; tren.

Muhteriler görülür ki şimendiferler vapurlar
telgraflar
balonlar fotoğraflar teleskoplar
sinematograflar röntgen

5. **şimendiferler:-ler**

Diğer 71

Mısra: **21**

Demir yolu; tren.

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel
olacaklar ah ne

6. **şimendiferler:-ler**

Diğer 81

Mısra: **11**

Demir yolu; tren.

fabrikalar makinalar vapurlar şimendiferler
velespitler
telgraflar balonlar fonograflar fotoğraflar
sinematograflar

7. **şimendiferler:-ler**

Diğer 82

Mısra: 26

Demir yolu; tren.

vesaire gibi birçok sanayiye meydana
çıkartmıştır.
Fikr-i icada malik dūr-endişler vapurlar
şimendiferler velespitler

şiraze-yi intizamı:

1. **şiraze-yi intizamı:-ı**

Diğer 63

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Düzenin esası, temeli.

intizamı mâbihi'd-devamı bir vücud-ı
mukaddestir.

Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan
insaniyetin mürebbisi

şırl şırl akar:

1. **şırl şırl akar:-ar**

Diğer 60

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

*(Su vb. maddeler) Az fakat sürekli olarak
akmak.*

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş
verir. Dereler
ırmaklar şırl şırl akar çağlar . Kuşların
civıltısı her tarafı

şitâb eder:

1. **şitâb eder:-er**

Diğer 87

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Acele etmek, elini çabuk tutmak.

veliyü'n-niamâlarında bulunsaydım bittabi
rûmâl-i ubudiyetle
tebrike şitâb eder nail-i iltifat olurdum. Lakin
heyhat Şu hâlde

2. **şitâb eder:-er**

Diğer 87

Mısra: 28

Kelime Tipi: -

Acele etmek, elini çabuk tutmak.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i
mahsusla
o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete
şitâb eder daha

şive-i refâtârını:

1. **şive-i refâtârını:-ın, -ı**

Diğer 14

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Edalı, işveli yürüyüş.

Şive-i refâtârını her bir güzel taklîd eder
Gül-şen-i tal'atda mümtâzsın ey verd-i terim

şiven ü efgândan:

1. **şiven ü efgândan:-dan**

Diğer 14

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Matem ve feryat.

Cismim artık oldu bî-tâb şiven ü efgândan
Merhamet kıl lütfunu çoktan beridir beklerim

şive-yi sevdâ-peresti:

1. **şive-yi sevdâ-peresti:-i**

Diğer 15

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Sevda düşkünü işve, naz.

Vuslatından hayli demdir dūr eder üftâdesin
Şive-yi sevdâ-peresti bence pek meşhûrdur

şî'r-i melâl-efzûduna:

1. **şî'r-i melâl-efzûduna:-u, -n, -a**

Diğer 85

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Kederi artıran şiir.

Şâirin hâl-i gam u şî'r-i melâl-efzûduna
Sûziş-i sevdâyı -ey dil- çekmeyen bigânedir

sose:

1. **şoseyi:-y, -i**

Diğer 77

Mısra: 21

*Daha çok taş kırıkları üzerine
döşendikten sonra silindir geçirilmek sûretiyle
yapılan trafiğe elverişli yol, bir nevi stabilize
yol.*

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona
vasıl oldu.

O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe
kadar uzayacağı

su:

1. **şu:**

Diğer 1

Mısra: 4

"Şu" işaret sıfatı.

Bahâr-ı ma'rifetin bir sabâh-ı behçetidir
Ne şâirâne tulû' eyliyor şu Fecr-i hazîn

2. **şu:**

Diğer 2

Mısra: 1

"Şu" işaret sıfatı.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene
zarfında yazılmış
manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten
bunların

3. **şu:**

Diğer 2

Mısra: 9

"Şu" işaret sıfatı.

Şu hâlde o teşvikin râyegân buyrulduğunu
görürsem
böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı
teşekkür etmez

4. **şu:**

Diğer 6

Mısra: 34

"Şu" işaret sıfatı.

Dem-be-dem ey pâdişâhlar sürûru
Söyleriz biz şevk ile şu sözleri

5. **şu:**

Diğer 46

Mısra: 3

"Şu" işaret sıfatı.

Şu hâl bâdî-yi tahrik-i hazm u âlâmım olur
ağlarım.
Hâl-i ihtizarda bulunan bir validenin sevmeye
doyamamış

6. **şu:**

Diğer 52

Mısra: 3

"Şu" işaret sıfatı.

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel
sözlerle şu
mecmua-yı mergubenin meydan-ı intiba vü
istifadeye nihâde

7. **şu:**

Diğer 53

Mısra: 6

"Şu" işaret sıfatı.

nezahetleri olan Tulû' u ser-â-pâ mütalaa
eyledim.
Havass-ı latife maânî-yi rakıkaya cilvegâh
olan şu eser müessirinin

8. **şu:**

Diğer 67

Mısra: 1

"Şu" işaret sıfatı.

Gönül şu demde bir büyük Osmanlı edibinin
Yat uyu ey tıfl-ı safâ-perverim

şu anda:

1. **şu anda:-da**

Diğer 51

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Şimdi, şu an.

eserle müessiri şu anda ve bir yerde temaşa
ederek bahtiyar
oluyorum

şu hâlde:

1. **şu hâlde:**

Diğer 73

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Öyleyse, bu durum karşısında, sonuç
olarak denilebilir ki.

şeyde itidal lazım imiş. Şu hâlde ‘mangal kenarı kış gününün lalezaradır’ sözünden de bu çıkıyor dedim.

2. **şu hâlde:-de**

Diğer 87

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Öyleyse, bu durum karşısında, sonuç olarak denilebilir ki.

veliyyü'n-niamâlarında bulunsaydım bittabi rûmâl-i ubudiyetle tebrike şitâb eder nail-i iltifat olurdum. Lakin heyhat Şu hâlde

sua:

1. **şuaları:-lar, -i**

Diğer 66

Mısra: 3

Ar. Ziya, tel tel görünen ışıık.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi hayrette bırakırlar. İşte bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki âlem-i insaniyete

2. **şuası:-s, -i**

Diğer 82

Mısra: 28

Ar. Ziya, tel tel görünen ışıık.

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar fonograflar sinematoğraflar röntgen şuası bilmem daha bir sürü şeyler

sube:

1. **şubesi:-s, -i**

Diğer 53

Mısra: 1

1. Bölük, takım, kol. 2. Bir kuruluş veya kurumun ana kuruluşu bağlı olan daha küçük alt bölümlerinden her biri.

İkinci Ordu-yı Hümayun Levazım Dairesi birinci şubesi Müdür-i muavin-i ûlâ edib-i zî-iktidar saadetli Mustafa

şüh:

1. **şühun:-uñ**

Diğer 18

Mısra: 4

Cilveli ve işveli sevgili.

Mısra'-ı âtiyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfı o şühun etmemek kâbil mi zâr

sule-hîz:

1. **şule-hîz:**

Diğer 52

Mısra: 17

Alev saçan, ışıık saçan.

yoldaşımın hâver-i kariha-yı safvet-i sarîhasından şule-hîz ve mîzâb-ı hâme-yi fesahat-câmesinden sahâif-i âlem-i matbuata

sule-yi hayatı:

1. **şule-yi hayatı:-ı**

Diğer 64

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Hayatın ışıığı.

ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı hülâsa ümid-i istikbalidir.
Evlat şefkatin numune-yi zihayatı olan validenin gözü

2. **şule-yi hayatı:-ı**

Diğer 68

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Hayatın ışıığı.

Evlat Valideynin yadigâr-ı ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı ümid-i istikbalidir. Yahut valideynin gözleri önünde tecessüm

şüphe:

1. **şüphe:**

Diğer 66

Mısra: 22

Tereddüt.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima o münevver çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır. Şüphe yok

şüphesiz:

1. **şüphesiz:**

Diğer 8

Mısra: 9

Kuşkusuz, kesinlikle.

Mazhar-ı adl-i Hüdâ'dır şüphesiz
Çünkü oldur pâdişâh-ı mihrîbân

2. **şüphesiz:**

Diğer 10

Mısra: 7

Kuşkusuz, kesinlikle.

Ân-ı civânî dahi zâil olur şüphesiz
Vakt-i nedâmet gelir ömür ise eyler güzzer

şüphesiz ki:

1. **şüphesiz ki:**

Diğer 71

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Kuşkusuz ki.

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel
olacaklar ah ne

T / T

tâ:

1. **tâ:**

Diğer 19

Mısra: 2

-den beri, uzun zamandır.

Gördüğüm resmin gibi ey kardaşım Hamdî
senin
Tâ ezelden nakş olunmuştu hayâlin hâtıra

2. **ta:**

Diğer 47

Mısra: 25

*Uzaklık belirtmek için kullanılan bir
kelime.*

gibi kararım âdeta gece olmuş idi. Hemen
kalktım. Şehrin ta
öte başında bulunan haneme avdet ettim.

tab:

1. **tab:**

Diğer 52

Mısra: 25

Kitap, dergi vb. basma.

Binâ-ber-în emsali gibi bir an evvel tab vü
temsiliyle
mevki-i istifadeye mevzu u eyâdî-yi kadir-
şinâsân-ı edepte

tababet:

1. **tababet:**

Diğer 82

Mısra: 24

Tıp ilmi, hekimlik, doktorluk.

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek
çiftçilik marangozluk
terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık
tababet

tabak:

1. **tabaklarla:-lar, -la**

Diğer 76

Mısra: 19

İçine yiyecek konan yayvan kap.

asmışlardır. Şekerciler tabaklarla
camekânlarına reçellerin numunelerini
dizmişler. Uncular ekmeççiler fırıncılar
simitçiler

tabaka:

1. **tabakası:-s, -ı**

Diğer 80

Mısra: 3

Kat, katman.

iniyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir
bulut tabakası
teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

tabi olarak:

1. **tabi olarak:-arak**

Diğer 80

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Uymak.

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım.
Saat on bir.
Kar başladı. Her parça bir hareket-i
devraniyeye tabi olarak

tâb-ı vechin:

1. tâb-ı vechin³⁵:-in

Diğer 14

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

(sevgilinin) yüzünün ışığı, parlaklığı.

Tâb-ı vechin gördüğüm günden beri
meftûnunum

Bir daha görmezsem eyvâh artacak derd-i
serim

tâb-ı vechinden:

1. tâb-ı vechinden:-i, -n, -den

Diğer 85

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Yüzünün ışığı, parlaklığı.

Mihr-i hüsnü nûrlar serper fezâ-yı fikrime
Tâb-ı vechinden henüz ol gül-dehen bigânedir

tabiat:

1. tabiatı:-ı

Diğer 58

Mısra: 15

*Doğa, dış dünyânın dağlar, denizler,
kırlar vb. daha çok güzelliğiyle insana hitap
eden tarafı.*

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı
mehaz
ittihaz ederek şiir ve resim tertip eylerler.

2. tabiatın:-ın

Diğer 80

Mısra: 19

*Doğa, dış dünyânın dağlar, denizler,
kırlar vb. daha çok güzelliğiyle insana hitap
eden tarafı.*

Tabiatın geceye mahsus hâl-i sükûnunu aralık
aralık
uzaktan gelen 'av'ave-yi kilâb ihlale çalışıyor.
Nısfü'l-leyl

3. tabiat:

Diğer 82

Mısra: 1

*Doğa, dış dünyânın dağlar, denizler,
kırlar vb. daha çok güzelliğiyle insana hitap
eden tarafı.*

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet
içinde vücut-pezîr
eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar
her güzelliğin de

4. tabiatın:-ın

Diğer 82

Mısra: 5

*Doğa, dış dünyânın dağlar, denizler,
kırlar vb. daha çok güzelliğiyle insana hitap
eden tarafı.*

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi
Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel
şeylerde

tabii:

1. tabii:

Diğer 47

Mısra: 6

Olağan, alışılmış, her zamanki gibi olan.

aralık kuzu meleyişleri iştiliyordu.

Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını
çalıyordu. Hafif bir

2. tabii:

Diğer 55

Mısra: 16

Olağan, alışılmış, her zamanki gibi olan.

hizmetim çoğalıyor hizmetim çoğaldıkça
iftiharım
tabii değil midir

3. tabii:

Diğer 66

Mısra: 19

Olağan, alışılmış, her zamanki gibi olan.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.
Ey neşve sen kanatlansan da böyle olmazdın
Yüz

³⁵ tâb-ı vechin şeklinde yanlış okunan tamlama
anlama dikkat edilerek tâb-ı vechin şeklinde
düzeltilmiştir.

tabip:

1. **tabip:**

Diğer 65

Mısra: 21

Hekim, doktor.

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin
bâdî-yi harabisi
olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi
pek çok mühlik

tablakâr:

1. **tablakârlar:-lar**

Diğer 76

Mısra: 21

*Mallarımı tabla üzerinde satan kimse,
seyyar satıcı.*

kasaplar dükkânlarına intizam vermiş
tablakârlar bütün
satıcılar tedârikât ile meşguldür.

tablo:

1. **tablolar:-lar**

Diğer 76

Mısra: 8

Düz bir levha üzerine yapılmış resim.

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider.
Lambalar şamdanlar
fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf
dayanır

tâc-dâr:

1. **tâc-dâr:**

Diğer 7

Mısra: 4

1. tac sahibi 2. hükümdar.

Lütfun ile oldu cihân
Cennet gibi ey tâc-dâr

tâc-dâr-ı fahr-ı devrân:

1. **tâc-dâr-ı fahr-ı devrân:**

Diğer 5

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

*Âlemin, kâinâtın iftihar kaynağı, övünme
sebebi olan padişah.*

Ömr ü ikbâl-i hümayûnun füzûn etsin Hüdâ
Tâc-dâr-ı fahr-ı devrân doğduğu gündür bugün

tahassul eden:

1. **tahassul eden:-en**

Diğer 68

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Hâsıl olma, sonuç olarak ortaya çıkma.

Evlât iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve
irtibatından
tahassul eden bir vücuttur.

tahassul etmiştir:

1. **tahassul etmiştir.:-miş, -dir**

Diğer 66

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Hâsıl olma, sonuç olarak ortaya çıkma.

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli
kalbin hüsn-i
imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir
masumun yürümesi

tahassür:

1. **tahassürünü:-ü, -n, -ü**

Diğer 71

Mısra: 13

Hasret çekme, özlem duyma.

kıt'asını tahattur ederim. Durunuz bir âmânın
tahassürünü
dinleyelim

tahattur et-:

1. **tahattur edecek:-ecek**

Diğer 51

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Hatırlamak.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek
öğrenir takdis
eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve
izan müsait

2. **tahattur ederim:-er, -im**

Diğer 71

Mısra: 13

Kelime Tipi: -
Hatırlamak.

kıt'asını tahattur ederim. Durunuz bir âmânın
tahassürünü
dinleyelim

1. **tahattur ettim:-di, -m**
Diğer 79
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Hatırlamak.

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım
pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temasına
doyulmaz bir güzellik

tahayyül eder:

1. **tahayyül eder:-er**
Diğer 70
Mısra: **20**
Kelime Tipi: -
Hayalde canlandırma.

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği
şeyleri eliyle
yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince
tahayyül eder.

tahmin etmiş:

1. **tahmin etmiş:-miş**
Diğer 51
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
*Sezgilere ve belirtilere göre olacak bir
şeyi önceden kestirmek.*

levhanın hiçbirini izâ'a olunmadan akıbet
mevki-i matbuata
çıkartılacağını çoktan tahmin etmiş ve her biri
gazetelerde risalelerde

tahrik eder.:

1. **tahrik eder:-er**
Diğer 45
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Harekete geçirmek.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların
yapraklarını tahrik
eder. Muhrık ü müessir sadalı bir müezzîn
minarenden çıkardığı

tahsîl-i ilm etmek:

1. **tahsîl-i ilm etmek:-mek**
Diğer 11
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İlim elde etmek, ilim tahsil etmek.

Sa'y edip tahsîl-i ilm etmek için
İstemez teşvik asla her zamân

tahsis olunan:

1. **tahsis olunan:-un, -an**
Diğer 51
Mısra: **20**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi bir kimse veya yer için ayırmak.

Evet bunun hepsi dem-i Tulû'a tesadüf etmiş
oluyor.
İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir
üçüncü

taht-ı devlet:

1. **taht-ı devlet:**
Diğer 8
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Devlet tahtı.

Dâimâ zâtınla bulsun izz ü şân
Taht-ı devlet ey şeh-i sâhip-kırân

tak:

1. **takların:-lar, -ın**
Diğer 59
Mısra: **16**
*Millî bayram ve şenliklerde caddelere
geçici olarak kurulan süslü kemer.*

Böyle bir gecede insan bir bahçede bulunsa
Havuzların fevvalerinin köprülerin takların
çiçeklerin

tâkat:

1. **tâkati:-i**
Diğer 85
Mısra: **20**
Kuvvet, dayanma gücü.

Hasta yattı bir zamân bu genç vâh
Kalmamıştı tâkati bi-iştibâh

takdim:

1. takdime:-e

Diğer 55

Mısra: 10

(Bir şeyi) Kendinden büyük ve üstün bir kimseye verme, sunma.

İşte bunları da bir çiçek demeti hâlinde huzur-ı erbab-ı edebe takdime cüret-yâb oluyorum.

2. takdim:

Diğer 87

Mısra: 13

(Bir şeyi) Kendinden büyük ve üstün bir kimseye verme, sunma.

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u takdim ile efendimizin daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke vü mesudeyi

takdim edilmiş olur.:

1. takdim edilmiş olur.:-ur

Diğer 69

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Sunulmak.

takdim edilmiş olur.
Vakit olur ki büyük bir mektebin tevzi-i mükâfat resminde

takdir:

1. takdirim:-im

Diğer 51

Mısra: 22

Beğenme, güzel bulduğunu, beğendiğini belirtme.

defa olarak takdir ediyorum
Birinci ve ikinci takdirim Tıfl-ı Nâim ve Dünyada Her

2. takdirim:-im

Diğer 52

Mısra: 3

Beğenme, güzel bulduğunu, beğendiğini belirtme.

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel sözlerle şu

mecmua-yı mergubenin meydan-ı intiba vü istifadeye nihâde

takdir et:-

1. takdir eder:-er

Diğer 6

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Beğenmek, güzel bulduğunu, beğendiğini belirtmek; değerini anlamak, kıymet vermek.

Ey şehinşâh-ı celâdet-iktirân
Hep seni takdir eder halk-ı cihân

2. takdir ediyorum:-iyor, -um

Diğer 51

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Beğenmek, güzel bulduğunu, beğendiğini belirtmek; değerini anlamak, kıymet vermek.

defa olarak takdir ediyorum
Birinci ve ikinci takdirim Tıfl-ı Nâim ve Dünyada Her

takdis:

1. takdis:

Diğer 6

Mısra: 15

Kutsal sayma, mübârek kabul etme, mukaddes bilme.

Şânımı takdis için ey dâd-ger
Pâdişâhım kudretinle bin yaşa

takdis eyler:

1. takdis eyler.:-r

Diğer 51

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Kutsal sayma, mübârek kabul etme.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek öğrenir takdis eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve izan müsait

tâk-ı zafer:

1. tâk-ı zafer:

Diğer 6

Mısra: 16

Kelime Tipi: -
Zafer kemeri.

Şânını takdîs için ey dâd-ger
Her tarafta parlıyor tâk-ı zafer

2. **tak-ı zaferler:-ler**

Diğer 74

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Bir zaferin hâtırası için yapılan ve altından geçilen kemerli mîmârî âbide, zafer kemeri.

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî konuldu. Hele berzahın iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler mükemmel surette

takım:

1. **takımlarını:-lar, -ı, -n, -ı**

Diğer 77

Mısra: 4

Bir işte veya bir yerde kullanılan eşya ve aletlerin tamamı, ekipman.

çalgıcılar bütün oyuncular hazırlanır.
Kıraathaneçiler
kahveciler gazinocular fıncanlarını
bardaklarını nargilelerini takımlarını

takip:

1. **takip:**

Diğer 87

Mısra: 20

(Bir şey diğer bir şeyin) Ardından gelme, onu izleme.

ulviyet-i maneviyesiyle mest ve hayran eden
Ramazan-ı
nâşirü'l-gufrânı nurun alâ nur olarak takip ve
hulul eyleyen

taklîd eder:

1. **taklîd eder:-er**

Diğer 14

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Bir kimseye veya bir şeye benzemeye çalışmak, öykünmek.

Şîve-i refâtârını her bir güzel taklîd eder
Gül-şen-i tal'atda mümtâzın ey verd-i terim

takriz:

1. **takrizidir:-i, -dir**

Diğer 1

Mısra: 2

Bir eserin başına konulan yetkili bir kimsenin yazdığı, övücü tanıtma yazısı.

Edirne'de baytar müfettişi şair-i şirin-edâ
Mehmet Akif

Bey biraderimizin takrizidir

2. **takrizidir:-i, -dir**

Diğer 1

Mısra: 8

Bir eserin başına konulan yetkili bir kimsenin yazdığı, övücü tanıtma yazısı.

Edirne'de Topçu Yedinci Alay efrad-ı fezâil-i nihâdından
Mehmet Şeref Bey biraderimizin takrizidir

talebe:

1. **talebeye:-y, -e**

Diğer 65

Mısra: 15

Öğrenci.

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce
talebeye sıdk
ve istikametten ibaret olan şâh-râh-ı necatı
selamet-i fikir

tali' -i osmaniyân:

1. **tali' -i osmaniyân³⁶:**

Diğer 75

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Osmanlıların talihi.

tali' -i Osmaniyân kadar berrak Güneş nâsiye-
yi gâziyân
kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr
bu güzelliği

talim:

³⁶ talih-i Osmaniyân şeklinde yanlış okunan söz grubu tali' -i Osmaniyân şeklinde düzeltilmiştir.

1. **talim:**

Diğer 65

Mısra: **18**

Öğretme, belletme.

tasfiye-yi vicdan u iman ile kemâlât-ı
insaniyeyi terakkiyât-ı
medeniyeyi talim ve tedris eder.

talim-i hikmet ve hakikat et-:

1. **talim-i hikmet ve hakikat ettikten: -dik, -ten**

Diğer 46

Mısra: **6**

Kelime Tipi: -

Gerçeği, mutlak doğruluğu ve bilgeliği öğretmek

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip
bilmem nasıl bir
vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten
sonra pederlerine

talim-i zemzeme-yi hikmet ü marifet evliyor:

1. **talim-i zemzeme-yi hikmet ü marifet evliyor.: -yor**

Diğer 53

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Marifet ve hikmet (ilim ve bilgelik) nağmelerini öğretmek.

azdır. Söyler gibi yazıyor. Yazdığı şeyler
fesahat-ı müeddâ
haysiyetiyle talim-i zemzeme-yi hikmet ü
marifet evliyor. Bu

tal'at-i didârına:

1. **tal'at-i didârına: -ı, -n, -a**

Diğer 15

Mısra: **1**

Kelime Tipi: -

Güzel yüz.

Tal'at-i didârına bî-çâre dil meşhûrdur
Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

tâm:

1. **tam:**

Diğer 57

Mısra: **17**

En elverişli, en uygun.

temaşa eder. Bedir tam hâlinde bulunan peri-
yi dil-efrûz-ı leyâlin

tamâmen:

1. **tamamen:**

Diğer 79

Mısra: **23**

Bütünüyle, tümüyle.

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

tamamıyla:

1. **tamamıyla:**

Diğer 82

Mısra: **7**

Bütünüyle, tümüyle.

tamamıyla güzellik yoktur. Çünkü mahlukatın
ahsen ve eşrefi
olan insan bile şaibe-yi noksanîden azade
olamamıştır.

tamire gider:

1. **tamire gider: -er**

Diğer 76

Mısra: **25**

Kelime Tipi: -

Eskimiş veya bozulmuş bir şeyi yenilemeye veya kullanılır duruma getirmeye, onarmaya gönderme.

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve
ikiden
ziyade minaresi olan camilerin minarelerine
mahya ipleri

tan yeri ağardı:

1. **tan yeri ağardı: -dı**

Diğer 78

Mısra: **13**

Kelime Tipi: -

Sabah olmaya başlamak, ufku belli belirsiz bir aydınlık kaplamak.

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail
olup sabah
açıldı. Vagona üçümüzden başka kimse yok
idi. Arkadaşlarım

tan yeri ağarmaya başlar:

1. tan yeri ağarmaya başlar:-r

Diğer 61

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Sabah olmaya başlamak, ufku belli belirsiz bir aydınlık kaplamak.

derin bir uykudadır . Bu sırada yavaş yavaş tan yeri ağarmaya başlar. Gün doğusunda bir kızılık belirir. Âlemi bir

tanı-:

1. tanımak:-mak

Diğer 51

Mısra: 7

*(Bir kimse veya şey hakkında)
Özelliklerini bilerek tam bilgi sâhibi olmak,
ne, kim ve nasıl olduğunu anlamak.*

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak şeref ve arzusunu keza daha vaktiyle hasıl eylemiş idim. Hamdolsun

2. tanımaz.:-maz

Diğer 51

Mısra: 12

*(Bir kimse veya şey hakkında)
Özelliklerini bilerek tam bilgi sâhibi olmak,
ne, kim ve nasıl olduğunu anlamak.*

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat Tulû'un yani doğmuş

tanîn-endâz oldu.:

1. tanîn-endâz oldu.:-du

Diğer 77

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Ses vermek.

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi aldım. Tren geldi. Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona râkib oldum.

tanzîr:

1. tanzîrde:-de

Diğer 85

Mısra: 17

Benzemeye çalışma, örnek alma, nazire yapma.

Mîr-i İsmet'le Cenâb-ı Sâmih'i tanzîrde Hâverî her dem sana nazm sūhan-ı bigânedir.

tarâç eder.:

1. tarâç eder.:-er

Diğer 59

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Yağmalamak, talan etmek.

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler. Derin derin düşünür.

Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını tarâç eder.

taraf:

1. tarafta:-ta

Diğer 3

Mısra: 7

Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan her biri, cihet, yön.

Her tarafta müncelî ulviyetin

Ey Hüdâ birsin müsellemler vahdetin

2. taraf:

Diğer 5

Mısra: 17

Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan her biri, cihet, yön.

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür bugün

3. tarafta:-da

Diğer 6

Mısra: 16

Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan her biri, cihet, yön.

Şânımı takdîs için ey dâd-ger

Her tarafta parlıyor tâk-ı zafer

4. tarafta:-ta

Diğer 13

Mısra: 7

Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan her biri, cihet, yön.

Her tarafta bir sükût câriydi tesîr eylemiş
Zannedirdim kalbimin hâl-i melâli dağlara

5. **taraftan da**³⁷: -dan, -da

Diğer 17

Mısra: 7

*Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan
her biri, cihet, yön.*

Bir taraftan da melerdi kuzular
O güzellik ki bulunmaz burada

6. **tarafından**: -ı, -(n), -dan

Diğer 45

Mısra: 11

*Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan
her biri, cihet, yön.*

tarafından şimendifer mevkîfında teşyi
edilirken vagon penceresinden
mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

7. **taraftan**: -tan

Diğer 46

Mısra: 23

*Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan
her biri, cihet, yön.*

şevâhik-ı cibâle tatlı tatlı akisler bırakmakta
bir taraftan yükselmekte
bulunan mah-ı münîrde hafif hafif lem`a-nisâr
olmakta

8. **taraftaki**: -da, -ki

Diğer 47

Mısra: 3

*Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan
her biri, cihet, yön.*

taraftaki sık bir ormandan derenin kenarına
kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların
arasından aralık

9. **tarafından**: -ı, -n, -dan

Diğer 51

Mısra: 2

*Bir işin veya hususun bahsedilen kişiye
yapıldığını bildiren ifade, "-ınca."*

Edirne vilayet-i celilesi maarif müdürü edib-i
muhterem

saadetli Ziver Beyefendi hazretleri tarafından
ihdâ

10. **tarafından**: -ı, -n, -dan

Diğer 52

Mısra: 9

*Bir işin veya hususun bahsedilen kişiye
yapıldığını bildiren ifade, "-ınca."*

mezâhiri saadetli Rauf Beyefendi hazretleri
tarafından
ihdâ buyurulmuştur

11. **tarafından**: -ı, -n, -dan

Diğer 53

Mısra: 3

*Bir işin veya hususun bahsedilen kişiye
yapıldığını bildiren ifade, "-ınca."*

Fehmi Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ
buyurmuştur
Edib-i zerafet-perver Abbas Hâverî Efendi'nin
mahsul-hâme-yi

12. **tarafından**: -ı, -n, -dan

Diğer 53

Mısra: 20

*Bir işin veya hususun bahsedilen kişiye
yapıldığını bildiren ifade, "-ınca."*

Müntesibîn-i edipten H. Remzi Efendi
biraderimiz tarafından
ihdâ buyurulmuştur

13. **tarafından**: -ı, -n, -dan

Diğer 58

Mısra: 12

*Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan
her biri, cihet, yön.*

Mehtap âleminden istifade için bir sandala
binen kürekleri
de kendileri çeken bir ressam ile bir şair
tarafından

14. **tarafta**: -ta

Diğer 59

Mısra: 5

*Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan
her biri, cihet, yön.*

³⁷ *tarafta* şeklinde eksik okunan kelime
orijinal metinden ve anlamdan hareketle
taraftan da şeklinde düzeltilmiştir.

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her
tarafa bir güzellik
her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan
zemine

15. **tarafat:-tan**

Diğer 59

Mısra: **29**

*Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan
her biri, cihet, yön.*

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz
ortasında iki sevdazedenin
kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları
görülür.

16. **tarafat:-da**

Diğer 74

Mısra: **12**

*Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan
her biri, cihet, yön.*

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi
ortasından
bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her
iki tarafta

17. **tarafı:-lar, -ı**

Diğer 79

Mısra: **22**

*Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan
her biri, cihet, yön.*

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman
Adalar
Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata
Beyoğlu tarafları

tarîf:

1. **tarîfinde:-i, -n, -de**

Diğer 8

Mısra: **4**

Tarif, açıklama, tanımlama.

Bir mücessem merhamettir ki o şâh
Arz u tarîfinde hayrândır lisân

târîh:

1. **târîh:**

Diğer 25

Mısra: **1**

"Ebcad" hesabıyla düşürülen târih.

Getirdi bir meserret dedim gevherle târih
Sene bin üç yüz onda kızım Nerîme doğdu

târîh-i fevt:

1. **târîh-i fevt:**

Diğer 86

Mısra: **1**

Kelime Tipi: -

Ölüm tarihi.

Çıktı dilden böyle bir târih-i fevt
Ayşe Sıddıka Hanım uçu âh

târîh-i ra'nâ:

1. **târîh-i ra'nâ:**

Diğer 9

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

Hoş, güzel tarih.

Bir düşer bu târih-i ra'nâ gibi
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

târîh-i tâmın:

1. **târîh-i tâmın:-ın**

Diğer 86

Mısra: **9**

Kelime Tipi: -

*Ebcad hesabıyla bir olayın târihini tam
olarak veren mısra, beyit veya manzûme.*

Vefâtında dedim târih-i tâmın
Hatîce Pâkîze de etti pervâz

tarîk-i hakk'ı:

1. **tarîk-i hakk'ı:-ı**

Diğer 84

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Allah yolu.

Maârif ehli olmalı
Tarîk-i Hakk'ı bulmalı

tarla:

1. **tarlalara:-lar, -a**

Diğer 81

Mısra: **5**

*Tarıma elverişli olan, sınırlı ve belirli
toprak parçası.*

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan hastalığın izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne aşinasızlıktan ileri gelir.

tarz-ı tahrir:

1. tarz-ı tahrir:

Diğer 53

Mısra: **11**

Kelime Tipi: -

Kitap yazma, bir eser kaleme alma şekli.

tarz-ı tahrir görüldüğü kadar kolay değildir. Bunlara sehl-i mümteni denir. Hilafını iddia eden bulunursa

taş:

1. taşlarda:-lar, -da

Diğer 63

Mısra: **4**

Kimyasal veya fiziksel durumu

değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde.

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da bunlardan başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda taşlarda ormanlarda

2. taşlar:-lar

Diğer 76

Mısra: **7**

Kimyasal veya fiziksel durumu

değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde.

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider. Lambalar şamdanlar fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf dayanır

3. taş:

Diğer 82

Mısra: **18**

Kimyasal veya fiziksel durumu

değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde.

edebiyattır. Bunlarda bile güzellik aramak pek boştur.

Hfın-i hilkatte taş aralarında ağaç kovuklarında temekkün

taş köprüvü:

1. taş köprüvü:-y, -ü

Diğer 77

Mısra: **20**

Kelime Tipi: -

Taştan yapılmış köprü.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki büyük taş köprüvü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile müzeyyen muntazam

tasavvur ettiği:

1. tasavvur ettiği:-dik, -i

Diğer 59

Mısra: **29**

Kelime Tipi: -

Zihinde canlandırma, tahayyül etme.

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz ortasında iki sevdazedenin kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları görülür.

tasavvur olunamaz.:

1. tasavvur olunamaz.:-maz

Diğer 66

Mısra: **12**

Kelime Tipi: -

Zihinde canlandırabilme, tahayyül edebilme.

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının üstünde görülen tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur olunamaz. Tıfl-ı

tasdik eder:

1. tasdik eder:-er

Diğer 64

Mısra: **26**

Kelime Tipi: -

Onaylamak, doğrulamak.

kadar sürür o kadar safâ vardır. Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada hayattan saadetten

tasfiye-vi vicdan u iman:

1. **tasfiye-yi vicdan u iman:**

Diğer 65

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

*İman ve vicdanı kirlerden arıtma,
temizleme.*

tasfiye-yi vicdan u iman ile kemâlât-ı
insaniyeyi terakkiyât-ı
medeniyeyi talim ve tedris eder.

taşkın:

1. **taşkın:**

Diğer 75

Mısra: 21

Nehirin sularının bol olması.

Adayı muhit olan Tunca nehri mecrasından az
taşkın
bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suya kadar
sarkmış olan

taşvîr:

1. **tasvire:-e**

Diğer 78

Mısra: 22

*Çizmek, resim yapmak. II. Betimlemek,
anlatmak.*

çayırlardan güzâr ediyordu. Her tarafta bir
güzellik
hüveyda her şeyde alaim-i tebessüm rûnümâ
idi. Hasılı tasvire

2. **tasvirde:-de**

Diğer 79

Mısra: 24

*Çizmek, resim yapmak. II. Betimlemek,
anlatmak.*

Haliç tamamen görünüyordu ki en muktedir
şairlerin
en mahir ressamların tasvirde izhar-ı acz
ettikleri bu güzel

tat-:

1. **tadar.:-ar**

Diğer 70

Mısra: 20

*(Tat alma duyusu yardımıyla) Bir şeyin
tadının nasıl olduğunu anlamak.*

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği
şeyleri eliyle

yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince
tahayyül eder.

2. **tatmak:-mak**

Diğer 71

Mısra: 1

*(Tat alma duyusu yardımıyla) Bir şeyin
tadının nasıl olduğunu anlamak.*

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak
koklamak
gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan
birincisi olan görmek

3. **tatmak:-mak**

Diğer 73

Mısra: 17

*(Tat alma duyusu yardımıyla) Bir şeyin
tadının nasıl olduğunu anlamak.*

ve safa duyarız. Hususiyle duymak tatmak
işitmek koklamak
görmek hislerimiz daima nelerden
hoşlanıyorsa her zaman

tatlı:

1. **tatlı:**

Diğer 63

Mısra: 20

Tatlı, şirin.

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir
ninni söyler.
Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine
masumane

2. **tatlı:**

Diğer 64

Mısra: 3

Tatlı, şirin.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı
neşveler
ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder.
Derin derin düşünür.

3. **tatlı:**

Diğer 66

Mısra: 24

Tatlı, şirin.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahuti ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

4. **tatlı:**

Diğer 67

Mısra: **6**

Tatlı, şirin.

Uyku girer mi nazar-ı şefkate
Sen yine dal tatlı hayâlâtına

5. **tatlı:**

Diğer 67

Mısra: **11**

Tatlı, şirin.

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler
hakiki
ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm.
İşte benim en

tatlı tatlı:

1. **tatlı tatlı:**

Diğer 46

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

Tatlı tatlı, hoş, güzel.

şevâhik-ı cibâle tatlı tatlı akisler bırakmakta
bir taraftan yükselmekte
bulunan mah-ı münîrde hafif hafif lem'a-nisâr
olmakta

2. **tatlı tatlı:**

Diğer 61

Mısra: **13**

Kelime Tipi: -

Güzel, hoşça gidecek bir biçimde.

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de
başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün
eşya sanki

taun:

1. **taun:**

Diğer 65

Mısra: **22**

Veba.

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin
bâdî-yi harabisi
olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi
pek çok mühlik

2. **taun:**

Diğer 82

Mısra: **30**

Veba.

icat eyledi. Âmâlara dilsizlere mektepler
yapıldı. Kolera
veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş
hastalıkları ortadan

tavan:

1. **tavanlar:-lar**

Diğer 76

Mısra: **6**

*Bir yapının, kapalı bir yerin üst
bölümünü oluşturan düz ve yatay yüzey.*

temizlik başlar.

Mesela duvarlar tavanlar süpürülür. Tenteler
silinir.

tavsîf eder:

1. **tavsîf eder:-er**

Diğer 3

Mısra: **6**

Kelime Tipi: -

Vasıflandırmak.

Pîş-gâh-ı kudretinde zerreler
Zâtını tavsîf eder tenzîh eder

tavuk ormanı:

1. **tavuk ormanı:**

Diğer 74

Mısra: **7**

Kelime Tipi: -

*Edirne'nin Sarayıçi semtinde Tunca
Adası içinde 58 hektarlık ormanlık alan.*

Tavuk Ormanı nam-mevki-i şevk-efzâsında
tertîp edilip üç gün
devam eden kır eğlencesi şayan-ı hayret bir
surette icra edilerek

2. **tavuk ormanı:**

Diğer 74

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

*Edirne'nin Sarayıçi semtinde Tunca
Adası içinde 58 hektarlık ormanlık alan.*

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla
geçilir.

Tavuk Ormanı berzaktan yukarı ikinci parçaya denilir

tavzîh eder:

1. **tavzîh eder:-er**

Diğer 3

Mısra: **12**

Kelime Tipi: -

Açıklamak, aydınlatmak.

Kâinât her dem sana tesbîh eder
Varlığında varlığın tavzîh eder

tazarru ve niyaz ederim.:

1. **tazarru ve niyaz ederim.:-er, -im**

Diğer 87

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

Dua ve yakarıştta bulunmak, istemek.

şeref-i idrake mazhariyetle kâmurân
olmalarını Cenab-ı
Hallâk-ı lâyezâlden tazarru ve niyaz ederim.
Baki ihtirâmât-ı

tazarru ve niyaz eylerim.:

1. **tazarru ve niyaz eylerim.:-r, -im**

Diğer 88

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

Dua ve yakarıştta bulunmak, istemek.

tazarru ve niyaz eylerim. Baki teveccühât-ı
sâmî-yi
veliyü'n-niamâlarının bekası ehass-ı âmâl-i
naçizanemdir

tazele-:

1. **tazeler.:-r**

Diğer 61

Mısra: **2**

Yenilemek, canlandırmak, dinçletmek.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırl pırl
uçuşurlar. Küçük çocuklar
bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki
can tazeler.

teakub-ı intiba:

1. **teakub-ı intiba:**

Diğer 52

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

Birbirini takip eden basım.

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı
intiba vü
intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u
revnak-tırâz olur.

tebâh:

1. **tebâh:**

Diğer 85

Mısra: **22**

Yıkılma, mahvolma, harap olma.

Sa'y u gayretle tedâvî ettiler
Etmedi kâr âkıbet oldu tebâh

tebessüm:

1. **tebessümleri:-ler, -i**

Diğer 46

Mısra: **17**

Gülümsemek.

olan acı acı tebessümleri cidden tesîrât-ı
kalbiyemi mucip
olur ağlarım.

2. **tebessümüne:-ü, -n, -e**

Diğer 63

Mısra: **21**

Gülümsemek.

bir tebessümüne nail olabilmek için her türlü
mezâhimi
ihtiyar eyler.

3. **tebessümünde:-ü, -n, -de**

Diğer 64

Mısra: **21**

Gülümsemek.

tesir-i latif varsa bir çocuğun tebessümünde de
o kadar letafet
vardır.

4. **tebessüm:**

Diğer 66

Mısra: **12**

Gülümsemek.

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının
üstünde görülen
tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur
olunamaz. Tıfl-ı

5. **tebessümü:-ü**

Diğer 66

Mısra: 9

Gülümsemek.

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif
ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

tebrîk:

1. **tebrîk:**

Diğer 87

Mısra: 8

*Uğurlu ve hayırlı olmasını dileme,
duyulan memnûniyeti ve takdiri yazı veya
sözle bildirme, kutlama.*

lebrîz-i şevk u şâdîdir. Mensûbîn-i din-i
Mübin-i Ahmedî
yekdiğerini tebrîk ile uğraşiyor. Küçükler
büyüklerin ellerini

2. **tebrîk:**

Diğer 87

Mısra: 28

*Uğurlu ve hayırlı olmasını dileme,
duyulan memnûniyeti ve takdiri yazı veya
sözle bildirme, kutlama.*

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i
mahsusla
o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrîk ve tehniyete
şitâb eder daha

3. **tebrîke:-e**

Diğer 87

Mısra: 12

*Uğurlu ve hayırlı olmasını dileme,
duyulan memnûniyeti ve takdiri yazı veya
sözle bildirme, kutlama.*

veliyü'n-niamâlarında bulunsaydım bittabi
rûmâl-i ubudiyetle
tebrîke şitâb eder nail-i iltifat olurdum. Lakin
heyhat Şu hâlde

tebrîk eder:

1. **tebrîk eder:-er**

Diğer 52

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Kutlamak.

olunmak mazhariyetidir. Bittabi tebrîk eder
böyle muvaffakiyetlerin
tevalisine kalben ve halisen temenniyâta
bulunurum.

tebrîk eylerim.:

1. **tebrîk eylerim.:-r, -im**

Diğer 52

Mısra: 28

Kelime Tipi: -

Tebrîk etmek, kutlamak.

câ-yı mütalaaya merfû olmasını halisane
temenni eder muharririni
tebrîk eylerim.

tecelli eden:

1. **tecelli eden:-en**

Diğer 82

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

*Belirmek, görünmek, ortaya çıkmak,
zuhur etmek, meydana çıkmak.*

tecelli eden bir genç kıızı görünce buna İşte
kusursuz bir güzel
deriz. Fakat bu dilber-i ra'nâ nekâyıs-cuyâne
bir nazar ile

tecelli-sâz olur:

1. **tecelli-sâz olur:-ur**

Diğer 13

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Tecelli eden, yansıyan olmak.

Dâimâ bir feyz-i rûhânî tecelli-sâz olur
Fıtraten bahş eylemiş Hak böyle hâli dağlara

tecelli-yi sübhâniyye:

1. **tecelli-yi sübhâniyye:**

Diğer 87

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Allah'ın tecellisi, yansıması.

maneviyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve
meziyeti İslamiyetten
ibaret olan insanîyet dahi bu tecelli-yi
sübhâniyye karşısında

tecessüm etmiş:

1. tecessüm etmiş:-miş

Diğer 64

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Belirmek, görünmek; göz önüne gelmek.

önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte bunun içindir ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket vaktinde zaruret

2. tecessüm etmiş:-miş

Diğer 66

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Cisimlenmek, görünmek.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd göz önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O melâhati o vaziyet-i

3. tecessüm etmiş:-miş

Diğer 68

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Cisimlenmek, görünmek.

etmiş neşve-yi ruhudur. Evlat hüviyet-i ebeveynin misal-i müşahhasıdır.

tedarik olunur:

1. tedarik olunur:-ur

Diğer 76

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Elde edilme, sağlanma, hazır edilme.

lazıme tedarik olunur Bakkallar daha şaban iptidasında ramazan için lazım

tedârikât:

1. tedârikât:

Diğer 45

Mısra: 20

Hazırlıklar.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan cihazının

ikmaliçün her türlü tedârikât serian görülür. Komşuları

tedârikât ile:

1. tedârikât ile:

Diğer 76

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Hazırlıklarla.

kasaplar dükkânlarına intizam vermiş tablakârlar bütün satıcılar tedârikât ile meşguldür.

tedârikâta bulunur.:

1. tedârikâta bulunur.:-ur

Diğer 77

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Hazırlıklar görmek, hazırlıklar yapmak.

Gönüller hatta en mürde diller ferah ile mâlî bulunur.

Her sanat erbabı az çok ramazan için tedârikâta bulunur. Bu bereketli ayın füyûzâtından nasip almak ister.

tedâvî et-:

1. tedâvî ettiler:-di, -ler

Diğer 85

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

İyileştirmek, hastalığını gidermek.

Sa'y u gayretle tedâvî ettiler Etmedi kâr âkıbet oldu tebâh

2. tedâvî etti:-di

Diğer 86

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

İyileştirmek, hastalığını gidermek.

Tedâvî etti doktorlar dem-â-dem Ecel gelmişti mühlet yoktu biraz.

tedricen:

1. tedricen:

Diğer 77

Mısra: 16

Yavaş yavaş.

ramazan için mutlaka hazırlıkta bulunurlar.
Gurub-ı şemsten hasıl olan hüzn-i latif
tedricen afaka

tedris eder.:

1. **tedris eder.:-er**

Diğer 65

Mısra: **18**

Kelime Tipi: -

Ders verme, ders öğretme, öğretim.

tasfiye-yi vicdan u iman ile kemâlât-ı
insaniyeyi terakkiyât-ı
medeniye-yi talim ve tedris eder.

tehhül:

1. **tehhüle:-e**

Diğer 69

Mısra: **24**

Evlenme.

evlada nail olmak lazım gelir.
Bazı insanlar vardır ki bekârlık tehhüle
müreccaktır

tefsire çalışan:

1. **tefsire çalışan:-an**

Diğer 72

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

Yorumlamaya çalışmak.

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu
çalgılardan keman
pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok
zaman

tehîr:

1. **tehîre:-e**

Diğer 21

Mısra: **4**

Erteleme, geciktirme, sonraya bırakma.

İstedim yazmak cevâbın ol zamân
İşlerim tehîre bâisdi hemân

tehiyyat:

1. **tehiyyat:**

Diğer 76

Mısra: **23**

Hazırlıklar.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık
kandiller
var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır.
Minarelerin şerefelerine

tehlike:

1. **tehlikelidir.:-li, -dir**

Diğer 44

Mısra: **7**

*Bir kimse veya şeyin varlığını tehdit
eden, helak olmasına sebep olabilecek durum.*

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir.
Zira o yüze
gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

tehniyet:

1. **tehniyete:-e**

Diğer 87

Mısra: **28**

Kutlama, tebrik etme.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i
mahsusla
o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete
şitâb eder daha

tekemmül:

1. **tekemmül:**

Diğer 82

Mısra: **14**

*Kemâle erme, olgunlaşma, mükemmel
duruma gelme.*

temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana
tesadüf
muhakkaktır. Demek güzellikte tekemmül
yoktur.

tekemmül edemez.:

1. **tekemmül edemez.:-mez**

Diğer 83

Mısra: **7**

Kelime Tipi: -

*Kemâle erebilmek, olgunlaşabilmek,
mükemmel duruma gelebilmek.*

düşmez. Ancak güzellik itibariyle tekemmül
edemez.

Amân atâlet etmeyin

tekerlek:

1. tekerleklerini:-ler, -i, -n, -i

Diğer 78

Mısra: 2

Bir mil etrafında dönen ve taşıtların yol almasını sağlayan kalın bir çember şeklindeki parça.

Lokomotif o garibe-yi âhenin bed bed
bağırarak raylar
üzerinde tekerleklerini döndürmeye başladı.
Bindiğim vagona

teklif-i marufuyla:

1. teklif-i marufuyla:-u, -y, -la

Diğer 53

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Bilinen, meşhur olan görüş veya ifade.

teklif-i marufuyla mukabele olunur. Risalenin
bir kusuru
varsa o da bir saat evvel kisve-yi tab'a girerek
cilve-künân-ı

tekrâr:

1. tekrar:

Diğer 47

Mısra: 21

Ar. Tekrar, yeniden.

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar
temaşaya koyulduğum
zaman bir sada-yı gaybın Zib ü ziynete
aldanma

tekrar etmek:

1. tekrar etmek:-mek

Diğer 67

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

(Bir şeyi) Yeniden yapmak veya söylemek.

Haydi meleklerle mülâkâtına
nazm-ı beliğini tekrar etmek istiyor .

teleskop:

1. teleskoplar:-lar

Diğer 66

Mısra: 2

Gök cisimlerini gözetlemek için kullanılan çok kuvvetli dürbün.

Muhteriler görülür ki şimendiferler vapurlar
telgraflar
balonlar fotoğraflar teleskoplar
sinematograflar röntgen

2. teleskoplar:-lar

Diğer 81

Mısra: 13

Gök cisimlerini gözetlemek için kullanılan çok kuvvetli dürbün.

teleskoplar röntgen şuaları vesaire bütün ilim
ve fen sayesinde
vücuda gelmiştir.

3. teleskoplar:-lar

Diğer 82

Mısra: 27

Gök cisimlerini gözetlemek için kullanılan çok kuvvetli dürbün.

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar
fonoğraflar
sinematograflar röntgen şuası bilmem daha bir
sürü şeyler

telgraf:

1. telgrafla:-la

Diğer 45

Mısra: 13

Kararlaştırılmış işaretlerin elektrik yoluyla bir merkezden diğer bir merkeze gönderilmesi sûretiyle yazılı haber ve belgelerin iletilmesini sağlayan haberleşme sistemi; bu sistemle ulaştırılan yazılı haber.

hareket eder. Dostu kemal-i heyecanla
Vusulünü telgrafla
bildir. Muhabereye devam et. Beni yâd eyle
sözlerini irat

2. telgraflar:-lar

Diğer 66

Mısra: 1

Kararlaştırılmış işaretlerin elektrik yoluyla bir merkezden diğer bir merkeze gönderilmesi sûretiyle yazılı haber ve belgelerin iletilmesini sağlayan haberleşme sistemi; bu sistemle ulaştırılan yazılı haber.

Muhteriler görülür ki şimendiferler vapurlar
telgraflar

balonlar fotoğraflar teleskoplar
sinematograflar röntgen

3. **telgraflar:-lar**

Diğer 81

Mısra: **12**

Kararlaştırılmış işaretlerin elektrik yoluyla bir merkezden diğer bir merkeze gönderilmesi sûretiyle yazılı haber ve belgelerin iletilmesini sağlayan haberleşme sistemi; bu sistemle ulaştırılan yazılı haber.

fabrikalar makinalar vapurlar şimendiferler
velespitler
telgraflar balonlar fonograflar fotoğraflar
sinematograflar

4. **telgraflar:-lar**

Diğer 82

Mısra: **27**

Kararlaştırılmış işaretlerin elektrik yoluyla bir merkezden diğer bir merkeze gönderilmesi sûretiyle yazılı haber ve belgelerin iletilmesini sağlayan haberleşme sistemi; bu sistemle ulaştırılan yazılı haber.

telgraflar balonlar teleskoplar fotoğraflar
fonograflar
sinematograflar röntgen şuası bilmem daha bir
sürü şeyler

temas ettirmek:

1. **temas ettirmek:-mek**

Diğer 67

Mısra: **15**

Kelime Tipi: -

Dokundurmak, değdirmek.

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar
korkusuyla vazgeçerim.
Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı
galeyana gelir.

temas eylerim.:

1. **temas eylerim.:-r, -im**

Diğer 72

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

Dokunmak, değmek

seviyorum. Lakin heyhat ki göremiyorum
Her şeye temas eylerim. Yoklarım. Bunların
hepsinin ne

temâşâ:

1. **temâşâ:**

Diğer 13

Mısra: **5**

*Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla
seyretme, izleme.*

Bir seher vaktinde kıldım ben temâşâ dağları
İnikâs etmişti fecrin reng-i alı dağlara

2. **temaşasına:-s, -i, -n, -a**

Diğer 47

Mısra: **10**

*Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla
seyretme, izleme.*

Akşam zamanının hasıl ettiği eser-i hüzn
beni daima
müteessir ettiğinden midir nedir temaşasına
daldığım

3. **temaşaya:-y, -a**

Diğer 47

Mısra: **21**

*Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla
seyretme, izleme.*

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar
temaşaya koyduğum
zaman bir sada-yı gaybın Zîb ü ziynete
aldanma

4. **temaşasına:-s, -i, -n, -a**

Diğer 79

Mısra: **18**

*Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla
seyretme, izleme.*

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım
pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temaşasına
doyulmaz bir güzellik

temaşa eder.:

1. **temaşa eder.:-er**

Diğer 57

Mısra: **17**

Kelime Tipi: -

*Bakıp seyretmek; zevkle, hayranlıkla
seyretmek, izlemek.*

temaşa eder. Bedir tam hâlinde bulunan peri-
yi dil-efrûz-ı leyâlin

temaşa ederek:

1. temaşa ederek:-erek

Diğer 51

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Bakıp seyretmek; zevkle, hayranlıkla seyretmek, izlemek.

eserle müessiri şu anda ve bir yerde temaşa ederek bahtiyar oluyorum

temaşa ederken:

1. temaşa ederken:-er, -ken

Diğer 46

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Seyretmek, bakmak.

ederken orman kenarındaki çalılıktan andelib çemenzara karşı nağme-perdâz olur. Bunun sada-yı rikkat-efzâsıyla dere

temaşa ederler:

1. temaşa ederler:-er, -ler

Diğer 61

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Bakıp seyretmek; zevkle, hayranlıkla seyretmek, izlemek.

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti bu güzelliği temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

temaşa edilecek olursa:

1. temaşa edilecek olursa:-ur, -sa

Diğer 82

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Seyredilecek olmak.

temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana tesadüf muhakkaktır. Demek güzellikte tekemmül yoktur.

temaşa etmekte:

1. temaşa etmekte:-mekte

Diğer 66

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Seyretmek, bakmak.

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa etmekte olan bir validenin yüzü de o kadar latiftir.

temaşa etmelidir:

1. temaşa etmelidir:-meli, -dir

Diğer 57

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Bakıp seyretmek; zevkle, hayranlıkla seyretmek, izlemek.

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın saadetin zevkin sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin. Bilmem mehtaplı

temaşaya koyuldum:

1. temaşaya koyuldum:-du, -m

Diğer 78

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Zevkle, hayranlıkla seyretmeye başlamak.

böyle bir sükûnu fırsat addederek kemal-i iştiyakla tuluyu temaşaya koyuldum ki bu sırada layenkati koşmakta

temekkün eden:

1. temekkün eden:-en

Diğer 82

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Mekân tutmak, yerleşmek.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla kulübe yapmaya ekmek pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide gide bu günkü

temenni eder:

1. temenni eder:-er

Diğer 52

Mısra: 27

Kelime Tipi: -

Arzu etme / isteme.

câ-yı mütalaaya merfû olmasını halisane temenni eder muharririni tebrik eylerim.

temenniyâtta bulunurum.:

1. **temenniyâtta bulunurum.:**-ur, -um

Diğer 52

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Dilemek, istekte bulunmak.

olunmak mazhariyetidir. Bittabi tebrik eder böyle muvaffakiyetlerin tevalisine kalben ve halisen temenniyâtta bulunurum.

temizle-:

1. **temizlemiş:-miş**

Diğer 76

Mısra: 15

Kirden arıtmak, temiz hâle getirmek.

olan eşyayı getirtip yıkamış temizlemiş oldukları dükkânlarına sırasıyla koymuşlar üzerlerine Ramazan-ı şerife mahsus

temizlen-:

1. **temizlenir.:-ir**

Diğer 76

Mısra: 8

Temizlemek işi yapılmak, temiz duruma getirilmek.

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider. Lambalar şamdanlar fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf dayanır

temizlik:

1. **temizlik:**

Diğer 76

Mısra: 5

Temizleme, temiz duruma getirme işi.

temizlik başlar.

Mesela duvarlar tavanlar süpürülür. Tenteler silinir.

temsil:

1. **temsiliyle:-i, -y, -le**

Diğer 52

Mısra: 25

(Kitap, resim vb. için) Kopyasını, nüshasını çıkarma, basma, baskı.

Binâ-ber-în emsali gibi bir an evvel tab vü temsiliyle mevki-i istifadeye mevzu u eyâdî-yi kadir-şinâsân-ı edepte

teneffüs ederek:

1. **teneffüs ederek:-erek**

Diğer 73

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Solumak, soluk almak.

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf güzel iyi hava teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde vicdanımızda inşirah

tenezzüh:

1. **tenezzühten:-den**

Diğer 59

Mısra: 26

Eğlenmek için gezip dolaşma, gezinti.

tıfl-ı şîr- hârın yüzüne vurmuş. Validesi yanında yatıyor. Bu validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet edecek olan

tenezzüh-i behiştîyi:

1. **tenezzüh-i behiştîyi:-y, -i**

Diğer 67

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Cennete ait gezinti.

İşte görüyorum rüyası tenezzüh-i behiştîyi hayali bedayi-i temaşasını andırır bir melek uyuyor.

tente:

1. **tenteler:-ler**

Diğer 74

Mısra: 21

Güneşten ve yağmurdan korunmak için kapı ve pencere önlerine, balkonlara, kayıklara, vapur güvertelerine vb. yerlere gerilen kalın bez veya naylon perde.

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza için- tenteler kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevatı dikildi. Câ-be-câ

2. **tenteler:-ler**

Diğer 76

Mısra: 6

Güneşten ve yağmurdan korunmak için kapı ve pencere önlerine, balkonlara, kayıklara, vapur güvertelerine vb. yerlere gerilen kalın bez veya naylon perde.

temizlik başlar.

Mesela duvarlar tavanlar süpürülür. Tenteler silinir.

tenvir edilmiş olmasın.:

1. **tenvir edilmiş olmasın.:-ma, -sın**

Diğer 87

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Aydınlatılmış olmak.

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı hakikat ile tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit bulunmaz ki

tenzîh eder:

1. **tenzîh eder:-er**

Diğer 3

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Allah'ın her türlü eksik ve noksanlıktan uzak bulunduğuna ve insan vasfında olmadığına inanma.

Piş-gâh-ı kudretinde zerreler Zâtını tavsîf eder tenzîh eder

tepe:

1. **tepedir:-dir**

Diğer 47

Mısra: 1

Yüksekliği genellikle bir kaç yüz metreyi geçmeyen, çok kez tek başına, yamaçları yatık yer biçimi.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir tepedir ki yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp gidiyordu. Karşı

2. **tepelerini:-ler, -i, -n, -i**

Diğer 57

Mısra: 13

Yüksekliği genellikle bir kaç yüz metreyi geçmeyen, çok kez tek başına, yamaçları yatık yer biçimi.

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını ormanlarını bunlar arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ köşkleri safalı

3. **tepelerle:-ler, -le**

Diğer 72

Mısra: 20

Yüksekliği genellikle bir kaç yüz metreyi geçmeyen, çok kez tek başına, yamaçları yatık yer biçimi.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada bulunan odamın penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek tepelerle biraz

4. **tepelerin:-ler, -iñ**

Diğer 73

Mısra: 3

Yüksekliği genellikle bir kaç yüz metreyi geçmeyen, çok kez tek başına, yamaçları yatık yer biçimi.

savurarak tepelerin eteklerini dolaşıyor yol alıyordu. Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşe yarmaları

terakkiyât-ı medeniyevi:

1. **terakkiyât-ı medeniyevi:-y, -i**

Diğer 65

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Teknolojik ilerlemeler.

tasfiye-yi vicdan u iman ile kemâlât-ı insaniyeyi terakkiyât-ı medeniyevi talim ve tedris eder.

terennümsâz-ı hubûr u sürur oluyordu.:

1. **terennümsâz-ı hubûr u sürur oluyordu.:-uyor, -du**

Diğer 75

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Neşe ve sevinçle şarkı söyleyen olmak.

takımı altmış davul zurna vesaire icabına göre vakit vakit terennümsâz-ı hubûr u sürür oluyordu.

terk eder.:

1. **terk eder.:-er**

Diğer 63

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

Ayrılmak; bırakmak, vazgeçmek. .

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir ninni söyler.

Uyutur büyüdür. Onun tatlı bir nağmesine masumane

tertip edilip:

1. **tertip edilip:-il, -ip**

Diğer 74

Mısra: **7**

Kelime Tipi: -

Düzenlemek, hazırlamak.

Tavuk Ormanı nam-mevki-i şevk-efzâsında tertip edilip üç gün devam eden kır eğlencesi şayan-ı hayret bir surette icra edilerek

tertip eylerler.:

1. **tertip eylerler.:-r, -ler**

Diğer 58

Mısra: **16**

Kelime Tipi: -

Sıralamak, sıraya koymak, düzenlemek.

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı mehaz

ittihaz ederek şiir ve resim tertip eylerler.

terzilik:

1. **terzilik:**

Diğer 82

Mısra: **24**

Terzinin yaptığı iş; dikişçilik.

şeyde olduğu gibi sanayide dahi ileri giderek çiftçilik marangozluk terzilik kunduracılık demircilik dokumacılık tababet

tesadüf:

1. **tesadüf:**

Diğer 82

Mısra: **13**

Tasarlanmadığı hâlde karşılaşma, rastlama, rast gelme.

temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana tesadüf muhakkaktır. Demek güzellikte tekemmül yoktur.

tesadüf etmiş:

1. **tesadüf etmiş:-miş**

Diğer 51

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

Rastlamak, rast gelmek.

Evet bunun hepsi dem-i Tulû' a tesadüf etmiş oluyor.

İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir üçüncü

tesadüf ettiği:

1. **tesadüf ettiği:-dik, -i**

Diğer 70

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

Rastlamak, karşılaşmak.

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği şeyleri eliyle yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince tahayyül eder.

tesbîh eder:

1. **tesbîh eder:-er**

Diğer 3

Mısra: **11**

Kelime Tipi: -

Allah'ı her türlü noksan ve kusurdan yüce tutarak şanına lâyük ifadelerle anma.

Kâinât her dem sana tesbîh eder

Varlığında varlığın tavnîh eder

teşebbüsât:

1. **teşebbüsât:**

Diğer 46

Mısra: 2
Girişmeler, girişimler.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için
günde
birkaç defa doktorlar gelerek her türlü
teşebbüsât icra olunur.

teşekkür etmez:

1. **teşekkür etmez:-mez**

Diğer 2
Mısra: 10
Kelime Tipi: -
*Hoşnutluğunu anlatmak, minnetini
bildirmek.*

Şu hâlde o teşvikin râyegân buyrulduğunu
görürsem
böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı
teşekkür etmez

tesîr eylemiş:

1. **tesîr eylemiş:-miş**

Diğer 13
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
*Etki yapmak, etkilemek II hissedilmek,
duyulmak.*

Her tarafta bir sükût câriydi tesîr eylemiş
Zannedirdim kalbimin hâl-i melâli dağlara

tesîrât-ı kalbiyemi:

1. **tesîrât-ı kalbiyemi:-m, -i**

Diğer 46
Mısra: 17
Kelime Tipi: -
Kalbe etki etmek.

olan acı acı tebessümleri cidden tesîrât-ı
kalbiyemi mucip
olur ağlarım.

tesîrât-ı sevda-perestane:

1. **tesîrât-ı sevda-perestane:**

Diğer 46
Mısra: 14
Kelime Tipi: -
Aşkın etkisine taparcasına inanmak.

Âşığı ebediyen zayı ettiğinden dolayı tesîrât-

1

sevda-perestane ile vücud-ı nazeninini esir-i
firâş etmiş genç güzel

tesir-i bürüdetle:

1. **tesir-i bürüdetle:-le**

Diğer 73
Mısra: 20
Kelime Tipi: -
Soğuşun etkisi.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur.
Tesir-i
bürüdetle vücud sıkılır küçülür deveran-ı dem
faalane

tesir-i latif:

1. **tesir-i latif:**

Diğer 64
Mısra: 21
Kelime Tipi: -
Hoş etki.

tesir-i latif varsa bir çocuğun tebessümünde de
o kadar letafet
vardır.

teşkil et-:

1. **teşkil eder:-er**

Diğer 65
Mısra: 12
Kelime Tipi: -
*Vücûda getirme, meydana getirme,
ortaya çıkarma, oluşturma.*

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin
dünyaya bıraktığı bir
çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki
bu silsile içinde

2. **teşkil eder: -er**

Diğer 68
Mısra: 26
*Vücûda getirme, meydana getirme,
ortaya çıkarma, oluşturma.*

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin.
Valideynin
dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-
yi insaniye teşkil

3. **teşkil ediyordu.:-iyor, -du**

Diğer 79
Mısra: 8

Kelime Tipi: -
Oluşturmak, ortaya çıkarmak.

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor
balıkçı kayıkları
martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara
teşkil ediyordu.

4. **teşkil edecek:-ecek**

Diğer 80
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Oluşturmak, ortaya çıkarmak.

iniyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir
bulut tabakası
teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

teslim:

1. **teslim:**

Diğer 46
Mısra: 7
*1. bir emaneti yerine verme. 2. bir şeyi
yeni sahibine verme.*

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engîzi
düşünür ağlarım.
Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı
gurubu temaşa

tespihçi:

1. **tespihçiler:-ler**

Diğer 76
Mısra: 27
Tespih yapan veya satan kişi.

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne
uğraşırlar. Vaizler
hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila
ramazanlık kahve çay

teşvik:

1. **teşvikin:-in**

Diğer 2
Mısra: 9
*Bir kimseyi bir şeyi yapma husûsunda
cesâretlendirme, gayrete getirme, heves ve
istek verme.*

Şu hâlde o teşvikin râyegân buyrulduğunu
görürsem
böyle bir mürüvvet-i maarif-perveraneye karşı
teşekkür etmez

2. **teşvikine:-i, -n, -e**

Diğer 2
Mısra: 7

*Bir kimseyi bir şeyi yapma husûsunda
cesâretlendirme, gayrete getirme, heves ve
istek verme.*

Muhtî olsam da nazar-ı kerim-i ashabının
iğmâzına teşvikine
muhtaç cûyende-yi terakki bir nev-hevesim.

3. **teşvîk:**

Diğer 11
Mısra: 2

*Bir kimseyi bir şeyi yapma husûsunda
cesâretlendirme, gayrete getirme, heves ve
istek verme.*

Sa'y edip tahsîl-i ilm etmek için
İstemez teşvîk asla her zamân

teşyi edilirken:

1. **teşyi edilirken:-il, -ir, -ken**

Diğer 45
Mısra: 11

Kelime Tipi: -
*Giden bir kimseyi veya kimseleri
uğurlama, selâmetleme.*

tarafından şimendifer mevkîfında teşyi
edilirken vagon penceresinden
mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

tevakkuf ediyordu.:

1. **tevakkuf ediyordu.:-iyor, -du**

Diğer 78
Mısra: 12

Kelime Tipi: -
Beklemek, durmak.

kadar hep gece içinde gittik. Tren bu
istasyonların bazısında
birer parça tevakkuf ediyordu.

tevali:

1. **tevalisine:-s, -i, -n, -e**

Diğer 52
Mısra: 6

*Arkası kesilmeden devam etme, birbiri
ardından gelme.*

olunmak mazhariyetidir. Bittabi tebrik eder
böyle muvaffakiyetlerin

tevalisine kalben ve halisen temenniyâta bulunurum.

teveccühât-ı sâmi-yi veliyyü'n-niamâlarının:

1. **teveccühât-ı sâmi-yi veliyyü'n-niamâlarının:** -lar, -ı, -n, -ın

Diğer 88

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Nimetler ihsan eden yüce kişinin

teveccühleri, iltifatları.

tazarru ve niyaz eylerim. Baki teveccühât-ı sâmi-yi veliyyü'n-niamâlarının bekası ehass-ı âmâl-i naçizanemdir

tevsi edildi.:

1. **tevsi edildi.:-di**

Diğer 81

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Genişletilmek, yayılması sağlanmak.

tevsi edildi. İleri götürüldü. Daha sonra bugünkü hâl-i feyz ü kemali buldu. Kristof Kolomb dünyanın daha bir

tevzi edilen:

1. **tevzi edilen:-il, -en**

Diğer 75

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Dağıtmak, yaymak.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir yarım liralık bir mecidiyelik olduğu gibi herkes için de büyüklere beş

tevzi-i mükâfat:

1. **tevzi-i mükâfat:**

Diğer 69

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Dağıtılan, verilen ödül.

takdim edilmiş olur.

Vakit olur ki büyük bir mektebin tevzi-i mükâfat resminde

tez:

1. **tez:**

Diğer 19

Mısra: 3

En kısa (zaman).

Tez vakitte ülfet etmek'çün seninle bir daha Ser-be-hâk oldum duâ ettim Cenâb-ı Fâtır'a

tezyin et-:

1. **tezyin etmiş:-miş**

Diğer 47

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Süslemek.

Bir hâldeki (ahterân-ı ziyadar-ı semayı tezyin etmiş) kamer bir nazenin dil-rübâyı andırır surette kâh bulutlar içine

2. **tezyin etti:-di**

Diğer 79

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Süslemek.

mebânî-yi aliyesi çeşmân-ı iştiyakımı tezyin etti.

Yedikule arasından geçerken Hazret-i Fatih'in ulüvv-ı şan

tezyîn olundu:

1. **tezyîn olundu:-un-, -du**

Diğer 5

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Süslenmek, donatılmak.

Her taraf tezyîn olundu asdikâ mesrûr hep Çünkü ol şevketlü hâkân doğduğu gündür bugün

tıfl-ı nâim:

1. **tıfl-ı nâim:**

Diğer 51

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

"Tıfl-ı Nâim" (eser ismi).

defa olarak takdir ediyorum
Birinci ve ikinci takdirim Tıfl-ı Nâim ve
Dünyada Her

2. **tıfl-ı nâimin:-in**

Diğer 66

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Uyumakta olan çocuk.

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa
etmekte olan bir
validenin yüzü de o kadar latiftir.

3. **tıfl-ı nâim:**

Diğer 67

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Uyumakta olan çocuk.

Oh Ne safa-perver manzara
Ben ne zaman böyle bir tıfl-ı nâim görsem
kalbimde ruhumda

4. **tıfl-ı nâimin:-in**

Diğer 67

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Uyumakta olan çocuk.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm
zamanlardır. Tıfl-ı
nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı
kırmızı yanaklarına

5. **tıfl-ı nâimin:-in**

Diğer 68

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Uyumakta olan çocuk.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben
bunların hepsini bir
tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine feda
ederim.

tıfl-ı safâ-perverim:

1. **tıfl-ı safâ-perverim:-im**

Diğer 67

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Safa veren çocuk.

Gönül şu demde bir büyük Osmanlı edibinin
Yat uyu ey tıfl-ı safâ-perverim

tıfl-ı şîr- hârin:

1. **tıfl-ı şîr- hârin³⁸:-in**

Diğer 59

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Süt emen, henüz süttten kesilmemiş çocuk.

tıfl-ı şîr- hârin yüzüne vurmuş. Validesi
yanında yatıyor. Bu
validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet
edecek olan

tilavet etmek:

1. **tilavet etmek:-mek**

Diğer 77

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

*Kur'ân'ı güzel sesle ve kurallara göre
okuma.*

etmek ibadet eylemek için zahirini bâtınını
pak u tâhir
edip müheyya dururlar. Hasılı ağniyâ fukara
hâlli hâlince

tiyatro:

1. **tiyatrolara:-lar, -a**

Diğer 80

Mısra: 10

*Dram, komedi, vodvil vb. edebiyat
türlerinin oynandığı yer.*

ediyor. Ağaçlar her taraf câme-yi sefid-fâme
bürünmüş idi.
Kahvelere kiraathanelere tiyatrolara balozlara
kafesantarlara

tiyatrocü:

1. **tiyatrocular:-lar**

Diğer 77

Mısra: 2

Tiyatro oyuncusu.

³⁸ *tıfl-ı şîr-i hâverin* şeklinde yanlış okunan
taamlama anlama dikkat edilerek *tıfl-ı şîr-hârin*
şeklinde düzeltilmiştir.

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri
davullarını gerip amade
dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar
hokkabazlar

topçu:

1. topçu:

Diğer 1

Mısra: 7

*Topların kullanılması, bakımı, ikmâli ve
taşınması ile uğraşan asker sınıfından olan.*

Edirne’de Topçu Yedinci Alay efrad-ı fezâil-i
nihâdından
Mehmet Şeref Bey biraderimizin takrizidir

topkapı saray-ı hümayunu:

1. topkapı saray-ı hümayunu:-u

Diğer 79

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Topkapı Padişah Sarayı.

içinde arz-ı didar eyledi.
Kumkapı’yı geçerek Topkapı Saray-ı
Hümayunu civarında

topla-:

1. toplar.:-r

Diğer 58

Mısra: 9

Toplamak, bir araya getirmek.

toplar.

Bu sada nereden gelir bilir misiniz

2. toplayımız:-y, -ınız

Diğer 84

Mısra: 13

Biriktirip artırmak.

İlm ü fen toplayınız
Biliniz anlayınız

tren:

1. tren:

Diğer 73

Mısra: 2

*Bir veya birkaç lokomotif tarafından
çekilen vagonlar dizisi, şimendifer.*

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı
yürüyordu. İstasyondan
henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak
dumanını

2. tren:

Diğer 77

Mısra: 25

*Bir veya birkaç lokomotif tarafından
çekilen vagonlar dizisi, şimendifer.*

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi
aldım. Tren geldi.
Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona
râkib oldum.

3. treninin:-i, -n, -in

Diğer 77

Mısra: 22

*Bir veya birkaç lokomotif tarafından
çekilen vagonlar dizisi, şimendifer.*

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona
vasıl oldu.
O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe
kadar uzayacağı

4. tren:

Diğer 78

Mısra: 8

*Bir veya birkaç lokomotif tarafından
çekilen vagonlar dizisi, şimendifer.*

zevkine doyulmaz.
Bizi yüklenmiş olan tren süratle kat’-i
mesafeye başladı.

5. tren:

Diğer 78

Mısra: 11

*Bir veya birkaç lokomotif tarafından
çekilen vagonlar dizisi, şimendifer.*

kadar hep gece içinde gittik. Tren bu
istasyonların bazısında
birer parça tevakkuf ediyordu.

6. tren:

Diğer 78

Mısra: 19

*Bir veya birkaç lokomotif tarafından
çekilen vagonlar dizisi, şimendifer.*

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su
kenarlarından köprülerden

geçiyor gâh zümrüdün ovaların ortasından
ormanlardan

7. tren:

Diğer 79

Mısra: 1

*Bir veya birkaç lokomotif tarafından
çekilen vagonlar dizisi, şimendifer.*

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis
dönerken medd-i nazar
Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa
sahiline Keşiş

8. tren:

Diğer 79

Mısra: 28

*Bir veya birkaç lokomotif tarafından
çekilen vagonlar dizisi, şimendifer.*

birinden diğerine koşuyor arkadaşlarımdan her
taraf
hakkında malumat alıyordum. Tren durdu.

tufan-ı ziyası:

1. tufan-ı ziyası³⁹:-s, -ı

Diğer 79

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Işık tufanı, ışık yağmuru.

zerrini tufan-ı ziyası da afakı doldurmuştu.
Göl râkid deniz
sakin idi. Sahil boyundan gidiyorduk. Rûy-ı
deryada bir sabah

tulû':

1. tulû':

Diğer 51

Mısra: 11

*Şair Abbas Hâveri'nin "Fecr" adlı şiir
kitabının III. bölümüne verilen addır. Bu
bakımdan "Tulû" kelimesi bir özel isim
niteliğindedir.*

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır
Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat
Tulû'un yani doğmuş

2. tulû':

Diğer 51

Mısra: 16

*Şair Abbas Hâveri'nin "Fecr" adlı şiir
kitabının III. bölümüne verilen addır. Bu
bakımdan "Tulû" kelimesi bir özel isim
niteliğindedir.*

olmaz. Söner gider.
Tulû' Pek latif ve pek zarif bir sername-yi
bedü'l-beyandır.

3. tulû':

Diğer 51

Mısra: 20

*Şair Abbas Hâveri'nin "Fecr" adlı şiir
kitabının III. bölümüne verilen addır. Bu
bakımdan "Tulû" kelimesi bir özel isim
niteliğindedir.*

Evet bunun hepsi dem-i Tulû'a tesadüf etmiş
oluyor.
İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir
üçüncü

4. tulû'un:-un

Diğer 51

Mısra: 12

*Şair Abbas Hâveri'nin "Fecr" adlı şiir
kitabının III. bölümüne verilen addır. Bu
bakımdan "Tulû" kelimesi bir özel isim
niteliğindedir.*

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır
Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat
Tulû'un yani doğmuş

5. tulû':

Diğer 52

Mısra: 11

*Şair Abbas Hâveri'nin "Fecr" adlı şiir
kitabının III. bölümüne verilen addır. Bu
bakımdan "Tulû" kelimesi bir özel isim
niteliğindedir.*

Tulû' Bir nam-ı zî-ihtişam mismâs bir
mecmua-yı edeb-i
irtisâmdir.

6. tulû':

Diğer 52

Mısra: 21

Şair Abbas Hâveri'nin "Fecr" adlı şiir

³⁹ tufan ziyası şeklinde okunan kelimeler
anlama dikkat edilerek tufan-ı ziyası şeklinde
düzeltilmiştir.

kitabının III. bölümüne verilen addır. Bu bakımdan "Tulû" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû' arasındaki fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa ile anlaşılır.

7. **tulû'un:-un**

Diğer 52

Mısra: 23

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabının III. bölümüne verilen addır. Bu bakımdan "Tulû" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı intiba vü intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u revnak-tırâz olur.

8. **tulû'u:-u**

Diğer 53

Mısra: 5

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabının III. bölümüne verilen addır. Bu bakımdan "Tulû" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

nezahetleri olan Tulû'u ser-â-pâ mütalaa eyledim.

Havass-ı latife maânî-yi rakikaya cilvegâh olan şu eser müessirinin

9. **tulû'dan:-dan**

Diğer 55

Mısra: 1

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabının III. bölümüne verilen addır. Bu bakımdan "Tulû" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

Tulû'dan evvel intişar eden Fecr nam eser-i naçizanemde
Kimse yoktur ki zade-yi tabını mahsul-i sayini evladı

10. **tulû'un:-un**

Diğer 55

Mısra: 3

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabının III. bölümüne verilen addır. Bu bakımdan "Tulû" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

kadar sevmiş olmasın demiştim. Tulû'un ihtiva ettiği makaleleri de o derece seviyordum.

11. **tulu':**

Diğer 68

Mısra: 1

Doğma, doğuş.

Bahar tulu gurup mehtap bulutlar zaman-ı seher
lahn-ı andelîb deniz cuy-bâr bedayi-i tabiat menâzır-ı fitrat

12. **tulu'yu:-y, -u**

Diğer 78

Mısra: 18

Şair Abbas Hâverî'nin "Fecr" adlı şiir kitabının III. bölümüne verilen addır. Bu bakımdan "Tulû" kelimesi bir özel isim niteliğindedir.

böyle bir sükûnu fırsat addederek kemal-i iştiyakla
tuluyu temaşaya koyuldum ki bu sırada layenkati koşmakta

tulû' eyle-:

1. **tulû' eyliyor: -yor**

Diğer 1

Mısra: 4

Doğmasını sağlamak, ortaya çıkarmak

Bahâr-ı ma'rifetin bir sabâh-ı behçetidir
Ne şâirâne tulû' eyliyor şu Fecr-i hazîn

tulû'-ı bahârı:

1. **tulû'-ı bahârı:-ı**

Diğer 53

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Baharın doğuşu.

Bu bedâyî' bu dil-nişin eş'âr
Bir Tulû'-ı bahârı andırıyor.

tunca:

1. **tunca:**

Diğer 77

Mısra: 19

Tunca Nehri; Balkanlar'da, Bulgaristan ve Türkiye'de akan bir nehir.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki büyük taş köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile müzeyyen muntazam

tunca nehri:

1. **tunca nehriyle:** -y, -le

Diğer 74

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

Tunca Nehri; Balkanlar'da, Bulgaristan ve Türkiye'de akan bir nehir. Meriç nehrinin kollarından biri.

sahiha unutulmaz bir hatıra bırakmıştır. Sarayı şehrin bir çeyrek saat şimalinde Tunca nehriyle

2. **tunca nehri:**

Diğer 75

Mısra: **21**

Kelime Tipi: -

Tunca Nehri; Balkanlar'da, Bulgaristan ve Türkiye'de akan bir nehir. Meriç nehrinin kollarından biri.

Adayı muhit olan Tunca nehri mecrasından az taşkın bir hâlde latif latif akıp gidiyordu. Suya kadar sarkmış olan

tûr:

1. **tûr'dur:** -dur

Diğer 13

Mısra: **11**

İlâhî feyiz ve tecellilerin müşâhede edildiği yer, Hz. Mûsâ'nın vahiy ve tecelliye mazhar olduğu dağ, Sinâ dağı, Tûr-ı Sinâ.

Nazra-yı irfâna karşı her biri bir Tûr'dur Ol sebepten ben de hasr ettim makâli dağlara

türkçe:

1. **türkçesini:** -s, -i, -n, -i

Diğer 73

Mısra: **11**

Türklerin konuştuğu ve yazdığı dillerin genel adı; Türki.

Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük validem Mangal kenarı kış gününün lalezarındır. dedi.

türkü:

1. **türküyü:** -y, -ü

Diğer 62

Mısra: **22**

Hece ölçüsüyle yazılmış ve halk ezgileriyle bestelenmiş manzume.

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir şarkıyı bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk getirir.

türlü:

1. **türlü:**

Diğer 45

Mısra: **20**

Çeşit.

edilecek olan genç güzel bir kızın nakıs olan cihazının ikmalîcün her türlü tedârikât serian görülür. Komşuları

2. **türlü:**

Diğer 46

Mısra: **2**

Çeşit.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için günde birkaç defa doktorlar gelerek her türlü teşebbüsât icra olunur.

3. **türlü:**

Diğer 55

Mısra: **8**

Çeşit.

Sevdiğim içindir ki gazete risale sütunlarında perişan bir hâlde kalmalarına gönlüm bir türlü razı olmadı.

4. **türlü:**

Diğer 60

Mısra: **1**

Çeşit.

Karada denizde her türlü insan hayvan bulunduğu

hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi bunların renkleri

5. **türlüdür.:-dür**

Diğer 62

Mısra: 14

Çeşit.

verilirken herkesin el çırparak alkışlarını gören bir babanın zevki yine başka türlüdür.

türlü türlü:

1. **türlü türlü:**

Diğer 60

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Farklı, çeşitli.

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler ile döşenir

2. **türlü türlü:**

Diğer 80

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Çeşit çeşit, farklı.

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor. Gönüllerde türlü türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı kaplıyordu. Herkes

turşu:

1. **turşuların:-lar, -in**

Diğer 76

Mısra: 11

Tuzlu suda, sirkede bırakılarak özel bir kıvama getirilmiş sebze veya meyve.

yumurta havyar pestil hoşaflık üzümle reçeller turşuların enva'ı vesaire gibi iftarlık sahurluk me'külât u meşrubat-ı

tutul-:

1. **tutulur.:-ur**

Diğer 76

Mısra: 9

Hizmetine almak veya kiralamak.

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar tutulur. Şehriye pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin pastırma

tütün:

1. **tütün:**

Diğer 77

Mısra: 1

Birleşiminde nikotin bulunan otsu bir bitkinin kıyılarak sigara biçiminde veya pipoyla içilen yaprağı.

tütün bile hazırlar. Mahalle bekçileri davullarını gerip amade dururlar. Tiyatrocular hayalciler canbazlar hokkabazlar

U / Ū / 'U / 'Ū

u:

1. **u:**

Diğer 2

Mısra: 4

"ve" bağlacı.

ekserisi gazetelerde neşrolunmuş idi. Mahsul-i sayinin zade-yi tabiatının mahv u nâbüd olmasına

2. **u:**

Diğer 3

Mısra: 14

"ve" bağlacı.

San'at-ı îcâdına yok intihâ Cümlesin göstermede arz u semâ

3. **u:**

Diğer 6

Mısra: 7

"ve" bağlacı.

Menba'-ı lütf u sehâ vü merhamet Masdar-ı ilm ü kemâl-i âtîfet

4. **u:**

Diğer 8

Mısra: 4

"ve" bağlacı.

Bir mücessem merhamettir ki o şâh Arz u tarîfide hayrândır lisân

5. u:

Diğer 10

Mısra: 3

"ve" bağlacı.

Dâhiyeler mahv eder mâl u akârın senin
Gezme çalış san'ata sonra çekersin keder

6. u:

Diğer 52

Mısra: 24

"ve" bağlacı.

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı
intiba vü
intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u
revnak-trâz olur.

7. u:

Diğer 52

Mısra: 26

"ve" bağlacı.

Binâ-ber-in emsali gibi bir an evvel tab vü
temsiliyle
mevki-i istifadeye mevzu u eyâdî-yi kadir-
şinâsân-ı edepte

8. u:

Diğer 83

Mısra: 10

"ve" bağlacı.

Bu rütbe gaflet etmeyin
Nukûd u mâla istinâd

9. u:

Diğer 85

Mısra: 1

"ve" bağlacı.

Sa'y u gayret nerede
Nakd u servet orada

10. u:

Diğer 85

Mısra: 2

"ve" bağlacı.

Sa'y u gayret nerede
Nakd u servet orada

11. u:

Diğer 85

Mısra: 9

"ve" bağlacı.

Şâirin hâl-i gam u şî'r-i melâl-efzûduna
Sûziş-i sevdâyı -ey dil- çekmeyen bigânedir

12. u:

Diğer 85

Mısra: 21

"ve" bağlacı.

Sa'y u gayretle tedâvî ettiler
Etmedi kâr âkîbet oldu tebâh

13. u:

Diğer 87

Mısra: 13

"ve" bağlacı.

hissiyat-ı tehniyet-kârânemi buradan arz u
takdim ile efendimizin
daha birçok seneler bu gibi eyyam-ı mübareke
vü mesudeyi

14. u:

Diğer 88

Mısra: 1

"ve" bağlacı.

nice seneler bu gibi â'yâd u eyyam-ı
mübarekeyi idrak ile
şeref-yâb olmalarını ez-dil ü can Cenab-ı
Rabb-ı Mennân'dan

uç-:

1. **uçtu:-du**

Diğer 86

Mısra: 2

*Dinî inanışa göre ruh ölümden sonra
göğe yükselmek, ölmek.*

Çıktı dilden böyle bir târîh-i fevt
Ayşe Sıddîka Hanım uçtu âh

uçuş-:

1. **uçuşurlar.:-ur, -lar**

Diğer 61

Mısra: 1

Hep birlikte uçmak.

kaplar. Kelebekler sevinerek pırl pırl
uçuşurlar. Küçük çocuklar
bunları kovalar. İnce ince esen rüzgâr sanki
can tazeler.

uçuş:

1. **uçuşları:-lar, -ı**

Diğer 47

Mısra: **13**

Hep birlikte uçmak.

acı bir kahkahası yarasa kuşlarının uçuşları
gecenin
hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi.
Mütehayyirane etrafıma baktım.

ud:

1. **udu:-u**

Diğer 62

Mısra: **20**

*Ağaç, odun; öd ağacı; Hint'ten gelen ve
yakılınca güzel koku veren bir tür kıymetli
ağaç; bu ağaçtan yapılan ve Doğu müziğinde
çok kullanılan bir tür çalgı aleti.*

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemani bir udu bir piyanoyu
bir kanunu

2. **udu:-u**

Diğer 72

Mısra: **1**

*Ağaç, odun; öd ağacı; Hint'ten gelen ve
yakılınca güzel koku veren bir tür kıymetli
ağaç; bu ağaçtan yapılan ve Doğu müziğinde
çok kullanılan bir tür çalgı aleti.*

Bazen güzel çalınan bir kemani bir piyanoyu
bir udu
bir kanunu can kulağıyla dinlerim. Ahval-i
ruhiyeyi serâir-i

ufak:

1. **ufak:**

Diğer 59

Mısra: **4**

Ufak, küçük.

Ormanın gece hâlini envâr-ı feyz-nisâr-ı
kamerin denizin
ufak mevceleriyle muânekasını orman içindeki
kuşların cıvıltılarını

2. **ufak:**

Diğer 83

Mısra: **5**

*Fazla bir önemi olmayan, ehemmiyetsiz,
önemsiz.*

denemez. Bununla beraber ufak bir kusuru
olup da heyet-i

umumiyesinde güzellik bulunan bir şey o
kusur için güzellikten

ufuk:

1. **ufkuna:-u, -n, -a**

Diğer 7

Mısra: **11**

*Gökyüzünün yerle birleşmiş gibi
göründüğü yer.*

Geldi cihânın ufkuna
Bir incilâ-yı iftihâr

uğra-:

1. **uğrayan:-y, -an**

Diğer 62

Mısra: **23**

*(Kötü bir durum) Başına gelmek, (hoş
olmayan bir şeye) düçar olmak, mâruz kalmak*

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

uğraş-:

1. **uğraşanların:-an, -lar, -ın**

Diğer 63

Mısra: **7**

*Bir şeyi kendine iş edinip üzerinde
çalışmak, meşgul olmak.*

buz kayanların dört beş saat oyun kâğıdı ile
uğraşanların sabahtan
akşama kadar bilardo etrafında ayakta dolaşıp
kan ter

2. **uğraşırlar.:-ır, -lar**

Diğer 76

Mısra: **27**

*Bir şeyi kendine iş edinip üzerinde
çalışmak, meşgul olmak.*

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne
uğraşırlar. Vaizler
hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila
ramazanlık kahve çay

3. **uğraşiyor.:-ıyor**

Diğer 87

Mısra: **8**

*Bir şeyi kendine iş edinip üzerinde
çalışmak, meşgul olmak.*

lebrîz-i şevk u şâdîdir. Mensûbîn-i din-i
Mübin-i Ahmedî
yekdiğerini tebrik ile uğraşiyor. Küçükler
büyüklerin ellerini

ulu:

1. ulu:

Diğer 74

Mısra: 13

Büyük.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek
çok ulu ağaçlar
vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar
yadigârı üçer

2. ulu:

Diğer 74

Mısra: 23

Büyük.

ulu ağaçlara râyât-ı zafer-âyât-ı Osmanî
konuldu. Hele berzahın
iki başına inşa edilmiş olan tak-ı zaferler
mükemmel surette

ulüvv-ı şan u satvetini:

1. ulüvv-ı şan u satvetini: -i, -n, -i

Diğer 79

Mısra: 17

Kelime Tipi: -

Güç ve şöhretin yüceliği.

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım
pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temasına
doyulmaz bir güzellik

ulvî:

1. ulvi:

Diğer 64

Mısra: 5

Yüksek, yüce.

O sükûn-ı hâl içinde gönlündeki muhabbetin
ulvi hitabını
dinler. Şefkat-i kalbiye muhabbet-i hakikiye
safvet-i

2. ulvi:

Diğer 66

Mısra: 19

Yüksek, yüce.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.
Ey neşve sen kanatlansan da böyle olmazdın
Yüz

3. ulvi:

Diğer 75

Mısra: 29

Yüksek, yüce.

dalgalandırıyor gönüllerde ulvi hisler
uyandırıyor

4. ulvi:

Diğer 87

Mısra: 1

Yüksek, yüce.

Ramazan kesirü'l-feyzân ki ulvi neşveler
ruhani safalarla
cihanı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat
yine bir letafet-i

ulviyet:

1. ulviyetin: -in

Diğer 3

Mısra: 7

Yücelik, büyüklük, ululuk.

Her tarafta müncelî ulviyetin
Ey Hüdâ birsin müsellemler vahdetin

2. ulviyetler: -ler

Diğer 64

Mısra: 4

Yücelik, büyüklük, ululuk.

ruhunda kalbinde gönlünde her hâlinde tatlı
neşveler
ruhani lezzetler manevi ulviyetler hisseder.
Derin derin düşünür.

3. ulviyetler: -ler

Diğer 67

Mısra: 12

Yücelik, büyüklük, ululuk.

her hâlimde tatlı neşveler ruhani lezzetler
hakiki
ulviyetler hissederim. Derin derin düşünürüm.
İşte benim en

ulviyet-i maneviyesiyle:

1. **ulviyet-i maneviyesiyle**: -s, -i, -y, -le

Diğer 87

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

Yüce mana.

ulviyet-i maneviyesiyle mest ve hayran eden
Ramazan-ı
nâşirü'l-gufrânı nurun alâ nur olarak takip ve
hulul eyleyen

ulviyet-i şanı:

1. **ulviyet-i şanı**: -ı

Diğer 65

Mısra: **1**

Kelime Tipi: -

Şanın yüceliği.

Validenin ulviyet-i şanı hakkında ne kadar söz
söylense
azdır

um-:

1. **umar**: -ar

Diğer 4

Mısra: **9**

*"Ummak"; istemek, ümit etmek,
arzulamak.*

Südde-yi kudsiyetinden feyz umar ins ü perî
Kılma mahrum-ı şefâat Hâverî-yi kemteri

umrân:

1. **umrân**:

Diğer 5

Mısra: **8**

*I. medeniyet, ilerleme II. saadet,
mutluluk.*

Döndü bir ma' mûre-yi irfâna âlem ser-te-ser
Bâis-i ihyâ vü umrân doğduğu gündür bugün

uncu:

1. **uncular**: -lar

Diğer 76

Mısra: **20**

Un satan kimse.

asmışlardır. Şekerciler tabaklarla
camekânlarına reçellerin numunelerini
dizmişler. Uncular ekmeççiler fırıncılar
simitçiler

unut-:

1. **unutmam**: -ma, -m

Diğer 24

Mısra: **1**

*Unutmak, akıldan çıkmak,
hatırlayamamak.*

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim
Doğdu bin üç yüz sekizde nûr-ı aynım
Şâkir'im

unutul-:

1. **unutulmaz**: -maz

Diğer 74

Mısra: **9**

Hatırlanmaz olmak, akıldan çıkarılmak.

sahiha unutulmaz bir hatıra bırakmıştır.
Sarayı şehrin bir çeyrek saat şimalinde
Tunca nehriyle

unvân:

1. **unvânla**: -la

Diğer 4

Mısra: **5**

Derece, mertebe, rütbe; şan, şöhret.

Kadrini Mevlâ büyük unvânla i'lân eyledi
Şân-ı 'âlû'l-âline Kur'ân'ı bürhân eyledi

2. **unvandır**: -dır

Diğer 51

Mısra: **11**

Derece, mertebe, rütbe; şan, şöhret.

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır
Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat
Tulû'un yani doğmuş

urlu:

1. **urlu**:

Diğer 78

Mısra: **9**

Edirne'de bir tren istasyonu.

Urlu Kuleliburgaz Uzunköprü Pavliköy
Babaeski Lüleburgaz
Seyitler Muratlı istasyonlarını geçerek
Çorlu'ya

usan-:

1. **usanmayın:-ma, -y, -m**

Diğer 83

Mısra: 15

Tekrarlanması, uzun sürmesi dolayısıyla bir şeyden hoşlanmaz veya sıkılır duruma gelmek, bezmek.

Çalışmadan usanmayın
Bütün meziyet-i beşer

ussâk:

1. **uşşâkına:-ı, -n, -a**

Diğer 18

Mısra: 2

Âşıklar.

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağyâra eyler iltifât
Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

uy-:

1. **uymaz:-maz**

Diğer 60

Mısra: 4

(Şartları veya özellikleri bakımından) Birbiriyle bağdaşmak, uyuşmak, mutâbık olmak, intibak etmek.

yüzleri sesleri sözleri duyguları düşünceleri de
biri birine
uymaz.

uyan-:

1. **uyandırır:-dır, -ır**

Diğer 57

Mısra: 2

Kendini göstermesine, belirmesine sebep olmak, ortaya çıkarmak.

Âlem-i mehtap mahzun kalplerde sevdalı
gönüllerde
her zaman bir his-i âşıkane uyandırır. Hele
bahar aylarında

2. **uyanır:-ır**

Diğer 67

Mısra: 15

Uyku durumundan çıkmak.

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar
korkusuyla vazgeçerim.

Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı
galeyana gelir.

3. **uyandım.:-dı, -m**

Diğer 72

Mısra: 19

Uyku durumundan çıkmak.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada
bulunan odamın
penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek
tepelerle biraz

uyandır-:

1. **uyandırıcı:-ıcı**

Diğer 62

Mısra: 19

Kendini göstermesine, belirmesine sebep olmak, ortaya çıkarmak.

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemani bir udu bir piyanoyu
bir kanunu

2. **uyandırıyordu:-ıyor, -du**

Diğer 75

Mısra: 29

Kendini göstermesine, belirmesine sebep olmak, ortaya çıkarmak.

dalgalandırıyor gönüllerde ulvi hisler
uyandırıyordu

3. **uyandırdım.:-dı, -m**

Diğer 78

Mısra: 26

Uyanmasına yol açmak; kaldırmak.

kavuniçi ziyalara zerrîn envâra gark ediyordu.
Artık
sabah olmuştu. Arkadaşlarımı uyandırdım.
Konuşmaya başladık.

4. **uyandıran:-an**

Diğer 80

Mısra: 6

Kendini göstermesine, belirmesine sebep olmak, ortaya çıkarmak.

İnsanlar sokaklarda hızlı hızlı gidiyor.
Gönüllerde türlü
türlü hisler uyandıran ahzân-ı gurup afakı
kaplıyordu. Herkes

uyku:

1. **uyku:**

Diğer 66

Mısra: 10

*Organizmanın, dinlenip
toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan
ve dış dünyâdan gelen uyarıları fizyolojik ve
geçici olarak idrak edememesi durumu.*

şâikâne tebessümü melekâne söylemesi latif
ağlaması
bedî hele uyku hâli pek şairanedir.

2. **uyku:**

Diğer 66

Mısra: 11

*Organizmanın, dinlenip
toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan
ve dış dünyâdan gelen uyarıları fizyolojik ve
geçici olarak idrak edememesi durumu.*

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının
üstünde görülen
tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur
olunamaz. Tıfl-1

3. **uyku:**

Diğer 67

Mısra: 5

*Organizmanın, dinlenip
toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan
ve dış dünyâdan gelen uyarıları fizyolojik ve
geçici olarak idrak edememesi durumu.*

Uyku girer mi nazar-ı şefkate
Sen yine dal tatlı hayâlâtına

4. **uyku:**

Diğer 70

Mısra: 21

*Organizmanın, dinlenip
toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan
ve dış dünyâdan gelen uyarıları fizyolojik ve
geçici olarak idrak edememesi durumu.*

İşte âmânın uyku esnasında gördüğü rüya olsa
olsa bu hissiyatın
derece-yi saniyesinde ibaret kalır.

uykuya dal-:

1. **uykuya dalmış:-miş**

Diğer 66

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Rahat ve derin bir şekilde uyumak.

Şatobiryân Kederinizi dağıtmak isterseniz
uykuya dalmış

bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

2. **uykuya dalmışlardı.:-miş, -lar, -dı**

Diğer 78

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Uyumaya başlamak.

uykuya dalmışlardı. Ben bir türlü
uyuyamadım.

Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade
için böyle bir yalnızlığı

uyu:

1. **uyuyor.:-yor**

Diğer 66

Mısra: 16

Uyumak, uyku hâlini almak.

Şatobiryân Kederinizi dağıtmak isterseniz
uykuya dalmış

bir çocuğun hâline bakınız diyor. İşte uyuyor.

2. **uyuyor.:-yor**

Diğer 66

Mısra: 25

Uyumak, uyku hâlini almak.

ne güzel uzanmış ne güzel uyuyor.

3. **uyu:**

Diğer 67

Mısra: 2

Uyumak, uyku hâlini almak.

Gönül şu demde bir büyük Osmanlı edibinin
Yat uyu ey tıfl-1 safâ-perverim

4. **uyuyor.:-yor**

Diğer 67

Mısra: 18

Uyumak, uyku hâlini almak.

İşte görüyorum rüyası tenezzüh-i behiştîyi
hayali bedayi-i
temaşasını andırır bir melek uyuyor.

5. **uyur:-r**

Diğer 69

Mısra: 4
Uyumak, uyku hâlini almak.

El-veledü sınıv ebîhi el-veledü sırru ebîhi
Evlat ki mehd-ârâ-yı vücut olur. Meme emer
uyur

uyut:

1. **uyutur:**-(u)r
Diğer 63
Mısra: 20
Uyumasını sağlamak.

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir
ninni söyler.
Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine
masumane

uyuya(bil)-:

1. **uyuyamamıştım.:**-ma, -miş, -dı, -m
Diğer 78
Mısra: 15
Uyuma ihtimali veya imkânı bulunmak.

uykuya dalmışlardı. Ben bir türlü
uyuyamamıştım.
Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade
için böyle bir yalnızlığı

uza-:

1. **uzayacağı:**-y, -acak, -ı
Diğer 77
Mısra: 22
Çok zaman tutmak, uzun sürmek.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona
vasıl oldu.
O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe
kadar uzayacağı

uzak:

1. **uzak:**
Diğer 47
Mısra: 12
Yakın olmayan, mesafeli.

menâzır-ı tabiat bedayi-i fitrat beni gaşyetmiş
dalmış kalmışım
Baykuşun -bana pek uzak olmayan- harabeden
çıkardığı

2. **uzakta:**--da
Diğer 72
Mısra: 20
Yakın olmayan, mesafeli.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada
bulunan odamın
penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek
tepelerle biraz

3. **uzaktan:**-dan
Diğer 80
Mısra: 20
Yakın olmayan, mesafeli.

Tabiatın geceye mahsus hâl-i sükûnunu aralık
aralık
uzaktan gelen 'av'ave-yi kilâb ihlale çalışıyor.
Nisfû'l-leyl

uzaklaş-:

1. **uzaklaşmış:**-miş
Diğer 45
Mısra: 16
Uzaklaşmak durumu.

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman
şimendiferin hayli
uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i
hüzn-i iştimâli

uzan:

1. **uzanmış:**-miş
Diğer 66
Mısra: 25
Boylu boyunca yatmak.

ne güzel uzanmış ne güzel uyuyor.

uzat-:

1. **uzatma:**-ma
Diğer 53
Mısra: 13
*Bir yeri veya şeyi işaret edecek şekilde
göstermek.*

Engüşt-i hatâ uzatma öyle
Bir kısmına gel nazîre şöyle

uzunköprü:

1. **uzunköprü:**
Diğer 78

Mısra: 9
*Edirne'ye bağlı olan ve Ergene Nehri
kıyısında kurulmuş olan ilçe adı.*

Urlu Kuleliburgaz Uzunköprü Pavliköy
Babaeski Lüleburgaz
Seyitler Muratlı istasyonlarını geçerek
Çorlu'ya

Ü

ü:

1. ü:

Diğer 4
Mısra: 9
"ve" bağlacı.

Südde-yi kudsiyetinden feyz umar ins ü perî
Kılma mahrûm-ı şefâat Hâverî-yi kemteri

2. ü:

Diğer 5
Mısra: 4
"ve" bağlacı.

Fahr edin handân olun ey bahtiyâr Osmânlılar
Neyyir-i eltâf ü ihsân doğduğu gündür bugün

3. ü:

Diğer 5
Mısra: 9
"ve" bağlacı.

Menba'-ı adl ü inâyet hüsrev -i âlî-himem
Sevgili sultân-ı zî-şân doğduğu gündür bugün

4. ü:

Diğer 5
Mısra: 12
"ve" bağlacı.

İftihâr eyler vücûduyla serîr-i saltanat
Muhyî-yi mülk ü cihân-bân doğduğu gündür
bugün

5. ü:

Diğer 5
Mısra: 14
"ve" bağlacı.

Pâdişâhım çok yaşa gül-bângını vird eylerim
Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

6. ü:

Diğer 5
Mısra: 15
"ve" bağlacı.

Ömr ü ikbâl-i hümayûnun füzûn etsin Hüdâ
Tâc-dâr-ı fahr-ı devrân doğduğu gündür bugün

7. ü:

Diğer 6
Mısra: 13
"ve" bağlacı.

Buldu o reng-i hilâfet zîb ü fer
Zât-ı şâhânenle ey âlî-güher

8. ü:

Diğer 6
Mısra: 8
"ve" bağlacı.

Menba'-ı lütf u sehâ vü merhamet
Masdar-ı ilm ü kemâl-i âtifet

9. ü:

Diğer 8
Mısra: 6
"ve" bağlacı.

Neyyir-i pertev-feşândır lütfunun
Görmedi mislin zemîn ü âsmân

10. ü:

Diğer 8
Mısra: 13
"ve" bağlacı.

Dâimâ zâtınla bulsun izz ü şân
Taht-ı devlet ey şeh-i sâhip-kırân

11. ü:

Diğer 10
Mısra: 1
"ve" bağlacı.

Âkil olan sa'y edip ilm ü hüner kesb eder
Câhil olan âdemin servet elinden gider

12. ü:

Diğer 18
Mısra: 2
"ve" bağlacı.

Çeşm-i şehlâsın süziüp ağıyâra eyler iltifât
Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

13. ü:

Diğer 44

Mısra: 5

"ve" bağlacı.

Gençliğini zevk ü safada geçirip âfisini
düşünmeyenler
hâlet-i nez' de gibidirler.

14. ü:

Diğer 45

Mısra: 6

"ve" bağlacı.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların
yapraklarını tahrik
eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzin
minareden çıkardığı

15. ü:

Diğer 68

Mısra: 19

"ve" bağlacı.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin
servet ü sâ mânının ağyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

16. ü:

Diğer 68

Mısra: 20

"ve" bağlacı.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin
servet ü sâ mânının ağyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

17. ü:

Diğer 84

Mısra: 13

"ve" bağlacı.

İlm ü fen toplayınız
Biliniz anlayınız

18. ü:

Diğer 84

Mısra: 16

"ve" bağlacı.

Müteşevvik olunuz
Feyz ü rif'at bulunuz

üç:

1. **üçüncü:-üncü**

Diğer 51

Mısra: 20

Üç sayısının sıra sıfatı, sırada ikinciden
sonra gelen.

Evet bunun hepsi dem-i Tulû' a tesadüf etmiş
oluyor.

İşte mecmuaya tahsis olunan Tulû' ismini bir
üçüncü

2. **üçüncü:-üncü**

Diğer 52

Mısra: 3

Üç sayısının sıra sıfatı, sırada ikinciden
sonra gelen.

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel
sözlerle şu
mecmua-yı mergubenin meydan-ı intiba vü
istifadeye nihâde

3. **üç:**

Diğer 74

Mısra: 27

Sayı; üç.

Erkek kadın çoluk çocuk binlerce halk üç gün
buraya devam etti.

4. **üçer:**

Diğer 74

Mısra: 14

Sayı sıfatı: Üçer tane.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek
çok ulu ağaçlar
vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar
yadigârı üçer

5. **üç:**

Diğer 75

Mısra: 16

Sayı; üç.

Ayrıca bir mahallede her nev' eşya için
piyango keşide
kılınıyordu. Üç bando musıka on kişiden
ibaret Lehli kız

6. **üçe:-e**

Diğer 77

Mısra: 22
Sayı; üç.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona vasıl oldu.
O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe kadar uzayacağı

7. **üçümüzden:**-*ümüz, -den*

Diğer 78
Mısra: 14
Sayı; üç.

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail olup sabah açıldı. Vagona üçümüzden başka kimse yok idi. Arkadaşlarım

üç gün:

1. **üç gün:**

Diğer 74
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Üç gün boyunca.

Tavuk Ormanı nam-mevki-i şevk-efzâsında tertip edilip üç gün devam eden kır eğlencesi şayan-ı hayret bir surette icra edilerek

üftâde:

1. **üftâdesin:**-*sin*

Diğer 15
Mısra: 3
Düşkün, tutkun, aşık.

Vuslatından hayli demdir dür eder üftâdesin Şîve-yi sevdâ-peresti bence pek meşhûrdur

ülfet:

1. **ülfet:**

Diğer 19
Mısra: 3
(Ar.) Dostluk, muhabbet, ahbablık.

Tez vakitte ülfet etmek'çün seninle bir daha Ser-be-hâk oldum duâ ettim Cenâb-ı Fâtır'a

ümid-i hayat:

1. **ümid-i hayat:**

Diğer 45
Mısra: 21

Kelime Tipi: -
Hayat, yaşam ümidi.

bulunan diğer bir hanede ise -kendisinden ümid-i hayat münkatı olmuş

ümid-i istikbalidir.:

1. **ümid-i istikbalidir.:**-*i, -dir*

Diğer 64
Mısra: 11
Kelime Tipi: -
Gelecekteki umudu.

ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı hülâsa ümid-i istikbalidir.

Evlât şefkatin numune-yi zihayatı olan validenin gözü

2. **ümid-i istikbalidir.:**-*i, -dir*

Diğer 68
Mısra: 12
Kelime Tipi: -
Gelecekteki umudu.

Evlât Valideynin yadigâr-ı ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı ümid-i istikbalidir. Yahut valideynin gözleri önünde tecessüm

ümmet-i celile-yi islamiye:

1. **ümmet-i celile-yi islamiye:**

Diğer 70
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Büyük, yüce İslam topluluğu.

Bugün ümmet-i celile-yi İslamiye millet-i necibe-yi Osmaniye'nin halife-yi âlî-tebârı padişah-ı maâlî- asarı velinimet-i

üsküdar:

1. **üsküdar:**

Diğer 79
Mısra: 22
İstanbul'un Anadolu yakasında bir ilçe.

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman Adalar Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhalı Galata Beyoğlu tarafları

üssü'l-esas:

1. **üssü'l-esas:**

Diğer 63

Mısra: **12**

Ana esas, temel nokta.

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife ile i'lâ buyurulan valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas kıvamı şiraze-yi

üst:

1. **üstüne:-ü, -n, -e**

Diğer 47

Mısra: **17**

Bir şeyin dış kısmı, yüzeyi, üzeri.

gizleniyor kâh arz-ı çehre ederek bulut yığınları üstüne nurunu yayıyordu.

2. **üstünde:-ü, -n, -de**

Diğer 63

Mısra: **6**

Bir şeyin dış kısmı, yüzeyi, üzeri.

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu günlerde denizde derelerde balık avlayanların donmuş sular üstünde

3. **üstündedir.:-ü, -n, -de, -dir**

Diğer 63

Mısra: **2**

Daha ileri derecede olan, daha üstün olan.

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği kazandığını gören yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin bin kat üstündedir.

4. **üstünde:-ü, -n, -de**

Diğer 66

Mısra: **11**

Bir şeyin dış kısmı, yüzeyi, üzeri.

Bir çocuğun uyku hâlinde iken dudaklarının üstünde görülen tebessüm kadar sevimli bir şey tasavvur olunamaz. Tıfl-ı

5. **üstünde:-ü, -n, -de**

Diğer 80

Mısra: **3**

Bir şeyin dış kısmı, yüzeyi, üzeri.

iniyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir bulut tabakası teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

üşü-:

1. **üşür.:-r**

Diğer 73

Mısra: **21**

Soğuşun etkisini duymak, soğuktan etkilenmek.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız olur. Sıcağa ihtiyaç görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak aylarında vücudumuz

üzere:

1. **üzere:**

Diğer 62

Mısra: **11**

Niyet, gâye, amaç bildirir.

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında sınıfında birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel kitaplar hediyeler

2. **üzere:**

Diğer 74

Mısra: **6**

Niyet, gâye, amaç bildirir.

Hasılatı evlad-ı şüheda ve malûlîn-i guzât-ı asâkir-i Osmaniye'ye ait olmak üzere Edirne'nin Sarayıçi mesire-yi dil-ârâsının

3. **üzere:**

Diğer 74

Mısra: **26**

Niyet, gâye, amaç bildirir.

donatılmış şayan-ı temaşa bulunmuştu. Erkeklerle kadınlara mahsus olmak üzere mevkiler vardı.

4. **üzere:**

Diğer 80

Mısra: **11**

Niyet, gâye, amaç bildirir.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar sarınmış bürünmüş

kukuletalarını çekmiş oldukları hâlde yürüyorlardı. Bir

üzer(i):

1. **üzerlerine:**-ler, -i, -n, -e

Diğer 76

Mısra: 16

Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, üst tarafı.

olan eşyayı getirtip yıkamış temizlemiş oldukları dükkânlarına sırasıyla koymuşlar üzerlerine Ramazan-ı şerife mahsus

üzeri:

1. **üzerine:**-n, -e

Diğer 47

Mısra: 4

Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, üst tarafı.

taraftaki sık bir ormandan derenin kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların arasından aralık

2. **üzerine:**-n, -e

Diğer 58

Mısra: 1

Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, üst tarafı.

bu şehir-i azîm üzerine saçmakta olduğu envâr-ı feyz-â-feyzi vâlihâne seyr eyler.

3. **üzerine:**-n, -e

Diğer 61

Mısra: 19

Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, üst tarafı.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu meleyişleri gelir.

4. **üzerine:**-n, -e

Diğer 77

Mısra: 19

Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, üst tarafı.

eden Tunca Meriç nehirleri üzerine mebni iki büyük taş köprüyü geçtikten sonra iki ciheti eşcâr ile müzeyyen muntazam

üzerinde:

1. **üzerindeki:**-ki

Diğer 73

Mısra: 5

Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, üst tarafı.

çatırdıyordu. Bütün efrad-ı aile soba üzerindeki güğümde ısınmış olan su ile abdest alıp sabah namazını eda etti. Biraz sonra

2. **üzerinde:**

Diğer 78

Mısra: 2

Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, üst tarafı.

Lokomotif o garibe-yi âhenîn bed bed bağırarak raylar üzerinde tekerleklerini döndürmeye başladı. Bindığım vagonda

üzüm:

1. **üzümler:**-ler

Diğer 76

Mısra: 11

Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi.

yumurta havyar pestil hoşaflık üzümler reçeller turşuların enva'ı vesaire gibi iftarlık sahurluk me'külât u meşrubat-ı

V

vâ esefâ ki:

1. **vâ esefâ ki:**

Diğer 72

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Ne yazık ki, eyvah ki.

Ah kalbimde bir ihtizaz-ı âteşîn bırakan o sadanın nereden sudûr ettiğini idrak etsem vâ esefâ ki göremiyorum

vâdî-yi firkatte:

1. vâdî-yi firkatte:-de

Diğer 85

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Ayrılık vadisi.

Vâdî-yi firkatte kaldım âh kim oldum harâb
Ağlarım.. eşk âbıma nahl-i çemen bîgânedir

vagon:

1. vagon:

Diğer 45

Mısra: 11

*Demir yolu üzerinde bir lokomotif
tarafından çekilen yolcu ve yük arabası.*

tarafından şimendifer mevkıfında teşyi
edilirken vagon penceresinden
mahzunane muhibbine bakar. Bu esnada katar

2. vagona:-a

Diğer 77

Mısra: 26

*Demir yolu üzerinde bir lokomotif
tarafından çekilen yolcu ve yük arabası.*

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi
aldım. Tren geldi.
Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona
râkib oldum.

3. vagona:-da

Diğer 78

Mısra: 2

*Demir yolu üzerinde bir lokomotif
tarafından çekilen yolcu ve yük arabası.*

Lokomotif o garibe-yi âhenin bed bed
bağırarak raylar
üzerinde tekerleklerini döndürmeye başladı.
Bindiğim vagona

4. vagona:-da

Diğer 78

Mısra: 14

*Demir yolu üzerinde bir lokomotif
tarafından çekilen yolcu ve yük arabası.*

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail
olup sabah
açıldı. Vagona üçümüzden başka kimse yok
idi. Arkadaşlarım

5. vagonumuzu:-umuz, -u

Diğer 78

Mısra: 24

*Demir yolu üzerinde bir lokomotif
tarafından çekilen yolcu ve yük arabası.*

muktedir olamayacağım bir letafet-i tabiiye
zîr-i isabet-gâh-ı
ibtisârımda imtidâd ediyordu. Âfitâb-ı cihân-
ârâ vagonumuzu

6. vagon:

Diğer 79

Mısra: 26

*Demir yolu üzerinde bir lokomotif
tarafından çekilen yolcu ve yük arabası.*

panoramaya bakmakla doyamıyordum.
Hissettiğim zevk
ve meserret nâ-kabil-i tasvirdir. Bu esnada
vagon pencerelerinin

vâh:

1. vâh:

Diğer 85

Mısra: 19

Acıma, yakınma, esef bildirir; yazık.

Hasta yattı bir zamân bu genç vâh
Kalmamıştı tâkati bî-iştibâh

vahdet:

1. vahdetin:-in

Diğer 3

Mısra: 8

Birlik, bütünlük, yekpârelik.

Her tarafta müncelî ulviyetin
Ey Hüdâ birsin müselleme vahdetin

vaiz:

1. vaizler:-ler

Diğer 76

Mısra: 27

*İbâdethânelerde kalpleri yumuşatacak,
sevâba, tâata, güzel ahlâka, iyiliğe, nefsi
islâha sevkedecek, kötülüklerden tövbe
ettirecek şekilde dinî konuşma yapan, nasihat
veren kimse.*

gerilir. Tespihçiler sergiciler mütelâşiyâne
uğraşırlar. Vaizler

hafızlar da hazırlanır. Erbab-ı iptila
ramazanlık kahve çay

vakıa:

1. **vakıa:**

Diğer 51

Mısra: **12**

Gerçi, her ne kadar, fîlvâki.

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır
Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat
Tulû'un yani doğmuş

2. **vâkıâ:**

Diğer 71

Mısra: **12**

Gerçi, her ne kadar, fîlvâki.

Keremiyle beni dil-şâd eden ehl-i hayrı
Vâkıâ ben göremezsem de Hüdâ görmez mi

vakit:

1. **vakitte:-te**

Diğer 19

Mısra: **3**

An, vakit, zaman, çağ.

Tez vakitte ülfet etmek'çün seninle bir daha
Ser-be-hâk oldum duâ ettim Cenâb-ı Fâtır'a

2. **vakit:**

Diğer 58

Mısra: **17**

An, vakit, zaman, çağ.

Vakit olur ki cûşa gelip nevbetle gazelhan
olurlar. Ara
sıra başka kayıkların geçmesi bu sükûn-ı latifi
ihlale bâdî olur.

vakit olur ki:

1. **vakit olur ki:**

Diğer 69

Mısra: **14**

Kelime Tipi: -

Bir gün gelir ki, zamanı gelir ki.

takdim edilmiş olur.

Vakit olur ki büyük bir mektebin tevzi-i
mükâfat resminde

vakit vakit:

1. **vakit vakit:**

Diğer 75

Mısra: **19**

Kelime Tipi: -

Zaman zaman.

takımı altmış davul zurna vesaire icabına göre
vakit vakit
terennümsâz-ı hubûr u sürur oluyordu.

vakt:

1. **vaktinde:-i, -n, -de**

Diğer 13

Mısra: **5**

An, vakit, zaman, çağ.

Bir seher vaktinde kıldım ben temâşâ dağları
İn'ikâs etmişti fecrin reng-i alı dağlara

2. **vaktini:-iñ, -i**

Diğer 45

Mısra: **8**

An, vakit, zaman, çağ.

Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle
ibadet
vaktini halka i'lan eder. İşte ben bu zamanın
hâlinden istifade

3. **vaktiyle:-i, -y, -le**

Diğer 51

Mısra: **8**

Eskiden, bir zamanlar.

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak
şeref
ve arzusunu keza daha vaktiyle hasıl eylemiş
idim. Hamdolsun

4. **vaktinde:-i, -n, -de**

Diğer 64

Mısra: **14**

An, vakit, zaman, çağ.

önünde teccsüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte
bunun içindir
ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket
vaktinde zaruret

vakta ki:

1. **vakta ki:**

Diğer 69

Mısra: **6**

Kelime Tipi: -
Ne zaman ki.

büyür. Her hâlinde bir letafet bir şetaret müşahede olunur. Evet her hâli insanı mütehassis eder. Vakta ki günler

vakt-i nedâmet:

1. vakt-i nedâmet:

Diğer 10
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Pişmanlık vakti.

Ân-ı civânî dahi zâil olur şüphesiz
Vakt-i nedâmet gelir ömür ise eyler güzer

vâlide:

1. validedir.: -dir

Diğer 45
Mısra: 2
Anne.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada olan muhabbetidir.
Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü muhabbet olan validedir.

2. validenin: -n, -in

Diğer 45
Mısra: 1
Anne.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada olan muhabbetidir.
Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü muhabbet olan validedir.

3. validenin: -n, -in

Diğer 46
Mısra: 4
Anne.

Şu hâl bâdî-yi tahrik-i hazm u âlâmım olur ağlarım.
Hâl-i ihtizarda bulunan bir validenin sevmeye doyamamış

4. validenin: -n, -in

Diğer 59
Mısra: 26
Anne.

tıfl-ı şîr- hârin yüzüne vurmuş. Validesi yanında yatıyor. Bu validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet edecek olan

5. validesi: -(s)i

Diğer 59
Mısra: 25
Anne.

tıfl-ı şîr- hârin yüzüne vurmuş. Validesi yanında yatıyor. Bu validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet edecek olan

6. valide:

Diğer 63
Mısra: 12
Anne.

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife ile i'lâ buyurulan valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas kıvamı şiraze-yi

7. valide:

Diğer 63
Mısra: 14
Anne.

intizamı mâbihi'd-devamı bir vücud-ı mukaddestir.
Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan insaniyetin mürebbisi

8. valide:

Diğer 63
Mısra: 16
Anne.

saadetin masdarı beşeriyetin muhyî-yi yegânesidir.
Valide bin türlü zahmetler bin türlü meşakkatler bin

9. valide:

Diğer 64
Mısra: 1
Anne.

Valide mahsul-i ömrünün yadigâr-ı hayatının ciğerparesinin yürümeye söylemeye okumaya yazmaya başladığı zaman

10. **valide:**

Diğer 64

Mısra: 9

Anne.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide de evladını o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat validenin mahsul-i

11. **valide:**

Diğer 64

Mısra: 18

Anne.

aittir.

Bir valide evladının en küçük bir keyifsizliğinden en az bir

12. **validedir:--dir**

Diğer 64

Mısra: 28

Anne.

hülasa her şeyden ziyade şayan-ı hürmet ü muhabbet validedir.

13. **validelerde:--ler, --de**

Diğer 64

Mısra: 7

Anne.

vicdaniye hissiyat-ı rakika ancak validelerde bulunur dense mübalağa edilmemiş olur.

14. **validelere:-ler, -e**

Diğer 64

Mısra: 16

Anne.

hâlinde bilâ-ihthiyar Aman anneciğim hitabıyla istimdat eder. Ağuş-ı madere atılmak ister. Bu şeref de ayrıca validelere

15. **validenin:-n, -in**

Diğer 64

Mısra: 12

Anne.

ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı hülasa ümid-i istikbalidir. Evlat şefkatin numune-yi zihayatı olan validenin gözü

16. **validenin:-n, -in**

Diğer 64

Mısra: 24

Anne.

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar ferah ne kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de evladına karşı o

17. **validenin:-n, -in**

Diğer 64

Mısra: 10

Anne.

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide de evladını o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat validenin mahsul-i

18. **valide:**

Diğer 65

Mısra: 3

Anne.

Valide yaz kış meyve verici bir şecer daha doğrusu menba-ı ensâl-ı beşerdir.

19. **valideler:-ler**

Diğer 65

Mısra: 5

Anne.

Cihanın alayışını ziyetini saadetini her şeyini valideler ikmal eder.

20. **validelerdir:--ler, -dir**

Diğer 65

Mısra: 9

Anne.

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir. İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser bırakmalıdır ki

21. **validenin:-n, -in**

Diğer 65

Mısra: 1

Anne.

Validenin ulviyet-i şanı hakkında ne kadar söz söylene azdır

22. **validenin:-n, -in**

Diğer 65

Mısra: 11

Anne.

ipka-yı nîk-nam edebilsin. Bir validenin dünyaya bıraktığı bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil eder ki bu silsile içinde

23. **valideler:-ler**

Diğer 66

Mısra: 4

Anne.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi hayrette bırakırlar. İşte bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki âlem-i insaniyete

24. **validenin:-n, -in**

Diğer 66

Mısra: 14

Anne.

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa etmekte olan bir validenin yüzü de o kadar latiftir.

25. **vâlideni:-n, -i**

Diğer 67

Mısra: 4

Anne.

Zevkine dünyâmı fedâ eylerim
Vâlideni sanma dalar gaflete

26. **validemi:-m, -i**

Diğer 72

Mısra: 11

Anne.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum.
Oğlum beş yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur okur yazar anlatır

27. **validem:-m**

Diğer 73

Mısra: 11

Anne.

Türkçesini kendilerine anlattım. Büyük validem Mangal kenarı kış gününün lalezarıdır. dedi.

vâlideyn:

1. **valideynin:-in**

Diğer 68

Mısra: 11

Anne ve baba.

Evlat Valideynin yadigâr-ı ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı ümid-i istikbalidir. Yahut valideynin gözleri önünde teccsüm

2. **valideynin:-in**

Diğer 68

Mısra: 12

Anne ve baba.

Evlat Valideynin yadigâr-ı ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı ümid-i istikbalidir. Yahut valideynin gözleri önünde teccsüm

3. **valideynin:-in**

Diğer 68

Mısra: 25

Anne ve baba.

eser bırakmalıdır ki ipka-yı nîk-nam edebilsin. Valideynin dünyaya bıraktıkları bir çocuk koca bir silsile-yi insaniye teşkil

4. **valideynini:-i, -(n)i**

Diğer 69

Mısra: 20

Anne ve baba.

yetiştirdiği evlat cemiyet-i beşeriyeye ettiği hizmetlere mukabil iktisap eylediği medar-ı maişetle valideynini mesut

vâlihâne:

1. **vâlihâne:**

Diğer 58

Mısra: 2

Şaşkınca.

bu şehr-i azîm üzerine saçmakta olduğu envâr-ı feyz-â-feyzi vâlihâne seyr eyler.

vapur:

1. **vapurlar:-lar**

Diğer 66

Mısra: 1

Buhar gücüyle çalışan gemi.

Muhteriler görülür ki şimendiferler vapurlar
telgraflar
balonlar fotoğraflar teleskoplar
sinematograflar röntgen

2. **vapurlar:-lar**

Diğer 71

Mısra: 21

Buhar gücüyle çalışan gemi.

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel
olacaklar ah ne

3. **vapurlar:-lar**

Diğer 81

Mısra: 11

Buhar gücüyle çalışan gemi.

fabrikalar makinalar vapurlar şimendiferler
velespitler
telgraflar balonlar fonograflar fotoğraflar
sinematograflar

4. **vapurlar:-lar**

Diğer 82

Mısra: 26

Buhar gücüyle çalışan gemi.

vesaire gibi birçok sanayiye meydana
çıkartmıştır.
Fikr-i icada malik dür-endişler vapurlar
şimendiferler velespitler

var:

1. **varlığında:-lık, -im, -da**

Diğer 3

Mısra: 12

*I-Varlık, var oluş, yaratılış, sahip olunan
her şey. II-[tas.] Kişinin dünyevi yönü / nefis.*

Kâinât her dem sana tesbîh eder
Varlığında varlığın tavnîz eder

2. **varlığın:-lık, -in**

Diğer 3

Mısra: 12

*I-Varlık, var oluş, yaratılış, sahip olunan
her şey. II-[tas.] Kişinin dünyevi yönü / nefis.*

Kâinât her dem sana tesbîh eder
Varlığında varlığın tavnîz eder

3. **varlık:-lık**

Diğer 3

Mısra: 1

Bulunmak, mevcut olmak.

Ey ademden varlık icâd eyleyen
Ey binâ-yı gûnu bünyâd eyleyen

4. **varsa:-sa**

Diğer 53

Mısra: 16

Bulunmak, mevcut olmak.

teklif-i marufuyla mukabele olunur. Risalenin
bir kusuru
varsa o da bir saat evvel kisve-yi tab'a girerek
cilve-künân-ı

5. **var:**

Diğer 59

Mısra: 11

Bulunmak, mevcut olmak.

Ey deniz Gönlümde bir mâh-ı melâhat var
benim
matlalı bir gazel okunur. Aralık aralık hazin
hazin bir keman

6. **varsa:-sa**

Diğer 60

Mısra: 10

Bulunmak, mevcut olmak.

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile
duygulanmasıdır.
Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa
da en çok

7. **vardır.:-dır**

Diğer 62

Mısra: 2

Bulunmak, mevcut olmak.

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları
çiçekleri kıvıldatır.
Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk
vardır.

8. **vardır.:-dır**

Diğer 64

Mısra: 22

Bulunmak, mevcut olmak.

tesir-i latif varsa bir çocuğun tebessümünde de
o kadar letafet
vardır.

9. **vardır.:-dır**

Diğer 64

Mısra: 25

Bulunmak, mevcut olmak.

kadar sürür o kadar safa vardır.
Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada
hayattan saadetten

10. **varsa:-sa**

Diğer 64

Mısra: 21

Bulunmak, mevcut olmak.

tesir-i latif varsa bir çocuğun tebessümünde de
o kadar letafet
vardır.

11. **varsa:-sa**

Diğer 64

Mısra: 24

Bulunmak, mevcut olmak.

Mesutların bahtiyarların gönüllerinde ne kadar
ferah ne
kadar neşve varsa bir validenin gönlünde de
evladına karşı o

12. **vardır.:-dır**

Diğer 69

Mısra: 24

Bulunmak, mevcut olmak.

evlada nail olmak lazım gelir.
Bazı insanlar vardır ki bekârlık tehhüle
müreccaktır

13. **vardır.:-dır**

Diğer 71

Mısra: 2

Bulunmak, mevcut olmak.

İnsanda görmek işitmek duymak tatmak
koklamak
gibi beş hiss-i zahiri vardır. Bunlardan
birincisi olan görmek

14. **vardır.:**

Diğer 71

Mısra: 16

Bulunmak, mevcut olmak.

İnsan ebediyetten gelir ezeliyete gider değil mi
Ey insanlar
Ben de sizin gibi insanım. Lakin büyük
farkımız vardır.

15. **varmış.:-miş**

Diğer 71

Mısra: 22

Bulunmak, mevcut olmak.

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler
daha pek çok
şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel
olacaklar ah ne

16. **vardı.:-dı**

Diğer 74

Mısra: 26

Bulunmak, mevcut olmak.

donatılmış şayan-ı temaşa bulunmuştu.
Erkeklerle kadınlara mahsus olmak üzere
mevkiler vardı.

17. **vardır.:-dır**

Diğer 74

Mısra: 14

Bulunmak, mevcut olmak.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek
çok ulu ağaçlar
vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar
yadigarı üzer

18. **vardı.:-dı**

Diğer 75

Mısra: 3

Bulunmak, mevcut olmak.

küçüklere iki kuruş duhuliye vardı.
Oyunlar her gün öğleden sonra başlayıp
akşama kadar

19. **vardır.:-dır**

Diğer 76

Mısra: 23

Bulunmak, mevcut olmak.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık
kandiller
var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır.
Minarelerin şerefelerine

20. **vardı.:-dı**

Diğer 78

Mısra: 3

Bulunmak, mevcut olmak.

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya başladık.

Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar hoştur. İnsan birçok

21. **vardır.:-dır**

Diğer 82

Mısra: 3

Bulunmak, mevcut olmak.

derece-yi tesiri vardır.

Güzellik nedir Kavaid-i esasiyesi dâhilinde haiz-i letafet

var ise:

1. **var ise:**

Diğer 76

Mısra: 24

Kelime Tipi: -

Varsa, mevcutsa, bulunmaktaysa.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık kandiller

var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır. Minarelerin şerefelerine

vâsi:

1. **vâsi:**

Diğer 79

Mısra: 2

Geniş.

Tren bu göl sahilinde büyük bir kavis

dönerken medd-i nazar

Marmara'nın vâsi meydanını aşarak Bursa sahiline Keşiş

vasıl ol-:

1. **vasıl oldu.:-du**

Diğer 77

Mısra: 21

Kelime Tipi: -

Ulaşmak, erişmek.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona vasıl oldu.

O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe kadar uzayacağı

2. **vasıl oldum.:-du, -m**

Diğer 79

Mısra: 31

Kelime Tipi: -

Ulaşmak, erişmek.

saltanat-ı seniyyeye vasıl oldum.

vâsıl-ı ser-menzil-i irfân:

1. **vâsıl-ı ser-menzil-i irfân:**

Diğer 3

Mısra: 16

Kelime Tipi: -

Bilginin en uç noktasına erişme.

Hâveri'yi lütfuna şâyân kıl

Vâsıl-ı ser-menzil-i irfân kıl

vasıta:

1. **vasıtasıyla:-s, -i, -y, -la**

Diğer 74

Mısra: 12

İki şey arasında bağ durumunda olan, onları birleştiren, maksada erişmeyi sağlayan şey.

muhat bir adadır bu ada Amerika kıtası gibi ortasından

bir berzah vasıtasıyla ikiye ayrılmıştır ki her iki tarafta

2. **vasıtasıyla:-s, -i, -y, -la**

Diğer 74

Mısra: 15

İki şey arasında bağ durumunda olan, onları birleştiren, maksada erişmeyi sağlayan şey.

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla geçilir.

Tavuk Ormanı berzahtan yukarı ikinci parçaya denilir

vasıta-yı mesudiyetidir.:

1. **vasıta-yı mesudiyetidir.:-i, -dir**

Diğer 68

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Mutluluk vasıtası, mutluluk aracı.

hazinelerine saadet ve safalarına nailiyet demektir.

Evlat Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlat yetiştirmiş

vazgeç-:

1. **vazgeçerim.:-er, -im**

Diğer 67

Mısra: 15

*Karârından veya niyetinden dönmek,
niyetini bozmak, caymak.*

temas ettirmek isterim . Uyanır ağlar
korkusuyla vazgeçerim.
Bu esnada kalbimin en derin hissiyatı
galeyana gelir.

vaziyet:

1. **vaziyetle:-le**

Diğer 46

Mısra: 6

Durum, hâl.

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip
bilmem nasıl bir
vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten
sonra pederlerine

vaziyet-i masumanesi:

1. **vaziyet-i masumanesi:-s, -i**

Diğer 66

Mısra: 19

Kelime Tipi: -

Mâsum olan kimseye yakışır hâl, durum.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.
Ey neşve sen kanatlınsan da böyle olmazdın
Yüz

vaziyet-i masumanesine:

1. **vaziyet-i masumanesine:-s, -i, -n, -e**

Diğer 68

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Mâsum olan kimseye yakışır hâl, durum.

hepsi şairane hepsi güzeldir. Fakat ben
bunların hepsini bir
tıfl-ı nâimin vaziyet-i masumanesine feda
ederim.

ve:

1. **ve:**

Diğer 44

Mısra: 3

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Cehalet ve atalet bâis-i izdiyâd-ı sefalet ilim
ve marifet
ise mucib-i terakki-yi saadettir.

2. **ve:**

Diğer 44

Mısra: 3

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Cehalet ve atalet bâis-i izdiyâd-ı sefalet ilim
ve marifet
ise mucib-i terakki-yi saadettir.

3. **ve:**

Diğer 44

Mısra: 15

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

vücut ve adem-i vücudu müsavidir.

4. **ve:**

Diğer 44

Mısra: 13

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak
olamazlar.
İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar
etmeyenlerin

5. **ve:**

Diğer 44

Mısra: 14

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

ilim ve marifeti olmayanlar buna da muvaffak
olamazlar.
İlim ve hüneri olup da ebnâ-yı cinsini hissedar
etmeyenlerin

6. **ve:**

Diğer 46

Mısra: 7

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engîzi
düşünür ağlarım.

Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı
gurubu temaşa

7. ve:

Diğer 46

Mısra: 15

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına
mazinin yadigârı
olan ıztırâbât-ı vicdaniyesini hikâyeye ederken
çehresinde hasıl

8. ve:

Diğer 46

Mısra: 19

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar
etmeyen ve sayesinde
nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa
edenlerin

9. ve:

Diğer 46

Mısra: 19

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar
etmeyen ve sayesinde
nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa
edenlerin

10. ve:

Diğer 46

Mısra: 20

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

İlim ve fazlı olup da benî nev'ini hissedar
etmeyen ve sayesinde
nail olduğu saadete bedel halka eza ve cefa
edenlerin

11. ve:

Diğer 47

Mısra: 6

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

aralık kuzu meleyişleri işitiliyordu.
Çoban pek tabii ve hissî olarak kavalını
çalıyordu. Hafif bir

12. ve:

Diğer 51

Mısra: 8

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

neşrolundukça eser gibi müessirini tanımak
şeref
ve arzusunun keza daha vaktiyle hasıl eylemiş
idim. Hamdolsun

13. ve:

Diğer 51

Mısra: 22

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

defa olarak takdir ediyorum
Birinci ve ikinci takdirim Tıfl-ı Nâim ve
Dünyada Her

14. ve:

Diğer 51

Mısra: 22

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

defa olarak takdir ediyorum
Birinci ve ikinci takdirim Tıfl-ı Nâim ve
Dünyada Her

15. ve:

Diğer 51

Mısra: 16

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

olmaz. Söner gider.
Tulû' Pek latif ve pek zarif bir sername-yi
bediü'l-beyandır.

16. ve:

Diğer 51

Mısra: 14

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek
öğrenir takdis
eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve
izan müsait

17. ve:

Diğer 51

Mısra: 13

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

olduğu dem ve anı lisan-ı şefkatten işiterek öğrenir takdis eyler. Öyle ya nasıl tahattur edecek. İdrak ve izan müsait

18. ve:

Diğer 51

Mısra: 9

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

eserle müessiri şu anda ve bir yerde temaşa ederek bahtiyar oluyorum

19. ve:

Diğer 51

Mısra: 6

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

levhanın hiçbirini izâ'a olunmadan akıbet mevki-i matbuata çıkarılacağını çoktan tahmin etmiş ve her biri gazetelerde risalelerde

20. ve:

Diğer 52

Mısra: 13

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

Ser-â-pâ mütalaa eyledim. Mündericatını pek dil-ârâ ve matbu buldum.

21. ve:

Diğer 52

Mısra: 22

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû' arasındaki fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa ile anlaşılır.

22. ve:

Diğer 52

Mısra: 19

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

pertev-rîz olan asar-ı edebîyenin ve lâ-siyyema Fecrinin mâbihi'l-iltimâi olmak itibariyle haiz-i imtiyazdır.

23. ve:

Diğer 52

Mısra: 17

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

yoldaşımın hâver-i kariha-yı safvet-i sarîhasından şule-hîz ve mîzâb-ı hâme-yi fesahat-câmesinden sahâif-i âlem-i matbuata

24. ve:

Diğer 52

Mısra: 6

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

olunmak mazhariyetidir. Bittabi tebrik eder böyle muvaffakiyetlerin tevalisine kalben ve halisen temenniyâta bulunurum.

25. ve:

Diğer 58

Mısra: 4

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif bu manzara-yı behîştin zemin ve asumanında mevecât-ı latife husule getirir

26. ve:

Diğer 58

Mısra: 7

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

İşte bu sırada -nasıl olur bilmem - gayet muhrik ve müessir bir sada sımâh-ı ruha aksederek insan birdenbire kendisini

27. ve:

Diğer 58

Mısra: 16

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

bir şeyler kaydederler hakikati merkez tabiatı
me haz
ittihaz ederek şiir ve resim tertip eylerler.

28. ve:

Diğer 61

Mısra: 8

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir
durgunluk gelir.
Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise
de ara sıra bulut

29. ve:

Diğer 62

Mısra: 8

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir
çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve
güzel olduğunu

30. ve:

Diğer 62

Mısra: 10

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır.
Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar
şeyler bellemek

31. ve:

Diğer 63

Mısra: 3

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Bu saydıklarımı çok kişi bilir ve duyarsa da
bunlardan
başka kış içinde kırlarda bayırlarda dağlarda
taşlarda ormanlarda

32. ve:

Diğer 63

Mısra: 11

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife
ile i'lâ buyurulan

valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas
kıvamı şiraze-yi

33. ve:

Diğer 63

Mısra: 11

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Şeref ve meziyeti nass-ı celil ve hadis-i şerife
ile i'lâ buyurulan
valide cemiyet-i beşeriyenin üssü'l-esas
kıvamı şiraze-yi

34. ve:

Diğer 63

Mısra: 19

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

için hab ve rahatını terk eder. Meme verir
ninni söyler.
Uyutur büyütür. Onun tatlı bir nağmesine
masumane

35. ve:

Diğer 64

Mısra: 10

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Bir adam hayatını ne kadar severse bir valide
de evladını
o kadar ve belki daha ziyade sever. Evlat
validenin mahsul-i

36. ve:

Diğer 64

Mısra: 26

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

kadar sürür o kadar safâ vardır.
Herkes bilir ve tasdik eder ki dünyada
hayattan saadetten

37. ve:

Diğer 65

Mısra: 22

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin
bâdî-yi harabisi
olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi
pek çok mühlik

38. ve:

Diğer 65

Mısra: 16

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce talebeye sıdk ve istikametten ibaret olan şâh-râh-ı necatı selamet-i fikir

39. ve:

Diğer 65

Mısra: 18

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

tasfiye-yi vicdan u iman ile kemâlât-ı insaniyeyi terakkiyât-ı medeniyeyi talim ve tedris eder.

40. ve:

Diğer 68

Mısra: 19

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi emlak ü emvalinin servet ü sâ mânânın ağyara kalmayıp evlatlarına intikal edeceğinden

41. ve:

Diğer 68

Mısra: 23

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

ile'l-ebed i'lâ ve ipka eder.
İnsan dünyaya geldiğine dair mucip-i memdûhiyet bir

42. ve:

Diğer 68

Mısra: 17

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

hazinelere saadet ve safalarına nailiyet demektir.
Evlat Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlat yetiştirmiş

43. ve:

Diğer 70

Mısra: 9

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

mektebimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve fakat safiyane ve masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen Cenab-ı Hak o

44. ve:

Diğer 70

Mısra: 9

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

mektebimiz namına bi'l-vekâle âcizane ve fakat safiyane ve masumane arz ile iftihar ediyorum. Hemen Cenab-ı Hak o

45. ve:

Diğer 70

Mısra: 13

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

ve iclal ile daim ve ber-karar buyursun âmin Padişahım çok yaşa

46. ve:

Diğer 70

Mısra: 13

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

ve iclal ile daim ve ber-karar buyursun âmin Padişahım çok yaşa

47. ve:

Diğer 71

Mısra: 22

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

güzel şehirler binalar vapurlar şimendiferler daha pek çok şeyler varmış. Şüphesiz ki bunlar iyi ve güzel olacaklar ah ne

48. ve:

Diğer 73

Mısra: 15

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf güzel iyi hava

teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde
vicdanımızda inşirah

49. ve:

Diğer 74

Mısra: 22

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

bir mahalline çadırlar -güneşten muhafaza
için- tenteler
kuruldu. Jimnastik canbaz âlât ve edevati
dikildi. Câ-be-câ

50. ve:

Diğer 75

Mısra: 1

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

51. ve:

Diğer 75

Mısra: 26

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o
derece hoş
ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar
saf Sema

52. ve:

Diğer 76

Mısra: 23

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık
kandiller
var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır.
Minarelerin şerefelerine

53. ve:

Diğer 76

Mısra: 25

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve
ikiden

ziyade minaresi olan camilerin minarelerine
mahya ipleri

54. ve:

Diğer 77

Mısra: 12

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

olan bu mübarek ramazan ayıdır ki bu ayda
bilcümle
müminin ve müminât oruç tutmak Kur'ân-ı
azimü'ş-şan tilavet

55. ve:

Diğer 79

Mısra: 12

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

mâlî kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i
hava ve letafet-i

56. ve:

Diğer 79

Mısra: 26

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

panoramaya bakmakla doyamıyordum.
Hissettiğim zevk
ve meserret nâ-kabil-i tasvirdir. Bu esnada
vagon pencerelerinin

57. ve:

Diğer 79

Mısra: 30

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

Sirkeci'ye geldik. Sabahın saat yarımı idi ki
âlem-i İslamiyet
ve cihan-ı medeniyetin merkez-i yegânesi olan
payitaht-ı

58. ve:

Diğer 80

Mısra: 27

*İki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.*

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin
mevzuu kâinat gayesi

marifet-i kâinatıdır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

59. ve:

Diğer 80

Mısra: 28

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin mevzuu kâinat gayesi marifet-i kâinatıdır. İlim ve fen insanların saadet hâllerine yarar.

60. ve:

Diğer 81

Mısra: 1

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve daha sair muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen sayesinde hasıl

61. ve:

Diğer 81

Mısra: 29

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

medeniyet bu saadetlere bu şereflere hep ilim ve fen sayesinde nail olmuştur.

62. ve:

Diğer 81

Mısra: 19

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

parçası olduğunu ilim ve fen sayesinde düşündü. Keşf etti.

Buldu. Ferdinand de Lesseps Süveyş Kanalı'nı açıp iki

63. ve:

Diğer 81

Mısra: 16

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

Sâika-yı ihtiyaçla meydana çıkan ilim ve fen Fahreddin

Râzîler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok eâzım tarafından

64. ve:

Diğer 81

Mısra: 15

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

Sâika-yı ihtiyaçla meydana çıkan ilim ve fen Fahreddin Râzîler İbn Sinâlar İbn Rüşdler ve daha birçok eâzım tarafından

65. ve:

Diğer 81

Mısra: 13

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

teleskoplar röntgen şuları vesaire bütün ilim ve fen sayesinde vücuda gelmiştir.

66. ve:

Diğer 81

Mısra: 8

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar demiştik. Evet esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim ve fen sayesinde

67. ve:

Diğer 81

Mısra: 7

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar demiştik. Evet esas-ı insaniyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim ve fen sayesinde

68. ve:

Diğer 81

Mısra: 2

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve daha sair muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen sayesinde hasıl

69. ve:

Diğer 82

Mısra: 16

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

İmdi mahsul-i efkâr-ı beşerden en iyilerine
sanayi-i bedîa
denir ki ressamlık heykeltraşlık
musikişinaslık şiir ve

70. ve:

Diğer 82

Mısra: 20

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla
kulübe yapmaya ekmek
pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide
gide bu günkü

71. ve:

Diğer 82

Mısra: 22

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

hâl-i saadet ü medeniyete girmiştir.
İşte saika-yı ihtiyaçla zuhur ettiği anlaşılan
ilim ve fen her

72. ve:

Diğer 85

Mısra: 5

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

Şair-i zî-kudret Sâmih ve Müstecâbizâde
İsmet Beylerin
yek-âvâz irtical olarak inşat eyledikleri bir
şiir-i rengîn-i âşıkaneye

73. ve:

Diğer 87

Mısra: 3

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

maneviyenin mazhar-ı tecellisi oldu. Şeref ve
meziyeti İslamiyetten
ibaret olan insaniyet dahi bu tecelli-yi
sübhâniyye karşısında

74. ve:

Diğer 87

Mısra: 5

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın
milyonlarca
erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccelenin
yâd ve idrakiyle

75. ve:

Diğer 87

Mısra: 6

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın
milyonlarca
erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccelenin
yâd ve idrakiyle

76. ve:

Diğer 87

Mısra: 20

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

ulviyet-i maneviyesiyle mest ve hayran eden
Ramazan-ı
nâşirü'l-gufrânı nurun alâ nur olarak takip ve
hulul eyleyen

77. ve:

Diğer 87

Mısra: 28

İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.

İşte kalbimden kopup gelen en rakik bir hiss-i
mahsusla
o ıyd-ı meyâmin-bedîdi tebrik ve tehniyete
şitâb eder daha

veba:

1. veba:

Diğer 65

Mısra: 22

*Hasta farelerden insana geçen bir
mikrobun oluşturduğu bulaşıcı, öldürücü bir
hastalık, taun.*

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin
bâdî-yi harabisi
olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi
pek çok mühlik

2. veba:

Diğer 82

Mısra: 30

*Hasta farelerden insana geçen bir
mikrobun oluşturduğu bulaşıcı, öldürücü bir
hastalık, taun.*

icat eyledi. Âmâlara dilsizlere mektepler
yapıldı. Kolera
veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş
hastalıkları ortadan

vech-i latif:

1. vech-i latif:

Diğer 66

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Güzel, hoş yüz.

kalbin ayinesi değil mi Bakınız O parlak sima
o münevver
çehre o vech-i latif ne kadar neşve-bahşâdır.
Şüphe yok

vefât:

1. vefâtında:-i, -n, -da

Diğer 86

Mısra: 9

Ölüm.

Vefâtında dedim târîh-i tâmin
Hatice Pâkîze de etti pervâz

velespit:

1. velespitler:-ler

Diğer 81

Mısra: 11

Bisiklet.

fabrikalar makinalar vapurlar şimendiferler
velespitler
telgraflar balonlar fonograflar fotoğraflar
sinematograflar

2. velespitler:-ler

Diğer 82

Mısra: 26

Bisiklet.

vesaire gibi birçok sanayiye meydana
çıkartmıştır.
Fikr-i icada malik dûr-endişler vapurlar
şimendiferler velespitler

velespit yarışları:

1. velespit yarışları:

Diğer 75

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Bisiklet müsabakaları, yarışları.

Velespit yarışları

At yarışları

velinimet-i bî-minnetimiz:

1. velinimet-i bî-minnetimiz:-imiz

Diğer 70

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

*Minnetsiz bir şekilde nimetlerinden
yararlanılan.*

bî-minnetimiz şevketli padişahımız efendimiz
hazretlerinin
yevm-i veladet-i hümayunlarına müsadif
olmak hasebiyle bir

ver-:

1. versin:-sin

Diğer 6

Mısra: 5

Bahşetmek, bağışlamak, ihsan etmek.

Satvetin âfâka versin incilâ

Pâdişâhım devletinle bin yaşa

2. versin:-sin

Diğer 6

Mısra: 35

Bahşetmek, bağışlamak, ihsan etmek.

Satvetin âfâka versin incilâ

Çok yaşa Sultân Hamîd Hân çok yaşa

3. verir:-ir

Diğer 61

Mısra: 8

Yaymak.

Gece yarısı el ayak çekilir. Her şeye bir
durgunluk gelir.

Ses sada kesilir. Ay ışık ve aydınlık verir ise
de ara sıra bulut

4. verici:-ici

Diğer 65

Mısra: 3

Bahşetmek, bağışlamak, ihsan etmek.

Valide yaz kış meyve verici bir şecer daha
doğrusu
menba-ı ensâl-ı beşerdir.

5. **verir:-ir**

Diğer 84

Mısra: 4

Bahşetmek, bağışlamak, ihsan etmek.

Bilin ki ilm ü ma'rifet
Verir refâh ü mes'adet.

verd-i ter:

1. **verd-i terim**⁴⁰:-im

Diğer 14

Mısra: 4

Taze gül. II Genç sevgili.

Şive-i refâtımı her bir güzel taklid eder
Gül-şen-i tal'atda mümtâzsın ey verd-i terim

verem:

1. **verem:**

Diğer 65

Mısra: 22

*Vücutta herhangi bir organa, özellikle de
akciğerlere yerleşen Koch basilinin yol açtığı
bulaşıcı, ateşli hastalık, tüberküloz.*

Bir tabip görülür ki cemiyet-i beşeriyenin
bâdi-yi harabisi
olan kolera veba taun verem ve daha bu gibi
pek çok mühlik

2. **veremin:-in**

Diğer 81

Mısra: 24

*Vücutta herhangi bir organa, özellikle de
akciğerlere yerleşen Koch basilinin yol açtığı
bulaşıcı, ateşli hastalık, tüberküloz.*

bir devre-yi teceddüde koydu. Bâ-husus dâü'l-
kelb gibi bir
mevt-i muhakkaktan hayat-ı beşeriyeyi
kurtardı. Koch veremin

3. **verem:**

Diğer 83

Mısra: 1

*Vücutta herhangi bir organa, özellikle de
akciğerlere yerleşen Koch basilinin yol açtığı
bulaşıcı, ateşli hastalık, tüberküloz.*

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi
karîbeye geldi.
Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman
itbarıyla şayan-ı

4. **veremin:-in**

Diğer 86

Mısra: 12

*Vücutta herhangi bir organa, özellikle de
akciğerlere yerleşen Koch basilinin yol açtığı
bulaşıcı, ateşli hastalık, tüberküloz.*

Âh ey zâir

Veremin pençe-yi hûn-hârına düştü bitti

veril-:

1. **verilirken:-ir, -ken**

Diğer 62

Mısra: 13

*Vermek işi yapılmak, vermek işine konu
olmak.*

verilirken herkesin el çırparak alkışlarını
gören bir babanın
zevki yine başka türlüdür.

vesaire:

1. **vesaire:**

Diğer 75

Mısra: 19

Ve benzeri.

takımı altmış davul zurna vesaire icabına göre
vakit vakit
terennümsâz-ı hubûr u sürur oluyordu.

2. **vesaire:**

Diğer 76

Mısra: 12

Ve benzeri.

yumurta havyar pestil hoşaflık üzüm
reçeller turşuların

⁴⁰ *verd-terim* şeklinde yanlış okunan tamlama
vezin ve anlama dikkat edilerek *verd-i terim*
şeklinde düzeltilmiştir.

enva'ı vesaire gibi iftarlık sahurluk me'kûlât u meşrubat-ı

3. vesaire:

Diğer 81

Mısra: 13

Ve benzeri.

teleskoplar röntgen şuaları vesaire bütün ilim ve fen sayesinde vücuda gelmiştir.

vesaire gibi:

1. vesaire gibi:

Diğer 82

Mısra: 25

Kelime Tipi: -

Bunun gibi olanlar ve benzerleri de.

vesaire gibi birçok sanayiye meydana çıkartmıştır. Fikr-i icada malik dür-endişler vapurlar şimendiferler velespitler

vicdan:

1. vicdanıma:-ım, -a

Diğer 2

Mısra: 6

Kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi ahlak değerleri üzerine dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan güç, manevî his.

kail olmak insan için kabil olamayacağından ben de bunların perişan bir hâlde bulunmasını vicdanıma sığdıramadım.

2. vicdanımızda:-ımız, -da

Diğer 73

Mısra: 16

Kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi ahlak değerleri üzerine dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan güç, manevî his.

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf güzel iyi hava teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde vicdanımızda inşirah

vilayet-i celilesi:

1. vilayet-i celilesi:-s, -i

Diğer 51

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Büyük il.

Edirne vilayet-i celilesi maarif müdürü edib-i muhterem saadetli Ziver Beyefendi hazretleri tarafından ihdâ

vird eylerim:

1. vird eylerim:-r, -im

Diğer 5

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Diline dolamak, sürekli tekrar etmek.

Pâdişâhim çok yaşa gül-bângını vird eylerim Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

vird-i zebân:

1. vird-i zebân:

Diğer 6

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Sürekli söyleme, dilden düşürmeme.

Gelmedi gelmez nazîrin bir zamân Bu duâyı eyleriz vird-i zebân

viyana:

1. viyana:

Diğer 77

Mısra: 22

Viyana, günümüzde Avusturya'nın başkenti.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona vasil oldu. O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe kadar uzayacağı

vü:

1. vü:

Diğer 4

Mısra: 8

"Ve" bağlacı.

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî
Pîşvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî

2. vü:

Diğer 5

Mısra: 8

"Ve" bağlacı.

Döndü bir ma' müre-yi irfâna âlem ser-te-ser
Bâis-i ihyâ vü umrân doğduğu gündür bugün

3. vü:

Diğer 6

Mısra: 7

"Ve" bağlacı.

Menba'-ı lütf u sehâ vü merhamet
Masdar-ı ilm ü kemâl-i âtîfet

4. vü:

Diğer 51

Mısra: 23

"Ve" bağlacı.

Şeyin Safası Bir midir namındaki makâlât-ı
selise vü bediannı

5. vü:

Diğer 52

Mısra: 4

"Ve" bağlacı.

Üçüncü takdirim ise daha bir o kadar güzel
sözlerle şu
mecmua-yı mergubenin meydan-ı intiba vü
istifadeye nihâde

6. vü:

Diğer 52

Mısra: 23

"Ve" bağlacı.

Arz ettiğim Fecr evvelde bu Tulû'un teakub-ı
intiba vü
intişarıyla elbette bir kat daha musaddak u
revnak-tırâz olur.

7. vü:

Diğer 52

Mısra: 25

"Ve" bağlacı.

Binâ-ber-în emsali gibi bir an evvel tab vü
temsiliyle
mevki-i istifadeye mevzu u eyâdî-yi kadir-
şinâsân-ı edepte

vücûd:

1. **vücûduyla:**-u, -y, -la

Diğer 5

Mısra: 11

Beden, cisim, varlık.

İftihâr eyler vücûduyla serîr-i saltanat
Muhyî-yi mülk ü cihân-bân doğduğu gündür
bugün

2. **vücuduna:**-u, -n, -a

Diğer 65

Mısra: 9

Beden, cisim, varlık.

Bunun vücuduna da başlıca sebep validelerdir.
İnsan dünyaya geldiğine dair bir eser
bırakmalıdır ki

3. **vücuduna:**-u, -n, -a

Diğer 66

Mısra: 4

Beden, cisim, varlık.

şuaları gibi şeyler icat ederler. Herkesi
hayrette bırakırlar. İşte
bunların vücuduna hep valideler sebep olur ki
âlem-i insaniyete

4. **vücudumuz:**-umuz

Diğer 73

Mısra: 22

Beden, cisim, varlık.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız
olur. Sıcağa ihtiyaç
görünür. Ha Hatra geliyor ki yazın sıcak
aylarında vücudumuz

vücuda gelmiştir.:

1. **vücuda gelmiştir.:**-miş, -dir

Diğer 81

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Ortaya çıkmak, oluşmak, meydana

gelmek, olmak.

teleskoplar röntgen şuaları vesaire bütün ilim
ve fen sayesinde
vücuda gelmiştir.

vücuda getiren:

1. **vücuda getiren:-en**

Diğer 47

Mısra: **23**

Kelime Tipi: -

1. *Yaratmak.* 2. *Ortaya çıkarmak, meydana getirmek, hâsıl etmek, yapmak.*

ancak bunları vücuda getiren Kâdir-i Mutlak'ı düşün sözlerini kalbime ilkâ ettiğini hissediyordum. Artık sular gereği

2. **vücuda getiren:-en**

Diğer 51

Mısra: **4**

Kelime Tipi: -

1. *Yaratmak.* 2. *Ortaya çıkarmak, meydana getirmek, hâsıl etmek, yapmak.*

buyurulmuştur

Bu dil-pezîr mecmuayı vücuda getiren on dokuz parça

vücûd-ı akdesi:

1. **vücûd-ı akdesi:-i**

Diğer 5

Mısra: **5**

Kelime Tipi: -

En mukaddes varlık.

Nâsir-i envâr-ı hikmettir vücûd-ı akdesi
Öyle bir ihsân-ı Sübhân doğduğu gündür
bugün

vücut-ı mukaddestir.:

1. **vücut-ı mukaddestir.:-dir**

Diğer 63

Mısra: **13**

Kelime Tipi: -

Mübarek, temiz varlık.

intizamı mâbihi'd-devamı bir vücut-ı mukaddestir.

Valide ilim amel ahlaktan ibaret bulunan insanîyetin mürebbisi

vücut-ı nazeninine:

1. **vücut-ı nazeninine:-i, -n, -e**

Diğer 82

Mısra: **9**

Kelime Tipi: -

İnce yapılı, nârin vücut.

Vücut-ı nazeninine yakıştırdığı endam-ı dil-âramını onunla
bir kat daha letafet-yâb eylediği kemal-i zîb ü ârâyişi içinde

vücut-ı nazeninini:

1. **vücut-ı nazeninini:-i, -n, -i**

Diğer 46

Mısra: **14**

Kelime Tipi: -

Narin vücut.

Âşığı ebediyen zayi ettiğinden dolayı tesîrât-ı sevda-perestane ile vücut-ı nazeninini esir-i firâş etmiş genç güzel

vücut:

1. **vücut:**

Diğer 44

Mısra: **15**

Beden, cisim, varlık.

vücut ve adem-i vücudu müsavidir.

2. **vücut:**

Diğer 65

Mısra: **14**

Beden, cisim, varlık.

âlem-i insanîyete cihan-ı medeniyete büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut yetişir.

3. **vücuttur.:-dur**

Diğer 68

Mısra: **6**

Beden, cisim, varlık.

Evlât iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve irtibatından tahassul eden bir vücuttur.

4. **vücut:**

Diğer 69

Mısra: **2**

Beden, cisim, varlık.

eder ki bu silsile içinde âlem-i insanîyete cihan-ı medeniyete büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut yetişir.

5. vücut:

Diğer 73

Mısra: 20

Beden, cisim, varlık.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur.
Tesir-i
bürüdetle vücut sıkılır küçülür deveran-ı dem
faalane

6. vücut:

Diğer 73

Mısra: 21

Beden, cisim, varlık.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız
olur. Sıcağa ihtiyaç
görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak
aylarında vücudumuz

vücut-pezîr eder.:

1. vücut-pezîr eder.:-er

Diğer 82

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Varlık vermek, meydana getirmek.

Tabiat her güzelliği her feyzi bir kabiliyet
içinde vücut-pezîr
eder. Hissiyat-ı beşer muhtelif olduğu kadar
her güzelliğin de

vur-:

1. vurmuş.:-muş

Diğer 59

Mısra: 25

Aksetmek, yansımak.

tıfl-ı şîr- hârın yüzüne vurmuş. Validesi
yanında yatıyor. Bu
validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet
edecek olan

vuslat:

1. vuslatından:-ı, -n, -dan

Diğer 15

Mısra: 3

Kavuşma, ulaşma.

Vuslatından hayli demdir dūr eder üftâdesin
Şîve-yi sevdâ-peresti bence pek meşhûrdur

vusulünü:

1. vusulünü:-ü, -n, -ü

Diğer 45

Mısra: 13

Ulaşma, erişme, varma, muvâsalat.

hareket eder. Dostu kemal-i heyecanla
Vusulünü telgrafla
bildir. Muhabereye devam et. Beni yâd eyle
sözlerini irat

Y

yâ:

1. yâ:

Diğer 4

Mısra: 7

*"Ey!" anlamında bir seslenme sözü (Hz.
Muhammed).*

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî
Pişvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî

2. yâ:

Diğer 4

Mısra: 8

*"Ey!" anlamında bir seslenme sözü (Hz.
Muhammed).*

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî
Pişvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî

yâd:

1. yâd:

Diğer 87

Mısra: 6

Hatırlama, anma.

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın
milyonlarca
erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccelenin
yâd ve idrakiyle

yâd eyle-:

1. yâd eyle:

Diğer 45

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Hatırlamak, anmak.

hareket eder. Dostu kemal-i heyecanla
Vusulünü telgrafla
bildir. Muhabereye devam et. Beni yâd eyle
sözlerini irat

yādigār:

1. yadigârı:-ı

Diğer 46

Mısra: 15

Armağan, hediye, hatıra.

bir kızın 'iyâdesine gelen eviddâ ve ihlasına mazinin yadigârı olan ıztırâbât-ı vicdaniyesini hikâye ederken çehresinde hasıl

2. yadigârı:-ı

Diğer 74

Mısra: 14

Armağan, hediye, hatıra.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek çok ulu ağaçlar vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar yadigârı üçer

yadigâr-ı hayatının:

1. yadigâr-ı hayatının:-ı, -n, -ın

Diğer 64

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Hayatın hatırası (armağanı).

Valide mahsul-i ömrünün yadigâr-ı hayatının ciğerparesinin yürümeye söylemeye okumaya yazmaya başladığı zaman

yadigâr-ı ömrü:

1. yadigâr-ı ömrü:-ü

Diğer 68

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Ömrün hatırası.

Evlat Valideynin yadigâr-ı ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı ümid-i istikbalidir. Yahut valideynin gözleri önünde teccessüm

yağ:

1. yağ:

Diğer 76

Mısra: 10

Birleşiminde stearik, oleik, palmitik asitlerle gliserin bulunan ve bunların

oranlarına göre kıvamları değişen bitkisel veya hayvansal madde, kandil yağı.

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar tutulur. Şehriye pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin pastırma

2. yağlar:-lar

Diğer 76

Mısra: 24

Birleşiminde stearik, oleik, palmitik asitlerle gliserin bulunan ve bunların oranlarına göre kıvamları değişen bitkisel veya hayvansal madde, kandil yağı.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık kandiller var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır. Minarelerin şerefelerine

yağ:-

1. yağar:-ar

Diğer 59

Mısra: 7

(Yağmur, kar, dolu vb.) Gökten yere düşmek.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu esnada köşke yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı ihtisâsât-ı kalbiyeyi

2. yağar.:-ar

Diğer 62

Mısra: 4

(Yağmur, kar, dolu vb.) Gökten yere düşmek.

Kışın hava soğur. Dereler nehirler göller buz tutar. Kar yağar. Geceleri evinde sıcak odasında çoluğunu çocuğunu başına

3. yağmaya:-ma, -y, -a

Diğer 72

Mısra: 23

(Yağmur, kar, dolu vb.) Gökten yere düşmek.

hemen kısım-ı küllisi manzûr oluyordu. Bir iki saat evvel yağmaya başlamış olduğu anlaşılan kar devam ediyordu. Her taraf

4. **yağıyor.:-ıyor**

Diğer 80

Mısra: 14

(Yağmur, kar, dolu vb.) Gökten yere düşmek.

sarhoş henüz meyhaneden çıkıyor O Kar da ne kadar çok yağıyor. Düşmez miyim Nereden gitmeli diye sayıklıyor.

5. **yağıyor.:-ıyor**

Diğer 80

Mısra: 21

(Yağmur, kar, dolu vb.) Gökten yere düşmek.

Kar hâlâ yağıyor.
İlim her şeyi bilmekten ibarettir. Fen ilmin kaide altına

yağmurlu:

1. **yağmurlu:**

Diğer 63

Mısra: 5

Yağmur yağan, yağmuru olan.

balkanlarda avcılık edenlerin karlı yağmurlu günlerde denizde derelerde balık avlayanların donmuş sular üstünde

yahut:

1. **yahut:**

Diğer 68

Mısra: 12

"ya da, veya" anlamlarında bağlaç.

Evlat Valideynin yadigâr-ı ömrü nur-ı aynı şule-yi hayatı ümid-i istikbalidir. Yahut valideynin gözleri önünde tecessüm

2. **yahut:**

Diğer 70

Mısra: 16

"ya da, veya" anlamlarında bağlaç.

Âmânın hâli pek hüzn-âverdir. Âmâ hayata karanlıkta ermiş karanlıkta canını verecek bir insandır. Yahut kalp

3. **yahut:**

Diğer 80

Mısra: 23

"ya da, veya" anlamlarında bağlaç.

alınmış parçasının ismi yahut düşünülüp çalışılıp meydana çıkarılan kısımdır.

yaka:

1. **yakanın:-n, -in**

Diğer 57

Mısra: 13

Kıyı, sâhil, semt.

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını ormanlarını bunlar arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ köşkeri safalı

2. **yakayı:-y, -i**

Diğer 57

Mısra: 15

Kıyı, sâhil, semt.

yalıları görür. Bulduğu yalı ile karşı yakayı kendisinden ayıran boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile aktığını

3. **yakayı:-y, -i**

Diğer 59

Mısra: 5

Kıyı, sâhil, semt.

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her tarafta bir güzellik her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan zemine

yakîn:

1. **yakîn:**

Diğer 1

Mısra: 6

(İyice) yaklaşmak, yanına gelmek.

Nazar bu levhâ-yı vecd-âverin füyûzuyla Gider gider de olur müntehâ-yı şevke yakîn

2. **yakîn:**

Diğer 59

Mısra: 8

Arada az mesâfe bulunan, uzak karşıtı.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihtisâsât-ı kalbiyeyi

3. yakın:

Diğer 61

Mısra: 14

*Arada az zaman bulunan, zaman
bakımından uzak olmayan.*

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de
başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün
eşya sanki

yakıştır-:

1. yakıştırdığı:-dik, -i

Diğer 82

Mısra: 9

Uygun görmek, lâyük görmek.

Vücut-ı nazeninine yakıştırdığı endam-ı dil-
ârâmını onunla
bir kat daha letafet-yâb eylediği kemal-i zîb ü
ârâyişi içinde

yaklaş-:

1. yaklaştım.:-dı, -m

Diğer 80

Mısra: 1

*Yakın duruma gelmek, aradaki zaman
veya mesâfe azalacak şekilde ilerlemek.*

Köyden çıktım. Geliyorum. Şehre yaklaştım.
Saat on bir.
Kar başladı. Her parça bir hareket-i
devraniyeye tabi olarak

yaldızlı:

1. yaldızlı:

Diğer 62

Mısra: 12

Üzerine yaldız sürülmüş, yaldızlanmış.

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında
sınıfında
birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel
kitaplar hediyeler

yâlı:

1. yalı:

Diğer 57

Mısra: 15

*Su kıyısında yapılmış büyük ve görkemli
ev.*

yalıları görür. Bulunduğu yalı ile karşı yakayı
kendisinden
ayırın boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile
aktığını

2. yalıda:-da

Diğer 57

Mısra: 9

*Su kıyısında yapılmış büyük ve görkemli
ev.*

bir gecede Boğaziçi'nde bir yalıda bir köşkte
bir bahçede
buldunuz mu

3. yalıda:-da

Diğer 57

Mısra: 12

*Su kıyısında yapılmış büyük ve görkemli
ev.*

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir
zaman
insan bir yalıda bulunsa

4. yalıları:-lar, -i

Diğer 57

Mısra: 15

*Su kıyısında yapılmış büyük ve görkemli
ev.*

yalıları görür. Bulunduğu yalı ile karşı yakayı
kendisinden
ayırın boğaz sularının bir aheng-i sakitane ile
aktığını

yalnız:

1. yalnız:

Diğer 76

Mısra: 3

Sadece.

yalnız İstanbul'da olanı zikr ile iktifa
edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün
kaldı mı evlerde

yalnızlık:

1. **yalnızlığı:-ı**

Diğer 78

Mısra: 16

Yalnız olma durumu, kimsesizlik.

uykuya dalmışlardı. Ben bir türlü uyuyamamıştım.
Bedayi-i tabiatın sabah hengâmından istifade için böyle bir yalnızlığı

yan:

1. **yanına:-ı, -n, -a**

Diğer 46

Mısra: 5

Taraf, yakın, yan, çevre.

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip bilmem nasıl bir vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten sonra pederlerine

2. **yanından:-ı, -n, -dan**

Diğer 47

Mısra: 2

Taraf, yakın, yan, çevre.

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir tepedir ki yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp gidiyordu. Karşı

3. **yanında:-ı, -n, -da**

Diğer 59

Mısra: 25

Taraf, yakın, yan, çevre.

tıfl-ı şîr- hârın yüzüne vurmuş. Validesi yanında yatıyor. Bu validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet edecek olan

yan-:

1. **yanar:-ar**

Diğer 77

Mısra: 6

Parlamak, parıldamak.

siler süpürür dükkânlarına çeki düzen verirler. Çarşılar sokaklar her taraf parıl parıl yanar güler gibi olur.

yanak:

1. **yanaklarına:-lar, -ı, -n, -a**

Diğer 67

Mısra: 14

Yüzün göz, kulak ve burun arasındaki bölümü.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm zamanlardır. Tıfl-ı nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı kırmızı yanaklarına

yani:

1. **yani:**

Diğer 51

Mısra: 12

Yani, şöyle ki.

Tulû' Ne kadar güzel bir unvandır Vakıa insan doğduğunu tanımaz. Fakat Tulû'un yani doğmuş

yanık yanık:

1. **yanık yanık:**

Diğer 61

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

Üzüntülü, dertli, acılı, duygulu, tesirli şekilde.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel kavalını çalar. Bülbüller yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel bir rüzgâr

yanlış:

1. **yanlış:**

Diğer 69

Mısra: 25

Bir kurala, bir ilkeye, bir gerçeğe uymayan, aykırı olan.

gibi yanlış bir fikre aldanıp ömürlerini heba ederek cihanın hazineleriyle değişilmeyen evlat gibi bir bahşâyîş-i ilahiyeden

yapıl-:

1. **yapılır:-ır**

Diğer 80

Mısra: 26

Gerçekleştirilmek, ortaya çıkarılmak.

İlim bir ağaç fen onun dallarıdır. İlim ile bilinir fen ile yapılır. İlim manevi fen maddîdir. İlim olmazsa fen olamaz. Fen

2. yapıldı: -dı

Diğer 82

Mısra: 29

İnşa edilmek.

icat eyledi. Âmâlara dilsizlere mektepler yapıldı. Kolera veba taun kuşpalazı kuduz gibi müthiş hastalıkları ortadan

yapıştır-:

1. yapıştırmışlar: -mış, -lar

Diğer 76

Mısra: 17

Yapışmasını sağlamak.

olarak celp edilmiştir ibaresini havi levhalar yapıştırmışlar güllaç demetlerini gelişi güzel dükkânların ötesine berisine

yapma:

1. yapmaya: -y, -a

Diğer 82

Mısra: 19

İnşa etmek.

eden benibeşer dahi -saika-yı ihtiyacıyla kulübe yapmaya eklemek pişirmeye elbise giymeye başlamış ve gide gide bu günkü

yaprak:

1. yapraklarını: -ları, -n, -ı

Diğer 45

Mısra: 5

Bitkilerin solunum, özümleme, terleme vb. olaylara yarayan, genellikle klorofilli, şekli bulunduğu bitkiye göre değişen yeşil uzantısı.

başlar. Bu esnada hafif bir rüzgâr ağaçların yapraklarını tahrik eder. Muhrik ü müessir sadalı bir müezzin minareden çıkardığı

2. yapraklarını: -lar, -ı, -n, -ı

Diğer 59

Mısra: 14

Bitkilerin solunum, özümleme, terleme vb. olaylara yarayan, genellikle klorofilli, şekli bulunduğu bitkiye göre değişen yeşil uzantısı.

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler. Derin derin düşünür. Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

3. yaprakları: -lar, -ı

Diğer 62

Mısra: 23

Bitkilerin solunum, özümleme, terleme vb. olaylara yarayan, genellikle klorofilli, şekli bulunduğu bitkiye göre değişen yeşil uzantısı.

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş tükenmiş bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki de başkadır.

4. yapraklarını: -lar, -ı, -n, -ı

Diğer 62

Mısra: 1

Bitkilerin solunum, özümleme, terleme vb. olaylara yarayan, genellikle klorofilli, şekli bulunduğu bitkiye göre değişen yeşil uzantısı.

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları çiçekleri kımlıdır. Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk vardır.

yapraklan-:

1. yapraklanır: -ır

Diğer 60

Mısra: 13

Ağacın yapraklarının çıkması.

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş verir. Dereler ırmaklar şırıl şırıl akar çağlar . Kuşların cıvıltısı her tarafı

yâr:

1. yârim: -im

Diğer 15

Mısra: 2

Sevgili, yâr.

Tal'at-i didârına bî-çâre dil meşhûrdur
Çünkü yârim pek güzeldir gözleri mahmûrdur

2. **yâr:**

Diğer 18

Mısra: 2

Sevgili, yâr.

Çeşm-i şehlâsın süzüp ağıyâra eyler iltifât
Ahd ü peyâm eyleyip uşşâkına gelmez o yâr

yara-:

1. **yarar:-r**

Diğer 62

Mısra: 10

Faydalı olmak, fayda sağlamak.

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır.
Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar
şeyler bellemek

2. **yarayıcı:-y, -ıcı**

Diğer 62

Mısra: 5

Faydalı olmak, fayda sağlamak.

toplayıp insanlığa yarayıcı güzel huyları
anlatıcı bir kitap
okuyup dinleten bir babanın zevki yine
başkadır.

3. **yarar.:-r**

Diğer 80

Mısra: 28

Faydalı olmak, fayda sağlamak.

olmazsa ilim ilerleyemez. İlim ve fennin
mevzuu kâinat gayesi
marifet-i kâinattır. İlim ve fen insanların
saadet hâllerine yarar.

4. **yarar:-r**

Diğer 81

Mısra: 7

Faydalı olmak, fayda sağlamak.

İlim ve fen insanların saadet hâline yarar
demiştik. Evet
esas-ı insanıyet olan ilim amel ahlâk dahi ilim
ve fen sayesinde

varasa kuşlarının:

1. **varasa kuşlarının:-lar, -i, -n, -in-n, -in**

Diğer 47

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

*Ön ayakları perdeli kanat biçiminde
gelişmiş, vücudu yumuşak sık kullarla kaplı,
iskeletleri hafif yapılı, uçabilen memeli
hayvan; gece kuşu.*

acı bir kahkahası varasa kuşlarının uçuşları
gecenin
hulûlünü ihtarla beni ikaz eyledi.
Mütehayyirane etrafıma baktım.

yâr-i dil-ârâ:

1. **yâr-i dil-ârâ:**

Diğer 16

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Gönül alan, gönül süsleyen sevgili.

O güzel rûyunu hayrânına doğru açıyor
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

2. **yâr-i dil-ârâ:**

Diğer 16

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Gönül alan, gönül süsleyen sevgili.

Böyle bir manzara-yı câzibe-fermâ olamaz
Bakın ol yâr-i dil-ârâ ne letâfet saçıyor

yarım:

1. **yarım:**

Diğer 75

Mısra: 1

Bir bütünün yarısı, nim.

Memurin ve eşrafa tevzi edilen biletler iki bir
yarım liralık
bir mecdiyelik olduğu gibi herkes için de
büyüklere beş

yarımburgaz:

1. **yarımburgaz:**

Diğer 78

Mısra: 28

*İstanbul'un Avrupa Yakası'nda bulunan
Küçükçekmece ilçesine bir mahalle.*

Çerkezköy Sinekli Kabakça Çatalca
Hadımköy Ispartakule
Yarımburgaz istasyonlarından sonra Çekmece

yarımı idi:

1. yarımı idi: -ı, -i, -di

Diğer 79

Mısra: 29

Kelime Tipi: -

Bir bütünün yarısı, nim.

Sirkeci'ye geldik. Sabahın saat yarımı idi ki
âlem-i İslamiyet
ve cihan-ı medeniyetin merkez-i yegânesi olan
payitaht-ı

varıs:

1. yarışlarında: -lar, -ı, -n, -da

Diğer 63

Mısra: 1

*Genellikle, konan bir ödülü kazanmak
için birbirini geçmeye çalışma, müsâbaka.*

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği
kazandığını gören
yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin
bin kat üstündedir.

2. yarışları: -lar, -ı

Diğer 75

Mısra: 14

*Genellikle, konan bir ödülü kazanmak
için birbirini geçmeye çalışma, müsâbaka.*

İnsan koşusu
Kayık yarışları

varma:

1. yarmaları: -lar, -ı

Diğer 73

Mısra: 4

Büyük odun, iri yarılmış ağaç.

savurarak tepelerin eteklerini dolaşıyor yol
alıyordu.
Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşe
yarmaları

vas:

1. yaşına: -ı, -n, -a

Diğer 72

Mısra: 12

Yaş, doğuştan beri ölçülen zaman.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum.
Oğlum beş
yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur
okur yazar anlatır

yaşa-:

1. yaşa:

Diğer 5

Mısra: 13

Hayâtını devam ettirmek, ömür sürmek.

Pâdişâhım çok yaşa gül-bângımı vird eylerim
Hâmî-yi irfân ü ikân doğduğu gündür bugün

2. yaşa:

Diğer 6

Mısra: 6

*Hoşnutluk, sevinç vb. duyguları anlatmak
için söylenen bir söz (var olmak bağlamında).*

Satvetin âfâka versin incilâ
Pâdişâhım devletinle bin yaşa

3. yaşa:

Diğer 6

Mısra: 12

*Hoşnutluk, sevinç vb. duyguları anlatmak
için söylenen bir söz (var olmak bağlamında).*

İ'tilâ etsin füyûzun i'tilâ
Pâdişâhım şevketinle bin yaşa

4. yaşa:

Diğer 6

Mısra: 18

*Hoşnutluk, sevinç vb. duyguları anlatmak
için söylenen bir söz (var olmak bağlamında).*

Şevketin efvân olsun dâimâ
Pâdişâhım kudretinle bin yaşa

5. yaşa: -a-

Diğer 7

Mısra: 2

Hayâtını devam ettirmek, ömür sürmek.

Şems-i cihân Sultân Hamîd
Binler yaşa ey şehriyâr

6. yaşar: -r

Diğer 22

Mısra: 1

Hayâtını devam ettirmek, ömür sürmek.

Mey içen râhat yaşar mı âlem içre kim demiş
Hem şekâvet hem cinâyet mücididir ol la'în

7. yaşa:

Diğer 6

Mısra: 24

Hoşnutluk, sevinç vb. duyguları anlatmak için söylenen bir söz (var olmak bağlamında).

Milletin bulsun serîrinle bekâ
Pâdişâhım satvetinle bin yaşa

8. yaşa:

Diğer 6

Mısra: 30

Hoşnutluk, sevinç vb. duyguları anlatmak için söylenen bir söz (var olmak bağlamında).

Nür-ı feyz oldukça dâim hak-nümâ
Pâdişâhım kuvvetinle bin yaşa

9. yaşa:

Diğer 6

Mısra: 36

Hoşnutluk, sevinç vb. duyguları anlatmak için söylenen bir söz (var olmak bağlamında).

Satvetin âfâka versin incilâ
Çok yaşa Sultân Hamîd Hân çok yaşa

10. yaşa:

Diğer 6

Mısra: 36

Hoşnutluk, sevinç vb. duyguları anlatmak için söylenen bir söz (var olmak bağlamında).

Satvetin âfâka versin incilâ
Çok yaşa Sultân Hamîd Hân çok yaşa

11. yaşa:

Diğer 8

Mısra: 16

Hoşnutluk, sevinç vb. duyguları anlatmak için söylenen bir söz (var olmak bağlamında).

Dört cihetten çıktı hep âmînler
Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

12. yaşa:

Diğer 9

Mısra: 4

Hoşnutluk, sevinç vb. duyguları anlatmak için söylenen bir söz (var olmak bağlamında).

Bir düşer bu târîh-i ra'nâ gibi

Bin yaşa ey kurretü'l-ayn-ı zamân

13. yaşayanlardan: -y, -an, -lar, -dan

Diğer 44

Mısra: 12

Hayâtını devam ettirmek, ömür sürmek.

İnsan fasl-ı hayatının eyyam-ı ahiresini
saadette imrâr
ederse müddet-i ömrü içinde bahtiyar
yaşayanlardan addolunur

14. yaşadıkları: -dık, -lar, -ı

Diğer 68

Mısra: 19

Hoş vakit geçirmek.

olanlar mesut ve bahtiyar yaşadıkları gibi
emlak ü emvalinin
servet ü sâ mânının ağıyara kalmayıp
evlatlarına intikal edeceğinden

15. yaşa:

Diğer 70

Mısra: 14

Hayâtını devam ettirmek, ömür sürmek.

ve iclal ile daim ve ber-karar buyursun âmin
Padişahım çok yaşa

16. yaşarlar: -r, -lar

Diğer 70

Mısra: 18

Hayâtını devam ettirmek, ömür sürmek.

gözüyle görür can kulağıyla dinler bir
mahluktur. Âmâlar
namütenahi afak-ı muzlime-yi müphemem
dâhilinde yaşarlar.

yaşamaklık:

1. yaşamaklık:

Diğer 85

Mısra: 3

Sağ olmak, hayatta bulunmak.

Yaşamaklık ne demek

Nedir içmekle yemek

yaşına başına göre:

1. yaşına başına göre:

Diğer 60

Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Yaşına, deneyimlerine uygun şekilde.

yaşına başına göre zevk aldığı hazzettiği şeyler de başkadır zevk nedir

yaslan-:

1. **yaslanarak:-arak**

Diğer 61
Mısra: 21
Dayanmak.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel kavalını çalar. Bülbüller yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel bir rüzgâr

yat-:

1. **yatıyor.:-ıyor**

Diğer 59
Mısra: 25
Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak; uyumak veya dinlenmek.

tıfl-ı şîr- hârin yüzüne vurmuş. Validesi yanında yatıyor. Bu validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet edecek olan

2. **yatmış:-miş**

Diğer 66
Mısra: 24
Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak; uyumak veya dinlenmek.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar lahuti ne kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul Ne güzel yatmış

3. **yat:**

Diğer 67
Mısra: 2
Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak; uyumak veya dinlenmek.

Gönül şu demde bir büyük Osmanlı edibinin Yat uyu ey tıfl-ı safâ-perverim

yavaş yavaş:

1. **yavaş yavaş:**

Diğer 59
Mısra: 30
Kelime Tipi: -

Yavaş bir biçimde, ağır ağır, adım adım, aheste aheste.

ettiği hatıra gelir. Bir taraftan da deniz ortasında iki sevdazedenin kayıkla gezindikleri yavaş yavaş konuştukları görülür.

2. **yavaş yavaş:**

Diğer 61
Mısra: 15
Kelime Tipi: -

Yavaş bir biçimde, ağır ağır, adım adım, aheste aheste.

derin bir uykudadır . Bu sırada yavaş yavaş tan yeri ağarmaya başlar. Gün doğusunda bir kızılık belirir. Âlemi bir

yavru:

1. **yavrusunu:-s, -u, -n, -u**

Diğer 46
Mısra: 5

Çok küçük yaşta olan insan veya hayvan.

olduğu iki küçük yavrusunu yanına çekip bilmem nasıl bir vaziyetle talim-i hikmet ve hakikat ettikten sonra pederlerine

2. **yavruya:-y, -a**

Diğer 62
Mısra: 17

Çok küçük yaşta olan insan veya hayvan.

ince rüzgâr güzelliğini arttırır. Bu sevimli yavruya bakılmakla doyulmaz. Sevimle kanılmaz Bu görgü

3. **yavrusunun:-s, -u, -n, -un**

Diğer 63
Mısra: 18

Çok küçük yaşta olan insan veya hayvan.

türlü sıkıntılar çekerek âlem-i hestîye getirdiği evladının sevgili yavrusunun ciğerparesinin istikmâl-i huzur u aramı

4. yavru:

Diğer 66

Mısra: 17

Çok küçük yaşta olan insan veya hayvan.

Bu güzel melek bu sevimli yavru bu huri-zâd göz önünde
tecessüm etmiş neşve-yi ruh kadar latiftir. O melâhati o vaziyet-i

5. yavru:

Diğer 69

Mısra: 8

Çok küçük yaşta olan insan veya hayvan.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde kırlarda

yay-:

1. yayıyordu.:-iyor, -du

Diğer 47

Mısra: 18

Etrafa dağılmasını sağlamak.

gizleniyor kâh arz-ı çehre ederek bulut
yığınları üstüne nurunu yayıyordu.

yayılıp:

1. yayılıp:

Diğer 47

Mısra: 4

Etrafa dağılmasını sağlamak.

taftaki sık bir ormandan derenin kenarına kadar olan bir sırt
üzerine yayılıp otlamakta bulunan koyunların arasından aralık

2. yayılıp:

Diğer 61

Mısra: 5

Etrafa dağılmasını sağlamak.

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti bu güzelliği
temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

3. yayılıp:

Diğer 61

Mısra: 19

Etrafa dağılmasını sağlamak.

bir ormandan dere kenarına kadar olan bir sırt üzerine yayılıp
otlamakta bulunan sürünün arasında kuzu meleyişleri gelir.

yaz:

1. yaz:

Diğer 65

Mısra: 3

21 Haziran'da başlayıp 23 Eylül'de sona eren, ilkbaharla sonbahar arasındaki yılın en sıcak mevsimi.

Valide yaz kış meyve verici bir şecer daha doğrusu
menba-ı ensâl-ı beşerdir.

2. yaz:

Diğer 73

Mısra: 14

21 Haziran'da başlayıp 23 Eylül'de sona eren, ilkbaharla sonbahar arasındaki yılın en sıcak mevsimi.

Oğlum Niçin deyince ben Lale kırmızıdır.
Ateş de ona benzer Fakat böyle de değil. Yaz günü su kenarlarında bağ

3. yazın:-ın

Diğer 73

Mısra: 22

21 Haziran'da başlayıp 23 Eylül'de sona eren, ilkbaharla sonbahar arasındaki yılın en sıcak mevsimi.

hareket edemez . İnsan üşür. Vücut rahatsız olur. Sıcağa ihtiyaç görünür. Ha Hatıra geliyor ki yazın sıcak aylarında vücudumuz

yaz-:

1. yazılmış:-il, -miş

Diğer 2

Mısra: 1

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene zarfında yazılmış

manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten bunların

2. **yazmak:-mak**

Diğer 21

Mısra: 3

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

İstedim yazmak cevâbın ol zamân
İşlerim tehîre bâisdi hemân

3. **yazmaya:-ma, -y, -a**

Diğer 21

Mısra: 6

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

Ben meşâgilden bugün âzâdeyim
Elde hâme yazmaya âmâdeyim

4. **yazarken:-ar, -ken**

Diğer 51

Mısra: 17

Yazma esnasında.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını
yazarken beğenir.
Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup
biter.

5. **yazdığını:-dık, -ı, -n, -ı**

Diğer 51

Mısra: 17

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını
yazarken beğenir.
Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup
biter.

6. **yazdığı:-dık, -ı**

Diğer 53

Mısra: 9

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

azdır. Söyler gibi yazıyor. Yazdığı şeyler
fesahat-ı müeddâ
haysiyetiyle talim-i zemzeme-yi hikmet ü
marifet eyliyor. Bu

7. **yazıyor.:-ı, -yor**

Diğer 53

Mısra: 9

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

azdır. Söyler gibi yazıyor. Yazdığı şeyler
fesahat-ı müeddâ
haysiyetiyle talim-i zemzeme-yi hikmet ü
marifet eyliyor. Bu

8. **yazacağım:-acak, -ım**

Diğer 60

Mısra: 11

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım
İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler
ile döşenir

9. **yazmak:-mak**

Diğer 62

Mısra: 10

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır.
Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar
şeyler bellemek

10. **yazmaya:-ma, -y, -a**

Diğer 64

Mısra: 2

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

Valide mahsul-i ömrünün yadigâr-ı hayatının
ciğerparesinin
yürümeye söylemeye okumaya yazmaya
başladığı zaman

11. **yazmayı:-ma, -y, -ı**

Diğer 69

Mısra: 11

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

yazmayı öğrenir. Her şeyi sorar. Her şeyi
anlamak

ister. Artık bu çocuk âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete

12. **yazar:-ar**

Diğer 72

Mısra: 12

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

Pederimi validemi akrabamı göremiyorum.
Oğlum beş yaşına girdi. Benimle güzel güzel konuşur okur yazar anlatır

13. **yazmakla:-mak, -la**

Diğer 80

Mısra: 17

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

Bu karlı gecede bir delikanlı sevgilisine bir mektup yazmakla meşgul bir kız ona cevap hazırlamakla mütelâşî

yazıcı:

1. **yazıcının:-n, -ın**

Diğer 63

Mısra: 2

Yazma işi ile meşgul olan, kâtip.

Hele böyle söz yarışlarında birinciliği kazandığını gören yazıcının gönlünde beliren sevinç ötekilerinin bin kat üstündedir.

yazık ki:

1. **yazık ki:**

Diğer 71

Mısra: 26

Kelime Tipi: -

Ne yazık ki! Maalesef.

bir hüzn-i latif bürürmüş. Mehtap zamanı pek bedî imiş. İştihorum.
Yazık ki ben göremiyorum

yazık oldu:

1. **yazık oldu:-du**

Diğer 86

Mısra: 15

Kelime Tipi: -

Boş yere zarar gördü, ziyan oldu.

Yazık oldu Emîne Nâdire Hanım gitti.

ye-:

1. **yer:-r**

Diğer 51

Mısra: 18

Ağızda çiğneyerek yutmak.

İnsan söylediğini söylerken yazdığını yazarken beğenir.
Yer içer sever eğlenir hepsi ibtidada olup biter.

2. **yemesi:-me, -s, -i**

Diğer 60

Mısra: 2

Ağızda çiğneyerek yutmak.

Karada denizde her türlü insan hayvan bulunduğu hepsinin de yemesi içmesi başka olduğu gibi bunların renkleri

3. **yediğimiz:-dik, -imiz**

Diğer 81

Mısra: 1

Ağızda çiğneyerek yutmak.

Düşünelim yediğimiz içtiğimiz giydiğimiz ve daha sair muhtaç olduğumuz şeyler hep ilim ve fen sayesinde hasıl

4. **yemek:-mek**

Diğer 85

Mısra: 4

Ağızda çiğneyerek yutmak.

Yaşamaklık ne demek

Nedir içmekle yemek

yedikule:

1. **yedikule:**

Diğer 79

Mısra: 16

İstanbul'da bir semt. Adını, tarihî yarımadaı çevreleyen İstanbul surlarının semtte bulunan yedi kulesinden almaktadır.

mebânî-yi aliyesi çeşmân-ı iştihakımı tezyin etti.

Yedikule arasından geçerken Hazret-i Fatih'in
ulüvv-1 şan

vedinci:

1. yedinci:

Diğer 1

Mısra: 7

Yedinci, sıra sayı sıfatı.

Edirne'de Topçu Yedinci Alay efrad-ı fezâil-i
nihâdından
Mehmet Şeref Bey biraderimizin takrizidir

vek-âvâz:

1. yek-âvâz:

Diğer 85

Mısra: 6

Bir tarzda, tek sesli.

Şair-i zî-kudret Sâmih ve Müstecâbizâde
İsmet Beylerin
yek-âvâz irtical olarak inşat eyledikleri bir
şiiir-i rengîn-i âşıkaneeye

vek-cihet:

1. yek-cihet:

Diğer 6

Mısra: 10

Fikirleri bir, ortak olma.

Revnağ-efzâ-yı cihân-ı ma'rifet
Hep duâ-hânız gönüller yek-cihet

yekdiğeri:

1. yekdiğerini:-n, -i

Diğer 52

Mısra: 22

Bir diğeri, ötekisi.

Fecr de parlak idi. Fakat Fecr ile Tulû'ı
arasındaki
fark yekdiğerini müteakiben rüyet ve mütalaa
ile anlaşılır.

2. yekdiğerini:-n, -i

Diğer 87

Mısra: 8

Bir diğeri, ötekisi.

lebrîz-i şevk u şâdîdir. Mensûbîn-i din-i
Mübîn-i Ahmedî

yekdiğerini tebrik ile uğraşiyor. Küçükler
büyüklerin ellerini

yektâ-yı cihânsın:

1. yektâ-yı cihânsın:-sın

Diğer 14

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Dünyada eşi, benzeri olmayan.

Bir nazîrin gelmemiştir bî-bedelsin bî-bedel
İşte yektâ-yı cihânsın sen hakîkî söylerim

yemiş verir.:

1. yemiş verir.:-ir

Diğer 60

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Meyve vermek.

süslenir ağaçlar yapraklanır bahar açar yemiş
verir. Dereler
ırmaklar şırıl şırıl akar çağlar . Kuşların
civıltısı her tarafı

yeni:

1. yenisi:-s, -i

Diğer 76

Mısra: 24

Hiç kullanılmamış olan, eskinin zıddı.

Camilerde dahi tehiyyat vardır eksik ve kırık
kandiller
var ise yenisi alınır. Fitiller yağlar hazırlanır.
Minarelerin şerefelerine

yenikapı:

1. yenikapı:

Diğer 79

Mısra: 18

*Yenikapı İstanbul'un Fatih ilçesi sınırları
içinde Marmara Denizi sahilinde yer alan bir
semittir.*

u satvetini tahattur ettim. O andaki hissiyatım
pek latif idi.
Samatya'dan sonra Yenikapı temasına
doyulmaz bir güzellik

yer:

1. yeri:-i

Diğer 6

Mısra: 32

Bulunulan konum, yer, mekan.

Gark-ı nûr etti füyûzun Hâverî
Kıpladı envâr-ı adlin her yeri

2. yerde:-de

Diğer 51

Mısra: 9

Bulunulan konum, yer, mekan.

eserle müessiri şu anda ve bir yerde temaşa
ederek bahtiyar
oluyorum

3. yer:

Diğer 61

Mısra: 14

Bulunulan konum, yer, mekan.

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de
başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün
eşya sanki

verinden oynat:-

1. yerinden oynatıyordu.:-ıyor, -du

Diğer 79

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

*Sarsmak, başka yere kaldırmak, yerini
değiştirmek.*

mâli kalpleri galeyana getirmek değil en
mürde dilleri bile
yerinden oynatıyordu. Bu hâl içinde ciyâdet-i
hava ve letafet-i

verli:

1. yerli:

Diğer 75

Mısra: 18

*Bulunduğu ülkeye has olan, o yere âit
nitelikleri taşıyan.*

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur
Şalon'un altı kişiden
mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden
ibaret yerli çalgı

veryüzü:

1. yeryüzü:

Diğer 60

Mısra: 12

Zemin, arz, yaşanılan dünya.

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım
İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler
ile döşenir

2. yeryüzünü:-n, -ü

Diğer 61

Mısra: 9

Zemin, arz, yaşanılan dünya.

altına gizlenerek yeryüzünü gölgelendirir. Bu
sırada birbirini
çok seven bir kıvla bir delikanlı odanın
bahçeye bakan

yeşil:

1. yeşil:

Diğer 17

Mısra: 4

*Sarı ile maviden oluşan ve genellikle
bitkilerde görülen renk.*

Ediyordu beni ol dem intâk
O yeşil kırdâ çiçekler güller

2. yeşil:

Diğer 47

Mısra: 1

*Sarı ile maviden oluşan ve genellikle
bitkilerde görülen renk.*

Bulduğum nokta bir ovaya hâkim yeşil bir
tepedir ki
yanından hazin hazin bir cûy-bâr akıp
gidiyordu. Karşı

3. yeşil:

Diğer 57

Mısra: 13

*Sarı ile maviden oluşan ve genellikle
bitkilerde görülen renk.*

Karşı yakanın yeşil tepelerini bayırlarını
ormanlarını bunlar
arasındaki gayet güzel hanelerle nazar-rübâ
köşkleri safalı

4. yeşil:

Diğer 60

Mısra: 12

Sarı ile maviden oluşan ve genellikle bitkilerde görülen renk.

hoşa gidenlerden burada birkaçını yazacağım
İlk yaz yeryüzü yeşil otlar türlü türlü çiçekler
ile döşenir

5. yeşil:

Diğer 61

Mısra: 18

Sarı ile maviden oluşan ve genellikle bitkilerde görülen renk.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık
aralık horoz
sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli
sevimli akar. Yeşil

6. yeşil:

Diğer 62

Mısra: 1

Sarı ile maviden oluşan ve genellikle bitkilerde görülen renk.

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları
çiçekleri kımlıdır.
Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk
vardır.

yetiş-:

1. yetişir.:-ir

Diğer 44

Mısra: 2

Yetişmek II büyümek.

Cehalet sefaletin sütanasıdır. Daim oldukça o
nevzat büyür
yetiştir.

2. yetişip:-ip

Diğer 62

Mısra: 8

(Bitki için) Gelişip büyümek, olmak.

Bir adam iş öğrettiği bir çırağın okuttuğu bir
çocuğun
ektiği bir fidanın yetişip büyüdüğünü iyi ve
güzel olduğuna

3. yetişir.:-ir

Diğer 65

Mısra: 14

*Bir devirde yaşamış olmak, bir kimse
veya zamânı görmüş olmak.*

âlem-i insaniyete cihan-ı medeniyete büyük
büyük hizmetler
eder nice bin vücut yetişir.

4. yetişir.:-ir

Diğer 69

Mısra: 2

*Bir devirde yaşamış olmak, bir kimse
veya zamânı görmüş olmak.*

eder ki bu silsile içinde âlem-i insaniyete
cihan-ı medeniyete
büyük büyük hizmetler eder nice bin vücut
yetiştir.

yetiştir-:

1. yetiştirmiş:-miş

Diğer 68

Mısra: 18

*Eğitip belli bir seviyeye gelmesini
sağlamak.*

hazinelere saadet ve safalarına nailiyet
demektir.

Evlat Bir ailenin vasıta-yı mesudiyetidir. Evlat
yetiştirmiş

2. yetiştirdiği:-dik, -i

Diğer 69

Mısra: 19

*Eğitip belli bir seviyeye gelmesini
sağlamak.*

yetiştirdiği evlat cemiyet-i beşeriyeye ettiği
hizmetlere
mukabil iktisap eylediği medar-ı maişetle
valideynini mesut

yetiştire(bil)-:

1. yetiştirememesi:-me, -me, -s, -i

Diğer 81

Mısra: 5

*Yetiştirme ihtimali veya imkânı
bulunmak.*

yetiştirememesi tarlalara bağlara arız olan
hastalığın
izalesi çaresi bilinmemesi hep fenne
aşinasızlıktan ileri gelir.

vevm-i veladet-i hümayunlarına:

1. vevm-i veladet-i hümayunlarına:-lar, -i, -n, -a

Diğer 70

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Padişahın dünyaya geldiği gün.

bî-minnetimiz şevketli padişahımız efendimiz
hazretlerinin
yevm-i veladet-i hümayunlarına müsadif
olmak hasebiyle bir

yığın:1. **yığınları:**-lar, -ı**Diğer 47**

Mısra: 17

*Yığılmış şeylerden meydana gelen
tepecik, küme.*

gizleniyor kâh arz-ı çehre ederek bulut
yığınları üstüne nurunu
yayıyordu.

yıka-:1. **yıkamış:**-miş**Diğer 76**

Mısra: 15

Su veya başka bir sıvı ile temizlemek.

olan eşyayı getirip yıkamış temizlemiş
oldukları dükkânlarına
sırasıyla koymuşlar üzerlerine Ramazan-ı
şerife mahsus

yıkan:1. **yıkanır:**-ır**Diğer 76**

Mısra: 7

Su ile bir şey temizlenmek.

Taşlar yıkanır bakır kapları kalaycıya gider.
Lambalar şamdanlar
fenerler tablolar silinir temizlenir. Her taraf
dayanır

yıl:1. **yıl:****Diğer 86**

Mısra: 3

Sene.

Bu ma'süme dokuz yıl oldu dem-sâz
Düşer kalkar güler ağlardı kış yaz.

yılankavi:1. **yılankavi:****Diğer 72**

Mısra: 21

Yılan gibi kıvrılan, döne döne giden.

beride bağlar bahçeler bunlarla şehir arasından
yılankavi
mecralar içinde cereyan eden nehrin
göründüğü gibi şehirde

yılbaş:1. **yılbaşında:**-n, -da**Diğer 62**

Mısra: 11

Ocak ayının birinci günü, yılın ilk günü.

üzere mektebe giden bir çocuğa yılbaşında
sınıfında
birinci çıktığından dolayı yaldızlı güzel
kitaplar hediyeler

yine:1. **yine:****Diğer 46**

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamında zarf.

yine o çağlarda fakat esir-i firâş bir genç için
günde
birkaç defa doktorlar gelerek her türlü
teşebbüsât icra olunur.

2. **yine:****Diğer 61**

Mısra: 22

"Bir daha, tekrar" anlamında zarf.

Çoban sopasına yaslanarak gelişi güzel
kavalını çalar. Bülbüller
yanık yanık öter. Yine bu sırada çıkan güzel
bir rüzgâr

3. **yine:****Diğer 62**

Mısra: 6

"Bir daha, tekrar" anlamında zarf.

toplayıp insanlığa yarayıcı güzel huyları
anlatıcı bir kitap
okuyup dinleten bir babanın zevki yine
başkadır.

4. yine:

Diğer 62

Mısra: 14

"Bir daha, tekrar" anlamında zarf.

verilirken herkesin el çırparak alkışlarını
gören bir babanın
zevki yine başka türüdür.

5. yine:

Diğer 67

Mısra: 6

"Bir daha, tekrar" anlamında zarf.

Uyku girer mi nazar-ı şefkate
Sen yine dal tatlı hayâlâtına

6. yine:

Diğer 70

Mısra: 6

"Bir daha, tekrar" anlamında zarf.

ryd-1 millî-yi feyz-i tecellidir.
Bugün kulûb-ı safiye-yi millet yine bir hatıra-
yı mübeccelenin

7. yine:

Diğer 75

Mısra: 25

"Bir daha, tekrar" anlamında zarf.

sonra gagasıyla su alarak yine havalanması o
derece hoş
ve şevk-efzâ idi. Hava masum gönülleri kadar
saf Sema

8. yine:

Diğer 87

Mısra: 2

"Bir daha, tekrar" anlamında zarf.

Ramazan kesirü'l-feyezân ki ulvi neşveler
ruhani safalarla
cihanı envâr-ı feyz-â-feyzine gark etti. Kâinat
yine bir letafet-i

9. yine:

Diğer 87

Mısra: 6

"Bir daha, tekrar" anlamında zarf.

mebhût ve hayran kaldı. Sâkinân-ı arzın
milyonlarca
erbab-ı imanı yine bir hatıra-yı mübeccelenin
yâd ve idrakiyle

yirmi:

1. yirmi:

Diğer 74

Mısra: 17

"Yirmi" sayı sıfatı.

ki burası on beş yirmi seneden beri mütenevvi
müteaddit
ağaçlar ilavesiyle hakikaten bağ-ı İrem hâline
getirildi. Bahar

2. yirmi:

Diğer 75

Mısra: 18

"Yirmi" sayı sıfatı.

çalgıları Selanik'ten gelmiş olan meşhur
Şalon'un altı kişiden
mürettep ince saz takımıyla yirmi kişiden
ibaret yerli çalgı

3. yirmi:

Diğer 77

Mısra: 21

"Yirmi" sayı sıfatı.

bir şoseyi yirmi dakikada katederek istasyona
vasıl oldu.
O akşam gelecek olan Viyana treninin saat üçe
kadar uzayacağı

yivip içip:

1. yiyip içip: -ip

Diğer 83

Mısra: 20

Kelime Tipi: -

Karın doyurmak, beslenmek.

Evet refâh onunladır.

Yiyip içip çalışmayan

yok:

1. yok:

Diğer 3

Mısra: 13

*Bulunmayan, mevcut olmayan nesne,
kimse vesaire, varlığı bulunmayan şey.*

San'at-ı îcâdına yok intihâ

Cümlesin göstermede arz u semâ

2. yok:

Diğer 14

Mısra: 1

*Bulunmayan, mevcut olmayan nesne,
kimse vesaire, varlığı bulunmayan şey.*

Meh-likâsın dil-firîbsin yok nazîrin dilberim
Sen dururken sevdiğim ben başka dil-ber
n'eylerim

3. yok:

Diğer 18

Mısra: 4

*Bulunmayan, mevcut olmayan nesne,
kimse vesaire, varlığı bulunmayan şey.*

Mısrâ' -ı âtîyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfi o şühun etmemek kâbil mi zâr

4. yoktur:-tur

Diğer 55

Mısra: 2

*Bulunmayan, mevcut olmayan nesne,
kimse vesaire, varlığı bulunmayan şey.*

Tulû' dan evvel intişar eden Fecr nam eser-i
naçizanemde
Kimse yoktur ki zade-yi tabını mahsul-i sayini
evladi

5. yoktur:-tur

Diğer 82

Mısra: 7

*Bulunmayan, mevcut olmayan nesne,
kimse vesaire, varlığı bulunmayan şey.*

tamamıyla güzellik yoktur. Çünkü mahlukatın
ahsen ve eşrefi
olan insan bile şaibe-yi noksanîden azade
olamamıştır.

6. yoktur:-tur

Diğer 82

Mısra: 14

*Bulunmayan, mevcut olmayan nesne,
kimse vesaire, varlığı bulunmayan şey.*

temaşa edilecek olursa her hâlinde bir noksana
tesadüf
muhakkaktır. Demek güzellikte tekemmül
yoktur.

7. yoktu:-du

Diğer 86

Mısra: 8

*Bulunmayan, mevcut olmayan nesne,
kimse vesaire, varlığı bulunmayan şey.*

Tedâvî etti doktorlar dem-â-dem
Ecel gelmişti mühlet yoktu biraz.

8. yoktur:-dur

Diğer 87

Mısra: 23

*Bulunmayan, mevcut olmayan nesne,
kimse vesaire, varlığı bulunmayan şey.*

Bugün bir Müslüman yoktur ki kalbi nur-ı
hakikat ile
tenvir edilmiş olmasın. Bugün bir ehl-i tevhit
bulunmaz ki

yok idi.:

1. yok idi.:-i, -di

Diğer 78

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

*Bulunmayan, mevcut olmayan (nesne,
kimse vb.).*

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail
olup sabah
açıldı. Vagonda üçümüzden başka kimse yok
idi. Arkadaşlarım

yok ki:

1. yok ki:

Diğer 66

Mısra: 23

Kelime Tipi: -

Yok(tur) ki!.

ki kalbi de pür-şevk ü neşât Kim bilir ne kadar
lahuti ne
kadar semavi ne kadar tatlı hayalat ile meşgul
Ne güzel yatmış

yokla-:

1. yoklar:-r

Diğer 70

Mısra: 20

*Elle dokunup durumunu incelemek, var
mı yok mu diye anlamaya çalışmak, kontrol
etmek.*

Âmâ da rüya görür. Evet âmâ tesadüf ettiği
şeyleri eliyle
yoklar koklar tadar. Ondan sonra kendisince
tahayyül eder.

2. **yoklarım.:-r, -ım**

Diğer 72

Mısra: **16**

Elle dokunup durumunu incelemek, var mı yok mu diye anlamaya çalışmak, kontrol etmek.

seviyorum. Lakin heyhat ki göremiyorum
Her şeye temas eylerim. Yoklarım. Bunların
hepsinin ne

vol al-:

1. **yol alıyordu.:-ıyor, -du**

Diğer 73

Mısra: **3**

Kelime Tipi: -

Yolda ilerlemek.

savurarak tepelerin eteklerini dolaşiyor yol
alıyordu.
Çoluk çocuk da kalktı. Sobayı ateşledik. Meşe
yarmaları

2. **yol alıyor.:-ıyor**

Diğer 79

Mısra: **7**

Kelime Tipi: -

İlerlemek.

posta vapuru dumanını savurarak yol alıyor
balıkçı kayıkları
martı kuşlarının şenâverliği hoş bir manzara
teşkil ediyordu.

volcu:

1. **yolcular:-lar**

Diğer 77

Mısra: **26**

Yolculuğa çıkmış kimse, sâlik.

sonra bilet çanı tanîn-endâz oldu. Biletimi
aldım. Tren geldi.
Yolcular binmeye başladı. Ben de bir vagona
râkib oldum.

volculuk:

1. **yolculuğun:-un**

Diğer 78

Mısra: **6**

*Ülkeden ülkeye veya bir ülke içinde bir
yerden bir yere gidiş veya geliş, gezi, seyahat,
sefer.*

da dost peyda eder. Bilmediğini öğrenir
görmediğini görür.
Hususiyle böyle refik-i muvafık da oldu mu
artık o yolculuğun

2. **yolculuk:**

Diğer 78

Mısra: **4**

*Ülkeden ülkeye veya bir ülke içinde bir
yerden bir yere gidiş veya geliş, gezi, seyahat,
sefer.*

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya
başladık.

Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar
hoştur. İnsan birçok

yoldaş:

1. **yoldaşımın:-ım, -ım**

Diğer 52

Mısra: **17**

Kader birliği yapılan arkadaş, dost.

yoldaşımın hâver-i kariha-yı safvet-i
sarîhasından şule-hîz ve
mîzâb-ı hâme-yi fesahat-câmesinden sahâif-i
âlem-i matbuata

yukarı:

1. **yukarı:**

Diğer 74

Mısra: **16**

Bir şeyin üst bölümü, fevk, aşağı karşıtı.

gözlü kârgir iki büyük köprü vasıtasıyla
geçilir.
Tavuk Ormanı berzahtan yukarı ikinci parçaya
denilir

yumurta:

1. **yumurta:**

Diğer 76

Mısra: **11**

*Kümes hayvanları ve özellikle tavuk
tarafından yumurtlanan, beslenmede çok
önemli bir yeri olan, protein ve lipit
bakımından çok zengin, üstü beyaz, kırılğan
bir kabukla kaplı, beyzî biçimde bir besin
maddesi.*

yumurta havyar pestil hoşafılık üzüm
reçeller turşuların

enva'ı vesaire gibi iftarlık sahurluk me'külât u meşrubat-ı

yuva:

1. **yuvalarına:-lar, -ı, -n, -a**

Diğer 47

Mısra: 7

Kuşların ve başka hayvanların barınmak, yumurtlamak, kuluçkaya yatmak, yavrularını büyütmek veya yavrulamak için türlü şeylerden yaptıkları ve türlü biçimlerde hazırladıkları barınak.

rüzgâr çıktı. Kuşlar cıvıldayarak yuvalarına sokulmaya başladı.

Afaka bir hüzn-i garip çöktü. Eşya hab-ı sükûta dalıyor.

2. **yuvasında.:-s, -ı, -n, -da**

Diğer 80

Mısra: 7

Kuşların ve başka hayvanların barınmak, yumurtlamak, kuluçkaya yatmak, yavrularını büyütmek veya yavrulamak için türlü şeylerden yaptıkları ve türlü biçimlerde hazırladıkları barınak.

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti. Saat bir buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes akşam taamını

yüklenmiş olan:

1. **yüklenmiş olan:-an**

Diğer 78

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Bir yükü taşımayı üstüne almış olmak.

zevkine doyumalmaz.

Bizi yüklenmiş olan tren süratle kat' -i mesafeye başladı.

yüksek:

1. **yükselmekte:-l, -mekte**

Diğer 46

Mısra: 23

Yükseğe çıkmak, normal kabul edilen seviyenin üzerine çıkmak.

şevâhik-ı cibâle tatlı tatlı akisler bırakmakta bir taraftan yükselmekte

bulunan mah-ı münîrde hafif hafif lem'a-nisâr olmakta

2. **yüksek:**

Diğer 72

Mısra: 20

Altı ile üstü arasındaki uzaklık çok olan, alçak karşıtı.

Sabahleyin uyandım. Mürtefi bir noktada bulunan odamın penceresinden bakıyordum. Uzakta yüksek tepelerle biraz

yüksel-:

1. **yükseliyordu.:-iyor, -du**

Diğer 80

Mısra: 4

Yükseğe çıkmak, normal kabul edilen seviyenin üzerine çıkmak.

iniyor. Soba dumanları şehrin üstünde hafif bir bulut tabakası teşkil edecek gibi yükseliyordu. Gird-bâd

yürü-:

1. **yürümeye:-me, -y, -e**

Diğer 64

Mısra: 2

(Çocuk için) Ayakları üzerinde dolaşabilecek duruma gelmek.

Valide mahsul-i ömrünün yadigâr-ı hayatının ciğerparesinin yürümeye söylemeye okumaya yazmaya başladığı zaman

2. **yürümesi:-me, -s, -i**

Diğer 66

Mısra: 8

(Çocuk için) Ayakları üzerinde dolaşabilecek duruma gelmek.

Çocuk pek sevimlidir. Çünkü iki muhabbetli kalbin hüsn-i imtizaç ve irtibatından tahassul etmiştir. Bir masumun yürümesi

3. **yürümeye:-me, -y, -e**

Diğer 69

Mısra: 8

(Çocuk için) Ayakları üzerinde dolaşabilecek duruma gelmek.

aylar seneler geçer. Bu latif masum bu güzel
evlat bu sevimli
yavru söylemeye yürümeye başlar. Bahçelerde
kırlarda

4. **yürüyordu.:-yor, -du**

Diğer 73

Mısra: 1

İlerlemek, yol almak.

Sokaktan gelenler geçenler hızlı hızlı
yürüyordu. İstasyondan
henüz hareket eden tren düdüğünü çalarak
dumanını

5. **yürüyorlardı.:-yor, -lar, -dı**

Diğer 80

Mısra: 12

İlerlemek, yol almak.

çalgılara gitmek üzere sokağa çıkanlar
sarınmış bürünmüş
kukulelerini çekmiş oldukları hâlde
yürüyorlardı. Bir

yüz:

1. **yüze:-e**

Diğer 44

Mısra: 7

Sima, çehre, surat.

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir.
Zira o yüze
gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

2. **yüzünden:-üñ, -den**

Diğer 59

Mısra: 22

Sima, çehre, surat.

Ki dûrdan görüyorsun cemâl-i cânânı
Yüzünden eyleyerek iktibâs-ı nûr-ı safâ

3. **yüzüne:-ü, -n, -e**

Diğer 59

Mısra: 25

Sima, çehre, surat.

tıfl-ı şîr- hârin yüzüne vurmuş. Validesi
yanında yatıyor. Bu
validenin birkaç güne kadar tenezzühten avdet
edecek olan

4. **yüzleri:-leri**

Diğer 60

Mısra: 3

Sima, çehre, surat.

yüzleri sesleri sözleri duyguları düşünceleri de
biri birine
uymaz.

5. **yüzü:-ü**

Diğer 61

Mısra: 17

Sima, çehre, surat.

güzellik kaplar. Her şeyin yüzü güler . Aralık
aralık horoz
sesleri kuş cıvıltıları işitilir. Dereler sevimli
sevimli akar. Yeşil

6. **yüzü:-ü**

Diğer 62

Mısra: 15

Sima, çehre, surat.

Mışıl mışıl uyumakta olan bir çocuğun yüzü
parıldar.

Dudakları ara sıra gülümser gibi olur. Dağınık
saçlarını dalgalandıran

7. **yüz:**

Diğer 66

Mısra: 20

Sima, çehre, surat.

masumanesi ne kadar tabii ne kadar ulvi ne
kadar şairane.
Ey neşve sen kanatlansan da böyle olmazdın
Yüz

8. **yüzü:-ü**

Diğer 66

Mısra: 13

Sima, çehre, surat.

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa
etmekte olan bir
validenin yüzü de o kadar latiftir.

9. **yüzü:-ü**

Diğer 66

Mısra: 14

Sima, çehre, surat.

nâimin yüzü ne kadar güzel ise onu temaşa
etmekte olan bir
validenin yüzü de o kadar latiftir.

10. **yüzü:-ü**

Diğer 69

Mısra: **22**

Sima, çehre, surat.

ve bahtiyar olarak geçindirir.

Elhasıl evladın ne olduğunu anlamak için evlat yüzü görmek

yüzlerce:

1. **yüzlerce:**

Diğer 65

Mısra: **15**

Pek çok, çok sayıda.

Mesela bir muallim görülür ki yüzlerce

talebeye sızık

ve istikametten ibaret olan şâh-râh-ı necatı

selamet-i fikir

Z / Ẓ / Z̤ / Z̥

zade-yi tabiatının:

1. **zade-yi tabiatının:-i, -n, -in**

Diğer 2

Mısra: **4**

Kelime Tipi: -

Kabiliyetinden doğmuş.

ekserisi gazetelerde neşrolunmuş idi.

Mahsul-i sayinin zade-yi tabiatının mahv u

nâbüd olmasına

zade-yi tabını:

1. **zade-yi tabını:-i, -n, -i**

Diğer 55

Mısra: **2**

Kelime Tipi: -

Bir kimsenin kabiliyetinden, tabiatından meydana gelen eseri.

Tulû'dan evvel intişar eden Fecr nam eser-i

naçizanemde

Kimse yoktur ki zade-yi tabını mahsul-i sayini

evladı

zâhir:

1. **zahirini:-i, -n, -i**

Diğer 77

Mısra: **13**

Bir şeyin görünen tarafı, dış yüzü, dış görünüşü. II Beden.

etmek ibadet eylemek için zahirini bâtınını

pak u tâhir

edip müheyya dururlar. Hasılı ağniyâ fukara hâlli hâlince

zahmet:

1. **zahmetler:-ler**

Diğer 63

Mısra: **16**

Sıkıntı, eziyet, güçlük, zorluk.

saadetin masdarı beşeriyetin muhyî-yi yegânesidir.

Valide bin türlü zahmetler bin türlü meşakkatler bin

zail olup:

1. **zail olup:-up**

Diğer 78

Mısra: **13**

Kelime Tipi: -

Sona ermek, yok olmak, ortadan kalkmak.

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail

olup sabah

açıldı. Vagonda üçümüzden başka kimse yok

idi. Arkadaşlarım

zâil olur:

1. **zâil olur:-ur**

Diğer 10

Mısra: **7**

Kelime Tipi: -

Yok olmak, ortadan kalkmak.

Ân-ı civânî dahi zâil olur şüphesiz

Vakt-i nedâmet gelir ömür ise eyler güzer

zâir:

1. **zâir:**

Diğer 86

Mısra: **11**

Ziyâret eden kimse, ziyâretçi.

Âh ey zâir

Veremin pençe-yi hûn-hârına düştü bitti

zamân:

1. zamân:

Diğer 6

Mısra: 3

An, vakit, zaman.

Gelmedi gelmez nazîrin bir zamân
Bu duâyı eyleriz vird-i zebân

2. zamân:

Diğer 11

Mısra: 2

An, vakit, zaman.

Sa' y edip tahsîl-i ilm etmek için
İstemez teşvîk asla her zamân

3. zamân:

Diğer 21

Mısra: 3

An, vakit, zaman.

İstedim yazmak cevâbın ol zamân
İşlerim tehîre bâisdi hemân

4. zamân:

Diğer 24

Mısra: 1

An, vakit, zaman.

Lütf-i Bârî'yi unutmam her zamân ben şâkirim
Doğdu bin üç yüz sekizde nûr-ı aynım
Şâkir'im

5. zaman:

Diğer 45

Mısra: 15

An, vakit, zaman.

eder. Bunlara cevap alınacağı bir zaman
şimendiferin hayli
uzaklaşmış olduğunu görür onlara gelen hâl-i
hüzn-i iştimâli

6. zamanın:-in

Diğer 45

Mısra: 8

An, vakit, zaman.

Allahu Ekber gülbang-ı muvahhidanesiyle
ibadet
vaktini halka i' lan eder. İşte ben bu zamanın
hâlinden istifade

7. zamanda:-da

Diğer 46

Mısra: 8

An, vakit, zaman.

teslim ve emanet edişindeki hâl-i esef-engîzi
düşünür ağlarım.
Akşam garipliği çökmüş bir zamanda levha-yı
gurubu temaşa

8. zaman:

Diğer 47

Mısra: 22

An, vakit, zaman.

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar
temaşaya koyulduğum
zaman bir sada-yı gaybın Zîb ü ziynete
aldanma

9. zamanının:-i, -n, -in

Diğer 47

Mısra: 9

An, vakit, zaman.

Akşam zamanının hasıl ettiği eser-i hüzn
beni daima
müteessir ettiğinden midir nedir temasına
daldığım

10. zaman:

Diğer 57

Mısra: 11

An, vakit, zaman.

Mehtap latif hava saf sema berrak olduğu bir
zaman
insan bir yalıda bulunsa

11. zamanda:-da

Diğer 59

Mısra: 13

An, vakit, zaman.

sesi gelir. İnsan bu zamanda kalbini dinler.
Derin derin düşünür.
Nesim-i hafif ağaçların yapraklarını taraç eder.

12. zaman:

Diğer 64

Mısra: 2

An, vakit, zaman.

Valide mahsul-i ömrünün yadigâr-ı hayatının
ciğerparesinin
yürümeye söylemeye okumaya yazmaya
başladığı zaman

13. **zamanında:-ı, -n, -da**

Diğer 64

Mısra: 14

An, vakit, zaman.

önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte bunun içindir ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket vaktinde zaruret

14. **zamanlardır.:-lar, -dır**

Diğer 67

Mısra: 13

An, vakit, zaman.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm zamanlardır. Tıfl-ı nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı kırmızı yanaklarına

15. **zamanlarım:-lar, -ım**

Diğer 67

Mısra: 13

An, vakit, zaman.

kıymetli zamanlarım da böyle düşündüğüm zamanlardır. Tıfl-ı nâimin karşısına geçerim gâh dudaklarımı kırmızı yanaklarına

16. **zaman:**

Diğer 72

Mısra: 4

An, vakit, zaman.

kalbiyeyi keyfiyet-i aşkı tefsire çalışan bu çalgılardan keman pek hoşuma gider. Bu olsa olsa kalple birçok zaman

17. **zaman:**

Diğer 73

Mısra: 15

An, vakit, zaman.

ve bahçelerde gezip oturduğumuz zaman saf güzel iyi hava teneffüs ederek kalbimizde fikrimizde vicdanımızda inşirah

18. **zamanı:-ı**

Diğer 73

Mısra: 19

An, vakit, zaman.

ve mekânda onları ister. Kış zamanı soğuktur. Tesir-i

bürüdetle vücut sıkılır küçülür deveran-ı dem faalane

19. **zamanında:-ı, -n, -da**

Diğer 74

Mısra: 13

An, vakit, zaman.

da Edirne'nin fethi zamanında dikilmiş pek çok ulu ağaçlar vardır. Aşağıda kalan birinci parçaya asırlar yadigarı üçer

20. **zaman:**

Diğer 79

Mısra: 21

An, vakit, zaman.

bulunan kavsi dolaşmaya başladığımız zaman Adalar Kadıköy Üsküdar ciheti boğaz medhali Galata Beyoğlu tarafları

21. **zaman:**

Diğer 80

Mısra: 8

An, vakit, zaman.

evinde Kuşlar bile yuvasında. Gece hulul etti. Saat bir buçuk. Zaman da ne çabuk geçiyor. Herkes akşam taamını

22. **zaman:**

Diğer 83

Mısra: 2

An, vakit, zaman.

Verem gibi müthiş bir afetin indifası kuvve-yi karibeye geldi. Şimdi bu saydıklarımın her biri zaman itibariyle şayan-ı

zaman zaman:

1. **zaman zaman:**

Diğer 75

Mısra: 28

Kelime Tipi: -

Bazen, kimi zaman.

tali'-i Osmaniyân kadar berrak Güneş nâsiye-yi gâziyân kadar parlak idi Zaman zaman hafif bir rüzgâr bu güzelliği

zaman-ı seher:

1. zaman-ı seher:

Diğer 68

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Seher vakti.

Bahar tulu gurup mehtap bulutlar zaman-ı seher
lahn-ı andelîb deniz cuy-bâr bedayi-i tabiat
menâzır-ı fitrat

zaman-ı seherde:

1. zaman-ı seherde:-de

Diğer 45

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Seher vakti.

Zaman-ı seherde kâinatı istila eden latif bir sükûnet
içinde aralık aralık kuşların hayvanların
nagamâtı işitilmeye

zannet-:

1. zannederdim:-er, -di, -m

Diğer 13

Mısra: 8

Sanmak.

Her tarafta bir sükût câriydi tesîr eylemiş
Zannederdim kalbimin hâl-i melâli dağlara

zâr:

1. zâr:

Diğer 18

Mısra: 4

1. Ağlama, 2. inleme, şikâyet 3) feryat, figan.

Mısrâ'-ı âtiyi îrâd eylerim bi'l-irticâl
Yok mu insâfi o şühun etmemek kâbil mi zâr

zarfında:

1. zarfında:

Diğer 2

Mısra: 1

Süresince, belli bir sürede, belli bir süre içinde.

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene
zarfında yazılmış
manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten
bunların

zarif:

1. zarif:

Diğer 51

Mısra: 16

Yumuşak, ince, nükteli, hoş giden.

olmaz. Söner gider.
Tulû' Pek latif ve pek zarif bir sername-yi
bedü'l-beyandır.

zarûret:

1. zaruret:

Diğer 64

Mısra: 14

Mecbûriyet, zorunluluk.

önünde tecessüm etmiş neşve-yi ruhudur. İşte
bunun içindir
ki bir çocuk keyifsizliği zamanında felaket
vaktinde zaruret

zât:

1. zâtından:-i, -n, -dan

Diğer 3

Mısra: 4

Allah'ın varlığı.

Sen o Hallâk-ı azîmsin ki nazar
Görmeye her şeyde zâtından eser

2. zâtını:-i, -ni

Diğer 3

Mısra: 6

Allah'ın varlığı.

Pîş-gâh-ı kudretinde zerreler
Zâtını tavsîf eder tenzîh eder

3. zâtını:-in, -i

Diğer 4

Mısra: 2

Kimse, kişi, şahıs, özellikle saygıdeğer kim (Hz. Muhammed).

Bâis-i icâd-ı âlem sensin ey mahbûb-ı Hak
Mazhar-ı levlâk kıldı zâtını Rabbü'l-felak

4. **zâtnla:-îñ, -la**

Diğer 8

Mısra: 13

Kendi, asıl, öz, cevher, saygıdeğer kişi.

Dâimâ zâtnla bulsun izz ü şân
Taht-ı devlet ey şeh-i sâhip-kırân

5. **zat:**

Diğer 78

Mısra: 3

Kişi.

İstanbulu iki zat vardı. Derhâl konuşmaya
başladık.
Muarefe peyda ettik. Yolculuk ne kadar
hoştur. İnsan birçok

zâten:

1. **zaten:**

Diğer 2

Mısra: 2

*Doğrusu, doğrusunu isterseniz; esasen,
zati.*

Fecrin havi olduğu eş'âr şu birkaç sene
zarfında yazılmış
manzum mensur parçalardan ibarettir ki zaten
bunların

2. **zaten:**

Diğer 82

Mısra: 6

*Doğrusu, doğrusunu isterseniz; esasen,
zati.*

olup tabiatın ruhun hoşlandığı şey değil mi
Zaten âlemde görüp hayran olduğumuz güzel
şeylerde

zât-ı şâhânenle:

1. **zât-ı şâhânenle:-n, -le**

Diğer 6

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Son derece güzel ve mükemmel kişilik.

Buldu o reng-i hilâfet zîb ü fer
Zât-ı şâhânenle ey âlî-güher

zavallı:

1. **zavallıların:-lar, -ın**

Diğer 45

Mısra: 9

Çaresiz, acınacak durumda olan, aciz.

edemeyen zavallıların hâline acır ağlarım.
Berây-ı tedavi kaplıcalara gidecek olan bir
ahbabı refiki

2. **zavallılardan:-lar, -dan**

Diğer 71

Mısra: 7

Çaresiz, acınacak durumda olan, aciz.

Âmâ zavallılardan biçarelerden daha ziyade
şayan-ı
merhamettir. Ben ne vakit fakir bir âmâ
görsem

zayı ettiğinden:

1. **zayı ettiğinden:-diğinden**

Diğer 46

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

*Yitirmek, kaybetmek; ziyan etmek, boşa
harcamak.*

Âşığı ebediyen zayı ettiğinden dolayı tesîrât-
ı
sevda-perestane ile vücud-ı nazeninini esir-i
firâş etmiş genç güzel

zebün:

1. **zebun:**

Diğer 69

Mısra: 18

Zayıf, güçsüz, aciz.

gaşyolmak derecelerine gelir.
Hâl bulunur ki sefaletin pençe-yi kahrında
zebun bir ailenin

zehre-zâr:

1. **zehre-zârı:-ı**

Diğer 53

Mısra: 6

Çiçek bahçesi.

Hâverî'nin bu nev-zemîn eseri
Edebî zehre-zârı andırıyor.

zelîl ü hor:

1. **zelîl ü hor:**

Diğer 83

Mısra: 22
Kelime Tipi: -
Hor ve hakim, aşığulanmış, perişan.

Mezâhime alışmayan
Cihânda hep zelil ü hor

zemîn:

1. **zemîn:**
Diğer 8
Mısra: 6
Dünya, yeryüzü, âlem.

Neyyir-i pertev-feşândır lütfunun
Görmedi mislin zemîn ü âsmân

2. **zemîn:**
Diğer 58
Mısra: 4
Dünya, yeryüzü, âlem.

Bu esnada hübûba başlayan bir nesim-i latif
bu manzara-yı
behiştînin zemin ve asumanında mevecât-ı
latife husule getirir

3. **zemine:-e**
Diğer 59
Mısra: 6
Dünya, yeryüzü, âlem.

karşı yakayı nazar-ı im'ândan geçer. Her
tarafıta bir güzellik
her şeyde bir letafet görür. Güya ki semadan
zemine

zerrat-ı kâinat:

1. **zerrat-ı kâinat:**
Diğer 59
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Kainatın zerrelere.

nur yağar zerrat-ı kâinat hande-nisâr olur. Bu
esnada köşke
yakın olan diğer bir köşkten ruhu okşayıcı
ihtisâsât-ı kalbiyeyi

zerre:

1. **zerreler:-ler**
Diğer 3
Mısra: 5

*Zerre, çok küçük, güneş ışığında görünen
ufacık madde. | âciz (kimse).*

Piş-gâh-ı kudretinde zerreler
Zâtını tavsîf eder tenzîh eder

zerrîn:

1. **zerrîn:**
Diğer 78
Mısra: 25
Altın gibi sarı ve parlak olan.

kavuniçi ziyalara zerrîn envâra gark ediyordu.
Artık
sabah olmuştu. Arkadaşlarımı uyandırdım.
Konuşmaya başladık.

zevc:

1. **zevcini:-i, -n, -i**
Diğer 59
Mısra: 27
Eş,karı ve kocanın her biri.

zevcini düşündüğü elhasıl bir muharririn bu
sırada bir şeyler
kaleme aldığı bir muallimin bir hekimin bir
şeyler tasavvur

zevce:

1. **zevcesi:-s, -i**
Diğer 80
Mısra: 15
Bir erkeğin nikahlı eşi, karısı.

Nur topu gibi iki evladyıla meleksima zevcesi
evde sofrada başında
bu adamı bekliyor.

zevk:

1. **zevk:**
Diğer 44
Mısra: 5
Coşku / eğlence / keyif / haz.

Gençliğini zevk ü safada geçirip âtîsini
düşünmeyenler
hâlet-i nez' de gibidirler.

2. **zevkin:-in**
Diğer 57
Mısra: 7
Coşku / eğlence / keyif / haz.

temaşa etmelidir ki İnsan dünyanın hayatın
saadetin zevkin
sürurun ne demek olduğunu anlayabilsin.
Bilmem mehtaplı

3. zevk:

Diğer 60

Mısra: 8

Coşku / eğlence / keyif / haz.

yaşına başına göre zevk aldığı hazzettiği
şeyler de
başkadır zevk nedir

4. zevk:

Diğer 61

Mısra: 13

Coşku / eğlence / keyif / haz.

Tatlı tatlı konuşurlar. Bundaki zevk de
başkadır
Sabaha yakın her yer ıssız sessiz durur. Bütün
eşya sanki

5. zevktir:-dir

Diğer 61

Mısra: 6

Coşku / eğlence / keyif / haz.

İnsanlar da su kenarlarına yayılıp bu letafeti
bu güzelliği
temaşa ederler . İşte bu bir zevktir

6. zevk:

Diğer 62

Mısra: 2

Coşku / eğlence / keyif / haz.

ağaçların yapraklarını sallar. Yeşil otları
çiçekleri kıvıldatır.
Dalgalandırır. Bu görünüşte de başka zevk
vardır.

7. zevki:-i

Diğer 62

Mısra: 6

Coşku / eğlence / keyif / haz.

toplayıp insanlığa yarayıcı güzel huyları
anlatıcı bir kitap
okuyup dinleten bir babanın zevki yine
başkadır.

8. zevki:-i

Diğer 62

Mısra: 14

Coşku / eğlence / keyif / haz.

verilirken herkesin el çırparak alkışlarını
gören bir babanın
zevki yine başka türdür.

9. zevki:-i

Diğer 62

Mısra: 24

Coşku / eğlence / keyif / haz.

Sonbaharda hazana uğrayan yaprakları bitmiş
tükenmiş
bir hastanın acı gülüşüne benzeten şairin zevki
de başkadır.

10. zevktir:-dir

Diğer 62

Mısra: 19

Coşku / eğlence / keyif / haz.

de gönül uyandırıcı bir zevktir
Güzel çalınan bir kemani bir udu bir piyanoyu
bir kanunu

11. zevkleri:-ler, -i

Diğer 63

Mısra: 9

Coşku / eğlence / keyif / haz.

içinde kalanların zevkleri de bambaşkadır.
El-cennetü tahte akdâmi'l-ümmehâti

12. zevkine:-i, -n, -e

Diğer 67

Mısra: 3

Coşku / eğlence / keyif / haz.

Zevkine dünyâmı fedâ eylerim
Vâlideni sanma dalar gaflete

13. zevk:

Diğer 79

Mısra: 25

Coşku / eğlence / keyif / haz.

panoramaya bakmakla doyamıyordum.
Hissettiğim zevk
ve meserret nâ-kabil-i tasvirdir. Bu esnada
vagon pencerelerinin

zevk aldığı:

1. zevk aldığı:-dık, -ı

Diğer 60

Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Hoşlanmak, beğenmek.

yaşına başına göre zevk aldığı hazzettiği
şeyler de
başkadır zevk nedir

zevk duyar.:

1. zevk duyar.: -ar

Diğer 62
Mısra: 9
Kelime Tipi: -
Keyif almak, mutlu olmak.

görmekten zevk duyar. İşte bu daha başkadır.
Okumak ve yazmak öğrenmek insanlığa yarar
şeyler bellemek

zevk getirir.:

1. zevk getirir.: -ir

Diğer 62
Mısra: 22
Kelime Tipi: -
*Zevk duymasına yol açmak,
keyiflendirmek.*

bir neyi bir kavalı dinlemek iyi okunan bir
şarkıyı
bir gazeli bir türküyü işitmek de gönle zevk
getirir.

zevk verici:

1. zevk verici: -ici

Diğer 60
Mısra: 10
Kelime Tipi: -
*Zevk duymasına yol açmak,
keyiflendirmek, mutlu etmek.*

Gönlün beğendiği şeyden aldığı sevinç ile
duygulanmasıdır.
Dünyada insana zevk verici pek çok şey varsa
da en çok

zevkine doyumalmaz.:

1. zevkine doyumalmaz.: -maz

Diğer 78
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Gereken zevki almak.

zevkine doyumalmaz.
Bizi yüklenmiş olan tren süratle kat' -i
mesafeye başladı.

zeybek oyunları:

1. zeybek oyunları:

Diğer 75
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
*Batı Anadolu efelerinin oynadıkları
oyunlar.*

Zeybek oyunları
Pehlivan güreşleri

zeytin:

1. zeytin:

Diğer 76
Mısra: 10
*Akdeniz ülkelerinde yetişen, uzun ömürlü,
yaprakları küçük ve gümüş renginde bir
ağaçtan elde edilen meyve.*

döşenir süslenir. Kibar konaklarına aşçılar
tutulur. Şehriye
pirinç yağ makarna peynir kaşkaval zeytin
pastırma

zî:

1. zi:

Diğer 72
Mısra: 18
Ne güzel, ne hoş.

hâlde olduklarını anlarım. Hayf sad hayf ki
göremiyorum.
Âteş der- zemistân bih zi gülistân der- tâbistân

zîb ü fer:

1. zîb ü fer:

Diğer 6
Mısra: 13
Kelime Tipi: -
Süs ve parlaklık.

Buldu o reng-i hilâfet zîb ü fer
Zât-ı şâhânenle ey âli-güher

zîb ü ziynete:

1. zîb ü ziynete: -e

Diğer 47

Mısra: 22
Kelime Tipi: -
Süs, bezek.

Pek latif olan bu levha-yı tabiatı tekrar
temaşaya koyulduğum
zaman bir sada-yı gaybın Zîb ü ziynete
aldanma

zîkr:

1. **zîkr:**

Diğer 76
Mısra: 3
İsmi söyleme, bahsini etme, anma.

yalnız İstanbul'da olanı zîkr ile iktifa
edeceğim
Şaban ayına girilip de ramazana on beş gün
kaldı mı evlerde

zillet:

1. **zillet:**

Diğer 83
Mısra: 25
Aşağı olma, hakirlik, horluk.

Revâ mı zillet ihtiyâr

zînet:

1. **zîneti:-i**

Diğer 3
Mısra: 9
Süs; güzellik veren, güzelleştiren şey.

Ay güneş ahter semânın zîneti
Bunların da fikre sığmaz hikmeti

zîrâ:

1. **zîra:**

Diğer 44
Mısra: 7
*"Çünkü, şundan dolayı ki" anlamında
bağlaç.*

Müskiratla me'lûf olanların hayatı tehlikelidir.
Zira o yüze
gülücü fırsat gözetici bir dosttur.

zir-i isabet-gâh-ı ibtisârımda:

1. **zir-i isabet-gâh-ı ibtisârımda:-ım, -da**
Diğer 78

Mısra: 24
Kelime Tipi: -
Kalp gözünün isabet ettiği yerin altı.

muktedir olamayacağım bir letafet-i tabiiye
zir-i isabet-gâh-ı
ibtisârımda imtidâd ediyordu. Âfitâb-ı cihân-
ârâ vagonumuzu

zirve:

1. **zirvelerine:-ler, -i, -n, -e**

Diğer 46
Mısra: 22
Bir şeyin en yukarısı, tepesi.

dehşetli istikbalini düşünür ağlarım.
Şems-i garibin son ziyaları ölü ağaçların
zirvelerine

2. **zirvesine:-s, -i, -n, -e**

Diğer 79
Mısra: 3
Bir şeyin en yukarısı, tepesi.

Dağı zirvesine kadar gidiyordu.
Hava saf sema berrak olduğu kadar güneşin
envâr-ı

zîver:

1. **zîver:**

Diğer 52
Mısra: 7
Ziver Beyefendi. (Özel isim)

Edirne 1 Mart 1317 – Ziver
Edirne Düyun-ı Umumiye-yi Osmaniye nazır-ı
maâlî

ziver beyefendi:

1. **ziver beyefendi:**

Diğer 51
Mısra: 2
Kelime Tipi: -
Ziver Beyefendi. (Özel isim)

Edirne vilayet-i celilesi maarif müdürü edib-i
muhterem
saadetli Ziver Beyefendi hazretleri tarafından
ihdâ

ziya:

1. **ziyaları:-lar, -i**

Diğer 46

Mısra: 22

Parlaklık, aydınlık.

dehşetli istikbalini düşünür ağlarım.
Şems-i garibin son ziyaları ölü ağaçların
zirvelerine

2. **ziya:**

Diğer 71

Mısra: 18

Parlaklık, aydınlık.

Çünkü sizin gözleriniz görüyor. Ben âlem-i
hayatta görülecek
şeylerin hiçbirini göremiyorum. İşittim ziya
göz kamaştırıyormuş.

3. **ziyalara:-lar, -a**

Diğer 78

Mısra: 25

Parlaklık, aydınlık.

kavuniçi ziyalara zerrîn envâra gark ediyordu.
Artık
sabah olmuştu. Arkadaşlarımı uyandırdım.
Konuşmaya başladık.

ziyâde:

1. **ziyade:**

Diğer 45

Mısra: 1

Çok, daha çok, daha fazla.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada
olan muhabbetidir.
Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet olan validedir.

2. **ziyade:**

Diğer 45

Mısra: 2

Çok, daha çok, daha fazla.

Dünyada en ziyade muhabbet validenin evlada
olan muhabbetidir.
Dünyada en ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet olan validedir.

3. **ziyade:**

Diğer 64

Mısra: 27

Çok, daha çok, daha fazla.

hülâsa her şeyden ziyade şayan-ı hürmet ü
muhabbet
validedir.

4. **ziyade:**

Diğer 76

Mısra: 26

Çok, daha çok, daha fazla.

sarkıtılan küfelerin eskileri tamire gider. İki ve
ikiden
ziyade minaresi olan camilerin minarelerine
mahya ipleri

ziynet:

1. **ziynetini:-i, -n, -i**

Diğer 65

Mısra: 5

Süs, bezek.

Cihanın alayışını ziyinetini saadetini her şeyini
valideler
ikmal eder.

ziynet-i hayat-ı dünyadır.:

1. **ziynet-i hayat-ı dünyadır.:-dur**

Diğer 68

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Dünya hayatının süsü.

Evlat ziyinet-i hayat-ı dünyadır.
Evlat dıraht-ı izdivacın semere-yi şirin-teridir

zuhur ettiği:

1. **zuhur ettiği:-dik, -i**

Diğer 82

Mısra: 22

Kelime Tipi: -

*Ortaya çıkmak, meydana gelmek;
görünmek.*

hâl-i saadet ü medeniyete girmiştir.
İşte saika-yı ihtiyaçla zuhur ettiği anlaşılın
ilim ve fen her

zulmet:

1. **zulmet:**

Diğer 78

Mısra: 13

Karanlık.

Çorlu'dan sonra tan yeri ağardı. Zulmet zail
olup sabah
açıldı. Vagonda üçümüzden başka kimse yok
idi. Arkadaşlarım

zurna:

1. zurna:

Diğer 75

Mısra: **19**

*Ağaçtan yapılan, iki karış boyunda, ağız
bölümü yayvan, keskin bir ses çıkaran ve çoğu
zaman davulla veya dümbelekle birlikte
çalınan nefesli çalgı.*

takımı altmış davul zurna vesaire icabına göre
vakit vakit
terennümsâz-ı hubûr u sürur oluyordu.

zümre-yi bi-çâregâne:

1. zümre-yi bi-çâregâne:-e

Diğer 4

Mısra: **7**

Kelime Tipi: -

Çaresiz topluluk.

Zümre-yi bi-çâregâne mültecâsın yâ nebî
Pişvâ-yı enbiyâ vü evliyâsın yâ nebî

zümrüdîn:

1. zümrüdîn:

Diğer 78

Mısra: **20**

Zümrüt rengindeki parlak yeşil.

bulunan tren gâh bayır eteklerinden su
kenarlarından köprülerden
geçiyor gâh zümrüdîn ovaların ortasından
ormanlardan

SONUÇ

Bu çalışmada *Abbas Hâverî'nin* eserleri incelenerek bağlamli dizin ve işlevsel sözlük hazırlanmıştır. *Abbas Hâverî'nin Eserlerinin Bağlamli Dizini ve İşlevsel Sözlüğü* adlı bu çalışmada şu sonuçlara varılmıştır:

- Eserde tespit edilen sözcük ve sözcük grupları bağlamdan hareketle anlamlandırılmıştır. Bu çalışma, eserin yazıldığı dönemin dil ve üslup özelliklerinin belirlenmesine malzeme sunmuştur.
- Yapılan bu çalışma, Abbas Hâverî'nin poetikasının ve hayat görüşünün tespitine önemli bir katkı sunacağı gibi 19. yy.ın sonu ve 20. yy.ın başlarında klasik Türk edebiyatının sanat anlayışı ve bu sanat anlayışındaki bazı değişiklikler hakkında da bilgi sunacaktır.
- Abbas Hâverî hakkında elde edilen bilgiler, kaynak kitap olarak kullanılan Birol BULUT'un *Abbas Hâverî, Hayatı-Sanatı-Eserleri* ve Ahmet Bâdî Efendi'nin *Riyâz-ı Belde-i Edirne 20. Yüzyıla Kadar Osmanlı Edirnesi* adlı eserlerinden alınan bilgiler dışında ek bir bilgiye ulaşılamadığından bu eserlerdeki bilgilerle sınırlıdır.
- Şairin doğum yeri ve doğum tarihi hakkında yararlanılan kaynaklarda kesin bilgi olmasına rağmen ölüm tarihi hakkında herhangi bir bilgi elde edilememiştir.
- Abbas Hâverî'nin yazmış olduğu eserler incelendiğinde tabiata bakış açısıyla Abdülhak Hamit Tarhan ve Recaizade Mahmut Ekrem'den, biçim olarak eskiye bağlı olup yeniliklere açık olması yönüyle Muallim Naci'den etkilendiği tespit edilmiştir.
- Abbas Hâverî'nin yazdığı bütün şiirlerinde aruz ölçüsünü kullandığı tespit edilmiştir.
- Kaynak kitap olarak kullanılan *Abbas Hâverî, Hayatı-Sanatı-Eserleri* adlı eserde vezin ile ilgili yanlış tespitlerin yapıldığı görülmüş ve yapılan düzeltmeler çalışmanın "Vezin" bölümünde verilmiştir.
- Kaynak kitap olarak kullanılan *Abbas Hâverî, Hayatı-Sanatı-Eserleri* adlı eserde bazı kelimelerin yanlış okunduğu tespit edilmiş, vezin ve anlama dikkat edilerek kelimeler düzeltilmiş ve bu tespitler sözlük kısmında dipnot olarak belirtilmiştir.
- Abbas Hâverî'nin yazdığı *Fecr* adlı eserde 24 manzum, 3 mensur metin; *Tulû'* adlı eserde ise 6 manzum, 15 mensur metin yer almaktadır. Eserlerin her ikisinde de Hâverî'nin ön söz niteliğinde yazdığı yazılar ve onun eserleri üzerine dönemin

sanatçıları tarafından yazılan takrizler yer almaktadır. Özellikle de Mehmet Akif Ersoy'un onun *Fecr* adlı eserine yazdığı takriz önemli görülmektedir.

- Eserde 9 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır. En çok tercih edilen aruz kalıpları ise *fâ 'ilâtün/fâ 'ilâtün/fâ 'ilâtün/fâ 'ilün* ve *fâ 'ilâtün/fâ 'ilâtün/fâ 'ilün*'dür. Abbas Hâverî'nin aruz kalıplarını kullanırken sıkça imale ve vasl gibi aruz kusurlarına başvurduğu görülmüştür.
- Abbas Hâverî'nin eserlerinde 13 farklı nazım türü tespit edilmiştir. Bunların 8'i pendname, 8'i tarih, 3'ü methiye, 2'si hasb-i hâl türüyle kaleme alınmıştır. Ayrıca tevhit, na't, sûr-nâme, cülûsiye, tebrîk-nâme, tasvir, şikâyet-nâme, nazire, firâk-nâme nazım türlerinin birer örneği tespit edilmiştir.
- Abbas Hâverî'nin eserlerinde 8 farklı nazım şeklini kullandığı tespit edilmiştir. 9 şiirde nazm, 5 şiirde mesnevi, 5 şiirde kıt'a, 4 şiirde müfred, 2 şiirde matla', 2 şiirde gazel, 2 şiirde kaside ve 1 şiirde ise müseddes nazım şeklini kullanmıştır.
- Abbas Hâverî, bazı şiirlerinde konuya uygun başlıklar kullanırken bazı şiirlerinde klasik Türk şiirinde olduğu gibi nazım şekli veya nazım türünün adını kullanmıştır. Özellikle de *Gazel* açıklamasıyla başlayan iki, *Şarkı* açıklamasıyla başlayan iki ve *Bir Kıt'a* açıklamasıyla başlayan bir şiirin nazım şeklinin "nazm" olması dikkat çekicidir.
- Klasik Türk edebiyatında şairler mahlaslarını taç beyitte kullanmışlardır. Abbas Hâverî'nin yazdığı manzum eserlerin sadece 5'inde mahlas kullandığını görebilmekteyiz.
- Abbas Hâverî, 3'ü *Fecr*'de, 15'i *Tulû*'da olmak üzere 18 mensur eser yazmıştır. Bu eserler, çeşitli konular üzerine yazılmış deneme örnekleridir. Bu eserlerin genellikle tabiat, çalışmanın önemi, din ve tasavvuf, anne, çocuk, ilim ve fen konularında yazılan metinler olduğu tespit edilmiştir.
- Abbas Hâverî'nin manzum ve mensur eserlerinin muhteva incelemesi yapılmış ve 13 başlık tespit edilmiştir. Her bir başlık altında konuyla ilgili bilgiler verilmiş, sanatçının eserlerinden örnekler sunulmuştur.
- Bu çalışmada bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük hazırlanma yöntemiyle elde edilen dil ve anlam malzemesi, yapılacak olan benzer araştırmalara kolaylık sağlayacak niteliktedir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, N. ve Gündoğdu R. (2014). *Ahmed Bâdî Efendi Riyâz-ı Belde-i Edirne 20. Yüzyıla Kadar Osmanlı Edirne'si*. İstanbul: Trakya Üniversitesi Yayınları.
- Akkuş, M. (2014). *Klâsik Türk şiirinin anlam dünyası edebî türler ve tarzlar*. Erzurum: Fenomen Yayınları.
- Babacan, İ. (2001). *XIX. yy. Türk edebiyatında kaside nazım şekli (şekil ve içerik)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bulut, B. (2019). *Abbas Hâverî hayatı-sanatı-eserleri*. İstanbul: Akademik Kitaplar.
- Canım, R. (2018). *Divan edebiyatının kaynakları*. İstanbul: Akıl Fikir Yayınları.
- Canım, R. (2020). *Divan edebiyatında türler*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Devellioğlu, F. (2004). *Osmanlıca Türkçe ansiklopedik lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Dilçin, C. (2005). *Örneklerle Türk şiir bilgisi*. Ankara: TDK Yayınları.
- İpekten, H. (2003). *Eski Türk edebiyatı nazım şekilleri ve aruz*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- İsen, M., Macit M., Horata, O., Kılıç, F., ve Aksoyak, İ. H. (2003). *Eski Türk edebiyatı el kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Karabey, T. (2015). *Türk edebiyatında tarih düşürme*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Kardaş, S. (2022). Nedîm'in anlam dünyası: Nedîm Dîvânı'nda edebî türler, edebî tarzlar ve anlatım teknikleri. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi Klasik Türk Edebiyatı Özel Sayısı, C. 6, S.3, s. 258-285*.
- Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, *Kubbealti Lugati*. Erişim Tarihi: 05.03.2024, <http://lugatim.com/>
- Mengi, M. (2021). *Eski Türk edebiyatı tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Mermer, A., Deniz, S., Bayram, Y., Koç Keskin, N., Alıcı, L. ve Eflatun, M. (2020). *Eski Türk edebiyatına giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Özdemir, M. (2022). *Nev'i-zâde Atâyî hamsesi sözlüğü*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Şemsetdin S. (2007). *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul: Çağrı Yayınları.

Şentürk, A. A. ve Kartal, A. (2007). *Eski Türk edebiyatı tarihi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

TDK, *Güncel Türkçe Sözlük*, Erişim Tarihi: 05.03.2024, <https://sozluk.gov.tr/>

Tuğluk, İ. H. (2010). Divan şiirinde manzum tebrik-nâmeler. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 42, s. 41-68.

Üstüner, K. (2014). *Tasavvuf ve klasik şiirimiz*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Yakıt, İ. (2010). *Türk-İslâm kültüründe ebced hesabı ve tarih düşürme*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	Ferhat ARSLANGİRAY
Doğum Yeri	Bingöl
Doğum Tarihi	01/12/1984

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	İnönü Üniversitesi
Fakülte	Fen-Edebiyat Fakültesi
Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce	KPDS (.....) ÜDS (....) TOEFL (....) EILTS (....)
...	

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi
Görevi/Pozisyonu	Öğretmen
Tecrübe Süresi	12 yıl

KATILDIĞI

Kurslar	
Projeler	

İLETİŞİM

Adres	İnalı Mah. Kınalı Cad. Okur Sok. Binkent Konakları No:6 C Blok Kat:1 No:7
E-mail	arslangiray_1244@hotmail.com